Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

HAZİNEDEN PIRILTILAR 5

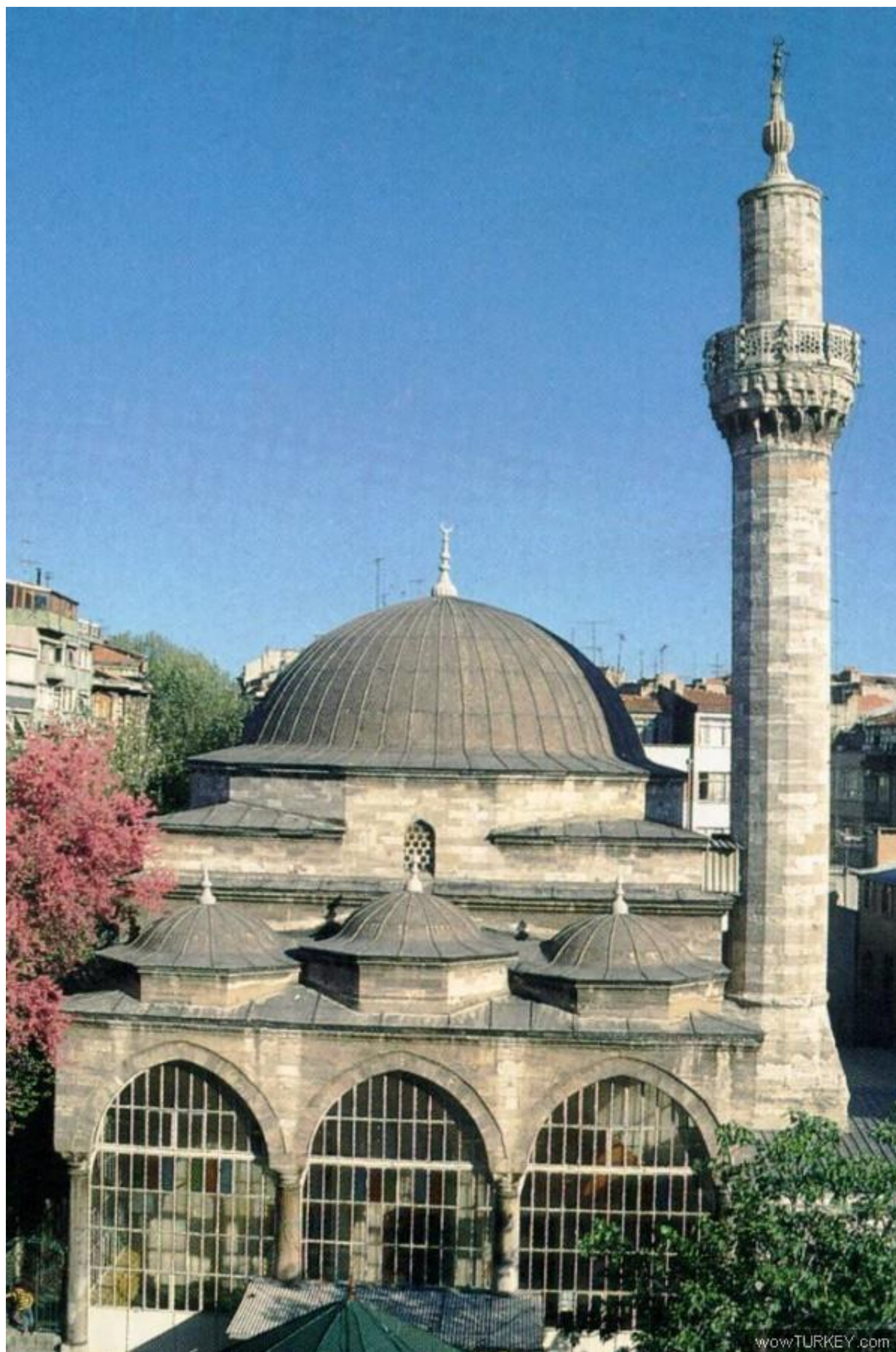
CUMA SOHBETLERİ
22. 08. 1997 - 10. 04. 1998

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

wowTURKEY.com

© H. Ali Erkaya - sonu

ÖNSÖZ

“Dînî eğitimimiz biraz mektepte, biraz camide, biraz evde yapılıyor; ama tahsil çağı dışında olan veya bazı sebeplerle camiye gelemeyen ve evinde de kendisine dinini öğretecek kimsesi bulunmayanlar ne yapacak?.. İşte bu gibiler için radyo mükemmel bir araç... Bu emsalsiz fırsat kaçırılmamalı, çok iyi, çok verimli değerlendirilmeli!..

Radyo konuşmaları teybe alınabilir, böylece zaman zaman, gereken yerlerde, gereken kişilere tekrar tekrar dinlettirilebilir. Ama daha iyi istifade edilmeleri için basılmaları, kitap haline getirilmeleri münasiptir. Tabii, hem bant, hem kitap halinde olursa aliyyü'l-a'lâ olacaktır.” (M. E. C.)

İşte elinizdeki kitap, bu yoldaki bir çalışmanın ürünü... Merhum Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendimiz'in, Ak-Radyo'da cuma günleri yapmış oldukları sohbetlerin yazıya geçirilmesiyle oluştu. 31 Mart 1993'te başlayıp, vefatından önceki son cuma günü olan, 2 Şubat 2001'e kadar devam eden bu sohbetlerde, Hocaefendimiz çok zaman *Râmûzü'l-Ehàdis*'ten, bazen de *Muhtârü'l-Ehàdis*'ten veya *Riyâzu's-Sàlihîn*'den bir miktar hadis-i şerif okuyup, izah ediyorlar. İçinde bulunulan zamanın, ayın, günlerin ihyâ edilmesiyle ilgili bilgiler veriyorlar ve hatırlatmalarda bulunuyorlar. Ayrıca ülkemizi ve insanımızı ilgilendiren güncel konulara temas ediyorlar. Genellikle yurtdışında seyahatte oldukları için, bulundukları yerlerden de bahsediyorlar. Bu da konuşmayı ayrıca ilginç kılıyor.

Merhum Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendimiz'in teşvikleri ve manevî ilgileriyle tamamladığımız bu çalışma, 9 ciltten oluşuyor. Elinizdeki 5. cilt, 22 Ağustos 1997'den 10 Nisan 1998'e kadar yapılan 33 sohbetten ve Zikir Dersi'nden oluşuyor.

Konuşma dilini muhafaza ederek hazırladığımız bu çalışmamızın, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracağını; Rasûlüllah Efendimiz'in sünnetini öğrenip, Allah'ın sevdiği ve razı olduğu kul olma yolunda ışık tutacağını ümid ediyoruz. Kaset çözümünde yardım eden M. Zahid Erkaya'ya, M. Es'ad Erkaya'ya; fotoğraflarda ve teknik konularda yardımcı olan H. Ali Erkaya'ya ve Abdüllatif Erkaya'ya teşekkür ediyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Eylül 2003

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım'dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra'dan Çanakkale'ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul'a taşındı. 1950'de İstanbul Vezneciler İlkokulu'nu, 1956'da Vefa Lisesi'ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü'ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

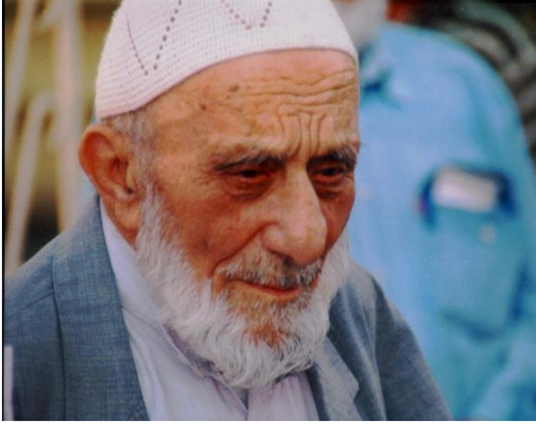
Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü'ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu'nda Türkçe ve Hümaniter Bilgiler derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos'ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

1973 yılında, Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü'ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi.

Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, "İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye" isimli takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Gençliğinde Gümüşhaneli dergâhına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Medreseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928). Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrahim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

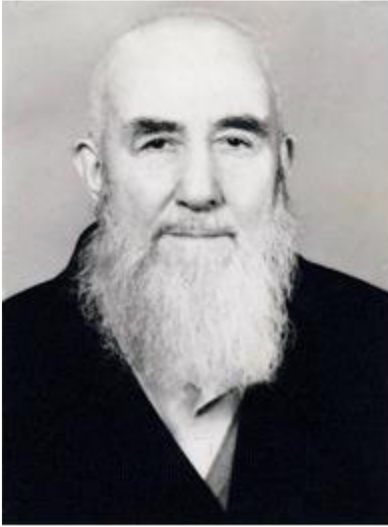
1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapçadan, Farsçadan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu. Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi.

Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm edebiyatında, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu, "Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu,

altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi. Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

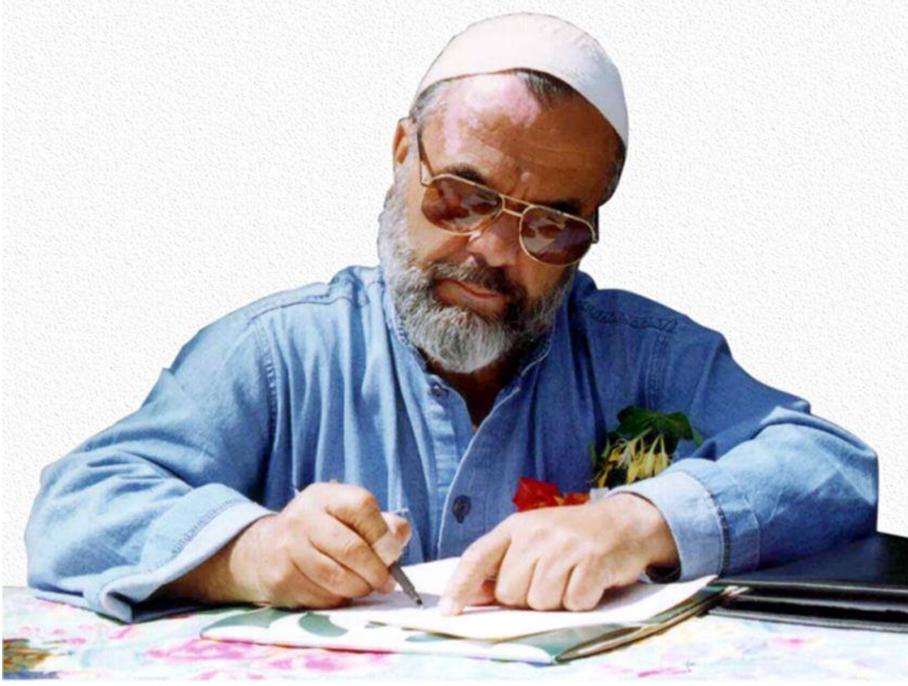
Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu "Hakyol Vakfı"nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında Kadın ve Aile ve İlim ve Sanat dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda isePanzehir dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo* (AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul

öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa, Ferda…)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)
04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete!.. (1997)

31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

1. ALLAH YOLUNDA CİHAD

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri sizi gönlünüzce dünya ve ahirette aziz ve bahtiyar eylesin, mutlu eylesin, muratlarınıza nâil eylesin... Sevdiği kul olarak yaşayıp, huzuruna sevdiği kul olarak varmayı nasib eylesin...

Bu sohbetimdeki ilk hadis-i şerif mücâhidlerle ilgili olacak ama, önce her zaman olduğu gibi hadis sohbetimi nereden yaptığımı belirteyim: Almanya'nın ortasında, Essen şehrine yakın Wuppertal diye bir şehir var, konuşmamı yine oradan yapıyorum.

Hafta arasında yaptığım ziyaretlerde bakıyorum, mâşâallah Almanya'nın hangi küçücük köyüne, kasabasına gitsem bile başörtülü müslüman, mütedeyyin Türk aileyle karşılaşıyorum. Hattâ arabayla yolda giderken bile gözümüze çarpıyor, karşılaşıyoruz. Yâni, ummadığınız dağ başındaki bir kasabada bile, bakıyorsunuz iki tane cami var. Bunlar müjdeli haberler... Demek ki, Almanya'da çalışan kardeşlerimizin bir kısmı, ibadetlerine bağlılıklarını devam ettirmişler, camiler yapmışlar, Almanya'nın her yerine dağılmışlar, bayağı bir hatırı sayılır yekün tutuyor. Allah kendilerini İslâm'da dâim eylesin, yaptıkları hayırları kabul eylesin... Bunları gördükçe dua ediyorum, seviniyorum.

Tabii, bize de buralarda büyük hizmetler düşüyor, inşâallah irşad, tebliğ, eğitim, öğretim hizmetleri yapmayı Allah bize nasib eylesin...

a. Mücâhidin Sevabı

Buhàrî ve Müslim'den rivâyet edilmiş bir hadis-i şerifle sohbetime başlamak istiyorum, mübarek metnini okuyalım, dinleyin:[1]

---

[1] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1027, *Cihad* 60/2, no:2635; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.17, no:3124; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.438, no:9646; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.482, no:4622; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.375, no:7671; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*,

مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللهِ -وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ- كَمَثَلِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ؛ و توكَّلَ اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِهِ، إِنْ تَوَفَّاهُ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ يَرْجِعَهُ سَالِمًا مَعَ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ (خ . ن . هب. عن أبي هريرة)

ME. 1080 (*Meselü'l-mücâhidi fî sebili'llâhi —va'llàhu a'lemü bi-men yücâhidü fî sebîlihî— kemesili's-sàimi'l-kàim, ve tevekkela'llàhu li'l-mücâhidi fî sebîlihî in teveffâhu en yüdhilehü'l-cennete, ev yurciahû sâlimen mea ecrin, ev ganîmeh.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Bu hadis-i şerif cihadla ilgili; cihad eden kimseye mücâhid deniliyor, mücâhidle ilgili bir hadis-i şerif... Biliyorsunuz mücâhid demek, Allah yolunda cihad yapan kimse demektir. Savaş yapan kimse demekten daha geniş bir anlam taşıyor. Cihad savaştan daha geniş... Arapça'da savaşmaya *kıtal* deniliyor, *melhame* deniliyor, *harb* deniliyor, *muhàrebe* deniliyor. Yâni cihad, savaşın dışındaki başka İslâmî çalışmalara da, ter döküp, gayret gösterip, koşuşturmalara da verilen bir isim, daha geniş kapsamlı bir isim. Ama ilk başta (*mücâhidi fî sebîli'llâh*) deyince; malını canını ortaya koyup Allah'ın dinini yaymak, korumak veya müslümanları muhafaza etmek, İslâm'ı korumak için çarpışan, savaşan, uğraşan, ter döken kimse demek...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Meselü'l-mücâhidi fî sebili'llâhi kemesili's-sàimi'l-kàim*) "Allah yolunda mücahid olan, cihad eden kimse, sàim ve kàim kimse gibidir." *Sàim* ne demek? Savm yapan, yâni oruç tutan kimse

---

c.IV, s.9, no:4215; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.12, no:4332; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.254, no:9530; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.166, no:3015; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.280; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.457, no:7324; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XIX, s.388, no:21034.

demek... *Kàim* ne demek?.. Yâni kıyam yapan, kalkıp namaz kılan demek. Gündüz oruç tutulur, öyle kimselere sàim diyoruz.

Kàim kıyam yapan, yâni kalkıp namaz kılan kimse demek. Namaz gündüz de kılınır, farz namazları zaten herkes kılacak. Fakat asıl önemli olanı, daha ziyâde geceleyin herkes uyurken kalkıp, Cenâb-ı Mevlâ'nın dîvanına durup, ayakta el pençe dîvan bağlayıp, uzun uzun rekâtlarla, güzel güzel teheccüd namazı kılan kimse için kullanılır. Böyle namaz kılmaya da *kıyâmü'l-leyl* ismi verilir.

Es-sàimü'l-kàim denilince, bunu daha ziyâde gündüz oruç tutup farz vazifeleri, sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı namazlarını kıldıktan sonra, geceleyin de uykusundan fedâkârlık yapıp namaz kılan kimse diye anlamak uygun... Yâni gündüzleri oruçlu, geceleri de münâsip miktarlarda uykusundan fedâkârlık yapıp, teheccüd namazları kılan kimse demek.

Yâni, "Allah yolunda cihad eden kimse; gündüz oruç tutup sevap kazanan, gece farz olmadığı halde, sevap diye, uykusunu bırakıp, gözyaşlarıyla güzel güzel teheccüd namazları kılıp ibadet eden kimsenin sevabını alır." Ama Efendimiz araya bir cümle-i mu'tarıza, yâni tire arasında bir cümle eklemiş oluyor, buyuruyor ki:

- وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ -

(*Va'llàhu a'lemü bi-men yücâhidü fî sebîlihî*) "Kendi yolunda kim cihad ediyor, kim etmiyor; kimin cihadı makbul bir cihaddır, kim hakîkî mücâhiddir, kim öyle göründüğü halde havaya çalışmıştır; hakîkî mücâhidi Allah bilir." diye araya o cümleyi ekliyor.

Yâni, "Allah yolunda cihad eden, geceleri sabahlara kadar namaz kılan, gündüzleri akşamlara kadar oruç tutan kimse gibi sevap alır ama, kimin böyle kimse olduğunu, kimin mücâhid olduğunu Allah bilir." diyor.

Tabii, doğrudur. İnsan bir ibadeti yapıyor, biz, başka insanlar ona dış görünüşüyle bakıyoruz. İbadet ediyor, oruç tutuyor, namaz kılıyor, zekât veriyor, hacca gitmiş, gelmiş... Biz burasını biliriz

amma, içini Allah bilir, kalbini Allah bilir, niyetini Allah bilir. O ibadeti nasıl yaptığını, hangi duygularla yaptığını Allah bilir. Yâni içindeki duygularından dolayı, niyetinden dolayı sevap kazanabilir veya sevabı kaybedebilir veya günaha girebilir. Aslolan içidir, kafasıdır, niyetidir, kalbinde beslediği fikirlerdir. O fikirlerden dolayı namaz, oruç, zekât, hac, ibadet makbul olur veya bâtıl olur, boş olur, hava olur, *hebâen mensûra* olabilir. Efendimiz: “Hangi ibadeti kabul etmiş, hangi ibadeti kabul etmemiş; onu Allah bilir.” diyor.

Tabii biz boynu bükük, ürpererek, titreyerek; “Eyvah durumumuz böyle olmasın!” diye Cenâb-ı Mevlâ’ya ilticâ ederek; “Rabbimiz bizim ibadetlerimizi, sizin ibadetlerinizi kabul etsin... Ameli kabul olmayan, reddedilen, yapanın suratına çarpılan, sevimsiz kimse durumunda, böyle ibadet etme durumunda olmaktan bizleri korusun... Bu durumda olanları da kurtarsın!” diye dua ederiz. Demek ki cihad çok önemli, çok sevaplı...

Aziz ve muhterem kardeşlerim, "İslâm'da ruhbanlık yoktur." diye bir söz var. Herkes bunu kullanır ama, bunun hudutları, anlamı, derinliği nedir, bilmez. İslâm'da ruhbanlık yoktur ama, bir ruhban sınıfı yoktur, bir rahibler sınıfı yoktur ama; bütün müslümanlar ruhbandır, hepsi İslâm için çalışacak! Yâni belli kimseler görevli, onlar çalışacak da, ötekiler duracak değil demektir. "İslâm'da ruhbanlık yoktur." demek bir bakıma, bütün müslümanlar Allah yolunda, İslâm için çalışacaklar demektir.

Tabii, bir mânâsı da, eski kavimlerden bazıları Allah'tan korktukları için, Allah'a güzel ibadet edeceğim diye, cemiyeti terk etmişler, cemiyetteki görevleri terk etmişler; toplumda irşad, tebliğ, eğitim, öğretim, nasihat vazifelerini bırakmışlar; dağ başlarına, mağaralara çekilip, cemiyetten kaçarak, gece gündüz ibadet ederek sevap toplamağa çalışmışlar. Zaten *rahibe-yerhebü-ruhbân*; yâni *râhib* kelimesinin çıktığı mânâ, fiil, kök, korkmak mânâsına geliyor. Yâni Allah'tan korktukları için, takvâlarından dolayı toplumlarından kaçmışlar, veya toplumda günah işlenir diye korktuklarından kenarlara çekilmişler.

İslâm'da böyle şey yok! İslâm'da insan toplumun içindeyken, toplumdaki görevlerini yaparken, iyi müslümanlığını devam ettirecek. Herkes kenara çekilir, bir tarafa dağılır, kaçarsa, toplum çöker ve toplumun vazifelerini yapacak insan olmadığı için, toplumdaki vazifeler başkalarının eline geçer, gayrimüslimin eline geçer, münafığın eline geçer, fâsıkın, fâcirin eline geçer, daha fenâ olur. Çünkü emânetler ehline verilmelidir, ehlinin elinde olmalıdır. Emâneti o işe ehil olan kimse almalıdır ve ehliyetle, bilgiyle, salâhiyetle, hakkâniyetle, mükemmel bir şekilde yapmalıdır. Tabii iyiler, "Aman efendim, yok efendim, ben korkarım, vebal olur." bilmem ne filân diye bir kenara çekilirse; o zaman işler vebalden korkmayan, arsız, yüzsüz insanlara kalır, onlar da toplumu batırırlar.

Onun için, İslâm'da toplumdan kaçmak yoktur. Toplumun içinde olup, toplumu ıslah etmek, toplum vazifelerini yapmak, toplumu düzeltmeye çalışmak vardır ve toplumda yaşamak, dağ başlarında tek başına inzivâya çekilmekten daha sevaplıdır, daha makbuldür. Ruhbanlık yoktur denildiği zaman, bir de o anlaşılıyor.

Ama bir taraftan da, “Ruhban sınıfı yoktur, herkes ruhbandır. Yâni, herkes İslâm’a çalışacak!” gibi de, çok rahat, çok kesin bir şekilde, hiç şeksiz şüphesiz söyleyebiliriz. İslâm’da herkes cihadla vazifelidir. Herkes İslâm için çalışmalı, Allah’ın dinine yardım etmelidir. Herkes Kur’an-ı Kerim’in hizmetinde olmalıdır. Herkes, İslâm yayılsın diye yapılacak müesseseleri geliştirmeye gayret etmelidir, para vermelidir, bu müesseseleri kurmalıdır. Dini öğrenmelidir, öğretmelidir, nasihat etmelidir.

Şimdi bir hakîkati çok zayıf bir şekilde, hafif bir sesle, bir cılız kimse birazcık söylerse; toplum onu duymaz. Ama yirmi kişi, otuz kişi, elli kişi, yüz kişi gür sesle söylerse; bilmeyen de bilir, sağır sultan da duyar. Herkes, “Haa, İslâm’ın emri buymuş, bu günahmış, bunu yapmayalım!” der.

O halde müslümana konuşmak düşüyor, İslâm’ı anlatmak düşüyor. Yâni yılmadan, bıkmadan İslâm’ı yâd etmek, öğretmek düşüyor, her yerde söylemek düşüyor. Herkesin söylemesi gerekiyor. Ben söyleyeceğim, siz dinleyeceksiniz. Siz başkasına söyleyeceksiniz, o dinleyecek, o başkasına söyleyecek... O duydu; oğluna söyleyecek, hanımına söyleyecek, ailesine, çocuğuna, komşusuna, arkadaşına söyleyecek, tekrar tekrar söyleyecek... Onun o bilgiyi söylemesi gerektiği her yerde, kalkıp söyleyecek.

Çok söylendiği zaman toplumda herkesin bildiği, müteàrif bir genel hakîkat haline gelecek, gerçek haline gelecek. Hiç kimse bilmeyince, yalan yanlış şeyler halkın arasında yayılıyor, millet de onu İslâm’mış sanıyor. O yanlış şeyi İslâm’ın kendisi sanıyor. Halbuki İslâm’da öyle bir şey yok,. Olmayan şeyi birisi söylemiş, herkes öyle sanıyor.

Meselâ, “Güzele bakmak sevaptır.” diye harama bakıyorlar. “Güzele bakmak sevaptır.” diye birisi söylemiş, nereden söylemiş, ayet yok, hadis yok, mantığı İslâm mantığına ters... Ama çok söylendiği için, herkes sırıta sırıta, yılışa yılışa bu lafı söylüyor. Hayır, bu yanlıştır, bunun aslı yoktur, günahtır, ayıptır! Bilakis Kur’an-ı Kerim’de: “Gözünü haramdan sakın, sana âit olmayana bakma!” tarzında emirler vardır:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ (النور:٣٠)

(*Kùl li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsàrihim ve yahfezù furûcehüm*) “Erkek mü'minlere söyle; gözlerine sahip olsunlar, güzel de olsa nâmahreme bakmasınlar, mahrem yerlerini korusunlar!” (Nur, 24/30)

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ (النور:٣١)

(*Ve kùl li'l-mü'minâti yağdudne min ebsârihinne ve yahfazne furûcehünne*) “Mü'min kadınlara söyle; gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler, iffetlerini korusunlar!” (Nur, 24/31) buyruluyor.

Kimisi de sanıyor ki:

“—Erkekler bakarsa günah, kadınlar bakarsa serbest?..”

Kadınlar da bakmayacak, kadınların da bakmaması lâzım!.. Meselâ bunlar bilinmiyor, bilinmediği için de işleniyor. Gerçekleri söyleyeceğiz, dilimizle, elimizle, malımızla, mülkümüzle, her türlü vasıtayla İslâm'ı anlatmağa, yaymağa çalışacağız.

Bir kaç gündür, boş zamanlarımda buradaki arkadaşımın kütüphanesindeki çok güzel kitaplardan, Peygamber Efendimiz'in hayatını okuyorum... Hiç boş durmamışlar, gittikleri yerde ilk karşılaştıkları insana bile İslâm'ı tebliğ etmişler:

"—İslâm budur, müslüman ol! Müslüman ol da selâmete er, selâmetlik bul, dünyada ahirette selâmette ol!" diye bunu söylemişler.

Şimdi bu durmuş, kimse söylemiyor. Yanlışlar mer'iyette, kalp, bâtıl, yalan, uyduruk kaydırık şeyler ortada dolaşıyor. Bir de İslâm düşmanları, onları kuvvetlendirmeye çalışıyorlar. Yâni, "Bu yalan yanlış yayılsın, kuvvetlensin, İslâm ülkelerinde bu hâkim olsun, İslâm ülkelerinde müslümanlar gerçek İslâm'ı bilmesinler!" diye onlara revaç veriyorlar.

Bakıyorsunuz, abuk sabuk gazetelerde: "Yıldız falı, bugünkü falınız şöyle böyle..." Bu falın aslı, esası yok, hurâfe, dinde yeri yok, İslâm'a aykırı, akla aykırı... Bizim ilericilerin ilerici gazetelerinde, hepsinin yıldız falı var; yalan yanlış... Yıldız falı kökünden yanlış, fala inanmak haram, falcıya, kâhine inanmak haram...

Bunu söylemiyoruz. Adam ilericiyim diyor, sana ilericiliği bırakmıyor, müslümana tepeden bakıyor; yıldız falına sayfa ayırmış, dört-beş sayfa sporla, tekmeyle, yuvarlakla gazetesini doldurmuş; ilerici gazete... Öyle şey olur mu, yazık değil mi? Bu milletin öğreneceği nice nice kıymetli bilgiler var. Yâni, o sayfaların satırlarını bile harcamamak lâzım, hakkı söylemek, hayrı söylemek lâzım! O olmuyor.

Demek ki, hepimiz mücahid olacağız. Cihad etmek bütün müslümanların vazifesi, cihad bütün müslümanlara farz, istisnâsı yok... Herkes eliyle, diliyle, parasıyla İslâm için çalışacak. Böyle çalıştığı zaman, yâni ister savaş olsun, isterse savaş olmadığı zaman başka şekillerde İslâm'ı ve müslümanları korumak, İslâm'ı yaymak ve müslümanların menfaatlerini genişletmek tarzında olsun, lehine olan şeyleri yapmak olsun, her ne şekilde olursa olsun çalışacak. "Kim böyle yaparsa, gündüzleri akşamlara kadar oruç tutan, geceleri sabahlara kadar ibadet eden kimse kadar sevap alır."

Peygamber SAS Efendimiz devam ediyor:

وَ تَوَكَّلَ اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِهِ ، إِنْ تَوَفَّاهُ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ ،

أَوْ يَرْجِعَهُ سَالِمًا مَعَ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ.

(*Ve tevekkela'llàhu li'l-mücâhidi fî sebilihî, in teveffâhu en yüdhilehü'l-cenneh*) "Ölürse, Allah onu cennete sokacağını tekeffül ediyor." Yâni Allah: "Ey kulum, sen mâdem benim yolumda cihada çıktın, mâdem canını malını ortaya koydun, ölmeye de râzı oldun; tamam, eğer savaş olur da ölürsen, seni cennete sokacağım, seni cennete sokmayı tekeffül ediyorum, te'min ediyorum. Emin ol ki, kesinlikle bil ki, seni cennete sokacağım!" der.

(*Ev yurciahû sâlimen mea ecrin ev ganîmeh.*) Yahut da eceli gelmemişse, Allah onun daha yaşamasını murad ettiyse ne olacak?.. "Cihaddan sâlimen kendi ana yurduna, çoluk çocuğunun yanına ecirle; geceleri sabahlara kadar namaz kılmış, gündüzleri akşamlara kadar oruç tutmuş gibi sevap kazanmış olarak dönecek."

Bir de bunun üstüne maddî ganimet var. Biliyorsunuz İslâm ordusu düşmanla çarpışırsa, düşman yenildiği zaman, mağlub edildiği zaman, elde edilen ganimetler mücâhidlere paylaştırılır. Ne kadarı, nasıl paylaştırılır?.. Beşte dördü mücâhidlere paylaştırılır, eşit olarak taksim edilir; beşte biri beytü'l-mâl-i müslimîne, yâni müslümanların hazinesine ayrılır. Uygun bir şekilde ordunun başındaki ilgililerin taksim etmesine göre beşte biri, yâni %20'si devlete; beşte dördü, yâni %80'i mücâhidlere dağıtılır.

Müslümanlar İran ordusunu yendi, İran ordusunun ganimetleri, Kisrâ'nın hazineleri, sandıklar ve sâirenin beşte dördü mücâhidler arasında taksim edildi. Yâni geri döndüğü zaman hem ecir kazanmış olarak dönecek, hem de ganimet kazanmış olarak dönecek.

Eski ümmetlerden farklı olarak, bizim ümmetimize Allah-u Teàlâ Hazretleri; "Savaşırlarsa, savaştan alınan ganimeti alabilirler." diye müsaade buyurmuş. Ganimet de müslümanların

hakkıdır. Mücâhidler ganimetleri alırlar, istedikleri yerlere sarf ederler.

Demek ki, aziz ve muhterem kardeşlerim, Allah-u Teàlâ Hazretleri mücahidleri çok seviyor. En sevaplı işlerden birisi cihaddır. Tabii bundan sevaplı iş var mı?.. Yâni cihad sevaplı ama, şu anda cihad yok, savaş yok, arada oluyor, her zaman olmuyor, insanın istediği zaman olmuyor; başka şey var mı?.. Evet cihaddan da sevaplı olan zikirdir, zikrullah, Allah'ı zikretmek... Onun da çeşitlerini zaman zaman anlatıyoruz, kıymetini bildiriyoruz. Zikrullah cihaddan daha sevaplıdır.

Zikrullahtan da daha sevaplı olan ilim öğrenmek, ilim öğretmektir. Çünkü ilim öğrenmek, öğretmek de zikrullahtan sayılır, bir çeşit zikrullahtır, ama en sevaplısıdır, en üstünüdür. Demek ki insan ilim öğrenirse, ilim öğretirse en büyük sevaplı işi yapıyor. Kur'an okumak, namaz kılmak, Allah demek vs. gibi zikrullahın çeşitleriyle meşgul olursa, sevap kazanıyor. Cihad ederse, çok büyük sevap kazanıyor. Bir müslüman ihlâsla bu güzel amelleri yapmağa gayret etmeli!

Sevgili Akra dinleyicileri! Cihad yalnız savaş olmadığı için, savaş olmadığı zamanlarda da İslâm ve müslümanlar için çalışmak daima aklınızda olsun: "Ben İslâm'a nasıl faydalı olabilirim? Ben müslümanlara nasıl yararlı olabilirim, ne yaparsam müslüman kardeşlerime bir fayda sağlarım?.." diye gece gündüz düşünmelisiniz.

Türkiye içinde olur, Türkiye dışında olur, Somali'de olur, Bosna'da olur, Çeçenistan'da olur, Orta Asya'da olur, Kuzey Irak'ta olur, Türkiye'nin mahrumiyet bölgelerinde olur, Avrupa'da olur, Amerika'da olur, Afrika'da olur... Dünyanın her yerinde müslümanlar var.

Benim de konuşmamın başında söylediğim gibi, el-hamdü lillâh ben burada hiç sıkıntı çekmiyorum. Geçen hafta açtığım kitaptan okumuştum; "Peygamber SAS Efendimiz'in kapısında yirmi tane genç hizmetinde beklermiş, nöbet tutarmış." diye. Şimdi Türkiye'den bana telefonlar gelmeğe başladı, Allah râzı olsun benim kıymetli kardeşlerim, ihvânım:

“—Hocam biz de gelelim, orada nöbet tutalım!” filân diye bizi aradılar.

Ben diyorum ki: El-hamdü lillâh buradaki kardeşlerimiz beni yalnız bırakmıyorlar. Onlar beni yardımcısız, yalnız sanıyorlar. Halbuki biz burada bir takım hizmetleri temelli, güzel yapalım diye bulunuyoruz. El-hamdü lillâh arkadaşlarımız da var. Allah yardımcısız, arkadaşsız bırakmıyor.

Zaten müslümanlar her tarafta var. Yâni İslâm ülkesi gibi, sokakta yürüdüğünüz zaman bakıyorsunuz, Hacı Baba Kebapçısı... Zâten umûmiyetle kebapçılar, sebzeciler bizim kardeşlerimizin elinde. Hangi şehre girerseniz mutlaka döner kebapçılar bizim kardeşlerimizdendir.

Demek ki, her yerde var. Dünyanın her yerinde müslüman olduğuna göre, İslâm için cihad, müslümanlar için de çalışma yapmak imkânı vardır. En önemli yerlerden birisi kendi ülkelerimizdir. Ama bir önemli yer de, müslümanların çok yoğun olarak bulunduğu yerlerdir; Almanya gibi, Fransa gibi, Amerika gibi yerlerde İslâm’ın, müslümanların faydasına güzel çalışmalar yapmak lâzım!..

b. Sıla-i Rahim

Peygamber Efendimiz’in bize işaret buyurduğu bu çalışmalardan, bu güzel bilgilerden sonra, ikinci hadis-i şerife geçmek istiyorum. Taberânî’nin rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[2]

مَا مِنْ ذَنْبٍ أَجْدَرُ أَنْ يُعَجِّلَ اللهُ تَعَالٰى لِصَاحِبِهِ الْعُقُوبَةَ فِي

[2] Kısmen: Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.54, no:4256; Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.51, no:2435; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.255, no:4201; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.200, no:455; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.388, no:3359; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.118, no:880; Beyhakî, *Şuabü’l-İmân*, c.V, s.285, no:6670; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.234, no:20871; Buhàrî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.24, no:29; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.16, no:15; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.II, s.24, no:1095; Ebû Bekre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.368, no:6986; *Mecmau’z-Zevâid*, c.VIII, s.278, no:13456; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XIX, s.156, no:20453.

الدُّنْيَا ، مَعَ مَا يَدَّخِرُهُ لَهُ فِي الآخِرَةِ ، مِنْ قَطِيعَةِ الرَّحِمِ ، وَ
الْخِيَانَةِ ، وَالْكَذِبِ ؛ وَإِنَّ أَعْجَلَ الطَّاعَةِ ثَوَابًا لَصِلَةُ الرَّحِمِ ،
حَتَّى أَنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ لَيَكُونُوا فَجَرَةً ، فَتَنْمُو أَمْوَالُهُمْ ، وَ يَكْثُرُ
عَدَدُهُمْ ، إِذَا تَوَاصَلُوا (طب. عن أبي بكرة)

ME. 1062 (*Mâ min zenbin ecderu en yuaccila'llàhu teàlâ li-sàhibihi'l-ukùbete fi'd-dünyâ, mea mâ yeddehiruhû lehû fi'l-âhireti, min katîati'r-rahimi, ve'l-hıyâneti, ve'l-kezibi; ve inne a'cele't-tàati sevâben lesılati'r-rahimi, hattâ inne ehle'l-beyti leyekùnûne feceraten, fetenmû emvâlühüm, ve yeksüru adedühüm, izâ tevâsalû.*)

Bu hadis-i şerifin ana konusu sıla-ı rahim, yâni akrabalar ile bağlantıları tatlı, sevgili, muhabbetli tutmak konusundadır, ama içinde başka bilgiler de var... Sevgili Akra dinleyicileri, şimdi bu hadis-i şerifin kelime kelime açıklanmasına geçelim. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Mâ min zenbin ecderu en yuaccila'llàhu teàlâ li-sàhibihi'l-ukùbete fi'd-dünyâ mea mâ yeddehiruhû lehû fi'l-âhireti min katîati'r-rahimi*) Ana cümle, (*Mâ min zenbin ecderu en yuaccila'llàhu teàlâ min katîati'r-rahimi*)'dir, arada ilâve bilgiler var. Bu kelimeler şöyle demek oluyor: "Hiç bir günah yoktur ki, Allah onun cezâsını çarçabuk, hemen vermesin... Günahkârın katîatı'r-rahim, yâni sıla-ı rahimi kesmesinden cezâsını daha çabuk verdiği, vermeye müstehak olduğu günah yoktur. Birincisi, bu katîatı'r-rahim; (*ve'l-hıyâneti*) ikincisi hıyanet; (*ve'l-kezib*) üçüncüsü yalancılık..."

Bu cümlelerden anlıyoruz ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri kul günah işlediği zaman hemen cezâsını verebilir ama, tehirli veriyor, yâni biraz müddet tanıyor. Tehirli vermesi bilmediğinden, unuttuğundan, ihmal ettiğinden değildir. "Belki kul tevbe eder."

diye rahmetindendir. Kul günah işledi, içki içti, zina etti, kumar oynadı, haram yedi:

"—Bak Allah bana cezâyı hàlâ vermedi." diye heveslenmesin!

Cezâsı gelir de, belki tevbe eder diye, veyahut bir başka hikmetli sebepten dolayı, Allah-u Teàlâ Hazretleri birden başına yıldırımlar yağdırmamış olabiliyor ama, Allah bazı günahları da hızlı cezâlandırır.

Bu hadis-i şeriften anlıyoruz ki, hızlı cezâlandırılmağa en uygun günah, en hızlı cezâlandırılan günahlar bunlarmış. Yâni, (*katîatı'r-rahim*) akrabalık alâkalarını kesmek, bu çok büyük günah; bir... (*Ve'l-hıyâneh*) Hâinlik; iki... (*Ve'l-kezib*) Yalancılık; üç... Bu üçünün cezâsı çok çabuk gelirmiş. Nasıl?.. (*Fi'd-düny*â) Dünyada gelirmiş.

Akrabalarla bağlantıyı kesen, hıyânet eden, hâinlik yapan, yalan söyleyen bir insanın cezâsı dünyada gelirmiş ama; (*me'a mâ yeddehiruhû fi'l-âhireti*) ahirette de ne cezâ verilecekse, o da silinmeden... O da verilecek. Allah dünyada da cezâ veriyor, ahirette de verecek. Ahiretteki verdiğine ilâveten, ondan bir şey eksilmeden, o cezâ, o belâ kalkmadan, dünyada da en hızlı şekilde bu günahları işleyenlerin cezâlarını verirmiş. Bunlar ne imiş:

1. (*Katîati'r-rahim*) "Akrabalık bağlarını kesmek." İnsanın akrabası vardır, teyzesi vardır, dayısı vardır, amcası vardır, kardeşi vardır, babası vardır, oğlu vardır, torunu vardır... İnsanlar birbirleriyle evlilik veya kan bağıyla bağlıdırlar. Bunlara, eğer kan bağıyla bağlılarsa, *karâbet* deniliyor; evlilik yoluyla bir bağlantı kuruluyorsa, *sıhriyyet* deniliyor. Yâni bir gelin alıyorsunuz, tà başka bir şehirden, hiç kan bağı yok; ama o gelini aldığınız zaman, o tarafla bir alâka kuruluyor. Buna *sıhriyyet* deniliyor, düğünle olan, evlilikle olan bir bağlantı...

Ama bir de *karâbet* var, insanın dayısı, amcası; dayısı annesinin kardeşidir, amcası babasının kardeşidir, onun çocuğu filân... Bu bir kan bağıdır, yâni evlilik olmasa bile insanın doğumdan, mensub olduğu ailenin bir parçası olması dolayısıyla, mevcut olan bir bağlılıktır.

İslâm bu bağlılıklara riâyet etmeyi, böyle bağlarla bağlı olduğumuz akrabalarımızla güzel ilişkilerle ilişkilerimizi sürdürmemizi emrediyor. Gideceğiz, ziyaret edeceğiz, halini

hatırını soracağız. İhtiyâcı varsa yardımcı olmağa çalışacağız, muhtaçsa para vereceğiz.

Hattâ insanın zekâtlarını mümkünse ilk önce yakınlarına, yakın akrabalarından fakirlere vermesi lâzım ki, önce onları kurtarmış olsun. Çünkü, onları en çok o bilir, o yardım edebilir. Başkası kendi yakınına yardım eder. Bu da kendi yakınına yardım yapacak. Yâni maddî yardım, manevî yardım, gönül yardımı, destek olmak, hizmet etmek tarzında yardım yapacak.

Bir insan bunu keserse; teyzesiyle konuşmuyor, bir taraf konuşmak istiyor da öteki taraf burnunu havaya kaldırıyor, kabul etmiyor, red ediyor. Kabul etmeyen cezâyı yer, o alâkayı kesmiş olur. Birisi tekrar tekrar gidiyor, "Barışalım!" diyor. Allah rızâsı için, sevabını bildiği için veya alâkayı kesmenin günahından korktuğu için kesmemek istiyor, ama öbür taraf kabul etmiyor, elinin tersiyle itiyor. O zaman iten günaha girer.

Demek ki, bağları koparmak fenâ, Allah bunun cezâsını çok acele verir, dünyada verir; ahirette vereceğini kaldırmamak şartıyla... Hem dünyada hızlı bir şekilde verir, hem de ahirette verir. Bu bir... Demek ki, akrabalarla bağlılığı iyi sürdürmeye gayret edeceğiz...

2. (*Ve'l-hıyâneh*) "Hâinlik." Hıyânet nedir? Eminliğin, emniyetli oluşun zıddıdır. Bir insan bir kimseye güvenir de bir şeyi emânet olarak verirse, o da onu iyi korursa, bu insan emin kimsedir. Bir kimse bir kimseye güvenirse, bir şey emânet ederse; canını, malını, sözünü, namusunu, sırrını, neyse bir şeyi emânet ederse; o da emâneti korumaz, yayar, dağıtır veyahut vermez, yok eder veya üstüne oturur, iç ederse; o zaman buna hâin denir, emânete hıyânet etti denilir.

Bir de bazıları yanlışlıkla *ihanet* kelimesini kullanıyor, ihanet yanlıştır. *İhanet;* heyyin görmek, hafife almak demektir.

وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّناً وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ (النور:١٥)

(*Ve tahsebûnehû heyyinen ve hüve inde'llàhi azîm*) "Şu günahı hafif görüyorsunuz ama Allah indinde bu büyük bir günahtır." (Nur, 24/15) diye Kur'an-ı Kerim'de geçiyor.

İhânet; basit görmek, önemsememektir. Millet ihânet diyor. Meselâ diyor ki:

"—Koca, karısına ihanet etti."

"Hıyanet etti." demesi lâzım! İhanet etmek; hor görmek, hakir görmek önemsememek demek... Halbuki, karısını aldatmış, yâni evliliğine sadık olmamış, hıyânet etmiş demesi lâzım. Bu dil bilgisi kuralını da hatırlatalım!

Allah hıyâneti sevmez; emâneti, yâni emin oluşu, eminliği, güvenilirliği sever. Güvenilir olmamayı sevmez, veya güvenildiği zaman güveni boşa çıkartmayı sevmez.

Adam güvenmiş, para vermiş:

"—Al sana şu kadar para veriyorum, askerden dönünce alacağım." demiş.

Askerden dönünce:

"—Ver benim paramı!" diyor.

"—Yok, ben senden para almadım."

Emânet gitti, üstüne oturdu, yâni inkâr ediyor, reddediyor, hıyânet ediyor. Meselâ askerlikte de hıyanet diyoruz; askerî sırları götürüyor düşman düşmana veriyor. Halbuki vermemesi lâzım, hıyânet... Hıyânetin de cezâsı çok büyük. Yâni, bir insan emin olmaz da hâin olursa, güvenilirliği yitirirse, güvenilirliğe aykırı iş yaparsa; onun da cezâsı Allah tarafından hem dünyada çok hızlı bir şeklide gelir, başında patlar. Ahirette de yine ne cezâsı gelecekse, o da durur, ahirette başına gelir. Hıyanet de çok kötüdür.

O halde müslümanlar ne yapmalı?.. Akrabalarıyla bağlarını devam ettirmeli, bağları koparmamalı, hâinlik de yapmamalı, güvenilir, emin olmalı...

3. (*Ve'l-kezib*) "Yalan." Allah yalanı da sevmez. Mü'min yalancı da değildir, dosdoğrudur, sapasağlamdır, doğru sözlü, doğru özlüdür. Dilinden söylediği söz doğrudur, yalan şahitlik yapmaz, yalandan, kandırarak şaka bile yapmaz.

“—Bir nisan şakası” diyorlar, yalanı karşında söylüyor, söylüyor, ondan sonra da gülüyor, “Nisan bir!” diyor. İslâm’da yalanla şaka olmaz. Yalan söyleyerek şaka İslâm’a uygun olmaz. Yalanın şakası bile doğru değildir. Dosdoğru olması lâzım, doğru söz söylemesi lâzım, yalan söylememesi lâzım...

Bu hadis-i şeriften üç kötü huyu öğreniyoruz: Akrabalarla bağları koparmak kötü; güvenilir insan olmamak, hâin olmak kötü; yalancı olmak kötü... O halde bunlardan şu çıkıyor: Müslüman akrabalarla bağları sürdüren bir insandır, emin bir insandır, hâin değildir, güvenilir insandır, doğru sözlü bir insandır.

Peygamber Efendimiz yine bu konuda devam buyuruyor:

(*Ve inne a’celet-tàati sevâben lesılatür-rahim*) “Allah’ın sevabını en hızlı verdiği, mükâfatını en çabuk verdiği ibadet, sevaplı iş, ibadet ve taatlerin Allah tarafından sevabı en hızlı verileni; ‘Al kulum, mâdem öyle yaptın...’ diye çarçabuk hemen mükâfatını verdiği, en sevaplı olan da sıla-i rahimdir.” Akrabalar ile bağları sürdürmek, ziyaretleri yapmak, yardımları yapmak, hizmetleri yapmak, para pul vermek gerekiyorsa vermek, her yönden destekçi olmak sıla-i rahimdir. Bu da sevabı en hızlı kazanılan, mükâfatına en çabuk nâil olunan güzel şeydir.

Demek ki, biz sıla-i rahim yapan müslümanlar olacağız, akrabalarımızı gözeteceğiz, maddeten ve mâlen ve ziyâreten; ziyâret olarak da ziyaret edeceğiz, yardım olarak da yardım edeceğiz, malî yönden de destek olacağız.

Efendimiz misal veriyor: (*Hattâ inne ehle’l-beyti leyekùnûne feceraten*) “Bazen dünyada görülebilir; bir evin ahâlisi fâcir kimseler olurlar, yâni günahkâr, ibadetleri kusurlu, müslümanlıkları sakat olur, fâcir kimseler olurlar. (*Fetenmû emvâlühüm*) Fakat bakarsın malları artar, koyunları kuzuları doğurur, mahsulleri bol olur, malları artar; (*ve yeksürü adedühüm*) evlâd ü iyalleri, kavm ü kabileleri genişler, kuvvetlenir...”

Araplarda mal çokluğu ve kabilenin kalabalıklığı önemliydi, Efendimiz o iki yönü söylüyor. Mal dediği; deve, koyun, kuzu... vs.dir. Bunlar doğum yoluyla çoğaldığı zaman sevinirlerdi. Bir de kabilesi büyükse: “Ohoo, bizim kabilemiz beş bin kişi, on bin

kişi...” filân diye iftihar ederdi. Bu kabile kalabalık diye, o kabileden bir kimseye öteki kabileden kimse dokunamazdı.

Yâni, bir aile fâcir olduğu halde malları artar, sayıları çoğalır. Halbuki fâcir, bu işler olmaması lazımdı. Neden oldu?.. (*İzâ tevâsalû*) “Sıla-ı rahim yapınca, birbirleriyle sımsıkı bağlarla bağlı olunca, Allah onlara da mal bolluğu, adet çokluğu veriyor.” Demek ki onlara bile fayda veriyor. Yâni ibadet eden insanlar olamadıkları halde, kusurlu müslüman oldukları halde sıla-i rahim yaptıkları için, sıla-i rahimin mükâfatını onlar bile görebiliyorlar.

Tabii sıla-i rahimini, akrabalara bağlarını güzel sürdürmeyi müslüman yaparsa, o daha büyük mükâfat alacak demektir. Yâni, “Allah fasıka, facire, günahkâra bile sıla-i rahim yapınca mükâfatını verdiğine göre, müslümana haydi haydi daha çok verecek.” diye, Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri onun için söylemiş oluyor.

İkinci hadis-i şerif bu... Demek ki sıla-i rahim yapacağız, hàin olmayacağız, güvenilir olacağız, yalan söylemeyeceğiz... Bileceğiz ki sıla-ı rahim yaptığı zaman insanın ömrü uzar, malı çoğalır, her işi iyi duruma gelir, mükâfata nâil olur.

c. Yöneticilerin Hesabı

Okuduğum hadis-i şerifler üç olsun diye, bir hadis-i şerifi daha size okumak istiyorum. Bu üçüncü, sonuncu hadis-i şerif. Ebû Hüreyre RA’dan, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[3]

مَا مِنْ أَحَدٍ يُؤَمَّرُ عَلَى عَشَرَةٍ فَصَاعِداً إِلاَّ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الْأَصْفَادِ وَالْأَغْلاَلِ (ك. عن أبي هريرة)

3 Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.100, no:7009; Ebû Hüreyre RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VI, s.36, no:14677; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XIX, s.111, no:20328.

ME. 1055 (*Mâ min ehadin yüemmeru alâ aşeretin fesàiden*) "Hiç bir kişi yoktur ki, on kişiye veya daha fazlaya emir, komutan, başkan, müdür tâyin edilmiş olsun da, (*illâ câe yevme'l-kıyâmeti fi'l-asfâdi ve'l-ağlâl.*) mahşer yerine elleri, ayakları zincirlere bağlanmış, bukağılarla bukağılanmış, kelepçelerle kelepçelenmiş olarak gelmiş olmasın. Yâni on kişiye ve daha fazlaya emir olan kimse, mahşer yerine mutlaka kelepçeli, zincirli gelir."

Yâni adam emir oldu, müdür oldu, nâhiye müdürü oldu, kaymakam oldu, vâli oldu, komutan oldu, reisicumhur oldu, milletvekili oldu, bir şey oldu... İlle mahşer yerine zincirli geliyor. Sonra ne olur?.. Sorguya çekilir. Yâni, "Bu vazifeyi güzel yaptı mı, yapmadı mı?" diye sorguya çekilir, onu başka hadis-i şeriflerden biliyoruz. Mahşer yerinde sorguya çekilir.

Ümmetle ilgili, toplumla ilgili, kendisine yüklenmiş resmî vazifeyi güzel yapmışsa, kelepçeler çözülür, zincirler açılır:

"—Sen suçsuzmuşsun, kurtuldun!" diye bukağılar, boynuna, ayaklarına, bileklerine takılmış halkalar çözülür, kurtulur.

Amma vazifeyi güzel yapmamışsa, o zaman zincir üstüne zincir, kelepçe üstüne kelepçe, bukağı üstüne bukağı vurulur. Demirden zincirlerle şakır şakır, mahkûmlar gibi her tarafı bağlanarak cehenneme atılır.

Bu hususta başka hadis-i şerifler de var, Ma'kıl ibn-i Yesâr el-Müzenî'den Buhârî ve Müslim rivâyet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[4]

مَا مِنْ وَالٍ يَلِي رَعِيَّةً مِنَ الْمُسْلِمِينَ ، فَيَمُوتُ وَهُوَ غَاشٌّ لَهُمْ ، إِلاَّ
حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ (خ. عن معقل بن يسار المزني)

[4] Buhàrî, *Sahîh*, c.VI, s.2614, Ahkâm 97/8, no:6732; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.343, no:203; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.346, no:4495; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.201, no:455; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VI, s.13, no:7362; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.161, no:16416; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.417, no:2796; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.387, no:7045; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.22, no:805; İbn-i Zenceveyh, *el-Emvâl*, c.I, s.6, no:4; Ma'kıl ibn-i Yesâr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.25, no:14685; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.218, no:20606.

ME. 1066 (*Mâ min vâlin yelî raiyyeten mine'l-müslimîn*) "Hiç bir vâli yoktur ki, yâni hiç bir resmî görevi yüklenmiş, görevli yoktur ki..." *Vâli* ilde vilâyete, reislik eden kimse demek değildir; *emir* demektir, bir resmî işi görevi yüklenmiş kişi demektir. "Müslümanlardan bir grup raiyenin, ahâlinin üstüne tâyin edilmiş bir görevli yoktur ki, (*feyemûtu ve hüve ğàşşun lehüm*) onlara hıyanet ederek, onları aldatarak ölmüş olsun da, (*illâ harrama'llàhu aleyhi'l-cenneh*) Allah ona cenneti haram etmesin... Yâni bir göreve getirilmiş de müslümanlara hıyanet etmişse, Allah o kimseye cenneti haram kılar, o kimse cennete giremez."

Yine aynı râvîden başka bir rivâyet de şöyle:[5]

مَا مِنْ عَبْدٍ اسْتَرْعَاهُ اللّٰهُ رَعِيَّةً ، فَلَمْ يَحُطْهَا بِنَصِيحَةٍ ، إِلاَّ لَمْ يَجِدْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ (خ. عن معقل بن يسار)

ME. 1068 (*Mâ min abdini'ster'àhu'llàhu raiyyeten, felem yehuthâ bi-nasîhatin, illâ lem yecid râihate'l-cenneh*) "Allah bir kimseyi bir grup müslümanın başına bir resmî görevle getirmiş de, o da onlara samîmîyetle hizmete sarılmamışsa, cennetin kokusunu bile koklayamaz!"

Demek ki, resmî görevi alanların Allah'tan korkup, tir tir titremesi ve vazifeyi güzel yapmağa çalışması lâzım! Müslüman bile olsa, öyle yapmadığı zaman ne kadar cezalara çarptırılıyor. Bir de müslüman değilse, dışı müslüman içi kâfirse, münafıksa; tabii o zaman hali doğrudan doğruya daha beter, kesin olarak fenâ...

Tabii herkes dünyevî bakımdan mevkii makamı istiyor, hattâ tàlip oluyor. Aracılar, kartvizitler filân temin etmeye çalışıyor.

---

[5] Buhàrî, *Sahîh*, c.VI, s.2614, no:6731; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.91, no:163; Ma'kıl ibn-i Yesâr RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXV, s.375; Abdurrahman ibn-i Semre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.33, no:14726; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.197, no:20555.

Falancadan kart getiriyor, filancadan yazı getirtiyor, kendisini bir yere tâyin ettirmeye çalışıyor. Halbuki İslâm'da bu doğru değil... Bu işler veballi işler, bir insan böyle bir makama geldi mi sorumluluk yüklenmiş oluyor. Ondan sonra da onun hesâbı var, o hesabı düşünmesi lâzım, tir tir titremesi lâzım!

Hazret-i Ömer RA, "Ah!" dermiş ağlarmış;

"—Yâ Ömer, keşke annen seni doğurmasaydı, yâni dünyaya gelmeseydin, keşke insan olmasaydın, çayırlarda biten ot olsaydın da bu sorumlulukları yüklenmeseydin!.." dermiş.

Devletin başına halife-i müslimîn oldu, diyarlar fethedildi, herkes karşısında el pençe dîvan duruyor, ama sorumluluğu bildiği için, cennetlik olduğu için, mübarek insan olduğu için, o öyle dermiş.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, cümlemize bu imanın şuurunu ihsân eylesin, sorumluluk duygusuna sahip eylesin... Ahirette hesaba çekileceğimizi unutturmasın... O hesabı yüz akıyla vermemize sebep olacak şekilde yaşamayı ve güzel işler yapmayı cümlemize nasib eylesin...

Herhangi bir şekilde, herhangi bir göreve istemese de çağırılmış, davet edilmiş olan, o görevin başında bulunan kimselere de yardım eylesin... Hakkı hak olarak görmelerini nasib eylesin, onu uygulamalarını nasib eylesin... Bâtılı bâtıl olarak görüp, ondan sakınıp, korunmalarını nasib eylesin...

Allah'ın sevmediği işleri yaptırmasın, şeytana uydurmasın, ahiretlerini berbat ettirmesin, cenneti kendilerine haram kıldırmasın... Güzel işler yapıp da, Allah'ın rızâsını kazanıp, müslümanların da duasını almayı nasib eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi dinî bilgileri iyi bilen, İslâm'da bilgi sahibi, uyanık müslüman eylesin... İnsan uyanık müslüman olmadı mı, anasından babasından gelme nüfus kâğıdı müslümanlığı fayda etmeyebilir. Çünkü yanlış işler yapar, bu incelikleri bilmez, bilmediği için de sorumluluklar, veballer yüklenir, ahireti de, dünyası da mahvolur. Bak dünyada da insan, sıla-i rahim yapmadığı zaman bile ne kadar hızlı cezâ geliyor, nice cezâlara uğrayabiliyor.

Onun için, ben acizâne kardeşiniz olarak sizlere tavsiye ediyorum: Önce kütüphanenizdeki hadis kitaplarını okumaktan başlayın, lütfen hemen mümkünse bu konuşmamı duyduğunuz andan itibaren kütüphanenizdeki hadis kitaplarını okumaya, besmeleyi çekip girişin! Çoluk çocuğunuzla hadisleri okuyun! Hadisleri okumak ve anlamak kolay... İslâm'ı hadisler yoluyla çok sağlam öğrenirsiniz, çok kısa zamanda hakîkatli bir âlim olursunuz.

Ahmed Ziyâüddîn-i Gümüşhânevî hocamız, *Râmûzü'l-Ehàdis* kitabını tertip etmiş olan şeyhimiz, büyük alim, geçen asrın en büyük hadis âlimlerinden birisiydi. Kitabının mukaddimesinde:

"—Bu kitabı tekrar tekrar okur da devrederseniz, bu kitabı öğrendiğiniz zaman, kısa zamanda hakîkatli bir alim olursunuz." diyor, bu ifadeyi kullanıyor.

Çok hoşuma gidiyor. "Hakîkatli, yâni gerçekleri kavrayan bir alim olursunuz." diyor. Tabii, insan gerçekleri kavrayamadığı zaman ne olur?.. Sonunda pişman olur. Ömrü biter, arkaya baktığı zaman bir sürü pişmanlıklar görür. Ömrüne şöyle bir baktığı zaman, şairin dediği gibi:[6]

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş renkli bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semâya, ağlayarak...

---

[6] Ahmed Haşim'e ait şiirin tamamı şöyle:

Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak,
Ve bir zaman bakacaksın semâya, ağlayarak...

Sular sarardı... yüzün perde perde solmakta,
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

Eğilmiş arza, kanar, muttasıl kanar güller;
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller,
Sular mı yandı? Neden tunca benziyor mermer?

Bu bir lisân-ı hafîdir ki ruha dolmakta,
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

Semâya ağlaya ağlaya bakmanın faydası yoktur. Ömür yaprakları önüne yığılmış, sonbahar hüznü kalbine çökmüş:

"—Vah ömrü boş geçirdim, tüh yazık oldu... Hay Allah, İslâm'ı bilemedim, Allah'ın rızâsına uygun yaşayamadım, yazık oldu..." filân demek yerine, İslâm'ı öğrenip müslümanca yaşamak, Allah'ın rızâsını kazanıp, bir gül bahçesine girercesine, *râdıyeten merdıyyeten* Allah'ın cennetine girenlerden olmak daha iyi...

Buna çalışmak lâzım, çalışmadan olmaz. Buna çalışın! Çoluk çocuğunuz da bu duruma gelsin diye, İslâmî bakımdan bilgili yetiştirin, hadisleri öğretin, hadis kitaplarını okuyun, oradan başlayın!..

Kitaplar çoksa da şaşırmayın; eğer kütüphanenizde *Riyâzu's-Sàlihîn* varsa, Diyanet'in neşrettiği güzel bir sahih hadis kitabıdır; *Riyâzu's-Sàlihîn*'den başlayın! Onu bir devredin, ondan sonra daha genişleri okursunuz. Böylece İslâm'ı öğrenir, sonunda her hareketinizi Allah'ın rızâsına uygun yapmağa muvaffak olursunuz, incelikleri bilirsiniz, yanılmazsınız, şaşırmazsınız. Abuk sabuk hurâfelere, bâtıllara, yıldız fallarına, yalan yanlış şeylere inanıp, kanıp da suçlu olarak, yüzü kara olarak Allah'ın huzuruna varmazsınız.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizin, cümlemizin yardımcısı olsun... Cumalarınız mübarek olsun... Bizleri duadan unutmayın! Allah iki cihanda cümlenizi aziz eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

22. 08.1997 - Wuppertal / **ALMANYA**

2. İSLÂM'IN ANLATILMASI VE YAYILMASI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Bir aile eğitim çalışması dolayısıyla, İngiltere'nin ortalarında bulunan Lestır şehrinde bir İslâm vakfının binalarında çalışmalar yapıyoruz. Bu münasebetle çok değerli arkadaşlarımın arasındayım. Çalışmalarımız bir kaç gün devam edecek.

Konuşmamı İngiltere'den yapıyorum. Burada iki gündür yağışlar başladı ve bugün camide öğle namazını kılarken, sıvı gazla çalışan sobalar yanıyordu, dikkatimi çekti; yâni artık mevsim sonbahara dönüyor. "*Ağustosun yarısı yaz, yarısı kış!*" derler. Böyle yağmurlu, bulutlu bir havada İngiltere'de çalışmalara başladık. Kardeşlerimiz çok iyiler, hepinize selâmları var.

a. Cehennem Ehli ve Cennet Ehli

Bugünkü sohbetimdeki birinci hadis-i şerif Abdullah İbn-i Mes'ud RA'dan... Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek sözlerini okumak istiyorum, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:[7]

لَوْ قِيلَ لأَهْلِ النَّارِ: إِنَّكُمْ مَا كِثُونَ فِي النَّارِ عَدَدَ كُلِّ حَصَاةٍ فِي الدُّنْيَا ، لَفَرِحُوا ؛ وَلَوْ قِيلَ لأَهْلِ الْجَنَّةِ: إِنَّكُمْ مَا كِثُونَ فِيهَا عَدَدَ كُلِّ حَصَاةٍ ، لَحَزِنُوا ؛ وَلٰكِنْ جُعِلَ لَهُمُ الأَبَدُ (طب . حل . عن

---

7 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.179, no:10384; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.168; İbn-i Ebî Hàtim, *İlel*, c.II, s.224, no:2161; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.379, no:5154; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.628, no:39530; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.135, no:19053.

(ابن مسعود)

ME. 978 (*Lev kìle li-ehli'n-nâr: İnneküm mâkisûne fi'n-nâri adede külli hasàtin fi'd-dünyâ, leferihù; ve lev kìle li-ehli'l-cenneti: İnneküm mâkisûne fîhâ adede külli hasàtin, lehazinû; velâkin cuile lehümü'l-ebed*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Peygamber Efendimiz, daha önceki sohbetlerimde çeşitli vesilelerle temas ettiğim bir mühim, önemli, dikkat etmemiz gereken gerçeği ifâde buyuruyor. Hadis-i şerifte diyor ki:

(*Lev kìle li-ehli'n-nâr*) "Eğer cehennemlik olmuş, cehenneme girmiş kâfirlere, imansızlara, cehennemin ahalisine: (*İnneküm mâkisûne fi'n-nâri adede külli hasàtin fi'd-dünyâ*) 'Siz bu cehennemde dünyadaki çakıl taşlarının sayısı kadar sene kalıp, ondan sonra çıkacaksınız, o kadar yanacaksınız!' denilseydi; (*leferîhû*) bundan memnun olur, sevinirlerdi." Yâni, "Dünyadaki çakıl taşlarının sayısı kadar sene cehennemde kalacağız ama, sonunda kurtulacağız!" diye sevinirlerdi.

(*Ve lev kìle li-ehli'l-cenneti*) "Cennet ehline de, yâni cennete girmiş mü'min kullara da denilseydi ki: (*İnneküm mâkisûne fîhâ adede külli hasàtin*) 'Siz bu cennette dünyadaki irili ufaklı çakıl taşları adedince sene kalacaksınız, ondan sonra artık bu kadar ikram tamam, bitecek!' denilseydi, (*lehazinû*) üzülürlerdi; 'Ay, eyvah, demek ki bu nimetler bir zaman gelip bitecek!' diye mahzun olurlardı." Halbuki dünyada ne kadar çok çakıl taşı var, sayılamayacak kadar... Milyonlarla, milyarlarla ifade edilecek kadar uzun seneler kalacaklar ama, sonunda oradan çıkarılacakları söylense, mahzun olurlardı.

(*Ve lâkin cuile lehümü'l-ebed*) "Fakat her iki taraf için de, ebedî olarak orada kalmak durumu olacak." Yâni, cehenneme düşmüş olan kâfirler, cehennemden ebediyyen çıkmayacaklar, ebediyyen yanacaklar; cennete girmiş olan mü'minler de cennette ebediyyen kalacaklar. Ayetlerde:

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا (الطلاق:١١)

(*Hàlidîne fîhâ ebedâ*) (Talâk, 65/11) diye ifade edildiği şekilde bahtiyar olacaklar, saadetleri ebediyyen devam edecek. Onun için sonsuz, sonu olmayan şekilde cehennemde azab, cennette nimet ve bahtiyarlık, saadet olacak.

Aziz ve sevgili kardeşlerim, değerli dinleyiciler! Onun için, hayatımızı bu büyük gerçeğe uygun olarak düzenlemeliyiz. Yâni, bu dünya hayatı ortalama seksen yıl sürse... İnsanın ömrü ne kadardır?.. Yetmiş yıl, seksen yıl, doksan yıl... Ondan sonra ihtiyarlıyor, yüzü geçene takdirle bakıyoruz, hayretle bakıyoruz; yüz on, yüz yirmi olursa her yerde adı geçiyor. O kadar yaşlara ulaşmak zor oluyor. Sonunda bitiyor.

Bu dünya hayatı bir imtihan hayatı, yâni burada insanlar serbest bırakılmışlar. Öğrencinin imtihanda kâğıdına istediği şeyi yazmakta serbest olduğu gibi, serbest bırakılmışlar, imtihan... Şeytan da faaliyette bulunuyor, kâfirler de konuşuyorlar. Şeytan insanı saptırmağa çalışıyor. Kâfirler küfrü allandırıp, ballandırıp kabul ettirmeğe uğraşıyor. Kendi yalan yanlış, bâtıl, kötü inançlarını, Allah'ın sevmediği, râzı olmadığı inançlarını kabul ettirmeğe çalışıyor. "Ayranım ekşi" diyen yok; herkes, "Benim yolum doğru, benim işim uygun..." diye kendini beğeniyor ve başkalarının kendi tarafına gelmesi için çalışma yapıyor. Teşkilatlar kuruyorlar, görevliler görevlendiriyorlar:

"—Aman sen bizim reklamımızı yap, tanıtmamızı yap, bizi beğendirecek şekilde çalış çabala!.. Hediyeler ver, bedavadan hastalara bak, ilaç dağıt, kitap dağıt!.. Kitaplar renkli olsun, aman baskısı güzel olsun, yaldızlı olsun, herkes beğensin... Bu bâtıl yola girmek isteyenler olursa, onlara maddî menfaat sağla..." vs.

Yâni, insanları doğru yoldan çıkartmak için, kendi yollarına çekmek için, kendilerinin yoluna kazanmak için çalışıyorlar.

Bunun asırlar boyu yapıldığını biliyoruz. Ülkemizde bunun kuvvetli çalışmaları var. Afrika'da, Eskimolar arasında, bozkırlarda, dağlarda, Amazon ormanlarında öncü olarak, oraları fetheden insanların hemen arkasından bir takım insanlar gitmişler:

“—Bizim yolumuz güzel, bizim dinimiz güzel, gelin siz bu putperestliği bırakın, ağaçlara totemlere, putlara tapmayı bırakın, bizim yolumuza girin!” diye kendi yollarını anlatmışlar, bazı insanları kazanmışlar, kendi dinlerine sokmuşlar.

Ondan sonra oralara, meselâ Afrika ülkelerine, Güneydoğu Asya ülkelerine, adalarına müslümanlar gitmişler. Müslümanlar onlar kadar atik davranmamış; otururken, ticaret yaparken, çalışırken, İslâm’ın güzelliğini o ahali görmüş, o girdikleri yolun yanlış olduğunu anlamışlar, müslüman olmuşlar.

Biliyorsunuz, Afrika’nın güneyine kadar, içlerine kadar, Güneydoğu Asya’daki adalardan Avustralya’ya kadar İslâm’ın yayılmasında müslüman tüccarların; Hindistan’daki, Pakistan’daki, Bangladeş’teki müslüman kardeşlerimizin gayretlerinin büyük tesiri var. Sakin sakin, boynu bükük, mazlum, mütevâzi, dürüst, sevimli, tatlı, fedâkâr, ikramlı, dürüst çalışmışlar, namaz kılmışlar, kendilerini sevdirmişler. İslâm Mekke’de doğmuşken, İslâm oralarda yokken, dünyaya halka halka yayılmış.

b. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları

Geçen haftaki konuşmalarımda da arz etmiştim, el-hamdü lillâh seviniyorum, Almanya’nın hangi kasabasına gittiysem, orada bir kaç tane cami var... Cuma namazı kılınan, beş vakit namaz kılınan camiler var. Kimisini Diyanet teşkilâtı, kimisini Süleyman Efendi (Rh.A)’in talebeleri kurmuş, kimisini daha başka cemaatler kurmuş... Ama kardeşlerimiz namazsız, ezansız, camisiz, cumasız kalmamışlar, diyâr-ı gurbetlerde ibadetlerini yapmışlar. İslâm yayılıyor.

Ben gitmedim ama gazetelerde okuyoruz. Belki diyeceksiniz:

“—Hocam siz çok dolaşıyorsunuz ama, belki sizin de gitmediğiniz yerler var...”

Benim gitmediğim yerler var, benden önce gitmiş kardeşlerim var; Sibirya’da, Amerika’da, Kanada’da müslümanlar var... Hattâ Hindistan’dan, Pakistan’dan *Cemâatü’t-Tebliğ* denilen cemiyete mensub kardeşlerimizi, hangi uzak ülkeye gittiysem, bizden önce oralara gitmiş ve İslâm’ı anlatan güzel çalışmalar yapar vaziyette görüyorum, seviniyorum, memnun oluyorum. Çünkü onların da

hocaları, kökenleri bizim büyüklerimiz; bizim şeyhlerimizin dervişi olan yakınımız, mânevî kardeşlerimiz, onun için seviniyorum.

Kâfirler küfrü yaymağa çalışıyorlar, imanı alt etmeye çalışıyorlar; mü'minler de İslâm'ı kalkındırmağa, yaymağa, anlatmağa çalışıyorlar. Bu yayma ve çalışma, öğretme, tebliğ ve irşad işlerini bizim nümûne-i imtisâlimiz, efendimiz, serverimiz, önderimiz, her şeyimiz, en güzel üsvemiz, üsve-i hasenemiz Peygamber Efendimiz, ömrü boyunca en güzel şekilde yapmış, İslâm'ı yayma konusunda çalışmış. Panayırlara gelen, hacca gelen Arap kabilelerine İslâm'ı anlatmış... Medine-i Münevvere'ye hicret etmiş, anlatmış... Bizans imparatoruna elçi göndermiş, mektup yazmış, anlatmış. Habeş imparatoru müslüman olmuş. Mısır hükümdârına elçi göndermiş, Sâsânî imparatoruna elçi göndermiş...

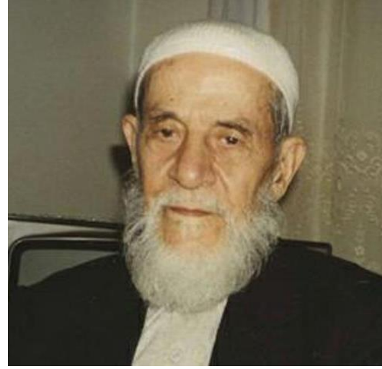
Yâni Peygamber Efendimiz yaşadığı devredeki bütün insanlara, erişebildiği yerlere elçi göndererek İslâm'ı, Allah'ın bir olduğunu, Allah'tan gayrı tapınılacak mâbud olmadığını, tevhid inancını, insanların Allah'a güzel kulluk etmeleri gerektiğini, güzel ahlâkı, mânevî gerçekleri, Allah'ın râzı olduğu gerçekleri, iman esaslarını anlatmış.

Sahâbe-i kirâm bütün ömürlerini bu yolda geçirmişler. İslâm'ı Orta Asya'ya yaymışlar, Anadolu'ya yaymışlar, kısa zamanda Balkanlar'a, Sicilya'ya, İtalya'ya, İspanya'ya, Fransa'ya kadar genişlemişler. Endülüs'te yedi asır İslâm hâkim olmuş. Fransa içlerine kadar girmişler. İngiltere krallarının bazıları müslüman olmuş, elimizde bastırdıkları altın paralar var... *Lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh* yazılı, kendi isimleri yazılı sikkeleri, altın, gümüş paraları var; ki, müslüman olmuşlar, öyle paralar basmışlar.

Onlar çok güzel çalışmalar yapmış, İslâm'ı öğretmişler. Peygamber SAS Efendimiz'in ashabına, "Bu İslâm deryaları geçecek, büyük ummanları geçecek, dünyanın her yerine ulaşacak!" diye müjdelediği gerçekler tahakkuk etmiş. Şimdi de hakîkaten Yirminci Yüzyıl'ın ulaşım imkânlarıyla, iletişim imkânlarıyla İslâm'ın birçok yere gittiğini sevinçle görüyoruz.

İslâm'ı yaymak için çalışan birçok kardeşimiz olduğunu görüyoruz, seviniyoruz. Avrupa'da, Amerika'da, Kanada'da, Güney Amerika'da... Ben Güney Amerika'ya, Orta Amerika'ya gitmedim, Avustralya'ya gittim, biliyorum; her yerde İslâm'ı yayma çalışmaları var...

Buna mukàbil, bunun karşılığında da Türkiye'de İslâm'ı yok etme çalışmaları var! Hani reklamda, "Bu Türkler de çok oluyor!" diye duyduğumuz gibi, dışardan; "Aman bu Türkleri İslâm'dan ayıralım, bize benzetelim veya kökenlerinden kopartalım, sarartalım, solduralım, kurutalım, buruşturalım, kenara atalım veya ateşe atıp yakalım!.." gibi düşüncelerle, Anadolu'da, dedelerimizin "Allah... Allah..." diyerek fethettiği diyarlarda İslâm'ı söndürmek, yok etmek isteyenler var.

"—Allah bunlara niye müsaade ediyor da, bunları kahretmiyor?.. Niye bunların başlarına yıldırımlar yağdırmıyor?.. Niye bunların arabaları kaza yapıp, bir yere çarpıp da bu mendeburlar yok olup gitmiyorlar?.."

İmtihan olduğu için, imtihanda Allah müsaade ettiği için... Biz de imtihan oluyoruz, İslâm düşmanları da imtihan içindeler. Onlar kâfirliğini yapıyor, cehennemi hak ediyorlar; biz de müslümanlığı-mızı yapacağız, İslâm'ı anlatmağa çalışacağız. Kur'an'ı öğreneceğiz, Rasûlüllah Efendimiz'in sünnetini öğreneceğiz, İslâm'ı anlatacağız...

Bakın bu diyâr-ı gurbette, Almanya'da kaldığım müddetçe misafir kaldığım kardeşimin evinde, Peygamber SAS Efendimiz'in hayatına dâir güzel kitapları okudum, gözlerim yaşardı, ağladım... Size de harâretle tavsiye ediyorum, çok kıymetli ana kaynaklar var, onlardan Peygamber Efendimiz'in hayatını okuyun! Peygamber Efendimiz'in İslâm'ı öğretmek ve yaymak için çektiği meşakkatleri, ne kadar sıkıntılar çektiğini görün!

Asım Köksal Hocamız'ın *İslâm Tarihi* kitabı, yeni yeni baskıları yapıldı; çok geniş bir araştırma... Merhum Ziyâü'l-Hak

tarafından kendisine büyük madalyalar verildi, alnından öpüldü, tebrik edildi, kucaklanıldı; çok sevdiğimiz mübarek bir alim... Oradan İslâm tarihini okuyun, müslümanların ilk devirde İslâm'ı yaymak için, ne kadar zor bir ülkede, ne kadar zor şartlar altında, ne kadar sıkıntılar içinde yılmadıklarını, İslâm'ı anlattıklarını oradan görün!..

Şimdi bizim ülkemiz %99'u müslüman olan bir ülke. Biz İslâm'ı ebediyyen Türkiye'de yaşatacağız. Merhum Mehmed Akif'in dediği gibi:

Bu ezanlar ki, şehâdetleri dinin temeli;
Ebedî yurdumun üstünde benim, inlemeli!

Bu ezanları susturmayacağız. Allah'ın "*Lâ ilâhe illa'llàh*" kelime-i tevhid bayrağını surdan aşağı indirtmeyeceğiz. Daha, bu bayrağı kâfir ülkelere de götüreceğiz, oralara da İslâm'ı anlatacağız; o insanların da mü'min olmalarını sağlayacağız.

Peygamber Efendimiz'in zamanında da kâfirler, müşrikler vardı, puta tapanlar vardı, gayrimüslimler vardı, inançsızlar vardı ama; onların bir kısmı daveti anladılar, İslâm'ın tebliğini kavradılar ve müslüman oldular.

Bu zamanda da bazıları müslüman oluyor. Meselâ, Amerika'daki senatörlerden bazı kimseler müslüman oluyor, Avrupa'dan bazı alimler müslüman oluyor, seviniyorum. Dünyanın her yerinde müslüman olan da var, kâfir olan da var.
Şimdi Almanya'da İngiliz müslümanı, Alman müslümanı, yâni kökeni İngiliz olan, Alman olan bazı kardeşlerimizle tanıştık, telefonlaştık, beni davet ettiler. Güzel çalışmalar yapıyorlar, enstitüler, müesseseler kurmuşlar, ciddî ciddî, güzel güzel İslâm için çalışıyorlar, ben de memnun oluyorum. Şuurlu, dikkatli, Avrupa'yı bilen insanlar oldukları için, kendi kavimlerini bildikleri için, güzel güzel çalışıyorlar; hayret ediyorum, olayları ibretle seyrediyorum:

Müslümanların çocukları İslâm'dan uzaklaşıyor da, İslâm'a yardım etmiyor, müslümanca yaşamıyor, kâfirleri taklit ediyor; dininin emirlerini bırakıyor, kâfirlerin günahlı işlerini taklit ediyor da; kâfirlerin çocuklarından bazıları müslüman oluyor,

İslâm'ca yaşıyor, müslümanca örtünüyor, günahları bırakıyor, İslâm için çalışıyor, sevap kazanıyor. Sübhàna'llàh!.. Allah'ın işi ve hikmeti, insan hayretler içinde, hayranlıkla seyrediyor: Küffâr içinde enbiyâ ve evliyâ peydah ediyor, mü'minler hâsıl oluyor; mü'minlerin arasından da müşrikler, münafıklar, kâfirler, zâlimler çıkıyor. Çünkü imtihan... Allah bizi imtihanı kazananlardan eylesin...

Aziz ve sevgili kıymetli Akra dinleyicileri, yüreğim yanıyor, derdimi size böylece açıklamış oluyorum. Birinci hadis-i şerif bu, yâni insan cennete girdi mi ebediyyen cennette kalacak, onu kazanmağa çalışmalıyız. "'Dünyadaki çakıl taşları, kumlar adedince yıl cehennemde kalacaksın, sonra çıkacaksın!' deseler bile cehennemlikler sevinirlerdi, fakat öyle olmayacak, cehennemde ebediyyen kalacaklar." O halde cehenneme düşmemeye dikkat etmeliyiz, imtihanı kaybetmemeliyiz.

İmanın hakîkatini anlamak için Kur'an'ı okumalıyız, Peygamber Efendimiz'in hayatını okumalıyız. Sahâbe-i kirâmın, Peygamber Efendimiz'in mübarek asr-ı saadetinde yaşayan o kuvvetli mü'minlerin, iman timsâli o büyüklerimizin davranışlarını örnek almalıyız, hayatlarını örnek almalıyız, öyle çalışmalıyız. Öyle çalışmazsak, zamane müslümanlığı biraz sapık ve bozuk olabiliyor.

Ben müslümanlığı ikiye ayırıyorum, biraz secîli, kafiyeli oluyor:

1. Zamâne müslümanlığı
2. Sahàbe müslümanlığı

Asıl müslümanlık hangisi?.. Sahàbe müslümanlığı... Çünkü sahàbe (*Rıdvânu'llàhi aleyhim ecmaîn*), Peygamber Efendimiz'in medrese-i mübârekesinden, rahle-i tedrisinden yetiştiler, İslâm'ı iyi anladılar. Onlar iyi müslüman, onların müslümanlığı kuvvetli, onların davranışları, fedâkârlıkları, çalışmaları, çok güzel... Onun için biz sahàbe müslümanlığını hedef almalıyız, gâye edinmeliyiz, onu öğrenmeye çalışmalıyız.

Bunun karşısında bir de, zamane müslümanlığı var. Zamane müslümanlığı ne?.. Yâni adam zamaneye göre yaşıyor, bozuk düzen gidiyor. Ondan sonra, "*Lâ ilâhe illa'llàh* diyen müslümandır. Ben müslümanım el-hamdü lillâh!" diyor. Ama

İslâm'ı da bozmaktan, değiştirmekten çekinmiyor. Kendisi İslâm'a girmeye çalışmıyor, İslâm'ı kendi hayat tarzına çekmeye çalışıyor, "Benim hayat tarzımı İslâm kabul eder." demek istiyor.

İşte kocaman bir yaz geçti. Bana bu yazda biraz yağışlı, serin yerlerde yaşamak nasib oldu, görmedim ama; oralarda sıcaklar oldu, nasıl açıldılar, saçıldılar... Bikinilerle, yokinilerle nasıl denize gittiler, nasıl günahlar işlediler... O yazlıklarda nasıl içkiler içildi, kumarlar oynandı, insanlar nasıl açıldı, saçıldı... Allah'ın yasak dediği işleri nasıl yaptılar, yapın dediği işlerden nasıl uzak kaldılar?.. Görülmüştür, biliyorsunuzdur, gazetelerden okumuşsunuzdur. İnsan müstehcenliğinden dolayı bazı şeyleri evine bile sokmak istemiyor. Ne yapalım?.. "Allah ıslah etsin!" diyelim, "Allah uyandırsın, Allah gerçekleri göstersin!" diyelim.

Allah gerçekleri gösterince, insan doğru yola girer. Ama gerçekleri göstermeyince, nasib etmeyince de, Peygamber Efendimiz'in zamanında yaşasa bile imanı kabul etmemiş nasipsizler, mânevî bakımdan gözleri kör olan insanlar gibi oluyor. İnatla yaşayıp, inatla ölüp, cehennemin dibini boyluyorlar.

Hattâ biliyorsunuz, Peygamber Efendimiz'in en azılı hasımları, Peygamber Efendimiz'e en çok ezâ cefâ eden insanların arasında yakın akrabaları vardı. Allah Allah, insan hayretler içinde kalıyor; Amcası Ebû Leheb, damatlarından bazıları kâfir olabiliyor. Sonra Peygamber Efendimiz'in kızları onlardan boşandı. Ama bazı amcaları da desteklemiş, bazı akrabaları desteklemiş. Azılı bir kâfirin hanımı müslüman, iyi bir müslümanın da aksi durumda ailesi olabiliyor, ibretli işler...

Yâni, anlaşılıyor ki, iman kişisel bir sorumluluktur. Şahsî bir görevdir, herkes kendisini kurtarmak zorunda, babasının iyiliği, mübarekliği, evliyâlığı fayda etmiyor, ona geçmiyor. Kendisinin iyi insan olması, çalışması lâzım!..

Tabii, bu arada bizim halkımız da, gazetelerdeki yoğun yalan yanlış yazılar, vaazlardaki konuşmalardan, yüksek yüksek ünvanlı yalancıların yalan beyanlarından, İslâm'ı yanlış tanıyor. Haramları helâl sayıyorlar, halbuki haram... Helâlleri de önemsemiyorlar; gericilik, kökten dincilik diye reddetmeye kalkıyorlar. Halbuki imanın esaslarından ve İslâm'ın ana

özelliklerinden birisi olabiliyor. İslâm'ı yanlış tanıdığı için hiç bir şeyi beğenmiyor. Kendisini doğru yolda sanıyor, aydın sanıyor, ilerici sanıyor. Karşısındakini de gerici, bir şey bilmez sanıyor.

Halbuki o gerici dedikleri insanların içinde nice aydın, alim, sanatkâr, ilim adamı, profesör, yüksek kimseler var... Onları gözü görmüyor, yalan yanlış bir yolda gidiyor, bir curcuna, bir şaşırmaya gidiyor.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! İşte bu şaşırtmada, şaşırtmalara uymamak, doğruyu görmek, doğrudan ayrılmamak gerekiyor. Cehenneme düşmemek, cehenneme düşmemeğe çok dikkat etmek gerekiyor. Cenneti kazanmağa çok gayret etmek gerekiyor. Birinci hadis-i şerifimiz bu... Çok önemli, hayatın bütün faaliyetlerini yeniden düzenlememize sebep olacak bir hadis-i şerif, bunu okumuş oldum.

c. Devir Devr-i Muhammedî

İkinci hadis-i şerife geçiyorum, Abdullah ibni'l-Hâris'ten İmam Beyhakî'nin rivâyet ettiğine göre, SAS Efendimiz buyurmuş ki:[8]

لَوْ نَزَلَ مُوسٰى ، فَاتَّبَعْتُمُوهُ وَتَرَكْتُمُونِي ، لَضَلَلْتُمْ ؛ أَنَا حَظُّكُمْ مِنَ النَّبِيِّينَ ، وَأَنْتُمْ حَظِّي مِنَ الْأُمَمِ (هب. عن عبد الله بن الحارث)

ME. 982 (*Lev nezele mûsâ, fe'tteba'tümûhü ve terektümûnî, ledaleltüm; ene hazzuküm mine'n-nebiyyîn, ve entüm hazzî mine'l-ümem.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, sevgili kardeşlerim! Biliyorsunuz, biz, Allah'ın Peygamber Efendimiz'den önce, devir devir, bölge bölge, başka başka sàlih insanlar, peygamberler de gönderdiğini biliyoruz, inanıyoruz ve gönderdiği o mübarek insanları seviyoruz. Bu mübarek insanların başı Hazret-i Adem AS'dır. Batılılar da Hazret-i Âdem AS'ı tanırlar ve onun ismini

---

[8] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.307, no:5201; Abdullah ibn-i Hàris. *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.324, no:927; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.356, no:45181.

kendi çocuklarına koyarlar, "*Edım*" diye telâffuz ederler. Havva AS'ı da bilirler ona da "*İyuv*" derler, "*Eva*" derler.

Demek ki müşterek... Çoğu Adem Atamız'ı tanıyorlar, sonra biz ondan bizim peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ AS'a kadar gelmiş geçmiş peygamberleri tanıyoruz. İbrâhim AS diyoruz, yahudiler *Abraham* diyor; Ya'kub AS diyoruz, yahudiler *Yakob* diyorlar; Yusuf AS diyoruz, yahudiler *Yasef* diyorlar; Zekeriyyâ AS diyoruz, onlar *Zaharya* diyorlar; biz Yahyâ AS diyoruz, onlar *Yuhanna* diyorlar; biz İsâ AS diyoruz, onlar *Yesus* diyorlar... Ama el-hamdü lillâh biz ne yapıyoruz:

"—Allah'ın peygamber olarak gönderdiği bütün peygamberlere inandık, peygamberlerin evveli Hazret-i Adem AS, âhiri peygamberimiz, serverimiz, rehberimiz, önderimiz Muhammed-i Mustafa SAS; Allah bunların arasında hangi bölgeye, hangi asırlarda ne kadar peygamber gönderdiyse hepsine iman ettik." diyoruz, seviyoruz. *Salevâtu'llàhu ve selâmühû aleyhim ecmaîn...*

Çocuklarımıza bunların isimlerini koyabiliyoruz. *Mûsâ* diyoruz, *İsâ* diyoruz, *İbrâhim* diyoruz, *Adem* diyoruz, *Ya'kub* diyoruz, *Yusuf* diyoruz, seve seve koyuyoruz. Biz onları tanıyoruz, seviyoruz.

Amma onlara tâbî olan, Mûsâ AS'a tâbî olan Mûsevîler, yâni yahudiler; İsâ AS'a tâbî olan İsevîler, yâni hristiyanlar... Onlar kendi kitaplarından, kendi peygamberlerinin tâlimâtından uzaklaştıkları için, Kur'an-ı Kerim onların yanlış oldukları noktaları beyan ediyor.

İsâ AS, "Haça tapın, beni ve anamı put edinin, bana tapının!" demedi. "Ben kulum, benden sonra bir peygamber gelecek, ona tâbi olun!" diye de işaret buyurdu. *İncil* müjde demek, kendisinden sonra gelecek Peygamberi müjdeledi. Bunların hepsi gerçek, onların kitaplarında da bu konularda bilgiler var.

Peygamber Efendimiz gelmeden önce, yahudiler bir son peygamber, âhir zaman peygamberi gelecek diye bekliyorlardı. Hahamlar yahudilere söylüyorlardı. Geldi... Geldiği zaman da çeşitli tarihî olaylarla, çeşitli ictimâî, nefsânî, maddî, inâdî sebeplerle kabul etmediler. Onların bileceği bir şey... Yâni yarın rûz-u mahşerde mahkeme-i kübrâda işler iyice anlaşılacak, herkes cezâsını çekecek.

Efendimiz buyuruyor ki: (*Lev nezele mûsâ, fetteba'tümûhü*) "Vefat edeli çok oldu ama, eğer Mûsâ AS inseydi, geriye gelseydi, dünyaya gelseydi; o da bir peygamber diye, "Allah onu eskiden peygamber olarak vazifelendirmişti." diye, siz de ona tâbi olsaydınız; (*ve terektümûni*) bana tâbi olmayı bıraksaydınız..." Ne olurdu?.. (*Ledaleltüm*) "Dalâlete düşmüş olurdunuz!"

Neden?.. Artık devir, Devr-i Muhammedî olduğu için, Allah en son peygamber olarak onu gönderdiği için, ona tâbî olmak gerekiyor.

Yâni şöyle anlatalım: Bir şehre bir vâli gelmiş, ondan sonra o başka yere tâyin olmuş veya emekliye ayrılmış. Ondan sonra bir başka vâli gelmiş. Şimdi eski vâlinin vâliliği kalmaz, ne olur? Yeni vâli vazifeyi devralmıştır, onun hükmü geçerli olur. Her şeyde böyledir. Orduda da böyledir; yeni komutan geldi mi "Bir zamanlar bu orduya filanca komutan komutanlık etmişti." diye, gelip işleri karıştıramaz. Asker ona tâbî olsa, olmaz; yeniye tâbî olması lâzım!

Peygamber Efendimiz'in de Devr-i Muhammedî'si kendisinden sonra başladığı için, insanlar kalkıp da başka bir yere tâbî olurlarsa, ne yapmış olurlar? Yanlış iş yapmış olurlar. Peygamber Efendimiz: (*ledaleltüm*) "Dalâlete düşmüş olurdunuz." diyor. Yâni bu da önemli bir husus...

Çünkü bazıları diyorlar ki:

"—Biz de Allah'a inanıyoruz, biz de Allah'ın indirdiği bir kitaba tâbîyiz."

İyi ama o kitap, Allah'ın o peygambere indirdiği kitabın kendisi değil... Bu çok önemli! Asıl kitap ortada yok, sonradan değişmiş. Kendi ilim adamları da bu gerçekleri biliyorlar. Gerçekler değiştirilmiş, saptırılmış, tağyir edilmiş, tebdil edilmiş, tahrif edilmiş... Bunlar Kur'an-ı Kerim'de gayet güzel açıklanıyor. Kendi alimleri tarafından da bilimsel araştırmalarda beyan ediliyor.

Meselâ, sanıyorum 1940'lı yıllarda, Lût gölünün kenarında bir mağara bulmuşlar. Bu mağara [Kumran mağarası] çok eski bir mağara; bilinmiyormuş, sonradan bulunmuş. Bu mağaraya çok eski devirde yaşamış insanlar kitaplarını saklamışlar. Tâkibata

uğradıkları zaman, ellerindeki mübarek kitapları, zarar görmesin diye oraya saklamışlar. Orada o kitaplar, o tomarlar, dürülmüş şeyler bulunuyor. Bunlar İncil'in eski nüshaları, yâni eski yazmaları oluyor. Peygamber Efendimiz'den asırlarca önce ama, Hazret-i İsâ'dan sonra oralarda bulunmuş olan mukaddes kitap yazmaları oluyor.

Bunların incelenmesinden anlaşılıyor ki Kur'an-ı Kerim'in söyledikleri doğru... Şimdi onların ellerindeki İnciller, sonradan bazı şahıslar tarafından yazılmış, İncil'in kendisi değil; İncil'den bazı gerçekleri ihtivâ eden başka şeyler... Tevrat da öyle, Tevrat'ın kendisi değil bazı yerler değiştirilmiş. Onun için bu yeni buluntular, yeni bulunan eserler, Kur'an-ı Kerim'in söylediklerinin doğru olduğunu gösteriyor, onların sonradan değiştirilmiş olduğunu gösteriyor.

Binâen aleyh, eskimiş olan, değiştirilmiş olan ahkâm yenilenmiş olduğu için, Kur'an-ı Kerim'e uyulması lâzım! Hristiyanların da müslüman olması lâzım, yahudilerin, mûsevîlerin de müslüman olması lâzım!.. Neden? Mûsâ AS'ı Peygamber gönderen Rabbü'l-âlemîn, ondan sonra Muhammed-i Mustafâ AS'ı peygamber göndermiş. Bakın biz ne kadar sağlam yoldayız! Mûsâ AS'ı da seviyoruz, ona da bağlıyız. Ama onlar bizim Peygamberimiz'i kabul etmedikleri için tehlikedeler... Aziz ve sevgili kardeşlerim, Allah'ın sevdiği, Allah'ın gönderdiği peygamberi reddettikleri için tehlikede oluyorlar.

Onun için, Peygamber Efendimiz bunu ifade buyuruyor. Yâni: "Bu devir artık benim devrim olduğundan, beni bırakıp da Mûsâ AS'a uysanız olmaz!" diyor. [(*Ene hazzuküm mine'n-nebiyyîn*) "Peygamberler arasında ben sizin nasibinizim; (*ve entüm hazzî mine'l-ümem*) ümmetler içinde de siz bana nasib oldunuz." diyor.]

Herhangi bir kişi bu asırda, Allah'ın gönderdiği bir peygamber olduğu halde Mûsâ AS'a uyunca şaşırmış, sapıtmış ve dalâlete düşmüş olacaksa; İslâm'ı bırakıp da küfre giren insanın hâli ne olur?.. Batı medeniyeti diye gidip de, onların hurâfelerine, Yunan efsanelerine uyarsa ne olur?.. Filozofların ihtilâflı, ihtilâflı sözlerini gerçek kabul edip de, Kur'an'ın asıl hakîkatlerini inkâra cür'et ederse ne olur?.. Şaşırır!..

Filozof dediğin adam, senin gibi bir adam; ne olacak yâni?.. Bir şeyler düşünmüş, yazmış; ondan sonra gelen bir filozof da onun yanlışlıklarını göstermiş, "Doğru şudur." demiş. Ondan sonra gelen bir başka filozof, onun eksikliğini söylemiş... Felsefe tarihi, büyük filozofların fikirlerinin daima değiştiğini gösteriyor. Her birinin bir fikir nazariyesi ortaya attığını, bir görüş ortaya attığını, bunun da zamanla değiştiğini felsefe tarihinden görüyoruz. İnançsız, kendi kafasıyla harekete eden insanları esas alıp da, Allah'ın dinini, kitabını bırakmak akıllıca bir iş değil...

Biz bugün batıyı biliyoruz. Ülkemizde İslâm'a karşı çıkan yayınlar yapan gazeteler, mecmualar neşreden insanlardan daha iyi batıyı biliyoruz. Onların kolejlerinde okumuş kardeşlerimiz var, onların okullarında yüksek tahsil yapmış kardeşlerimiz var. Bunların iddiaları yanlış, bunların yolları yanlış, bizimki doğru; bunu çok iyi biliyoruz. Onun için el-hamdü lillâh, Allah'a hamd-ü senâlar olsun, Allah'ın râzı olduğu din üzereyiz.

Eğer bir insan Türkiye'de bu dine değil de şu veya bu sebepten başka bir dine, bir başka yola tâbî ise, çok yanlış bir iş yapmış olur. Bunu da bir üniversite profesörü olarak, bir ilâhiyat profesörü olarak hatırlatmış olmaktan, vazife yapmanın sevincini duyuyorum, bakın yanılıyorsunuz demiş oluyorum. Yarın mahkeme-i kübrâda kendimi böyle savunacağım, onlar bakalım ne diyecekler?.. Tabii bir şey diyemeyecekler, başlarını önlerine eğecekler.

Onun için Kur'an'ı öğrensinler, Peygamber SAS Efendimiz'in hadislerine tâbi olsunlar, sünnetine tâbi olsunlar, iki cihan saadetine ersinler!..

c. Ecel ve Tùl-i Emel

Sohbetimizde okuduğumuz iki hadis-i şerif oldu. Bir hadis-i şerif daha okuyalım, böylece hadis-i şerif sohbetimizi tamamlamış olalım. Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[9]

---

[9] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.357, no:10571; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.491, no:7562.

لَوْ رَأَيْتَ الْأَجَلَ وَمَسِيرَهُ ، أَبْغَضْتَ الْأَمَلَ وَغُرُورَهُ (هب. عن أنس)

ME. 978 (*Lev raeyte'l-ecele ve mesîrahû, ebgadte'l-emele ve gurûrahû.*)

Kısaca iki cümle ifâde etmiş, ben kelimelerini açıklayarak anlaşılmasını sağlamaya yardımcı olmak istiyorum. Efendimiz muhatabı olan, kendisini dinleyen kişiye hitâben buyurmuş ki:

(*Lev raeyte'l-ecele*) "Ey muhatabım, eğer eceli görseydin, (*ve mesîrahû*) ecele doğru gidişi görseydin; ecele doğru bir sel üzerinde yaprak misâli sürüklenip gittiğini görseydin; (*ebgadte'l-emele ve gurûrahû.*) tùl-i emele kızardın ve onun aldatmasına buğz ederdin, onun aldatmasına kapılmazdın!".

Buradaki kavramları açıklayayım: *Ecel*'i biz Türkçe'de ölüm mânâsına kullanırız. "Eceli geldi." deriz, yâni "Ölüm geldi." mânâsına kullanırız. "Ecel nedir?" diye sorsalar, herkes ölüm sanır, öyle cevap verir. Aslında *ecel*, Arapça'da müddet demek, yâni iki zaman arasındaki zaman uzunluğu demek. Tabii "İnsanın eceli geldi." ne demek?.. Yâni, "Hayatının başlangıcından, sonuna kadar olan zaman sona erdi, en son noktası geldi." demek oluyor. Onun için ölümle karıştırıyorlar, ecel kelimesini ölüm demek sanıyorlar.

Aslında *ecel*, müddet demek... Müddeti biliyorsunuz. Müddeti geciktirmeye de te'cil deniliyor, bir ecel daha vermek, yâni bir müddet daha uzatmak mânâsına... "Askerliğimi iki sene daha te'cil ettirdim.", yâni: "Askerliğimin eceli gelmişti, yâni askerliğimin vakti gelmişti, asker olacaktım; te'cil ettirdim, bir ecel daha verdim, yâni bir müddet daha uzattım." demek oluyor. İnsanların bir eceli var, yâni hayat müddetleri var; bu elli yıldır, seksen yıldır... Peygamber SAS Efendimiz altmış üç yıl yaşamış, kimisi daha fazla, kimisi daha az yaşıyor. Ama şair diyor ki:

Kıvrılır, uzar, fakat daire olmaz bu hat!

Yâni ömür kıvrılıp da uzatılır, daire olmuyor sonsuz bir dönüş olmuyor, devr-i dâim olmuyor. İnsan ölüyor, sonu ölüm; yâni sonunda müddet bitti mi, insan bu dünyadan ayrılıyor. İnsanoğlu

bu son müddete doğru gidiyor, yaşadığı müddetçe en son çizgiye doğru gidiyor, yarışın veya yolun sonuna doğru gidiyor, oraya doğru sürükleniyor.

İnsan ecelinin yavaş yavaş azaldığını; yâni müddetinin, vaktinin gittikçe döküldüğünü, bittiğini görse, kendisinin sona doğru sürüklendiğini görse, o zaman ne yapar?.. (*Ebgadte'l-emele ve gurûrahû.*) "Tùl-i emele kızar ve tùl-i emele aldanmaz, tùl-i emelden sakınır."

Tùl-i emel ne demek?.. Bu çok önemli bir kavram, bunu pek çok kimse bilmez. *Emel* insanın ümîdi, arzuları, istekleri demek oluyor. *Tùl-i emel;* arzularının, emellerinin uzun olması... Misalle açıklayalım; meselâ bir arkadaşınıza soruyorsunuz:

"—Ne yapmak istiyorsun?.."

Diyor ki:

"—İnşâallah yirmi beş yıl bu meslekte çalışacağım, para biriktireceğim, emekli olunca, falanca yerden bahçeli bir ev alacağım; işte bahçede çiçeklerle uğraşarak, vaktimi değerlendireceğim!"

Yâni beş yıl, on yıl, yirmi yıl sonrasını böyle düşünerek kendi kendine kararlar veriyor, şöyle olacak, böyle olacak diyor. İşte bu nedir?.. Emel... Emelleri uzun, ne kadar uzun? Düşündüğü zaman ne kadar uzaktaysa, o kadar uzun; yarına kadarsa o kadar, öteki yıla kadarsa o kadar, yıllar sonraya uzanıyorsa o kadar... Herkesin ileriye dönük istekleri var.

Bütün bu isteklerin temelinden hangi düşünce yatıyor?.. "Ben yaşayacağım, o vakte ulaşacağım!" diye farz ediyor, ondan onu düşünüyor:

"—On yıl sonra şunu yapacağım, üç yıl sonra mezun olacağım..."

"—Ne mâlum üç yıl yaşayacağın?.."

"—Ayakkabımı sağlam yap, üç yıl kullanayım!..

"—Ne mâlum, bu ayakkabıyı iki gün kullandıktan sonra insanın ecelinin bitip, ölümünün gelmeyeceği?.."

Ama insanoğlu ölümü sevmediğinden düşünmek istemiyor, uzakta olduğunu düşünmek istiyor. "Yarın ölürüm!" diye düşünmek kendisini korkuttuğu için, "Herhalde altmış yıl yaşarım

da, ilerde ölürüm!" diye, ileriye doğru ittiği zaman rahatladığından, hep ileriye doğru gidiyor. Düşünceleri yaşayacağım faraziyesine, nazariyesine dönük oluyor, o kadar yaşarım diye düşünüyor.

Halbuki öyle değil; yarına çıkacağımız bile belli değil, bir dakika daha yaşayacağımız bile belli değil... Belki biraz sonra vademiz yetmiş, ecelimiz bitmiş, ölümümüz gelmişse, *innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*... Belki bir insan îmân-ı kâmil ile, "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh*" diyerek ölecek. Burada senin yanında oturacak da, arabasına binince ileri giderken şöyle olacak... filân.

Olabilir, olmasın, Allah hayırlı uzun ömür versin de... işte insanın işi uzakta sanması, ölüm uzakta olacak diye düşünmesi, ölüm için hazırlanmasını engelliyor. Allah'ın rızâsına uygun işler yapmasını geciktiriyor. Tùl-i emelin kötü tarafı bu...

Tùl-i emel böylece insanı aldatıyor. "On yıl yaşayacağım, şunları şunları yapacağım, tevbe ederim, günahlarımı affettiririm, sevaplı işler yaparım..." diye aldanıyor. *Gurur* da aldanmak demek, yâni kibirlenmek mânâsına değil... Sevgili kardeşlerim, tùl-i emel, çok yaşayacağım diye düşünmek, yâni emellerinin uzaması insanı aldatıyor.

Tùl-i emel konusu, tasavvuf kitaplarında çok üzerinde durulmuş bir konudur. "Tùl-i emele düşmeyin!" diye ihtar etmişlerdir ama, bu ihtarı anlayan derviş de yok gibi... Hiç kimse bu ihtara uygun hareket etmiyor. Her kime sorsan:

"—Allah'ın izniyle, lütfuyla, Allah ekremü'l-ekremîndir, herhalde elli yıl, yüz yıl, iki yüz yıl yaşarım!" diye temennî ediyor, en uzun yaşamayı istiyor.

Hattâ, Kur'an-ı Kerim'de kâfirler için bildiriliyor ki:

يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ (البقرة:٩٦)

(*Yeveddü ehadühüm lev yuammeru elfe seneh*) "Her biri bin yıl yaşamayı temennî eder; yâni ölmek istemez, ölmemeğe çalışır, ölmemeyi temennî eder." (Bakara, 2/96)

Halbuki sahâbe-i kirâm öyle yapmamış, Peygamber Efendimiz öyle yapmamış. Peygamber Efendimiz iki parmağını göstermiş:

“—Benimle kıyametin arası, bu iki parmak kadar yakındır.” buyurmuş.

Hemen ölecekmiş gibi ahirete hazırlanmayı tavsiye buyurmuş, ölümün yakın olduğunu beyan etmiş. Tùl-i emele düşmemek gerektiği bildirilmiş, tavsiye edilmiş. Ölüme hazırlanmak tavsiye edilmiş:

عَجِّلُوا بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْمَوْتِ !

(*Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt*) “Ölüm ansızın geliverir, tevbe etmekte acele edin, doğru yola girin, doğru insan olarak yaşayın!” diye tavsiye buyrulmuş.

“—Vasiyetnâme insanın yastığının altında olmalı hazır olmalı, vasiyetnâmesiz ölünün durumu fenâ olur. Kime borcu varsa, onları yazsın, vasiyetlerini yazsın!” diye tavsiye buyrulmuş.

Bunlar hepsi nedir?.. Müslüman nasıl olmak yoluna itilmek isteniyor: Ölümü düşünün, ölümün hemen geliverececeğini düşünün, ona göre hazırlık yapın!..

Tamam, sen bu hazırlığı böyle yap ama, Allah sana çok uzun, elli yıl, yüz yıl ömür versin. Eski tasavvuf büyüklerimiz ne yapmışlar?,, Sabaha çıktı mı akşamı gözlememişler:

“—Bak bugün öleceksin, bak bugün Allah'a öyle kulluk et!” demişler.

Akşama çıkmışlarsa, sabaha çıkmayı ümit etmemişler, tùl-i emele düşmemişler:

“—Bak bu gece ölebilirsin, geceni hayırlı geçir!” demişler, sabaha kadar ibadet etmişler ama, Allah uzun ömür verdiğine vermiş.

Onun için, tùl-i emele düşmemek lâzım, tùl-i emelin insanları aldatması çok olur, bu aldanmaya siz düşmeyin, yâni: “Çok yaşarım” diye hayırları geciktirmeyin, tevbeyi geciktirmeyin, haccetmeyi, borç ödemeyi, hayırlı işler yapmayı, ibadet yapmayı geriye bırakmayın, günahlardan hemen vazgeçin, çünkü ansınız ölüm geliverir, hazırlıksız olursunuz, sonra ahirette sorumlu olursunuz...

Bu açıklamalardan sonra hadis-i şerifi bir daha tekrarlayalım:

"—Ecelin birden geliverdiğini, hemen bitivereceğini ve sizin ona doğru gittiğinizi bilirseniz, görürseniz, mâneviyat gözünüzle basiretinizle; o zaman tùl-i emele kızarsınız ve tùl-i emelin insanları aldatmasına düşmezsiniz, ona karşı müteyakkız olursunuz." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Yâni, böyle olmamızı istiyor. İnsanın ölümü, ecelin gelivereceğini, vadenin yetivereceğini, vaktin bitivereceğini, sona doğru hızla gittiğini, düşünmesi lâzım! Biz de düşünelim, ben de düşüneyim, siz de düşünün sevgili dinleyiciler!..

Tùl-i emele düşmeyelim, tevbeyi hemen yapalım, hayırlı işlere hemen girişelim!.. Cami yaptıracaksak parayı hemen ayıralım, kazmayı hemen vurduralım, temeli hemen atalım!.. Hayırlı bir işe girişeceksek, onu tehir etmeyelim hemen yapalım! Çünkü tùl-i emel aldatıcıdır.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi aldanmayan, manevî gerçekleri gören, şeytana kanmayan, hak yoldan ayrılmayan, ibadetleri anında, zamanında değerli vaktinde yapan; günahlardan hemen tevbe edip dönen, doğru yola giren, uyanık, basìretli, sevdiği kullarından eylesin...

Allah günahkâr kullarının tevbe etmesini çok sever. Allah *Tevvâbü'r-rahîm*'dir, *Erhamü'r-râhimîn*'dir. Günahkâr da olsanız korkmayın, ümitsizliğe düşmeyin!..

لاَ تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا (الزمر:٥٣)

(*Lâ taknetù min rahmeti'llâh*) Allah'ın rahmeti çoktur. Allah'ın rahmetinden ümit kesmek, ümitsizliğe düşmek haramdır, yasaktır. Allah tarafından yasaklanmıştır. (*İnna'llàhe yağfiru'z-zünûbe cemîâ*) Allah günahları toptan affedebilir." (Zümer, 39/53)

Onun için bu konuşmamı dinledikten sonra, aşk ile, sıdk ile, ihlâs ile tevbe edin, hak yola girin! Bundan sonra iyi müslüman olun, cenneti kazanmağa çalışın, cehenneme düşmekten son derece kaçının, düşmemeğe dikkat edin!.. Bilin ki, devir Devr-i Muhammedî'dir, Peygamber Efendimiz'in yoluna girin, sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarılın!.. Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesi bir büyük cadde-i kübrâ'dır. Yâni, cennete doğru götüren

geniş bir yoldur, dümdüz bir sırat-ı müstakìmdir; o yolda yürüyün!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri sizi şaşırtmasın, saptırmasın... Nefse uyanlarından, nefsine mağlub olanlardan, şeytana aldananlardan etmesin... Tùl-i emele düşüp dünyaya kananlardan eylemesin... Vazifeşinas, görevlerini çok güzel yapan kullardan eylesin... Sevdiği kul olarak yaşatsın, sevdiği işleri yaptırsın; hayırlar, hasenâtlar yaptırsın... Arkasında eserler, sadaka-i câriyeler bırakmak nasib eylesin... Hayırlı evlatlar yetiştirmek nasib etsin... Huzuruna yüzü ak, alnı açık kullar olarak varmayı nasib eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Hepinizin cuması mübarek olsun, Allah nice cumalara, mübarek günlere, devletlere, nimetlere, saadetlere cümlenizi sevdiklerinizle beraber erdirsin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtüh*û*!..*

29. 08. 1997 - Lestır / **İNGİLTERE**

3. HAKKA VE HAYRA ÇAĞIRMAK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size İngiltere'den sesleniyorum. Konuşmamı İngiltere'nin New Castle Ahentime isimli bir sahil şehrinden yapıyorum. Kuzeydeki şehirlerinden birisi... Londra'dan bir hayli kuzeyde, İsveç'in Malmö şehri hizasına, Danimarka'nın Kopenhag'ı hizasına filân geliyor. Havalar serin gidiyordu buralarda ama, bugün çok güzel bir güneşli gün oldu.

a. Müslüman Kardeşine Yardım Etmek

Size bu konuşmamda, birinci hadis olarak İmam Müslim'in, Müslim ibn-i Kuteybe'nin Câbir RA'dan rivayet ettiği bir hadis-i şerifle başlamak istiyorum. Biliyorsunuz, İmam Müslim, hadis alimlerinin en muhteremlerinden, en sağlıklı, sahih hadisleri rivâyet edenlerden birisidir. Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz, onun kitabında rivâyet ettiğine göre:[10]

مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَنْفَعَ أَخَاهُ، فَلْيَنْفَعْهُ (م. حم. عن جابر)

ME. 1141 (*Meni'stetàa minküm en yenfea ehàhü, felyenfa'hü.*) "Ey müslümanlar! Sizden biriniz kardeşine yardım etmeğe güç

[10] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1726, *Selâm* 39/21, no:2199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.315, no:14422; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.290, no:532; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.460, no:8277; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.37, no:74; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.424, no:1914; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.390, no:23989; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.78, no:1206; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.348, no:19378; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.366, no:7540; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.314, no:1026; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.IV, s.326, no:6669; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.203, no:402; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.847; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.44; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.62, no:28370, 28378; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.225, no:2366; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.434, no:45687.

yetirebilirse, yardım etsin! Faydalı olmağa gücü yeterse, faydalı olsun!”

Burada kardeşten maksat, dindeki kardeşliktir, imandaki birlik ve beraberliktir. Bütün müslümanlar birbirlerinin kardeşi olduğundan, böyle ifade buyurmuş Peygamber SAS Efendimiz.

Demek ki, müslüman bu hadis-i şerifle, Peygamber Efendimiz tarafından müslüman kardeşine yardımcı olmakla, faydalı olmakla görevlendiriliyor. Faydalı işler yapmaya teşvik ediliyor. Zaten herkesin bildiği, duymuş olduğu bir hadis-i şerif var:[11]

خَيْرُ النَّاسِ، أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ (القضاعي عن جابر)

(*Hayru'n-nâs, enfauhüm li'n-nâs*) “İnsanların en hayırlısı insanlara, halka en faydalı olanıdır.” diye, onu da biliyoruz.

Demek ki müslüman olarak, elimizden geldiğince çevremize faydalı olmağa çalışacağız. Zararlı olmamaya, fayda sağlamaya, başkalarına menfaat sağlamaya çalışacağız. *Diğer-bîn* olacağız; yâni başkalarını kayırıcı, kollayıcı, iyilik yapıcı olacağız. Elimizden ne türlü iyilik gelirse onu yapacağız.

Faydalı olmanın çeşitleri sayılamayacak kadar çoktur, say sayabildiğin kadar... Faydalı çalışmaların hepsini sıralayabiliriz. Ama bunların önceliğini düşünecek olursak, müslüman kardeşine bir müslümanın yapacağı en faydalı yardım, onun Allah'ın rızasını kazanmasına sebep olmaktır. Yâni öyle bir şey yaptırmalı ki, o işi yaptığı zaman Allah da onu sevsin. Böyle bir şey çok uygun olur. Allah'ın rızasını, sevgisini, hoşnutluğunu kazanmağa sebep olacak bir iş...

Tabii bu da en başta, insanın sàlih bir insan olması, doğru yola girmesi, iyi bir müslüman olması olduğu için; başka müslüman

---

[11] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.108, no:129 ve c.II, s.223, no:1234; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.79, no:630; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.404; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.240, no:679, 772; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.110, no:24435; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.234, no:1254, 2698.

kardeşlerinin dinini öğrenmesi, iyi müslüman olması, sàlih bir insan olması, mükemmel, olgun bir müslüman olmasını sağlayıcı yardımlar, çalışmalar, eğitimler, irşadlar en faydalı çalışmalardır. Çünkü, sonuç itibariyle eğitilen, irşad edilen, uyarılan insan iyi insan olacak da, cennetlik olacak, cenneti kazanacak. Kötü insan da yaptığı kötülüklerin cezası olarak cehenneme atılacağı, yakılacağı için, onu yakılmaktan, cehenneme itilmekten, atılmaktan, azab görmekten kurtarmak çok büyük bir menfaat, çok büyük bir fayda oluyor. En başta gelen şey bu...

Onun için, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, sevgili kardeşlerim, evvelâ kendimizden ve etrafımızdaki yakınlarımızdan, eşlerimizden, çoluk çocuğumuzdan, akrabamızdan başlamak üzere;

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ (الشعراء: ٢١٤)

(*Ve enzir aşîreteke'l-akrabîn*) "En yakın aşiretini, sana hısım olan kabileleri İslâm'a çağır!" (Şuarâ, 26/214) diye, ayet-i kerimede Peygamber Efendimiz'e, yakınlık sırasına göre öncelikle onlara hitab etmesini buyurduğu gibi Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin; bizim emrimiz altındaki, korumamız altındaki, himayemiz altındaki, bizim çatımız altındaki insanlardan başlayarak; yâni eşimize, çoluk çocuğumuza, halamıza, teyzemize, evimizde barındırdığımız kimselere, gücümüz yeten, bizi sayan, bizi seven, hatırımızı kollayan kimselere, arkadaşlarımıza, dostlarımıza, hemşehrilerimize derece derece, halka halka faydalı olmak için çalışmalıyız.

Önce onları doğru yola çekmeğe çalışmalıyız. Çünkü iman en önemlidir. İman olmadıktan sonra dünya malının, servetinin, zenginliğinin, rahatının, rehavetinin, refahının da kıymeti yoktur. İnsanın önce mü'min olması lâzım! İsterse ondan sonra hayatı meşakkatlerle, imtihanlarla dolu olsa bile, önemli değil; sonunda cennetlik olacaktır.

Sahabe-i kiram, enbiyâullah, Peygamber SAS Efendimiz başta olmak üzere Allah'ın bütün sevgili kulları, biliyoruz ki hayatlarında sıkıntılar içinde yaşadılar. İslâm'ı yayarken,

öğretirken, Allah'ın emirlerini tutarken, uygularken çok sıkıntılar çektiler. Sıkıntı çekilebilir, önemli değil... Tabii biz zayıf kullarız; sıkıntıyı istiyoruz, kabadayılık yapıyoruz mânâsına değil... Gelirse gelsin, korkmam gibi bir efelik yapmak durumunda değiliz ama, insan sıkıntılara da katlanabilmeli, sabırlı olmalı, sebatlı olmalı, gayretli olmalı. İnsanları doğru yola çekmeğe çalışmalı...

Peygamber SAS Efendimiz'in insanları irşad vazifesini güzel güzel devam ettiren, insanları doğru yola çekmeğe çalışan insanların başında mürşid-i kâmiller gelir. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[12]

اَلْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الأَنْبِيَاءِ (أبو نعيم ، والديلمي ، وابن النجار عن البراء)

RE. 222/17 (*El-ulemâü veresetü'l-enbiyâ'*) [Alimler peygamberlerin varisleridir.]

Peygamberlerin vazifesini devam ettiren mânevî varisleri alimlerdir, şeyhlerdir, mürşid-i kâmillerdir, evliyâullahtır, àrif kullardır. İslâm'ı bilen, fıkhı bilen, Kur'an'ı bilen, imanı bilen, hakka'l-yakîn imana sahip olan, başkalarına bunu öğretmek için çalışan kimseler bunlardır. İsim olarak söylemek gerekirse: Mevlâna'lardır, Yunus Emre'lerdir, Eşrefoğlu Rûmî'lerdir, Hacı Bayrâm-ı Velî'lerdir, Hacı Bektâş-ı Velî'lerdir, İbrâhim Hakkı Erzurumî'lerdir, İsmâil Hakkı Bursevî'lerdir, Abdül'ehad-i Nûrî'lerdir, Aziz Mahmud-u Hüdâîlerdir... Nice nice mübarek kullardır.

En büyük fayda, insanı mü'min yapmaktır. Ona yapılabilecek en büyük iyilik, onu İslâm'a çekmektir, onun hidayetine vesile olmaktır; bu bir...

---

[12] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.341, no:3641; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.48, no:2682; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.81, no:223; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.289, no:88; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.262, no:1696; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.103, no:975; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.465, no:815; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.337, no:3229; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.203, no:297; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV, s.247; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.75, no:4209; Berâ ibn-i Âzib RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.92; Fudayl ibn-i Iyad Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.135, no:28679; *Câmiü'l-Eh*àdîs, c.XIV, s.367, no:14509.

Tabii derece derece başka türlü faydalar da sağlanabilir. Meselâ, açsa ikram edilir, yiyecek verilir, maddî yardımda bulunulur. Hastaysa, tedavisine koşulur. Çoluk çocuğu fazlaysa, onun geçimine yardım edilir. Meselâ, amcası Ebû Tàlib'in çocukları çok diye, Peygamber Efendimiz Hazret-i Ali'yi yanına evlâtlık gibi almış. Ebû Tàlib isimli amcasının oğullarından birisini o almış, birisini de [Ca'fer-i Tayyar'ı] diğer amcası Hazret-i Abbas almış. Böylece, çocukları paylaşarak geçim yükünü hafifletmeyi düşünmüşler. Bu da bir sünnet... Böyle fazla çoluk çocuğu olan insanlara yardımcı olmak da bir sünnet oluyor tabii.

Böyle maddî yardımlar olabilir. Açsa yedirilir, çıplaksa giydirilir, soğuktan korunur, açlıktan korunur, hastalıktan korunur. Bu da maddî yardımların böyle bazı örnekleri... Çeşitleri çoğalabilir bunların.

Pekiyi, bir adam zàlimse, bir adam günahkârsa, bir adam ayyaşsa, sarhoşsa, kötü huyluysa, fenaysa, kavgacıysa... vs. Hani hatırınıza gelebilen kötü şeyleri sıralayın aklınızda... Müslüman ama iyi eğitim görmemiş, huyları kötü, etrafına zararlı oluyor. "Peki, ben buna nasıl fayda sağlayabilirim? İteyim kenara, atayım, sileyim defterden, bununla hiç konuşmayayım, ilgilenmeyeyim!" denilebilir.

Ama İslâm böyle demiyor. Onunla yine ilgilenecek müslüman. Onun zulmünü engellemeye çalışmak da bir yardımdır. Bir adam günah işliyor; onun günah işlemesini engellemek de ona yardımdır. Çünkü günaha girmeyecek. Bir adam zulüm yapıyor, zulmünü engellemek de ona yardımdır.

Hattâ meşhurdur. Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuş:[13]

---

[13] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.863, no:2312; Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.210, no:2181; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.99, no:11967; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.571, no:5167; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.346, no:576; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.449, no:3838; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.101, no:7606; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.94, no:11290; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.94; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.764, no:762; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.411, no:1401; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.375, s.646; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.83; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.321; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.358, no:7458; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.122, no:229; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.V, s.338, no:40057; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.III, s.93, no:1092;

أُنْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا ، أَوْ مَظْلُومًا ! قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ، نَصَرْتُهُ مَظْلُومًا ، فَكَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِمًا ؟ قَالَ: تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ ، فَذٰلِكَ نَصْرُكَ (حم. خ. ت. حب. ع. هب. ق. عن أنس)

(*Ünsur ehàke zàlimen, ev mazlûmen*) "Müslüman kardeşin zàlim de olsa, mazlum da olsa ona yardım et!"

(*Kîle*) Denildi ki: (*Yâ rasûla'llàh, nasartühû mazlûmen*) "Yâ Rasûlallah, mazlumken yardım etmeyi anlıyorum, tamam; (*fekeyfe ensuruhû zàlimen*) ama zàlimken ona nasıl yardım edeyim?"

(*Kàle*) Buyurdu ki: (*Temneuhû mine'z-zulmi*) "Zàlimin zulmünü engellemeğe çalışırsın, zulmü yaptırtmazsın; (*fezâlike nasruke*) bu da ona senin yardımındır." diyor Peygamber Efendimiz.

Bu çok önemli bir noktadır. Demek ki, bizler şimdi yaşadığımız devirde, yaşadığımız çevrede, ülkemizde, vatanımızda, bölgemizde, şehrimizde, kasabamızda, köyümüzde herkese böyle, bu tarzda yardımcı olabiliriz. İyi müslümansa, iyi insansa, bakarız ne gibi yardıma ihtiyacı var; yardımcı oluruz. Kötü insansa, kötülükten onu kurtarmağa iyi insan yapmağa çalışırız, bu da bir yardım. Bu da az bir şey değil, bu da önemli, bu da sevaplı... Sonunda kötü bir insanı iyi bir insan yapabilmek, çok güzel bir şey!..

Mâlûm ya, hani bazen müslümanlara çatıyorlar, müslümanlara yan gözle bakıyorlar:

"—Bize karşı çıkıyor, bize muhalefet ediyor." filân diyorlar.

Hàris, *Müsned*, c.III, s.238, no:747; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.431, no:1757; Enes RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.570, no:5166; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.202, no:649; Hz. Aişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.210, no:679; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.401, no:2753; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.345; Câbir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.414, no:7204, 7205; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.241, no:631; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.76, no:5840; RE. 84/7.

Sevinsinler, aslında biz onlara iyilik yapmak istiyoruz. Onları günahtan kurtarmak istiyoruz. Bizim kötü insanlara karşı da duygularımız güzel. Kötü, zâlim insanlara karşı da bizim yapmak istediğimiz şey; onların iyi insan olması, günaha girmemesi, cehenneme düşmemesi, cenneti kazanmasıdır. Bu da bir çeşit yardım.

Demek ki, yardımın akla hayale gelmeyen başka çeşitleri de olabiliyor. İlk başta hemen dinleyicinin hatırına gelmeyecek şekillerde de yardımlar olabiliyor. Zàlimse, zàlime zulmünü yaptırmamak... Rüşvetçiyse, rüşvetçiye rüşveti aldırtmamak... Kaytarıcıysa, işini doğru düzgün yapmayan bir kimseyse, hizaya getirmek, yola getirmek, nizam-ı âlemi sağlamak... O da bir yardım oluyor. Onun için müslüman gece, gündüz toplumun faydasına çalışmalı, insanların doğru yola gelmesine çalışmalı! İslâm'ın hakim olmasına çalışmalı, imanın kuvvetlenmesine çalışmalı! Kur'an'ın öğrenilmesine çalışmalı! İslâm'ın cihanın her yerine yayılmasına, payidâr olmasına çalışmalı!..

Şimdi size İngiltere'den hitab ediyorum. Almanya'dan buraya geçtim, bir hafta kadar oldu. Burada bakıyorum 200 aile, 500 aile veya kişi neyse, Türk olduğunu söylüyorlar. Bazılarıyla tanıştık. Bu kardeşler memnun oldular benim buraya geldiğimden. Bu kardeşlerimizin durumlarını inceledim: İş güç sahibi olanlar var. Çoğu İngilizlerle evlenmiş, bazılarının hanımları müslüman olmuş. Bazıları el-hamdü lillâh, bizim karşımıza geldiler, bizim karşımızda müslüman oldular. Kayınvalidesi, kayınpederi İngiliz geldi. Biz de anlattık, müslüman oldular. Bazılarının nikâhlarını tazeledik... Görüyorum ki çok hizmet var. Yâni hizmet edecek insana ihtiyaç çok fazla...

Bizim televizyonlarda Ülkercilerin güzel bir reklamı vardı:

Önce güneş, hava, su; sonra bol gıda gelir.
Akşama babacığım unutma, Ülker getir!

diye, böyle nağmeli bir şey... Önce insana hava, güneş, su değil; önce insana iman lâzım geldiğinden, imanı öğretecek kimseler, hocalar lâzım!.. İmanın uygulanacağı, öğretileceği müesseseler lâzım!.. Önce cami lâzım!

Caminin de kuru, kubbeli, namaz kılınıp kapısı kilitlenen bir mekân olmaması lâzım! Caminin mektep olması lâzım! Caminin irfan kaynağı olması lâzım! Caminin eğitim mekânı olması lâzım! Her çeşit güzel eğitimin orada olması lâzım, sohbetin orada olması lâzım!.. Camiler koca koca mekânlar. Biz burada İngiltere'de bir mekân sahibi olalım diye milyonlarca lira vererek yer alıyoruz. İşte o da nihayet iki buçuk katlı, şu kadar odalı bir yer. Halbuki dedelerimiz camiler bırakmışlar bize, etrafında medreseler, yan binaları... vs. Biz bunları işletmiyoruz. Bu medreseleri işletmeliyiz. O kurulmuş yan kuruluşları çalıştırmalıyız, o mekânlardan istifade etmeliyiz. Yâni çok büyük nimetler ama, elimizdeki nimetin kıymetini bilmiyoruz. İnsan diyar-ı gurbette onlar olmayınca anlıyor.

Çocuklarımızı eğitecek yerler lâzım, ibadet edecek yerler lâzım! Meselâ bu geldiğimiz yerde, Türklerin devam edeceği bir cami yok. Geçtiğimiz cuma Pakistanlıların camisine gittik, güzel... Namazları kıldık, namazdan sonra salât-ü selâm getirdiler, biz de dinledik, hoşumuza gitti, gözlerimiz yaşardı. Ama birçok şeyleri de, lisan farkından dolayı anlayamıyor insan. Yâni bir ırkçılık, ayrımcılık değil ama, bizim kardeşlerimizin bir ibadet yerinin olması lâzım! Demek ki, burada bir cami açmak da onlara en faydalı işlerden birisi...

"—Önce cami mi açılmalı, mektep mi açılmalı?.."

Önce cami açılmalı, cemaat toplanmalı! Çünkü cami ve cemaat olunca, cami ve cemaat her türlü müesseseyi kurar. Cemaat olunca, cemaatin aşkı, şevki olunca onlar geriye kalan öteki işleri de yaparlar.

Peygamber SAS Efendimiz Medine-i Münevvere'ye geldiği zaman, ilk önce camiyi yaptı. Namaz kılınan, herkesin toplandığı yeri yaptı. Bunu niçin söylüyorum? Burada bazı kimseler çıkmışlar, "Cami yapmağa ne lüzum var?" filân gibi ileri geri konuşmuşlar, yanlış sözler söylemişler. Cami müslümanın canıdır. Cami İslâmî hayatın merkezidir. Cami toplum faaliyetlerinin kaynağıdır, odağıdır, ocağıdır. Onun için, onun yapılması lâzım!..

Evet, aziz ve muhterem kardeşlerim! Peygamber SAS Efendimiz'in nasihati kulağınıza küpe olsun, lütfen hatırınızda

kalsın ve İslâm'a, müslümanlara faydalı olmak için ne gerekiyorsa yapın. Mazluma, mazlum olduğu için yardım edin; zalime, zulmünü engelleyerek yardım edin! Açları doyurun, çıplakları giydirin! İslâm'ı bilmeyen şaşkınları doğru yola çekmek için çalışın! İrşad müesseselerini destekleyin! İrşad eden kurumlara, kuruluşlara, İslâm'ı öğreten teşkilâtlara üye olun, yardımcı olun! Maddeten, mânen faydalı olmağa siz de böylece katkıda bulunun!..

Faydalı olmanın çok çok çeşitli yolları var. Biz faydayı üçe ayırıyoruz. Bizim grubumuz, İskenderpaşa Cemaati, zümresi olarak üç çeşit fayda var diyoruz. İnsanın kafasında düşündüğü zaman, yaptığımız faaliyetleri bu üç faydayı düşünerek yapıyoruz.

Birinci fayda *maddî fayda*dır. Yâni, açsa doyurursun. Camimizin altında yemekhane var. Kandil gecelerinde bayram günlerinde orda kardeşlerimiz ziyafet verirler. Herkes davetli gelir, bedavadan etleri, tatlıları, çorbaları, pilavları yerler. Afiyet olsun, helâl olsun... Yiyenlerden Allah razı olsun, feyiz bereket olsun... Yedirenlerden Allah razı olsun; sevapları, ecirleri bol olsun... Allah cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Bu maddî fayda, bir...

İkinci fayda *ictimâî fayda*... Bazen, "Bir faaliyeti yapalım mı, yapmayalım mı?" diye düşünüyoruz. Yapacağız, çok masraf gidecek, çok para harcanacak. Ne yapalım?.. Para harcanacak; para kazanmıyor, kurtarmıyor. Şimdiki tabirle kârlılığa *rant* diyorlar. *Rantabl* değil, yâni kâr getirici değil; verdiğinden fazlasını alamıyorsun, paralar gidiyor boyna...

Meselâ nedir?.. Bizim dergi yayınlarımız, radyo yayınlarımız, televizyon yayınlarımız... Bunlar masraf yiyen müesseseler. Ama biz düşünüyoruz: Bunları dinleyen kardeşlerimiz memnun oluyorlar. Zevkle dinliyorlar, teşekkür ediyorlar. Telefon açıyorlar, "Allah razı olsun!" diyorlar. Eğitim oluyor, bilgi gelişmesi oluyor. Bizim müesseselerimiz bir mektep, bizim müesseselerimiz bir ekol... Bizim yolumuz, el-hamdü lillâh başkalarına ışık tutan, gündemi meydana getiren bir ilim, irfan kaynağı. Tabii para gidiyor ama, biz bunu yapıyoruz. Çünkü burada ictimâî faydalılık var. Masraf var, zahmet var, amma ictimâî bakımdan faydası var. Bu da ikinci fayda...

Bir de üçüncü fayda var, en yüksek fayda da bu: *Mânevî fayda*, yâni sevap... Bir şeyi yapıyorsun, masraf oluyor, elden para gidiyor, paralar tükeniyor, geriye gelen kârı yok... İctimâî bir kârlılık da yok ama yaptığın zaman sevap var... İşte o sevaplı işi de yapmak lâzım!

Hattâ sevabı kazanmak için insanlar ne yapıyor, dedelerimiz ne yaptılar? Canlarını verdiler. İnsanın en kıymetli, en aziz varlığı candır, onu da verdi mi nesi kalacak? Bir şeyi kalmıyor. İnsan canını veriyor. Neden?.. "Sevabı kazanacağım, şehid olacağım, cennetlik olacağım!" diye. Siz bu îmanı kaldırın bu milletten, bakın ne savaşır, ne hayır yapar, ne işe yarar, ne de hayırlı olur... İnsanı hayırlı insan yapan, işte bu îman, İslâm'ın bu duygusu... Şimdi bazıları belki bunu saflık olarak düşünüyor.

"—Canım bu Yirminci Yüzyıl'da herkes menfaatini düşünürken bunlar da tutmuşlar, Allah'ın safları, hacı babalar, hocaefendiler kesenin ağzını açmışlar, boyna masraf ediyorlar, hiç bir kârlı tarafı yok bu işin..." diyorlar.

Hattâ sonunda zahmetler var, meşakkatler var. Hattâ bazen itilip kakılıyor, horlanıyor, damgalanıyor, karalanıyor. Hatta bazen ucunda hapsedilmek oluyor. Daha başka şeyler oluyor. Geçtiğimiz devrelerde asılanlar kesilenler olmuş. Ama yine yapılıyor. Neden?.. Sevap var diye.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, müslümanlara maddeten faydalı olmağa çalışın, ictimâî yönden faydalı olmağa çalışın, mânevî bakımdan faydalı olmağa çalışın, sevap kazanmağa çalışın!..

b. Tasavvuf Yâr Olup Bâr Olmamaktır

Tasavvuf denilen güzel ahlâk yolunun, cennet yolunun, evliyalık yolunun çeşitli tariflerini yapmış evliyâullah, büyük alimler, büyük mutasavvıflar. Bunları kitaplarının başında toplamışlar. Tasavvuf hakkında bilgi veren bir kitabı aldığınızda mutlaka bilin ki, başında birinci bölümü "Tasavvuf nedir? Tasavvufun tarifi..." gibi bir şeyle başlar. Tasavvufun çeşitli tarifleri var. Bu, Mevlâna'nın yolu... Bu, Yunus'un yolu... Bu, mübareklerin hali... Tarihteki herkesin kalbini kazanmış insanlar

bu yolda gitmişler. Nedir bu tasavvuf yolu?.. Büyüklerden bir tanesi [Dede Ömer Rûşenî] şöyle tarif etmiş:

Tasavvuf yâr olup, bâr olmamaktır;
Gül-i gülzâr olup, hâr olmamaktır.

Bakın ne kadar güzel, hem şiir, hem de ne kadar fedakârlık ifade ediyor, ne kadar diğerbînlik ifade ediyor. Ne kadar aktif bir duygu... "*Tasavvuf yâr olup, bâr olmamaktır;*" Tasavvufta dostluk var, dost olmak var, sevmek var, arkadaş olmak var, komşu olmak var, yâr olmak var; ama bâr olmak yok!

Bâr ne demek?.. Farsça'da yük demek. Meselâ bâr-ı girân diyoruz, eski şiirlerde geçer. *Bâr-ı girân*, ağır yük demek. Yâr olmak var, bâr olmak yok. Yâni bir insan mutasavvıfsa, dervişse, tasavvuf ahlâkını kazanmışsa, tasavvuf terbiyesini almışsa, yük olmayacak... Başkasının sırtından geçinmeye kalkışmayacak, başkasını sömürmeyecek. Başkasının menfaatini sömürmeye kalkmayacak. Parazit olmayacak, asalak olmayacak, yük olmayacak. Aksine başkasına fayda verecek.

Nereden çıkmış tasavvuftaki bu anlayış?.. Bu tasavvuf da nereden çıkmış? Bazıları diyor ki:

"—Peygamber Efendimiz zamanında tasavvuf var mıydı?.."

Vardı tabii!.. Bakın bu hadis-i şerif mutasavvıfların kaynağı. Mutasavvıflar onun için yâr olup, bâr olmamayı düşünmüşler. "Sizden biriniz, bir müslüman kardeşine faydalı olmağa güç yetirebiliyorsa faydalı olsun." İşte, faydalı olmayı tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz. Demek ki hadis-i şerifte tasavvuf var, Kur'an-ı Kerim'de tasavvuf var, İslâm'da tasavvuf var ki, bu hadis-i şerifin uygulaması mutasavvıfta, "*Yâr olup, bâr olmamak*" diye tezâhür etmiş.

Tekke yapmış, aş çıkartıyor, fakirler yiyor. Fakirler yiyor da, yiyen sofraya oturuyor, yiyor, doyuyor, el-hamdü lillâh diyor da; "Bu değirmenin suyu nereden geliyor?" diye hiç düşünmüyor. Halbuki sen dışarıda bir yere git de, bir öğün yemeği bedava ye... Yiyemezsin, vermez, parasını ister. Yersen, garson başına dikilir, şu kadar para der, bir fatura getirir. Yâni bu karşılıksız vermek nerede? Tasavvufta...

Geçtiğimiz Ramazan'da da bir sürü aleyhte yazdılar, çizdiler; utanmadan, arlanmadan tasavvufun, tarikatın, zikrin aleyhine attılar, tuttular. Halbuki veriyor, daima faydalı oluyor, yük olmamayı amaçlıyor. İyilik yapıyor, iyiliğini saklamayı amaçlıyor. Bunlar da boyna onları kötülemeye çalışıyor. O eyvallah diyor; yâni kötülersen kötüle, aldırmıyor ama ayıptır, yanlıştır. Yanlış olan bir şeyi yapmamak lâzım gelir.

Nice nice büyük zenginler var, dervişler var, milyoner, milyarder... Yoksulları evlendiriyor, gelinlerin çeyizlerini hazırlıyor. Fakirlere iş sahası buluyor. Dükkânında metrelerce kumaşlar, her gelene üçer metre, beşer metre hayır hasenat veriliyor. Her türlü hayır yapılıyor. Bunları hiç nazar-ı dikkate almıyor da, "Falanca adam şöyle etmiş, filânca adam böyle etmiş..." diye iki tane uydurma misâli alıp, mübarek tasavvuf yoluna, takvâ yoluna, ihsan yoluna, îman yoluna, ihlâs yoluna çatıyor.

Tasavvuf yâr olup, bâr olmamaktır. Dost olacak, yük olmayacak. Aksine kendisi kesesinin ağzını açacak yardımcı

olacak. Faydalı olacak. Eğer parası yoksa, bedenen hizmet edecek. O da beden cömertliği.

Cömertlik üç çeşit diyor büyüklerimiz:

1. *Mal cömertliği*. Malın vardır, götürürsün fukaraya verirsin.

"—Aferin, bak şu kadar çuval verdi. Şu kadar paralar, milyonlar falancaya verdi. Falanca aile fakirdi de zenginin birisi geldi, onlara mütevazi bir ev alıverdi. 'Otur burada kardeşim, bize de dua et!" dedi...

Haa, bak mal cömertliği.

2. *Ten cömertliği*. Yâni adamın parası pulu yoktur da, hizmet ehlidir. Yoksuldur ama İslâm'a öyle güzel hizmet eder ki; veya evliyâullaha, büyüklere, mübareklere, hastalara öyle güzel hizmet eder ki, aklın durur. Hayran olursun, "Bak, mâşâallah ne kadar güzel hizmet etti." dersin

Meselâ; bizim rahmetli Valide Hanım'a yıllarca Allah rızası için ihvanımızdan bazıları ne kadar güzel hizmetler ettiler. Baktılar, yıkadılar... Duasını aldılar, sevap kazandılar.

Demek ki, bazen de hizmet, yâni vücutla koşuşturmak da bir çeşit cömertlik. Buna da ten cömertliği deniliyor. Vücudunu hizmete vakfediyor, koşuşturuyor. Çarşıdan, pazardan alıyor veya ortalığı silip süpürüyor veya bir işi görüyor. İş görecek, koşturacak insana da ihtiyaç var

"—Buraya bir hoca gönder hocam!" dediler bana.

"—Tamam, dedim, yaşlı bir kimse göndereyim." dedim.

"—Aman hocam, çok da yaşlı olmasın, koşturacak kimse de lâzım. Koşturacak kadar da canlı olsun!" dediler.

Demek ki, ten cömertliği de gerekli. Birinci cömertlik mal cömertliği, ikinci cömertlik ten cömertliği...

3. En yüksek cömertlik *can cömertliği*'dir. Şehidlerin cömertliği... Şehid Allah yoluna canını veriyor, en kıymetli varlığını veriyor. Bir gül bahçesine girercesine savaşa giriyor, al kanlara boyanıyor. Ondan sonra yerlere yatıyor, ruhu cennete uçuyor. İlk damlası yere damlarken cennetteki makamı gösteriliyor, cennetlik oluyor. Gülerek gidiyor, gül bahçesine girercesine gidiyor ahirete... O da can cömertliği tabii.

İman etmeyen kaçar. İman etmeyen askerden kaçıyor, kaytarıyor. Kendisini hasta gösteriyor, çaresini buluyor. Rüşvet veriyor, allem ediyor, kallem ediyor, sahte rapor alıyor. Ama mü'min insan canını vermeğe koşturuyor. Allah yolunda cihada gidiyorum diye severek gidiyor. O da can cömertliği.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Allah-u Teàlâ Hazretleri ahirette onları çok memnun ediyor. İmanlı olanlar bunların kıymetini anlar. İmanlı olmayan anlamıyor ve çatıyor. İslâm'a çatıyor, imana çatıyor, müslümana çatıyor. İslâm'ı söndürmeğe çalışıyor, imanı söndürmeye çalışıyor.

Bu neye benzer?.. Aydınlık bir yerde, karanlık hale getirmek için ışığı söndürmeye benzer. Kışın yanan, ısıtan bir kaynağı söndürüp herkesi dondurmaya benzer. Yağmuru engellemeye benzer. Yağsa ortalık yeşerecek, yağmayınca kuraklık oluyor. Bitkiler sararıyor, hayvanlar susuzluktan ölüyor. Yâni kimisi Allah için çalışıyor, kimisi de şeytanın hizmetinde... Allah şerlilerin şerrinden korusun.

c. Hayra Kılavuzluk Etmek

Üç hadis okumak adetimiz olduğundan, ikinci hadis-i şerife geçiyorum. İkinci hadis-i şerif yine Müslim'in rivayeti. İmam Müslim, hadis alimi, *Sahih-i Müslim*'de yazmış:[14]

---

[14] Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1506, no:1893; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.755, No:5129; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.41, no:2671; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.120, no:17125; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.525, no:289; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.94, no:242; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.85, no:611; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.225, no:623; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.101, no:4791; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.XI, s.107, no:20054; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.116, no:7655; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.28, no:17621; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.379; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.478, no:7399; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.136, no:1346; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.179, no:680; Ebû Mes'ud el-Ensàrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.69, Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.774, no:43041; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.309, no:22182.

مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ ، فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ (م . د. ت. حم.
عن أبي مسعود الأنصاري)

ME. 1189 (*Men delle alâ hayrin, felehû mislü ecri fâilihî.*) Bu ne demek? Birinci hadis-i şerifle biraz da irtibatlı: "Kim bir hayrı işlemeye kılavuzluk ederse, vesile olursa, sebep olursa, yol gösterirse; (*felehû mislü ecri fâilihî.*) o hayrı bizzat yapan kimsenin kazandığı sevap kadar, vesile olana da sevap verilir." Çünkü delâlet etti, kılavuz oldu, o da sevap kazanır.

Demek ki, insan doğrudan doğruya kendisi hayır yapamasa bile, birisini o hayrı yapmağa teşvik eder, o hayrı gösterirse;

"—Bak burada bir hayır var, bunu yaparsan çok sevap kazanırsın kardeşim!" derse; ötekisi de o işi yaparsa, bu beriki söyleyen insan da aynı sevabı alıyor.

Demek ki, insan diliyle bile sevap kazanabilir. Diyelim ki, bir semtin ahalisi bir cami yaptırmak istiyor. Gecekondu muhiti, bir cami yok civarda, zavallılar camisizliğin sıkıntısını çekiyorlar. Birisi geliyor bir zengine diyor ki:

"—Bizim mahallede cami yok efendim, siz hayır hasenat sahibisiniz, lütfetseniz de bir yeri cami yapıverseniz!" diyor.

Zengin de:

"—Pekiyi kardeşim, hay Allah razı olsun, memnun oldum. Göreyim, bakayım mahallenizi..." diyor.

Kalkıyor, gidiyor:

"—Tamam şurası uygundur."

Oraya bir cami yapıveriyor. Tabii camiyi yapan sevabı alıyor ama, cami yapılsın diye vesîle olan da sevap alıyor.

Bizim Ankara'da oturduğumuz semt Merkez Bankası Evleri'ydi. Mimar her şeyi düşünmüş. Merkez Bankası memurları için kooperatif kurmuşlar. Koca dönümlerce araziyi temin etmişler. Evler yapılmış, bahçeli bahçeli villalar, güzel güzel planlar yapılmış, uygulanmış. Dinlenme parkı var köşesinde... Çarşı pazar yeri var, çeşit çeşit dükkânlar, şöyle U harfi şeklinde sıralanmış. Sinema yeri var, sığınak yeri var... Biz oraya gittik;

her şeyi var, camisi yok, cami yeri yok!.. Mimar, “Bu adamlar için, bu aileler için ibadet yeri lâzım!” diye düşünmemiş. Yer yok...

Sonunda orada bir cami oldu. Evlerden bir tanesi alındı. Kocaman, güzel bir cami oldu. Vesile olanlardan Allah razı olsun... Ne oldu şimdi? Camiyi yapanlar da, vesile olanlar da sevabı kazandılar. Eğer oraya mimar bir cami yeri koysaydı, başkaları delâlet etseydi, onlar sevap alacaklardı. Onlar yapmadılar, sonradan gelenler yaptılar, sevabı onlar aldılar.

Meselâ diyelim ki, fakir bir kimsenin mahallesinde çok yoksul birisi var. Bir zengine gidiyor, diyor ki:

“—Bizim mahallede bir fakir aile var, ölüyor açlıktan. Benim param yok, yardım edemiyorum, siz yardım eder misiniz?”

“—Göster onu bakalım, hangi evde oturuyormuş?”

Zengin arabasına atlıyor, gidiyor. Pirinçler, etler, kavurmalar, sucuklar, pastırmalar dolduruyor, götürüyor o eve, hemen hepsini boşaltıyor. Evde bir şenlik, bir bayram, bir sevinç; el-hamdü lillâh çoluk çocuğun yüzü gülüyor. Kimisi sucuğa sarılıyor, kimisi pastırmaya... Memnun oluyorlar. Şimdi bu zengin epeyce bir sevap kazandı, tamam. Ama bu sevaba delâlet eden kim?.. Onu söyleyen falanca şahıs...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[15]

---

[15] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.274, no:22414; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.226, no:628; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.85, no:86; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.217; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.383; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.342; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.41, no:2670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.275, no:4296, İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kadài'l-Havâic*, c.I, s.39, no:27; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.357, no:23077; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.298; Süleyman ibn-i Büreyde babasından.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.116, no:7657; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.90; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, Mu'cemü'l-Evsat, c.III, s.34, no:2384; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.351, no:1031; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.306, no:1317; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.150, no:1742; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI,s.266; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.555; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.418; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVIII, s.193; Hz. Aişe RA'dan. RE, 207/5.

اَلدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ (حم. طب. خط. عد. عن أبي مسعود الأنصاري ؛ ت . ع . وابن أبي الدنيا عن أنس ؛ حم . عد. عن سليمان بن بريدة عن أبيه ؛ هب. عد. عن ابن عباس)

(*Ed-dâllü ale'l-hayri kefâilihî*) "Hayra delâlet eden de onu işleyen kadar sevap alır."

Demek ki, maddî imkânımız olmasa, kendimiz yapamasak bile hayırların yapılmasına kılavuz olmalıyız, delâlet etmeliyiz, vesile olmalıyız, yol göstermeliyiz. Bu da sevap...

Bu, en çok yöneticilerin kulak vermesi gereken bir hadis-i şerif. Meselâ bir insan büyük bir makama geliyor, mevkiye geliyor, yüksek bir dereceye çıkıyor. O makamın kendisine sağladığı birçok imkân var. O imkânları hayra kullanır da, bir çok hayrın yapılmasına vesile olursa, sevap alır. Makamına dayanarak birçok hayrın yapılmasını engellerse, o zaman da pek çok günah yüklenir. Allah aklını başına toplamayı nasib etsin... Bütün insanlara hayırlı işler yapmasını nasib etsin...

Bazısı hayrı yapmıyor, aksine hayrı engelliyor, çelmeliyor. Neden?.. Allah bazı insanlar iyilik yapmayı nasib etmiyor. Yüzü kara olduğundan, Allah'ın sevmediği kul olduğundan, şeytanın esiri olduğundan Allah ona hidayet vermiyor.

وَاللَّهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (البقرة:٢٥٨)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'z-zàlimîn.*) "Allah zàlimlere hidayet vermez." (Bakara, 2/258) Zàlim olduğundan hidayet vermiyor, o da hayırlı işi yapamıyor. Allah o duruma düşürmesin...

d. Allah'ı Zikrederken Ağlamak

Bir hadis-i şerif daha eklemek istiyorum, üç olsun diye. Hemen aynı sayfadan bir hadis-i şerif okuyacağım, Hâkim *Müstedrek*'inde

Hazret-i Enes'ten rivâyet etmiş. Diyor ki, Peygamber SAS Efendimiz:[16]

مَنْ ذَكَرَ اللهَ فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ ، حَتَّى يُصِيبَ الأَرْضَ مِنْ دُمُوعِهِ ، لَمْ يُعَذِّبْهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (ك. عن أنس)

ME. 1192 (*Men zekera'llàh*) "Kim Allah'ı zikrederse..." Yâni "*Allah... Allah...*" derse, "*Lâ ilahe illa'llàh*" derse, "*Sübhàna'llàh... El-hamdü li'llâh... Allàhu ekber... Hasbiya'llàh..." v*eyahut, "*Yâ Hayy... Yâ Kayyûm... Yâ Allah... Subhàna'llàhi ve bi-hamdihî, sübhàna'llàhi'l-azîm...*" veya "*Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammed..."* veya "*Lâ havle ve lâ kuvvete ilâ bi'llâh...*" derse; zikirlerin pek çok çeşitleri var.

"Kim Allah'ı zikrederken, (*fefâdat aynâhü*) iki gözünde yaşlar birikip de gözlerinden yaşlar dökülürse... Neden? (*Min haşyeti'llâh*) Allah'tan korktuğu için... "Benim hâlim nice olacak, iyi kulluk yapamadım. Yarın Allah beni mahkeme-i kübrâda hesaba çekerse ben ne cevap vereceğim? Aman Allah'ım, beni affet yâ Rabbî!" diye, zikrederken Allah korkusundan gözyaşlarını dökerse... (*Hattâ yusîbe'l-arda min dümûihî*) Yerlere gözyaşları inci taneleri gibi saçılırsa, damlarsa, yere değerse; (*lem yüazzibhü yevme'l-kıyâmeh.*) Allah o ağlayan kulunu, zikrederken Allah korkusundan ağlayan kulunu, yerlere gözyaşları saçılan kulunu kıyamet günü azaba uğratmaz."

"—Affettim seni! Sen gözü yaşlı, benden korkan, beni zikreden takvâlı, haşyetli, iyi bir müslümandın." diye Allah onu azaplandırmaz, cehennemine atmaz, cennetine sokar.

Bunun gibi zikrullahın kıymetini, takvânın kıymetini, Allah'tan korkmanın kıymetini gösteren yüzlerce hadis-i şerif var. Şimdi bu münasebetle söyleyeyim hemen, bazı kimseler zikre

---

[16] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.289, no:7668; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.178, no:1641; Ebû Dâvud, *Zühd*, c.I, s.20, no:190; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.1, s.639, no:1830; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.312, no:22191.

karşı, bazı kimseler Allah'tan korkmaya karşı... Polisten korkuyor, mahkemeden korkuyor, kırmızıda geçerse trafik cezası yiyeceğinden korkuyor, kazadan korkuyor, hastalıktan korkuyor, AİDS'ten korkuyor, ihtiyarlamaktan korkuyor, kadın hamile kalıp doğum yapmaktan korkuyor... Çeşitli korkular var. Hiç kimse bunların birisine bir şey demiyor. Allah'tan korkmaz mı insan?!. Allah, kendisine âsi olanı cezalandıracak.

Onun karşısına çıkanlar var, zikrin karşısına çıkanlar var. Bunların temelinde ne yatıyor?.. Hadis-i şerifleri bilmemek yatıyor. Dinini bilmiyor, sadece kulaktan dolma bir kaç mâlûmat var. Kafasındaki din hakkındaki düşünceleri şöyle üç-beş mâlûmattan başka bir şey değil. Yalan yanlış, yalancı gazetelerin yazdığı, yanlış bilgilerle bilgilenmiş, İslâm'ı doğru bilmiyor. İslâm diye bildiği kendisinin sapık görüşleri... Onu İslâm sanıyor, bir de hakîkî müslümanları beğenmiyor. Kur'an'ı beğenmiyor, hadisi beğenmiyor.

Öyleleri var ki, hadis okuyorsun;

"—Olmaz öyle şey!" diyor.

Ayet okuyorsun;

"—Benim aklım öyle şeyi almaz!" diyor.

Almıyor hakîkaten, dar olduğundan aklı almıyor; o şeyin yanlış olduğundan değil... Alim olan, o âyetin kıymetini biliyor, o hadisin kıymetini biliyor; cahil olan reddediyor. Ama cahil, cahilliğinin farkında bile değil. Başka yerlerden diploma almışsa, kendisini allâme sanıyor. Halbuki öyle değil.

Zikrin karşısında... Halbuki hadiste, Kur'an'da zikir var. Haşyetullahın karşısında, takvânın karşısında... Halbuki, Allah'ın Kur'an'da en çok tavsiye ettiği şey havfullah, haşyetullah; Allah'tan korkup iyi kul olmak, hizaya gelmek, yanlış iş yapmamak... Allah'ın emirlerini çiğnememek, yasaklarını işlememek... Bunların hepsi önemli şeyler.

Burada yine tasavvufun zaferini görüyoruz. Tasavvuf zafer kazanıyor, bu hadisleri okudukça... Yâni göz yaşı dökmek, zikretmek, zikrederken heyecanlanmak, aşık-ı sâdık olmak ne kadar kıymetli! İnsan cehennemde yanmayacak, Allah'ın sevgili kulu olacak, cennete girecek, cemâline, lütfuna, iltifatına, selâmına mazhar olacak... Ne kadar güzel!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi, eğriyi, doğruyu bilip, anlayıp, ayırt edebilecek meziyete sahib eylesin... Aldananlardan, şaşıranlardan veya aldatıcıların, kandırıcıların, sahtekârların aldatmasından etkilenmeyecek kadar basîretli müslüman eylesin... Arif müslüman eylesin, ferâsetli müslüman eylesin... Hakkı hak olarak görüp ona uymayı nasîb eylesin... Allah'ın sevdiği işleri, Rasûlüllah'ın beğendiği işleri yapmayı nasîb eylesin... Allah'ın sevmediği işlerden, günahlardan, haramlardan uzak durmayı nasîb eylesin...

Günahları işleyenler neden işliyorlar?.. Zevkli olduğundan işliyorlar. İçki zevkli, kumar zevkli, heyecanlı... Daha başka günahlar, saymaya utanıyorum, onların da kendilerine göre keyifleri, zevkleri filân var amma, sonunda azab olan işler... Güle güle günah işleyen, ağlaya ağlaya azabını çekecek; milyon kere, milyar kere pişman olacak.

Allah bizi basîretli kul eylesin... Günahlardan uzak duran, sevapları işleyen, sevdiği kullarından eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!.. Kahrına, gazabına uğramaktan korusun... Yanlış yollara saptırmasın, sevdiği kul olarak yaşatsın... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib etsin...

Kıyamet günü, mahşer yerine yüzümüz dolunay gibi, mehtap gibi nur saçarak varmayı nasib etsin...

"—O da ne demek öyle?!. Nasıl varılır oraya?" derseniz, aklıma bir hadis-i şerif daha geldi bu zikirle ilgili olarak:[17]

لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ لاَ إله إِلاَّ اللهُ مِائَةَ مَرَّةٍ ، إِلاَّ بَعَثَهُ اللهُ تَعَالٰى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَجْهُهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ (طب. عن أبي الدرداء)

---

[17] Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.103, no:994; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.8, no:6021; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.56, no:179; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.96, no:16830; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.312, no:19502, 20628.

(*Leyse min abdin yekùlü lâ ilâhe illa'llàhu miete merretin*) [Yüz kere *Lâ ilâhe illa'llah* diyen hiç bir kul yoktur; (*illâ beasehu'llàhu teàlâ yevme'l-kıyâmeti vechuhû ke'l-kameri leylete'l-bedri*) mutlaka Allah onu kıyamet gününde ayın on dördü gibi bir yüzle diriltir.] "Günde yüz defa *Lâ ilahe illa'llàh* diyen kimse, mahşer yerine yüzü mehtap gibi parlayarak, dolunay gibi nur saçarak gelir." diyor Peygamber Efendimiz SAS.

Onun için, siz cahillerin sözlerine aldırmayın! Kur'an'a sımsıkı sarılın, sünnet-i seniyyeyi öğrenin ki, neyin doğru, neyin eğri olduğunu, ancak o zaman fark edebilirsiniz. Tasavvufun hakîkatini sezersiniz, takvâyı anlarsınız, ma'rifetullaha erersiniz. Aşkullah, muhabbetullah, Allah sevgisi, Allah aşkı gönlünüze yerleşir de, o zaman evliyâ olursunuz.

Allah sizi evliyâ eylesin... Cennetiyle, cemâliyle, sevdikleriyle haşreylesin... Sizin sevdiklerinizi de sizin yanınızdan eksik etmesin... Çoluk çocuğunuzla, ana-babanızla, dost ve akrabalarınızla beraber cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

05. 09. 1997 - New Castle / **İNGİLTERE**

4. ANNE BABA HAKLARI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Allah cümlenizden razı olsun, cumanız mübarek olsun... Ömrünüz muradınızca geçsin, Allah'ın rızasına uygun geçsin. Allah-u Teàlâ Hazretleri rızasını, sevgisini kazanıp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmanızı nasib eylesin...

İngiltere'deki çalışmalarımız, ikàmetimiz çok tatlı oldu. Yeniden İslâm'a giren İngilizler oldu. Tasavvufa intisablar oldu, bize bağlananlar oldu. Kardeşlerimizin arasına katılanlar oldu. New Castle'dan bazı sağlık işlemlerimizi yaptırmak üzere Münih'e geldik. Buradan da bir takım hukukî işler yapmak üzere orta Almanya'ya gitmeyi düşünüyoruz. İnşâallah hayırlı gelişmeler olur. Size Münih'ten sesleniyorum. Bulunduğumuz yeri söylemek de tatlı oluyor diye... New Castle'da havalar sonbahar havasıydı, korkmuştuk ama, Münih'te çok güzel güneşli gidiyor. Güzel, yaz sonu havaları var...

a. Annenin ve Babanın Rızası

Sohbetimin birinci hadis-i şerifi Enes RA'dan. İbnü'n-Neccâr kitabına almış, kaydetmiş. Peygamber SAS Hazretleri buyurmuşlar ki:[18]

مَنْ أَرْضٰى وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَرْضَى اللهَ ، وَمَنْ أَسْخَطَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَسْخَطَ اللهَ (ابن النجار عن أنس)

[18] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.653, no:45497; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.412, no:35535.

ME. 1135 (*Men erdà vâlideyhi fekad erda'llàh, ve men eshata vâlideyhi fekad eshata'llàh.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifinde buyurmuşlar ki:

(*Men erdà vâlideyhi*) "Kim anne-babasını, vâlideynini razı ederse..." Anne ve babaya *vâlideyn* denilir Arapça'da ikil sigasıyla, tesniye sigasıyla. Anneye *vâlide*, babaya *vâlid*; ikisine birden *vâlideyn* denilir. (*Men erdà vâlideyhi*) "Kim anne-babasını razı ve hoşnut ederse, memnun ederse, sevindirirse, kendisini onlara sevdirirse; (*fekad erda'llàh*) Allah'ı hoşnut ve razı etmiş olur."

Bakın, anne-babaya hürmeti dinimiz ne kadar mühim bir mevkiye çıkartıyor. Ne kadar önemle ifade buyuruyor, ne kadar kesin tavsiye buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz. Kâinatın hàlikı, alemlerin Rabbi, yaradanımız Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni razı etmek ne kadar önemli... Zaten ömrümüzün onun için geçmesi gerekiyor.

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî ve rıdàke matlûbî*) [Yâ Rabbi, benim maksadım sensin ve ben senin rızanı istiyorum!] demeliyiz. Anne-babasını razı eden, anne-babasını hoşnut eden, sevindiren, memnun eden, kendisini onlara sevdiren, duasını alan, Allah'ı razı ediyor. Ne kadar güzel, ne kadar kolay, ne kadar somut bir yol gösteriyor Peygamber SAS Efendimiz.

"—Allah'ın rızasını kazanmak için ne yapmam lâzım?" diye soran bir insana, söyleyeceğimiz çok sözler var:

Kur'an-ı Kerim'i öğren, Kur'an-ı Kerim'in ahkâmını iyice uygula!.. Allah'ın emirlerini tut, yasaklarından kaçın!.. Habîb-i Edîbi'ne ittibâ et, Peygamber Efendimiz'in sünnetine sımsıkı sarıl, Peygamber Efendimiz'in yolundan yürü!.. Ahlâkını güzelleştir, haramlardan, günahlardan uzak dur! Kötü huyları bırak, iyi huylarla ibadet ve taat üzere çalış!.. Uzun uzun, doğru olarak tabii nasihatlerde bulunmamız mümkün. Ama Peygamber SAS

Efendimiz kısaca, “Anne babasını razı eden, Allah’ı razı etmiş olur.” diye çok kısa bir somut yol gösteriyor.

Anne-babasına hizmet etsin evlât; elini öpsün, ayağını öpsün, alnını öpsün, kaşını, gözünü öpsün, ne yapacaksa yapsın... Para harcasın, hizmetine koşsun, havlusunu tutsun, terliğini çevirsin, tatlı sözler söylesin... Emrini tutsun, kendisinin hoşuna gitmese bile, “Peki babacığım, peki anneciğim!” desin, böylece Allah’ın rızasını kazansın... Ne kadar somut, ne kadar güzel bir şey...

Zaten her zaman vurguluyorum, söylüyorum:

“—Büyüdüğü zaman, aklı başına geldiği bir çağda anne-babası sağsa, onlara yetişip de hizmet imkânını yakalamışsa bir insan...”

Hani bazen küçükken ölüyor annesi, babası... Bazı kimseler anne-babasını tanıyamıyor, anne-babasının cemâlini görmekten mahrum büyüyorlar; hizmet etme imkânından mahrum oluyorlar. Ama yetişmişse, işte annesi-babası karşısında, işte o da onların evlâdı, Allah uzun ömür versin, hepsi sağ sâlim; hizmet etme imkânı var...

“Eğer anne babasının ikisine yahut birisine...” Biri önce ölmüş de ötekisi sağ... “Birisine yetişmiş de bir insan, cenneti kazanamamışsa, yazıklar olsun ona, burnu yerde sürtsün onun... Ne kadar kabiliyetsiz, ne kadar fırsatları kaçıran, ne kadar ahmak, ne kadar gevşek bir evlâtmış!” diye Peygamber Efendimiz’in ikazları var, hadis-i şerifleri var.

Onun için, aziz ve sevgili kardeşlerim, anne ve babamız sağsa, anne ve babamıza hürmeti bir fırsat bilmeliyiz, bir ganimet bilmeliyiz. Çok büyük bir ganimet, çok büyük bir devlet ve saadet bilmeliyiz.

Tabii, anne-babanın hizmeti bahis konusu olunca, şimdiye kadar bazı sorular da bize soruldu. Onları hatırladığım için, parantez içinde, cümle-i mu’tarıza içinde onları da belirtmem lâzım: İnsanın anne-babası bazen dînî inançlarının karşısında olabilirler. Meselâ, onu küfre çekmek isteyebilirler. Anne-baba kâfirse, evlâtların müslüman olmasına engel olmak isterler. Şimdi, Almanya’da, İngiltere’de arkadaşlarımızı ziyaret ediyoruz, bu gibi durumlar var.

Yâni İngiliz çocuğu, müslüman olacak ama anne-babası razı olmuyor; veya Alman çocuğu müslüman olacak, anne-babası razı olmuyor. Eğer onlar seni küfre sokmağa, küfürde tutmağa çalışırlarsa, o zaman onlara itaat olmaz. Ayet-i kerimede:

وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلاَ تُطِعْهُمَا

(العنكبوت:٨)

(*Ve in câhedâke li-tüşrike bî mâ leyse leke bihî ilmün felâ tuti'hümâ*) [Eğer onlar seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi körü körüne bana ortak koşman için zorlarlarsa, onlara itaat etme!] (Ankebut, 29/8) buyruluyor. Çünkü, anne-babanın insan üzerinde hakkı var ama, Allah'ın hakkı sonsuz, mukayese edilmez. Allah'ı darıltıp da anne-baba hoşnut edilmez. Allah'ı hoşnut etmek önemlidir, o önde gelir.

Hani, kanun olduğu zaman bir insanın keyfi, zevki bahis konusu olmuyor. Kanuna uyuluyor, kanunî mevzuat yerine getiriliyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne karşı olan anne-babalara yapılacak en büyük itaat, ne büyük iyilik, onları İslâm'a çekmeğe çalışmaktır, onlara doğruyu anlatmaktır veya hiç olmazsa:

"—Anneciğim, babacığım ben sizi seviyorum, siz beni yetiştirdiniz, büyüttünüz; ama siz benim Rabbime àsî olmamı istiyorsunuz. Rabbimin emrini tutmamamı istiyorsunuz. Böyle bir şey olamaz, lütfen beni böyle bir zorlamayla karşı karşıya bırakmayın!" demek lâzım!

Mus'ab ibn-i Umeyr RA'ı çok seviyorum. Allah şefaatine erdirsin... Cennette buluştursun cümlemizi... Bir evin bir tek oğlu, zengin de bir çocuk... Böyle en güzel elbiseleri giyen, en güzel şekilde yaşayan bir zengin çocuğu iken müslüman olunca, annesi naz yaptı, hatırını ortaya koydu, ağladı, sızladı; eski müşrikliğe, Kureyş'in putperestliğine dönmesini istedi:

"—Dönmezsen şöyle yaparım, böyle yaparım. Kendime kıyarım!.." dedi.

Daha neler söylediyse... Mus'ab ibn-i Umeyr RA dedi ki:

“—Kaç tane canın olsa, kaç türlü şey yapsan yine İslâm’dan, imandan, Rasûlüllah’a ittibâ etmekten vaz geçemem anneciğim!” dedi, kararlı bir şekilde durdu.

Peygamber Efendimiz’in çok sevdiği bir mübarek kişiydi, onu Medine-i Münevvere’ye gönderdi. Nice insanların İslâm’a girmesine vesîle oldu.

Demek ki anne-baba eğer dinden, imandan nasipsizlerse, onları imana çekmeğe çalışırsınız. O zaman onlara günahta itaat olmaz. Hani çok umûmî bir kuraldır, kaidedir dinimizde; Allah’a isyan emredildi mi, emreden kim olursa olsun itaat uygun olmaz. Çünkü Allah en büyüktür.

اَللهُ أَكْبَرُ !

(*Allàhu ekber*) “Allah en büyük!” Çünkü Allah kâinatın Rabbi... Çünkü Allah hepimizi yarattı, bize emir vereni de yarattı. Bize emir veren de ona uymak zorunda... Eğer bir insana babası küfrü emretse, anası küfrü, günahı emretse; kocası hanıma, “Ben ailenin reisiyim!” diye emretse veyahut hocası talebesine emretse, veyahut bir müdür, bir âmir, bir başkan, bir emir-komuta sahibi kişi astına, aşağısındakine:

“—Şu günahı, şu kanunsuzluğu, şu yanlışlığı işle!” diye emretse, o zaman tabii itaat edilmez. Bu bir umûmî esas olarak burada hatırlatılmalı.

“—Ben ne yapayım? Annem müslüman değil, babam müslüman değil. Onlar bana müslüman olmaya müsaade etmiyorlar, namaz kılmama müsaade etmiyorlar, örtünmeme müsaade etmiyorlar...” filân derse, böyle bir şey mâzeret olamaz. Onu belirtmek istiyorum, bu bir.

وَمَنْ أَسْخَطَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَسْخَطَ اللهَ .

(*Ve men eshata vâlideyhi, fekad eshata’llàh*) “Anne ve babasını, yâni müslüman, mütedeyyin anne-babasını kızdıran da Allah’ı kızdırmış olur, Allah’ın gazabına uğrar.”

Anne-babasının rızasızlığını, bedduasını, lânetini alan bir kimse iflâh olmaz. İşi ters gider, hayatı kayar, başına felâketler yağar, çok fenâ olur. Onun için, anne babasını kızdırmamaya, onların gönlünü hoş etmeye çalışmalıdır.

b. Hocanın Rızası

Tabii, burada bir şeyi söylemek istiyorum aziz ve muhterem kardeşlerim; Türkiye'de bir şey çok eksik, çok az biliniyor ve uygulanıyor gibi geliyor bana... Peygamber SAS Efendimiz mü'minlere anne ve babalarından ve kendi nefislerinden daha yakın ve daha önde ve daha önemli konumda idi. Yâni canlarından da kıymetli idi, anne ve babalarından da kıymetli idi. Bir müslümanın Peygamber Efendimiz'i annesinden, babasından, kendisinden, bütün insanlardan, sevdiği çoluk çocuğundan, eşinden, dostundan daha çok sevmesi dininin tabii bir gereğidir ve böyle olmazsa imanının tam olmadığı belirtiliyor sahih hadis-i şeriflerde...

Şimdi bunu iyice belirttikten sonra, bunu sebebini düşünecek olursak: Niye Rasûlüllah'ı annesinden babasından da daha çok sevmeli?.. Çünkü anne-baba küfrü istiyor, küfürde, şirkte kalmasını istiyor; Rasûlüllah imana gelmesini istiyor. Allah göndermiş; elbette Rasûlüllah'a tâbî olacak ve Rasûlüllah'ın izinden gidecek, Rasûlüllah'ın sözünü tutacak, sünnetine uyacak... Rasûlüllah'ı sevecek, çünkü Allah'ın rasûlü, çünkü onu Allah gönderdi... Çünkü Allah onu sevdi, çünkü Allah onu görevlendirdi. Çünkü Allah, ona itaat etmeyi mü'minlere emretti.

"—Pekiyi, biz Peygamber SAS Efendimiz'in çağına yetişmedik, 1400 yıl sonra yaşıyoruz, şu sıralarda. Aradan bu kadar zaman geçmiş. Bizim için durum ne?.."

Bizim için de, dinimizi bize öğreten, Kur'an'ı öğreten, ihlâsı öğreten, hakîkî îmanı, gerçek îmanı, buram buram, burcu burcu, tertemiz, ışıl ışıl parıldayan, hoş kokusu etrafa yayılan tam imanı öğreten mürşid-i kâmillerimiz nedir?.. Hocalarımız, (*Rahmetu'llàhi aleyhim ecmaîn*) evliyâullah büyüklerimiz nedir?.. Onlar da Peygamber Efendimiz'in vekilleri olduğu için, onları da tabii anne-babadan çok sevmek lâzım!

Benim yanıma birisi geliyor, kızını peşine takmış:

“—Benim çocuğum sizin dergilerinizi okuyor, yazılarınızı tâkib ediyor, vaazlarınızı dinliyor, namaz kılıyor, başını örtüyor. Söyleyin de böyle yapmasın!”

Öyle şey olur mu?.. Ben Allah’ın emrettiği şeyin dışındaki bir şeyi nasıl emrederim? Allah’ın yasakladığını nasıl yapın diyebilirim? Yapmayın dediğinden de nasıl müsaade verebilirim?.. Böyle bir müsaade olmaz.

Tabii çocuğun Allah’ın emrini dinlemesi, Allah’ın emrini söyleyen kişiyi dinlemesi, Allah sevgisinin bir bölümüdür, bir parçasıdır.

Allah’ı seven, Allah’ın ahkâmını seven, Allah’ın emrini, yasağını, buyruğunu seven, haramını, helâlini tam öğrenip uygular. Onları anlatan, kendisini Allah’a götüren, Allah sevgisine, ma’rifetullaha, muhabbetullaha erdiren mürşid-i kâmillerini, evliyâullah büyüklerini de sever. Onlar da anne-babadan önde gelirler.

“—Neden böyle?.. Kendilerinin nüfuz kazanması için, nüfuz kazansınlar diye söylenmiş bir söz mü bu?..”

Hayır! İslâm'ın sağlam olarak bilinmesi ve uygulanması için... Mâdem insan müslümandır, o halde İslâm'ı uygulayacak. O halde İslâm'ın emirlerini söyleyen hocasını baş tâcı edecek. Yâni öyle bir hoca, bir mürşid-i kâmil, bir hak sözü söyleyen, hakkı öğreten, Kur'an'ı, îmanı, İslâm'ı öğreten kimse insana annesinden, babasından önde gelir, önde gelmiştir.

Farsça'da bir atasözü vardır, eski bir tarihî büyüğün mezar taşına altın ile yazılmış ve meşhur bir söz olarak Farsça kitaplarına girmiştir:

Cevr-i üstaz bih ki mihr-i peder.

"Hocanın baskısı, dersi çalışsın, bilgiyi öğrensin diye talebeyi sıkıştırması, babanın merhametinden, sevgisinden, kucağına alıp hoplatmasından daha iyidir. Hocanın cevri, babanın mihr ü vefâsından, sevgisinden daha önde gelir." diye buyrulmuş.

Tabii, bunların hepsinin sınırları var, yâni hiç bir şey aşırı değil. Hocayı sevecek diye, bu sefer anne-babasının hakkını çiğnemek gibi bir tarafı da yok işin... İşin hudutlarını bilmek fıkıhtır. Yâni, İslâm'da bir hükmün sınırı nereye kadardır, nerede biter; onu bilmek, incelikleri öğrenmek, dinin inceliklerini öğrenmek önemlidir. Dinde bu ilme fıkıh ilmi denir.

Tabii her şeyi hudutlarıyla bilmek lâzım ki, şuraya kadar tarla senin, orayı ekersin, oranın meyvasını yersin. Şuradan sonrası başkasının, oraya elini uzatmazsın ki, haram olur. Hudutları bilmek lâzım, sınırları çiğnememek lâzım! Kuralları tam uygulamak lâzım, kuralların da sınırını bilmek lâzım! Yâni, yeşil ışık yandığı zaman, gitmek lâzım; kırmızı yanınca da, durmak lâzım!.. Ayağımın altında gaz pedalı var, elimde direksiyon var diye, dere tepe dümdüz, ışık tanımadan gitmek de olmaz. Onu için, hudutları söylememiz gerekiyor.

Evlâtlara, anne-babalarına sevgiyi, hürmeti ve hizmeti tavsiye ediyoruz. Böylece aile içi muhabbetini sağlamış oluyor İslâm, bu emirleriyle... Bir de çocuğun ahiret saadetini sağlamış oluyor, çocuğun cennetlik olmasına sebep oluyor. Onun için yakınlarınızdan, tanıdıklarınızdan anasıyla, babasıyla küsüşmüş, bozuşmuş, miras yüzünden veya bir hiç yüzünden veya mühim bir

şey yüzünden... Ne yâni, dünya malının, metaının, menfaatinin mühimi ne olacak anne-baba sevgisi yanında?.. Herhangi bir sebeple küsüşmüş olan varsa, onlara nasihat edin:

"—Yapmayın, etmeyin! Bak, hadis-i şerif böyle... Sakın ha ahiretinizi mahv eylemeyin! Anne-babanıza sevgi ve hürmetinizi ifade edin, ufak tefek meseleleri büyütmeyin!" diye söylemek lâzım.

c. Büyük Ağabey Baba Gibidir

Yine size okuduğum hadis-i şerif kitabının bazı sayfalarından karşıma geldiği için altını çizdiğim başka hadis-i şerif var. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş:[19]

اَلْأَكْبَرُ مِنَ الْإِخْوَةِ بِمَنْزِلَةِ الْأَبِ (عد. طب. هب. عن عُثَيْم
بن كثير بن كُلَيب عن أبه عن جده)

RE. 190/7 (*El-ekberu mine'l-ihveti bi-menzileti'l-eb.*) "Kardeşlerin en büyük olanı, baba makamındadır."

Başka bir rivayette de şöyle buyruluyor:[20]

حَقُّ كَبِيرِ الإِخْوَةِ عَلٰى صَغِيرِهِمْ كَحَقِّ الوَالِدِ عَلٰى وَلَدِهِ
(أبو الشيخ ، خط. عن سعيد بن العاص)

---

[19] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.200, no:450; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.210, no:7930; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.943; İbn-i Abdilber, *el-İstiàb*, c.I, s.412; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.III, s.471, no:4157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.241; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXIV, s.217; Küleyb el-Cühenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.466, no:45472; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.272, no:13438; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.30, no:10178.

[20] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.210, no:7929; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.132, no:2673; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.118, no:2533; Saîd ibnü'l-As RA'dan.

Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.II, s.37, no:398; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.645, no:45473; *Feyzü'l-Kadîr*, c.III, s.394; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.136, no:11626.

RE. 276/4 (*Hakku kebîrü'l-ihveti alâ sağîrihim kehakkı'l-vâlidi alâ veledihî.*) "Kardeşlerin büyük olanının, küçük olanları üzerine hakkı, babanın evlâdına hakkı gibidir."

Mâdem dinimiz, Peygamber-i Zîşânımız, sevgili Peygamberimiz, büyük ağabeye baba kadar bir mertebe bahşediyor, "Büyük ağabey, büyük olan kardeş baba gibidir." diyor. O halde insanın babasına hürmet ettiği gibi, kendisinden büyüklere de hürmet etmesi, Allah'ın sevdiği Peygamber Efendimiz'in hoşnut olduğu bir durum olur.

Onun için, küçük kardeşler büyüklere hürmet etsinler, baba yerine koysunlar, bu hadis-i şerifi unutmasınlar!.. Büyük kardeşler de küçükleri, bir babanın evlâdına bakışı gibi görsünler, onlar da babanın şefkatini küçük kardeşlerine göstersinler!..

Şimdi ben bakıyorum, burada [Almanya'da] herkes birbirine adıyla hitab ediyor; yadırgıyorum. Babasına da adıyla hitab ediyor, ağabeyine de adıyla hitab ediyor. Halbuki biz, yaşça büyük olan kardeşimize ağabey diyoruz ki, bu kelimeyi biraz açıklayacak olursak, tahlil edecek olursak, *ağa* ve *bey* kelimelerinden meydana

geliyor. Kendisinden büyük kardeşine *kardeşim* demiyor, *kardeş* demiyor, Arapça'sı *ahî* demiyor, *birâder-i men* demiyor; *ağabey* diyor. Bizim örfümüzde, terbiyemizde ağalık da, beylik de çok yüksek unvanlar, ictimâî unvanlar... Bey oldu mu bir insan, meselâ Osmanlı Beyi, Karamanoğlu Beyi... Çok büyük bir unvan, sultan gibi bir şey yâni... Bizim edebimiz böyle. Hattâ ikizlerden önce doğanı, ötekisinin ağabeyidir derler.

Ağabeye de hürmet lâzım! Ağabeyin sözü de, hatırı da önemli... Dünya malı önemsiz... Ufak tefek şeyler; öyle dedi, böyle dedi, çok aldı malı, az aldı, taksim şöyle oldu, böyle oldu, yan baktı, kaş kaldırdı, kaş çattı, gözünü döndürdü... Bunlar şeytanın insanı körüklemesi. Aile muhabbetini bozmak için şeytanların çalışması. Müslüman, müslümanın kardeşidir. Kardeş, kardeşin daha önemli kardeşidir. Büyük ağabey de *ağa-bey*, yâni unvan bakımından ağa ve bey gibidir, ona elbette hürmet edecek. Hele babası vefat etmişse, ağabeyin sözünü küçük kardeşlerin dinlemesi lâzım!..

Hakîkaten bizim ülkemizde de bazen böyle olaylarla karşılaşıyoruz. Bakıyoruz, bir büyük ağabey, yaşça büyük kardeş; tabii kısaltarak ağabey *âbî* olmuş. Bir büyük ağabey ne yapmış oluyor? Öteki kardeşlerinin hepsine bakıyor, okutuyor, yetiştiriyor, büyütüyor, geçimini sağlıyor, yuvasını kuruyor, evlendiriyor, malını mülkünü, çeyizini çimenini hazırlıyor; "Tamam, kız kardeşimi evlendirdim." diye rahat ediyor. Hattâ, ağabey olduğu için kendisi geciktiriyor evlenmesini, "Evvelâ kardeşlerimi kayırayım, kurtarayım." diyor.

İslâm ne kadar güzel!.. İslâm terbiyesi bizim örfümüzün, âdetimizin içine ne kadar işlemiş! El-hamdü lillâh bunun her birisini, ben başka ülkeleri gördüğüm zaman anlıyorum. İngiltere'deki kardeşlerimizle konuşurken, İngiliz kızla evlenmiş, İngiliz kayınpederi, kayınvalidesi var... İngiliz dilinin özelliğine göre birbirlerine hitab ediş şekillerine bakınca, ben ürperiyorum. İsmiyle hitab edince, bana ayıp gibi geliyor.

Bizde ayıptır tabii, ismi söylenmez. Ahmed, Ali, Veli kalk, gel, git... Yaşça büyüğüne ismi söylenmez, unvanı söylenmez. Babasına isim söylenmez; söylerse herkes şaşırır, kızar:

"—Senin askerlik arkadaşın mı, bu ne lâubâlilik?.." derler.

İslâm'da bizim dedelerimiz çok derin bilgileri elde ettiklerinden, en büyük hadis kitaplarını, en büyük fıkıh kitaplarını, en büyük tefsir kitaplarını bizim dedelerimizin yazdığını biliyoruz. Tarih biliyor, cümle İslâm âlemi biliyor. İslâm'ı çok iyi öğrendiklerinden, halkı da çok güzel yetiştirmişler. Halk öyle müslüman olmuş ki, ben tatlı bir lâtife olarak şuna benzetiyorum: Hanımlar tatlıyı hazırlarlar, öbür tarafına da şerbetini hazırlarlar. Ondan sonra bu hazırladıkları hamuru, tatlının içine koyarlar. Eğer hamur tatlıyı içine almazsa, sunduğunuz zaman, yiyen bir ısırır:

"—Ya bunun içine tatlısı işlememiş, bir yeri hamur kalmış!" diye yüzünü buruşturur.

Ama bazen de, tatlı bütün iliklerine kadar işliyor hamurun, o zaman:

"—Ooo, elinize sağlık, pek tatlı olmuş, pek güzel olmuş!" diye, yapanı medhediyoruz.

Yâni, bizim halkımızın hücrelerine İslâm terbiyesi işlemiştir de, onun için ağabeyine hürmet eder. Ağabeyinin, babasının yanında sigara tiryakisi bile olsa, sigara içmez. Ayakta durur, otur demeyince oturmaz. Hizmete ilk önce hemen fırlar, kalkar koşturur. Hizmeti bir devlet ve nimet bilir, saadet bilir. Bu tarafını da hatırlatıyoruz. Yâni, büyük olan kardeşe hürmet de hadis-i şeriflerde tavsiye edilmiş bir husus, sevgili ve değerli Akra dinleyicileri!..

d. Anne-Baba Vefat Ettiyse...

Böylece, anne-babayı memnun etmek derken, bu alanın birkaç hududunu da belirtmiş olduk. Hudut çizgilerini ve hudut işaretlerini de açıklamış olduk. Bunlar da önemli açıklamalardı. Hepsini beraber düşünmek lâzım! Hepimiz, sağsa annelerimizin, babalarımızın gönlünü almağa koşturmalı, seferber olmalıyız.

Ya vefat ettiyse?.. O zaman da vazifelerimiz var. Anne ve babanın vefat ettiği zaman yapılacak hizmetlerin başında, onların ruhuna dualar etmek, hatimler indirmek, Kur'an-ı Kerim'ler, *Mevlid*'ler okutmak; hayır hasenat yapmak, kurbanlar kesmek gibi şeylerdir.

İnsan vefat etmiş anne-babasının ruhu için hangi hayrı yaparsa; sadaka verse, bir hayır yapsa, çeşme yaptırsa, kurban kesse, hacca gitse hep sevabı anne-babaya gider, çocuk da sevap alır; hiç bir şey eksilmeden... Yâni bölüşülmez. Aynı sevabı çocuk da alır, aynı sevabı onun nâmına gittiği büyüğü, —annesiyse annesi, babasıysa babası— de alır. Meselâ hacca gitmişse; çocuk da hac sevabı alır, anne-babası da hac sevabı alır. Peygamber Efendimiz kesin olarak, açıkça bunu beyan ediyor.

Demek ki, vefat etmişse onların nâmına hayır yapağız. Eser yaptırır, okul yaptırır, çeşme yaptırır, köprü yaptırır, yol yaptırır, sadaka verir, kurban keser vs. Kabrini ziyaret edeceğiz, ruhuna hatimler indireceğiz, hayır ile yâd edeceğiz. Bu bir şey...

Hadis-i şeriflerden benim hatırladığım başka bir husus da, anne-babanın ahbaplarına, anne-babanın hatırı için ilgiyi devam ettirmektir. Buyrulmuş ki:[21]

إِنَّ أَبَرَّ الْبِرِّ ، أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ أَهْلَ وُدِّ أَبِيهِ ، بَعْدَ أَنْ يُوَلِّيَ الْأَبُ

(م. د. ت. حم. حب. عن ابن عمر)

RE. 110/4 (*İnne eberre'l-birri, en yasıle'r-racülü ehle vüddi ebîhi, ba'de en yüvelliye'l-eb.*) "Yapılan iyiliklerin en iyilerinden birisi de, kişinin babasının sevdiği dostları, babası ile muhabbeti olan kimseleri, babası ahirete intikal ettikten sonra ziyaret etmesi, onlarla ilgiyi devam ettirmesidir."

"—Bu, benim babamın en yakın arkadaşıydı. Şunu ziyaret edeyim, elini öpeyim, bir arzusu varsa sorayım!" filân diye anne-babanın arkadaşlarını, eski dostlarını da aramak, kayırmak

---

[21] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s1979, no:2552; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.758, no:5143; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.313, no:1903; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.97, no:5721; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.174, no:431; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.29, no:41; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.253, no:794: Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.112, no:994; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.327, no:918; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIII, s.71; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.465, no:45462; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.105, no:5905.

önemlidir. Onun için, anne-baba dostlarını, arkadaşlarını arayın, bulun, kollayın!

Çünkü, başka bir rivayette de buyrulmuş ki:[22]

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصِلَ أَبَاهُ فِي قَبْرِهِ ، فَلْيَصِلْ إِخْوَانَ أَبِيهِ مِنْ بَعْدِهِ

(ع. حب. كر. عن ابن عمر)

(*Men ehabbe en yasıle ebâhu fî kabrihî*) “Kim annesini, babasını kabrinde ziyaret etmek isterse...” İstemez mi? Keşke kabrin bir yolu olsa da, insan tıpış tıpış merdivenlerden inse, içeride nurlu, dayalı döşeli geniş bir kubbenin altında, vefat etmiş olan annesini, babasını ışıklar içinde, hoş kokular içinde güzel bir şekilde görse de ziyaret etse, elini öpse...

“Anne ve babasını kabrinde ziyaret etmek isteyen, (*felyasıl ihvâne ebîhi min ba’dihî*) onun hayatta kalmış olan yakınlarını, dostlarını, arkadaşlarını ziyaret etsin!” diye Peygamber Efendimiz buyuruyor.

Onun için, baba dostlarını, ana dostlarını unutmayın aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, sevgili kardeşlerim! Bu da işin bir zarif, bir güzel, bir ince yönüdür.

Tabii anne-babanın vasiyetleri vardır. “Evlâdım, vasiyetnâme bıraktım; şunu yap, bunu yapma!..” diye tavsiyeleri vardır. Onları da tutmak lâzım!.. Biz de anne ve babalar olarak, bizden sonraki evlâtlarımıza vasiyet de bırakmalıyız. Yazılı olmalı, hattâ “Vasiyetnâme yatağının, yastığının altında olmalı!” diyorlar. Yâni o kadar hazır olmalı. Çünkü ölüm nerde, nasıl, ne zaman gelecek, belli olmaz. Vasiyetnâmesi hazır olmalı...

Vasiyetnâme nasıl başlar? Evvelâ besmeleyle başlar, sonra takvâyı tavsiye eder: “Allah’tan kork evlâdım!” diye başlar. O halde, annesinin, babasının vasiyetnâmesi yoksa bile ben onlar

---

[22] İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.175, no:432; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.X, s.37, no:5669; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVI, s.44; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.539, no:5680; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.465, no:45464; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.IX, s.319, no:8506.

namına hatırlatayım ki, evlâtlar önce takvâ ehli olsun. Çünkü annesi, babası eğer vasiyetnâme yazmaya muvaffak olsaydı, öyle bir şey ihtiyacı duysaydı, bir hocaya danışıp sorsaydı, öyle başlayacaktı:

"—Evlâdım sana önce, takvâ ehli olmayı, iyi bir müslüman olmayı, mütedeyyin insan olmayı tavsiye ederim. Aman takvâya sımsıkı sarıl! Ben hayatı yaşadım, bak, geldim gidiyorum. Hayat çok aldatıcıdır. Sakın hayatın aldatıcılığına aldanma, ibadetini, taatini, hayrını, hasenatını geriye koyma!.." diye nasihat edecekti.

Onun için, siz de bu nasihati yapılmış kabul edin. İyi bir müslüman olarak yaşamaya gayret edin.

"—Namazı kılmıyorum hocam..."

Aman, annenin babanın hatırı için takvâ ehli bir müslüman ol! Allah'tan kork, namazını kıl, ibadetlerini yap!..

"—Kusura bakmayın Hocam, arada bazı günahlara kaçamak yapıyoruz, kayıyoruz."

Aman, ben kusura baksam ne olacak, bakmasam ne olacak?.. Ben, Allah'ın bir âciz, nâçiz kuluyum. Ancak tebliğ ediyorum; elime mikrofonu alırsam camide konuşuyorum, kalemi alırsam yazımı yazıyorum. Ben memnun olsam ne olacak, olmasam ne olacak; Allah memnun olsun... Allah'ı memnun etmeğe çalışın! İbadetlerinizi, taatlerinizi asla ve asla ihmal etmeyin!..

Her zaman söylediğim beni çok duygulandıran bir hadis-i şerif var:

"—Eğer bir evlât anne-babasına kötülük yapıyorsa..." Tabii yapmak istemez, anne-babasının kemiklerini mezarda sızlatmak istemez. Ölmüş anne-babasına, "Nasıl yaparım ben bunu?" der. Ama, bir insan günah işlediği zaman, annesinin, babasının kabrinde, mezarda kemikleri sızlıyor, gerçekten ezâlanıyor. Çünkü Peygamber Efendimiz böyle buyurmuş. Çünkü bütün bilgiler onlara gidiyor:

"—Senin oğlun namaz kılmadı, senin oğlun, kumar oynadı, senin oğlun adam döğdü, senin oğlun şu haksızlığı, şu zulmü yaptı, senin oğlun şu edepsizliği işledi. Senin kızın şöyle etti, böyle etti..." diye bilgiler gidiyor.

Onlar da artık, gözünden perdeler kalktığı için, ah vah ediyorlar:

"—Vah bizim kız, vah bizim oğlan, iyi bir müslüman olarak yaşamıyor, mahvolacaklar!" diye çok fenâ halde üzülüyorlar.

Biliyorsunuz, insanlar bir çeşit uykudadır, ölünce uyanacaklar. Öldü mü, ahireti görüyor, perdeler kalkıyor. Bu dünyanın aldatıcılığını anlıyor, ondan daha iyi biliyor. Yapılan her yanlışlıktan dolayı; hani böyle bir müsabakayı düşünün, iki kişi müsabaka yapıyor, seyirciler heyecandan hop oturup, hop kalıyorlar:

"—Ah öyle yapma, vah böyle yap!"

Bağırıyorlar:

"—Vur ona, dikkat!" bilmem ne diye, hani stadyumlarda tezahüratları, ikazları hatırlayın!

Tabii anne-baba da kabirde çocuğunu öyle endişeyle seyrediyor. Bilgiler ona gelince, kötü bilgiler gelirse üzülüyor, iyi haberler gelince evlâdından memnun oluyor.

Demek ki, anne-babaya vefânın, iyi evlâtlığın bir yönü de, bizzat kendisinin iyi insan olmasıdır. Bir günahkâr sadece kendisi günah yüklenmekle kalmıyor. Kabirdeki annesini, babasını da üzüyor, ezâlandırıyor. Eleme, kedere, yasa gark ediyor. Bunu da hatırlatmış olduk. Epeyce şey hatırlatmış ve hatırlamış oldum, anne-babayı razı etmek konusundan…

e. Müslümana Yardım Etmemek

Şimdi bir başka hadis-i şerife geçelim! Peygamber SAS Efendimiz, Hanbelî mezhebinin kurucusu, mübarek İmam Ahmed ibn-i Hanbel'in Sehl ibn-i Huneyf'ten rivâyet ettiğine göre şöyle buyurmuş:[23]

---

[23] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.487, no:16028; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.73, no:5554; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.110, no:7633; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.315, no:427; Sehl ibn-i Huneyf RhA, babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.415, no:7214; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.526, no:12136; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.404, no:45480.

مَنْ أُذِلَّ عِنْدَهُ مُؤْمِنٌ فَلَمْ يَنْصُرْهُ، وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يَنْصُرَهُ، أَذَلَّهُ اللَّهُ عَلَى رُءُوسِ الْأَشْهَادِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (حم. عن سهل بن حنيف)

ME. 1130 (*Men üzille indehû mü'minün felem yensurhü, vehüve yakdiru alâ en yensurahû, ezellehu'llàhu alâ ruûsi'l-eşhâdi yevme'l-kıyâmeh.*)

Bu neyle ilgili?.. Bir müslüman kardeşe yardımcı olmakla ilgili. Yardımcı olmazsa ahirette başa gelecek sıkıntıyı bildiren bir hadis-i şerif. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

(*Men üzille indehû mü'minün felem yensurhü*) "Eğer bir kimsenin yanından bir müslüman zelil ediliyorsa, horlanıyorsa, başına çökülmüşse, ezâ cefâ yapılıyorsa; o da ona yardım etmiyorsa..."

Ya sözle tâciz edilebilir, ya da fiilen yakası paçası tutulup al-aşağı edilip vurulur, dövülür. Böyle şeyler olabiliyor. Hattâ geçen gün kitapta okudum, bu Ruanda'yı, Orta Afrika'daki olayları anlatan bir kitapta... Bazı gaddar kimseler yakaladıkları esirlerin

kollarını, bacaklarını, âzâlarını keserek öldürüyorlarmış. Hattâ zavallılar yalvarıyorlarmış:

"—Ne olur bir kurşun sık, öleyim!" diye.

Yâni, böyle parça parça kese kese ölmek tabii çok müthiş bir şey olduğundan, "Ne olur bir kurşun sık, öleyim!" diyorlarmış. Böyle işkence olduğu zaman, bir kurşunla ölmek bile bir nimet ve devlet oluyor. Dünyada ne zulümler oluyor!.. Başka insanların bu zulümleri engellemesi lâzım!

(*Vehüve yakdiru alâ en yensurahû*) "O mü'min kardeşine yardım etmeğe gücü yettiği halde, kendisinin gözü önünde horlanan bir mü'mine yardım etmeyen bir kimse, çok kötü bir şey yapmış olur. (*Ezellehu'llàhu alâ ruûsi'l-eşhâdi yevme'l-kıyâmeh*) Kıyamet gününde de Allah onu şahitlerin başında, huzurunda, gözü önünde hor ve zelîl eder, yere yatırır, mahv ü perîşan eder." Çünkü, dünyadayken yardım etmedi.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Biliyorsunuz Mekke-i Mükerreme'de, Peygamber SAS Efendimiz peygamber olduktan sonra, İslâm çok garîbâne, çok mazlûmâne gelişti. Peygamber Efendimiz peygamberlik vazifesini yaparken, 13 sene Mekke'de o kadar büyük sıkıntılar çekti ki, tarih kitaplarından bu sıkıntıları mutlaka okumalısınız sevgili kardeşlerim!

Size en mühim kitaplardan birisi olarak —Allah razı olsun— Asım Köksal Hocaefendi'nin *İslâm Tarihi* kitabını tavsiye ederim. Alın, çoluk çocuk okuyun!.. Çünkü çok belgeseldir, çok güzel bir şekilde yazılmıştır, kaynakları gösterilmiştir. Mükâfât almıştır Ziyâü'l-Hak'tan... Ben çok beğeniyorum, dualar ediyorum. O kitabı alın okuyun! Mekke devri bir ciltti eskiden, sonra onu genişletti. Okuyun, bakın neler çekmiş müslümanlar!.. Peygamber Efendimiz neler çekmiş, ne kadar eziyetlere, işkencelere uğramış; bunları anlayın!

Bunları anladığınız zaman, İslâm'ı daha iyi anlayacaksınız, müslümanlığa daha çok sarılacaksınız. Bu çok önemli bir ders... Bence bütün müslümanlar, Peygamber SAS Efendimiz'in Mekke devrinde çektiklerini tarih kitaplarından okumalı! En kıymeti tarih kitaplarından, en değerli, en sağlam bilgileri öğrenmeli!..

Böyle gezdiğim yerlerde birçok kitapları okuyorum. Arkadaşlarımın kütüphanelerinden kitapları çekiyorum, karıştırıyorum. Tabii yanımda kütüphanemi getiremediğim için, onların kitaplarını okuyorum. Çeşitli kitapları incelemek fırsatım oluyor. Bakıyorum, bazen tercümeyi yapan, kitabı hazırlayan kimseler, bu konuda yeteri kadar bilgiye sahip değil. Elime kalemi alıyorum, hatalarını düzeltiyorum, yanlışlıklarını düzeltiyorum. İsimler yanlış yazılmış, başka hatalar yapılmış; tercümeler eksik, kusurlu, hatta yanlış anlaşılacak şekilde yapılmış oluyor.

Onun için eserin çok bilgili, çok yetenekli, çok uzman bir kimse tarafından yazılmış olması fevkalâde önemli. İsim vermemin sebebi de eseri okuduğum ve çok memnun olduğum için ve kıymetini bildiğim içindir. Eğer kütüphanenizde *İslâm Tarihi* varsa, alın birinci cildinde başlayın, okuyun, okuyun!.. Nasıl zulme maruz kaldılar? O müşrikler, o kâfirler o zavallı, ma'sum, mazlum müslümanları, kadınları, çocukları, köleleri nasıl ezdiler?.. Hatta işkenceyle nasıl öldürdüler? Mızrağı, göğsüne nasıl sapladılar, görün!..

Şimdi tabii bu durumda, yâni müslüman kardeşi böyle zulme mâruz kalmış iken, zulüm görüyor iken, o da onu engellemeye gücü yeterken, yardım etmemişse, çok büyük suç işliyor. "Eh biz o zamanda, o zulümlere şahit olmadık, onları yaşamadık." diyemezsiniz, diyemeyiz sevgili kardeşlerim! Diyecek, savunacak halimiz yoktur. Biz de bugün dünyanın her yerinde müslümanların nasıl zayıf, nasıl fakir, nasıl muzdarib, nasıl aç, nasıl susuz, nasıl böyle hastalıktan kırılan, nasıl gözlerine sinekler konan, kaburgaları sayılan insanlar olduğunu radyolardan dinliyoruz, televizyonlarda görüyoruz. Gazetelerde, mecmualarda resimlerini görüyoruz.

Allah razı olsun, bizim kardeşlerimiz de *İslâm* dergisinde, *Kadın ve Aile* dergisinde, *Panzehir* dergisinde, *İlim ve Sanat* dergisinde o kadar güzel yazılar yazıyorlar ki, bana gönderilen en son sayıları görünce ben iftihar ettim.

İngiltere'de beni çok güzel bir İslâmî vakfın tesislerinde gezdirdiler, Lester'deki *Martfilt Islamic Faundation*'da gezdirdiler. Çok güzel çalışıyorlar. Pakistan'daki Mevdûdî'nin taraftarı olan kimseler, aydın, bilgili kimseler. Orada fevkalâde

güzel çalışmalar yapıyorlar. Onlara sunduk bu dergilerimizi, onlar da ilgili dairenin müdürüne verdiler. Şöyle göz ucuyla tâkip ediyorum, bizim dergileri görünce fevkalâde şaşırdılar. Bizim dergilerin baskısı, seviyesi, üstünlüğü, güzelliği, mükemmelliği çok ilgilerini çekti. Birbirleriyle konuşurken:

"—Çok mükemmel, alın bunları dosyalayın! Adreslerini alın, bundan sonraki sayıları da takip edelim!" dediler.

İftihar ettim, teşekkür ediyorum. Tabii sizlere de onları okumanızı tavsiye ediyorum.

Sözü nereden açtık? Dünyanın her yerinde zulme uğrayan mazlum, mağdur müslümanlar var. Onları bizim dergilerimiz yazıyor. Bizim dergilerimiz, dünyayı bir bütün olarak görüyor, dünyanın neresinde müslümanlar varsa onlarla ilgileniyor. Bazen Çin'le, bazen Afrika'yla, bazen Amerika'yla, Avrupa'yla ilgili yazılar oluyor. Akra radyomuzda da dünyanın her yerinden, Japonya'dan, Avrupa'dan, İngiltere'den, Amerika'dan yorumcu, müslüman, mütedeyyin uzman kardeşlerimiz bilgileri toplayıp, size taze bilgiler sunuyorlar. Başka haber ajanslarının maksatlı haberleri gibi değil, tamamen uyanık müslüman kardeşlerimizin haberleri. Bunları dinlemek zorundasınız.

Dergi almak belki para vermeyi gerektirir ama, radyoyu dinlemek hiç öyle para gerektirmiyor. Sadece ayarlarsanız dinleyebilirsiniz. Dinleyince biz mutlu oluyoruz. Dergileri de alırsanız, oradaki bilgiler de kalıcı olur, kütüphanenizde kalır; her zaman okursunuz, başvurursunuz. Başkalarına da anlatırsınız.

Böylece dünyadaki müslümanların kardeş olduğu gönlünüze yerleşir ve kardeşlerinizin ızdıraplarına çare bulmak için çalışmalar yaparsınız.

Bakın, Orta Asya'da nice nice bizim gibi aynı dili konuşan, aynı inancı paylaşan, ama yardıma çok ihtiyacı olan; hem eğitim bakımından, hem maddî bakımdan, hem sınaî bakımdan yardıma çok muhtaç nice nice kardeşlerimiz var... İşte hükümet ilgilileri oralara gidiyorlar, oralarda işbirliği çareleri arıyorlar. Karşılıklı menfaatleri arayıp, bulup, dostlukları pekiştirmeye çalışıyorlar.

Yâni bu devirde de, çevremizdeki insanlara karşı çeşit çeşit görevlerimiz var. Bunları yapmazsak Allah sorumlu tutabilir.

Dileriz ki Allah sorgu suale uğratmadan, bigayr-i hisâb, sıratı yıldırım gibi geçirip cennetine dahil eylesin... Ama görüyorsunuz, hadis-i şerifler ürkütücü ve korkutucu olabiliyor. Yanında bir müslüman hor, zelil edilmiş, işkence ve zulme maruz iken, o da ona yardım etmeğe güç yetirebilecek durumda iken yardım etmemişse, Allah da onu kıyamet gününde hor ve zelîl eder. (*Alâ ruûsi'l-eşhâdi yevme'l-kıyâmeh.*) "Kıyamet gününde, gözlemcilerin, bakanların gözü önünde..." demek oluyor. Bütün mahşer halkının huzurunda hor ve zelîl olur.

Onun için biraz toplumcu, biraz ümmetçi, biraz insancıl, biraz bütün dünyaya yönelik, bütün insanları kucaklayan, geniş, büyük duygulara artık daha çok önem vermeye yönelmenin zamanı geldiğini düşünüyorum.

f. Malıyla Dinini, Irzını Korumak

Üçüncü bir hadis-i şerifle sohbetimi tamamlamak istiyorum, aziz ve değerli kardeşlerim! Bu, mânâ bakımından ikinci hadis-i şerifi destekleyecek bir hadis-i şerif. Dünyanın neresinde yardıma muhtaç insan varsa, yardım etmeliyiz. Dünyanın neresinde zulüm varsa, zulmün karşısına çıkmalıyız, her yere yetişmeliyiz.

Ticaret için nasıl yetişiyoruz?.. Yaptığımız bir pamuklu elbiseyi, iç çamaşırını Amerika'ya, Kanada'ya satıyoruz, Avustralya'ya, Afrika'ya gönderiyoruz da, îman için çalışma bahis konusu olunca niçin geri duralım?.. Ona da çalışmamız lâzım! Hâkim'in *Müstedrek*'inde rivâyet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[24]

مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَقِيَ دِينَهُ وَعِرْضَهُ بِمَالِهِ فَلْيَفْعَلْ

(ك. عن أنس)

---

[24] Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.58, no:2312, Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.428, no:6337; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.433, no:45682.

ME. 1140 (*Meni'stetàa minküm en yakıye dînehû ve ırdahû bi-mâlihî felyef'al.*) "Sizden her kim ki, malıyla dinini ve namusunu ibkà etmek, korumak imkânına sahipse, yapsın bunu!"

Bunu biraz açıklayayım: (*Meni'stetàa minküm*) "Sizden her kimin gücü yeterse..." diyor. Neye? (*En yakıye dînehû*) "Dinini devam ettirmeye, dindarlığını sürdürmeye, dinini korumaya; (*ve ırdahû*) ve şerefini, namusunu, haysiyetini korumaya, devam ettirmeye, bayrağı yere indirtmemeye kimin gücü yeterse..." Neyle?.. (*Bi-mâlihî*) "Para vererek, masraf yaparak, mal harcayarak bunu yapmaya gücü yeterse; (*felyef'al.*) yapsın!" Yâni, "Kesenin ağzını açsın, paraları saçsın, harcasın, ahiretini kazansın, dinini kurtarsın; ırzını, namusunu korusun, kurtarsın!"

Türkçe'de *ırz* deyince, sadece bir çeşit suç akla geliyor, ırza geçmek gibi... Fakat *ırz*, Arapça'da namus demektir. Meselâ, bir kimseye hakaret etsen, onun haysiyetine dokunacak bir şey yapsan, o da bir çeşit ırza tecavüz oluyor. Bizde anlaşıldığı mânâsından daha değişik bir mânâ.

Bir insanın haysiyeti var, şerefi var, kıymeti var. Kişisel hakları ve hürriyetleri var. İtibarı var toplum içinde... Birisi buna sözle de sataşsa veyahut fiilen de yakalasa, bunu yok etmeğe kalksa; ırzına, şerefine, haysiyetine, malına, mülküne şöhretine, şanına leke sürmeye kalksa; tabii bu fenâ... Bunun yapılmaması için insanın çalışması lâzım!

Bir de dinini korumak için, meselâ insan oruç tutuyor, namaz kılıyor, dindarlığını devam ettiriyor. Zâlim, zorba birileri gelmiş, namazını niyazını engelleyecek, orucunu, ibadetini, haccını engelleyecek; İslâm'ı yaşamasını, öğrenmesini, öğretmesini engelleyecek; zikrini, sevaplı çalışmaları yapmasını engelleyecek... Bunun izâle edilmesi lâzım! Bu bir engeldir. Bu engelin izâle edilmesi için ne gerekiyor? Çalışma gerekiyor. Çalışma neye dayanıyor? Paraya dayanıyor. Yâni bütün hizmetlerin, bütün çalışmaların bir mâlî yönü vardır. İnsan bir evde oturuyor, mâlî yönü nedir? Kirası... O evde oturabilmek için kirasını verecek, vergilerini verecek. Elektrikten istifade ediyor, sayacın yazdığı parayı ödeyecek. Sudan istifade ediyor, belediyeye su parasını verecek...

O halde insanın da dinini korumak için, haysiyetini, namusunu, şerefini, izzetini, itibârını, alın açıklığını korumak için para vermek gerekiyorsa, verilecek.

Basit basit misallerle anlatmaya çalışayım: O devirde bazı mütecâviz şairler olurdu. Hiciv yazar, kötüleyici şiir yazar. İnsanların zaten böyle dedikoduya kulak verme tarafı vardır. O şiirleri okur, ezberler, kulaktan kulağa yayılırdı. “Al şu parayı, kes sesini, sus!” veyahut, “Öyle yazma böyle yaz!” denilebilirdi.

Şimdi ben bu yabancı ülkelerin çalışma tarzlarını okuyorum. Bir ülkede bir şey yaptırmak istedikleri zaman, o ülkenin yazarlarına, itibarlı insanlarına kesenin ağzını açıyorlar, paralarını veriyorlar. Ondan sonra istediklerini yaptırtıyorlar. Bu harb etmekten kolay oluyor. Harb etse, bir attığı bombanın şu kadar milyar değeri var. Bir uçak düşse, şu kadar... Bir asker ölse, tabii artık bir insanın canının parası ölçülemez, ne kadar büyük zarar... Öyle yapmıyor, rüşvet vererek, el altından para göndererek, destek yaparak kendi işini götürüyor. Yâni beşinci kol faaliyetleri, o milleti içerden yıkmak veya gelişmesini engellemek için parayla, pulla bir şeyler yapıyor.

Düşmanlar İslâm’ın gelişmesini engellemek için, müslümanın huzurunu rahatını bozmak için paralar harcıyorlarsa ki, bunlar belgelerle belirlenmiştir, kitaplarda yazılmıştır. Gazeteler bu belgeleri bazen neşrediyorlar, bazen de yayınevleri, mühim kitaplar neşrediyorlar. Oralardan herkes okuyor, herkesin bildiği bir şey...

Onlar İslâm aleyhine bu kadar paralar harcıyorlarsa, müslümanlar ne güne duruyor?.. Onlar da mallarıyla, keseleriyle, paralarıyla, imkânlarıyla İslâm’ı korumaya çalışacaklar.

Bu, ya o şirrete, “Al şu parayı, sus!” demek şeklinde olur; ya da karşılık verecek müesseseleri tesis etmekle olur. Yayın yapmakla olur. Radyo yayını, televizyon yayını, gazete yayını, dergi yayını, okul faaliyetleri, eğitim çalışmaları, konferanslar, çeşit çeşit çalışmalar... İşte biz bunları yapmak için diyar diyar dolaşıyoruz. Böyle diyar-ı gurbetlerde, bu yaz tamamen sizlerden uzak geçti. Niçin yapıyoruz bunları?.. İslâm’ın korunması için. Bunlar neyle oluyor?.. Masrafla oluyor. Mâlî tarafı oluyor her işin... Onun için,

İslâmî hizmetlerin mâlî yönünü herkes düşünmeli, kesesinin ağzını açmalı; kendi namusunu, haysiyetini, dinini korumalı, çiğnetmemeli! Bu iş parasız olmaz.

Peygamber Efendimiz'in zamanında da Ebû Bekr-i Sıddîk gibi, Osman-ı Zinnûreyn gibi, Sa'd ibn-i Ebî Vakkas gibi nice nice sahabenin *—rıdvânu'llâhi aleyhim ecmaîn*, Allah şefaatlerine erdirsin— nice nice mallarını, paralarını Rasûlüllah'ın gösterdiği istikamette nasıl harcadıkların biliyoruz. Esirlerin nasıl kölelikten kurtarıldığını, hürriyetlerine kavuşturulduğunu, İslâm ordularının nasıl teçhiz edildiğini, müslümanların açlıktan, yoksulluktan nasıl kurtarılmaya çalışıldığını tarih kitaplarında ibretle okuyoruz, aziz ve sevgili kardeşlerim!..

"—Sizden biriniz dinini korumak, kurtarmak, geliştirmek için; haysiyetini, namusunu, hürriyetlerini korumak, kurtarmak için, eğer malıyla bir çalışma yapmak imkânına, iktidarına sahipse, yâni malı mülkü, parası pulu varsa, bunu yapsın!" dediğine göre Peygamber SAS Efendimiz, bileceğiz ki İslâmî çalışmaların bir bölümü de maddîdir. Herkes maddî yönden de İslâm'a katkıda bulunmaya çalışacak, parasını hak yola harcayacak, İslâmî hizmetleri yapacak.

Tabii bu İslâmî hizmetin yapılmasını da sınırlar içinde düşünelim. Bazıları çıkıyor, "Ben İslâmî hizmet yapacağım, verin paraları!.." diyor; paraları topluyor, ondan sonra paralar o İslâmî hizmetlere gitmeyebiliyor. Tabii paraların İslâmî hizmetlere gitmesini sağlayacak tedbirleri de almak lâzım!..

Ben bizim camimizin çevresindeki harabe evlerin alınmasını ve camiye katılmasını sağlarken, bunu arkadaşlarıma, cemaatime hedef olarak gösterirken, daima söylerdim:

"—Gidin bakın, bunları biriniz alın! Bir kişi alabilirse alsın, ondan sonra camiye bağışlasın!.. En kolay yolu, inşaat yapılırken getirsin bir kamyon demiri, oraya koysun... Bir kamyon tuğlayı getirsin, inşaatı tâkip etsin veya üç tane ustayı göndersin akşama kadar çalışsın, parasını kendisi versin!" derdim.

Yâni, hayrın amaçlanan hedefe varmasını, amacından sapmamasını, birilerinin cebinde suiistimal edilmemesini sağlamak da önemli...

Onun için ben şahsen şimdi, tecrübelerime dayanarak şunu belirtmek istiyorum kardeşlerime: Hayırlarınızı şahsen yapınız! Yâni bizzat tâkip ederek, yoksulun eline parayı bizzat veriniz! Aracıları mümkün olduğu kadar kaldırınız veyahut büyük hayırlarsa, bazı kimseler ikisi-üçü bir araya gelip yapsınlar!

Bir ulusal televizyonumuz yok. Ulusal televizyonu yapmak büyük bir iş... Para toplanacak vs. Üç tane zengin toplansın, yapsın! Allah rızası için, güç yetirebilecek insan yapsın! İslâmî yayın yapsınlar, İslâm dışı iş yapmasınlar! İslâm'ı korusunlar, imanı öğretecek çalışmalar yapsınlar, sevapları kazansınlar. Rasûlüllah Efendimiz'in tavsiyesini tutmuş olsunlar, rızasına vâsıl olsunlar. Peygamber Efendimiz'in hoşnutluğunu kazansınlar, ahirette komşusu olsunlar. Yâni, şahsen iş olsun, bitsin. Ayrıca para toplamaya, makbuz kesmeye, makbuzun %25'ini, %40'ını şurası alacak, şu kadar bunun cebine gidecek... Bu gibi şeylerin engellenmesine çalışmak da önemli oluyor.

Kısaca söylemek gerekirse: Mâlî hayırları yapacaksınız. Bu hayırların amaca uygun yere ulaştığını tâkip edeceksiniz, mümkünse kendi elinizle ta amaca, hedefe kadar götüreceksiniz. Aracılar çoğaldıkça tehlikeler artabilir diye ikaz ediyoruz. Hayırları bizzat yapın, böylece hayırları gösteren insanları da zahmetten kurtarmış olursunuz. Bak şurada bir hayır yapılacak diyoruz, yapıyorsunuz. El-hamdü lillâh, böylece biz de rahat ediyoruz demek istiyorum.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizin hayatını olumlu ve verimli bir tarzda geçirmeyi hepimize nasîb etsin... Hepimizin malımızla, canımızla, dilimizle, gönlümüzle, elimizle her çeşit imkân ve müktesebatlarımızla İslâm'a güzel hizmetler yapmamızı Allah nasîb eylesin...

Böylece ne olacak?.. Arkada bıraktığımız eserlerle, biz vefat ettikten sonra da sevap kazanmaya devam edeceğiz. Yâni bir insanın arkada bıraktığı hayrâtı, hasenâtı onun ikinci ömrüdür, vefattan sonraki ömrüdür. Kişi ölür, eseri kaldıkça, durdukça sevabı ona gelir. İnsan bir ağaç dikse bile, ağacının altında birisi otursa bile, üstüne bir kuş konsa bile, meyvasını gagalasa bile, odununu birisi alıp evinde, ocakta yaksa, ısınsa bile, o ağacı

dikene onun sevabı gelir. Vefat etmiş olsa bile defterine sevaplar yazılır, sevabı artar. Ahirette yüzü güler.

Allah hepimizi hayırların kaynakları eylesin, şerlerden uzak eylesin... Islah-ı nefs edip, kâmil müslüman olup, İslâm'a güzel hizmetler yapmayı nasîb eylesin...

Tabii vaadler çok büyük; ümitsizliğe düşmeyin aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş:

"—İslâm okyanusları geçecek, her tarafa yayılacak, herkes İslâm'ın güzelliğini anlayacak ve cihana bir zaman İslâm hâkim olacak!"

Allah bize o hususta yardımcı olmak şerefini bahş eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

12. 09. 1997 - Münih / **ALMANYA**

5. ALLAH'IN SEVDİĞİ DAVRANIŞLAR

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Almanya'nın Stutgart şehri yakınlarındaki Nürnberg'den hitab ediyorum. Selim isminde bir arkadaşımızın evindeyiz. Münih'ten geldik. Havalar güzel, manzara güzel, yeşillik, bahçeli bir semtteyiz. Meyva ağaçlarından kırmızı elmalar sarkıyor. Beğendik buraları, Allah hayırlar ihsân eylesin... Sizlerden uzakta olmaktan başka bir sıkıntımız yok.

a. Allah'ın Rahmet Edeceği Kimseler

Bugünkü sohbetime İbn-i Abbas RA'ın Peygamber Efendimiz'den rivayet ettiği bir hadis-i şerifle başlamak istiyorum. Mübarek metnini okuyayım, besmele çekerek:[25]

رَحِمَ اللهُ مَنْ حَفِظَ لِسَانَهُ ، وَعَرَفَ زَمَانَهُ ، وَاسْتَقَامَتْ طَرِيقَتُهُ

(ك. في تاريخه عن ابن عباس)

ME. 638 (*Rahima'llàhu men hafize lisânehû, ve arafe zemânehû, ve'stekàmet tarîkatühû.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

SAS Efendimiz bu hadis-i şerifine dua ile başlıyor:

(*Rahima'llàhu*) diyor, yâni "Allah rahmetine erdirsin!" mânâsına... *Rahime* aslında mâzi sigasıdır ama, Arapça'da mâzi sigası dua makamında da kullanılır. Düz olarak düşünülse, (*Rahima'llàhu*) "Allah rahmet etti." mânâsına gelir. Buyuruyor ki Efendimiz:

---

[25] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.261, no:3215, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.626, no:6894; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.426, no:1368; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.125, no:12725.

(*Rahima'llàhu men hafize lisânehu*) "Lisânını koruyabilene Allah rahmet etti." yâni, "Etmesi garantilidir, rahmet etsin!" demek. (*Ve arafe zemânehû*) "Ve zamanını bildi." Yâni, "Her kim ki lisânını koruyabildi, zamanını bilebildi, (*ve'stekàmet tarîkatühû.*) yolu da düz oldu; işte buna Allah rahmet etsin!" demek. "Rahmet etti" denirse, tercümesinde yanlış gibi olur; "Rahmet eylesin böyle kimseye..." demek daha uygun.

Efendimiz dua etmiş oluyor ama, böylece teşvik de etmiş oluyor. "Böyle böyle yaparsanız Allah sizi rahmetine erdirsin... Böyle yapın da Allah'ın rahmetine erin!" mânâsını anlamamız lâzım! Efendimiz'in emri gibi telâkkî etmemiz lâzım bu sözleri... Kısa sözler.

Ben açıklayayım: Allah'ın rahmetine erdirmesini istediği kimseler kimler?.. Neler yaparsa, "Allah rahmetine erdirsin!" diye temennî ediyor Peygamber Efendimiz?..

1. (*Rahima'llàhu men hafize lisânehû*) "Lisanını hıfzedene, koruyana Allah rahmet eylesin, rahmetine onu erdirsin!" Burada *lisân*, yabancı dil mânâsına değil, boğazındaki konuşma vasıtası olan dil demek... "Dilini tutana, diline hâkim olana, diline sahip olana, dilini günahlardan koruyana Allah rahmeylesin!" demek.

Muhterem kardeşlerim! İnsanlar konuşa konuşa anlaşıyorlar ve dilleriyle sevap kazanıyorlar. Dilleriyle zikir yaparlarsa, sevap kazanırlar. Birisinin gönlünü hoş edecek tatlı sözler söylerlerse, sevap kazanırlar. Bülbüller gibi Kur'an okurlarsa, sevap kazanırlar. Hayırlı işler yaparlarsa, doğru şahitlik yaparlarsa, hakkı söylerlerse sevap kazanırlar. Cihad etmiş gibi büyük mükâfatlara nâil olurlar.

Amma, dilleriyle yalan söylerlerse, dilleriyle küfrederlerse, onun bunun kalbini kırarlarsa, can yakıcı, bir insanın zararına sebep olan sözler söylerlerse, mahkemede yalancı şahitlik yaparlarsa, meydanlarda yalan yanlış sözler söylerlerse, kahvelerde günahlı boş sözler söylerlerse...

Meselâ, Oflu Hoca fıkrası anlatırlar.

"—Kah kah kah, kih kih kih..."

Nasreddin Hoca fıkrası...

"—Kah kah kah, kih kih kih..."

“—Rindin birisi cennete girmiş de, sofuların arasında orayı beğenmemiş.”

“—Kah kah kah, kih kih kih...”

Ama bunlar oyuncak değil! Cennetle alay edilmez, cehennemle dalga geçilmez, istihza edilmez. Lisanıyla günaha giriyor; yalan söylüyor, günaha giriyor veya küfrediyor, ağır, hakàretâmiz söz söylüyor, kalb kırıyor, günaha giriyor... vs. Veyahut da insanı dinden, imandan çıkartacak sözler söylüyor, günaha giriyor.

Lisan, insanı cehenneme sokan, cehenneme götürecek pek çok suçların işlendiği bir alet de olabilir. Allah’ın rızasını kazanmaya sebep olacak güzel bir vesîle de olabilir. Bir alet, bir konuşma aleti... Konuşan neyi konuşursa, lisan onu söyler. Neyi düşünürse, lisan onu söyler. İşte ona göre dilin sahibi, lisanın sahibi, konuşmanın yapıcısı sevap kazanır veya günaha girer; kendisi bilir.

“—İnsanlar ekseriyetle dilinden günaha girer.” diye, SAS Efendimiz’in hadis-i şeriflerini geçtiğimiz haftalarda okumuştuk. Bir de, cinsel duyguların kontrolsüzlüğünden girer diye söylemiştim.

Demek ki, Efendimiz bu hadis-i şerifte lisanımıza, dilimize sahip olmamızı, konuşmamızı ölçüp biçip söylememizi, dilimizle günah işlemekten sakınmamızı, sevaplı işlere gayretli olmamızı tavsiye etmiş oluyor. Lisanı korumak tavsiyesinde bulunuyor. O halde biz de dilimizle Allah’ı zikredelim!..

Allah diyelim dâim,
Yolda duralım kàim!

Cenâb-ı Mevlâ’nın adını andıkça:

Bir kez Allah dese aşk ile lisân,
Dökülür cümle günah misl-i hazan!

Tevbe edelim, istiğfar eyleyelim, af dileyelim; hayır söyleyelim, sevap kazanalım! Bu bir...

2. (*Ve arafe zemânehû*) “Zamanını bileni de Allah rahmetine erdirsin!”

Belki üçü bir arada, belki tek tek de yeterli... Yâni, Allah dilini tutana rahmetini ihsan eylesin, onu rahmetine mazhar eylesin... Allah zamanını bilene rahmet eylesin... Veyahut hem dilini tutmasını bilip, hem de zamanının kıymetini bilmek; hepsini bir arada da düşünmüş olabilir Peygamber Efendimiz.

Zamanını bilmek ne demek?.. (*Arafe zemânehû*) Zaman, iki olay arasındaki geçen süre, zaman bu ve geçiyor, daima çalışıyor. Yâni biz durduğumuz zaman, zaman durmuyor. Biz dursak da, uyusak da zaman akıp gidiyor. Ömür bitiyor. Sayılı nefesler sayıca azalıyor, tükenmeye doğru gidiyor. Onun için, “Zaman çok kıymetli bir sermayedir.” denmiş.

Almanya’da dolaşıyoruz. Almanca’sını söyleyelim: (*Zeit ist gert*) Yâni, “Zaman para gibidir, zaman çok kıymetlidir.” diyorlar. Para nasıl kıymetliyse; yüz marklar, beş yüz marklar, bin marklar, böyle cepleri doldurduğu zaman insanın göğsünü kabartan kocaman kocaman paralar nasıl kıymetliyse, zaman da kıymetli...

Zaman herkeste var ama, zamanı boşa harcıyoruz. Zamanın kıymetini bilmiyor çoğu kimse... Zaman kahvelerde gidiyor, zaman stadyumlarda gidiyor. Zaman boş şeylerle geçiyor, elden kaçıyor. Ömür bitiyor, ortada bir şey yok... Dönüp baktığın zaman koca bir ömr-ü heder, boşa geçmiş bir ömür... Sonra tabii çok kederleniyor insan, üzülüyor; ah ediyor, vah ediyor ama, zaman bir daha geri gelmiyor. Zamanının kıymetini bilecek.

“*Zamanın kıymetini bilmek*” sözünden ben, birincisi: Zamanın kadrini kıymetini, önemini bilmek diye anlıyorum. Zamanın çok kıymetli olduğunu, saniyesinin boş geçirilmemesi gerektiğini düşünüyorum, bir bu... Bir de her zamanda, müslümanın o zamana uygun olarak yapması gereken uygun bir iş vardır. Meselâ, Ramazanda, oruç tutması lâzım; cuma vaktinde, cuma namazına gitmesi lâzım!..

Cuma namazına gitmiyor, “Dükkânım açık, çalışıyorum.” diyor. Allah, “Cuma vaktinde ticareti bırakın, camiye gelin!” diye buyurmuş. Haram işliyor, Allah’ın emrine aykırı iş yapmış oluyor. O zamanda cuma namazına gitmek lâzım. Cuma namazı

kendisine farz olmuş olan, erkek ve hür bir insanın cumaya gitmesi lâzım!..

Sabahleyin güneş doğmadan önce, kalkıp sabah namazını kılması lâzım! Mümkünse camide kılması lâzım; evde kılmasından 27 kat daha sevaplı... Cuma namazı kılınan bir camide namazı kılarsa, 50 kat sevap var.

Zamanın kıymetini bilmek önemli, bir de "İçinde bulunduğu zamanda yapması gereken en önemli iş hangisi?" diye düşünüp, onu yapmak lâzım! İçinde bulunduğun zamanı düşüneceksin:

"—Bugün günlerden ne?.. Günün hangi saati?.. Şu sırada ne yapmalıyım?.. Bu vakit namazını kıldım mı?.. Şu anda ben vaktimi neyle geçiriyorum, aslında neyle geçirmek lâzımdı?" diye, insan zamanını böyle de bilebilir.

Zamanını bilmekten, Efendimiz'in tavsiye buyurduğu zamanı bilmek konusu böyle de olabilir. Hem zamanın kıymetini bilmek, hem de hangi zamanda hangi sevaplı işi yapacağını bilip, onu kaçırmamak...

Seher vakti tevbe ve istiğfar zamanıdır. Seher vakti; imsak kesilmeden önceki zaman, gecenin son bölümleri... Sahura kalkıp da oruç tutacakların namaz kıldığı vakitler. O vakitler, kalkıp abdest alıp, namaz kılıp, dua edip, tevbe ve istiğfar etme zamanı... Sabah namazı vaktinde, sabah namazına gitmek lâzım! Cuma namazının vakti gelince, cumaya gitmek lâzım! Akşamı, yatsıyı, ikindiyi, zamanı gelince kaçırmamak lâzım! Bunların hepsi önemli...

Zamanının içinde, o anda ne yapması gerektiğini bilmiyorsa, bilenlere bakmalı, sormalı, öğrenmeli!.. Eski büyüklerimizin yazdığı bazı güzel kitaplar vardır. Günün içinde, yirmi dört saatin hangi saatini neyle geçirmesi gerektiğini anlatan kitaplar vardır. Bir günün, bir gecenin ameli diye bunları böyle yazan kitaplar vardır. Ne kadar güzel... İnsan onları okumalı ve zamanının kıymetini bilerek, günün o saatinde hangi işi yapması gerektiğini bilerek, zamanını değerlendirmeli, sevapları kazanmalı!.. İslâm için çalışmalı, ahireti için çalışmalı, Allah'ın rızasını kazanmak için çalışmalı!.. Hayırlı işte koşturmalı, şerli işten uzak durmağa gayret etmeli!.. Zamanını boşa harcamamalı!.. Efendimiz böyle tavsiye etmiş oluyor.

Üçüncü cümlecik, ana cümledeki üçüncü bölüm: (*Ve'stekàmet tarîkatühû*) "Allah, yolu düzgün olana da rahmet eylesin, rahmetine onu da mazhar eylesin!" diye, SAS Efendimiz yolu düzgün, tarikatı istikamet üzere olan, müstakîm olana da dua ediyor.

Bizim ülkemizde, Türkiye'de *tarikat* deyince tasavvufî tarikat anlaşılır. Nakşî Tarikatı, Kàdirî Tarikatı, Mevlevî Tarikatı, Bektâşî Tarikatı deniliyor; o anlaşılır. Burada *tarikat,* doğrudan doğruya kişinin gittiği, yöneldiği yol mânâsına... (*Ve'stekàmet tarîkatühû*) "Yollandığı yol, yürümekte olduğu yol, hayatını yöneltmiş olduğu istikamet doğru olana ne mutlu!.. Yürüdüğü yol doğru yol olana ne mutlu!" diye, Efendimiz ona da dua ediyor.

Bu da tavsiye ediliyor. Demek ki, insan yürüdüğü yola da dikkat etmeli! Zamanını boşa geçirmemeye de dikkat etmeli! Yâni günü hangi istikamette geçiyor, ömrü hangi istikamette geçiyor? Adam ne iş yapıyor, hangi işle meşgul? Kumarla mı meşgul, gafletle mi meşgul, ticaretle mi meşgul?.. Günahla mı meşgul, haramla mı meşgul, zulümle mi meşgul?... Zamanın kıymetini bilecek, yürü-düğü yolun düzgün olmasına dikkat edecek.

Müslüman her gün kırk rekât namaz kılıyorsa;

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (فاتحة:٦)

(*İhdina's-sırâta'l-müstakîm.*) [Bizi doğru yola ilet!] (Fâtiha, 1/6) diye, günde kırk defa doğru yolu düşünüyor ve Allah'tan istiyor. Yâni, doğru yolun ne olduğunu Fâtiha'dan da herkes az çok bilir:

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ

(فاتحة:٧)

(*Sırâta'llezîne en'amte aleyhim*) "Kendilerine Allah'ın lütfettiği, in'am ettiği, ihsân ettiği, sevdiği, beğendiği, mükâfatlandırdığı iyi insanların yoluna" gidecek. Mü'min olacak ve iyi insan olacak. Allah'ın nimetine lütfuna ikramına mazhar olmuş kişilerin yoluna

gidecek. (*Gayri'l-mağdùbi aleyhim ve le'd-dàllîn.*) "Allah'ın kendilerine gazab ettiği insanların yoluna değil, sapıtmışların yoluna değil..." (Fâtiha, 1/7)

Dünyada herkes bir yolda yürüyor ama, demek ki bazı yolları Allah seviyor, o yolda yürüyenlere rahmet ediyor; bazı yolda yürüyenlere gazab ediyor. "Bak bu edepsiz yanlış yolda yürüyor, bu kulumu sevmedim." diye kızıyor, gazab ediyor. Bazıları da sapıkların yolu oluyor.

Demek ki, çevremizdeki ve dünyadaki, içimizdeki ve dışımızdaki insanların yaşam tarzlarını iman gözüyle incelemeliyiz. Yâni, "Bu yol hangi cins yollar grubuna girer?.. Benim yürüdüğüm yol, Allah'ın kendilerine ihsanda, ikramda bulunduğu insanların yolu mudur; yoksa Allah'ın gazab ettiği kişilerin, sapıtmışların yolu mudur?" diye, kendi yolunu bir denemeli insan...

İnsan kendi kendisini kontrol edebilir, teftiş edebilir, araştırabilir, soruşturabilir. Kendi durumuna bakabilir, kendi durumunu ölçüp tartabilir. "Yâni, ben bir şeyler yapıyorum ama, ortada kimse yok, şimdi tek başıma bir kendimi düşüneyim: Benim ömrüm nereye gidiyor? Ne yapıyorum, hangi yolda yürüyorum? Benim bu yaptığım iyi bir yol mu?.. Yâni, iş mi benim yaptığım?.. Yaptığım Allah'ın hoşuna gider mi? Allah'ın gazabını mı çekerim, sonuçta zarar mı ederim, kâr mı ederim?.." diye insan kendi kendisini şöyle bir yoklamalı!

Kendisini tenkit hedefi olarak karşısına alıp, gittiği yolu hakkında kendisine not vermeli. Hani "Kendin pişir, kendin ye!" dedikleri gibi... Gelip geçeni lokantasına davet için yollarda yazıyor:

"—Buyur gel, eti ben vereyim, mangalı al, köşeye çekil, şu çayırda, şu gölgeliğin altında, şu masada, şu ocakta kendin pişir, kendin ye!" dedikleri gibi.

Bir de insanın kendi kendisinin notunu vermesi lâzım: "Benim karnem nasıl olur? Acaba ben iyi bir müslüman mıyım? Kendime bir not vereyim!" diye insan kendisini düşünmeli, kendisini yoklamalı... Bu önemli bir şey!

Sabahleyin kapıdan çıkarken nasıl çıkacağız?.. “Bu gün Allah için neler yapabilirim?” diye düşünerek çıkacağız. Çıkmadan önce kendi kendine sormalı, “Ben bugün evden çıkıp gideceğim. Bugün Allah için ne yapmalıyım?” demeli ve akşamleyin de eve geldiği zaman, “Ben döndüm dolaştım, geldim, koca bir gün geçirdim. Bu gün Allah için neler yaptım?” diye kendisini yoklamalı, bir not vermeli!..

“—Bu gün sıfır aldın?”

“—Neden?..”

“—Namazları kılmadın, cumaya gitmedin. Haram yedin, rüşvet verdin. Günahlı işlere bulaştın. Sıfır... Çok fenâ!..

Belki sıfır bile az gelir. Belki mânevî bakımdan eksi notlar da vardır. Çünkü sıfır, hiç bir şey demek... Halbuki eksi notlar, sıfırın da altında demek... Yâni daha beter de olabilir.

Onun için, ne yapmamız gerekiyor sevgili kardeşlerim?.. Yolumuzun ne yol olduğunu kendi kendimize sormamız gerekiyor. Başkası söylese bazen kızar insan.

“—Yâ sen yanlış bir yoldasın!” deyince nefsi kabarır. Kibrinden dolayı karşı tarafın haklı sözünü kabul etmez:

“—Sen kendine bak, sen bana ne karışıyorsun? Sen benden daha mı bilgilisin? Ben bu işleri senden daha iyi bilirim. Falanca yere gittim, filânca yeri bitirdim, falanca yerde okudum...” diyebilir.

İyi ama yolun yanlış işte... Küçük de söylese, çocuk da söylese, deli bile söylese, doğru söylüyorsa doğru...

Eskiden delilerin, divanelerin tedavi edildiği bir yere birisi gitmiş evliyâullahtan, alimlerden... Orada delilerden bir sözler duymuş. Diyor ki:

“—Akıllıdan çıkmayan söz çıkıyor dîvâneden...”

Bazen akıllının söylemediği kadar doğru düzgün laf söyleyebilirler ummadığın insanlar. Onun için, başkasını dinlemek lâzım ama, dinlemek zor.

Peki mâdem başkasından hatalarını duymak, dinlemek nefsine ağır geliyor, o halde sen de kendi kendini sorgula! Kendi kendini yargıla, kendi kendine bir not ver!.. İyi bir adam mısın, iyi bir matah mısın?.. Allah’ın rızasını kazanacak gibi mi görünüyorsun,

yoksa belânı bulacak gibi mi görünüyorsun?.. Allah sevecek mi, sevmeyecek mi?.. Kendi kendini kontrol et!

“—Allah-u Teàlâ Hazretleri, dilini hıfzedene, zamanının kadr ü kıymetini bilip, uygun işi yapana ve de yolu doğru olana rahmeylesin!” diye Efendimiz tavsiye buyuruyor.

Tasavvufî tarikatlar da yol demek, yâni onlar da Allah'a götüren yol olduğu için, yahut da Allah'ın rızasını kazanmanın usülleri olduğundan, nefsi terbiyenin usülleri olduğundan o ismi almış oluyorlar. Onun da tarikat diye isimlendirilmesi yanlış değil.

Demek ki hepimiz aslında, bir tarikata girmiş de olsak, girmemiş de olsak; intisablı da olsak, intisabsız da olsak, hepimiz bir tarikat tutturmuş gidiyoruz bu hadis-i şeriften anlaşıldığına göre... SAS Efendimiz'in bu ifadesi benim hoşuma gitti doğrusu... Bazıları tasavvufa, tarikata karşı ama, o da tarikatta, tasavvufa karşı tarikatta gidiyor. Yâni o da bir tarikatta gidiyor ama, yamuk tarikatta gidiyor. Kimisi de İslâm'a karşı yolda gidiyor.

Millet karşısındakinin tasavvufî tarikatına, ilim irfan yoluna karışıyor da... Halbuki karışmaması lâzım! Hani ülkede laiklik var, kimse kimsenin inancına karışamaz. Güya anayasanın temînatı altında, karışmaması lâzım!.. Karışıyor da, kendi tarikatının dinsizlik tarikatı olduğu, veyahut edepsizlik tarikatı olduğu, veya imansızlık tarikatı olduğu, veya inkâr tarikatı olduğu, veya memlekete muzır tarikat olduğu, veyahut umûmî ahlâka, âdâba aykırı bâtıl tarikat olduğu, veyahut eşkıyalık tarikatı olduğu, hırsızlık tarikatı olduğu hiç aklına gelmiyor.

Ama SAS Efendimiz şimdi bu hadis-i şerifinde, herkesin bir yolu olduğunu beyan etmiş oldu. Şimdi herkes tarikatını ölçsün biçsin bakalım: Kendi tarikatı hak tarikat mı, batıl tarikat mı?.. İmanlı tarikat mı, yoksa zararlı tarikat mı?.. Allah'ın rızasına uygun mu, aykırı mı?..

Şerîat, tarîkat yoldur varana,
Ma'rifet, hakîkat andan içeru...

Yunus Emre'nin dediği gibi herkes bir yolda yürüyor ama, yolun güzel olması lâzım! "Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimize dilimizi tutmayı, zamanımızın kıymetini bilmeyi, doğru yolda yürümeyi nasib etsin..." diye bu hadis-i şeriflerden aldığımız bilgilerle dua ediyoruz. Hepimize de, yakınlarımıza, size de dua ediyoruz sevgili Akra dinleyicileri!..

b. Hayır Söylemek veya Susmak

İkinci hadis-i şerife geçiyorum, Peygamber SAS Efendimiz burada dua ediyor. Benim çok sevdiğim alimlerden biri olan Abdullah ibnü'l-Mübârek'in, Hàlid ibn-i Ebî İmran RA'dan rivâyet ettiğine göre, şöyle buyurmuş:[26]

رَحِمَ اللهُ عَبْداً قَالَ خَيْراً فَغَنِمَ ، أَوْ سَكَتَ عَنْ سُوءٍ فَسَلِمَ

(ابن المبارك عن خالد بن أبي عمران)

ME. 637 (*Rahima'llàhu abden kàle hayran feganime, ev sekete an sûin feselime.*) "Allah şol kula rahmet eylesin ki, şol kulu rahmetine mazhar buyursun ki..." Kul dediği yaratığı, Allah'ın müslüman kulu demek, yâni köle mânâsına değil. "Allah şu kuluna rahmetini ihsan eylesin ki, (*kàle hayren feganime*) hayır söz söyledi ve böylece kazanç sağladı kendisine, kazançlı çıktı. Yâni hayır söz söyleyip kazançlı çıkan kula Allah rahmetini ihsân eylesin..."

Dua ediyor yâni, Efendimiz öyle olmayı bize tavsiye ediyor. Hayır söyleyeceğiz, böylece kazançlı çıkacağız. Çünkü hayır sözün

---

[26] Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.128, no:380; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Samt*, c.I, s.71, no:64; İbn-i Ebî Âsım, *Zühd*, c.I, s.20, no:9; Hàlid ibn-i Ebî İmran Rh.A'ten.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.277; Hünnâd, *Zühd*, c.II, s.535, no:1106; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten,

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.551, no:7849, 7850; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.427, no:1374; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.254, no:399.

kazancı vardır. Hayır söylediği zaman, ganimet elde etmiş gibi kazançlı çıkar.

(*Ev sekete an sûin feselime*) "Yahut da kötü bir sözü, çirkin bir sözü söyleyecekken söylemezse, kendisini tutarsa, kötülükten dilini tutarsa..." O zaman da ne oluyor?.. (*Feselime*) "Selâmette oluyor." Yâni kötülüğü söyleseydi başı derde girecekti, başı belâya girecekti. Günaha çarpılacaktı, cezaya çarpılacaktı. Söylemeyince ne oldu?.. Sâlim oldu, selâmette oldu, cezadan kurtuldu, belâdan kurtuldu. Yanlışlığı yapmadığı için, oh el-hamdü lillâh, selâmete erdi.

Efendimiz, burada yine lisânla ilgili tavsiyede bulunmuş oluyor bize. Birinci hadis-i şerifte de lisânla ilgili tavsiye vardı. Diline sahip olmak, dilini hıfzetmek, korumak vardı. Burada dili iki türlü kullanacağımızı anlıyoruz: İnsan diliyle hayır söylerse ganimet kazanır, sevap kazanır, mükâfat kazanır, kâr eder. Dilini kötü şeyi söylemekten tutarsa, o zaman da selâmete erer, onun da faydasını görür.

Demek ki, hayır söyleyeceğiz. Ya da kötü söz söylemek ağzımıza kadar gelmişse, içimiz kabarmış, boğazımızdan neredeyse söyleyecek kadar kızmışız, heyecanlanmışız ama söz kötü olacak. Tutuyoruz kendimizi, sükût ediyoruz, söylemiyoruz. Kötü sözü söylemekten kendimizi tutuyoruz, o zaman da yine selâmette oluyoruz, selâmet buluyoruz. Kendimiz de selâmet buluruz, başkası da... Biz kötü söz söylemediğimiz için selâmet buluruz. Kötü söz söyleyip karşımızdakini zarara uğratmadığımız için, o da selâmette olur.

Zaten müslümanın tarifinde, SAS Efendimiz'in hepimizin bildiği bir ifadesi var. Bu hadis-i şerifi herkes duymuştur diye tahmin ediyorum:[27]

---

[27] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.15, no:9; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.6, *Cihad* 9/2, no:2481; Neseî, *Sünen*, c.XV, s.184, no:4910; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.163, no:6515; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.388, no:2716; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.467, no:230; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.391, no:1144; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.56, no:3598; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.214, no:8701; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.187, no:20544; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.14; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.271, no:595; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.131, no:166; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.III, s.334, no:1132; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.138,

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ (خ. د. ن. عن ابن عمرو)

RE. 235/7 (*El-müslimü men selime'l-müslimûne min lisânihî ve yedihî.*) [Müslüman o kimsedir ki, elinden dilinden bütün müslümanlar selâmettedir.] Müslüman başka insanlara eliyle diliyle zarar vermeyecek.

Ne yapacağız?.. Ya hayır söyleyeceğiz, ya susacağız. Hayır söylemek de sevap, susmak da kârlı... Ama susmayıp da kötü şeyi

---

no:2565; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXI, s.271; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.333; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.I, s.65, *İman* 1/14, no:41; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.187, no:20545; *Müsnedü'l-Hàris*, c.III, s.29, no:615; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.17, no:2627; Neseî, Sünen, c.VIII, s.104, No;4995; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.379, no:8918; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.406, no:180; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.54, no:22; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.475, no:8941; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.105, no:4996; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.189, no:6586; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.343, no:19868; Hz. Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.154, no:12583; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.264, no:510; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.55, no:25; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.199, no:4187; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.357, no:7432; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.20, no:2616; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.109, no:130; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.263; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.24; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.22, no:24013; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.54, no:24; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.309, no:796; Fudàle ibn-i Ubeyd RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.593, no:6200; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.369, no:1137; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.113, no:3745; Bilâl ibn-i Hàris el-Müzenî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.293, no:3444; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.443, no:1667; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1239; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.197, no:444; Muaz ibn-i Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.149, no:738-740, 748, 749; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.210, no:2304; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.171, no:24582-24584.

söylerse, o da insanı cehenneme kadar düşürebilecek tehlikelerin artık çığırını açmış oluyor. Ağzını açtığı zaman kötü şey söylemekten Allah korusun, Allah kurtarsın, Allah hıfz eylesin... Allah o duruma düşürmesin...

Açtığımız sayfada bu sefer hem dili tutmakla, zamanın kıymetini bilmekle, doğru yürümekle ilgili tavsiyeler geldi. Bunun bir hikmeti vardır. Demek ki, sözümüze dikkat edeceğiz, dilimize çok dikkat edeceğiz.

Başka konuya, başka hadis-i şerife geçmeden önce bir şeyi üstüne bastıra bastıra hatırlatayım: Ne yapmamız gerekiyor?.. Hak sözü söylememiz gerekiyor. Hak sözü, haklı sözü, gerçek sözü, doğru sözü, birisinin mağdur olmasını engelleyecek sözü, İslâm'ın savunmasına yarayacak sözü, güzel sözü, bir zâlimi zulmünden engelleyecek cesur sözü de mutlaka söylemek gerekiyor. Cihadın en faziletlisi budur diye Efendimiz hadis-i şeriflerde bildirmiş. Onun için, sakın dili tutmayı uygunsuz yerde yapmayın!..

Şeyh Sâdî-yi Şîrâzî[28] İran'ın en büyük şairlerinden, *Gülistan* isimli, *Bostan* isimli kitapları kütüphanelerinizde vardır. Çok àrif, çok hakîm bir şair, aynı zamanda çok mükemmel bir sanatkâr, çok da derin bir bilge kişi. Yâni feylesof… Sözleri de böyle çok derin anlamlar taşıyor. Diyor ki:

"—İki şey insanı çileden çıkartır, insanı çığırından çıkarttırır, isyana sevk eder:

1. Susulacak yerde konuşmak.
2. Konuşulacak yerde susmak."

---

[28] Şeyh Sa'dî-i Şirazî (1193 -1292) Fars şâiri ve İslam âlimi. İran'ın Şiraz kentinde doğmuştur. Çocukken babasını kaybedip dedesi ve amcası tarafından yetiştirilmiştir. Daha sonra Bağdat'a gidip Nizamiye Medreseleri'nde öğrenimini tamamlanmıştır.

30 yıl boyunca Hindistan ve Kuzey Afrika'yı dolaştıktan sonra 1256'da memleketi Şiraz'a dönerek şiirleri yazmaya başlamıştır. Günümüzdeki en çok konuşulan eseri *Gülistan* ve *Bostan*'dır. Moğol ve Haçlılarla yapılan savaşlara katılmıştır. Haçlılara esir düşmüştür. On dört defa hacca gitmiştir. Bütün şiirlerinde *Sa'dî* mahlasına rastlanmaktadır. 1292'de Şiraz'da vefat etmiştir.

Demek ki, susulacak yer var, konuşulacak yer var... Küçük bir çocuğun, büyüklerin meclisinde susması lâzım! Büyükler konuşuyor, ayıp, küçük konuşmasın, büyükleri dinlesin! Kendisinin bilmediği konulara burnunu sokup, karışıp edepsizlik etmesin!.. Veyahut cahil bir insan alimlerin meclisinde ileri geri konuşup, "Bana göre bu böyle..." vs. filân demesin! Kendisinin hakkı yok, salâhiyeti yok, tahsili yok, bilgisi yok, görgüsü yok... Ne olacak?.. Konuşmayacak, dinleyecek, öğrenecek. Bilmediği hususu konuşmayacak. Alimler konuşacak, o meclisin bilginleri konuşacak, ötekiler edeble onu dinleyecek.

Susulacak yerde konuşmamak lâzım! Kişi küçükse veya çocuksa, susacak büyüklerin yanında... Büyüklerin konuştuğu mevzulara pattadak, bilmeden karışmayacak. Cahilse, alimlerin tenkidine kalkışmayacak, ortaya atılmayacak... Bu bir.

İkincisi de konuşulacak yerde de susmak... Bu da insanı çileden çıkartır. Allah da sevmez, kullar da sevmez. Konuşulacak yerde de konuşmak lâzım! Adam bir olaya şahit olmuş, suçlu şu; söylemiyor, susuyor. Öyle şey olur mu?..

"—Ben şahidim, gördüm ki şu şuna vurdu, suçlu olan, kabahatli olan şu!" diye söylemesi lâzım.

Şahitlik istenmeden, Allah rızası için söylemek lâzım. Veyahut kendisinin bildiği bir konuda birileri yalan yanlış konuşuyor, ileri geri konuşuyor.

"—Olmaz, siz bunu bilmiyorsunuz! Susun bakalım, işin doğrusu budur. Senin bu konuda hiç bir bilgin olmadığı anlaşılıyor. Falanca alim şöyle demiştir, falanca kitap böyle yazar. İlim adamları şöyle demiştir. Ansiklopedilerde şöyledir." filân diye, insan söylemesi gereken şeyi söylemeli!..

Bazen de susması korkmasından kaynaklanıyor:

"—Bu adam yüksek mevkiden bir adamdır. Şimdi ben bunun yanında konuşursam, bunlara karşı konuşursam işimden olurum, aşımdan olurum... Başımdan olurum, rahatımdan olurum... Kafamı keserler, hapse tıkarlar..."

Öyle şey yok! Hak sözü söyleyecek insan... Hakkı söyleyecek, hak neredeyse hakkın yanına gidecek. Firavun'un karşısında olsa, Mûsâ AS gibi hakkı söyleyecek... Nemrud'un karşısında olsa,

İbrâhim AS gibi hakkı söyleyecek... Zâlimin karşısında olsa, kellesi gidecek bile olsa hakkı söyleyecek.

"—Sen yanlış yapıyorsun, işin doğrusu bu değildir, şudur!" diyecek.

En büyük cihad bu!..

Birisine yanlışından dolayı alkış tutmayacak. Yanlış sözü söyleyenin, yanlış işi yapanın yardakçısı, şakşakçısı, dalkavuğu olmayacak; bu da çok önemli... Yâni hakkı söylemek, hem de korkmadan söylemek, hem de cesaretle söylemek, hem de yaptırım gücü varsa yaptırmak lâzım! Gücü yeterse kötülüğü fiilen engelleyecek, gücü yetmezse sadece nasihat olarak söyleyecek; ona da gücü yetmiyorsa hiç olmazsa içinden:

"—Yâ Rabbî, ben bunların karşısında bir şey yapamadım, sen beni affet!" diye dua edecek. Ötekisinin iflâh olmasına dua edecek, Allah'ın kendisini cezaya çarptırmamasına dua edecek. Bu da önemli...

Ben Türkiye'de bakıyorum; halkımızın, gençlerimizin terbiyesi talebinde dergilerimizde de zaman zaman yazdım. Herhangi bir toplantıda, herhangi bir konuda konuşma yapıldığı zaman, bilginiz varsa katılın, susmayın! Bildiğiniz konuyu anlatın!.. Eğer bir yerde, bir toplantıda birisi doğru bir sözü söylemişse, doğruyu destekleyin! Yanlış bir sözü söylemişse, yanlışı engelleyin! Yanlışın karşısına çıkanı destekleyin!..

Yanlış söyleyene:

"—Yanlış söylüyorsunuz!" deyin!..

Böylece yanlış söyleyenler korksun, çekinsin, azalsın... "Bu ülkede tereciye tere satılmaz, müslüman mahallesinde salyangoz satılmaz." deyip, ayağını denk alsın...

Susmak da vebal yükler insana... Allah, "Niye sustun?" diye cezalandırır. Hadis-i şerif var, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

اَلسَّاكِتُ عَنِ الْحَقِّ شَيْطَانٌ أَخْرَسُ

(*Es-sâkitü ani'l-hakkı şeytànün ahrasü*) "Hakkı söylemek zamanında susan, dilsiz şeytan durumuna düşer, şeytan gibi muamele görür." Yâni, "Şeytan derekesine düşer, o mertebede mütâlâa edilir." diye tehlikeli bir durum meydana geliyor.

Etti üç hadis-i şerif. Bu sefer iki hadis-i şerif daha okuyup üçü beşleyelim, aziz ve sevgili dinleyiciler!

c. İnsanlarla Güzel Geçinmek

İmam Beyhakî'nin rivâyet ettiği bir hadis-i şerifi, bu arada işin başka bir yönü aydınlansın diye okumak istiyorum. Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[29]

رأسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللهِ ، التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ ، وَاصْطِنَاعُ الْخَيْرِ إِلَى كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ ؛ وَإِنَّ أَهْلَ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا ، هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ ؛ وَ إِنَّ أَهْلَ الْمُنْكَرِ فِي الدُّنْيَا ، هُمْ أَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الْآخِرَةِ (ق. هب. عن سعيد بن المسيب مرسلاً)

ME. 631 (*Re'sü'l-akli ba'de'l-îmâni bi'llâhi't-teveddüdü ile'n-nâsi, va'stınâu'l-hayri ilâ külli berrin ve fâcir, ve inne ehle'l-ma'rûfi fi'd-dünyâ, hüm ehlü'l-ma'rûfi fi'l-âhireh, ve inne ehle'l-münkeri fi'd-dünyâ, hüm ehli'l-münkeri fi'l-âhireh.*) *Sadaka rasûlü'llàh fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

SAS Efendimiz buyuruyor ki:

---

[29] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.109, no:20093; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.500, no:9054; Saîd ibn-i Müseyyeb Rh.A'ten.
Sülemî, *Âdâbü's-Sahàbe*, c.I, s.98, no:139, Hz. Ali RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl. c.III, s.18, no:5174; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.335, no:1352.

(*Re'sü'l-akl*) "Aklın başı..." Aklın başı demek, en akıllıca hareket, en başta gelen akıl demek. (*Ba'de'l-îmani bi'llâhi*) "Allah'a îmandan sonra en başta gelen akıllılık..." Nedir? (*Et-teveddüdü ile'n-nâs*) "İnsanlara karşı kendisinin sevgi toplamasını sağlayacak, insanlara kendisini sevdirmeyi sağlayacak şekilde davranmak, konuşmak ve insanların sevgisini kazanmaktır."

Bakın bu cümleyi anladığınız ama, ben bir-iki noktasına işaret etmek istiyorum: (*Re'sü'l-akli*) Yâni, "En başta gelen akıllılık, (*ba'de'l-îmâni bi'llâh*) Allah'a îmandan sonra" diyor. Demek ki, ikincisi bu... Birincisi neymiş, en büyük akıl neymiş? Sevgili dinleyiciler, değerli kardeşlerim. Peygamber Efendimiz'e göre dünyada en önde gelen akıllılık, en zekilik, en alimlik, en bilginlik neymiş? (*El-îmânü bi'llâh*) Allah'a inanmakmış. Her şeyden önce bu geliyor.

Eğer bir insan Allah'a inanmıyorsa:

"—Ben Allah'a inanmıyorum, inancım yok. Ben ateistim, inançsızım, dinsizim... Bunların hepsi burjuvazinin işçi sınıfını sömürmek için uydurduğu şeylerdir..." diyebilir.

Veyahut batılılar, böyle komünistlerin dediği gibi demese bile, onların da bir kısmı diyorlar ki:

"—Bu kilise ilim dışı şeyler söylüyor. İlimle bunlar çatışıyor. Ben ilim adamıyım, bunlara inanamam, bunlar safsata..."

Herkes bir yol tutturmuş. Ben meselâ İngiltere'deydim, iki hafta önce. Orada insanların gerçek mânâsıyla kiliseyle bağı filân kalmamıştır. Almanya'da da öyle diyorlar. İsveç'te de öyle demişlerdi. Bunların çoğu ateisttir. Çoğu kiliseye bile devam etmez. Kiliseden bile bağlarını koparmıştır. Çünkü ilim bir şey diyor, kilise başka bir şey diyor.

Ama bizim dinimiz öyle değil. Bizim dinimiz hak din. Bizim dinimiz bozulmamış, su katılmamış, halis, muhlis din... Bizim dinimiz ilim dini, irfan dini. Alimlerin hepsinin hayran kalıp, gelip müslüman olduğu din... En mühim, en büyük akıl, Allah'a iman etmek, Allah'ı bulmak, ma'rifetullaha ermek... Allah'a iman etti mi bir insan, ahiretini kurtarıyor, cehennemde ebedî kalmaktan kurtuluyor. Saadet yurdu olan cennete dahil olmayı garantiliyor. En büyük akıl bu...

“—Ben şu kadar yükseldim, bu kadar makamlara sahip oldum. Oksford’dan diploma aldım. Amerika’nın falanca üniversitesinde doktora yaptım...”

İyi ama, sen ahiretini kurtaramıyorsun. Sen Allah’ın gazabına uğrayacak yolda yürüyorsun. Sen ebediyyen cehennemde yanacak şekilde gidiyorsun. Sen hayatı anlayamamışsın! Sen kendini, orda doktora yaptın diye bir şey sanıyorsun ama, gel bakalım şu alim dindarlarla biraz bir konuş, eksiklerini bir anla! Gerçek ilim adamlarına kulak ver!.. Hattâ Türkiye’deki değil, Avrupa’daki gerçek ilim adamlarına bir kulak ver, büyük filozofları bir araştır! Senin gibi dinsiz değiller.

Dinsiz olanların da neden dinsiz olduğunu bir incele; göreceksin ki, bulundukları ülkedeki dînî inançlar bozuk ise, onlar onlara inanamadıkları için o yola sapmışlardır. Hattâ Avrupalıların içinde Volter gibiler:

“—Ey Muhammed, senin dininin ne kadar yüce olduğunu görüyorum, biliyorum.” demişlerdir.

Bismark gibi kişiler —şimdi Almanya’dayız, biraz Alman şahsiyetlerden konuşalım— Peygamber SAS Efendimiz’i methetmişler. Göthe gibi şair ve feylesof olan kişilerin müslüman olduğu söyleniyor, İslâm’ı medhettiği söyleniyor. Yâni, bu sadece Türklerin tarih sevgisi, nostaljisi, kendi indî, tarafgirâne böbürlenmesi değil; gerçekler böyle...

Demek ki, en büyük akıl neymiş sevgili kardeşlerim: (*El-îmânu bi’llâh*) “Önce Allah’a inanmak.” Bir insan Allah’a inanamıyorsa ki, bazen inanamıyorlar.

Bir tanıdığım temyiz mahkemesi hâkimi vardı. Çok okumuş, çok bilen, çok bilgili, gerçekten çok değerli bir şahsiyet. Vefat ettiyse Allah rahmet eylesin, sağsa Allah uzun ömür versin, hayırlı hizmetler nasib etsin... Yıllardır görüşmüyoruz. Sevdiği bir akrabasına ziyarete gitmiş, o da hâkim çok yüksek bir şahıs, anlatmış anlatmış. Ötekisi buna demiş ki:

“—Yeğenim, doğru söylüyorsun, doğru söylüyorsun ama şuram [kalbim] inanmıyor!” demiş.

Allah îmanı nasib etmiyor. Yaptığı zulümlerden, haksızlıklardan, mahkemelerdeki kıvırtmalarından, mazlumları suçlamasından dolayı cezalandırıldığı için, Allah iman vermiyor

kalbine... Hidayet Allah'tan, işte o imansızlık Allah'ın ona nasib etmemesinden... Nasipsizlik demek.

Onun için sevgili kardeşlerim, yakınlarınıza söyleyin:

"—Sen Allah'a inanamıyorsan, bir nasipsizliğin var kardeşim, kendini bir kontrol et!" deyin!

Eğer beni doğrudan doğruya dinleyen bir kişiyse bu inançsız kimse, kendisini kontrol etsin:

"—Benim Allah'ın gazabına uğramama sebep olacak bir edepsizliğim var da, Allah bana bunu nasib etmiyor mu? Büyük filozoflar, büyük alimler, Allah'ın varlığını, birliğini söylemişler. İslâm'ın yüceliğinden, büyüklüğünden şarktaki, garbdaki herkes bahsetmiş de, ben niye bunu bilmiyorum?.. Ben de acaba bir nasipsizlik mi var?" diye kendi kendine sorsun, sevgili dinleyiciler!

رأسُ العَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللهِ ، التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ ،

(*Re'sü'l-akli ba'de'l-îmani bi'llâh*) Allah'a imandan sonra, en yüksek derecedeki akıllılık, en başta gelen akıllılık neymiş: (*Et-teveddüdü ile"n-nâs*) İnsanlara kendisini sevdirmekmiş."

Evet, müslüman sevimli olur, kendisini sevdirir. Yunus Emre'yi hepimiz seviyoruz. Mevlânâ'yı Avrupalılar bile seviyor, batılılar seviyor, sünnîler seviyor, şîîler seviyor... Herkes seviyor. Ben de çok seviyorum.

Mevlânâ Hazretleri benim de şeyhim, rüyada beni de Mevlevî yaptıkları için... Mekke'de Mevlevî tarikatına aldılar, ben de Mevlevî'yim. İlân ediyorum, Mevlânâ Hazretleri'ni ben de seviyorum!

Bak asırlar geçmiş, seviyorum, seviyoruz. Demek ki, SAS Efendimiz'in bu tavsiyesini tutmuşlar mübarekler... İnsanlara kendilerini sevdirmişler.

"—Dalkavuklukla mı?.."

Hayır, aslâ ve kat'â!.. Doğru söyleyerek ama, doğruyu tatlı söyleyerek... Meselâ, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Efendimiz'in dalkavukluk yapmadığının bir misâlini söyleyeyim:

Büyük bir komutan huzuruna gelmiş. İzin istemiş, girmiş. Hiç konuşmamış Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri, yüzüne bakmamış. Başını önüne eğmiş, gözlerini kapamış durmuş. Komutan beklemiş. Bekle Allah'ım, bekle Allah'ım... Mübarek Mevlânâ Hazretlerinin heybeti de var, huzurunda bir şey de yapamamış, sıkılmış, sıkılmış, terlemeye başlamış. Sonra demiş ki, ezile büzüle:

"—Efendim bana bir nasihat buyursanız!"

Mevlânâ Hazretleri gözünü açmış, acıyarak bakmış:

"—A evlâdım, ben sana ne diyeyim? Seni Rahman yarattı, sen şeytana hizmet ediyorsun; halbuki Rahman'a hizmet etmen lâzım!.. Allah seni insanlara hizmet için görevlendirdi, komutan yaptı, sultan yaptı, bey yaptı, reis yaptı. Senin halka rahmetmen lâzım, merhamet etmen lâzım, hizmet etmen lâzım; sen halka zulmediyorsun!.." diye bir açmış ağzını, bir güzel sözler söylemiş.

Acı söylemiş ama, hiç dalkavukluk değil. Adam hüngür hüngür ağlamış, öyle gitmiş. Dalkavuk değiller, kat'iyyen dalkavuk değil. Kafası kesilse hakkı söylüyor ama, güzel söylediği için seviliyor. Mevlânâ güzel söylediği için seviliyor, fikirlerinden dolayı seviliyor. Yunus güzel söylediği için seviliyor.

Bir de, lütfen müslümanız diye kendimizi pahalıya satmaya kalkıp, halkı İslâm'dan nefret ettirmeyelim! Yâni:

"—Bana ne, ben müslümanım. O da bana tahammül etsin!"

Öyle şey olur mu?.. Sen tahammül edilecek gibi tatlı bir insan olmakla da vazifelisin. Tatlı bir müslüman olmakla vazifelisin. İslâm'ı seni sevince sevecek insanlar... Sen müslümansın diye, sakallısın diye, hacısın diye, hocasın diye sevecek. Halk sana bakıyor, inceliyor. Sen halkı kendinden nefret ettirirsen, sana nefretle beraber dinden de nefret ederse, cezaya uğrar. Sevdireceksin kendini, Allah için sevdireceksin.

Ben onun için, arkadaşlarıma diyordum bazen:

"—Allah rızası için güzel giyinin! Yâni nefis için değil, fiyaka yapayım, caka satayım diye değil; Allah rızası için güzel giyinin! Allah rızası için tıraşlı olun! Allah rızası için sevimli şeyler yapın; güzel koku sürünün, taranın, donanın, temiz, pak olun! Dişleriniz fırçalanmış olsun!.."

Neden?.. Bu da önemli bir şey... İslâm'ı kendinizle sevdireceğinizi düşünün! Umûmî vasıtalarda büyüklere yer verin, küçüklere şefkat gösterin! Güleç yüzlü olun!..

"—Şu adama bak, ne kadar asık suratlı!.. Şu kadar yıldır önümden geçer, görürüm, hiç kaşlarının kalktığını, yüzünün güldüğünü görmedim. Hep çatık kaşlı... Kaşlarını yıkmış geçer." demesin insanlar.

Yâni insanlara kendimizi sevdirmenin mânevî sebepleri var; Efendimiz böyle buyurmuş. Efendimiz'i de herkes sevmiş, dostu, düşmanı sevmiş. Düşmanı dost olmuş. Azılı düşmanları, kendisini öldürmeğe kalkışan insanlar emrine girmiş, yolunda canını fedâ etmiş. Bu noktaya çok dikkat etmemiz lâzım, insanlara kendimizi sevdirmemiz lâzım! Her müslümanın sevdirmesi lâzım!..

Sonra ne tavsiye ediyor Efendimiz, akıllılık olarak:

وَاصْطِنَاعُ الْخَيْرِ إِلٰى كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ ؛

(*Va'stınâu'l-hayri ilâ külli berrin ve fâcir*) "Hayır yapmak..." Ama kime? (*Külli berrin ve fâcir*) "Her iyi insana da, kötü insana da..."

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Efendimiz'in bu hadis-i şerifinde bu ifadeye dikkat buyurun lütfen! İyi insana iyilik yapmayı herkes sever. Ak sakallı mübarek insan; elinden tutarsın, yükünü taşırsın, karşıya geçirirsin, arabana alırsın:

"—Hacı baba gel şuraya otur, nereye gideceksen götüreyim!" dersin.

Neden?.. Sevimli, ak sakallı, nur yüzlü... Bakıyorsun, için gidiyor, ılık duygular yayılıyor. İyi insana iyilik yapmak, tamam... Ama bak, Efendimiz buyuruyor ki: (*İlâ külli berrin ve fâcir*) "İyi ve kötü her insana iyilik yapmak, kötüye de iyilik yapmak."

Buyurun bunun üzerine düşünelim: Kötüye iyilik yapmak ne demek?.. Kötüye iyiliği öğretmek demek... "Bak kötü yapıyorsun sen; fısk u fücurla meşgulsün, kötülükle meşgulsün! Öyle yapma, böyle yap..." demek oluyor. Adam bir de, kendisine iyilik yapıldıkça toparlar kendisini, insafa gelir. Nice kötü insanlar

vardır ki, mübarek insanlar kendisine iyi muamele ettiğinden, iyi insan safına gelmiştir.

Sarhoşun birisi elinde şişe, yalpalayarak, bizim Hasib Efendimiz'in karşısına çıkmış. Hasib Efendimiz'in; yâni Hocamızın arkadaşı olan, Hocamızdan iki evvel vazife yapmış olan Hasib Efendimiz'in, Şehzâdebaşı'nda karşısına çıkmış sarhoş... Önünü kesmiş:

"—Hocaefendi, bu şişenin içinde ne var?" demiş.

Sallanıyor, sarhoş, ağzı leş gibi içki kokuyormuş. Hasib Efendimiz adamın gözünün içine bakmış:

"—Allah..." demiş.

Ondan sonra adam bir fenâ olmuş, bir değişmiş. Ertesi gün gelmiş, ağlaya ağlaya Hasib Efendi'nin ellerine, ayaklarına kapanmış. "Evliyâullah'ın bir nazarı kimyâdır." derler, bak nasıl değiştiriyor sarhoşu!..

"—Pis sarhoş, çekil yolumdan! Edepsiz, yıkıl karşımdan! Şu kadar içmişsin de, bir de utanmadan bilmem ne yapıyorsun!.." filân diye bazısı azarlayabilir, kaşlarını çatabilir.

Ama sonunda, iyi bir derviş olmuş o zât diye duymuştum. Allah rahmet eylesin, şefaatlerine erdirsin o mübareklerin...

Kötü insanı iyi yapmanın yolu nedir?.. İyilik yapmaktır ona... Peygamber SAS Efendimiz, iyi ve kötü herkese iyilik yapmamızı da tavsiye buyurdu. İnsanlara kendimizi sevdirmemizi de tavsiye buyurdu. Sonra bir gerçeği anlatıyor:

وَإِنَّ أَهْلَ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا ، هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ ؛

(*Ve inne ehle'l-ma'rûfi fid-dünyâ, hüm ehlü'l-ma'rûfi fi'l-âhireh*) "Dünyada iyilik erbabı olan kişiler, ahirette de iyilik erbabı olacaklar."

El-ma'rûf ne demek?.. Aklın ve şeriatin güzel gördüğü iyi şeyler demek... Yâni dünyada bu iyi şeyleri yapanlar, ahirette de *ehl-i ma'ruf* olacak. Ne demek?.. "Ahirette mükâfat alacak, orada iyiliklere erecek." demek. Bir anladığım mânâ bu...

İkinci mânâ da, “Allah ahirette de onlara salâhiyet verecek, şefaat hakkı verecek. Dünyada iyilik yaptıkları gibi, ahirette de muhtaç bazı kimselere iyilik yapacaklar.” Şeyh efendiler, mürşid-i kâmiller, evliyâullah, ulemâ-yı âmilîn cennetin kapısında durdurulup, “İstediğini cennete sok!” diye kendilerine salâhiyet verildiği için, bazı insanları cehennemden kurtaracaklar. Hadis-i şeriflerde var bunlar... “Şehidler şefaat edecek, büyük alimler şefaat edecek, peygamberler şefaat edecek...” diye hadis-i şerifler bildiriyor.

Demek ki, dünyadaki iyilik sahibi insanlar, ahirette de iyilikler yapabilecek veyahut iyiliklere mazhar olacak.

وَ إِنَّ أَهْلَ الْمُنْكَرِ فِي الدُّنْيَا ، هُمْ أَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الْآخِرَةِ .

(*Ve inne ehle'l-münkeri fi'd-dünyâ, hüm ehlü'l-münkeri fi'l-âhireh*) “Dünyadaki kötülük yapan insanlar, münkerâtın ehli olan, erbabı olan, münkerât işleyen insanlar, ahirette de münkerât ehli olacaklar.” Yâni, “Ahirette kötü şeylere uğrayacaklar, cezalara uğrayacaklar, cehennemde yanacaklar.” demek; veyahut da, “Ahirette de başkalarına zararları olacak.” demek. Başkalarına zararları olabilir, ahirette de başkalarının cehenneme düşmelerine sebep olabilirler.

Bazı şeylerden dolayı, cehennemde de birbirleriyle ceng ü cidâl edecekler:

“—Senin yüzünden cehenneme düştük. Sen olmasaydın biz böyle olmazdık!” diyecekler.

Ötekisi de:

“—Sen aklını kullansaydın!” filân diyecek, böyle münakaşalar olacak.

Bazı insanların da cehenneme düşmesine sebep oldukları için, ahirette de öyle olacaklar. Dördüncü hadis-i şerif bu.

d. Fayda Vermeyen İlim

Sohbetimizi beşinci hadis-i şerifle bitirelim. Bu beşinci hadis-i şerif, Taberânî isimli alim tarafından Abdullah ibn-i Amr RA'dan rivâyet edilmiş:[30]

رُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ غَيْرُ فَقِيهٍ ، وَمَنْ لَمْ يَنْفَعْهُ عِلْمُهُ ضَرَّهُ جَهْلُهُ ؛ اِقْرَإِ الْقُرْآنَ مَا نَهَاكَ ، فَإِنْ لَمْ يَنْهَكَ ، فَلَسْتَ تَقْرَؤُهُ (طب . عن ابن عمرو)

ME. 636 (*Rubbe hâmili fıkhın gayru fakîhin, ve men lem yenfa'hü ilmühû darrahû cehlühû; ikrai'l-kur'âne mâ nehâke, fein lem yenheke feleste takraûh.*)

Bu, çok önemli konuları ihtiva eden bir hadis-i şeriftir. Efendimiz buyuruyor ki:

(*Rubbe hâmili fıkhın gayru fakîhîn*) "Nice dînî bilgi, İslâmî bilgi sahibi kişi vardır, aslında bilgin değildir, fakih değildir."

Neden?.. Biliyor ama, bilseydi hayatında uygulayacaktı; uygulamadığı için fakih sayılmaz. İlmiyle àmil olmayana değer verilmiyor İslâm'da, o alim sayılmıyor. Bilgiyi taşıyor ama, papağan gibi taşıyor veyahut teyp gibi taşıyor, başkalarına anlatıyor. Veyahut bazı insanlar duymuştur, "Efendimiz şöyle buyurdu." diye ama, derinliğine mânâsını yorumlayacak zihin seviyesinde, genişliğinde değildir. Ötekisine anlatır.

"—Haa, Rasûlüllah Efendimiz böyle mi buyurdu?"

"—Evet böyle buyurdu."

O bilgi kendisine nakledilen kişi daha àrif olduğundan, derinlemesine daha çok mânâlar çıkartıp anlayabilir. Bunun misalleri çok, o mânâya da gelir.

---

[30] Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.282, no:1345; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.245, no:392; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.285; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.177; Mekhûl Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.345, no:29004; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.440, no:870; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.100, no:12655.

Demek ki, bildiğimiz bilgileri derinlemesine düşünmeliyiz, iyi anlamaya çalışmalıyız. İlmimizle àmil olmalıyız, bildiğimizi uygulamalıyız. Öyle ilmiyle àmil olamayan, özü başka, sözü başka insanlar olmamalı ilimle uğraşan kişiler...

(*Ve men lem yenfa'hü ilmühû*) "İlmi kendisine fayda vermeyen kişi, (*darrahû cehlühû*) cehlinin zararına uğrar, cehli ona zarar verir." Yâni ilmini uygulayamıyorsa, câhil demektir. O câhillik onun başını derde sokar, belâya uğratır. Onun için, ilimden istifade etmeye çalışmalı!..

Çok hoşuma gitti, bugün bir kardeşim diyor ki:

"—Ben para kazandım, mâlî durumum iyi, iş durumum şöyle... Ben iki sene işimden ayrılıp, derinlemesine İslâm'ı öğrenmek, ibadetlerimi yapmak, iyi müslüman olmak; biraz da İslâm'ı tanıyan bir alim kişi olmak istiyorum. Ne dersiniz?.."

"—Çok güzel, Allah'ın sevdiği bir iş yaparsın!" dedim.

O da ona göre kendisini hazırlayacak.

Efendimiz bu hadis-i şerifin sonunda buyurmuş ki: "Nice ilim taşıyan kişi vardır, fıkıh taşıyan kişi vardır, ama kendisini fakih değildir, alim değildir. Kafasına naklettiği, diliyle söylediği şeyin anlamını anlayamıyor veya uygulamadığı için anlamamış sayılıyor, alim sayılmıyor. İlmi kendisine fayda vermeyen insana, o cahilliği elbette bir zarar verir. Belâsını bulur."

Ondan sonra Efendimiz buyuruyor ki: (*İkrai'l-kur'âne mâ nehâke*) "Kur'an'ı oku, seni günahlardan alıkoyduğu müddetçe..." Yâni, Kur'an'ı okuyor:

"—Bak, Allah şunu yasaklamış, yapmayayım! Şunu günah kılmış etmeyeyim! Şunu sevap demiş, şunu yapayım!" diyecek.

Kur'an-ı Kerim'e uyacak. "Kur'an-ı Kerim'e uyduğun müddetçe, Kur'an-ı Kerim seni günahlardan alıkoyduğu müddetçe, Kur'an-ı Kerim'i oku! (*Fein lem yenheke*) Eğer Kur'an seni günahlardan alıkoymuyorsa, (*feleste takraûh.*) o zaman sen Kur'an'ı okumuyorsun demektir." Bu da çok mühim...

"—Ne demek okumuyorum? Okuyorum işte, ben hafızım!" veyahut, "Kur'an'ı hızlı okuyan bir kimseyim!"

Kur'an okuyorsun ama kardeşim, şu hallerine bak, şu günlük yaşantına bak!.. Şu yaptığın işlere, şu söylediğin sözlere, şu

ticaretine, şu aile yaşantına, şu ictimâî hayatına bak!.. Rezil ettin sen müslümanlığı... Mahvettin yâ!.. Yâni sen Kur'an okuyorum diyorsun ama, ne bu halin?.. "Eğer Kur'an-ı Kerim, kişiyi günahlardan alıkoymuyorsa, yanlışlıklardan alıkoymuyorsa, (*feleste takraûh*) sen böyleysen, sen Kur'an'ı okumuyor sayılırsın!" diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki, öyle kuru kuruya okumanın bir değeri yok, okumuyor sayılacak. Yâni okuyor ama, okumuyor sayılacak. Neden?.. Halini düzeltmedi. Kur'an-ı Kerim halini düzeltmediği için, okuduğu halde okumuyormuş muamelesi görecek.

O halde ne yapmak lâzım?.. Kur'an'ı okurken, mânâsını tedebbür ve tefekkür ederek okumak lâzım! Yasaklarını anlayıp, yasaklarından kaçınmak lâzım! Emirlerini anlayıp, emirlerini tutmak lâzım! Kur'an-ı Kerim'e uymak lâzım! Kur'an-ı Kerim'e uyulmadan müslüman olunmaz.

"—Efendim, ben müslümanım. Bak, görüyor musun sakal da bıraktım. Altın köstekli saatim de var. Görüyorsun kocaman göbeğim de var. Üç defa, beş defa da hacca gittim..."

"—İyi ama hacı baba, senin halin, tavrın, işin, muamelâtın hiç İslâmî değil... Senin ticarethanende yapılanlar rezâlet, felâket, fecaat..."

E ne olacak o zaman, ne demek o?.. Kur'an-ı Kerim'i okumamış gibi sayılıyor.

Zikir de böyle sevgili kardeşlerim. Bir insan eğer zikrediyor da, Allah'ı anıyor da, "*Allah... Allah... Lâ ilâhe illa'llàh...*" diyor da, günahlardan kendisini çekiyorsa, iyi derviş demektir. Tamam, zikrediyor ve günahlardan da kaçınıyor. "Eğer zikretmesine rağmen, günahlara devam ediyorsa, isyanda, itaatsizlikte, günahta berdevam ise, devam etmekte ise, o zaman Allah'ı zikretmiyor sayılır." diye Efendimiz hadis-i şerifinde buyurmuş.

Buradan da anlıyoruz ki, zikir bir bakıma Allah'a itaat demek. Allah'ı anan, hatırlayan, itaat eden zikrediyor demektir. Allah'ı anmayan, Allah'ı anıp da itaat etmeyen, anmıyor demek gibi olur. Onun için bu inceliklere dikkat edelim.

"—Ben dervişim."

"—Dervişsen Allah yolunda yürü!"

"—Ben müslümanım, Kur'an okuyorum."

"—Okuyorsan Kur'an'ın emirlerini tut!"

Böyle hareket etmek lâzım! Yapmıyor:

"—Yapamıyoruz hocam, ne yapalım?"

"—Yapamıyorsan, sen Kur'an okumuyor sayılırsın, sen zikir yapmıyor sayılırsın. Muamele böyle olur sana..."

O bakımdan boşa gitmiş olur. Nitekim Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[31]

رُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلاَّ الْجُوعُ وَالْعَطَشُ ، وَرُبَّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلاَّ السَّهَرُ (حم . خز. ع . هب. ق. كر. عن أبي هريرة ؛ طب. عد. عن ابن عمر)

(*Rubbe sàimin leyse lehû min siyâmihî ille'l-cûu ve'l-ataş*) "Nice gündüz oruç tutan vardır ki, akşama aç ve susuz kalmaktan başka eline bir şey geçmez. (*Ve rubbe kàimin leyse lehû min kıyâmihî ille's-seher*.) Nice gece kalkıp namaz kılan insan vardır ki, uykusuzluktan başka eline bir şey geçmez."

---

31 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.539, no:1690; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.373, no:8843; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.257, no:3481; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.596, no:1571; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.242, no:1997; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.429, no:6551; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.316, no:3642; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.270, no:8097; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.239, no:3249; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.309, no:1425; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.78, no:77; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.346; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.268, no:3248; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.250; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.382, no:13413; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.309, no:1424; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.401; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.853, no:7491; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.348, no:1365; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.101, no:12658, 12661; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.94, no:1646.

Bir şeyi sadece yapmak yetmiyor. Kabul edilecek şeklide yapmak lâzım. Zikri kabul edilecek bir zikir olarak yapmak lâzım! Kur'an'ı kabul edilebilecek bir kıraat olarak okumak lâzım! Namazı kabul edilebilecek bir namaz olarak kılmak lâzım! Orucu kabul olunabilecek bir oruç olarak tutmak lâzım! Haccı kabul olunabilecek bir hac olarak yapmak lâzım! Kabul olunabilecek, Allah'ın rızasını kazanabilecek bir müslümanlığı sürdürmek lâzım! Günahlardan, haramlardan kaçınmak lazım!..

Aziz ve sevgili kardeşlerim, değerli kardeşlerim, mü'min kardeşlerim! Aman, Rasûlüllah'ın sünnetine sımsıkı sarılalım, Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı sarılalım, gözümüzü açalım!.. Hayat bir anda geçiverir. Bizim şimdiye kadar uğraştığımız şeyler boş ise, bırakalım! Boş şeylerle, mâlâyâniyle, fayda vermeyen, sevap kazandırmayan, günah kazandıran şeylerle artık ilgimizi şu vaazdan sonra, şu hadisleri dinledikten sonra keselim! Allah'ın iyi bir kulu olmaya azm ü cezm ü kasd eyleyelim!..

Allah tevfikini refik etsin... Sevdiği kul eylesin, evliyasından eylesin... Mübarek kullarından eylesin... Dünyada, ahirette aziz eylesin, şerefli eylesin, şerif eylesin, bahtiyar eylesin... Cennetiyle cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

19. 09. 1997 - Nürnberg / **ALMANYA**

6. ALİMLERİN SORUMLULUĞU

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cuma konuşmamı Almanya'dan yapıyorum. Yarın, inşâallah Veslar civarında aile eğitim toplantımız olacak. Üç gün sürecek olan güzel bir toplantı. Beyler, hanımefendiler ve sevgili çocuklarla beraber... O münasebetle buralarda bulunmaya devam ediyorum.

Cumanız mübarek olsun!.. Allah nice cumalara eşlerinizle, çoluk çocuğunuzla, sevdiklerinizle sıhhat afiyet üzere, sevdiği, razı olduğu kullar olarak eriştirsin... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun.

a. Cehennemdeki Vâdi ve Riyâkâr Alimler

Bu haftaki hadis-i şerifleri, sevdiğimiz bir kardeşimiz "*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*" deyip, kitabımızdan kur'a çekerek bir sayfa açmıştı; oradan okuyorum. Peygamber SAS Efendimiz Ebû Hüreyre RA'dan rivâyet olunduğuna göre şöyle buyurmuşlar, sayfanın baştaki birinci hadis-i şerifinde:[32]

إِنَّ فِي جَهَنَّمَ وَادِيًا تَسْتَعِيذُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً ، أَعَدَّهُ لِلْقُرَّاءِ الْمُرَائِينَ بِأَعْمَالِهِمْ ، وَإِنَّ أَبْغَضَ الْخَلْقِ إِلَى اللهِ عَالِمُ السُّلْطَانِ (عد. عن أبي هريرة)

RE. 127/2 (*İnne fî cehenneme vâdiyen, testaîzü minhü külle yevmin seb'îne merreten; eaddehû li'l-kurrâi'l-mürâîne bi-*

---

[32] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.35; İbnü'l-Cevzî, *İlel*, c.I, s.141, no:205; Ebû Hüreyre RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.49, no:2283; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.139; Ukaylî, *ed-Duafâ*, c.II, s.242; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.378, no:29103; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.126, no:8057.

a'mâlihim, ve inne ebğada'l-halkı ila'llàhi àlimü's-sultàn.) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Kura ile çekilmiş bir sayfadan, hadis-i şerifin mübarek metnini okudum, açıklamasına geçiyorum:

(*İnne fî cehenneme vâdiyen*) "Cehennemde bir vadi vardır ki..." Yâni cehennemin içinde, cehennemin ateşleri, azabları arasında, çevresine göre daha derin olan, daha çukur bir vadi... Nasıl dağların arasında vadi varsa, yarık, çukur, aşağıda... "Cehennemin içinde bir vadi vardır ki, (*testaîzü minhü külle yevmin seb'îne merreten*) cehennem bile ondan korkar da, her gün yetmiş defa ondan Allah'a sığınır. 'Aman bunun şerrinden beni koru yâ Rabbî!' diye cehennemin kendisi bile, kendi içindeki bu dehşetli, müthiş, korkunç vadiden Allah'a sığınır."

Tabii, bu ifade çok önemli... Cehennem zaten Allah'ın azab yurdu, yâni azab etmek istediği kullarını, cezalandırmak istediği suçlu kulları, âsi, kâfir, müşrik, münafık, zâlim, kâtil, fâsık, fâcir kulları cezalandırmak için hazırladığı bir azab yurdu. Ama onun da içinde öyle yerler var ki, öbür taraflarından azabı çok daha fazla şiddetli oluyor. İşte bu cehennemin içinde bir vadi vardır ki, cehennem bile ondan Allah'a sığınır. Günde yetmiş defa, "Aman yâ Rabbî, bunu şerrinden beni koru. Aman yâ Rabbî, bunu şerrinden sana sığınırım!" diye cehennem bile ondan Allah'a sığınır. Meraklanılacak bir şey...

(*Eaddehû li'l-kurrâi'l-mürâîne bia'mâlihim*) Allah bu yeri hangi cezalı, suçlu kullar için hazırlamıştır? Allah bu azap vadisini kimler için hazırlamıştır?.. Onun cevabı bu okuduğum kısımda geliyor: (*Li'l-kurrâi'l-mürâîne bia'mâlihim*) "Amelleriyle mürâîlik yapan kurrâ için hazırlamıştır."

Tabii buradaki kelimeleri izah edeceğim. *Kurrâ* ne demek? *Kurrâ* kelimesi hemze ile, *kàri'* kelimesinin çoğuludur, kàri'ler demek. *Kàri'* de ne demek? Okuyan demek. Umûmiyetle Kur'an-ı Kerim'i güzel okuyan, ezbere okuyan, ezberlemiş olan kimselere *kàri'* denilir; if'al babından, ism-i fâil sîgası olarak.

Tabii İslâm'da en önemli şey, İslâm'ı bilmek Kur'an'ı bilmek olduğu için, Kur'an okuyanlar önem kazanıyor ve değerli oluyor. Alim olmak için, mutlaka Kur'an-ı Kerim'i iyi incelemek lâzım!..

Avrupa'da müslüman olmuş kardeşler var. Irk olarak Alman olduğu halde, başka milletten olduğu halde sonradan müslüman olmuş. Demin uçakta karşılaştığımız bir kardeşimiz anlattı. Uçakta yanında oturan bir kimse varmış, Alman asıllıymış, müslüman olmuş, kartını arkadaşımıza vermiş. Arkadaşımız uçakta namaz kılınca, "Allah kabul etsin!" demiş hemen. Sonra tanışmış, konuşmuşlar. Arkadaşımız diyor ki:

"—Alman asıllı, müslüman olmuş bir kimse ama, çok güzel Arapça biliyor. Böyle muhtelif ülkelerde konferanslar vermeğe gidiyormuş."

Ben de dedim ki:

"—Evet bu mübarekler, İslâm'a ilgi duyup müslüman olanlar, İslâm'ı kökünden tam anlamak için, doğru anlamak için, hemen Arapça öğrenmeye kalkışırlar. Ve kendi ülkelerinde neşredilmiş İslâm'la ilgili kitaplara, 'Bunlar belki gayrimüslimler tarafından hazırlanmıştır. Belki gerçekleri aksettirmiyordur, belki kasıtlıdır. Belki kötüleyici mahiyette garazkârâne yazılmıştır.' diye itimad etmezler. Kendileri giderler Arap ülkelerine... 'Mâdem müslüman olduk, İslâm'ı derinden tanımak için gidelim, Arapça öğrenelim!' derler. Mısır'da okurlar, başka bir İslâm ülkesinde okurlar, Arapça'yı güzelce öğrenirler, Kur'an-ı Kerim'e çok çalışırlar."

Bu doğru bir yoldur. Bizim de keşke hepimiz böyle yapsak. Biz tabii el-hamdü lillâh, anneden babadan müslümanız, doğuştan müslümanız. Fakat bunun bir tehlikesi var: Doğuştan müslüman olduğumuz için İslâm'la kendimizi âşina, dost, tanışık bildiğimizden, İslâm'ı merak edip de derinlemesine çalışmaya gitmiyor pek çok kimse... Halbuki, "Mâdem ben müslümanım, o halde İslâm'ı tam öğrenmeliyim. Mâdem Kur'an-ı Kerim Allah'ın kelâmı, Kur'an-ı Kerim'i ben çok iyi çalışmalıyım!" demeli... Her şeyden evvel, İngilizce'den, Fransızca'dan, Almanca'dan, diğer batı dillerinden, diğer tahsillerden önce herkes güzelce Arapça öğrenmeli!..

Zaten, bizim medeniyetimizin, mâzimizin, tarihimizin temel direklerinden birisi, köklerimizin ana köklerinden birisi, Arap diliyle açılan o engin hazinedir. Onları bilmek için, o kitapları, o bilgileri kazanmak için mutlaka Arapça öğrenmek lâzım geliyor.

Onun için, bizim de böyle Arapça'yı öğrenmemiz lâzım ve su gibi Arapça konuşabilmemiz lâzım!.. Ayrıca komşularımızın bir kısmı Arap olduğundan, özel olarak bu sebeple de Arapça öğrenmemiz lâzım!

Meselâ, ben genç olsaydım, aynı zamanda Yunanca öğrenmeye, Bulgarca öğrenmeye de kalkardım. Onlara da heves ederdim, Kafkas dillerine de heves ederdim. Çünkü onlar da komşularımız. Bunun gibi Arapça'yı da, zaten komşularımızın bir kısmı Arap olduğundan öğrenmemiz lâzım!

Tarihimizin içinde Arapça'nın ve Arapça ile yazılmış eserlerin kütüphanelerimizde ve mâzimizde büyük yeri olduğundan, Arapça'yı da öğrenmeyi isterdim. El-hamdü lillâh, Allah bize nasib etti de, buradan Arapça'sından okuyup, dilimizin döndüğünce anlatıyoruz. Çok şükürler olsun, mutluyuz, memnunuz. Herkese de tavsiye ederiz böyle olmasını...

Tabii Kur'an-ı Kerim'i iyi bilmek alimlik alâmeti ama kurrâ-i kirâm, yâni asâletli, soylu hafız efendiler, Kur'an'ı bilen, okuyan, iyi okuyan mübârek efendiler çok kıymetli kimseler. Alimler bunlar... Çünkü bütün İslâmî ilimlerin temeli, kaynağı Kur'an-ı Kerim'dir, hadis-i şeriflerdir. Tabii, onları öğrenmek lâzım ama, burada buyuruyor ki, Peygamber SAS Efendimiz:

"—Allah o azab vadisini, kurrâlar için hazırlamıştır."

Ama nasıl kurrâlar?.. (*El-mürâîne bi-a'mâlihim*) "İşledikleri ibadetlerde, yaptıkları amellerde, icraatta, mürâîlik, riyakârlık yapan alimler için hazırlamıştır."

İlmin Allah rızası için olması lâzım! Alimin Allah rızası için konuşması lâzım! Allah rızası için amel etmesi, ibadet etmesi, icraat yapması lâzım! Her şey Allah rızası içinde olması lâzım! Eğer riyakârlıkla olursa, gösteriş için olursa, dünyevî menfaat celbi için olursa, Allah o zaman sevmez ve bunları en büyük şekilde, büyük cezalara, belâlara, azablara mâruz bırakır. Bu hadis-i şerif de onu gösteriyor.

Mürâî din alimleri, mürâî kàri'ler için, Kur'an okuyanlar, Kur'an alimleri için Allah bu azab vadisini hazırlamıştır. Öyle korkunç bir azab vadisi ki, cehennem bile ondan günde yetmiş

defa Allah'a iltica ediyor, sığınıyor. Hadis-i şerifin devamı da konuyu biraz daha açıklığa kavuşturuyor:

وَإِنَّ أَبْغَضَ الْخَلْقِ إِلَى اللهِ عَالِمُ السُّلْطَانِ .

(*Ve inne ebğada'l-halkı ila'llàhi àlimü's-sultàn.*) "Allah'a en sevimsiz, Allah'ın en kızdığı mahluklar, mahlûkàtı içinde Allah'ın en buğz ettiği, kızdığı varlıklar, sultanın alimleridir." Yâni, "Sultanın yanına yanaşıp, ona dalkavukluk yapan, 'Onun elinde olan imkânları, hazineleri, malı, mülkü alırım! Biraz da bana hediye verir, câize verir, atıyye verir, bahşiş verir.' diye onun etrafından dolaşan alimlerdir." diye Peygamber Efendimiz ayrıca bildiriyor.

Tabii muhterem kardeşlerim, sevgili Akra dinleyicileri! Biliyorsunuz, İslâm'ın da temeli ilimdir, dünyadaki başarının ve ilerlemelerin de temeli, kaynağı ilimdir.

Almanya'da gezerken, meselâ benim şu anda bulunduğum şehirde şöyle bakıyorum, havaalanına giderken-gelirken baktım bugün; bizim böyle İstanbul ufkuna baktığımız zaman sayısız, sivri sivri minareler gördüğümüz gibi, burada da her tarafta yüksek yüksek bacalar, muazzam fabrikalar... Kilometrelerce arazisi devam eden; arabayla gidiyorsunuz, gidiyorsunuz, bitip tükenmez uzun arazilerde yapılmış olan muazzam fabrikalar... İşçiler harıl harıl çalışıyor. Kendi işçileri yetmiyor, Türkiye'den işçi çağırıyorlar. Başka yerlerden işçiler geliyor, çalışıyorlar. Yâni dünyevî ilerlemenin de temeli ilim... İlim olmazsa bu fabrikalar, bu gelişmeler, sanayiin bu yükselmesi, başarıları olmayacaktı tabii.

Demek ki, dünyadaki başarıların da kaynağı ilim. Ahiretin mükâfâtlarını almak, cennete girmenin de sebebi ilim. İnsan alim olmalı, ilme değer vermeli! Biz müslümanlar hepimiz ilme sımsıkı sarılmalıyız; çünkü ilim İslâm'ın canıdır, damarıdır, direğidir, can damarıdır, son derece kıymetlidir. Bu önemli, alim de onun için çok önemli ve çok değerli bir kimse oluyor. Kur'an'ı bilen insanlar, İslâm'ı bilen insanlar çok değerli oluyor.

Bir de yönetici kadro var, yöneticiler var. Toplulukların başına toplum tarafından getirilmiş veya yönetim sistemlerine göre babadan oğula, başka şekillerle geçmiş insanlar bulunuyor. Topluluğu onlar yönetiyor. Son söz onların oluyor. Onlara sultan deniliyor, hükümdar deniliyor, kraliçe deniliyor, kral deniliyor, başkan deniliyor, reis-i cumhur deniliyor, cumhurbaşkanı deniliyor, diktatör deniliyor... bir şey deniliyor. Bir toplumun başında olan kimse...

Toplumun başında olan kimse ve toplumu yönetmek için kurulmuş olan devlet mekanizması, aslında toplumun yararınadır. Toplumu idare etmek, toplumun menfaatlerini korumak içindir, toplumu geliştirmek içindir. Binâen aleyh, onun doğru bilgilerle bilgilenmesi lâzım, doğru bilgilere göre icraat yapması lâzım! Devletin doğru bilgileri alıp, değerlendirip, doğru bilgilerle çalışması lâzım!..

Bu da alimlere bağlı... Yâni alimlerle devlet yöneticilerinin işbirliğine bağlı. Bu ikisi güzel olursa, yöneticiler devleti alimlerin nasihatleriyle yönetirlerse, devlet ileriye gider, yükselir, başarından başarıya koşar. Tarihte böyle olmuştur. Kendi tarihimizde de böyledir. Meselâ Osmanlı tarihinde, ilme kıymet verildiği, değer verildiği zamanlarda, meselâ Fatih'in zamanında, eski bir çağı kapatmış, yeni bir çağı açmışız, çok büyük icatlar yapılmış. Havan topları vs. İstanbul'un fethinde kullanılan çeşitli usülleri biliyorsunuz.

Demek ki, ilimle yönetim beraber olduğu zaman ne kadar büyük başarılar kazanıldığı, tarihte de görülüyor, bugün de görülüyor. Tabii, bizim gibi böyle Avrupa'yı, dünyayı gezen insanlar da, başka kardeşlerimiz de bunları görüyorlar. Bu güzel.

Bir de aksini düşünelim: Yâni yönetim ilimden uzak, kaba saba, bilgisiz olursa, o zaman uçağın pilot kabinesine, uçağı yönetmeyi bilmeyen bir insan geçtiğini düşünün... Otobüsün direksiyonuna şoförlük ehliyeti olmayan birisini geçtiğini düşünün... Trenin makinistinin rahatsızlandığı için, hiç bu işi anlamayan bir kimsenin geçtiğini düşünün... Bir gemide kaptana bir şey olduğu için, kaptanlıktan anlamayan, tecrübesiz birinin kaptan köşküne geçip yönetimi ele aldığını düşünün... Ne kadar büyük felâketler olur. Toplum felâkete gider.

İslâm'da bir önemli husus var: Sonucu itibariyle çok insanı zarara uğratan suçlar, daha büyük bir suçtur, cezaları daha fazladır. Sonucu itibariyle mevzî kalan, az insanı zarara uğratan hatalar, suçlar, günahlar da, ona göre nisbeten daha küçük suçlar, günahlar sayılır. Alim eğer dalkavuk olursa, hakkı, hayrı söylemezse, sultanın da yanına yanaşırsa, sultan da ona itimat edecek, bir şey sanacak, bu biliyor diye ona güvenecek, onun sözünü uygulayacak olursa; o da yalan yanlış söyleyince, toplum helâk olur. Gemi karaya oturur, tren çarpışır, uçak düşer, otobüs uçurumdan yuvarlanır.

Onun için, bu alimin suçu ve cezası çok büyük oluyor. Cehennemin bile bir günde yetmiş defa Allah'a sığındığı o korkunç azab yerine atılıyor böyle insanlar. Yöneticileri de şaşırttığı için, gerçeği söylemediği için, asıl yapması gereken görevi yapmadığı için böyle oluyor. Bu çok önemli.

Bu hadis-i şeriften iki sonuç çıkar, mü'min kardeşlerim:

1. Yöneticiler gerçek alimlere kulak vermeli, gerçek alimlerden doğru bilgileri almağa çalışmalıdır. Dalkavuklardan kendisinin yakasını sıyırmalıdır. Onlara yüz vermemelidir. İlmiyle menfaat etmek isteyen insanların, kötü huylu bilginlerin bu kötülüklerine fırsat vermemelidir.

2. Dini bilen, Kur'an'ı bilen alimler de hakkı söylemelidir. Mürâîlik yapmamalıdır, riyâkârlık yapmamalıdır. Kendisini helâk ettiği gibi, bir de toplumu yöneten insanların yanına yanaşıp, onları da ifsâd edip, kandırıp, yanlış yollara sevk edip, toplumu felâkete götürmemelidir.

Tabii böyle kötü niyetli olan bir insan, gözü dönmüş, menfaat hırsıyla Allah'tan korkmuyor, yalan yanlış şeylerle, dalkavuklukla maddî menfaat, mevki, makam, para, pul teminine çalışıyor. O kendisi nasihati biraz zor dinler de, o zaman başka alimlere de, onun yaptığı yanlışlıkları yerinde, zamanında ortaya dökmek ve anlatmak, "Aman buna kanmayın, bunun söylediği yanlıştır!" diye gerçekleri ifade etmek düşüyor.

Alimlere Allah kolaylık versin, yöneticilere de basîret versin, ilimle yönetim bir arada çalışsın ve insanlar mutlu olsun.

Ülkemiz, başka ülkeler, her yönden doğru istikàmete giderek, dünya ve ahiret saadetini sağlamaya herkes gayret etsin.

Kurayla çektiğimiz sayfada birinci hadis-i şerif bu... Önemli bir konu, her zaman için geçerli, bugün için de geçerli, gelecek için de geçerli bir hadis-i şerif...

b. Bir Kavmi Sevmek ve Buğz Etmek

İkinci hadis-i şerife geçiyorum. Peygamber SAS Efendimiz, Abdullah ibn-i Ca'fer RA'dan Deylemî'nin rivâyet ettiğine göre buyurmuş ki:[33]

إِنَّ قَوْمًا أَحَبُّوا قَوْمًا ، حَتَّى هَلَكُوا فِي حُبِّهِمْ ، فَلاَ تَكُونُوا مِثْلَهُمْ ؛ وَ إِنَّ قَوْمًا أَبْغَضُوا قَوْمًا ، حَتَّى هَلَكُوا فِي بُغْضِهِمْ ، فَلاَ تَكُونُوا مِثْلَهُمْ (الديلمي عن عبدالله بن خعفر)

RE. 127/8 (*İnne kavmen ehabbû kavmen, hattâ helekû fî hubbihim, felâ tekûnû mislehüm; ve inne kavmen ebğadù kavmen, hattâ helekû fî buğdihim, felâ tekûnû mislehüm*)

Bu ikinci hadis-i şerifte diyor ki, Peygamber SAS Efendimiz:

(*İnne kavmen*) "Bir kavim, bir topluluk, bir grup insan, (*ehabbû kavmen*) bir başka grup insanları sevdiler. Bir kavim bir kavmi sevdi..." Burada *kavim* sözünden anlayacağımız, bir ırk demek değil. Yâni İranlı, Afganlı, Hintli, Türk, Kürt veya Avrupalı, Yunanlı, Bulgar... O mânâya değil. *Kavmen,* yâni bir grup insan topluluğu, bazı insanlar demek.

"Bazı insanlar, bazı insanları sevdiler ama, ifrat derecede sevdiler. (*Hattâ helekû fî hubbihim*) Sonunda bu sevgileri yüzünden helâke uğradılar. (*Felâ tekûnû mislehüm*) Sakın siz onlar gibi olmayın! (*Ve inne kavmen*) Yine bir takım insanlar,

---

[33] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.238, no:918; Rûyânî, *Müsned*, c.IV, s.18, no:1319; Abdullah ibn-i Ca'fer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.78, no:24857; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.140, no:8090.

(*ebğadù kavmen*) bazı insanlara kızdılar, buğz ettiler, düşman gözüyle baktılar, kin tuttular. (*Hattâ helekû fî buğdihim*) Onlara olan kızgınlıkları yüzünden helâk oldular. (*Felâ tekûnû mislehüm*) Sakın bunlar gibi de olmayın!" buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Burada misâl yok, bazı insanlar deniliyor. Bu insanların kimler olduğunu, hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz bildirmemiş. Kimi îmâ ettiğini de, biz şu anda bu okumamızla anlayamıyoruz. Yâni îmâ edilen kimdir, anlayamıyoruz. Ama *ehabbû* dedi, *ebğadù* dedi. Yâni tarihte olmuş misalleri düşünerek söylediğini anlıyoruz Peygamber Efendimiz'in. O zaman biz de Peygamber Efendimiz'den önceki tarihi göz önünden geçirelim, bir misal bulmaya çalışalım!

(*İnne kavmen ehabbû kavmen*) "Bazı insanlar, bazı insanları sevdiler. (*Hattâ helekû fî hubbihim*) O sevgi yüzünde helâk oldular..."

Hafızamızdan misâl çıkartmağa çalışalım: Meselâ Mısırlıların içinde, Firavun'un yaşadığı zamanda, Firavun'u ve onun yöneticilerini bazı insanlar sevdi. Tabii sevmese, etrafında toplanmaz. "Bu bizim takım, bizim devre, bizden olan kimseler." der, ondan etrafında toplanır. Sevmediği insanların yanından insanlar uzaklaşır. Onun etrafında toplandılar.

Biz Mısır'a gittiğimiz zaman, çeşitli eski şehirleri gördük, harabeleri gördük. Koca koca mâbedler yapmışlar. Koca koca binalar. Tarihte uzun yıllar devam eden, asırlar devam eden bâtıl medeniyetler. An'anelerini seviyorlar, eskileri seviyorlar, belki papazlarını seviyorlar, rahiblerini seviyorlar. Menfis Mâbedi'nde veyahut ehramların olduğu Kahire'deki yerde tapınakları filân var...

Rahiblerini seviyor ki, onların sözünü dinliyor kavim. Amma yanlış bir sevgi... O sevgide ifrat derecede bağlılık gösteriyorlar. Sonra kendilerine ikazcılar geldiği halde, peygamber geldiği halde; meselâ Mûsâ AS, Hârun AS geldi, gerçekleri anlattı onlara ama, Firavun'un tarafını tuttular. Yâni, sevgileri yanlış istikâmette oldu. Firavun'un tarafını tuttular, hak yolu tutmadılar, hak yolu temsil eden kimseleri tutmadılar. Onları hor gördüler derken, bu Firavun'un taraftarlığından dolayı helâk oldular.

Nemrud'un kavmi de böyle... Düşünelim, Nuh AS'ın kavmi de böyle. Yâni, Nuh AS onları hak yola çağırdıkça:

"—Aman, sakın ha tapınaklarınızı, putlarınızı bırakmayın! Putlarınıza vefalı olun, aman dininizi terk etmeyin! Bu yeni gelen adamlar, —yeni gelen adamlar dediği, peygamberler— bunların söylediklerinden dolayı asırlardır atalarınızın tapındığı putları bırakmayın, atalarınızın yolundan ayrılmayın!.." filân diyorlardı.

Bu bir taassub. Gerçek değil, sadece hissî, indî sevgiden dolayı bir tarafı tutuyorlar ama Allah'ın sevmediği tarafı tutuyorlar. Allah'a karşı geliyorlar, Allah'ın peygamberlerine karşı geliyorlar; helâk oluyorlar.

Bunun aksi de var. Bazıları bazı insanları sevmiyorlar. Diyelim ki Kureyş kavmi, Peygamber Efendimiz İslâm'ı getirdiği zaman, müslüman olan ashabını sevmediler. İşkence ettiler, kimisini şehid eylediler. Peygamber Efendimiz'i Mekke-i Mükerreme'den çıkarttılar, buğz ettiler. Sonra bu inatlarında, kızgınlıklarında, kinlerinde helâk oldular hepsi.

Demek ki, Peygamber SAS Efendimiz böyle olmamayı da tavsiye ediyor. Bunlar çıkan sonuç çok güzel, Peygamber

Efendimiz'in tavsiye-i nebeviyyesi çok önemli. Yâni insanların eski alışkanlıklarla veyahut kendilerinden önceki insanların tutturmuş olduğu yanlış istikàmetlerde inat ederek, onlara lüzumsuz bir bağlılık göstererek, yeni ortaya çıkan gerçekleri, yenilikleri, doğrulukları, doğruluğu anlaşılmış olan hususları reddetmemeleri lâzım! Onların karşısına çıkmaması lâzım, onlara düşman gözüyle bakmaması lâzım!.. Aklını kullanmalı, mutaassıb olmamalı, tutucu olmamalı!..

Burada da demin birinci hadis-i şerifte söylediğimiz gibi ilim rehber olacak insana... Bir insan çıkıyor, ben peygamberim diyor, bir gerçek bildiriyor. Yeni gelen şeyi aklıyla, mantığıyla ölçecek insan, ondan sonra hakkın, aklın mantığın tarafını tutacak. Peygamber Efendimiz daima aklın tarafını tutmayı tavsiye ediyor. Tabii akıl deyince bazıları diyecek ki:

"—Tamam, Hocaefendi çok iyi söyledi vaazında, tamam, aklı tutalım!.."

Ama aklın da çeşitleri var. Hattâ meyhâneye gidip de kendisini içkiye kaptırmış olan insanın da bir aklı, bir mantığı, bir felsefesi var. Kumarhaneye gidip de, bütün maaşını oraya yatırıp, çoluk çocuğunu aç bırakan insanın da bir mantığı, bir düşüncesi, bir felsefesi var. Yâni, her akıl makbul akıl değil... Makbul olan akıl, akl-ı selimdir. Bilimsel araştırmalarla doğruluğu kabul edilmiş olan gerçekler olmalı.

"—Tamam, hoca aklı tavsiye ediyor. Falanca ilim adamı da şöyle söylemiş, o halde hemen onun peşinden gidelim!" diye birden acele etmemek lâzım!

Belki o peşinden gittikleri, aklını beğendikleri insan da hata etmiştir. Bakın tarih boyunca bir sürü filozof çıkmış, bir sürü felsefî mektep, ekol ortaya atmış. Sonra da onların yanlışlığı anlaşılmış. Hattâ fizik, kimya konusunda bazıları bazı çalışmalar yapmışlar, bazı şeyleri gerçek sanmışlar. Ama sonradan onların yanlışlığı anlaşılmış.

Demek ki, aklın akl-ı selim olduğunu düşünmek lâzım! Selâmette olan bir akıl, mutaassıb değil, yanlış değil, saplantılı değil, gerçeği temsil eden, ilmi temsil eden bir akıl olması lâzım! Onu tavsiye etmiştir Peygamber Efendimiz. Aklın, vicdanın, mantığın tarafını tutmayı tavsiye etmiştir. Körü körüne bir tarafı

tutup, kör olarak, "Ben bu taraftan doğmuşum, binaen aleyh böyle yapmalıyım!" diye, herkes böyle mutaassıb tutuculuk içinde olsaydı, o zaman ilim hayatında, toplum hayatında, dünyada hiç bir gelişme olmazdı. Bereket versin, gerçekleri görüp anlayıp, hemen ona uyan insanlar var.

Peygamber SAS Efendimiz peygamberlik vazifesini yapmaya başladığı zaman, panayırlara gelen kabilelere gerçekleri anlattı. Kabilelere, gruplara, hac yapmaya gelen insanlara:

"—Ben Allah'ın peygamberiyim. Allah bana kitap indirdi, görev verdi." diye anlattı ama, herkes kabul edemedi.

Herkes gerçekleri anlayıp, teslim olamıyor. Ama Medine'nin mübarek insanları, Ensar, Peygamber Efendimiz'in doğru söylediğini görüp kabul ettiler. Peygamber Efendimiz'i bağırlarına bastılar:

"—Yâ Rasûlallah! Bizim şehrimize gel, biz seni bağrımıza basarız. Kendimizi koruduğumuz gibi, çoluk çocuğumuzu, malımızı, mülkümüzü koruduğumuz gibi koruruz, yâ Rasûlallah!" dediler ve korudular.

Tarihe *Ensar* olarak geçtiler. Muhacirleri bağırlarına bastılar. Mekke'den oraya gidenlere çok yardımlar yaptılar. Nice sevaplar kazandılar. Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin medhine mazhar oldular.

Demek ki, sevgi gözleri kör edip de seveni helâke götürecek derecede yanlış işler yapmaya sevk etmemeli. Kızgınlık da gözleri kör edip, yanlış bir kızgınlık insanı helâke götürecek bir dereceye gelmemeli!.. O halde, Peygamber Efendimiz'in başka bir hadis-i şerifindeki bir tavsiyesini, her zaman uygulamaya çalışmalıyız:[34]

---

[34] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.277, no:1920; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.357, no:3395; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.IV, s.497, no:1711; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.208, no:1543; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.427, no:6316; İbnü'l-Cevzî, *İlel*, c.II, s.1225; Dâra Kutnî, *İlel*, c.VIII, s.110, no:1436; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.447, no:1321; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.IV, s.489, no:1705; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.V, s.260, no:6593; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIV, s.102, no:37026; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.206, no:1539; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.371; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IV, s.33, no:419; Hz. Ali RA'dan.

أَحْبِبْ حَبِيبَكَ هَوْنًا مَا ، عَسٰى أَنْ يَكُونَ بَغِيضَكَ يَوْمًا مَا ؛

وَأَبْغِضْ بَغِيضَكَ هَوْنًا مَا ، عَسٰى أَنْ يَكُونَ حَبِيبَكَ يَوْمًا مَا

(ت. عن أبي هريرة)

(*Ahbib habîbeke hevnen mâ*) "Sevdiğini, dostunu ölçülü bir şekilde sev; (*asâ en yekûne bağîdake yevmen mâ*) belki bir gün gelir, o sevgi biter. Sevilmeyecek bir insan olduğu anlaşılır, hatalı olduğu anlaşılır, buğz edersin."

Ona aşırı bir takım imkânlar sağlarsan, yanlış olduğu anlaşıldığı zaman, artık iş işten geçmiş olabilir. Doğru sanıp mevki ve makam verirsin. Fakat sonradan bir de bakarsın ki:

"—Eyvah keşke vermeseydim, bu onları kötü yola kullanıyor. Ben bunu sevdiğim için böyle yaptım. Hay Allah, hiç de buna lâyık değilmiş! Meğer beni kandırmış..." filân diye insan pişmanlık duyar ama iş işten geçmiş olur.

(*Ve ebğıd bağîdake hevnen mâ*) [Buğz ettiğine de ölçülü bir şekilde buğz et; (*asâ en yekûne habîbeke yevmen mâ*) belki bir gün gelir seversin, dost olursun.]

Demek ki, her şeyi dikkatli, ihtiyatlı, ölçülü yapmak lâzım! Sevgide ve kinde, yâni kızmakta, sevmekte ve sevmemekte aşırılığa gitmemek lâzım! Yanlışlara düşmemeye çalışmak lâzım!

Peygamber Efendimiz, (*felâ tekûnû mislehüm*) "Sakın böyle yapanlar gibi, körü körüne seven, körü körüne kızanlar gibi olmayın!" diye tavsiyede bulunuyor.

Bu sayfada çıkan hadis-i şeriflerden, nasihatlerden ikincisi bu...

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.213, no:5119; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.430, no:739; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.209, no:1546; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.172; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.214, no:5120; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.24, no:24742; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.167, no:13103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.53, no:130; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.440, no:707.

c. Mal, Hanım ve Evlât İmtihanı

Gelelim bir başka hadis-i şerife; Huzeyfe RA'dan Taberânî rivâyet eylemiş. Kısa bu üçüncü hadis-i şerif:[35]

إِنَّ فِي مَالِ الرَّجُلِ فِتْنَةً ، وَفِي زَوْجَتِهِ فِتْنَةً ، وَوَلَدِهِ

(طب. عن حذيفة)

RE. 127/4 (*İnne fî mâli'r-racüli fitneten, ve fî zevcetihi fitneten, ve veledihî.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Diyor ki, Peygamber SAS bu üçüncü hadis-i şerifte: (*İnne fî mâli'r-racüli fitneten*) "Hiç şüphe yok ki, kişinin malında bir fitne vardır, (*ve fî zevcetihî fitneten*) hanımında fitne vardır, (*ve veledihî*) çocuğunda fitne vardır."

Biliyorsunuz, *fitne* esas itibariyle imtihan demek. Yâni, "Acaba nasıl hareket edecek bakalım?" diye Allah'ın insanın başına musallat ettiği bir olay, bir hadise, bir oluş... İşte ona fitne derler. Çünkü kişi onunla imtihan oluyor. Onu gönderen Allah'tır.

İnsanın malında fitne vardır. Yâni, insan bazen malından dolayı imtihan oluyor. Birisi gelir sadaka, zekât ister veyahut karşısına haram para çıkar veyahut daha başka şekillerle malında bir hastalık olur, bir arıza olur. O malını kaybetmekten dolayı Allah'a karşı kulun tavrı nasıl olacak diye, insan malıyla imtihan olur. Malı imtihan konusu...

Ya malın çokluğundan imtihan olur, ya azlığından imtihan olur, ya malın helâk olmasından imtihan olur. Meselâ çok mal verdi;

"—Bakalım zenginliğinin gereğini yaptı mı?"

Az mal verdi;

"—Bakalım fakirliğe tahammül edip yanlış yola sapmadan,

Veyahut malına bir telef geldi;

---

[35] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.169, no:3024; Huzeyfe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.293, no:44490; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.129, no:8064.

“—Bakalım Allah’ın kaderine tahammül gösteriyor mu?” diye imtihan edilmiş olur.

مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ ، أَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ.

(*Men âmene bi’l-kader, emine mine’l-keder*) [Kadere iman eden, kederden emin olur.] “E ne yapalım Hak’tan geldi, sabredeyim!” diye sabredebiliyor mu? Çok olduğu zaman şükredebiliyor mu? Yâni insanın malı, bir imtihan konusudur.

İnsan, malından kendisine yönelecek çeşitli deneyimleri, denemeleri, Allah’ın imtihanlarını, sınamasını bilmeli ve ona göre, Allah’ın istediği şekilde hareket etmeyi yapmak üzere de uyanık bulunmalı!.. Çok mal verdiyse, zekâtını vermeli, şükrünü edâ etmeli! Vermemişse, sabretmesini bilmeli, helâlinden kazanmaya çalışmalı!.. Malına herhangi bir telefât gelirse, Allah’tan geldiğini bilmeli; “Veren Allah, alan Allah...” demeli, kulluğuna gölge düşürmemeli! Yiğitliğinin şanına leke sürmemeli!

Zevcesinde de imtihan olur. Öyle kimseler duyuyorum ki, evlenmiş, yıllardan beri zevcesi yatalak; ona vefâlı, senelerce ona bakıyor. Bu bir imtihan, zevcesini Allah öyle yapmış. Adam da mert mi mert, zevcesine yıllardır hizmet ediyor, “Bu, Allah’ın imtihanı...” diyor. Meselâ, böyle olabilir.

Veyahut daha başka şekillerde, zevcesi yönünden kendisine bir imtihan gelebilir. Onlara karşı da insan dikkatli olmalı, hazırlıklı olmalı!.. Bazen meselâ hanımından yana bir kötülük gelebilir. Kur’an-ı Kerim’de bildiriliyor; meselâ Nuh AS’ın karısı, Nuh AS’a iman edenlerden değil... Nuh tufanında helâk olanlardan... Lût AS’ın karısı Lût AS’ın peygamberliğini anlayıp da ona tâbî olanlardan değil ve sonunda helâk olanlardan. Allah’ın hikmeti. Peygamber karısı olduğu halde, peygambere lâyık zevcelik yapamamış. O da, o peygamberin imtihanı... O da onu bilip, ona göre davranması lazım!

Bu böyle olabilir. İnsanların başına çeşitli olaylar gelebilir.

Bizim Ebü’l-Hasen-i Harakânî Efendimiz Hazretleri, büyük evliyâullahtan... Çok büyük sôfî, şeyh. Kars’ta da kabri olduğu

söyleniyor. Kendisini ziyarete gitmiş ihvanından bir grup, kapıyı çalmışlar. İçerden bir kızgın kadın sesi:

"—Kim o?!." diye bağırmış."

Demişler:

"—Efendi Hazretleri'ni ziyarete gelmiştik..."

"—Yok evde, gelmedi, ormana gitti." demiş, bir sürü bağırmış.

Birbirlerine bakmışlar zavallılar, kapının dışındaki misafirler.

"—Allah Allah! Bu ne biçim kadın? Nasıl bağırıp azarlıyor?!." filân diye beklemişler köşede...

Az sonra Şeyh Efendi gelmiş. Demişler ki:

"—Böyle bir şey oldu..."

"—Eh, ona sabrımızdan dolayı, Allah bize kerâmetler ihsân etti." diye buyurmuş.

Demek ki, onun imtihanı o cadaloz zevce... Fitnesi o... Sabrettiği için büyük mertebe buluyor.

Aradan zaman geçmiş. Yine aynı insanlar, aynı mübarek Harakânî Hazretleri'ni ziyarete gitmişler. Yine korka korka kapıya yanaşmışlar. "İçerdeki kadın bize bar bar bağıracak mı?.. Azarlayacak mı bizi?" diye kapıyı çalmışlar. İçerden bir tatlı ses:

"—Kim o?" demiş.

"—Efendi Hazretleri'ni ziyaret edecektik..." deyince;

"—Henüz evde yok, evde değil ama ev müsâittir. Kapıyı açın, sağ taraftaki odaya girin! Dolapta yemek vardır, onları yeyin! Ben sizin yanınıza gelemiyorum, hizmet edemiyorum ama, işte buyurun rahatınıza bakın. Abdest alabilirsiniz, su falanca yerdedir..." demiş.

Artık ev sahipliğinin gereği neyse, uzaktan onlara tatlı dille, hoş bir karşılama yapmış. Efendi Hazretleri gelince demişler:

"—Efendim biz anlamadık bu işi... Geçen geldiğimizde bir kadın bizi korkunç bir şekilde haşladı, azarladı, çok korktuk. Şimdi de çok tatlı muamele etti."

"—Haa, o eskisi öldü, bu yeni hanım... O eskisi bizim yumağımızı sarıyordu, bu kendi yumağını sarıyor."

Bundan da maksat ne?.. "Eskisine biz sabrediyorduk, bizim sevabımızı arttırıyordu. Yâni, sabretmekten dolayı bizim sevabımız artıyordu. Bu şimdi kendisi güzel davranıyor, sevapları kendisi kazanıyor." demek istiyor.

Bir adamın karısı böyle tatlı dilli, güleç yüzlü, güzel huylu olursa, kadın sevabı kazanır. Hanımının öyle iyi olmasından dolayı, efendi de bir nimete mazhar olmuş olur ama, asıl sevabı kadın kendisi kazanıyor.

Demek ki zevcenin kötülüğü, cadalozluğu da bir imtihan olabilir. Hastalığı da bir imtihan olabilir. Çeşitli şekillerde imtihan olur insan. Hanımın cihetinden de evlilikte imtihanları olabilir.

(*Ve veledihî*) "Çocuğundan da bazen insanın imtihanı olur." Yine hastalık olabilir veya çocuğun serkeşliği olur, vefâsızlığı olur, hayırsız evlâtlığı olur, itaatsizliği olabilir. Çeşit çeşit durumlar olabilir.

Müslüman ne yapacak?.. Her duruma karşı müteyakkız, hazırlıklı olacak. Malı yönünden bir imtihana uğrayabilir, fitneye mâruz kalabilir. Zevcesi yönünden bir imtihana uğrayabilir, fitneye mâruz kalabilir, imtihana tâbi olabilir. Çoluk çocuğundan imtihana uğrayabilir... Hepsinde güzel davranmaya çalışmalı, Allah'ın rızasını kazanmaya çalışmalı! Allah'ın sevmediği duruma düşmemeye gayret etmeli! İsyana ve feverâna saplanmamalı, ayağını kaydırmamalı!..

Üçüncü hadis-i şerif de bu oldu.

d. Namuslu Bir Kadına İftira Etmek

Sayfadan kısa bir hadis-i şerif daha okuyalım. Yine Huzeyfe RA'dan, Taberânî'nin, Hâkim'in, Neseî'nin ve İbn-i Asâkir'in eserlerinde var bu hadis-i şerif. Kısa bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[36]

إِنَّ قَذْفَ الْمُحْصَنَةِ لَيَهْدِمُ عَمَلَ مِائَةِ سَنَةٍ (ن. طب. ك. كر. عن حذيفة)

---

[36] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.617, no:8712; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.168, no:3023; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.349; Bezzâr, *Müsned*, c.VII, s.331, no:2929; Huzeyfe RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.401; Rebi' ibn-i Hirâş Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.1084, no:8104. Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.433, no:10682; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.134, no:8075.

RE. 127/6 (*İnne kazfe'l-muhsaneti leyehdimü amele mieti senetin*) "Evli bir kadına iftira etmek, onun namusuna gölge düşürecek yalan sözler söylemek, yüz senelik ibadeti, taati yıkar, mahveder, bitirir."

Biliyorsunuz, *muhsana* evli kadın demek. Aslında *hısn* Arapça'da kale demek. Türkiye'de bazı yerler vardır, bu isimle isimlendirilmiştir. Meselâ, *Hısn-ı Kehfa*... Hasan Keyf diyorlar ama, aslı *Hısn-ı Kehfa*'dır. Ondan sonra, Adıyaman'ın eski adı *Hısn-ı Mansur*'dur. Demek ki, şehrin etrafında kale varmış, ondan dolayı *hısn* diye adlandırılmış. *Muhsana* da, kale gibi etrafı korumaya alınmış demek oluyor.

Muhsana demek, evlenmiş de korumaya mazhar olmuş insan demek. İslâm fıkhında bu sıfatla anılıyor evli olan kimse. Artık günah işleyecek bir gedik kalmamış, her yerden korunmuş. Evlenmiş ya, el-hamdü lillâh selâmete çıkmış demek oluyor.

Bazı insanlar vardır, yuvaları yıkmak için maalesef iftiralarda bulunurlar. Aile saadetini bozarlar, kişileri birbirinden ayırırlar, yuvaları yıkarlar. Yalan sözler söylerler. Evli bir kadına yalan, iftira, gölge düşürecek bir söz söylemek büyük günahlardan birisidir. Nedir böyle yapan, yuva yıkan, iftira eden insanın cezası?.. Yüz senelik ameli *hebâen mensûrâ* olur. Yâni ömrü berbat olur. Neden?.. O mâsum insana iftira eylediği için.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Tabii biliyorum ki, hiç bir müslüman durup dururken bir başka kimseye iftira etmez. Müslüman akıllıdır, basiretlidir, iftira etmesi düşünülmez. Ama bazı insanlar dedikoduya meraklıdır. Küçük şeyi büyütür, mâsum bir şeyi yanlış yorumlar. Yalan yanlış yorumlarla, aslı esası olmayan şeyler ortaya atabilir. Dedikodu üretir veyahut duyulan sözü yanlış anlar.

Müslümanın, birisinin namusuna gölge düşürecek bir sözü söylemekten son derece sakınması lâzım! Bütün müslümanların bu hususta dikkatli olması lâzım!.. Büyük günahlardan birisi olduğu için ve sayfada karşımıza çıktığı için, bu hususu da okumuş oluyoruz.

e. Gönüller Allah'ın Elindedir

Şimdi dört hadis-i şerif olduğuna göre, bir hadis-i şerif daha okuyarak sohbetimizi kapatalım! Aynı sayfada, bildiğiniz bir hadis-i şerif. Sonunda dua olduğu için, biz de o duayı okuyarak sohbetimizi kapatırız.

Peygamber SAS buyuruyor ki:[37]

إِنَّ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلَّهَا بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمٰنِ ، كَقَلْبٍ وَاحِدٍ ، يُصَرِّفُهُ حَيْثُ يَشَاءُ ؛ اَللّٰهُمَّ مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ ، صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلٰى طَاعَتِكَ (حم. م. قط. في الصفات عن ابن عمرو)

RE. 127/7 (*İnne kulûbe benî âdeme küllehâ beyne isbaayni min esàbii'r-rahmân, kekalbin vâhidin, yusarrifuhû haysü yeşâ'; allàhümme musarrife'l-kulûb, sarrif kulûbenâ alâ tâatik!*)

Ahmed ibn-i Hanbel'de, Müslim'de, Dâre Kutnî'de Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs RA'dan rivayet edilmiş olan bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

(*İnne kulûbe benî âdeme küllehâ beyne isbaayni min esàbii'r-rahmân*) "Bütün insanların hepsinin iç âlemleri, vicdanları, gönülleri, kalbleri Allah'ın iki parmağı arasındadır. Rahmân'ın parmaklarından ikisi arasındadır. (*Kekalbi vâhidin*) Bir kişinin kalbi gibidir." Yâni bunları yönetmek, kişilerin çokluğu Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne asla zor gelmez. "Bütün insanların kalbleri, onun parmaklarından iki parmağının arasındadır; (*yasrifuhû haysü yeşâ'*) gönlü nereye isterse o tarafa döndürür. O tarafa

---

[37] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2045, *Kader* 46/3, no:2554; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.168, no:6569; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.184, no:902; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.430, no:2460; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.414, no:7739; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.137, no:348; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.I, s.220, no:179; Beyhakî, *Kaza ve Kader*, c.I, s.271, no:254; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXI, s.239; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.317, no:3140; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.147, no:1530; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.595, no:1702; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.427, no:11911; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.138, no:8085.

çevirir." Yâni sevdirir, ısındırır, birleştirir, insanlar arasında sevgiler meydana getirir.

Yâni, gönüllere hâkim olan Allah'tır. Gönülleri sevk ediyor; bir istikàmete, bir fikre, bir fikir etrafında toplanmaya sevk ediyor; kàdirdir. Bir kısım insanlar Peygamber SAS Efendimiz'e azılı düşmanlar idiler. Ondan sonra hepsi müslüman oldular ve İslâm için cihadlar eylediler, nice ülkeler fetheylediler. İslâm yolunda şehid oldular.

Kalpteki bu değişiklik, yâni insanların kafasındaki, aklındaki, gönlündeki bu değişiklik neredendir?.. Allah'tandır. Onun için, Peygamber Efendimiz bunu beyan ettikten sonra buyuruyor ki:

(*Allàhümme musarrife'l-kulûb*) "Ey Allah'ım! Ey kalpleri istediği istikàmete çeviren Rabbim! (*Sarrif kulûbenâ alâ tâatik!*) Bizim kalplerimizi sana ibadet ve taat yönüne çevir! Gönüllerimizi sana ibadet, güzel kulluk yapmak tarafına doğru yönelt! Biz onları sevelim, o yola kayalım, o tarafı sevelim, o yolda çalışalım!" diye gönlünün hayırları, iyilikleri sevmesini, o tarafa meyletmesini Allah'tan istemiş hadis-i şerifin sonunda...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Şimdi ülkemizde, gönüllerin birlik ve beraberliği, hayra meyletmesi, hayrı işlemesi çok önem kesbediyor. Mühim bir ülkeyiz, büyük bir ülkeyiz. İnsanlarımızın arasında çeşit çeşit sıkıntılar, fitneler, fesatlar var... Ayrıcalıklar, ayırımlar, tefrikalar var, tehlikeler var... Tabii biz de bu hadis-i şeriften görüyoruz ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri kàdirdir, her şeyi dilediği gibi yapmaya gücü yeter. Peygamber SAS Efendimiz'in burada da belirttiği gibi, Allah-u Teàlâ Hazretleri gönüllerimizi hayra, ibadete, imana, ihlâsa, güzel şeylere döndürsün...

Güzel şeyleri yapmayı ülkü edinelim kendimize, onları sevelim! Hayatımızı boş şeylerle geçirmekten kendimizi çekelim, kurtaralım! Allah yoluna dönelim, Allah'ın dinine hizmet edelim!.. Cenneti kazanacak işler yapalım! İnsanlara mutluluk götürecek, hayır götürecek işler yapalım!.. Hem kendimiz, hem çevremizdekiler, hem ülkemiz, hem başka insanları sevindirecek, Allah'ın rızâsı istikametine yönlendirecek çalışmalar yapalım da, Allah bizi dünyada ahirette aziz ve bahtiyar eylesin...

Muhterem kardeşlerim! Şimdi, çok kıymetli bir yazar bana kitabını hediye etmiş. Ben bugün onu yanıma aldım, beş on sayfasını okudum. Çok hoşuma gitti, yazarı tebrik ederim. Kitabı bitirdikten sonra da belki sizlere anlatacağım. Tam okuduktan sonra, şimdi biraz erken diye söylemiyorum.

Yirmibirinci Yüzyıl'a hazırlanmalıyız. Biz müslümanlar, Türkiye'nin mü'minleri, memleketini seven, İslâm'ı seven, tarihe bağlı, hayır yapmak isteyen, Allah'ın rızasından başka arzusu olmayan insanlar, çağın gerisinde kalmamalıyız!..

Şimdi Almanya'dan sesleniyorum. Almanya'yı gören, buradaki çalışmaları gören bir insan olarak sesleniyorum. Bir cami yeri alalım diye, bir mülkü görmeye gittik. Bu ısıtma-soğutma tesisatı yapan bir firma... Yâni evine veya iş yerine, "Bana bir ısıtma tesisatı yapıver!" diyorsun. Kalın kalın boruları, münâsip yerlere döşüyor; nihayet oranın ısıtılmasını veya yazın sıcakta soğutulmasını veya havalandırılmasını sağlayacak. Böyle bir firma, dört katlı binası var. Biz orayı alıp da cami yapmak istiyoruz. Dua buyurun da, inşâallah hayırlısıyla nasib olursa çok sevineceğim. İnşâallah olur veya daha hayırlı bir yer nasib olur. Ama çok güzel bir yer, geniş bir yer...

Biz alıcı olduğumuz için, orada bizi gezdirdiler. Binanın dört katını da gezdik. Her odada iki tane bilgisayar vardı en aşağı. Her katta kaç tane bölme, kaç tane oda ve her odada iki tane bilgisayar... Yâni basit bir havalandırma, ısıtma, soğutma firması Yirmibirinci Yüzyıl'a yakışacak tarzda bu kadar cihazlarla donatılmış, bu kadar ciddi çalışırsa, bizim ne yapmamız lâzım Türkiye'yi kurtarmak için?.. Çok daha fazla çalışmamız lâzım!..

Oradan onu çıkarttım ve size çok candan, kalbimin derinliklerinden, bazı duyguları acı acı hissederek, ülkemizdeki acı olayları ve acı durumları düşünerek anlatıyorum. Mü'min kardeşlerim, ihlâslı kardeşlerim! Yirminci Yüzyıl'ı bırakın, Yirminci Yüzyıl eskidi, sonuna geldik; Yirmibirinci Yüzyıl'a hazırlanın!.. Her şeyinizi Yirmibirinci Yüzyıl'a göre yapın! Yirmibirinci Yüzyıl'ın hizmetlileri olarak kendinizi yetiştirmeye çalışın!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri sizin kalplerinizi, bizim kalplerimizi rızası yoluna çevirsin... Allah hepinizden razı olsun... Allah iki cihanda cümlenizi aziz ve bahtiyar eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, sevgili Akra dinleyicileri!..

26. 09. 1997 - ALMANYA

7. MÜSLÜMANLARIN BİRBİRİNİ SEVMESİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Avrupa'dan, Almanya'dan, Frankfurt'tan Kuzey Amerika'ya geçtik. Oradaki kardeşlerimizi, dostlarımızı memnun etmek için, ziyaret etmek için... Çünkü davet etmişlerdi. Aile eğitim toplantılarına katılamamıştık ama, "Geç de olsa, bize yine buyurun!" demişlerdi. Onun için ziyarete gittik.

a. Allah İçin Ziyaretleşmek

Peygamber SAS Efendimiz'in bir hadis-i şerifi var. O cümleye, o gruba, o hadis-i şerifin anlamı içerisine girer faaliyetlerimiz... Peygamber SAS Efendimiz'den hadis-i kudsî olarak rivâyet edilmiş. Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki:[38]

حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ (حم. طب. ك. حل. كر. عن عبادة)

(*Hakkat mahabbetî li'l-mütezâvirîne fiyye*) "Benim rızam için birbirlerini ziyaret edenlere, benim muhabbetim vacib olur, hak olur." diye buyuruyor. Yâni, Allah'ın kulu sevmesi, razı olması hak olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi de sevgisine, rızasına vâsıl eylesin... Müslümanlar arasındaki muhabbetleri, dostlukları, ziyaretleri yardımlaşmaları, samimi ilişkileri kuvvetlendirsin...

---

[38] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.236, no:22117; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.187, no:7315; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.81, no:154; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.131; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.991, no:1108; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.423, no:744; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.426; Ubâde ibn-i Sàmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.14, no:24671; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XV, s.59, no:14972; RE. 328/5.

Çünkü, müslümanlar dünyanın her yerine yayılmışlar, mâşâallah; Amerika'da da bunu görüyoruz. Avrupa'da ben şaşırdım, hiç ummadığım kasabalarda kapalı, başörtülü, müslüman kardeşler gördüm. Camiler açılmış, en ummadığım uzaktaki kasabalara dahi yayılmışlar. Artık Almanya'da Türkleri, müslümanları, camileri, ezanı bilmeyen, duymayan, tanımayan ahali kalmamıştır. Amerika'da da öyle, el-hamdü lillâh... Her yerde İslâm yayılıyor.

Amerika'da ayrıca çok güzel şeyler gördüm; hürriyet havası var, herkes serbest. Çeşitli medeniyetlere mensub, anlayışlara mensub insanların bir arada huzurla yaşamasını esas almış bir toplum. Kendi tabirleriyle *multi-cultural* diyorlar. Çeşitli, değişik kültürlere mensub insanların huzur içinde, birbirlerinin hakkına tecavüz etmeden, birbirlerine baskı yapmadan yaşamasını esas almışlar. Devletlerinin varlığı ve bekàsı buna bağlı olduğundan, buna çok önem veriyorlar. Birisi ötekisini inancından dolayı kınasa, baskı yapsa, polis gelip onu sorgulamağa hak kazanıyor. O bakımdan, kimse kimseyi inancından dolayı, kılığından, kıyafetinden, başörtüsünden dolayı kınamıyor; güzel bir şey! İmrendim.

Paralarına, (*In God we trust*) "Biz Allah'a tevekkül ederiz." diye yazmış olmaları, başka paralarda görülmeyen güzel bir şey... Yâni, inançlarını herkesin elinde dolaşan paraya aksettirmiş oluyorlar. İnançlarının şekillerini, işaretlerini paralarına işlemiş oluyorlar.

Bunlar tabii güzel şeyler. İnsan burada bu duygularla, medeniyetin, karşılıklı insanların birbirlerine, inançlarına sevgi, saygı duymasının, ilgi duymasının, birbirlerine nezâket ve zarâfet dairesi içinde bakmasının güzelliğini görebiliyor. İnşâallah bizdeki aşırılıklar, sivrilikler de bertaraf olur da; o güzel, engin İslâm'ın, güzel, engin, tatlı kardeşlik havası hakim olur. Kimse kimseye yan bakıp, kaş çatıp, baskı yapmağa kalkışmaz.

İslâm'da muhabbet çok önemli... Müslümanın müslümanı sevmesi fevkalâde önemli! Candan bir sevgi ile müslümanların birbirlerini kardeş olarak görüp, yardımlaşması lâzım! Birbirlerini sevmeleri gerekiyor, ihtiyaçlarına, yardımlarına koşmaları

gerekiyor. Bu bakımdan, açtığımız sayfada mevcut olan bazı hadisleri hemen, bu kadar girişten sonra okumaya geçebilirim.

Yalnız burada, dış görünüm olarak hoşuma giden bir başka şey; sonbahar yaklaştı tabii, hava güneşli gidiyor ama artık bu sabah bir hayli serindi. Hattâ öğleye kadar, gezdiğim yerlerde pardesüyle bile, güneşe rağmen serinliği hissettim. Burada çok güzel bir şey oluyor; yaprakların kimisi sararıyor, kimisi de çok güzel kırmızı, mor, canlı renklerle pastel renkler rengârenk oluyor. Yâni ormanlık, ağaçlık kısma baktığınız zaman, bir renk cümbüşüyle karşılaşmak, gerçekten sıcak bir görünüm veriyor, çok güzel...

Kaldığımız evin önü, sağı, solu çayır, çimen... Yâni aslında sekiz tane dairenin bir arada olduğu bir blokta yaşıyoruz ama, son derece güzel, ferah yapılmış evler... Üç tarafı çayırlık ve çayırlar yemyeşil, insan imreniyor. Üzerinde sincaplar ve tavşanlar koşuşuyor. Yâni her an tavşanları görmek mümkün.

Bugün de sabahleyin arabaya bindik, ana caddede gidiyoruz. Ah elimizde bir tele-objektif veyahut bir video kamera olsaydı. Çok güzel bir olay... Vasıtalar yokuş aşağı, birbiri arkasına dizilmiş akarken; yolun üstünde bir taraftan öbür tarafa uzanan kalın tellerin üzerinde elektrikli, kırmızı, yeşil, sarı yanan sinyallerin üzerinde, baktık sincabın birisi caddeyi üstten geçiyor. Yâni üst geçit gibi, yaya geçidi gibi kullanıyor. Çok hoş bir manzaraydı.

Burada hayvanlara da bir müsamaha var. Yâni hemen, “Tavşan var, yakala, vur, kes, öldür!.. Sincap var, yakala, kovala, taşla!” demiyorlar, böyle bir şey yok... Hayvanlara da bir hayat hakkı tanımışlar. O da güzel, o sevgi, o muhabbet de güzel bir şey, aziz ve sevgili kardeşlerim!..

b. Bir Mü’mini Sevindirmek

Bu sevgiyle, muhabbetle, dostlukla ilgili sözlerden sonra, Peygamber SAS Efendimiz’in hadis-i şeriflerine geçiyorum. Bu cuma günkü sohbetimde birinci hadis-i şerif; Abdullah ibn-i

Mübarek'in rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[39]

مَنْ أَقَرَّ بِعَيْنِ مُؤْمِنٍ ، أَقَرَّ اللهُ بِعَيْنِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (ابن المبارك عن عبيد الله بن زاحر عن بعض أصحابه)

RE. 408/3 (*Men ekarra bi-ayni mü'minin, ekarra'llàhu bi-aynihî yevme'l-kıyâmeh*) "Kim bir mü'min kulun gözünü serinletirse, yâni ona göz serinliği verirse, Allah da kıyamet gününde onun kendi zatına, kendisine göz serinliği verir."

Göz serinliği, Araplarda, gönül hoşluğu, gönül şenliği mânâsına kullanılıyor. Yâni *gözümün şenliği* dediği zaman, gönlümün sürûru, neşesi mânâsına geliyor. "Kim bir kimsenin gözünü serinletirse; yâni *kurretü ayn* dediğimiz durum olursa, gönlünü hoş ederse, sevindirirse; Allah da onun ahirette kalbini hoş eder, onu sevindirir, onun gözünü şenlendirir." diye buyurmuş oluyor.

Tabii buradan müslümanın müslümanı sevindirmesi gerektiğini, onun sevineceği hareketlerde bulunması, tavırlar takınması gerektiğini, yüzüne gülerek bakması gerektiğini, güzel sözler söylemesi gerektiğini anlıyoruz.

c. Selâmlaşma ve Musafaha

Hemen bu arada, şeklen yapılması gereken iş olarak da musafaha dediğimiz hadise var. Bu husustaki bir hadis-i şerifi de okuyalım. Efendimiz SAS buyurdu ki:[40]

---

[39] Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.239, no:685.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1194, no:43087; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.42, no:21442.

[40] Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.286, no:711; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.436, no:1247; Ebû Ümâme RA'dan.

Kısmen: Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.375, no:2654; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VI, s.472, no:8949; İbn-i Ebî Hàtim, *İlel*, c.II, s.307, no:2433; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.249, no:25347; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.361, no:10980.

تَمَامُ التَّحِيَّةِ الأَخْذُ باليَدِ ، وَالْمُصَافَحَةُ بِالْيُمْنٰى (الحا كم في الكنى عن أبي أمامة)

RE. 257/3 (*Tamâmü't-tahiyyeti el-ahzü bi'l-yed, ve'l-musàfahatü bi'l-yümnâ*)

Ebû Ümâme el-Bâhilî Hazretleri'nden rivayet edilmiş bu hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Selâmlaşmanın tamamı, mükemmel olması, kâmil olması elini tutmakla olur. Karşısındaki kimsenin elini avuçlarına almakla olur ve sağ ellerle musafaha yapmakla olur."

Yâni, bir insan bir kimseyi sevdi mi, elini avucuna alır; bir taraftan sevgiyle elini tutarken, bir taraftan da sevgiyle yüzüne bakar, tatlı güzel sözler söyler. Gözümüzün önünde o manzara canlanıyor. Yâni, "*Es-selâmü aleyküm!*" demek bir selâmdır ama, "Selâmlaşmanın tamam olması, eli tutmakla, sağ ellerle musafaha yapmakla olur." diye Efendimiz buyuruyor.

Musafaha dediğimiz, elleri tutularak yapılan selâmlaşma tokalaşmadan daha başka türlüdür. Şöyle başparmaklar yukarda olmak üzere yapılan bir el tutuşma şeklidir. Her iki elle birden karşı tarafın iki eli tutulursa, daha samîmî, daha candan bir durum oluyor. Bazıları da musafaha ederken, hürmeten karşısındakinin elini öpmeğe kalkıyorlar. Onun üzerine öteki de öptürtmemeğe uğraşıyor. Bunları, böyle güzel tevâzu sahnelerini Harem-i Şerif'te görüyoruz. O da onun elini öpmeğe çalışıyor filân...

Hattâ geçen gün bendeniz —hayırdır inşâallah— rüyamda gördüm. Hocamız Rahmetu'llâhi Aleyh, şöyle ön tarafta namaz kılacakmış, sünnet kılıyoruz; ama deniz kenarı gibi kumsal bir yer... İleriye doğru gidecek on metre kadar, orada imam olacak. Deniz önümüzde engin... Babam Necati Efendi de ön tarafa çağrılıyor, imamın arkasındaki boşluğa;

"—Yaşlısınız, muhteremsiniz, gelin!" filan diye...

Babam da öndeki sakallı kimselere, "Siz geçiverin!" diye işaret ediyor. Onlar da ısrar ediyorlar babam geçsin diye. Bu arada musafaha edelim derken, ellerini tutup, birbirlerinin ellerini öpmeğe kalkıyorlar. O onun elini, o da onun elini öpmeğe kalkışınca, bir tevazu sahnesi oluyor. Hem muhabbet, hem de karşı tarafı kendisinden üstün görüp el öpmek istemesi, bir tevazu oluyor. O karşı tarafın da bu tarafın elini öpmek istemesi, aynı tevazuya sahip olduğunu gösteriyor. Hem muhabbet var, hem mahviyet var, hem tevâzu var, hem sevgi, hem saygı; her şey var.

Hocamız da uzaktan bakıyor, onların o halini görünce yanlarına yanaşıyor, o da onların ellerine ellerini katıp, onların ellerini öpmek ister gibi daha üstün bir tevâzu gösterince; ben tabii sevincimden, hayranlığımdan, "Ne kadar güzel tevâzù!" diye rüyada mest olarak, çok memnun bir şekilde kumlara yaslanıyorum. Sonra da denize doğru yürüyorum, suların içine de ayaklarım giriyor. Mestlerim varmış, çoraplarım varmış, sonra onları çıkarıyorum.

Hâsılı, bu benim gördüğüm bir rüya, —hayırdır inşâallah— bu vesileyle anlatmış oldum ama; böyle elle musafaha yapıldığı zaman, selâmlaşma daha sıcak olmuş oluyor, sevgi daha güzel

ifade edilmiş oluyor. Selâmlaşmanın tamamı böyledir diye bildirilmiş.

Selâmlaşma bir muhabbet eseridir. Musafaha daha üstün bir sevgi eseridir. Bunların hepsi çok çok güzel şeyler...

Mü'mini sevindirmenin çok çok çeşitleri var. Parası olan parasıyla sevindirir ama hiç bir şeyi olmayan tatlı diliyle, güzel tavırlarıyla, sevgisini ifade edecek davranışlarla o gönül almayı gene sağlayabilir. Peygamber SAS bu sevginin tahakkuk etmesine çok önem vermiş. Hadis-i şeriflerde sevginin artması için tavsiyeleri var. O hadis-i şeriflerden bir ikisini size nakledeyim:

d. Hediyeleşme Sevgiyi Arttırır

Meselâ, Aişe-i Sıddîka Validemiz (*Radıya'llàhu teàlâ anhâ*)'nın rivâyet ettiğine göre, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[41]

تَهَادَوْا ، تَزْدَادُوا حُبًّا (طس. والعسكري ، كر ، عن عائشة)

RE. 259/1 (*Tehâdev, tezdâdû hubben*) "Birbirinizle hediyeleşiniz, o zaman birbirinize karşı muhabbetiniz artar." Sevginiz hediye yoluyla ifade edilmiş olur. "Hà bak, bu beni seviyormuş da hediye verdi." diye, o da ona hediye verir.

Mümkünse, hediyeyi hediyeyle karşılamak lâzım! Tabii bunu da zarif bir şekilde yapmak lâzım! Yâni hemen anında birisi birisine verip, ötekisi de ona karşılığını verdiği zaman, tatsız oluyor. Yâni "Ben senin hediyenin altında kalmak istemiyorum!" gibi bir tavır oluyor, o da iyi olmuyor. Zamanını kollamalı, fırsatını kollamalı:

"—Bu bana hediye vermişti, bir zamanı gelince ona vermeyi düşünüyorum!" demeli.

---

[41] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.54, no:5775; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.380, no:655; Ebü'ş-Şeyh, *Emsâlü'l-Hadîs*, c.I, s.163, no:125; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.III, s.207, no:582; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.440; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.171, no:15057; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.260, no:6718; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.319, no:1023; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.378, no:11016.

Hediyeleşmeyi SAS Efendimiz tavsiye ediyor. Hattâ başka bir hadis-i şerif daha okuyalım:[42]

تَهَادَوْا ، فإنَّ الهَدِيَّةِ تُضعَفُ الحُبَّ ، وتَذْهَبُ بِغَوَائِلِ الصَّدْرِ

(طب. أبو يعلى ، أبو نعيم عن أم حكيم)

RE. 259/2 (*Tehadev, feinne'l-hediyyeti tuda'ifü'l-hubbe, ve tezhebü bi-gavâili's-sadr.*) "Hediyeleşin birbirinizle, çünkü hediyeleşmek, hediye vermek, verilen hediye sevgiyi kat kat arttırır ve insanın içinde, kalbinde göğsünde saklı olan çeşit çeşit kinleri, kırgınlıkları, gaileleri giderir." buyurmuş.

Demek ki, müslümanlar birbirlerini çok sevecek, sayacak. Sevgi-sini selâmla ifade edecek, musafaha ederek ifade edecek, hediye vererek ifade edecek. Bunların çok faydaları var.

Bazı kimseleri görüyorum, hediyeyi kabul etmiyorlar:

"—Minnet altında kalmak istemiyorum, teşekkür ederim, alamam!" filân diyorlar.

Bu da doğru değil... Hediyeyi almak lâzım! Mümkünse, karşılığını münasip bir zamanda vermek lâzım! Eğer parası yetmiyorsa, hediye verecek imkânı yoksa karşı tarafa dua eder, o da hediyedir. Duası da karşı tarafa fayda sağlar.

Peygamber SAS Efendimiz hediyenin alınmasını, verilmesini uygun görmüş ve bir ifadesinde de şöyle geçiyor. Enes RA'dan bu hadis-i şerif... Dikkatle dinleyin, hatırınızda kalsın, önemli:[43]

مَنْ أَكْرَمَهُ أَخُوهُ الْمُسْلِمِ ، فَلْيَقْبَلْ كَرَامَتَهُ ؛ فَإِنَّمَا هِيَ كَرَامَةُ اللهِ ،

---

[42] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXV, s.162, no:383; Ümm-ü Hakîm RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.173, no:15061; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.260, no:6719; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.320, no:1023; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.379, no:11018.

[43] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.300; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.601, no:5885; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.171; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.299, no:25491; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.47, no:21457.

فَلاَ تَرُدُّوا عَلَى اللهِ كَرَامَتَهُ (كر. حل. وابن لال عن أنس)

RE. 408/10 (*Men ekremehû ehùhü'l-müslim*) "Her kime ki, müslüman kardeşi bir ikramda bulunmuşsa (*Felyakbel kerâmetehû*) o arkadaşının kendisine yaptığı ikramı, hediyeyi kabul etsin." Yâni reddetmesin, almamazlık yapmasın, demek. (*Feinnemâ hiye kerâmetu'llàhi*) "Çünkü verdiren Allah... O hediye, o ikram, o kerâmet Allah'tandır. (*Felâ teruddû alle'llàhi kerâmetehû.*) Allah'ın size o kulu vasıtasıyla gönderdiği ikramı reddetmeyin!" diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki, "Söyleyene değil, söyletene bak!" dedikleri gibi, verene değil, verdirene hürmeten hediyeyi almak lâzım! Hadis-i şeriften böyle anlaşılıyor. Hattâ İbn-i Ömer RA'dan başka bir hadis-i şerifte de açıkça beyan edilmiş:[44]

مَنْ أَكْرَمَ أَخَاهُ، فَإِنَّمَا يُكْرِمُ اللَّهَ (ابن النجار عن ابن عمر)

RE. 408/9 (*Men ekreme ehàhu feinnemâ yukrimu'llàh.*) "Kim kardeşine ikram ederse, bir hediye, bir şey ikramda bulunursa, Allah'a ikram etmiş olur." Yâni, kardeşine ikramda bulunduğu zaman, Allah'ın hoşuna gidecek bir şey yapmış oluyor, Allah'a ikramda bulunmuş gibi oluyor.

Meselâ, diyelim ki bir elma ikram etti. Yâni o hediye, o ikram Allah'a ikram edilmiş gibi çok muazzam, kıymetli bir şey oluyor. Ötekisi de elmayı alacak; çünkü o elmayı da Allah verdirtiyor, Allah'tan ona bir hediye... Alınan hediye de, Allah'ın ona bir ikramı oluyor. Bu, iki yönlü önemli...

O bakımdan müslümanlar hediyeleri, birbirlerine karşı ikramları almalı; ama karşılığında da, mümkünse münasib bir

---

[44] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.576, no:5806; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.277, no:975; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Hâris, *Müsned*, c.I, s.315, no:204; Ebû Hüreyre RA'dan ve Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.298, no:25488; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1381, no:2384; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.45, no:21453.

zamanda karşılığını vermeli! Çünkü *tehâdev* demek, "Karşılıklı bu işi yapın!" demek. Bu işteşlik fiilidir, müşâreket fiilidir. Yâni o sana versin, sen ona ver ki karşılıklı olsun. Tek taraflı olup da, bizim eskilerin tekerlemesi var, "Rabbenâ, hep bana!" diye. O tarzda tek yönlü olursa, istismar olur. Birisinin ötekileri sömürmesi gibi olmaması lâzım, dikkat etmek lâzım! İkramı almalı, mümkünse karşılığını vermeğe çalışmalı.

Dinimizin emirleri ne kadar güzel! Çok şükür Rabbimiz'e, bize İslâm'ı nasib etmiş. Birisinden bir ikram gelirse Allah'ın ikramı, Allah bize ikram etmiş gibi oluyor. Biz birisine bir şey ikram edersek, Allah bize ikramda bulunuyor, Allah'a yapılmış bir ikram oluyor. Her yönden güzel...

Kerâmet kelimesinin kullanılışına dikkatinizi çekmek istiyorum:

(*Men ekramehû ehûhü'l-müslim*) "Her kime ki müslüman bir kardeşi ikramda bulunursa, (*felyakbel kerâmetehû*) onun ikramını kabul etsin!" buyruluyor.

Biz kerâmeti, evliyaullahın olağanüstü yaptığı bir iş, şaşılacak bir iş mânâsına kullanırız. Yâni peygamberlerin yaptığına mucize diyoruz, evliyaullahın olağanüstü işlerine de kerâmet diyoruz. Bakın burada kerâmeti ne mânâya kullanıyor?.. "Her kime ki bir müslüman kardeşi ikramda bulunursa, onun o ikram ettiği ikramını, ikram ettiği eşyayı, yâni kerâmeti kabul etsin!" diyor.

Kerâmet, ikram mânâsına geliyor, ikram olarak verilen bir şey mânâsına geliyor. Burada kerâmetin ne demek olduğunu kardeşlerimiz iyice anlamış olsun diye, kelimenin kullanılışına da dikkatinizi çektim. Kerâmet aslında ikram edilen şey demek. O olağanüstü haller de, Allah'ın sevgisinden dolayı, evliyâullaha bir ikramı olduğundan, ona kerâmet deniliyor. Yâni dikkat edilirse, büyükler o olağanüstü olayı o kişinin kendi zatına bağlamamışlar, Allah'ın ikramı olarak görmüşler. Allah o kulu seviyor, Allah o kula ikram ediyor. O da olağanüstü bir şeyi izhar ediyor, bir ikram olarak yapıyor. Onun için Allah'ın o ikramına kerâmet denilmiş oluyor. Kerâmetin anlamının doğru anlaşılması için önemli.

Bir konuşmamda demiştim, her şeyi yapan Allah-u Teàlâ Hazretleri'dir. Tabii bu çok doğru bir söz... Çünkü, (*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) "Allah'tan başka güç, kuvvet sahibi yok; her şeyi yapan Allah!" Evliyâullahın da kerâmeti Allah'ın ona bir ikramı... Allah onu nasib ediyor da, ondan böyle oluyor. İşin kökünü bilmek ve her şeyin Allah'tan olduğunu anlamak bakımından önemli...

Aziz ve sevgili kardeşlerimiz! Sevgiden, muhabbetten, musafahadan ikrama derken, güzel güzel şeyler konuşmuş olduk. Müslümanın, müslümana karşı sevgi arttırıcı şeyler yapması gerekirken, aksinin çok yanlış olduğunu gösteren hadis-i şerifler var. Onlardan bir tanesini okumak istiyorum:

e. Yalan Yeminle Haksızlık Etmek

Bu hadis-i şerif Ebû Ümâme Hazretleri'nden ve başka ravîlerden rivâyet edilmiş. Çok kaynakları var; Neseî, İbn-i Mâce, Taberânî, Müslim, İmam Mâlik, Ahmed ibn-i Hanbel rivâyet etmiş:[45]

مَنْ اقْتَطَعَ حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِيَمِينِهِ ، فَقَدْ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ النَّارَ ، وَ حَرَّمَ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ. فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَإِنْ كَانَ شَيْئًا يَسِيرًا ؟ قَالَ

---

[45] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.122, no:137; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.246, no:5419; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.118, no:2315; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.260, no:22293; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.483, no:5087; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.345, no:2603; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.273, no:796; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.90, no:9219; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.2, no:22581; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.216, no:4838; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.179, no:20499; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.481, no:5980; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.196; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1139; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.33, no:87; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.40, no:88; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.449, no:383; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahàbe*, c.II, s.248, no:654; Ebû Ümâme RA'dan.

Er-Rebi', *Müsned*, c.I, s.259, no:660; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.328, no:7804; Câbir ibn-i Atîk, babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.974, no:46370; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.37; 21432.

وَإِنْ كَانَ قَضِيبًا مِنْ أَرَاكٍ (مالك. حم . م . ن . ه. طب . عن أبي
أمامة ؛ خ. طب. ك. ض. وسبع آخر عن أبي سفيان)

RE. 408/1 (*Meni'ktatea hakkan imree müslimin bi-yemînihî, fekad evceba'llàhu lehü'n-nâr, ve harrame aleyhi'l-cenneh; fekàle racülün: Yâ rasûla'llàh, ve in kâne şey'en yesîrâ? Kàle: Ve in kâne kadîben min erâk*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Bu hadis-i şerif tehditli, korkulu bir durumu bize anlatıyor. Yapmamamız gereken bir şeyi öğrenmiş olacağız. Onun için, dikkatle dinleyelim:

"—Kim bir müslüman kişinin hakkını yalan yere yemin ederek kesip alırsa, hakkını elinden alırsa..." Basıyor yemini yalan olarak, karşı tarafın hakkını gasbediyor, hırsızlık yapıyor. Birisinin malını, mülkünü, hakkını, yeminle elde etmiş oluyor. "Kim bir müslüman kişinin hakkını yalan yeminle koparıp, elinden çekip alırsa; (*fekad evceba'llàhu lehü'n-nâr*) Allah ona cehennemde yanmayı vacib kılar."

Yâni, o adam cehenneme gidecek. Neden? Yalan yere yemin etti, birinin hakkını yedi, hakkını gasbetti, hakkını çiğnedi, haksızlık yaptı. Cehenneme gidecek, (*Ve harrame aleyhi'l-cennete*) "Ve Allah o kula cenneti haram kılar." Cehenneme sokar, cenneti de ona haram kılar, cenneti nasib etmez.

Bu tabii yalan yere yeminin ne kadar kötü olduğunu gösteriyor. Şimdi maalesef duyuyoruz, mahkemelerin önünde gezen insanlar varmış. Birileri geldiği zaman:

"—İçeride şahit lâzım oldu, şahitlik yapar mısın?"

Hemen çıkıyormuş; tanımadığı, görmediği halde, "Şu şöyledir, bu böyledir..." diye yalancı şahitlik yapıyormuş. "Dünyada biraz para alıyorlar, adaleti şaşırtıyorlar amma ahirette bu yaptıklarından dolayı, müslüman olsalar bile cehenneme mutlaka girecekler, cennet kendilerine haram olacak!" diye Peygamber Efendimiz bildiriyor. Demek ki, haksızlık etmemek lâzım! Yeminle haksızlığı sağlamamak lâzım!

Böyle bir durumda birisi sordu, dedi ki:

(*Ve in kâne şey'en yesîrâ*) "Yâ Rasûlallah, az bir şey olsa da mı?" Yâni, yeminle küçük bir haksızlık yaptı, azıcık bir şey alsa da öyle mi?

Kàle: Ve in kâne kadîben min erâk) "Eğer misvaktan bir dal parçası bile olsa..." buyurdu.

Misvak, Arap ülkesinde bir çalının köküdür. Çölde olur, bağda, bahçede olmaz. Kökünü çıkarttığın zaman kesersin, ıslak bir kök. Ama güzel, tel tel, tertemiz oluyor. Dişlerin, diş fırçası gibi tabii bir şekilde fırçalanmasına yol açıyor. Fırçalanmakta kullanılmış Peygamber Efendimiz'in zamanından beri... Ve çok güzel temizliyor, fırçadan daha sıhhatli olarak temizliyor. Ayrıca içinde asitleri söndüren bir madde, antiseptik, mikropları öldüren madde olduğundan, onu kullanan insanın diş etleri sıhhatli oluyor, pırıl pırıl oluyor. Yâni, tâ bin dört yüz yıl önceden ağız temizliği ve ağız güzelliği için kullanılan bir şey...

Ama çok ucuz olduğundan, çölde, her yerde bulunan bir dal veya bir kök olduğundan, Peygamber Efendimiz onu misal veriyor. Yâni, "Misvaktan bir dal parçası bile olsa, ne kadar az olursa olsun, haksız yere yemin ederek bir insan birisinin misvak parçasını bile almış olsa, ona cehennem vacib olur, gerekli olur. Allah onu cehenneme sokar, cehennemi vacib kılar. Cenneti de ona haram kılar, cennete giremez." diyor.

Demek ki, müslümanı üzmemek lâzım! Hakkını yememek lâzım, haksızlık yapmamak lâzım! Mahkemelerde yalan yere yeminler etmemek lâzım!.. Bunlar çıkıyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi her türlü hatadan, kusurdan, günahtan, ahirette felâkete uğramağa sebep olacak işlerden, amellerden, icraattan korusun, uzak eylesin... Güzel şeyleri yapmak nasib eylesin...

f. İstiğfarın Faydaları

Tabii, önceden hatalı bir şeyler yapılmışsa ne yapmak lâzım?.. Tevbe ve istiğfar etmek lâzım! Abdullah ibn-i Abbas RA'ın rivâyet ettiği bir hadis-i şerifte:[46]

---

[46] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.248, no:2234; Hàkim, *Müstedrek*, c.4, s.291, no:7677; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.439, no:645; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*,

مَنْ أَكْثَرَ مِنَ الْاِسْتِغْفَارِ، جَعَلَ اللّٰهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ مِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجًا، وَمِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجًا، وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لاَ يَحْتَسِبُ

(حم. وابن السني. ك. هب. عن ابن عباس)

RE. 408/6 (*Men eksera mine'l-istiğfâri*) "Kim istiğfarı çok yaparsa, '*Estağfiru'llàhe'l-azîm ve etûbü ileyh... Allahümma'ğfirlî ve'rhamnî...*' filân gibi tevbe ve istiğfar sözlerini çok söylerse; (*ceala'llàhu azze ve celle lehû min külli hemmin feracâ*) Allah onu her türlü sıkıntısından sevince, ferahlığa çıkartır."

(*Ve min külli dìkın mahracâ*) "Her türlü sıkışıklıktan bir kurtuluş yerine ulaştırır, tasasını dağıtır, üzüntüsünü feraha çevirir, sıkıntıdan ferahlığa çıkartır."

(*Ve razekahû min haysü lâ yahtesib*.) "Onu ummadığı yerden rızıklandırır." diye buyuruyor Efendimiz... Ahmed ibn-i Hanbel ve diğer kaynaklar rivâyet etmiş.

Demek ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne çok tevbe ve istiğfar edeceğiz. Evvelce yaptığı hatalar hatırına geldikçe, bu hadisler okundukça, bu vaazlar dinlendikçe, Ramazan geldikçe, Kur'an okundukça, insan kendi kendisini hesaba çekiyor; iyi insanların ne kadar iyi şeyler yaptıklarını, Peygamber Efendimiz'in ne kadar güzel şeyler tavsiye buyurduğunu öğrenince, "Ah, ben ömrümü

---

c.VI, s.118, no:10290; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Ferah Ba'de'ş-Şiddeh*, c.I, s.53, no:8; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.57, no:2423; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.37, no:3654; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Lafız farkıyla: Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.475, no:1518; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1254, no:3819; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.281, no:10665; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.240; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.351, no:6214; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.211; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.420; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.369, no:1445; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VII, s.136, no:1445; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.476, no:2069, 2083; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.45, no:21452, 23791.

boşa geçirmişim, nice hatalar etmişim!" diye üzülüyor. Tabii tevbe ve istiğfar etmesi lâzım!

Tevbe ve istiğfar ederse, Allah üzüntüsünü sevince değiştirir, sıkıntısı ferahlığa değiştirir, genişliğe çıkartır, ummadığı yerden rızıklandırır. Günahlarını da bağışlar, sevdiği kul eder. Tevbe istiğfar kurtarıyor kulu... Onun için tevbe istiğfarı çokça yapalım, aziz ve sevgili kardeşlerim!..

Her zaman da söylüyorum, bakın bu hadis-i şeriflerin hepsi dervişliği takviye ediyor, dervişliğin doğru olduğunu gösteriyor. Bazıları çıkıp bunları inkâr ediyorlar ama, hadis-i şerifler öyle değil. Ya hadis-i şerifleri bilmiyorlar, ya dinin özünü anlamıyorlar.

g. Zikri Çok Yapmak

Peygamber Efendimiz'in bir hadis-i şerifi de, Ebû Hüreyre RA'dan... Gümüşhânevî Hocamız Rahmetu'llâhi Aleyh, "Bütün râvîleri çok güvenilir insanlardır." diye özel olarak arkasına yazmış:[47]

مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ اللهِ ، فَقَدْ بَرِىءَ مِنَ النِّفَاقِ (ابن الشاهين في الذكر عن أبي هريرة ورجاله ثقات)

RE. 408/7 (*Men eksera zikra'llàh, fekad berie mine'n-nifâk.*) "Kim Allah'ın zikrini çok yaparsa, münafıklıktan beraat eder, münafıklık onun üzerinden izâle olmuş olur." Yâni o kimse artık, münafık olma durumuna asla sokulamaz, o durumda düşünülemez; münafıklıktan kurtulmuş olur.

Demek ki, Allah'ın zikrini çok yapacağız. "*Allah*" diyeceğiz, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" diyeceğiz. "*Sübhàna'llàh... El-hamdü lillâh...*" diyeceğiz, dâimâ zikirle vakit geçireceğiz.

---

[47] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.86, no:6931; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.172, no:974; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.415, no:576; İbn-i Şâhin, *et-Tergîb fî Fadàili'l-A'mâl*, c.I, s.183, no:161; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.425, no:1827; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.45, no:21451.

Yunus Emre (Rh.A) ne güzel söylüyor:[48]

Yunus, sen bu dünyaya niye geldin?
Gece gündüz hakkı zikretsin dilin,
Evliyâya uğramaz ise yolun,
Göçtü kervan kaldın dağlar başında!..

diye zikretmeyi öğüyor. Yunus'u seviyoruz, sözlerini de sevelim, çünkü hadis-i şerife uygun. Mevlâna'yı seviyoruz, sözlerini ve yolunu da sevelim, çünkü hadis-i şerife uygun. Peygamber Efendimiz'i seviyoruz, bunlar hadis-i şerifleri...

O halde bazı insanlar kendi kafasından İslâm'ı yanlış yorumlamasınlar, hadislere aykırı şeyler söylemesinler, halkı şaşırtmasınlar! Dinin özü Kur'an-ı Kerim'den ve hadis-i şeriflerden anlaşılır. Hadis-i şerifleri ihmal eden, göz ardı eden kimse dinin özünü anlayamaz, şaşırır, sapıtır. Modernist olacağım derken, anarşist olur. Dinî bakımdan anarşist olur. Dini anarşiye sürükleyen, müslümanların kafasını karıştıran, eski alimlerin

---

48 Dr. Mustafa Tatçı, *Âşık Yunus*, s.139, şiir no: 168. Şiirin tamamı şöyle:

Nice bir uyursun, uyanmaz mısın?
Göçtü kervan, kaldın dağlar başında...
Çağrışır dellallar, inanmaz mısın?
Göçtü kervan, kaldın dağlar başında!

Bülbül olup dost bağında ötegör,
İyi amellerle yükün tutagör,
Efendimin kervanına yitegör,
Göçtü kervan, kaldın dağlar başında!

Emîr hac göçeli hayli zamandır,
Muhammed cümleye dindir imandır,
Delilsiz gidilmez yollar yamandır,
Göçtü kervan kaldın dağlar başında!..

Yunus, sen bu dünyaya niye geldin?
Gece gündüz Hakkı zikretsin dilin!
Evliyaya uğramaz ise yolun,
Göçtü kervan, kaldın dağlar başında!

sözlerine aykırı abuk sabuk şeyler söyleyen kimse durumuna düşer.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi zikrinden, şükründen, tevbesinden, istiğfarından, onların faydalarından istifade edenlerden eylesin... Böyle inkâr edip de yanlış yollara sapanlardan eylemesin aziz ve sevgili kardeşlerim!..

h. İyiliğin En Mükemmeli

Peygamber Efendimiz'in bir hadis-i şerifini söyleyerek, dinimizin ne kadar güzel olduğunu gösteren hadis-i şeriflerden bir tanesini, yâni duydukça dinimizin ne kadar çağlar üstü olduğunu herkes anlasın diye, bu son hadis-i şerifi de okuyup bitirmek istiyorum:[49]

تَمَامُ الْبِرِّ، أَنْ تَعْمَلَ فِي السِّرِّ عَمَلَ الْعَلاَنِيَةِ (الحكيم عن أبي عامر الأشعري؛ طب. عن أبي عامر السكوني)

RE. 257/1 (*Temâmü'l-birri, en ta'mele fi's-sirri amele'l-alâniyyeh.*) Peygamber Efendimiz kısaca böyle buyurmuş.

Birr ne demek?.. İki 'r' harfi ile *el-birr,* iyilik demek. (*Tamâmü'l-birr*) "İyiliğin en olgun, en mükemmel şekli" demek. En mükemmel iyilik, iyiliğin en yüksek derecesi neymiş? (*En ta'mele fi's-sirri amele'l-alâniyyeh*) "Tenhada, hiç kimse yokken, gizlide, herkesin karşısındaykenki gibi, kendine çeki düzen verip yaptığın gibi hareket etmendir."

Alâniyyeh, alenî olarak demek. Yâni alenî olarak insanların karşısında yürürken, otururken, konuşurken, yemek yerken, herkes nasıl dikkat ediyor yemesine, içmesine... İnsanlar ayıplar diye, insanlara önem verdiği için, "Yanlış bir şey yaparsam,

---

[49] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.283, no:3420; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.270; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.317, no:800; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1205; Ebû Àmir es-Sükûnî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.50, no:5265; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.361, no:10979.

kınanırım, ayıp olur." filân diye çekiniyor, insanları sayıyor. Şimdi bu herkesin karşısında böyle yapıyor. Yalnız kaldığı zaman ne yapıyor, önemli olan o... Bizim dinimiz diyor ki:

"Eğer yalnız kaldığın zaman, gizlide de, alenî olan zamanda değil de halktan uzakta olduğun zamanda da iyilik yapabiliyorsan, asıl iyilik odur. İyiliğin en kâmil şekli öyledir." diye buyruluyor.

Onun için, aziz ve sevgili kardeşlerim! Her zaman Allah'ın bizi gördüğünü hatırda tutalım, hatırdan çıkartmayalım! Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzurundayız, Allah-u Teàlâ Hazretleri her yerde hâzır ve nâzırdır. Yaptıklarımızı görüyor, söylediklerimizi duyuyor, kalbimizden geçenleri biliyor, niyetimizi biliyor. İyi insan olalım; yalnızken de, polis varken de, müfettiş varken de, halk varken de, hiç kimse yokken de, hiç kimse göremeyecekken de, geceleyin de, tenhadayken de halimiz daima güzel olsun... Kötü şeyler yapmayalım, iyi şeyler yapalım. Her zaman sevap kazanalım, ömrümüz hayırla, sevapla geçsin. Rabbimizin huzuruna şu dünya imtihanını başarmış olarak, sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım...

Mevlâmız bizi cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... Allah hepinizden razı olsun, cumanız mübarek olsun... İbadetlerinizi yapın, cumalarınızı kılın, Yâsinlerinizi okuyun, tesbihlerinizi çekin, bizi de duadan unutmayın!.. Hepinize gönüller dolusu sevgiler, selâmlar, dualar ve temennîler...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

10. 03. 1997 - AMERİKA

8. ALLAH'A SÖĞENLER VE YALANLAYANLAR

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri, dünyanın ve ahiretin her türlü hayırlarına lütfuyla, keremiyle cümlenizi erdirsin... Yolunda dâim eylesin, sevdiği kul eylesin... Sevdiği güzel hayırları, icraatı yapmayı nasib eylesin... Ömrünüzü bereketlendirsin... Hâsılı, iki cihan saadetine sevdiklerinizle beraber cümlenizi nâil eylesin...

a. Amerika İlginç Bir Ülke

Bugün İmam Neseî'nin eserinde Ebû Hüreyre RA'ın rivayet ettiği bir hadis-i kudsîyi, yâni "Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyuruyor..." diye Peygamber SAS Efendimiz'in bize bildirdiği bir hadis-i şerifi okumak istiyorum.

Çünkü Amerika'dayım. Amerika çok güzel bir diyar, çok geniş bir kıt'a... Bizim için ilginç çok yönleri var. Dergiye gönderdiğim yazıda da belirttim, hürriyetler var... Hattâ İslâm'a çok daha sıcak bir ülke... İslâm'a karşı ön yargıları az olan, söylendiği zaman gerçekleri kabul edebilen bir ülke...

Gelişmiş bir ülke... Alt yapısı güzel, alet, edevat, cihaz, ulaştırma, haberleşme, öğrenme, öğretme imkânları geniş, rahat bir ülke... Bunların hepsi güzel... Onun için, burada kardeşlerimizin güzel çalışmalar yapmasıyla İslâm yayılabilir.

Nitekim daha önceden de anlatmış olduğum, buralarda çalışan bazı alim kardeşlerimiz var... Yusuf Ziya [Kavakçı] kardeşimiz var, emekli profesör; güzel çalışmalar yapıyor. İbrahim kardeşimiz var, profesör... Böyle çok candan İslâm'a hizmet eden kardeşler var... İnşâallah güzel sonuç verir.

Tabii buraya gelenler, hicret ettikleri zamanlarda Avrupa'da mevcut olan baskılardan kurtulmuşlar. Oralarda dinlerinden ve mezheblerinden dolayı baskı olmuş. O baskılardan kurtulmak için

buralara gelmişler, gönüllerince bir yerlere yerleşmişler. Buralarda gönüllerince yaşamışlar ve istedikleri şekilde kiliselerini kurmuşlar. İtikadlarına göre hareket etmişler.

Öyle insanlar var ki burada, teknolojinin insanın hayatına getirdiği bütün yenilikleri reddedip, sade o eski hayatıyla gönlünce yaşamayı tercih ediyor. Öyle yerler var ki, *teaddûd-i zevcât* kànûnen serbest... Yâni *teaddûd-i zevcât* ne demek?.. Dört kadınla veya daha fazla sayıda kadınla evlenebilmek... Meselâ, kendi inançlarında o varmış. Hristiyan mezhebleri arasında öyle çok kadınla evlenebilen mezhebler var... İçki içmeyenler var, sigara kullanmayanlar var... Çok ilginç bir ülke... Yâni rengârenk bir ülke, panayır gibi, her türlü fikir olabiliyor.

Ülkenin bütünlüğü yok... Bizim Türkiye'de bir bütünlük var. Yâni, bir gün bir gazete basıldı mı, o gün ülkemizin her yerinden alınıyor, okunuyor. Bir haberleşme birliği var; aynı gün içinde, aynı şeylerin gündemin içine girmesi, insanların zihnini meşgul etmesi durumu var.

Amerika öyle değil, uçsuz bucaksız. Bir yerinden öbür tarafına gitmek için uçağa biniyorsunuz, altı saat yolculuk yapıyorsunuz. Bir ucuyla öbür ucu arasında altı saat, yedi saat zaman farkı var. Neredeyse Türkiye ile Amerika kadar zaman farkı var... Geniş bir ülke; çölü var, kıyıları var, sıcak yerleri var, karlı buzlu yerleri var, gölleri, nehirleri var.

Önemli bir ülke olduğu için, serbestlik de olduğundan, müslümanların burada İslâm'ı anlatmaları lâzım! Buradaki bilimsel çalışmaları bilmeleri, takib etmeleri ve bize aktarmaları lâzım!..

Onun için, Amerika'da bir şubemizin olmasını ben çok candan temenni ediyorum. Çünkü, inşâallah günlük gazetemiz çıkacak, inşâallah televizyonlarımız gelişecek, radyolarımız gelişecek... Her şeyin çağdaş, çağ üstü, en güzel tarzda olması lâzım, çağın önünde olması lâzım!.. En büyük yenilikleri yapabilmemiz lâzım!.. O bakımdan bura ile irtibatlı olmak lâzım! İnşâallah burada böyle bir irtibat merkezi, bir şube tesis edersek, buraya gelmiş olmaktan, sizden ayrı kalmış olmaktan, hasretle geçen günlerden

müteselli olacağım. Çünkü, sonuç güzel olacak diye düşünüyorum. Allah nasib eylesin...

Burada inancı İslâm'a yakın olanlar var. Amerikalı olduğu halde müslüman olanlar var. Burada çalışmayı önemli gördüğümden, hadis-i şerifi onunla ilgili seçeceğim.

Yalnız bizim Nakşî Tarikatımızla ilgili bir müjdeyi de kardeşlerime aktarmak istiyorum. New York'tan bir arkadaşımızın babası anlattı, kendisinin de tanıdığı bir kimseden bahsetti. Bizzat ziyaret ettiği bir büyük alimden bahsetti. Onu da bu cuma sohbetinde, bu maddî hayatın ötesinde, mânevî ne gibi olağanüstü haller oluyor; onları anlatması bakımından, olmuş bir olay, şahitleri olan bir gerçek hadise diye size nakletmek istiyorum:

Buradaki bir Amerikalı müslüman kadının rüyasına ihtiyar bir adam girmiş ve "Gel beni al kızım!" demiş. Ertesi gün tekrar rüyasına girmiş, yine "Gel beni al kızım!" demiş. Ama Amerikalı kalkıyormuş:

"—Rüyada bu mübarek çağırıyor beni ama, kendisi nerede?.. Ben bunu nerden gidip alacağım?" filân diyormuş.

Üçüncü akşam yine yatmış, yine o yaşlı pîr-i fânî mübarek zât rüyasına girmiş:

"—Evlâdım, ben sana gel beni al diyorum ama, adresimi söylemedim. Ben Seylan'dayım."

Hint yarımadasının doğu tarafında, aşağı tarafında Seylan adası var, biliyorsunuz. Srilanka da diyorlar, biz Seylan diye tanıyoruz, Seylan çayı diyoruz. "Ben Seylan'ın filanca şehrinde, falanca yerdeyim!" diye bildirmiş.

O da bu rüyaya itimad edip Amerika'dan uçağa atlamış, gitmiş. Bundan 16-17 yıl önce oluyor bu olaylar, hacı efendinin bana anlattığına göre... Gitmiş, uçaktan indikten sonra, elindeki kâğıttaki yazılı yeri bindiği vasıtasının sürücüsüne vermiş, "Beni oraya götür!" demiş. Gitmiş, bakmış ki rüyadaki şahıs, 140 yaşında bir Nakşıbendî şeyhi...

"—Hoş geldin kızım!" demiş.

Bir arkadaş dedi ki:

"—Kàdirî miydi?.."

“—Hayır, Nakşıbendî idi.” diye özellikle belirtti anlatan kişi...

O zengin Amerikalı onu almış, buraya [Amerika’ya] getirmiş. Burada kendisine köşklerinden birisini vermiş, geniş arazi vermiş.

Derya gibi bilgisi olan bir evliyâ, bir mübarek zât imiş. Kendisine ne sorulsa, cevap veriyormuş. Bana bunu anlatan arkadaşın oğlu bir soru sormuş, dört saat cevap vermiş ona... Sadece dînî ilimlerden değil, meselâ tıptan soruyorlarmış, güzel cevap veriyormuş. Arapçası çok mükemmelmiş. Burada on-on bir yıl yaşamış, sonra vefat etmiş. Türbesini yapmışlar. Etrafı da müslüman kabristanı olmuş.

Yâni, şunu düşünüyorum sevgili dinleyiciler: Allah-u Teàlâ Hazretleri, Amerika uzak bir kıta diye orayı irşadsız, tebliğsiz, İslâm gerçeklerini duymadan yaşayan habersiz bir kıta olarak bırakmıyor. Orada da mânevî bir şeyler oluyor, Allah onlara da tebliğ ediyor:

“—Bak, benim varlığımı birliğimi anlayın, İslâm’ın hak din olduğunu anlayın!” diye Allah-u Teàlâ Hazretleri birilerine bunları söylettiriyor.

Hattâ içlerinden çıkmış olan bir boks şampiyonu Muhammed Ali’ye, gàlip geldikten sonra, “Hak din İslâm’dır!” dedirterek bütün dünyaya söylettiriyor. Bunlar hep *Müsebbibü’l-esbâb* olan, her şeyi çekip çeviren kudret-i külliye sahibi Cenâb-ı Mevlâ’nın kaderinin cilveleri... Yâni tebliğini yaptırtıyor Allah-u Teàlâ Hazretleri.

b. Ademoğlunun Allah’a Söğmesi

Onun için ben de burada Amerika’dan size telefonla cuma konuşmamı yaparken, İmam Neseî’nin Ebû Hüreyre RA’dan rivayet ettiği, itikadla ilgili bir hadis-i kudsîyi anlatmak istiyorum.

İmam Neseî biliyorsunuz, bizim Türkistan’daki Nesi şehrinde yetişmiş bir büyük hadis alimi, çok meşhur bir alim. Onun eseri de çok kıymetli eserlerden sayılıyor. *Sıhah-ı Sitte*’den, altı meşhur çok önemli hadis kitabından birisinin müellifi...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[50]

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : شَتَمَنِي ابْنُ آدَمَ ، وَ مَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَشْتُمَنِي ؛ وَ كَذَّبَنِي ابْنُ آدَمَ ، وَمَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يُكَذِّبَنِي ؛ وَأَمَّا شَتْمُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ إِنَّ لِي وَلَداً ، وَأَنَا اللَّهُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ ، لَمْ أَلِدْ ، وَلَمْ أُولَدْ ، وَلَمْ يَكُنْ لِي كُفُواً أَحَدٌ ؛ وَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّايَ ، فَقَوْلُهُ لَيْسَ يُعِيدُنِي كَمَا بَدَأَنِي ، وَ لَيْسَ أَوَّلُ الْخَلْقِ بِأَهْوَنَ عَلَيَّ مِنْ إِعَادَتِهِ (خ. ن. حم. عن أبي هريرة)

ME. 828 (*Kàle'llàhu teàlâ*) Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurdu ki: (*Şetemeni'bnü âdem*) "Ademoğlu bana sövdü. (*Ve mâ yenbağî lehû en yeştümenî*) Halbuki ona hiç yaradanını söğerek yad etmesi yakışık almazdı, gerekmezdi ama, yapmaması gereken bu işi maalesef yaptı, söğdü bana..."

(*Ve kezzebeni'bnü âdem*) "Ve Ademoğlu beni yalanladı, bana yalan söylüyorsun dedi, beni yalancılıkla suçladı. (*Ve mâ yenbağî lehû en yükezzibenî*) Halbuki ona kul olarak, bana yalan isnad etmesi hiç yakışmazdı. 'Doğru söylüyorsun yâ Rabbi!' deyip, '*Sadaka'llàhu'l-azîm*' deyip benim sözümü kabul etmesi lâzımdı. Hiç yakışık almayan bu işi yaptı. Hem söğdü, hem yalan isnad etti, 'Yalan söylüyorsun!' dedi." diyor.

Böyle bir başlangıç, heyecanlandırıcı bir başlangıç... İnsan sevdiği, saydığı mevki makam sahibi bir kimseye bile ne kadar saygılı konuşur, ne kadar hürmetkâr konuşur. Meselâ, dillerde bir saray konuşması vardır. Saray konuşması her dilde en kibar, en

---

[50] Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1903, no:4690; Neseî, Sünen, c.IV, s.112, no:2078; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.317, no:8204; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.500, no:267; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.413, no.38916; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.58, no:14974.

soylu konuşmadır. Artık türlü türlü tantanalı kelimelerle konuşulur. Ekselânsları denilir, haşmetli denilir. Çünkü karşısındaki çok muhterem, çok saygın bir kimse vardır. Onun için saraylarda vezirlere, meliklere, hükümdarlara nasıl hitab edeceklerini, hangi kelimelerini seçeceklerini şaşırırlar.

Zenginlere, mevki makam sahibi olan kimselere, "Sayın genel müdürüm!.. Sayın bakanım!" diye saygılı ifadeler kullanırlar. Hattâ bazısını biz yadırgarız da, "Bu kadar da olmaz, dalkavukluk yapıyor, aşırı oldu." filân deriz. Ama aşırı olmayan bir nezaketi herkes, saygı duyduğu makam sahibine karşı ciddî ciddî kullanır.

Makamların en yükseği Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin makamıdır. Kul da onun kulu olduğu için, onun yarattığı bir kul olduğundan, onu o rızıklandırdığı için, o beslediği için, o yaşattığı için; tabii ona bütün saygısıyla kulluk etmesi lâzım! En güzel sözlerle onu zikretmesi lâzım!..

Allah dediğimiz zaman, "*celle celâlühû*" diyoruz, "*celle ve a'lâ*" diyoruz, "*celle şânühû*" diyoruz, "*teàlâ şânühû*" diyoruz, "*azze ve celle*" diyoruz. Çeşit çeşit saygı cümleleriyle, isminin, mübârek ism-i celâlinin arkasından saygımızı ifade etmeye çalışıyoruz.

Tabii bu saygıyı ne kadar yapabilirsek, o kadar yapmamız lâzım, yapabildiğimizce yapmamız lâzım, tâkatimizin nisbetinde yapmamız lâzım!... Peygamber Efendimiz'in mübarek bir sözü var:[51]

---

[51] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.352, no:486; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.232, no:879; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.524, no:3493; Neseî, *Sünen*, c.II, s.222, no:1130; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1262, no:3841; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.58, no:24357; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.258, no:1932; İbn-i Huzeyme, *Müsned*, c.I, s.335, no:671; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.48, no:4565; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.191, no:29750; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.II, s.156, no:2881; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.127, no:608; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.337; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.I, s.234, no:1304; Beyhakî, *Şuabü'l-Îmân*, c.III, s.385; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.490, no:1821; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.75, no:544; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.155, no:1394; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.II, s.300, no:725; Hz. Aişe RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.64, no:1427; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.561, no:3566; Neseî, *Sünen*, c.III, s.248, no:1747; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.373, no:1179; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.96, no:751; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.449, no:1150; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.237, no:275; İbn-i ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.306, no:7016; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.42, no:4650; Tayâlisî, *Müsned*, c.I,

لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ

(م. د. ت. ن. ه. حم. حب. ع. خز. عن عائشة ؛

د. ت. ن. ه. حم. ك. ع. ش. عن علي)

(*Lâ uhsî senâen aleyke*) "Sana gerektiği şekilde övgülerimi sayıp dökmeğe, dilimle ifade etmeğe tâkat getiremem yâ Rabbi! (*Ente kemâ esneyte alâ nefsike*) Sen ancak kendini nasıl vasfeylediysen, öylesin! Beşer sözü seni tavsîfe yetmez yâ Rabbi!" diye ne kadar güzel ifadelerle bildirmiş. Bu hususta beşerin dilinin, sözlerinin, düşüncesinin tam yeterli olmayacağını ne güzel ifade etmiş Peygamber Efendimiz. Tabii öyle olmak lâzım!

Ama Ademoğlu, insan nesli, kendisine akıl verilmiş, iz'an verilmiş, tefekkür kabiliyeti verilmiş; Rabbine sövmeyi hiç yapmamalıydı. Hani bu diğer mahlûklar gibi değil ki; etrafımızdaki âciz, nâçiz, idraki, mantığı, aklı, tefekkürü olmayan öteki varlıklar, hayvanlar gibi değil ki!.. Çok daha güzel kulluk etmesi lâzımdı ama, insanların bir kısmı boyuna posuna bakmadan, kendisinin kulluğunu düşünmeden, âcizliğini düşünmeden başına gelecek felâketleri, cezaları düşünmeden, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne söğmeğe kalktı. Yakışık almazdı, yapmaması gerekirdi böyle bir şeyi...

Bazıları da yalancılıkla itham etti, "Doğru buyuruyorsun yâ Rabbi!" demedi. Ne kadar korkunç bir günah, ne kadar çirkin bir edepsizlik, kula hiç yakışmayan bir şey...

Böyle başlıyor şimdi Peygamber Efendimiz. Kul Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne böyle yapmış. Biz şimdi bunu duyunca tüylerimiz diken diken oluyor, ağzımız hayretle açılıyor, gözlerimiz fal taşı gibi açılıyor. "Allah Allah!.. Kim yapmış bunu, nasıl yapmış?

---

s.19, no:123; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.56, no:81; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.195, no:2681; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.183, no:3652 ve c.VIII, s.63, no:21885; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VI, s.191, no:4994 ve c.XXXI, s.305, no:34273.

Allah’a sövülür mü, Allah’a yalan isnad edilir mi?..” deriz. Tabii, zâten hadis-i şerifin böyle başlaması, bu hayretin meydana gelmesi için, dikkatlerin toplanması için faydalı da oluyor.

وَأَمَّا شَتْمُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ إِنَّ لِي وَلَدًا ، وَأَنَا اللّٰهُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ ، لَمْ أَلِدْ ، وَلَمْ أُولَدْ ، وَلَمْ يَكُنْ لِي كُفُوًا أَحَدٌ ؛

(*Ve emmâ şetmühû iyyâye fekavlühû inne lî veleden*) “Bana sövmesi, benim bir oğlum olduğunu söylemesidir. Benim sanki bir oğlum varmış diye söylemesi, onun bana sövmesidir.” diyor. Tamam, şimdi anladık; Allah’ın oğlu var demek, ona sövmek gibidir.

(*Ve ena’llàhu’l-ehadü’s-samed*) “Ben bir tek olan, şeriki nazîri olmayan, bütün mahlûkatın rızkını, ihtiyacını karşılayan, kàdir-i mutlak olan Allah’ım. (*Lem elid, ve lem ûled*) Ne çoluk çocuğum oldu, ne de ben bir baba tanrının oğluyum. Ne doğuruldum, ne doğurdum. (*Ve lem yekün lî küfüven ehad*) Ne de bana ülûhiyetimde veya herhangi bir sıfatımda denk bir varlık mevcut... Ben böyle iken bana, oğlu var diye yalan isnad ettiler. Bu büyük bir hakàrettir.” diyor Allah-u Teàlâ Hazretleri.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim; şimdi ben bu hadis-i şerifi, bütün hristiyanlar bilsinler diye, tebliğ olsun diye söylüyorum. Yâni “Allah’ın oğlu var!” demek az bir söz değil, çok büyük bir hakàret, çok korkunç bir hakàret... Allah-u Teàlâ Hazretleri bunu hiç affetmez! Allah-u Teàlâ Hazretleri, böyle bir edepsizliği söğmek olarak tavsif ediyor. Allah’ın oğlu olmaz!

Oğul nasıl oluyor, düşünelim: Bir delikanlı yetişiyor, bir kızcağız yetişiyor. Birisi boylu boslu bir yiğit delikanlı oluyor; ötekisi de servi boylu, nâzenin, gül yüzlü bir gelin oluyor. Düğün oluyor, evleniyorlar, gerdek oluyor, çocuk oluyor. Şimdi hâşâ sümme hâşâ, Allah-u Teàlâ Hazretleri alemleri yaratan Rabbü’l-âlemîn, Rabbimiz; böyle bir durum onun için bahis konusu olamaz. Bu çok ayıp, çok büyük bir yanlışlık...

إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلاً عَظِيمًا (الاسراء:٤٠)

(*İnneküm letekùlûne kavlen azîmâ*) “Ey böyle söyleyenler, siz korkunç bir söz söylüyorsunuz! Çok muazzam tehlikeli bir laf ediyorsunuz. Böyle bir şey denir mi?..” (İsrâ, 17/40)

Allah-u Teàlâ Hazretleri ehaddir, yâni biriciktir. Hiç bir şeye benzemeyen biriciktir. Eşi benzeri olmayan biriciktir. Kâinâttaki her varlığın varlığı ondandır, ihtiyaçlarının karşılanması da ondandır. Her şeyi yöneten, her şeyi yaşatan, olduran, yok eden, var eden hep Allah’tır. Kâinatın yüce yaratanını, alemlerin Rabbini bilmesi lâzım insanın...

Rabbü’l-àlemîn, ne kadar alem varsa bütün o alemlerin sahibi, maliki, yöneticisi ve geliştiricisi, oluşturucusu, bir halden bir hale getiren, doğduran, yaşatan, öldüren, var eden, yok eden, büyüten, ihtiyarlatan; ağaçları çıplak iken baharda tomurcuklandırıp yapraklandıran, yaprakları çiçeklendiren, arasında güzel çiçeklerle bezeyen, ağacı gelin gibi donatan; çiçeklerden meyva, meyvalardan tad hasıl eden; ondan sonra da ağaçları kurutan, meyvaları düşüren... her şeyi yapan, eden Allah-u Teàlâ Hazretleridir.

Biricik Allah... Bütün mahlûkatın, “Aman yâ Rabbi!” dediği zaman el açtığı dergâhın sahibi; izzet, azamet, celâl, kemâl ve cemâl sahibi; her türlü güzelliğin hàlikı, her türlü kemâlatın, olgunlukların, tamlığın sahibi olan Allah... Bunu anlamayıp, “Oğlu var...” demek olur mu?.. Oğlu nasıl olsun, hâşâ sümme hâşâ!.. Ne demek yâni oğlu olmak, insana mı benziyor Allah-u Teàlâ Hazretleri?.. Böyle bir şey bahis konusu değil! İşte bu bir söğmedir.

O halde insanoğlunun ne yapması lâzım?.. Bu yanlışlığı bırakması lâzım!..

“—Efendim, bu yanlışlığı kim çıkartmış?.. Hristiyanlar şimdi Hazret-i İsâ’ya Allah’ın oğlu diyorlar ama, acaba Hazret-i İsâ mı söyledi?..”

“—Hayır! Hazret-i İsâ da onlara böyle bir şey söylemedi. Kur’an-ı Kerim’den bunu kesin olarak biliyoruz. *Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَاعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ ، قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ ، إِنْ كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ، تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلاَ أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ (المئدة:١١٦)

(*Ve iz kàle'llàhu yâ îse'bne meryem*) Allah-u Teàlâ Hazretleri, Hazret-i İsâya: "Ey Meryem oğlu İsa! (*E ente kulte li'nnâsi'ttehizûnî ve ümmiye ilâheyni min dûni'llâh*) İnsanlara, 'Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı edinin!' diye sen mi dedin?" diye sorduğu zaman, o dedi ki:

(*Sübhàneke mâ yekûnü lî en ekùle mâ leyse lî bi-hakkın*) "Hâşâ! Seni tenzih ederim; hak olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. (*İn küntü kultühû fekad alimtehû*) Eğer ben bunları söyleseydim, sen zâten bilirdin. (*Ta'lemü mâ fî nefsî*) Sen benim içimdekini bilirsin, (*ve lâ a'lemü mâ fî nefsike*) halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. (*İnneke ente allâmü'l-guyûb*) Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin!"

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلاَّ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ (المئدة:١١٧)

(*Mâ kultü lehüm illâ mâ emertenî bihî*) "Yâ Rabbi, ben senin kullarına, sen bana ne emrettiysen onu söyledim: (*Eni'budu'llàhe rabbî ve rabbeküm*) 'Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin!' dedim." (Mâide, 5/117) dediğini Kur'an-ı Kerim beyan ediyor.

O halde hristiyanlar, İsevîler nasıl oluyor da Hazret-i İsâ AS'ın demediği, denilmesine razı olmadığı bir sözü söylüyorlar. Çok korkunç bir şey, çok ayıp bir şey, çok yanlış bir şey!.. Yirminci

Yüzyıl'da hiç olmayacak bir şey, Amerika'ya, Avrupa'ya hiç yakışmayan bir şey!..

Niçin yakışmıyor?.. Çünkü bunlar okuyan, dünyayı gezen, her medeniyeti, her milleti inceleyen gelişmiş ülkeler... Bunlar müslümanları biliyorlar, bilmiyor değiller. Müslümanların hangi inançta olduğunu biliyorlar. Hinduların, Brahmanların, Konfüçyanistlerin, Çinlilerin, Japonların, Hintlilerin neye taptığını biliyorlar. Afrikalıların totemlerini biliyorlar. Müslümanların da Rabbü'l-àlemîn'e, alemleri yaratan yüce Allah'a taptığını biliyorlar.

O halde, niye herkes Kur'an-ı Kerim'de bildiren bu evlât edinme, Allah'ın oğlu olma meselesinin, hristiyanlığın aslında olmadığını da biliyorlar. Hem de hristiyanlığın içinde de *uniterian* diye, tevhidciler diye, Allah'ın birliğine inanan mezheb olduğunu da biliyorlar. Niye bu şeyi devam ettiriyorlar?..

İşte milattan sonra birinci asırda, ikinci asırda, üçüncü asırda, dördüncü asırda ortaya atılmış birtakım fikirleri, tarihî, büyük, korkunç yanlışlıkları; yâni Allah'a söğme, küfür, edepsizce küfür sayılan sözleri an'anevî olarak devam ettiriyorlar.

Canım işte kendi dininizin içindeki uniterianların sözüne kulak ver!.. İncil'in aslında bunların olmadığını söyleyen insanların sözünü araştır!.. Bazı İnciller var, bu teslisi kabul etmiyor, triniteyi kabul etmiyor; onları incele!.. Barnaba İncili var... Lût Gölü kenarındaki mağaralarda bulunmuş, bozulmamış eski hristiyan metinleri var, bunlar müzelerde... Bunları incele, bu yanlışlığı bırak!..

Artık bu söğmeyi, saymayı, küfrü, bu korkunç cürmü, bırakması lâzım! Bırakmıyor. Bırakmazsa ne olur?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri bunu kendisine hakaret sayar, küfür sayar; o zaman bütün yaptığı ibadetler boşa gider.

Ben şimdi Amerika'yı geziyorum: Her iki adımda bir kilise var. Hakîkaten bunlar dindar yaşamışlar, din toplumlarının merkezi olmuş. Avrupa'da da onu gördüm, Almanya'da da öyleydi; eski konuşmalarımda onları da söyledim. Gerçekten dindarâne yaşamışlar, bizim gibi değiller, bizden daha dindarlar.

Bizim Türkiye'de aydın tanınan insanlar, batıyı tanımamış. Ben şimdi içlerinde böyle yaşadıkça, sizin nâmınıza vekâleten inceledikçe, çok açık olarak görüyorum, bunlar çok dindar yaşamışlar. Bunların köylerinin, çiftliklerinin ortasında kilise var, papaz toplumlarının hakimi... Her şeyleri dînî esaslara göre...

Hattâ Amerika'daki yerleşme yerlerinin isimlerine bakıyorum, çoğu İncil'den alınma... Bayağı dînî hayatı yaşamışlar. Hele bu kıt'aya gelince, papalığın baskısı filân da olmamış, Avrupa'daki Katoliklerin, Ortodoksların, Luteryanların, Kalvenistlerin çeşitli kavgaları, katliamları olmamış, burada hür yaşamışlar. Bir de kimse kimsenin inancına saldırmasın, katliam olmasın diye, lâiklik dedikleri bir şey koymuşlar: Herkes karşısındakinin inancına karşı sabırlı olacak, mütehammil olacak. Evet kendi inancını anlatmağa çalışabilir ama, ötekini yok etmek, baltayı, silahı alıp karşı tarafı imhâ etmek, katliam etmek yok, kimseye saldırmak yok... Anlatarak bu iş olabilir diye düşünmüşler. Lâiklik bu...

Türkiye'de şimdi ben bakıyorum, lâikliği batının anladığı şekilde hiç anlayamamış bizim ilericiler... Bizim ilericiler gericilerden de çok gerici, isnat ettikleri yobazlardan da çok yobaz... Söyledikleri devrimcilikten çok çok geride, elli yıl, yetmiş yıl, yüz yıl geride yaşıyorlar. "Hiç bunlar Amerika'yı görmedi mi, hiç bunlar Avrupa'yı görmedi mi; buradaki bu fikirleri izlemedi mi, bu toplumları incelemedi mi?" diye ben hayretler içinde kalıyorum.

Tamam, bunlar bu inançlarına göre yaşamışlar da, yanlış yaşamışlar. Yanlış inançlara saplanmışlar. Her kilisenin duvarında çarmıha gerilmiş, öldürülmüş bir insan heykeli... Veyahut Meryem Validemiz'in timsâli, kucağında bir küçük bebek... filân. Böyle ama, yanlış, Allah buna razı olmuyor.

Allah'ın razı olmadığını İslâm dini belirtmiş. Peygamber SAS Efendimiz Hazret-i İsâ'dan sonra gelen, Hazret-i İsâ'yı seven, onunla kardeş olan bir peygamber olarak, hristiyanların Hazret-i İsâ'dan sonra düştüğü yanlışlığı düzeltmek için, Kur'an-ı Kerim belirtmiş. Hattâ Kur'an-ı Kerim biz müslümanlara tavsiye buyuruyor:

قُلْ يَاأَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ نَعْبُدَ إِلاَّ اللَّهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ

(آل عمران: ٦٤)

(*Kul yâ ehle'l-kitâbi teâlev ilâ kelimetin sevâin beynenâ ve beyneküm ellâ na'büde illa'llàhe ve lâ nüşrike bihî şey'en velâ yettahıze ba'dunâ ba'dan erbâben min dûni'llâh*) "Gidin o hristiyanlara söyleyin, deyin ki onlara: 'Bakın, bizim dinlerimizin menşei aynı... Allah Peygamber göndermiş, bize kendi inancını anlatmış, aramızdaki bu müşterek inanca siz de dönün! Yanlış yere sapmışsınız, o yanlışlıktan geriye dönün! Allah'tan gayriye tapınmayalım, gelin Allah'a ibadet etmekte, kulluk etmekte birleşelim!.. Allah'tan gayrı, aramızdan bizim gibi bir beşer olan kişiyi, yâni Hazret-i İsâ'yı ve annesini put edinmeyelim, rab edinmeyelim, ona tapınmayalım!" (Âl-i İmran, 3/64) diye teklif etmemizi Kur'an-ı Kerim bize emrediyor.

Ben şimdi düşünüyorum, Kur'an-ı Kerim'in bu hristiyanlara yönelik tavsiyelerini ve onlara davetlerini İngilizce bir kitap haline getirip basmak lâzım ki, bu Amerikalılar anlar, anlayabilir. Hattâ bunların dergilerinde, gazetelerinde yayınlarsak, bir çok kimse, "Evet, doğru söylüyorsun!" diyecektir.

Biz Avustralya'da iken, kırsal bir alanda, bir deniz kenarında, kumsalın üstünde cemaatle namaz kılıyorduk. Ezan okuduk, saf bağladık, sarıklarımızla, cübbelerimizle, cemaatle namazımızı kıldık. Avustralya'da, geçtiğimiz senelerde...

Adamın birisi geldi, biz namaz kılarken bizi seyre daldı. Namaz bittikten sonra:

"—Siz neredensiniz?" diye sordu.

"—Biz Türkiye'deniz." filân dedik.

Kendisi Alman kökenli imiş, Avustralya'ya yerleşmiş, ihtiyar bir kimse... Dedi ki:

"—Siz haklısınız, sizin dininiz doğru!" dedi.

Biz bir şey demedik kendisine ama, bizim namazımızı hayran hayran seyretti, ondan sonra, "Siz haklısınız." dedi.

Demek ki anlayabilirler, o halde bize de anlatmak vazifesi düşüyor. Ben biraz Amerika'yı ihmal ettiğimiz kanaatindeyim. Tabii biz ihmal etmedik, bizden önceki nesiller ihmal etti. Belki cumhuriyet devletinin ilk başında ihmal oldu, belki ondan önce Osmanlı devletinde ihmaller oldu. Amerika ihmal edilecek bir ülke değil, Amerika ile ilgilenmemiz lâzım!..

Güzel bir ülke, gerçekler anlatıldığı zaman, kabul edilebiliyor. Onun için bu hadis-i şerifi seçtim ben. Hadis-i şerifin yarısı bu... Yâni, "Allah birdir, şeriki nazîri yoktur. Ne evlât edinmiştir, ne de kendisi bir tanrının oğludur. Tektir, onun hiç eşi, benzeri yoktur. Böyle olduğu halde, 'Allah oğul edindi' derse bir insan, Allah'a hakaret etmiş olur, çok büyük bir cürüm işlemiş olur, söğmüş olur." diye hadis-i şeriften anlıyoruz.

Tabii bunu, ben Türkçe konuştuğum için Türk kardeşlerim biliyorlar. Başkalarına anlatsınlar. Ben de inşâallah, bu konuşma yazıya geçer, İngilizce'ye çevrilirse, burada neşredilirse, belki bir vazife yapmış olurum. Peygamber Efendimiz'in bir sözünü Amerikalı Benî Âdem kardeşlerimize, Hazret-i Adem'den hemcinsimiz olan insanlara söylemiş olurum.

c. Ademoğlu'nun Allah'a Yalan İsnad Etmesi

Şimdi aynı hadis-i şerifin ikinci bölümünü devam ettirelim: Ademoğlu'nun Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne şetmetmesi, onun oğlu var demesi, Allah'a oğul isnad etmesi, "Hazret-i İsâ Allah'ın oğludur." demesi. Bir de Ademoğlu Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne yalan isnad ediyor, ona yalan söylüyorsun demiş oluyor. Bu nedir?..

وَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّايَ ، فَقَوْلُهُ لَيْسَ يُعِيدَنِي كَمَا بَدَأَنِي ، وَ لَيْسَ أَوَّلُ

الْخَلْقِ بِأَهْوَنَ عَلَيَّ مِنْ إِعَادَتِهِ .

(*Ve emmâ tekzîbühû iyyâye*) "Ademoğlu'nun bana yalan söylüyorsun demesi, yalan isnad etmesi, (*fekavlühû*) onun şu sözüdür: (*Leyse yuîdenî kemâ bedeenî*) 'Beni yarattığı gibi, tekrar

öldükten sonra beni diriltemez!' demesi, bu da beni yalanlamasıdır. Çünkü ben, *'Ba'sü ba'de'l-mevt* olacak!' diyorum, bildiriyorum; o da 'Öldükten sonra ikinci bir hayat yok!' diyor. Beni yalanlaması sayılır bu da..."

(*Ve leyse evvelü'l-halkı bi-ehvene aleyye min iàdetihî.*) "Yaratılmışların öldükten sonra tekrar diriltilmesi, benim için yaratılışın ilk başlangıcından daha zor değildir. 'Evveli kolaydı da, bu öldükten sonra diriltmek zordur.' gibi bir düşünce yanlıştır. Hiç birisi benim için zor değildir. Ben kullarımı öldükten sonra diriltmeye de kàdirim. Öldükten sonra dirilmek haktır."

Bazı insanlar bunu inkâr ediyor. Bu da nedir?. "Yâ Rabbi, sen öldükten sonra kullarımı dirilteceğim diyorsun ama, bu yalan, böyle şey olmaz; öldükten sonra dirilme olmaz!" demesi, Allah'a yalan isnad etmek demektir. Bu da Ademoğlu'nun çok büyük bir suçudur, çok büyük bir cürmüdür.

Yâni sevgili dinleyiciler, Allah-u Teàlâ Hazretleri ahirette, bu dünyada ölen, kabre gömülen, yok olan insanları tekrar diriltecek. Bunu inkâr edenler, münkirler, müşrikler, kâfirler, Allah'ı yalanlamış oluyorlar; yalan isnad etmiş oluyorlar, yalan söylüyorsun demiş oluyorlar ki, bu da çok büyük bir cürüm...

Onun için kâfirlerin suçları, edepsizlikleri çok büyük olduğundan, çok büyük cezalara çarptırılacaklar. Halbuki, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne zor değil... Bir kişinin tekrar diriltilmesi ile, milyarca kişinin tekrar diriltilmesi arasında bir fark yok, bir zorluk yok!.. Bir insanın yaratılması ile, kâinatın yaratılması arasında bir fark yok... Allah-u Teàlâ Hazretleri öyle kàdir-i mutlaktır ki, bizim gözümüzde büyüttüğümüz her şey, onun için gayet kolayca olur. Nasıl olur?.. Yâsin Sûresi'nin son sayfasındaki ayet-i kerimeyi hatırlayın:

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ (يس: ٨٢)

(*İnnemâ emruhû izâ erâde şey'en en yekùle lehû kün feyekûn.*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri bir şeyin olmasını istediği zaman, o işin olmasını emreder, ol der, olur." (Yâsin, 36/82)

Tabii, Allah'ın kudreti sonsuz olduğundan, —*amennâ ve saddaknâ*— biz biliyoruz ki bu eşsiz kâinâtı, bu yüce kâinatı, bu yıldızları, bildiğimiz, bilmediğimiz, görünen, görünmeyen alemleri; gözümüzün göremeyeceği kadar küçük mikro kozmos atom alemlerini, toprağın altını, denizlerin derinliklerini, fezâları, fezâlardaki varlıkları, yaratıkları, maddeleri, şekilleri... hepsini yaratan kàdir-i mutlak Allah-u Teàlâ Hazretleri her şeye kàdirdir, yaratmada bir zorluk yoktur, yaratır.

İnkâr eden, "Yok canım, öldükten sonra dirilmek yok! İşte insan bu dünya hayatında ne kadar yaşarsa yaşıyor, ondan sonra ihtiyarladı, öldü mü, toprak olup gidecek. Toprak olduktan sonra onu kim diriltebilir?" diyebilir.

Almış eline kâfir, eski bir çürümüş kemiği... Parmakları arasında ezmiş, ufalamış. Ondan sonra Peygamber Efendimiz'in karşısına küstah bir şekilde dikilmiş:

"—Yâni bu kum haline gelmiş, ufalanmış kemiği kim diriltir?" diye sormuş.

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ (يس:٧٩)

(*Kul yuhyîhe'llezî enşeehâ evvele merreh*) "Ey Rasûlüm, o edepsiz kâfire söyle, o müşrike, o azılı terbiyesize söyle; onu ilk yaratan yine tekrar yaratacak!" (Yâsin, 36/79) diye Yâsin Sûresi'nde bildiriliyor.

Tabii yaratacağı zaman görecekler. Ahiret olduğu zaman:

أَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلٰى وَرَبِّنَا (الأحقاف:٣٤)

(*E leyse hâzâ bi'l-hak?*) "Ahiret hayatı hak mıymış, gerçekten oldu mu?.." diyecek Allah onlara... (*Kàlû belâ ve rabbinâ*) "Rabbimize and olsun ki, evet, gerçekmiş. Tamam, şimdi anladık, gördük!" (Ahkâf, 46/34) diyecekler ama, o zaman iş işten geçmiş olacak.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, neden olmadan önce haber veriyor insanlara ahiretin olacağını?.. Rahmetinden, lütfundan,

kereminden... Yâni ayağını denk alsın, günah işlemesin, cürüm işlemesin, suç işlemesin, yanlış yollara sapmasın; Allah'ın sevdiği kul olarak yaşasın, sevdiği yollarda yürüsün, yasaklardan kaçınsın, haramları terk etsin, günahları bıraksın, sevaplı işler işlesin; ömrünü hayırlı, faydalı, iyi bir insan olarak geçirsin diye bunu önceden bildiriyor.

Önceden bildirmeyip de, birden öldürüp, sonra birden diriltseydi, o da olurdu. Rabbimize kim hesap soracaktı.

لاَ يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ (الأنبياء:٢٣)

(*Lâ yüs'elü ammâ yef'alü ve hüm yüs'elûn*) [Allah, yaptığından sorumlu tutulamaz; onlar ise sorguya çekileceklerdir.] (Enbiyâ, 21/23)

İnsanlar sorgu suale tâbî ama, Allah'a kimse sorgu sual soramaz ki! "Öyle murad ettim, öyle yaptım." derdi. Öldükten sonra insanlar bir de bakarlardı ki, diriltilmişler, Allah sorgu sual ediyor:

"—Dünyada niye bunu böyle yaptın, niye bunu böyle yaptın?.."

Hani gizli kamera ile insanların takib edildiği gibi, böyle de olabilirdi. Ama Allah CC, Erhamü'r-râhimîn olduğu için, ahireti bildiriyor insanlara:

"—Cennet var, cehennem var, azab var, hesap var... Hesabının iyi çıkması için ayağını denk al, kendine dikkat et, günah işleme, haram yeme!" diye Allah dünyada iken bildiriyor.

Yüz yirmi dört bin peygamber göndermiş; sayısını Allah bilir, hadis-i şeriflerde böyle bir rakam var… Her beldeye bir peygamber göndermiş, her insana duyurmuş. Peygamber Efendimiz ahir zaman peygamberi ama, şimdi belki bana da böyle Amerika'dan bu vaazı verdirten, hiç şüphe yok ki Allah-u Teàlâ Hazretleri... Cümle cihan halkı bunu duyuyor. Bunlar teyplere yazılıyor, teyplerden kâğıtlara geçiyor. Kâğıtlardan tercümesi oluyor, sonunda herkes duyuyor. Duyuruyor Allah CC...

O halde olacak... Tabii istikbale ait bir şeyin olup olmaması hususunda insanlar tereddüt ederler. Acaba yarın yağmur yağacak mı, yağmayacak mı?.. Acaba on sene sonra şu olacak mı,

bu olacak mı?.. Tahmin yürütür, kabul eder veya etmez ama, kesin bir karar veremez insanoğlu... Fakat, Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

"—Ahiret olacak! Bu dünya hayatından sonra ahiret olacak, öldükten sonra insanlar dirilecekler!"

İslâm inancının en önemli bölümü ahiret inancıdır. Öldükten sonra dirileceğiz. Onun için ölümden korkmuyoruz, şehid olmaya can atıyoruz.

Biz el-hamdü lillâh müslümanlar olarak bozulmamış, tahrif edilmemiş kitâb-ı ilâhî Kur'an-ı Kerim'in bildirdiği, ahir zaman peygamberi Muhammed-i Mustafâ SAS'in bildirdiği bu gerçeği, çok iyi anlamış bulunuyoruz. Amentümüzde (*Ve'l-yevmi'l-âhiri*) diye ahirete inancı beyan ediyoruz. (*Ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti hakkun*) "Öldükten sonra dirilmek haktır." diyoruz.

Bunun gereği nedir?.. Akıllıca, mantıklıca bunun gereği nedir?.. Öldükten sonra dirilmek hak olduğuna göre, mahkeme-i kübrâ, hesap, mîzan olduğuna göre; sırat, cennet, cehennem olduğuna göre, mahkemede suçlu düşmeyecek şekilde yaşamak esastır. Cenneti kazanacak işler yapmak esastır. Cehenneme düşmeyecek işleri yapmak esastır.

İşte bunları yapmak lâzım, aziz ve sevgili kardeşlerim!.. Hem müslüman kardeşlerime sesleniyorum, hem de dünyadaki bütün Adem AS'dan kardeşimiz olan insan cinsine sesleniyorum. Böyle hareket etmek lâzım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne hamd ü senâlar olsun ki bizi doğru inanç, rızasına uygun hakîkî din olan İslâm'a mensub kıldı. Hangi diyarda olursak olalım, —Avrupa'da, Amerika'da, Avustralya'da veyahut Afrika'da— hangi diyarda yaşarsak yaşayalım, Allah bizi bu iman üzere yaşamaya, ibadetlerimizi yapmaya muvaffak eylesin... Müslüman olarak yaşatsın, hayırlı uzun ömürler versin... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamızı ihsân eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Müslüman olduğunuza çok hamd ü senâlar edin!.. "Bize İslâm'ı öğrettiler, bizi müslüman olarak yetiştirdiler." diye dedelerimize çok dualar edin!.. Dinimizin esaslarına sımsıkı sarılın, çünkü Allah'ın rızasını,

sevgisini kazanmak, dünyada, ahirette mutlu ve bahtiyar olmak ancak o şekilde olabilir.

Dünyanın neresinde olursanız olun, Allah'a iyi kulluk etmeye çalışın! Dünya hayatı fanidir. Bir gün gidip Cenâb-ı Mevlâmızın huzurunda duracağız. Hesap vereceğiz, mahkeme-i kübrâ olacak, sevaplar günahlar tartılacak.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi çok güzel yaşayanlardan, hattâ hesaba tâbî olmadan, bi-gayri hisâb bahtiyar kullar olarak, yüksek kullar olarak, doğrudan doğruya cennete girenlerden eylesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümle geçmişlerimize rahmet eylesin... Sizlere ömür versin... Evlatlarınızı iyi kullar olarak yetiştirmenizi, tam müslüman olarak yetiştirmenizi nasib eylesin... Aman evlâtlarınızı İslâm'dan kopuk yetiştirmeyin!.. Aman evlâtlarınızın iyi müslüman olmasına çok dikkat edin!.. Çünkü onların sorumluluğu size yüklenir. Onları iyi müslüman olarak yetiştirirseniz, sevabı size gelir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri evlâtlarımızı da imandan sonra küfre düşürmesin, şeytanın yollarına saptırmasın... Gaflete, dalâlete, cehâlete düşürmesin... Sevdiklerimizle beraber iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

10. 10. 1997 - AMERİKA

9. İNANCIN DOĞRU OLMASI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mübarek selâmıyla, Amerika'dan, Pensilvanya eyaletinin önemli, büyük şehri olan Pitsburg şehrinden, merkezden, camiye yakın bir yerden arıyorum. Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri dünya ve ahiretin her türlü hayırlarına cümlenizi erdirsin...

a. En Önemli Konu Din Konusu

Az önce arkadaşlarla toplantı halindeydik, konuşma da yaptık. Amerika'da tabii muhtelif milletlerden insanlarla karşılaşmak, insana ayrı bir şevk ve heyecan veriyor. Muhtelif kimselerle tanıştık.

Birisi:

"—Ben Amerika'nın yerlisiyim." dedi.

Ötekisi:

"—Ben Pakistan'dan geldim." dedi.

Berikisi:

"—Ben Yemen'den geldim." dedi.

Birisi:

"—Ben Mısırlıyım." dedi...

Her milletten böyle kardeşleri görünce, insan tabii çok memnun oluyor. İslâm'ın cihanşumüllüğünü, yâni bütün cihana yaygın, Allah'ın razı olduğu ne kadar güzel bir din olduğunu, bir kere daha hissetmiş oluyor ve çok seviniyor. Hele dünyanın çok önemli, etkili bir devleti ABD'de, onun içinde müslümanların yerleşmiş olması, camiler yapmış olması; hattâ Amerika'dan oturum almış, vatandaşlık almış kimseler olarak resmî görevler alması ve müslümanlığını yaşayarak, sakalıyla, başörtüsüyle bu görevlere devam etmesi, gerçekten çok ibret verici, önemli ve dikkat çekici olaylar...

Buradaki bu engin hürriyetin ve inancına göre serbestçe hareket edebilmenin, dünyanın her yerinde olmasını temennî

ederiz. Kimsenin inancından, sakalından, başörtüsünden, dininden, tarikatından dolayı tâciz edilmemesini temennî ederiz. İnancından dolayı kendisine yan bakılmamasını temennî ederiz. Herkesin gözünü dikmiş olduğu, hayranlık duyduğu bir ülkede bunları söylüyorum.

Muhterem dinleyiciler, sevgili kardeşlerim! Hayatımızda uğraştığımız çeşit çeşit konular vardır. Bunların bir kısmı diğerinden daha önemlidir, ama en önemli konu hangisi? Yâni bizim hayatımızda zihnimizi işgal eden kalbimizi, aklımızı, fikrimizi meşgul eden en önemli konu hangisidir?.. Din konusudur, inanç konusudur, iman konusudur. Niçin en önemlidir?.. Çünkü din insana hem dünyada, hem ahirette lâzım!..

Dünyada din, insana ahlâk öğretiyor, fazilet öğretiyor, yardım öğretiyor... Sevmeyi öğretiyor, başkalarına acımayı öğretiyor, düşkünü tutup kaldırmayı öğretiyor, yoksulu korumayı öğretiyor, zengine cömertliği öğretiyor... Kişisel, ruhî, ailevî, ictimâî sayısız faydaları var... Topluma ve kişiye, insanların mutluluğuna çok çok faydaları var... Onun için dünyada da önemli, ahirette de önemli. En önemli konu din konusu...

Tabii, din konusunun en önemli konu olduğunu, insan Amerika'da çok daha iyi hissediyor. Mahsustan, yâni kasd-ı mahsusla, bilerek, isteyerek, işlek yoldan kolay gidebileceğimiz öbür şehre, hedef şehre gitmiyoruz, ara yollara sapıyoruz. Köylerden geçiyoruz, mahallelerden geçiyoruz, dar yollardan geçiyoruz. Amerika'yı daha yakından tanımaya çalışıyoruz.

En çok dikkatimizi çeken hususlardan birisi, o kadar çok ibadethane var ki, o kadar çok kilise var ki, şaşmamak mümkün değil... Bir meydanın dört köşesinde, dört tane kilise olabiliyor. Daldığınız bir yerde şöyle etrafınıza bir göz attığınız zaman, bir kaç tane kiliseyle mutlaka karşılaşıyorsunuz. Hem de şehrin en gösterişli binaları oluyor. En güzel, taştan yapılmış, köşe başında, temiz, pak, bahçesi çiçekli, çimenli, güzel binalar olduğunu görüyorsunuz.

Demek ki, bizim bu batılıların hepsi —Almanya'da da aynı şeyi izlemiştim, Amerika'da da çok kesin olarak söylüyorum— dindar insanlar. Dinlerine bağlı, kiliselerine bağlı, din adamlarına

saygılı, başkalarının dinî inançlarına karşı da saygılı kimseler. Yâni dindarlıkları kesin...

Ama burada bir önemli nokta var: Herkes dindar; Amerikalı da dindar, Alman da dindar, biz Türkiye'deki vatandaşlarımız da dindarız, Araplar da dindar ama, dindarlığın sadece dindarlık olması bir insanda yetmiyor. Dünyada yetse bile, ahirette yetmiyor. Mühim olan da ahiret... Bir insan dünyada yanlış bir inanca sahib olsa, o yanlış inancın ahirette faydasını görmeyeceği gibi, üstelik pek çok da zararını göreceğinden, inancın yanlış olmaması çok önemli...

Burada bir otelde kalmayı arzu ettik. Arkadaşlarımız bizi evlerinde misafir etmek istedikleri halde, camiye bitişik bir yerde kalabileceğimiz halde, üniversiteye yakın bir büyük, meşhur, on katlı, çok değerli bir otelin içinde kaldık. Asansöre girerken dikkatimi çekti; otuz kadar kilisenin, ibadethanenin adresi ve ibadet saati bir çerçeve olarak duvarın bir kenarına konulmuş. Her odada İncil var, Tevrat var, mukaddes kitapları var...

"—Bakalım, bu otuz kadar ibadethaneyi, ne zaman ibadet ettiklerini yazıyorlar; acaba bizim müslümanların camilerini de yazmışlar mı?" diye ben inceledim.

Baktım, bu şehirde olan hristiyanlar, hristiyanların çeşitli tarikatları, mezhepleri hepsi var... Sonra yahudilerin ibadet saatleri, yerleri, adresleri var; hinduların adresleri var, hepsi var... Baktım müslümanların camisi yok!

İlkönce, "Bu kadar büyük, meşhur, kocaman bir otelde bu kadar büyük bir levha koymuşlar, hepsinin adresi var da, niye müslümanların camisinin adresi ve ibadet saati yok?" şöyle bir üzülür gibi oldum. Sonra düşündüm; müslümanların ibadet saati belli, her müslüman günde beş vakit ibadet etmek zorunda... Onun için, onu oraya yazmağa lüzum yok; saatler, takvimler bunları belirtiyor. Demek ki, İslâm'ın özelliğinden kaynaklanıyormuş diye müsterih oldum. Aslında İslâm'a saygılılar.

En önemli şey iman, din, inanç ama, onun da en önemli tarafı inancın doğru olması... Bu bakımdan, bugünkü konuşmamda, size

ta Amerika'dan yaptığım konuşmamda, doğru inançla ilgili hadis-i şerifleri okumak istiyorum.

Şimdi burada bu Amerikalıların bir bayramı var. Ne olduğunu da pek sorup anlayamadım ama, herkes evinin önüne iskelet asmış, kabak koymuş. Bizim tarlalara kargalar gelmesin, konmasın diye koyduğumuz korkuluklara benzeyen şeyler koymuş. Elbisenin içi doldurulmuş, sandalyeye oturmuş; bir süpürgenin üstünde cadı uçuyor... Kırmızı bir kabakları var, harıl harıl kabak satıyorlar. Ben onun için anlayamadım, *Kabak Bayramı* diyorum anlatmak için...

Bir şey var, neymiş?.. Kötü ruhları kovmak için kuru kafaları sopaların ucuna takıyorlar. Çocukları toplamışlar, başlarında öğretmenleri, geceleyin fener alayı yapıp, ışıklarla mezarlığa kadar gidiyorlar, geliyorlar...

Acıdım. Tabii, bir inançla yapıyorlar bunları... İnançlarını yaşıyorlar yâni, çoluk çocuk, ilkokul öğrencisi, ortaokul öğrencisi, liseli, üniversiteli, Amerika'da olan herkesin evinde görülüyor bu... Ama yazık, boş, lüzumsuz...

İslâm'da ibadetler hikmetli... Hattâ bir Kanadalı diplomat müslüman oluyor. Soruyorlar:

"—Niçin müslüman oldun?" diye.

Diyor ki:

"—İslâm'daki ibadetlerin hikmetli olduğunu, mantıklı olduğunu gördüğüm için müslüman oldum. Budizm'i tanıdım, Güneydoğu Asya'da bulundum, çeşitli dinleri gördüm ama, İslâm'ın inancının güzelliğini görünce, hayran kaldım. İbadetlerinin hikmetli, mantıklı olduğunu gördüm, onun için İslâm'ı seçtim." diye bir Kanadalı söylüyor.

Mühim olan inancın doğru olması… Şimdi bu konudaki hadis-i şeriflere başlıyorum:

b. "Lâ ilâhe illa'llàh" Sözünün Gereği

Peygamber SAS Efendimiz, Enes RA'ın rivâyet ettiğine göre şöyle buyurmuşlar; mübarek sözlerini de okuyalım! Hadis-i

şeriflerin sözlerini, ayetlerin sözlerini okuyup, ondan sonra anlatmak daha uygun; çünkü dinleyenler daha iyi anlarlar:[52]

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ تَمْنَعُ الْعِبَادَ مِنْ سَخَطِ اللهِ ، مَا لَمْ يُؤْثِرُوا صَفْقَةَ دُنْيَاهُمْ عَلَى دِينِهِمْ ؛ فَإِذَا آثَرُوا صَفْقَةَ دُنْيَاهُمْ عَلَى دِينِهِمْ ، ثُمَّ قَالُوا : لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، رُدَّتْ عَلَيْهِمْ ، وَقَالَ اللَّهُ: كَذَبْتُمْ ! (هب. ع. عد. والديلمي ، والحكيم عن أنس)

RE. 462/2 (*Lâ ilâhe illa'llàhu temneu'l-ibâde min sahati'llâh, mâ lem yü'sirû safkate dünyâhüm alâ dînihim; feizâ âserû safkate dünyâhüm alâ dînihim, sümme kàlû: Lâ ilâhe illa'llàh. Rüddet aleyhim, ve kàle'llàh: Kezebtüm!*)

Bu mühim bir husus, biz müslümanları da ilgilendiriyor. Gayrimüslimleri de ilgilendirir ama, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" diyen biz müslümanlarız. "Allah'tan başka tanrı yok, yeri göğü yaratan, alemlerin hàlikı, insanları yaratan, yaşatan, Rezzak, kàdir-i mutlak yaradanımız bir, ondan başka ilâh yok!" diyoruz. *Lâ ilâhe illa'llàh* sözüyle bunu ifade ediyoruz, *kelime-i tevhid* diyoruz ve bu çok önemli bir söz. Peygamber Efendimiz buyuruyor:

"Bu '*Lâ ilahe illa'llàh*' sözü, 'Allah başka tapılacak mâbud yoktur, ancak ve sadece Allah vardır.' sözü, (*temneu'l-ibâde min sahati'llâh*) kulları Allah'ın kızgınlığına mâruz kalmaktan korur."

Demek ki, Allah "*Lâ ilâhe illa'llàh*" demeyenlere kızıyor. Öyle demeyenler gazabına mâruz kalıyor, gazabına muhatap oluyor, gazabı karşısında kalıyor, Allah'ın kızgınlığını celb ediyor. *Lâ ilâhe illa'llàh* demeyenler, putlara tapanlar, aya, güneşe tapanlar,

---

[52] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.95, no:4034; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.337, no:10497; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Ukùbât*, c.I, s.22, no:6; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.7, no:7276; İbn-i Ebî Hàtim, *İlel*, c.II, s.121, no:1857; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.17; İbn-i Ebî Âsım, *Zühd*, c.I, s.144, no:288; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.20; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.81, no:221; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.480, no:15982.

yıldızlara tapanlar, daha başka şeylere tapanlar demek ki, kâinatı yaratan yüce Mevlâ'nın, her şeye gücü yeten, "Ol!" dediği zaman istediği şeyi olduran Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kızdığı bir kul oluyor.

"*Lâ ilâhe illa'llàh* demek, kulları Allah'ın kızgınlığından korur, kızgınlığına maruz kalmaktan korur..." Ne kadar korur?.. (*Mâ lem yü'sirû safkate dünyâhüm alâ dînihim*) *Safkah;* taraf, yön, cihet demek. "Dünya tarafını dinleri tarafına tercih etmedikleri müddetçe, *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü kulları Allah'ın gazabına uğramaktan, hışmına uğramaktan, cezaya, belâya uğramaktan korur. (*Feizâ âserû safkate dünyâhüm alâ dînihim*) Ama böyle yapmazlar da, dünyalık tarafını din tarafına tercih ederlerse; menfaati, dünyalığı, parayı, pulu, maddiyatı, inançsızlığı tercih ederlerse; (*Sümme kàlû: Lâ ilahe illa'llàh*) yaşamları böyle olur, ticaretleri böyle olur da, laf olsun diye '*Lâ ilâhe illa'llàh'* derlerse; o zaman makbul olmaz. (*Rüddet aleyhim*) Bu söz onlara çarpılır, gerisin geri verilir, reddedilir, kabul olunmaz."

(*Ve kàle'llàhu*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki onlara: (*Kezebtüm*) 'Yalan söylediniz, siz yalancısınız! Hem *lâ ilâhe illa'llàh* diyorsunuz, hem de Allah'ın sözünü dinlemiyorsunuz. Hem Allah'ın varlığını birliğini biliyorsunuz, hem Allah'a güzel kulluk etmiyorsunuz. Hem mü'min olduğunuzu dilinizle ifade ediyorsunuz, hem de imanınızın gereği olan dininiz için çalışmayı yapmıyorsunuz da, dini bir kenara atıyorsunuz, dünyaya yöneliyorsunuz. Dünyalığı dine tercih ediyorsunuz. Onun için yalancısınız!' der Allah-u Teàlâ Hazretleri" diye bildiriyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Demek ki, bütün müşrikler, kâfirler dünyada, ahirette çok büyük tehlikede, Allah'ın gazabına uğruyorlar. Allah onları hem dünyada cezalara, belâlara uğratır, hem de ahirette cehennemine sokar. Ama müslümanların da, *Lâ ilâhe illa'llàh* diyenlerin de, *Lâ ilâhe illa'llàh*'ı doğru söylemeleri lâzım! *Lâ ilâhe illa'llàh* dedikleri zaman, *Lâ ilâhe illa'llàh* sözünün gereğini yapmaları lâzım! Şu fâni dünyanın, fâni lezzetlerini, eğlencelerini, zevklerini, menfaatlerini tercih edip de, dinlerinin emirlerine aykırı işler yapmamaları lâzım!..

Bazı insanlar maalesef, “Ben *Lâ ilâhe illa’llàh* diyorum, ben müslümanım!” filân diyorlar, bu sözü söylüyorlar. Hakîkaten de, ben onların samîmî olduğunu biliyorum, kabul ediyorum, yalancı olduğunu söylemiyorum. Samîmî olarak bunu söylüyorlar ama, yaşamları *Lâ ilâhe illa’llàh*’a uygun olmuyor. Allah’ın emirlerine, yasaklarına uymuyorlar. O zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri, (*Kezebtüm*) “Siz yalancısınız, yalan söylüyorsunuz!” diyor. *Lâ ilâhe illa’llàh* sözlerini onlara reddediyor, *Lâ ilâhe illa’llàh* sözü onlardan kabul olmuyor.

Demek ki, bir müslüman “*Lâ ilâhe illa’llàh*” diyecek, îmanını kurtaracak, doğru bir dine girmiş olacak ama, dünyayı tercih etmeyecek. Dünya menfaatini, keyfini, zevkini, eğlencesini, hırsızlığını, arsızlığını, yüzsüzlüğünü tercih etmeyecek. Dinini tercih edecek; dininin emirlerini, yasaklarını, faziletlerini, dinin kendisine gösterdiği hayat tarzını tercih edecek.

Bizim dinimiz bize ne emrediyor, yâni hangi hayat tarzını emrediyor?.. Temiz olmayı emrediyor. Temizlik dinin yarısı; ne kadar güzel, ne kadar çağdaş, ne kadar çağlar üstü... Her yönden temiz olmak; bedenen temiz olmak, kalben temiz olmak, niyet olarak temiz olmak, elbisesi temiz olmak, ibadet yeri temiz olmak, evi temiz olmak, evinin önü temiz olmak, ticareti helâl, temiz olmak... Temizliğin maddî, mânevî, mecazî, hakîkî, anlaşılan her çeşidini tavsiye ediyor. Ne kadar güzel, temizlik dini İslâm, bu bir...

Ondan sonra İslâm samîmiyet dini... Samîmiyetsizliği reddediyor. Allah’a karşı samîmî olacak, Rasûlüllah’a karşı samîmî olacak, hâlis olacak; Kur’an’a karşı samîmî olacak, müslüman kardeşlerine karşı samîmî olacak, müslümanların önderlerine karşı, âlimlerine karşı samîmî olacak, saygılı olacak, bağlı olacak.

Başka?.. İyiliği emrediyor, merhameti emrediyor, hiç kimseyi üzmemeyi, ezmemeyi emrediyor, kurda, kuşa; yâni insanlardan gayrı yaratıklara da iyilik yapmayı emrediyor. Ne kadar güzel!.. Merhameti emrediyor, zulmü yasaklıyor.

Sonra; kimseyi sömürmemeyi, istismar etmemeyi, kimsenin sırtından bedavadan geçinmemeyi, elin emeği ile yaşamayı,

kendisi temiz kazanıp, başkalarına da iyilik yapmayı emrediyor... Din bu.

Adam bunları yapmıyor. Ne yapıyor?.. Pis. Ne yapıyor?.. Kalbi kötü. Ne yapıyor?.. İşleri kanunlara göre bile suç. Ne yapıyor?.. Başkasını sömürüyor, aldatıyor, yalan söylüyor vs... Bunları neden yapıyor?.. Dünya menfaati için. Neden yapıyor?.. Dinini bir tarafa atıp da bu hayata daldığı için, bu fâni hayata daldığı için yapıyor. Bizim inançsızlardan farkımız olması lâzım! Dinimizin emirlerine göre haramlardan kendimizi çekip, farklı insan olduğumuzu göstermemiz lâzım!.. Onlar gibi yaşayıp da, ondan sonra "*Lâ ilâhe illa'llàh*" demek, Allah tarafından kabul edilmiyor, reddediliyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri, "Senin bu sözün başına çalınsın, senden kabul etmiyorum bu *lâ ilâhe illa'llàh* sözünü, sen yalan söyledin!" buyurur diye, Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Bu önemli bir husus... Bu önemli bir ikaz olduğu için ben sizlere bunu hatırlatmak istiyorum. Özet olarak, anlaşılır bir şekilde cümlelerle söylemek gerekirse: Sakın ahireti unutmayın, mahkeme-i kübrâyı unutmayın, Allah'ın emirlerini unutmayın!.. Kur'an'ı okuyun, Allah'ın emirlerini emir olarak yazın deftere... Yasaklarını da karşı sütuna yazın, bunlar da haramlar, yasaklar diye... Emirlerini tutun, yasaklarından kaçının! Sevapları işleyin, günahları yapmayın!.. Allah'ın sevdiği kul olmağa çalışın!.. "*Lâ ilâhe illa'llàh*" sözü o zaman insana fayda verir, aksi takdirde fayda vermez. Allah'ın kabul etmez olduğu anlaşıldığından, ikaz olsun diye söylüyorum.

c. "Lâ ilâhe illa'llàh" Sözü Cennetlik Eder

Yine bir başka hadis-i şerif, aynı konuda, *Lâ ilâhe illa'llàh*'la ilgili başka bir ifade… Peygamber Efendimiz'in başka bir hadis-i şerifi... İbnü'n-Neccâr rivâyet etmiş, yine Enes RA'dan… Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[53]

---

[53] *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.80, no:220; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.481, no:15985.

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ كَلِمَةٌ عَظِيمَةٌ كَرِيمَةٌ عَلَى اللهِ تَعَالٰى ؛ مَنْ قَالَهَا
مُخْلِصًا ، إِسْتَوْجَبَ الْجَنَّةَ ؛ وَمَنْ قَالَهَا كَاذِبًا ، عَصَمَتْ مَالَهُ وَ
دَمَهُ ، وَ كَانَ مَصِيرُهُ إِلَى النَّارِ (ابن النجار عن أنس)

RE. 462/3 (*Lâ ilâhe illa'llàhu kelimetün azîmetün kerîmetün ale'llàhi teàlâ; men kàlehâ muhlisan, istevcebe'l-cenneh; ve men kàleha kâziben, asamet mâlehû ve demehû, ve kâne masîruhû ile'n-nâr.*)

Bu hadis-i şerifin güzel sözlerini okuduktan sonra, mânâsını da açıklayalım:

(*Lâ ilâhe illa'llàhu kelimetün azîmetün kerîmetün ale'llàhi teàlâ*) "*Lâ ilâhe illa'llàh* sözü çok muazzam bir sözdür, çok ulu bir sözdür, çok yüce bir sözdür ve Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin nazarında çok kıymeti olan, soylu, asil bir sözdür. *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü, Allah indinde çok değerli, önemli bir sözdür."

(*Men kàleha muhlisen*) "İhlâs ile, kalbinden inanarak kim 'Allah'tan başka ilâh yoktur.' diye, bu sözle Allah'a inancını ifade ederse, (*istevcebe'l-cennete*) cenneti kendisine gerekli, zorunlu, vâcib kılar. Yâni, bunu ihlâsla söyleyen cennetlik olur."

(*Ve men kàleha kâziben*) "Kim bu sözü aldatmaca olarak, yalan olarak söylerse..."

Belki Peygamber Efendimiz'in zamanında böyleleri de vardı; müslümanlardan korkuyorlardı, toplumun tepkisinden korkuyorlardı. Rasûlüllah'ın ve müslümanların karşısında aksini söylediği takdirde başına geleceklerden korkuyordu, söylüyordu. Yalandan *Lâ ilâhe illa'llàh* diyordu; inanmadığı halde, müslüman olmadığı halde, mü'min olmadığı halde söylüyordu.

Peki o zaman ne olur? (*Asamet mâlehû ve demehû*) "Bu söz, bu kelâm onun malını ve canını korur; yâni malı heder olmaz, malı elinden alınmaz, hayatına kasd olunmaz; müslümanların arasında, müslümanların himayesinde, müslümanlardan sanılır, sayılır, korunur ama; (*ve kâne masîruhû ile'n-nâr*) akıbeti cehenneme düşmek olur, sonucu cehenneme gider." Yalandan söylediği için, kurtulmaz, cehenneme gider, cehennemde yanar.

Yalandan söylememek lâzım; aşk ile, şevk ile, inanarak söylemek lâzım!..

Birinci hadis-i şeriften anlaşıldığı üzere, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" sözünün gereğini yapmak lâzım. Allah'a inanıyorsan, Allah'ın emirlerini tut; Peygamber AS'a inanıyorsan Peygamber Efendimiz'in nasihatlerini öğren! Efendimiz'in buyruklarını, hadis-i şeriflerini anla, anladığını uygula; Rasûlüllah'ın sünnetine uygun yaşa!.. Kur'an'a inanıyorsan, Kur'an-ı Kerim'i oku; Kur'an-ı Kerim'in içindeki emirlere kendini uydur, hayatını Kur'an'a uygun bir hayat eyle!.. İslâm fıkhına, İslâm hukukuna inanıyorsan, Allah'ın emirlerini, fıkhın ahkâmını her konuda uygula!..

Şimdi, bu ikinci hadis-i şerif... Böylece, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" demenin ihlâsla olması gerektiğini, Peygamber Efendimiz bize öğretmiş oluyor. "*Lâ ilâhe illa'llàh*" sözünün de gereği var, icabı var... "*Lâ ilâhe illa'llàh*" diyenin yaşaması gereken bir tarz var... Onları da yapması gerektiğini; dünyayı tercih etmemesi, dinini tercih etmesi, dünya menfaatine aldanmaması, dinin emirlerine sarılması gerektiğini anlıyoruz.

d. "Lâ ilâhe illa'llàh" Sözü Belâları Önler

Gelelim bu konuda üçüncü hadis-i şerife, İbn-i Abbas RA'dan bize rivâyet olunduğuna göre, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[54]

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ تَدفَعُ عَنْ قَائِلِهَا تِسْعَةً وَتِسْعِينَ بَابًا مِنَ الْبَلاَءِ ،

أَدْنَاهَا الْهَمُّ (الديلمي عن ابن عباس)

RE. 462/5 (*Lâ ilahe illa'llàhu tedfeu an kàilihâ tis'aten ve tis'ìne bâben mine'l-belâ', ednâhe'l-hemmü*) "*Lâ ilâhe illa'llàh* sözü,

---

[54] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.8, no:7280; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVII, s.172; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan
Kenzü'l-Ummâl, c.1, s.82, no:226; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.480, no:15981.

bu sözü söyleyen mü'minden doksan dokuz çeşit belâyı def eder, belâ ona gelmez. *Lâ ilâhe illa'llàh* diyen kimseye, doksan dokuz çeşit belânın gelmesini engeller bu söz... Gelecekken durdurur, gelmesini engeller, *Lâ ilâhe illa'llàh* diyeni kurtarır. (*Ednâha*) Bu belâların en aşağısı, (*el-hemmü*) hemdir; yâni tasadır, üzüntüdür, iç sıkıntısıdır, insanın kederidir, gamıdır, elemidir."

"*Lâ ilâhe illa'llàh*" diyenin doksan dokuz cins belâsı uzaklaşır, kelime-i tevhid onu korur; en aşağısı iç sıkıntısı, kaygı ve tasa... Bunları bile alır gider." Onun için, bazı kardeşlerim ruhî rahatsızlıklarını bana anlattıkları zaman, diyorum ki:

"—Aşk ile, şevk ile *Lâ ilâhe illa'llàh* deyin! Bu söz sadece mânevî bakımdan insana sevap kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda maddî faydası da vardır. İlaç gibidir, ruh hastalıklarını tedavi eder, üzüntüleri def eder. İnsanın içini nurlandırır, şenlendirir, alnını pırıl pırıl parlatır; kale gibi sağlam, şeker gibi, lokum gibi, kaymak gibi tatlı bir insan haline getirir." diye söylüyorum.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Onun için dindarlığımızı, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" sözünü söyleyen ehl-i tevhid oluşumuzu iyi düşünelim ve iyi uygulayalım!

Bir de Abdülaziz Hocamız (Rh.A) derslerinde söylemiş, ben de duyanlardan dinlemiştim, *Râmuz*'da da okudum: *Lâ ilâhe illa'llàh* âşikâre tevhiddir. Yâni Allah var, Allah'ın şeriki naziri yok...

Budistlerin taptığı Buda nedir?.. Bir insandır. Onun heykelini yapıyorlar, niye tapınıyorlar? Tapınmamaları lâzım!.. Bu Güneş nedir? Gökteki varlıklardan bir tanesidir. Japonların Güneş'e tapınmaması lâzım!.. Bu haçın üstünde bir heykel var, güya Hazret-i İsâ imiş. Buna da tapmamaları lâzım, çünkü o da Allah'ın mübarek bir peygamberidir. Teslis vs. yanlıştır, sonradan çıkmıştır, doğru değildir.

Tamam, bu "*Lâ ilâhe illa'llàh*" anlaşılıyor. *Lâ ilâhe illa'llàh*'ı Kur'an-ı Kerim'de açıklayan sûre hangisidir?.. İhlâs Sûresi dediğimiz, "*Kul hüva'llàhu ehad*" sûresidir:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ. اللَّهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (الإخلاص:١-٤)

(*Kul hüva'llàhu ehad*) "De ki ey Rasûlüm; ey mü'min ve îmanlılar deyin ki: O Allah bir tektir, onun şeriki, nazîri yoktur. (*Allahu's-samed*) Her mahlûka ihtiyacını veren, muhtaç olduğu ihtiyaçları karşılayan, yaratan, yaşatan, her varlığın varlığını devam ettiren odur, sameddir. (*Lem yelid ve lem yûled*) Ne onun çocuğu olmuştur, ne de o birisinin çocuğudur. Doğurmamıştır, doğmamıştır." (İhlâs, 112/1-4)

Yâni beşere mahsus olan bu sıfatlar; işte annesi vardır, babası vardır, evlenmişlerdir, nikâhlanmışlardır, çocukları olmuştur... Bunlar insanlara mahsus, mahlûka mahsus sıfatlardır. Allah-u Teàlâ Hazretleri evlât edinmekten veya birisinin oğlu olmaktan münezzehtir. Eğer oğluysa, tenâsülle baba-oğul diye giderse, o zaman ne olur?.. Devam eder, yâni olmaz, mantık dışıdır.(*Ve lem yekün lehû küfüven ehad.*) "Onun şeriki, naziri, hiç ona denk olan bir varlık da yoktur." Bu açık bir tevhid.

“—Bir Allah var, tamam inandım da, bir de onun karşısında filân...”

Öyle bir şey yok! Karşı güç vs. öyle bir şey yok! Allah-u Teàlâ Hazretleri kàdir-i mutlaktır, kâinatın sahibidir, hiç bir şey ona denk olamaz. Her şey onun mahlûkudur, o ne dilerse öyle yapar.

Bu âşikâre, görünen, bilinen bir şeydir. İlkokul çocuğu da anlar bunu, tahsilsiz de anlar. Tahsilli de çok derinden anlar, severek anlar. Gözyaşlarıyla okur, sever, mânâsının derinliğine inip zevkine varır. Amma bu âşikâre tevhidden başka, bir tevhid çeşidi daha var: *Lâ havle velâ kuvvete illâ bi'llâh...*

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh da örtülü, perdenin arkasındaki tevhiddir. “Bütün güç, kuvvet Allah'tadır.” demek. *Lâ havle,* tahvil edici değiştirici güç yoktur; *ve lâ kuvvete,* herhangi bir kuvvet yoktur; *illâ bi'llâh*, hepsi Allah'ın elindedir. “Başka bir varlıkta böyle bir değiştirme gücü, bir şeyi yaptırım gücü, kuvveti vs. yoktur; her şey Allah'ın kudreti elindedir.” Bu da perdenin arkasındaki derin tevhiddir. Bu da gizli tevhiddir. Demek ki, *lâ ilâhe illa'llàh* olarak derinlemesine öğreneceğiz...

Zaten tasavvuf dervişi ne yapar?.. Hakîkî muvahhid yapar, hakîkî tevhidci yapar. Tasavvufta ilerleye ilerleye bir mürid, tevhidin mertebelerini geçe geçe, yüksele yüksele, derinleşe derinleşe, sonunda Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin varlığını, birliğini çok yakından, âşikâre, çok güzel anlar, hakîkî muvahhid olur.

Burada tabii çeşit çeşit insanlar var, bazı yerlerde de üzücü ifadelerle karşılaşıyoruz. Onları da tabii saklayıp, söylemeyip sabretmek lâzım ama, bazıları bizim ecdadımıza, Osmanlılar'a;

“—Onlar sofî idi filân...” diye tenkit ediyorlarmış.

Halbuki niye tenkit ediyorlar?.. Hakîkî muvahhid olarak, tasavvuf terbiyesi sonunda tevhidin bütün inceliklerini öğrenip, en iyi muvahhid olarak onlar yaşamışlar. Ne güzel de hizmetler etmişler, cihadlar etmişler, görevler yapmışlar. Yapan yapmış, yapmayan yapmamış.

Tabii iyisi de var, kötüsü de var. Kimisi gazel yazmış, şarap içmiş, zevk etmiş, keyif yapmış, ömrünü öyle geçirmiş. Eh, eden bulur; ne ekerse insan onu biçer. İyiye iyi, kötüye kötü... Kötüyü

medih de etmiyoruz, iyiye de iftira edilmesine razı gelemeyiz, onları savunmak da vazifemiz.

e. Hiç Bir İyiliği Hor Görmeyin!

Sonuncu bir hadis-i şerifle konuyu tamamlamak istiyorum, sevgili Akra dinleyicileri! Süleym ibn-i Câbir RA'dan, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:[55]

لاَ تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا ، وَلَوْ أَنْ تَصُبَّ مِنْ دَلْوِكَ فِي إِنَاءِ الْمُسْتَسْقِي ، وَأَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِبِشْرٍ حَسَنٍ ، فَإِذَا أَدْبَرَ فَلاَ تَغْتَابَهُ

(ابن أبي الدنيا عن سليم بن جابر)

RE. 469/4 (*Lâ tahkıranne mine'l-ma'rûfi şey'â, velev en tesubbe min delvike fî inâi'l-müsteskî, ve en telkà ehàke bi-bişrin hasen, feizâ edbere felâ tağtâbehû.*)

Peygamber SAS Efendimiz ısrarlı bir nasihatle:

(*Lâ tahkıranne mine'l-ma'rûfi şey'â*) "Aman sakın ha, iyilikten herhangi bir çeşidini hor ve hakir görmeyin! Ma'ruftan hiç bir şeyi

---

[55] İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Samt*, c.I, s.119, no:166; Ebû Cürey Süleym ibn-i Câbir el-Hüceymî RA'dan.

Lafız farkıyla: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.63, no:20652; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.403, no:1182; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.279, no:521; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.62, no:6383; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.167, no:1208; Begavî, *Şerhü's-Sünneh,* c.VI, s.315; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.252, no:8050; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.486, no:9691; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.454, no:3100; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.397, no:2854; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.196, no:1489; Ebü'ş-Şeyh, *Emsâlü'l-Hadîs*, c.I, s.87; Şeybânî, *el-Âhàd ve'l-Mesânî*, c.II, s.363, no:1181; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.67; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIX, s.270, no:3758; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.199; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.360, no:1017; Ebû Cürey Süleym ibn-i Câbir el-Hüceymî RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.220, no:3376; Ebû Zer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.685, no:16445; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.43, no:83; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.63, no:16217.

hakir, küçük, önemsiz, görmeyin!" diye emir buyuruyor ama, çok ısrarlı bir emir. Fiilin sonuna nûn-u te'kid-i sakîle koymuş. "Aman ha, sakın ha iyilikten hiç bir şeyi hor, hakir görme!.."

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasına uygun her işe; dinin, aklın, şeriatin güzel gördüğü her bir işe *ma'ruf* denir. Müslümanın emr-i ma'ruf yapması lâzım! Yâni ma'rufun, iyi, aklın ve dinin güzel gördüğü şeyin yapılmasını tavsiye de etmesi lâzım! Fiilî ma'ruf da lâzım. Fiilî olarak da, o emrettiği şeyi kendisinin de yapması lâzım! Hem kendisi yapacak, hem başkasına da yaptırmağa çalışacak, tavsiye edecek.

Ma'ruf iyilik demek. "Aman sakın ha, iyilikten hiç bir şeyi hor ve hakir görme!" diyor Peygamber Efendimiz. Çünkü, insan bir iyilik dolayısıyla cennetlik olabilir. Misâl veriyor:

(*Ve lev en tesubbe min delvike fî inâi'l-müsteskî*) "Senden su isteyen bir kimseye elindeki kovandan suyu boşaltıvermen, 'Al, su mu istiyorsun?' diye ona su döküvermen de bir çeşit iyiliktir." buyuruyor.

"—Ben dökeyim elini yıka! Getir kovanı, benim kovamdakini sana dökeyim!" diye birazcık su vermek veya kovanın tamamını vermek.

Küçük bir şey ama, bunu bile hor görme. Belki o bunun sebebiyle, "Allah razı olsun!" der, bir bardak su bile olsa, "Çok şükür el-hamdü lillâh!" dedikten sonra sana dua eder; bir ma'ruf, bir iyilik, bu bile senin sebeb-i necâtın olur.

(*Ve en telkà ehàke bi-bişrin hasen*) "Mü'min kardeşin ile karşılaştığın zaman, onu güzel bir tatlı gülüşle, tebessümle, güleç bir yüzle karşılamanı bile önemsiz sayma!"

"—Nihayet bir gülümsemedir, ne olacak insana yâni, bir gülücük?.." deme, o bile önemsiz değil. Bakarsın, insan güleç yüzle karşılamaktan bile Allah'ın rızasına erer, cennetlik olabilir.

Tabii karşılaştığın bir insana gülüyorsun da, güleç bir yüzle karşılıyorsun, "Hoş geldin!" diyorsun, tatlı söz söylüyorsun; (*Feizâ edbere felâ teğtâbeh*) "Kalkıp gittiği zaman arkasından gıybet etmemek, o da bir iyilik..."

Kimisi yüzüne güler, gittiği zaman da, giden adamcağızın arkasından bir sürü ileri geri laf söyler. O gıybet oldu işte, kötülük

oldu, münkerâttan oldu. Halbuki ma'ruf nedir? İyiliktir. Giden insanın arkasından konuşmamak da bir çeşit ma'ruftur.

Onun için, ma'rufun, iyiliğin, örfün hiç birisini hor ve hakir görmeyin! Yâni yolun üzerindeki bir taşı kenara koymak bile olsa; birisini sevindirecek küçük bir tavır, bir hareket bile olsa iyilik yapmağa azmedin, gayret edin!.. Hayatınız iyiliklerle güzelliklerle geçsin... İyilikleriniz sevaplarınız biriksin, Allah'ın sevgili kulu olun... *Lâ ilâhe illa'llàh*'ın hakîkî ehli, hakîkî sahibi, hakîkî erbabı olun sevgili Akra dinleyicileri!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri sizleri sıhhatli, afiyetli, aziz ve bahtiyar eylesin... Hem dünyada mutlu yaşayın, hem ahirette sevdiklerinizle beraber cennetlik olun... Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasına vasıl olun... Cemâliyle müşerref olun, hepimiz olalım!

Allah-u Teàlâ Hazretleri, mübarek cuma hürmetine dualarımızı kabul eylesin... Dünya ve ahirette hepimizi aziz ve bahtiyar eylesin... *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühü!..*

Amerika'dan sevgiler, selâmlar, dualar; aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

17. 10. 1997 - AMERİKA

10. KANADA VE AMERİKA'DAN İZLENİMLER

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!
Size bu sefer Kanada'dan hitab ediyorum. Montreal şehrine yüz-yüz elli kilometre mesafede bir yerdeyiz. Gitmek istedik ama, Montreal'e henüz ulaşamadık, burada konuşmak icab etti.
Buraya gelirken ilkönce, Türkçe'de Niyagara diye söylenen, ama burada *Nayagara* denilen o meşhur şelâleleri gösterdi yanımızdaki arkadaşımız, onları gördük. Hakikaten Allah'ın çok ibretli manzarası, tabiatın görülmeğe değer bir yeri...
Oradan araba ile Ontario gölünün batısından dolaşarak, Kanada'nın meşhur Toronto şehrine geldik. Toronto şehrini görünce, kendimi Yirmibirinci Yüzyıl'a girmiş zannettim. O televizyon kulesi, o binalar, o binaların yüksekliği, renkleri, birbirleri ile uyumu... Kubbeli bazı başka binalar gördük. Sanki böyle uzaydaki bir şehre gelmişiz gibi düşündürdü beni. Fevkalâde güzel, fevkalâde gelişmiş yerler, fevkalâde geniş ülkeler.
Türkiye'mizi, güzel ülkemizi düşünüyorum, buraların cesametine, büyüklüğüne bakıyorum; Allah-u Teàlâ Hazretleri yardımcımız olsun...

Tabii burada bazılarıyla konuştuğum zaman, tanıdıklarımızdan birisi bir Amerikalı arkadaşına, işte burada üç-dört yıl kalıp da sonra Türkiye'ye gitmek istediğini söyleyince; "Türkiye bakalım dört yıl daha duracak mı?.." demiş. Amerikalı söylüyor bunu, çok üzüldüm, fevkalâde etkiledi beni bu söz... "Niye?" demiş arkadaşımız. "İşte Yunanlılar var, Ermeniler var, daha başka yıkıcı faaliyetlerde bulunan gruplar var..." demiş.
Bir Amerikalının, Türkiye ile ilgilenen bir kişinin böyle demesi, dört-beş sene daha gitmez gibi bir izlenimde olması beni çok üzdü. Bir üniversitede profesörmüş. Allah devletimize, milletimize, hürriyetimize, saadetimize, ecdadımızın yâdigârı topraklarımıza zeval ve zarar verdirmesin... Allah-u Teàlâ

Hazretleri hepimize, o topraklarda yaşayan bütün kardeşlerime akıl, fikir, güç, kuvvet ihsân etsin... Yanlış işler yapıp da, birbirleri ile çatışıp, çekişip, düşmana fırsat tanımasınlar. Memleketin sahibi olan kardeşlerimiz de, vatanını seven kardeşler olarak hepimiz de, vatanımızı böldürmemek için var gücümüzle çalışalım!..

a. Amerika'da Din ve İnanç Hürriyeti

Aksine ben, Avrupa'dan Amerika Birleşik Devletleri'ne geldiğim zaman, burada böyle elli kadar devletin birleşip, Amerika Birleşik Devletleri'ni meydana getirmesini görünce, muazzam toprakları, çok geniş imkânları, çok yüksek binaları, böyle fevkalâde canlı işyerlerini, ticareti, çalışmayı görünce demiştim ki:

"—Ne olur, biz de çevremizdeki ülkelerle, böyle güzel komşuluk münasebetleri içinde anlaşarak, hudutlarımızdan geçişleri kolaylaştırarak, bir büyük birlik meydana getirsek de, şarktan garba, doğudan batıya her yere rahatça gidip gelebilsek... Bir zamanlar kendimizin idare ettiği diyarları rahat görebilsek. Gümrük engelleri, sınır sıkıntıları, vize mecburiyetleri olmasa...

Amerika'nın bir yerinden seyahate başlıyorsunuz, kaç tane eyalet geçerek, kaç tane devlet geçerek bir yerden bir yere gidiyorsunuz. Hiç bir engel yok, ne kadar güzel... Biz de böyle birlik ve beraberliği sağlayabilsek, ne kadar iyi olur." diye düşündüm. Bir bu birlik, birlikten ne kadar büyük bir gücün doğduğu beni çok etkiledi. Koskocaman bir kıta, parça parça paylaşılmış ama sonunda birleştirilmiş ve bir birleşik devlet olarak idare ediliyor. Biz niye birleşmeyelim? Bu beni etkiledi.

İkincisi burada ne kadar bilimsel çalışmalar yapıldığını, ilmin ne kadar ileri olduğunu gördüm. Meselâ, bir Boston şehrinde yetmiş üniversite olduğunu söylediler. Tek bir şehirde ve önemli üniversiteler, ne kadar mühim bir olay... İlme ve irfana, yâni dünyevî ve uhrevî her çeşit ilme son derece eğilmemiz, kuvvet vermemiz ve sarılmamız gerektiğini düşündüm.

Ayrıca bir şey daha çok dikkatimi çekti, buraya kadarki Amerika ve Kanada seyahatimde: Her yerde seyahat ve gezi

yapanların faydalanması için basılmış küçük kitapçıkları, kâğıtları, tanıtma yazılarını alıyorum, inceliyorum; son derece büyük bir din hürriyeti var... Ve anladım ki Amerika'ya Avrupa'dan göç eden grupların çoğu dînî duygularla göç etmişler ve belli eyaletlerde ve belli şehirlerde yerleşmişler. Kendi dinlerine göre yaşamaya uygun birer ortam oluşturmuşlar. Bu çok önemli...

Meselâ, orta eyaletlerde gezerken Emiş adı verilen bir topluluk gördüm. Bu Emişler Almanya'dan, İsviçre'den gelmiş olan hristiyan topluluklar. Burada aynen kendi dinlerini, imanlarını koruyorlar. Dinlerini imanlarını korumaları da kendilerinin reklâmı oluyor, herkes onları görmeğe geliyor. Okumuyorlar, siyah elbiseler giyiyorlar, uzun sakallar bırakıyorlar. Atlı arabalarda yaşıyorlar, bir yerden bir yere onlarla gidiyorlar. Evlerinde gazyağı lambalarıyla aydınlanıyorlar. Çocuklarını okutmuyorlar, okuyan çocuklarını reddediyorlarmış diye duydum. Yâni netice itibariyle yanlış ama, yanlış bir inancı bile muhafaza ediyorlar.

Dün aldığım kâğıtlarda bir bölgeyi gördüm. *Barnaba İncili*'ne inanan bir grup var, onların Hazret-i İsâ hakkında öbür hristiyanlardan farklı inançları var. Onlar da bir şehirde toplanmışlar, büyük binalar yapmışlar. Senenin belli günlerinde belli toplantılar tertipliyorlar. Hattâ gelenlere —tabii yanlış, bizim inancımıza göre— hacı unvanı veriyorlar. İşte hacca gelenlere kolaylıklar, kalacakları yerler filân diye sözler yazmışlar, okudum o kâğıtlarda...

Ama bir şey görülüyor, Amerika'da din hürriyeti var. Her çeşit inanca sahip, yüzlerce ayrı grubun inancın hürriyeti var. Bu çok önemli bir şey... Allah bize de bir hoşgörü ihsan etsin...

Bizim ülkemizde kimisi şu mezhebdekini hoş görmüyor, kimisi bu mezhebdekini hoş görmüyor. Hattâ müslüman olanlar arasında birbirlerine kaşları çatık, hasmâne duygularla bakanlar var... Mezheb farkları, tarikat farkları, meşreb farkları, düşünce farkları, yaşam farkları fevkalâde kızgınlıklara sebep oluyor. İnsanlar arasında kopmaya, çatışmaya sebep oluyor. Halbuki Amerika'da ilgi çekici bir şey olmuş, sırf onları görmek için oralara gelenler var. Herkes kendi bildiği gibi yaşıyor ve hiç bir şey demiyorlar.

Bunlar çok önemli... Tabii, bunların bilinmesi de önemli... Onun için bu Amerika gezisi bana çok faydalı oldu. Hürriyetlerin ne kadar geniş olduğunu ve bizde ne kadar baskı altında tutulduğunu görmüş oldum. Çok üzüldüm tabii, ülkem namına...

Şimdi burada gece gündüz seyahat ettiğimiz için görüyoruz, gece ona kadar işyerleri, dükkânlar açık. Halbuki bizde meselâ altıdan sonra belediye emriyle kapalı veya hükümetin emriyle kapalı... Niye kapalı?.. Bak işte bunların açık, pekâlâ herkes de memnun... Gündüz çalışan akşam arabasına atlayıp, çarşıya çıkıp orada alışveriş yapa-biliyor. Muazzam çarşılar, ışıl ışıl, pırıl pırıl, cıvıl cıvıl... Muazzam bir ticârî faaliyet... Demek ki olabiliyor.

Demek ki yasakçılığın dışında, yasakçılık olmadan her şeyi hoş gören bir toplum Amerika... Burasını görmemiz lâzım, kendimizi de bu hale getirmeğe çalışmamız lâzım!.. Çevremizi hoş gören, bizden başka düşünenleri kınamayan, herkesin huzur içinde, kendi inancına göre giyinip, ibadet edip yaşayabildiği bir toplum oluşturmak çok önemli!.. Bu da tabii ilimle, irfanla, ileri ülkeleri

tanımakla olacak. Sanıyorum Türkiye'de bazı kimseler ileri ülkeleri tanımıyorlar.

b. İlmin Önemi

Bu kadar açıklamadan sonra, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş olan bir hadis-i şerifi size okumağa başlamak istiyorum:[56]

ثَلاَثَةٌ تَسْتَغْفِرُ لَهُمُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ ، وَاللَّيْلُ وَالنَّهَارُ ، وَالْمَلٰئِكَةُ:

اَلْعُلَمَاءُ ، وَالْمُتَعَلِّمُونَ ، وَالْأَسْخِيَاءُ (أبو الشيخ عن ابن عباس)

RE. 267/4 (*Selâsetün testağfiru lehümü's-semâvâtü ve'l-ard, ve'l-leylü ve'n-nehâr, ve'l-melâikeh: El-ulemâü ve'l-müteallimûne ve'l-eshıyâ'*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Peygamber SAS Efendimiz İbn-i Abbas RA'nın, yâni Hazret-i Abbas isimli amcasının oğlu, mübarek Abdullah'ın rivayet ettiğine göre şöyle buyurmuşlar:

(*Selâsetün*) "Üç grup insan vardır ki, (*testağfiru lehümü's-semâvâtü ve'l-ard, ve'l-leylü ve'n-nehâr, ve'l-melâikeh*) gökler ve yer, gece ve gündüz, zaman ve mekân ve melekler onları severler, onlar için istiğfar ederler, onlar için dua ederler."

Kimdir bunlar: (*El-ulemâü*) "Birincisi, alimler. (*Ve'l-müteallimûn*) İkincisi, ilim öğrenenler. (*Ve'l-eshıyâ'*) Üçüncüsü de, cömert insanlar."

1. Aziz ve muhterem kardeşlerim! Bu Amerika, Kanada, Avrupa gezisinde çok kesin olarak gördüm ki, hayatın devamı için ilim çok önemli... Mutlaka çağdaş ilmi yakalamalıyız ve mutlaka hepimizin ilme sımsıkı sarılması, ilmî vasıtaları elde etmesi ve kullanması lâzım!.. Bunları kullanmadan bu ileri ülkelere

---

56 *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.1282, no:43346; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.7, no:11305.

yetişmemiz ve çağı yakalamamız, onların karşısında hürriyetimizi, istiklâlimizi korumamız bile mümkün olamayacak.

Onun için, topluca bir ilim seferberliği yapmalıyız. Yâni çağdaş ilmi yakalamak için Yirmibirinci Yüzyıl'a hazırlanmak için mutlaka ilme sarılmalıyız. Bilgisayarla, kütüphanelerle, ansiklopedilerle, özel ilimlere dâir en yeni, en kıymetli bilgileri alarak, yabancı dil öğrenerek; özellikle Amerika'yı, Avrupa'yı ihmal etmeden, Japonya'yı, Çin'i göz ardı etmeden, mutlaka ilme sımsıkı sarılıp çalışmamız ve bir şeyler yapmamız gerekiyor. Bir şeyler arayıp bulmamız gerekiyor.

Bizim de buluşlar yapmamız gerekiyor. Bizim de hatalarımızı anlayıp, o hatalardan kurtulma çarelerini tesbit etmemiz gerekiyor. Bizim de atılımlar yapmamız için bize neler gerekliyse, onları sağlamamız gerekiyor. Bu da alimlerle olacak, alimlere hürmetle olacak...

Alimler tabii sınıf sınıftır, derece derecedir; hattâ iyisi ve kötüsü bile vardır. Bazı alimlerin ilmini kötüye kullandığı için, dünya menfaatı sağlamakta kullandığı için, Allah'ın rızasını düşünmediği için cehenneme atılacağını dahi bildiren hadis-i şerifler var ama, esas itibariyle ilim ve alimler kıymetli... Alimlerin en kıymetlisi Allah'ı bilen alimlerdir, Allah'ı bildiren alimlerdir, yâni evliyâullahtır; dînî ilimlere âşinâ olan kimselerdir. Ama öteki ilimleri bilen alimler de, mü'min oldukları takdirde onlar da baş tacıdır, kıymetlidir. Onun için hepimiz alim olmağa çalışalım, ya da alimleri destekleyelim!..

2. Yerin göğün, gecenin gündüzün tevbe ve istiğfar edip, Allah'a yalvarıp lehine duada bulunduğu kimselerin ikinci grubu, (*Ve'l-müteallimûn*) "Öğrencilerdir, öğrenenlerdir." Bu da çok önemli... Tabii insan alim olmak için önce öğrenci olmalı. İlmi öğrenmeye başlamadan alim olunamıyor. Onun için öğrenciler de çok kıymetli...

Öğrencilere değer vermeliyiz, önem vermeliyiz, desteklemeliyiz. Fakir olanlara zekâtlarımızı vermeliyiz. Zekî olup da okuyamayanlara yardımcı olmalıyız. Eğitim müesseseleri kurmalıyız, eğitimi engellememeliyiz. Başarılı olduktan sonra, bir kızın başörtüsü kusur görülmemeli... Bir öğrencinin sakalı bir

mânî teşkil etmemeli... Alimlere verdiğimiz kıymet kadar, ilerinin alimleri olacak öğrencilere de kıymet vermeliyiz.

3. (*Ve'l-eshıyâ'*) "Sahî kimselerdir, cömert kimselerdir." Bunlara da yerler ve gökler, gece ve gündüz tevbe ve istiğfar eder. Çünkü, her şey bir bakıma da maddiyata dayanıyor. Yâni, "Bunun sermayesini nereden bulacağız, bu işi nasıl yapacağız?" diye her atılımın bir parasal yönü oluyor. Bunu çok açık olarak bu seyahatimde gördüm. Hakîkaten müslümanların para imkânlarını, maddî imkânlarını bir araya getirmesi lâzım! Yapması gereken hayır hizmetlerini böylece yapması lâzım! Veyahut diğer millî ve dînî atılımlarını paralarını bir araya getirerek yapması lâzım!

Para yönünden kuvveti olduğu zaman, bütün işleri kolayca yapmak ve en iyi cihazlarla, en hızlı şekilde yapmak mümkün oluyor. Burayı gezdiğimiz zaman, toplumda dikkatimizi çeken en mühim nokta, din müesseselerinin ve din adamlarının —burada tabii hristiyanlar var, hristiyanların çeşitli mezhebleri var, yahudiler var, hindular var— son derece zengin olduğunu gördük. Binalarından belli, mülklerinden belli, ellerindeki imkânlar son derece fazla.

İşte böyle bu imkânlar onlar tarafından kullanıldığı için, fikirleri yanlış da olsa yanlışları saklayıp, kendilerini güzel gösterip taraftarlarını koruyabiliyorlar. Buna rağmen azalma oluyormuş ama, yine de dimdik ayaktalar. Toplumun dine ve din adamlarına son derece saygılı olduğunu görüyoruz ve dini yaşadığını görüyoruz.

Söyleyebilirim ki, Amerika'daki halk İngiltere'den, Avrupa'dan daha dindar, dinine daha bağlı... Ama yanlış! Temenni ederiz ki doğruları anlatan müesseseler kurulsun, doğruları öğrensinler. Kabul edebilirler, İslâm'a girebilirler, yeter ki doğruları anlatacak müesseseler hazırlansın. Onu sağlayacak insanlar gelsin, buralarda dolaşsın, anlatsın. O zaman onlar gerçekleri görüp, doğru yola gelebilirler.

Bu hadis-i şeriften anladığımız ve almamız gereken dersler nedir: İlme önem vermeliyiz, alim olmaya çalışmalıyız.

Çocuklarımızı alim yetiştirmeğe çalışmalıyız. Çağa göre yetiştirmeliyiz, Yirmibirinci Yüzyıl'a uygun yetiştirmeliyiz. Çocuklarımız da, onların hocaları da çok muhteremdir, el üstünde tutulmalı! Onlar mü'min oldukları takdirde, Allah'ın sevdiği insanlardır. Bunlar için gerekli mâlî imkânları, yardımları da zenginler keselerini açıp sağlamalı!.. Onlar Allah'ın sevgili kulu olduğu için yerler ve gökler, geceler ve gündüzler onlar için tevbe ve istiğfar ediyor. Allah'a onlar için dua ediveriyorlar.

Bu çeşit çalışmaların yapılmasını candan duygularla, buradaki ilerilikten ve canlılıktan çok etkilenmiş ama ülkesini seven bir insan olarak, ülkesinin de böyle olmasını temenni eden bir kimse olarak, bu hadis-i şerife önem vermenizi rica ediyorum. İlme koşalım, çocuklarımızı alim yetiştirelim! Kesenin ağzını açıp, dinimiz için gayret edip çalışalım!..

c. Lânete Uğrayan Üç kimse

Açılmış olan sayfada, gözüme ilişen bir hadis-i şerifi daha okumak istiyorum:[57]

ثَلاَثَةٌ لَعَنْتُهُمْ: أَمِيرٌ ظَالِمٌ ، وَفَاسِقٌ قَدْ أَعْلَنَ فِسْقَهِ ، وَمُبْتَدِعٌ يَهْدِمُ سُنَّةً (الديلمي عن ابن عمر)

RE. 267/1 (*Selâsetün leantühüm: Emîrün zâlimün, fâsikun kad a'lene fiskıhî, ve'l-mübtediun yehdimü sünneten*)

İbn-i Ömer RA'dan bu ikinci hadis-i şerif. Bu da bizim dertlerimizle ilgili olduğu için, önemli bazı konulara işaret ettiği için okumayı uygun gördüm.

(*Selâsetün leantühüm*) "Üç grup insan vardır ki, ben onlara lânet ederim." buyuruyor Peygamber Efendimiz. Rasûlüllah SAS

---

57 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.101, no:2540; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.89, no:43929; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.494, no:11278.

kimseye beddua etmezdi, “Ben lânet edici bir peygamber olarak gönderilmedim.” buyururdu.

“—Yâ Rasûlallah bu müşrikler bize işkence ediyorlar. Bunlara lânet et de Allah bunları kahretsin!” dedikleri zaman;

“—Ben lânetçi bir peygamber olarak gönderilmedim. Yâ Rabbi, kavmim bilmiyor, bunları hidayete sevk eyle, bunları affeyle, bunlara doğru yolu göster.” diye böyle merhametle dua eden Peygamber Efendimiz, “Üç sınıf insana ben lânet ederim.” diyor.

Rasûlüllah Efendimiz’in hiç sevmediği ve mutlaka lânet edeceği, lânet ettiğini kesin olarak belirttiği üç sınıf insan kimmiş, bunları da görelim; çünkü bunlar da çok önemli:

1. (*Emîrun zàlimün*) “Zâlim bir emir; yâni kendisinde emretme hakkı, salâhiyeti, mevkii makamı dolayısıyla emretme imkânı olan, ama zâlim olan bir kimse... Peygamber Efendimiz ona lânet ediyor.”

Tabii emir deyince, meselâ müslümanların başındaki kimselere emîrü’l-mü’minîn, mü’minlerin emîri denir. Ama her işin başındaki sorumlu kişiye de emir denir. Meselâ, Devlet Su İşlerinin başındaki kimse de, bu Arapça kelimenin kullanış şekline göre emirdir. Karayolları’nın başındaki de emirdir, Demiryolları’nın başındaki genel müdür de emirdir. Veyahut Tarım Bakanlığı’nda Toprak Mahsulleri Ofisi’nin başındaki kimse emirdir. Neden?.. Emretme salâhiyeti var.

Yâni hak ve salâhiyet sahibi, emir komuta elinde olan kimse emirdir. Yalnız asker değil, ümmetin işini görmek üzere bir görevin başına getirilmiş, makamı dolayısıyla emretme hakkına, salâhiyetine sahip olan her kimse emirdir. Hepsinin başındaki de sultandır, o en büyük emirdir, emîrü’l-mü’minîndir. Ötekiler derece derece daha küçük sorumlulukları yüklenmiş emirlerdir.

Emir, yönetici, emir ve komuta sahibi, komutan, kaymakam, genel müdür veya sorumlu bir kişi eğer adaletle hareket ederse, Allah sever. Ama zulüm yaparsa, haksızlık yaparsa, baskı yaparsa, ezerse, haklıya hakkını vermezse, haksıza iltimas geçerse; veyahut mazlumları, zayıfları ezer, inletir, ağlatırsa; tamam, Rasûlüllah Efendimiz böyle bir kimseye lânet ediyor.

Rasûlüllah Efendimiz de bir kimseye lânet etti mi, o dünyada da, ahirette de iflah olmaz. Dünyada da cezasını çeker, ahirette de belâsını bulur. Bir bu...

2. (*Ve fâsikun kad a'lene fiskıhî*) "Bir günahkâr ki, günahını korkmadan âşikâre işliyor; ona da Rasûlüllah Efendimiz lânet eder." Çünkü kusursuz kul olmaz, günah işlemeyen kaç kişi vardır. "*Gece gündüz işleri isyan kamu*" dediği gibi şairlerin… İnsanların çoğu hata işler, günah işler ama, biraz da Allah'tan korkup, utanıp sakınması çekinmesi lâzım! Hiç böyle yapmıyor, günahını açıkça işliyor. Pervasızca, küstahça, "Yaparım, ne olacak yâhu?" gibilerden dikleniyor, açıkça günahını işliyor. Bu daha fenâ...

Çünkü gizli bir yerde, gizli bir suç işlerse, insanın kendisi ile Allah'ı arasında kalır. Allah dilerse affeder, dilerse cezalandırır. Fıskını, fücurunu, günahını aşikâre yapıp da, bir de utanmadan, arlanmadan dikleniyorsa, devam ediyorsa; o zaman o başkalarına kötü örnek olur. Rasûlüllah ona lânet ediyor. Yâni böyle bir kimse çok daha tehlikeli bir günahkâr oluyor.

Kendi başına bir köşede sessizce günah işleyen kendisine ait, kendisine zararı olacak bir suçu işleyen; o da günahkâr ama böyle kalkıp da işi âşikâre yapan, Allah'tan korkmadığını ilân etmiş oluyor. Pervasızlığını göstermiş oluyor, başkalarına da kötü örnek oluyor. Ona da Rasûlüllah lânet eder.

3. (*Ve mübtediun yehdimü sünneten*) "Sünneti yıkan bid'atçı..." Biliyorsunuz, dinimizin bu güne kadar sapasağlam, tertemiz kalmasının sebebi, Peygamber SAS Efendimiz'in hayatının çok teferruatlı olarak, çok sağlam bir şekilde din alimleri tarafından satır satır, kelime kelime, çok sağlam bir şekilde tesbit edilmesidir.

Biliyorsunuz, Peygamber Efendimiz'in sözleri, hareketleri, hattâ bir olay karşısındaki davranışı, susması, konuşması; bunların hepsi bizim için dinimizde birer önemli kaynaktır. Fıkıh ahkâmının kaynağıdır. Şimdi onlar çok güzel tesbit edilmiş olduğu için, sünnet-i seniyye-i nebeviyyeye uygun olarak, tam Rasûlüllah'ın yolunca yürüyüp gelmişlerdir büyüklerimiz. Tertemiz müslümanlar olarak bu vakte kadar gelmişlerdir.

Bunu ne bozar?.. Dinde sünnete uymayıp, bid'atlar ortaya çıkaranlar bozar. Onun için bid'atçılar çok kötü insanlardır. Bid'atçılar, yâni sonradan sünnette olmayan şeyleri çıkaranların her birisi bir miktar bozuyor demektir. Böyle bozanlar;

أَصْحَابُ الْبِدَعِ كِلاَبُ النَّارِ (أبو حاتم الخزاعي في جزئه عن أبي أمامة)

RE. 72/5 (*Ashàbü'l-bidei kilâbü'n-nâr*)[58] "Bid'at ehli kimseler cehennemin köpekleridir." diye de bir hadis-i şerifte bildiriliyor.

Sünnet-i seniyye bozuldu mu, tahrib oldu mu, insanlar darmadağın dağılır. Çünkü dinimizin teferruatını sünnet-i seniyye bil-diriyor. Meselâ Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teàlâ Hazretleri, "Zekât verin!" diye buyurmuş ama, zekâtla ilgili bütün öteki bilgileri Peygamber SAS sünnet-i seniyyesi ile bizlere anlatmıştır. "Namaz kılın!" diye buyurmuş ama, namaza *Sübhàneke* ile başlayın, Fâtiha'yı okuyun, Fâtiha'dan sonra bir sûre ekleyin; rükû edin, secde edin diye neler okuyacağımız teferruatla Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifinde bildirilmiştir. Yâni Kur'an-ı Kerim öz olarak işaret buyurmuştur, Peygamber Efendimiz tafsîlen açıklamıştır. Sünnet-i seniyye bir bakıma Kur'an-ı Kerim'in açıklamasıdır, tefsiridir.

Onu ihmal ederse, yıkarsa, ona uymazsa bir insan, dini çığırından çıkartmış olur. Bizden önceki ümmetler, Peygamberlerinin getirdiği asıl dini koruyamadıkları için dalâlete düşmüşlerdir, sapık olmuşlardır, Allah'ın gazabına uğrayacak duruma düşmüşlerdir. *Mağdùbi aleyhim* olmuşlardır, *dàllîn* olmuşlardır; *mudıllîn* olmaktadırlar.

Bizim o duruma düşmememiz için, Rasûlüllah'ı iyi tanımamız, SAS'in sünnetine sımsıkı sarılmamız lâzım!.. Öyle olursa, din o zaman sünnete uygun olarak sapasağlam ayakta durur. Kur'an-ı

---

[58] *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.380, no:1094; RE. 72/5.

Kerim'in tam mânâsıyla doğru anlaşılması ve yaşanması mümkün olur. Kıyamete kadar zâten Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Kur'an-ı Kerim'ine kimse dokunamayacak.

Ama sünnetler hiçe sayılırsa, bid'atçılar çıkarsa, bid'atçılar rağbet kazanırsa; İslâm'ın aslında, Rasûlüllah'ın hayatında, asr-ı saadetinde olmayan, sünnetin ruhuna aykırı olan işler yayılırsa, o zaman din çığırından çıkar. Dindarlar dinden sapmış olurlar, ayakları doğru yoldan kaymış, yanlış yollara batmış olur, bataklığa saplanmış olurlar.

Onun için kendilerini ve etraflarını tehlikeye düşürürler dünyaları, ahiretleri zarara uğrayabilir. Buna sebep olan, sünneti yıkan, sünneti tahrib eden bid'atçılar da Peygamber Efendimiz'in lânetine uğrarlar.

Peygamber SAS Efendimiz bunu bildiriyor, kimsenin böyle yapmamasını söylüyor. Kimse zulüm yapmasın, kimse günah işlemesin; günahı edepsizce, açık açık, âşikâre işleyip de bir de sağa sola efelik taslamasın; kimse sünnet-i seniyyeyi yıkmasın diye, onlara karşı ne kadar sert bir ifade kullanmış oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi her türlü haksızlıktan, zulümden korusun... İlme, irfana uygun olarak yaşamayı nasib eylesin... Günahlardan uzak eylesin... Aksine Rasûlüllah Efendimiz'in tavsiye buyurduğu Allah'ın seveceği güzel amelleri, güzel ibadetleri, taatleri, sevaplı işleri, hayrât ü hasenât yapmayı, Ümmet-i Muhammed'e faydalı olmayı nasib eylesin... Bid'atlardan uzak durup sünnet-i seniyyeye uygun yaşamayı nasib eylesin...

Temenni ediyorum ki, şu diyarlarda, Amerika'da, Avrupa'da, Almanya'da gördüğüm düzen, temizlik, zenginlik, çeşitli hizmetler İslâm ülkelerinde de olur. İslâm ülkelerindeki o sefalet, o derbederlik, o gerilik, o üzücü manzaralar, inşâallah yakın zamanda, böyle hayırlı insanların gayretleriyle izâle olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizi dîn-i mübîn-i İslâm'a en güzel hizmet edenlerden, müslüman kardeşlerine en faydalı çalışmalar yapanlardan eylesin... Kardeşlerimizin mutlu olmasını sağlayacak, rahat etmesini sağlayacak, başkalarının yüzünün gülmesini sağlayacak, onlardan dua almaya sebep olacak işler yapmayı Allah cümlemize nasib ü müyesser eylesin...

Ömrümüz hayırla, hasenatla geçsin... Allah hayırlı, verimli, uzun ömürler ihsân eylesin cümlemize... Hüsn-ü hâtimelerle, Allah'ın sevdiği kullar olarak, şöyle kelimeteyn-i şehâdeteyni güzel güzel, iman ile söyleye söyleye:

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) diye diye aşk ile, sıdk ile, mü'min-i kâmiller olarak ahirete göçüp, Rabbimizin cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı, rıdvân-ı ekberine ermeyi, razı olduğu kullar olmayı, cennetine sokup taltif eylediği kullar olmayı cümlemize nasîb eylesin...

Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin... Peygamber Efendimiz'in şefaatine, sevgisine, iltifatına mazhar olmayı nasib eylesin... Lânetine uğrayanlardan, sevmediği kimselerden eylemesin... Havz-ı Kevser'ine giderken melekler yollarını kesip, zebâniler alıp bazı kimseleri götürecekler, cehenneme atacaklar; böyle yoldan döndürülenlerden eylemesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri mübarek günler, geceler hürmetine dualarımızı kabul eylesin... Cümlemize dünyanın ve ahiretin her türlü hayırlarına mazhar eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!.. Size Kanada'dan gönül dolusu selâmlar...

24. 10. 1997 - KANADA

11. GÜZEL AHLÂK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!
Amerika seyahatimiz bugün sona erdi, size Almanya'dan Bon yakınından hitab ediyorum.

a. Amerika'dan İzlenimler

Amerika'ya aile eğitim kampı için çağırmışlardı bizi. Onların çağırdığı zamanda, bizim durumumuz müsait değildi. Buradan kıymetli kardeşlerimizi, emekli profesör kardeşlerimizi, Diyanet'te görevli hocalarımızı göndermiştik, çok memnun olmuşlar. Ama bizi de yine istemişler, "Hocam vakit geçmiş de olsa, hani vaktinde edâ edilmeyen namazın kaza edilmesi gibi, siz de yine gelin!" demişlerdi. Biz de, bir aylık bir Amerika daveti ile Amerika'da gezdik, Amerika'yı daha yakından görmüş olduk. Sonbahar mevsiminde, sakin, herhangi bir program yoğunluğu ve hızlılığı olmadan çeşitli şehirleri dolaştık.

New York'ta arkadaşlarımız bir mescid açmışlar, ona çok memnun oldum. Troy'da Mehmed Zâhid Kotku Hocamız adına vakıf kurmuşlar; tabii onu tebrike gittik, teşekküre gittik. Çok memnun oldum.

Amerika, daha yakından tanıyınca beni daha fazla etkiledi. Çok önemli, çok büyük bir ülke, uçsuz bucaksız bir ülke... Bir ay geçiyor, hiç bir şey yapmamış gibi oluyor insan, her tarafını görememiş oluyor. "Amerika'yı müslümanların ihmal etmemesi lâzım!" diye bir kanaate geldim ben. Şahsen biz Türkler olarak ihmal etmişiz, çok meşgul olmamışız. Kardeşlerimiz daha çok Almanya'ya gittiği için, yoğunluk orada olduğu için, bütün çalışmalar Almanya'da yapılmış. Teşkilatlar, camiler, dernekler Almanya'da kurulmuş, işçilere hizmet olsun diye...

Amerika ihmal edilecek bir ülke değil, çok önemli bir ülke... Çok büyük ilgi var, hattâ sevgi var, İslâm için müsait bir ortam var. Oradaki arkadaşlarımızla sohbet ederken anlattılar:

Rahmetli Muzaffer Ozak Hocaefendi, Kitapçı Muzaffer diye tanınan Muzaffer Ozak Hazretleri, orada uzun çalışmalar yapmış. Çok da güzel olmuş çalışmalar, Amerikalılardan birçok kimse müslüman olmuş. Hattâ, Yahudilerden bazı kimseler müslüman olmuş.

Yahudi olup da müslüman olan azdır, çünkü Yahudiler çok ciddî bir dinî eğitim yapıyorlar. Orada, Broklin'de sokaklar cıvıl cıvıl; etrafta Yahudilerin havraları, tesisleri, okulları, hastaneleri var... Çok candan bir çalışma içindeler. Kendi mensublarına Yahudiliği çok güzel öğretiyorlar. Onun için, onlardan birisinin böyle ayrılıp da müslüman olması, önemli bir olay... Yâni o eğitimi aşıp, o eğitimin üstünden, İslâm'ın hak din olduğunu anlayıp gelmesi ilginç!

Arkadaşlarla oturduğumuz zaman anlattılar, sizin de ilginizi çekecek diye söylemeyi uygun buluyorum:

"—Muzaffer Hoca geldiği zaman, yer dar geldiği için, en büyük kiliseyi tutuyorduk. Bin kişi kadar Amerikalı geliyordu bizim tuttuğumuz kiliseye... Amerikalı zenginler, itibarlı kimseler, müslüman olmuş veya olmamış meraklı Amerikalılar geliyordu. Biz zikir yaptığımız zaman, üç yüz kadarı bizzat zikre katılıyordu." dediler.

Hattâ anlatan kardeşimiz bana, yine çok ilginç bir şey söyledi:

"—Tasavvur edebiliyor musunuz, bir gün zikirde sağ yanımda hahambaşı vardı. Sol yanımda da..." Dindar Yahudilerin çok ilginç kıyafetleri var, sakalları var, pardösüleri var, geniş kenarlı fötr şapkaları var. Saçlarını tıraş ediyorlar, takke giyiyorlar bazıları... Yanaklarının kenarından, şakaklarından böyle örgü gibi saçlar, zülüfler sarkıyor. "Bir tarafta hahambaşı, bir tarafta zülüflü bir yahudi; onlarla kol kola girmiş bir vaziyette, Halvetî usûlü ile zikr-i devran yapıyorduk. Onu unutamıyorum." dedi.

Bir gün tuttukları kilisenin papazı gelmiş Muzaffer Hocaefendi'nin yanına. Diz çökmüş, oturmuş karşısında... Demiş ki:

"—Bana bir müslüman ismi ver!"

Hocaefendi rahmetli de vermiş. Ondan sonra, iki üç ay sonra tekrar geldiğinde:

“—Hocam, sen bana müslüman ismi verdin ama takke vermedin. Bir de takke ver!” demiş.

Yâni Amerika böyle... Teksas’ta petrol kuyuları olan bir Yahudi müslüman olmuş. Amerika’nın çok meşhur iş merkezi, New York’un Manhatten adası var; Manhatten adasında iki daire bağışlamış. Bunlar sevgiyi ve ilgiyi gösteren birer gösterge...

Amerika çok önemli... Onun için benim çok ilgimi çekti, sevindirici haberler, şevkimi arttırdı. En çok dikkatimi çeken hususlardan birisi, muazzam bir din hürriyeti var. Demin anlattığım gibi Yahudiler gayet rahat, dinlerini yaşayıp, öğretip, tam yahudice yaşayabiliyorlar... Hristiyanlar kendi inançlarını, çağa aykırı bile olsa, çok ters bile olsa, aynen giyimleriyle, kuşamlarıyla yaşayabildikleri bölgeler bulmuşlar ve toplumlar kurmuşlar. Meselâ, çok kadınla evlilik bazı hristiyan toplumlarda mevcut.

Gàlibâ Yahudilerde de çok kadınla evlilik var ki, bir alimleri bizim kardeşlerimizden birisine: “Ben ihtiyarım, bana bir ikinci eş bulur musun?” diye ricada bulunmuş. Resmî bir şekilde evlenecek

tabii... “Ama çok genç olmasın, dedikodu olur. Ben yetmiş yaşındayım, o da yaşlı olsun, aile bakımından ihtiyaç duyuyorum. Eşim başka yere seyahat ettiği zaman, bana ilgi gösterecek birisinin olması lâzım.” filân demiş.

Yâni, Amerika’da ilk dikkatimi çeken, engin bir din hoşgörüsü, tam bir lâiklik; yâni dînî inancından dolayı kimse kimseyi kınamıyor.

Kınanacak şekilleri de var. Meselâ, medeniyeti reddeden hristiyan gruplar var. Elektrik kullanmıyorlar, otomobil kullanmıyorlar, atlı arabalarda geziyorlar, eski kıyafetlerini koruyorlar. Okuyan çocuklarını evlâtlıktan reddediyorlar. Yâni bizimkiler bilsin diye, siz de duyun, şaşırın diye söylüyorum bunları... İlginç.

Ama herkes serbest, herkes şehir kurmuş, bir bölgeye yerleşmiş, inancını yaşıyor. Amerika inancını yaşamak için uygun bir yer. Hattâ bir kanun çıkmış, o kanunu Türkiye’deki bazı gazeteler bildirmişlerdi: “İşte, herkes hürdür, müslümanlar Müslümanlığında hürdür; başını örtebilir, sakal bırakabilir, masasının üstünde Kur’an-ı Kerim bulundurabilir. Dinini yaymak ve beğendirmek için yemeklerde, muhtelif yerlerde, konuşmalarda, karşısındakine dinini telkin edebilir, bu serbesttir.” diye kanun çıkmış.

Herkes memnun bu durumdan, ben de tabii çok sevindim. Arkadaşlara söyledim: “O kanunu bana gönderin; ben onu İngilizce’si ile beraber dergilerimizde, radyolarımızda, televizyonlarımızda yayınlayayım!” dedim.

Amerika uçsuz bucaksız bir diyar, nüfusu var, sanayii var, büyük bir devlet, itibarı var ama en önemlisi, bunun kaynağı olan hürriyet var. Gerçek hürriyetler var ve dindarlık var. Herkes dinini istediği gibi yaşıyor. Bu bizim için çok önemli... Çünkü maalesef bir seneden beri Türkiye’de —geçtiğimiz Ramazan’da da gördüğümüz gibi— dine, inançlara, tarikatlara, zikre çeşit çeşit saygısızlıklar yapıldı. Amerika’da olsa hepsi hapsi boylardı. O yayınları yapan gazeteler, televizyonlar, radyolar büyük cezalara çarptırılırlardı. “Aksi yayın yaptı, hürriyetleri çiğniyor, insan

haklarına saygı göstermiyor, din hürriyetini zedeliyor, inanca ta'n ediyor." diye, hepsi ceza yerdi.

Hürriyeti güzel tabii ama, başka bir güzel tarafı üniversitelerinin çokluğu ve ilme verilen önem; her şeyde ilmin en önde olması... Meselâ, sadece bir Boston şehrinde yetmiş tane üniversite olduğunu duyunca, arkadaşlara dedim ki:

"—Boston'da bizim de bir yerimiz olsun. Mehmed Zâhid Kotku Vakfı'nı kurmuşsunuz, Boston'da hemen bir şube açın!" dedim.

Mâdem yetmiş tane üniversite var, Boston çok önemli bir yer...

İşte böyle güzel izlenimlerle, tatlı hatıralarla, beni hayretten hayrete düşürecek güzellikler görerek döndüm. İbretli bir gezi oldu benim için. İnşâallah Amerika ile yakından ilgilenmek, Amerika ile ilgili çalışmaları daha çok yapmak lâzım! Herkesin yapması lâzım, önemli görüyorum.

Amerika'yı, haklar ve hürriyetler bakımından Avrupa'dan biraz daha ileri buldum. Türkiye'den çok daha ileri de... Avrupa'da zaman zaman baskılar duyuluyor. Meselâ, Almanya'da iken duymuştum: Arama bahanesi ile bir camiye polisler gelmişler. Köpekleriyle, ayakkabılarını çıkartmadan girmişler. Her tarafı aramışlar. Köpekleriyle gelmeleri, "Esrar var mı, uyuşturucu ticareti yapılıyor mu?" diye araştırmak için. Müslüman içki bile içmez, esrarı içer mi?.. Olmadığı belli olduğu halde bunu yapmışlar.

Amerika'da böyle bir şey kesinlikle olmaz. Ama burada (Almanya'da) gözdağı vermek, bazı teşkilatları sindirmek için böyle şeyler yapılabiliyor. Demek ki tam olgunlaşamamışlar. Zaten Amerika'ya giden grupların çoğu da, geçtiğimiz asırlarda Avrupa'daki dînî baskılardan kurtulmak için gitmişler. Bunlar bize ibret olmalı...

Tabii insan gezer ibret alır, görür ibret alır, öğrenir ibret alır, bildiğini uygular. Bunları onun için söylüyoruz. Türkiye'deki baskıcı, mütecâviz, küstah, inanca karşı saldıran insanlar, biraz fırsatları olsa da Amerika'ya gitseler, orda din hürriyetinin nasıl uygulandığını görseler diye temenni ediyorum.

Bu kadar açıklamadan sonra, hava durumunu da vereyim. Çok güzel, pırıl pırıl güneşli bir havada geldik. New York'ta geceden

bindik uçağa, yatsıdan sonra sekiz civarında kalktık. Sabah vakti uçakta oldu. Dokuz buçuk civarında da Frankfurt havaalanına indik. Pırıl pırıl güneş, ortalık yemyeşil, görkemli, güzel manzaralar çok hoşuma gitti.

Hava raporunu dinledik televizyondan, Akdeniz üzerinde alçak basınç, fırtına, yağmur vs. varmış. Türkiye'nin üzerinde de öyle... Ama buraları günlük güneşlik... "Hafta sonu güzel olacak!" diye bildiriyorlar. İşte böyle bir yere tekrar gelmiş olduk.

b. İnsanlara Merhamet Etmek

Şimdi cuma konuşmamızın hadis-i şeriflerini okumaya başlayalım. Bu seferki hadis-i şerifler yanımdaki hadis kitabından ahlâk üzerine seçtiğim hadis-i şerifler. Birinci hadis-i şerifi Ebû Nuaym el-Isfahânî kaydetmiş. Merhametle ilgili bir hadis-i şerif... Peygamber SAS buyuruyor ki:[59]

خَابَ عَبْدٌ وَ خَسِرَ ، لَمْ يَجْعَلِ اللهُ تَعَالَى فِي قَلْبِهِ رَحْمَةً لِلْبَشَرِ

(الدولابي في الكنى ، وأبو نعيم في المعرفة ، كر. عن عمرو ابن حبيب)

RE. 276/14 (*Hàbe abdün ve hasire lem yec'ali'llâhu teàlâ fî kalbihî rahmeten li'l-beşer.*) *Sadaka rasûlü'llàh fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*[ME. 552]

Kısaca söyleyeyim, kelimeleri sonra açıklarım:

"Allah'ın kalbine insanlar için bir acıma hissi, şefkat hissi, merhamet hissi vermediği bir kul mahv u perişan olur, hàib ve hàsir olur, dünyada ve ahirette çok ziyan eder. Tabii cezalanır." denmiş oluyor.

---

[59] Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.II, s.536, no:971; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.IV, s.614, no:5798; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.844; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.54; Amr ibn-i Hubeyb Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.308, no:5984; Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.446, no:1190; Câmiü'l-Ehàdîs, c.XII, s.242, no:11832.

Hàbe, hàib olmak, haybete, zarara uğramak demek. *Hasire*, hüsrâna uğramak demek. (*Hàbe abdün ve hasire*) “Kul hâib ve hàsir olur, her türlü zarara, hüsrâna, pişmanlığa, cezaya uğrar. (*Lem yec’alillâhu teàlâ fî kalbihî rahmeten li’l-beşer.*) Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin kalbine insanlar için merhamet, şefkat hissini vermediği katı kalpli bir kulun sonu çok fenâ olur; çok cezaya uğrar, ahireti mahvolur; çok hàib ve hàsir olur, pişman perişan olur, mahvolur.”

Şimdi bu hadis-i şerifte, Peygamber SAS Efendimiz bizi merhametli olmağa teşvik ediyor. Zâten biliyorsunuz Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin kitabı da;

بِسْــــــمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

“*Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*” ile, Allah’ın Rahman ve Rahîm sıfatları ile başlıyor. Fatiha’da da.

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ (الفاتحة:١-٢)

(*El-hamdü li’llâhi rabbi’l-àlemîn. Er-rahmâni’r-rahîm.*) [Hamd, övme ve övülme, alemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. O, rahmândır ve rahîmdir.] (Fâtiha, 1/1-2) diye bu iki sıfat, yâni merhametle, şefkatle, sevgi ile, acıma ile ilgili iki sıfat dile getiriliyor, ifade buyruluyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri merhametlilerin en merhametlisidir, şefkatlilerin en şefkatlisidir. Kullarını sever, kullarına acır, kullarına lütfeder, günahlarını bağışlar. Tevbe edenin tevbesini kabul eder, dua edenin duasını kabul eder. Çok merhametlidir.

Peygamber SAS Efendimiz de çok raûf ve rahîm bir kimse idi. Yâni çok re’fetli, yumuşak kalpli ve çok merhametli, şefkatli bir insandı. Ümmetine bir zarar gelmemesi için içi titrerdi:

“—Aman ümmetim zarar görmesin! Aman Ümmet-i Muhammed rahat etsin... Aman Ümmet-i Muhammed dünyada, ahirette bahtiyar olsun, yanlış bir şey yapmasın...” derdi.

Ümmete gelecek olan bir zarar onu üzerdi. Ufukta bir fırtına alâmeti gördüğü zaman; sarı bulutlar, kırmızı bulutlar geliyor diye gördüğü zaman, kendisinin beti benzi atardı, sararırdı:

"—Eski ümmetlere gelen cezalar gibi, benim ümmetime ceza mı gelecek bunlardan?.. Sel felâketi mi, zelzele felâketi mi, fırtına afeti mi, kum fırtınası mı?.." diye endişe ederdi.

Ümmetini severdi, insanları severdi. Merhameti tavsiye buyururdu, acımayı tavsiye buyururdu. "Acımayana Allah da acımaz, merhametli olun!" tarzında pek çok tavsiyeleri vardı.

Burada da Peygamber Efendimiz, bir kulun gönlünde beşere karşı, yâni tüm insanlara karşı merhamet olmasını işaret buyuruyor. Demek ki hepimiz benî Âdem, yâni Adem AS'ın evlâtları olduğumuz için, bir babanın evlâtları olduğumuzdan, kardeş olduğumuzdan, bütün insanlar kardeş olduğundan, birbirimize karşı acıma duygumuz olmalı, sevme duygumuz olmalı!.. Bütün beşere karşı şefkat duygumuz, yumuşak kalplilik duygumuz olması lâzım, merhametli olmamız lâzım!..

Şimdi tabii, burada hemen hatıra gelen bir husus var: Müslüman bütün beşere karşı nasıl merhametli olacak?.. Dedelerimiz niye savaşlar yapmışlar, cihadlar etmişler?.. Peygamber SAS Efendimiz aynı zamanda bir kılıç peygamberi, *sâhibü's-seyf*, kılıç sahibi, çeşitli harpler yapmış.

Ama dikkat edilirse, bu harpleri Peygamber SAS Efendimiz, kendisine hücum edenlere karşı yapmış, zalimlere karşı yapmış. Kureyş'in zalim müşriklerine karşı yapmış, kendisini doğduğu yerinden, vatanından hicrete mecbur eden; müslümanlara işkence edip edip de, bazılarını şehid eden; onunla da yetinmeyip, hicret ettiği diyarlara adamlar gönderip orada da zararı devam ettirmek isteyen, ordular gönderip onları orada imha etmek isteyen insanlara karşı yapmış. Savunmak maksadıyla yapmış.

Kendisi güçlendiği, kuvvetlendiği zaman, gitmiş Mekke'yi fethetmiş ama, kan dökmeden fethetmiş. Affetmiş;

"—Kâbe'ye sığınanlar affolacak! Ebû Süfyan'ın evine sığınanlar affolacak! Savaşmayanlar affolacak, onlara dokunulmayacak!" diye ilân ettirmiş.

Sertlik taraftarı komutanları görevden almış, geri hizmete çekmiş. Yâni, kendisinin ne kadar merhametli olduğu tarihen

sabit... Aynı zamanda biz müslümanlara da merhametli olmayı tavsiye ediyor.

Şimdi ben bir müslüman olarak düşünüyorum: Biz nasıl merhametli olacağız?.. Kimse bize merhamet etmiyor. Dünyanın her yerinde mağdur olan, mazlum olan, taşların arasına elleri konulup kemikleri kırılan, öldürülen, hapse atılan, hakları çiğnenen, namaz kıldırtılmayan, sakal bıraktırılmayan, başı örttürülmeyen, işten atılan, istilâya uğrayan, toprakları gasb edilen; gasb edildiği, azınlık olduğu topraklarda kitleler halinde imha edilenler müslümanlar...

Tabii ilkönce onlara acımamız lâzım! Dünyanın her yerinde mazlumlara acımamız lâzım, zulmü durdurmağa çalışmamız lâzım!.. Bu yaptığınız şey doğru değil diye, önce zulmü durdurma çalışması yapmak lâzım!.. Zulmün her çeşidinin karşısına önce bizim çıkmamız gerekiyor. Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, Yeşiller Partisi'nin falanca milletvekili, filânca filozof, filânca yazar, filânca kimse... Ondan önce bizim çıkmamız gerekiyor.

“—Bu yaptığınız zulümdür. Bak bu haksızlıktır, kan döküyorsunuz. Balinaları korurken, hayvanları korurken, vahşi hayatı, geyikleri, tabiatı koruyacağız diye milyarları harcarken, insanları öldürüyorsunuz. Bilerek yapıyorsunuz, saldırtıyorsunuz, milletleri birbirlerine düşürüyorsunuz.” diye çalışmamız lâzım!..

Onun için, müslümanın mutlaka iç de ve dış siyasetle ilgilenmesi gerekiyor, dünya siyaseti ile ilgilenmesi gerekiyor. Hudutlarının içine sıkışmış bir Türkiye’yi, ben çok ayıplıyorum. Dünya üzerinde söz sahibi olmalı, merhamet sahibi olmalı, haksızlıkların karşısında durmalı, haksızlıkları engellemeğe çalışmalı!.. Onun için grup oluşturmalı, milletlerden merhametlilerini, milletlerin içindeki merhametli şahısları kendi tarafına çekecek çalışmalar yapmalı!..

Ve acımalı... Sonra zalime de acımalı! Zalime de acımak lâzım! Peki zalime acıması nasıl olur?.. “Bu zalim bu zulmü yaparsa Allah’ın kahrına uğrar, cehennemde cayır cayır ebediyyen yanar. Ben bunu zulümden kurtarayım, iknâ edeyim, zulümden vazgeçireyim, zulmü yaptırmayayım!” diye ona da acıyıp, onu da zulümden vaz geçirmeğe çalışmak lâzım!..

Kâfire de acımak lâzım, müşrike de acımak lâzım!.. Neden?.. “Bu kâfir olarak ölürse, müşrik olarak ölürse, yazık olur buna... Ebediyyen cehennemde kalır. Cehennemin kapıları kilitlenecek, dayaklanacak, çivilenecek, örtülecek, ebediyyen cehennemde kalacak. Bunu ben küfürden kurtarayım, yanlış inançtan kurtarayım!” diye, dünyadaki kardeşlerimize yönelik çalışmalar yapmamız lâzım!..

Allah razı olsun, Avustralya’daki kardeşlerimiz radyo almışlar, bizi de çağırıyorlar. İşte konuşmalar yapacaklar. Radyo dünyaya sesini duyurma vasıtası... Sonra internette sayfa açmışlar, çok güzel hazırlamışlar. Amerika’dan bizimkiler bilgisayardan girdiler, incelediler;

“—Hocam, bizden daha ileri, bizden daha güzel bunlar!” dediler.

Bak işte akıl akıldan üstün, el elden üstün, ne kadar güzel çalışmalar yapıyor kardeşlerimiz. Tabii irşad çalışması, tebliğ çalışması, İslâm’ı anlatma çalışması çok önemli... Gezdiğimiz

yerlerde gördüğüm hem Türk, hem de başka milletlerden müslümanlar, heyetler gördüm; İslâm'ı tanıtmak için diyar diyar gezenler var... Bizim gibi durmuyorlar. Ekseriyet gibi, çoğunluktaki hiç İslâm'la ilgilenmeyen, İslâm'a yardımcı olmayan gàfil ve tembel müslümanlar gibi değiller. Çalışan çalışıyor. Çok güzel çalışılsa, daha iyi sonuçlar alınacak.

Tabii ben o çalışanları seviyorum da, bir arkadaş dedi ki:

"—Hocam İslâm'ı en iyi anlatmak konusunda, en güzel şartlara sahib olanlar Türklerdir. Avrupalı, Amerikalı ötekilere itibar etmiyor ama, Türklere daha başka bir gözle bakıyor. Giyim, kuşam, tavır, eda bakımından kendilerinden daha az farklı olduğu için, bir de tahsilli olduğu için daha çok dinliyor. Onun için, Türklerin İslâm'ı tanıtmak için çalışmalar yapmaları halinde, onların İslâm'a girmesi daha kolay olacak. Müslümanlaştırma çalışması Türkler tarafından daha iyi yapılabilir." diye anlattı.

Ben de hak verdim. İnşâallah elbirliği ile, gönül birliği ile, işin mâlî yönünü de hallederek, en modern, en çağdaş cihazları, vasıtaları, araçları, televizyonları, bilgisayarları kullanarak o çalışmaları yapalım!..

Geçen yazılarımın birinde, "Ben uzun zamandan beri seyahatteyim. İsveç, Danimarka, Almanya, Suudi Arabistan, İngiltere, Amerika... derken, Evliyâ Çelebi gibi geziyorum." dedim. Bunu da benim yazdığımı duyan bazı müslüman ülkelerin, bazı sivri kafalı mutaassıb taraftarları, "Vay evliyâ dedi..." filân diye hop oturup hop kalkmışlar. Bizim arkadaşlar da demişler ki:

"—Yâhu, yazıyı doğru düzgün okusanıza!.. Evliyâ Çelebi tarihte seyyahlık yapmış bir insanın ismi. Evliyâ sözünden niye bu kadar gocunuyorsunuz? Kur'an-ı Kerim'de evliyâ yok mu, Allah'ın sevgili kulları yok mu?.. Ama burada o da kasdedilmiyor, tarihteki bir seyyahın ismi anılıyor." diye biraz azarlamışlar.

Yâni anlayamıyor; mutaassıb, katı, sert, sivri... E bu tarzda olmaz, merhametli olmak lâzım, acımak lâzım, sevmek lâzım!.. Bir de alimlere saygı duymak lâzım! Kendisinden daha çok bilgisi olan bir insana, İslâm'ı daha iyi bilen bir insana, bütün müslümanların ilminden dolayı saygılı olması lâzım!.. Çünkü Allah alimi seviyor, öğrenciyi de seviyor. Onların da Allah'ın sevdiği kimseleri sevmesi lâzım!..

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Merhamet çok güzel bir duygu... Yâni şefkat, acımak, sevmek, iyiliğini istemek, onun için çalışmak çok güzel bir duygu ve her tarafa uyarlanabilen, herkese karşı kullanılabilen bir duygu... Kâfire de merhamet var; o nasıl?.. Kâfiri müslüman yapmağa çalışmak... Zâlime de merhamet var; o nasıl?.. Zalimi zulmünden engellemeğe çalışmak... Câhile de merhamet var; o nasıl?.. Yazık, bu cahillikten kurtulsun diye okul açmak...

Şimdi Amerika'da arkadaşlarımız dediler ki:

"—Camiler açıldı; bundan sonraki safha, okulları açma safhasıdır."

Evet, zâten cami ile okul birbirinden ayrılmaz. Dedelerimiz caminin yanına medrese yapmışlar. Medrese caminin parçasıdır. Eskiden caminin içindeydi, sığmadığı için kenarına yapıldı. Peygamber Efendimiz'in mescid-i şerifi de hem mesciddi, hem medreseydi. Yâni mektepti, yâni bir şeylerin öğretildiği yerdi, en yüksek bilgilerin öğretildiği yerdi. Onun için elbette ilimle ilgili, öğretimle ilgili çalışmaların çok yapılması lâzım!..

Hayran kaldım başkalarına; kendi dinlerini, inançlarını kendi evlâtlarına öğretmek için ne kadar çok müessese kurmuşlar... Ve hristiyanlara hayret ettim; her köşe başında bir kilise, her taraf kilisenin malı ve son derece zengin... Ve ellerindeki mülkler sadece kilise değil; okullar, hastaneler, üniversiteler, kütüphaneler, çeşit çeşit tesisler, binalar ellerinde...

Bizde böyle değil miydi, bizim dedelerimiz hayırsız mıydı, hayır yapmayan insanlar mıydı?.. Hayır yapıyorlardı ama, bizde hayırlar alındı, hayrı yapan insanın vakfediş amacından koparıldı, amacının dışında kullanılmaya başlandı, yıkıldı. Yıkılmaması lâzımdı, vakfe-denin isteğine uygun hareket edilmesi gerekiyordu. O da bir acı durum...

Tabii, tarihi eserlere de acımamız lâzım!.. Çevreye, ağaçlara, çiçeklere, yeşilliklere, ormanlara acımamız lâzım!.. Yanan ormanlara yüreğimiz kan ağlıyor. Tahrib edilen, erozyondan akıp giden, çölleşen topraklara yüreğimiz kan ağlıyor. Yâni merhametin hududu yok... Her varlığa karşı, her yaratığa karşı,

özellikle beşere karşı, insanoğluna karşı merhametli olmamız gerekiyor, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Birinci hadis-i şerif bu.

c. Cehenneme Girmesi Yasaklanan Kimseler

İkinci hadis-i şerif... Peygamber SAS'den Ahmed ibn-i Hanbel (Rh.A) rivayet etmiş. Kendisi Hanbelî mezhebinin imamı, önderi, büyük müctehid; mübarek hadis alimi idi aynı zamanda... Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[60]

حُرِّمَ عَلَى النَّارِ كُلُّ هَيِّنٍ ، لَيِّنٍ ، سَهْلٍ ، قَرِيبٍ مِنَ النَّاسِ

(حم. حب. هب. عن ابن مسعود)

ME. 517 (*Hurrime ale'n-nâri küllü heyyinin, leyinin, sehlin, karîbin mine'n-nâs.*)

Bakın bu da kısa bir hadis-i şerif ama, anlamını anlattığım zaman siz de çok hayran kalacaksınız:

(*Hurrime ale'n-nâr*) "Cehenneme haram kılındı..." Yâni cehenneme girmeyecek, cehenneme atılmayacak, azab görmeyecek, azaba uğramayacak, birileri sokmak istese, itmek istese bile cehenneme girmesi yasaklandı, haram kılındı, olmaz böyle şey, aslâ cehenneme girmez. Cennete girecek, cehenneme düşmesi aslâ bahis konusu değil... (*Küllü heyyinin, leyinin, sehlin*) *Heyyin*, hafif demek; *leyyin,* yumuşak demek; *sehl*, kolay demek... (*Karîbin mine'n-nâs*) İnsanlara yakınlık gösteren demek... "Bu sıfatlara sahib her insan, cehenneme haram kılınmıştır." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

---

[60] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.415, no:3938; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.215,no:469; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.535, no:11251; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.131, no:461; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.38, no:5725; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.274, no:775; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.164; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.25, no:5195; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.355, no:1125; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.112, no:11559.

Demek ki, hepimizin nasıl müslüman olması lâzım?.. Yâni biz İslâm'ı biraz başka türlü anlıyoruz, bu hadis-i şerifteki gibi düşünmüyoruz. Birçok kimse İslâm'ı sertlik gibi görüyor, öyle algılıyor; o yanlış... Bazısı da öyle uygulamaya kalkıyor, o da yanlış.

Bak, İslâm hakkında Peygamber Efendimiz sıfatlar veriyor. İyi bir müslümanın nasıl olması gerektiğine dair kelimeler sıralıyor. *Heyyin*; önemsiz, hafif, kolay filân mânâsına gelen bir sıfat.... Müslüman *heyyin* olacak; misafir edilemez, konuşulamaz, yanına sokulunamaz, arkadaşlığını devam ettirmek son derece zor olan, çetin bir insan olmayacak, kolay bir insan olacak. Ulaşılması, yanına gidilmesi kolay bir insan olacak. Çetin, ağır, sert, etrafına sıkıntı verici bir insan olmayacak. Şöyle yumuşacık, kolaycacık bir insan olacak.

Leyyin olacak; yâni yumuşak huylu olacak, yumuşak tavırlı olacak, yumuşak bakışlı olacak, yumuşak sözlü olacak, sert olmayacak.

Ama herkes, bir de bakıyorsunuz karşısındakine sanki düşmanmış gibi ağır sözler, öyle ağır tavırlar, öyle hakaretler... Küsüyor.

Geçtiğimiz senelerde Hicaz'da, Harem-i Şerif'ten çıktık. Yatsı namazının arkasından yolda konuşuyoruz, sohbet ediyoruz. Birisi bana mesleğimi sordu. Ben de:

"—Türk-İslâm Edebiyatı profesörüyüm!" dedim.

Ondan sonra bir kaç gün oralarda kaldık, adam bizi görünce yüzünü çeviriyor, hiç yüzümüze bakmıyor. Yanlış anlamış sözümüzü...

"—Sen ırkçılık yapıyorsun, böyle şey olur mu?.. İslâm'da böyle şey yoktur." diyor.

Kalın kafalı, anlamamış. Türk Edebiyatı değil de, İngiliz Edebiyatı da öğretebilirdim, İngiliz Edebiyatı profesörü olabilirdim. O iyi müslüman olmağa mânî değil ki, müslümanın her ilmi öğrenmesi lâzım! Fizik, kimya, matematik... vs. Hattâ Uzakdoğu güreşlerini, savunma sporlarını da öğreten bir hoca olabilirdim. Bu darılacak bir şey değil ki...

Adam sert, adam anlayışsız... Müslüman müslümana darılmaz, müslümanın müslümana darılması haram... Mesleğimi de doğru düzgün anlayamamış, yanlış yorumlamış, benimle konuşmamağa kalktı. Müslüman böyle olmayacak. Nasıl olacak?.. Yanına kolay yanaşılabilen bir insan olacak, haşin olmayacak, yumuşacık olacak. Sözü yumuşak, bakışı yumuşak, tavrı sıcak olacak.

(*Sehlin*) *Sehl* de kolay demek. Araplar birisi yanına geldiği zaman "*Merhabâ, ehlen ve sehlen!*" derlerdi. Yâni ne demek?.. "Geniş bir yere geldin, rahat et; sana ehil olan, arkadaş olan, samîmî olan insanların arasına geldin, kolay insanların arasına geldin. Yanlarında yaşaması zor olmayan, kolay insanların yanına geldin!" derlerdi.

Müslüman yumuşak olacak, kolay olacak, tatlı olacak. Bu kelimeleri az ama, anlamı çok derin olan hadis-i şerifteki iyi müslümanın sıfatlarını bir daha hatırımızda tutalım: Heyyin olacak, leyyin olacak, sehl olacak, kolay olacak, yumuşak olacak.

Dördüncü sıfat da, (*karîbin mine'n-nâs*) insanlara yakın olacak. Yâni yakınlık gösteren, insanların kendisinin yanına gelebildiği, insanlara sokulan insan olacak. Uzlette, infiradda, insanların yanına yanaşmayan, tek başına yaşayan, kaşları çatık duran, mahallede kimseyle selâmlaşmayan, camide kimsenin yüzüne bakmayan, camiye gitmeyen, cemaate karışmayan, toplumsal çalışmalara iştirak etmeyen bir insan olmayacak; insanlara yakın olacak!

Bakın ne kadar sıcak bir insan tipi istiyor Peygamber Efendimiz; sokulgan, kendisinin yanına sokulunulabilen, yumuşacık, tatlı, geçimli bir insan olmamızı tavsiye ediyor. Hepimizin öyle olması lâzım!.. Maalesef bunun aksini görüyoruz, maalesef tahammülsüzlük görüyoruz, maalesef sertlik görüyoruz. Bunlar tabii İslâm'a uymayan şeyler, ama kimse bunu bilmiyor. Bu huyların üzerinde derin derin durmak lâzım!..

Tabii aslında huyları insana, müslümana öğreten yer neresi?.. Küçükken annesi öğretir, annesinden babasından alır; aile terbiyesi diyoruz. Sonra mektepte öğrenmesi lâzım ama, mekteplerde de okutulacak kitapları okutmaktan, müfredatı takib etmekten, sınıfların kalabalığından böyle şeylere eğilemiyor hocalar... Adet de olmamış. Belki ilgilenen, bu konulara eğilen öğretmenler de vardır ama, umumiyetle ilgilenilmiyor. Okuduk, kendimiz öğrenci olduk, büyüdük öğretmen olduk, profesör olduk. Maalesef bu gibi şeylerle ilgili bir çalışma yapılmıyor.

Bu güzel ahlâkın öğrenildiği, öğretildiği yerler dergâhlar, tasavvufî merkezler... Oralarda edeb öğrenecek, erkân öğrenecek, güzel huy öğrenecek; sabrı öğrenecek, nefsi öğrenecek, şeytanı öğrenecek, şükrü öğrenecek, merhameti öğrenecek... Leyyin olmayı, heyyin olmayı, sehl olmayı, yumuşak, sokulgan olmayı, geçimli olmayı öğrenecek.

E bunlar uygulamalı öğretilir. Yâni uygulaması da tasavvufî hayat... İnsanın tekkedeki arkadaşlarıyla, büyükleriyle, şeyhiyle yaşamı... Bunların hepsi şimdi horlanmış, kötüleniyor. Yunus kötüleniyor, Mevlânâ kötüleniyor. Tarihimiz, Hacı Bayrâm-ı Velîler, Hacı Bektâş-ı Velîler kötülenmiş oluyor esas itibarıyla...

Ne oluyor onun yerine?.. Diskotekler, barlar, pavyonlar, kumarhaneler, kahvehaneler, bilardo salonları, langırt salonları...

Oldu mu yâni, bu değişiklik güzel bir değişiklik mi?.. Neyi bıraktık, neyi aldık?.. Kötü şeyleri engellemek istiyorsak, niye bu kumar ve eğlence yerlerini, daha başka kötü işlerin işlendiği yerleri kapatmıyoruz?.. O zaman hürriyet oluyor da, insanın dînî hayatını, Allah'ın rızasını kazanmak için çalışmalar yaptığı yerler niye suç oluyor?.. Niye onların üstüne varılıyor, niye onlar kötüleniyor? Niye onlar halkın gözünden düşürülmeye çalışılıyor?..

Yanlış! Bunu devletin yaptırmaması lâzım, laikliğin gereği olarak yaptırmaması lâzım!.. "Bunlar faydalıdır. Bak, Yunus bizim yüzümüzü ağartıyor, cihana sevdirtiyor. Mevlânâ bizi Avrupa'ya sevdirtiyor, cihana tanıtıyor." dememiz lâzım, sevgili kardeşlerim!..

İki tane kısa kelimelerden oluşmuş, veciz ama çok kıymetli bir hadis-i şerif okuduk. Birisinden merhameti öğrendik, ötekisinden de başka insanlarla sokulgan, geçimli, yumuşak, tatlı, anlayışlı olarak münasebette bulunmayı öğrendik. Bir hadis-i şerif daha okuyarak bu cuma sohbetini bitirmek istiyorum:

d. Allah'ın Sevdiği ve Sevmediği İki Huy

Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan, Beyhakî'nin rivayet ettiğine göre, bir hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:[61]

خُلُقَانِ يُحِبُّهُمَا اللهُ ، وَ خُلُقَانِ يُبْغِضُهُمَا اللهُ ؛ فَأَمَّا اللَّذَانِ يُحِبُّهُمَا اللهُ فَالسَّخَاءُ ، وَالشَّجَاعَةُ ؛ وَأَمَّا اللَّذَانِ يُبْغِضُهُمَا اللهُ فَسُوءُ الْخُلُقِ ، وَالْبُخْلُ . وَ إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا ، اِسْتَعْمَلَهُ عَلَى قَضَاءِ حَوَائِجِ

[61] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.117, no:7659; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.199, no:2989; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.536, no:16014; *Câmiü'l-Ehàdîs*, cXII, s.298, no:11952.

النَّاسِ (هب. عن ابن عمرو)

ME. 562 (*Hulükàni yühibbühüma'llàhu, ve hulükàni yubğiduhüma'llàh; feemme'llezâni yühibbühüma'llàhü fe's-sehàü, ve'ş-şecâah; feemme'llezâni yubğiduhümâ fesûü'l-hulükı, ve'l-buhl. Ve izâ erâda'llàhu bi-abdin hayran, ista'melehû fî kadài havâici'n-nâs.) Sadaka rasûlü'llàh.*

Metni bu... Metnini ilkönce Arapça bilenler duysun, şöyle tamamını anlasın diye okuyorum. Ondan sonra açıklamağa başlayacağım. Bu hadis-i şerifte iki iyi huyu Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevdiğini, iki kötü huya da Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kızdığını, Peygamber Efendimiz bize bildiriyor:

(*Hulükàni*) "İki huy vardır." *Hulük*, huy demek; *hulükàni*, iki huy demek... (*Yühibbühüma'llàhu*) "İki tane güzel huy vardır, Allah bu iki güzel huyu sever. (*Ve hulükàni yubğiduhüma'llàh*) Bunlardan ayrı iki tane kötü huy vardır, bu ikisine Allah kızar."

(*Feemme'llezâni yühibbühüma'llàhü*) "Onların ne olduğuna gelince; (*fe's-sehâü ve'ş-şecâatü*) cömertlik ve cesarettir. Allah cömertliği sever, ve şecaati, kahramanlığı, cesur olmayı, korkmamayı sever. (*Feemme'llezâni yubğiduhümâ fesûü'l-hulükı ve'l-buhl*) Allah'ın kızdığı, buğz ettiği, sevmediği iki huya gelince, huysuzluk, kötü huyluluk ve cimriliktir."

(*Ve izâ erâda'llàhu bi-abdin hayran ista'melehû fî kadài havâici'n-nâs.*) "Allah bir kulunun hayrını dilerse, insanların ihtiyaçlarını görmekte onu çalıştırır. Ömrünü o yolda kullandırır, ömrünü öyle geçirttirir. İnsanları muhtaç insanların yardımına koşturtur, onların duasını aldırtır. Mâlî bakımdan, bedenî bakımdan, ilmî bakımdan, dînî bakımdan, her yönden ihtiyaç sahibi insanlara destek olurlar. Böylece Allah'ın sevgisini kazanırlar." diye bitiriyor Peygamber SAS Efendimiz sözlerini...

Demek ki Allah'ın sevdiği iyi huy varmış. Birisi sehà, cömert olmak... Müslüman helâlinden parayı kazanacak, kazancına uygun bir nisbette de eli açık olacak, hayır yapacak. İyiliklere, hayırlara para ayıracak.

Ben bu Amerika'da, Avrupa'da hayretler içinde kalıyorum; bu hristiyanlar çok hayır yapmışlar, kiliselere çok vermişler. En

güzel binalar, en alımlı, en görkemli, en sağlam, mimârî bakımdan karşısına geçilip resmi çekilecek en güzel binalar, en güzel araziler onların... Bu neden oluyor?.. Cömertlikten oluyor.

"—Efendim, ben zengin değilim de ondan cömert değilim!"

Hayır, bir elması varsa, bu elmanın yarısını kardeşine veriyorsa; yarım elma ile gönül alma işini yapabiliyorsa, bu adam cömerttir. Hattâ, olmayanın vermesi candan vermektir. Olan, "Nasıl olsa arkada çok malım var!" diye, verirken kolay verir. Olmayanın vermesi daha zordur, onunki daha da kıymetlidir. Miktar az bile olsa, olmayanın ikramı, vermesi, cömertliği candandır. Olmayanınki candan, olanınki maldandır. Zengin olan da maldan dolayı verir.

Ama şöyle veya böyle, müslümanın mükrim olması, cömert olması lâzım, eli açık olması lâzım!.. Kendisinin sahib olduğu şeyleri, olmayanlara Allah rızası için vermesi lâzım!.. Para olarak vermesi lâzım, camiye vermesi lâzım, fakire vermesi lâzım, yoksula vermesi lâzım!.. Açları doyurması, yoksulları giydirmesi lâzım! Müslümanlara yardımcı olması lâzım! Dünyanın her yerinde yardıma muhtaç bir sürü mazlum, mağdur, boynu bükük, gözü yaşlı insan var; onların hepsi yardım bekliyor.

Amerika'da çalışma yapılacak, Avrupa'da çalışma yapılacak, güzel müesseseler kurulacak, para gerekiyor. Arıyoruz, bir şeyler yapalım diye... Benim de ağzımdan bir söz çıkmış oldu,"Burada bu işleri ille bitireceğim, bitirmeden gelmeyeceğim!" diye; para da çıkmıyor, bir şey de alınmıyor. Bir şey alınmayınca, ortada bir eser olmayınca da çalışma olmuyor. Ama kiralık bile olsa, küçücük bir yer de olsa, bir hayır başlatıldı mı büyüyor.

Onun için, Allah'ın sevdiği huylardan birisi cömertlik; müslümanın cömert olması lâzım!.. Az da olsa, çocuk da olsa, harçlığından da verse, herkesin bir miktar vermeye küçüklükten alışması lâzım!.. İki tane şekeri varsa, bir tanesini arkadaşına versin çocuk, küçük bile olsa...

İkincisi, (*ve'ş-şecâatü*) şecâati de Allah sever. Şecâat ne demek?.. Atılgan olmak, cesur olmak, düşmandan korkmamak, yılmamak... Müslüman günahtan korkar, Allah'tan korkar ama, cehennemden korkar ama, düşmandan korkmaz, zalimden

korkmaz! Haksızlık karşısında hakkı söylemekten korkmaz! Savaş olduğu zaman, savaştan kaçmaz! Yâni kahramandır, bahadırdır, alp erendir, korkmaz; mazlumun yardımına koşar.

Müslümanın şecaat sahibi, yâni cesur, atılgan, hakkı destekleyici, hayrı yapmakta gözünü daldan budaktan esirgemeyen insan olması lâzım!.. Allah bunu sever. Dedelerimizin hepsi öyle insanlardı. Allah bizi de öyle kahraman, şecî, şecaat sahibi kimselerden eylesin...

Allah'ın sevmediği huylar, *sûü'l-hulük*, kötü huy... Aslında yüzlerce kötü huy vardır. Ama burada *sûü'l-hulük* dediği zaman, Efendimiz'in bu hadis-i şerifteki muradı, başka insanlarla geçinemeyen, serkeş, dik başlı, huysuz, geçimsiz insan demek istiyor. Deminki hadis-i şerifte de vardı, insanlara yakın olacak müslüman; yâni sokulgan ve onlarla ilişkilerini devam ettiren kişi olacak.

Hoşuma gitti, Amerika'daki bazı kardeşlerimiz toplumun başına geçmişler, derneklerin başına geçmişler, uluslararası ilişkilere geçmişler, gayet güzel dostlar edinmişler, çevre edinmişler. Öyle olacak. Böyle serkeş, geçimsiz, kötü huylu, kimseyle geçinemeyen bir kimse olmayacak.

Bir de *buhl*, bahil olmak, yâni cimri olmak, eli sıkı olmak, vermemek... Aç gözlü olup, parayı çok sevip, hayır fırsatı çıktığı zaman bile, parası olduğu halde bile, komşusu aç olduğu halde bile, arkadaşının ihtiyacını gördüğü halde bile cimrilik etmek... Bunu da Allah sevmez.

Tabii Peygamber Efendimiz'in güzel huylarla ilgili nice nice güzel hadis-i şerifleri vardır. Böyle her sohbette birer, ikişer öğrenmeliyiz ve uygulamaya geçmeliyiz. Demek ki, bu sohbetimizde öğrendiklerimiz nelerdir:

1. Bütün insanlara karşı merhametli olacağız; iyisine de, kötüsüne de... Müslümanın iyisine merhameti, desteklemek tarzında olacak; kötüsüne karşı merhameti de, kötülüğünü engellemek tarzında olacak.

2. Müslüman *heyyin* olacak, *leyyin* olacak, *sehl* olacak, insanlara yakın olacak; cömert olacak ve kahraman olacak... Cesur olacak, gözünü daldan budaktan sakınmayacak,

yılmayacak, korkmayacak... Geçimsiz olmayacak, cimri olmayacak, eli açık olacak. Zaten cömert olmak deyince, cimri olmamak oradan da anlaşılıyor. Birisi olumlu, birisi olumsuz...

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi en güzel huylar ile bezenmiş, zînetlenmiş; en güzel huylarla olgunlaşmış; en güzel huylara sahib olarak insan-ı kâmil olma mertebesine yükselmiş, iyi, tam müslümanlardan eylesin... Üzerimizde kötü huylarımız varsa, yardımcımız olsun... Kötü huylarımızı attırsın, kötü huylardan bizi kurtarsın, kötü huyları değiştirmemizi nasib etsin...

Sonunda kendisinin sevdiği, Rasûlüllah SAS Efendimiz'in tarif buyurduğu, Kur'an-ı Kerim'in, hadis-i şeriflerin eşkâlini çizdiği iyi insan, iyi müslüman olmayı; bütün insanlığa faydalı müslüman olmayı Allah cümlemize nasib eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

31. 10. 1998 - ALMANYA

12. YİRMİ BİRİNCİ YÜZYIL'A HAZIRLANIN!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Almanya'dan telefon ediyorum. Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizi her türlü mübareklikten, kutsallıktan, bereketten, rahmetten, nimetten azamî derecede istifade eden kullarından eylesin... Rahmetine gark etsin, nimetlerine mazhar eylesin... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun.

a. Amerika, Avrupa ve Biz

Amerika'yı gezip Almanya'ya geldim. Amerika tabii çok geniş bir ülke, uçsuz, bucaksız... Küçük bir kısmını gezebildim, oradaki kardeşlerimi ziyaret etmiş oldum. Kotku Vakfı kuranları tebrik etmiş oldum. Ama yetmedi, bir ay gibi bir zaman kesinlikle kâfî değil... İşimiz olmasaydı, orada daha aylarca kalmamız lâzımdı. Önemli bir ülke, çok büyük bir ülke ve bizim hiç ihmal etmememiz gereken bir ülke diye düşünüyorum.

Almanya'ya geldik. Almanya ile Amerika arasında çok bariz farklar var. Burada hayat biraz daha katı kurallarla yürüyor. Amerika daha rahat. Amerika'yı gören arkadaşlarla da konuştuk, onların da kanaati aynı. Gerçekten bir rahatlık ve genişlik var her yönden... Hürriyetlerinde de bir daha samîmîlik ve çalışmalar bir imkân fazlalığı var. Tabii kimsenin ihmal etmemesi lâzım!

Avrupa'da, özellikle Almanya'da, bariz bir şekilde dindarca fikirler önde görünüyor. Zâten Amerika'da da, Avrupa'da da şehirlerde seyahat ederken etrafımıza baktığımızda, her tarafta dînî eserler ve toplumun yaşamında dinin etkisini görüyoruz; dînî bayramlar, dînî töreler, dînî adetler... Gece gündüz halkın kilisenin sevk ettiği merasimlerle, çalışmalarla meşgul olduğu çok kesin olarak görülüyor. Her tarafta kilisenin, malı, mülkü, binaları, hastaneleri, okulları var... Çok kesin olarak anlaşılıyor ki, Avrupa'da dine dönüş var, dini için bir şeyler yapmak isteyen insanların bir aşırı gayreti var.

Zâten bu Avrupa Birliği için de, "Bir hristiyan birliğidir!" diye söyleniyordu. Bu duygular çok kesin olarak görülüyor. Adenaur'un papaz okulundan yetişmiş, uygulamada da papazlık yapan bir kimse olduğunu buradaki arkadaşlar söylemişti. Helmut Kohl'un da aynı şekilde bir papaz okulunu bitirdiği biliniyor. Bütün çalışmaların da böyle dînî duygularla yapıldığı kesin olarak görülüyor. İnsanların ülkülerine, düşüncelerine, gayelerine kaynaklık teşkil eden temel duygunun dindarlık, hristiyanlık olduğu anlaşılıyor.

Bizi de istemedikleri gazetelerden, siyasî çalışmalardan, temaslardan görülüyor. Doğuya doğru geldikçe Sırplarda, Yunanlılarda Türk düşmanlığı, İslâm düşmanlığı fazlalaşıyor ve sertleşiyor. Bunu da çok net olarak görüyoruz. Yâni, iyi duygularla kendilerine yaklaşan insanları bile taşlayabiliyorlar. O kadar taviz verdikleri halde, onları dahi kabul etmiyorlar. O kadar aşırı tavizi, biz de kabul etmiyoruz.

Yâni doğuya doğru yaklaştıkça, Balkanlarda bu sertlik artıyor. Avrupa biraz daha hürriyetleri hazmetmiş olduğundan görülmüyor ama, temelde halkı tanıdığınız zaman, konuştuğunuz zaman onu anlıyorsunuz. Kendileri için sağladıkları hürriyetler dolayısıyla aralarında hür yaşayabiliyorsunuz. Fakat imkân bulsalar, o hürriyetleri bizler için kısıtlıyorlar. Meselâ, çocuklar ile ilgili kararları, çocukların vizeyle gelmesiyle ilgili kararlar, Almanya'da Türklerin artmaması için alınan tedbirler... Gazetelerde bugünlerde konuşulan hususlar bunlar.

"—İşte müsaade edersek, Türklerin nüfusu altı milyonu bulur. Buna müsaade edemeyiz." gibi beyanlarda bulunuyorlar.

Halbuki yapılan uluslararası anlaşmalarda, işçilerin serbest dolaşım hakkının yıllar önceden beri verilmesi gerekiyordu. Yâni, bizi istemedikleri ve bu isteksizliğin de temelinde din farkının, müslümanlığın yattığı görülüyor. Bunu da dolaylı yollardan siyasî kurumlarla, ictimâî kuruluşlarla, teşkilatlarla aktarıyorlar. Bizim üzerimizdeki baskıları ciddî ve yoğun... Türkiye'deki bir takım sıkıntılar derinden tahlil edilirse, bunların başının altından çıktığı kesin olarak anlaşılabilir.

Tabii, Yirmibirinci Yüzyıl'a girerken, böyle zor şartlarla karşı karşıyayız. Onun için çok çalışmamız lâzım! Çalışmaların da bilimsel temellere dayanması lâzım, ilimle beraber olması lâzım!..

b. Ya Alim Olun, Ya Öğrenci...

Onun için, aziz ve sevgili dinleyiciler, bugünkü konuşmamda size Peygamber SAS Efendimiz'in ilimle ilgili hadis-i şeriflerinden bahsetmek istiyorum. Ebû Nuaym el-Isfahânî (Rh.A)'in kitabından bir hadis-i şerifle başlıyorum. Efendimiz buyurmuş ki:[62]

وَيْلٌ لِمَنْ لاَ يَعْلَمُ ، وَوَيْلٌ لِمَنْ عَلِمَ ثُمَّ لاَ يَعْمَلُ

(حل. عن حذيفة)

ME. 1327 (*Veylün li-men lâ ya'lem, ve veylün li-men alime sümme lâ ya'mel.*) *Sadaka rasûlü'llàh fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Kısa bir hadis-i şerif, —zaten kısa hadisleri seçiyorum mümkün olduğu kadar— ama anlamı deryalar kadar engin, ummanlar kadar geniş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Veylün*) "Yazıklar olsun!" *Veylün*, yazıklar olsun mânâsına bir edât-ı tevbih, yâni azarlama, üzülme, yanlış olduğunu belirtme kelimesi olmuş oluyor. Bir de hadis-i şerif var: "*Veyl*, cehennemde bir derenin adıdır." Veyl olsun demek, cehennemdeki o dereye düşsün mânâsına da gelir.

(*Veylün li-men lâ ya'lem*) "Bilmeyene, öğrenmeyene, cahil kalana veyl olsun!" Ya "Yazıklar olsun!"; ya da "O cehenneme gider. O cehennemdeki en derin, en korkunç azabların olduğu yere

---

[62] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.111; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.401, no:7161; Hatîb-i Bağdâdî, *İktidài'l-İlmü'l-Amel*, c.I, s.46, no:64; Huzeyfetü'bnü Yemân RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.158; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.131; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, no:357, no:29040; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.340, no:2922; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.493, no:25395.

atılır. Orada cayır cayır yanar, azab görür." demek. Bilmemek, yazıklar olsun demeye sebep ve azab görmeğe sebep...

Onun için, dînî bakımdan da, dünyevî bakımdan da bilgili olmak zorundayız. Okumak zorundayız, öğrenmek zorundayız, çalışmak zorundayız, anlatmak zorundayız. Tabii bildiğimizi uygulayarak, ilmi kendimize ışık ve rehber edinerek çalışmak zorundayız. Onun için hadisin devamında buyruluyor ki: (*Ve veylün li-men alime sümme lâ ya'mel.*) "Yine yazıklar olsun o kimseye ki, biliyor da, bildiği halde, bilmesine rağmen bildiğini uygulamıyor."

Meselâ, toplumumuzda yaygın olan bir hatayı göz önüne serelim: Sigaranın zararları doktorlar tarafından kesin olarak bildiriliyor. Bu sigaranın içindeki duman ciğerlere, ciğerlerden kana geçiyor. Kandan damarların tıkanmasına, çeşitli hastalıklara, ciğerlerde kansere yol açıyor. Bilinen bir şey... Kime sorulsa, sigaranın insanı yavaş yavaş öldüren bir zehir olduğu, bütün dünyadaki doktorlar tarafından söyleniyor. Bunu herkes biliyor, tiryâkîler de biliyor. Ama birbirlerine, "Yak bir sigara!" demekten geri durmuyorlar.

Halbuki benim ziyaret ettiğim Amerika'da, sigaranın zararlı bir madde olduğu, paketinin üzerine kanunen, mecbûrî olarak yazılıyor vee sigara birçok yerde yasaklanmış, içilmiyor, içirttirilmiyor; içene şiddetli cezalar uygulanıyor. Reklâmı yapılmıyor. Sigaracılara tazminat davaları açılıyor, büyük cezalar veriliyor. Onlar o cezalardan kaçıp, tedbirler almak zorunda kalıyorlar. Oralarda satamadıkları sigaraları getirip bize satıyorlar. Hem paramız dışarıya gidiyor, hem sıhhatimiz elden gidiyor. İşte bilip de uygulamamaya, keyfimize, zevkimize, nefse gözü kapalı uymamıza günlük hayatımızdan güzel bir örnek...

(*Veylün li-men lâ ya'lem*) "Bilmeyene yazıklar olsun! (*Ve veylün li-men alime sümme lâ ya'mel.*) Bir de bilip de, bildiğini uygulamayana da yazıklar olsun!" diyor Peygamber Efendimiz. Demek ki bileceğiz, öğreneceğiz, çalışacağız, çoluk çocuğumuza öğreteceğiz, ilim erbabı olacağız.

Amerika'da gezerken, Almanya'da gezerken şöyle etrafımıza bir baktığımız zaman, kocaman kocaman bacalar, büyük büyük

müesseseler, dumanı tüten fabrikalar, harıl harıl bilimsel çalışmaya göre üretim yapan, bilimsel çalışmanın sonuçlarını uygulamaya geçiren eserler görüyoruz. Çarşı pazarda dolaştığımız zaman bolluk, çeşitlilik, genişlik; herhangi bir malı aradığınız zaman o konudaki yüzlerce marka ve çeşitli üretimler görüyoruz. Yâni ilmi uyguluyorlar ve üretimlerine aktarıyorlar. Bizde de öyle olması lâzım!

Amerika'da, sırf bir Boston şehrinde yetmiş üniversite olduğunu söylemişlerdi. Bizim Türkiye'deki üniversiteler kadar, bir şehirde üniversite var. Tabii üniversiteleri de en güçlü, dünyaca tanınmış en yüksek seviyede ilmî araştırmalar yapan, yüksek seviyede öğrenciler yetiştiren üniversiteler oluyor. Herkes biliyor onları ve onlarda okumak istiyor. Tabii böyle çalışırlarsa, o geniş imkânlarla, o geniş ülkelerde, o geniş topraklarda, o geniş üretimle, o ciddî çalışma ile bizden çok çok daha uzağa, ileriye giderler. Bizim çok çalışmamız lâzım; bu bir...

İkincisi, birlik ve beraberlik içinde olmamız lâzım! Birlik ve beraberlik içinde olalım diye herkes lafını söylüyor ama, parça parça parçalanmaya yol açacak hareketlere devam etmekte... Herkes birbirine kızgın, düşman; harıl harıl herkes birisinin ayağını kaydırmağa çalışıyor. Herkes karşısına kızgınlıkla bakıyor. Halbuki yurdun içinde sulh olacak, sükûn olacak, huzur olacak, muhabbet olacak da, ayrıca biz Balkanlardan, Avrupa'dan başlayan ta Güneydoğu Asya'ya kadar uzanan kuşakta birlik ve beraberliği sağlayarak güçlenebileceğiz.

Amerika Birleşik Devletleri nasıl Atlas Okyanusu'ndan başlayıp, ta kıtanın öbür ucuna, uçaklarla bile saatlerce uçup gidilecek yerlere, Pasifik Okyanusu'na kadar koca topraklara sahip ise... O birlikten, beraberlikten; *state* adında ayrı devletler var, ama sanki bir devlet gibi... Arabanıza bindiğiniz zaman her tarafa gidiyorsunuz. Her çeşit hürriyet var, her çeşit çalışmayı yapabiliyorsunuz. O beraberlikten, o toprakların büyüklüğünden çok büyük bereketler hasıl olmuş.

Şimdi bizim de, Ortadoğu ve Orta Asya'ya doğru topraklara girişimiz, çalışmamız, dolaşımımız rahat olsa; bizim kendi bilgimizi, görgümüzü, teşebbüs kabiliyetimizi oralarda uygulasak,

onların petrol, doğalgaz vs. ürünlerini biz rahat alsak, ne kadar büyük bir bereket, ne kadar büyük bir kuvvet hasıl olacak. Onun için, birlik ve beraberlik konusunda da ayrıca kuvvetle çalışmak gerekiyor.

Tabii, insanların zorlukların karşısında aşk ile, şevk ile çalışması için, mâneviyatının kuvvetli olması lâzım! Bizim mâneviyatımızın kuvvetli olması da, tabii inancımızdan, dinimizden, takvâdan hasıl olacak... Onun için, mutlaka Allah'tan korkan, sorumluluk duygusuna sahip, adaletle hareket eden, haram yemeyen, günaha meyletmeyen insanlar yetiştirilmesi lâzım! Aldatmaya, zulme yasak getirmiş olan dinimizin serbest olması, öğretilmesi, benimsenmesi ve uygulanması lâzım! Devletin de buna yardımcı, kolaylaştırıcı olması lâzım!..

Demek ki, aziz ve sevgili kardeşlerim, "Yazıklar olsun bilmeyene!" diyor Peygamber SAS Efendimiz; bilmeyen insan durumunda olmayacağız. "Bilip de uygulamayana da yazıklar olsun!" diyor; demek ki, bildiğimizi de uygulayacağız.

Sonra yine aynı konuda, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[63]

اَلنَّاسُ رَجُلاَنِ: عَالِمٌ وَمُتَعَلِّمٌ ، وَلاَ خَيْرَ فِيمَا سِوَاهُمَا

(طب. عن ابن مسعود)

ME. 1290 (*En-nâsü racülân: Àlimün ve müteallim, ve lâ hayra fîmâ sivâhümâ.*) İnsanların neler olduğuna, kıymetlerinin ne olduğuna şöyle baktığımız zaman, kimdir insanlar?.. Halk, kalabalık, yığın, yüz binlerce, milyonlarca yaratık, insan, ademoğlu karşımızda... Bütün bunlara toptan bir bakışla Peygamber Efendimiz diyor ki:

(*En-nâsü racülân*) "İnsanlar iki çeşittir: (*Alimün*) Birisi alim olan, bilen, öğreten; (*ve müteallimün*) ötekisi öğrenen, bilgi

---

[63] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.201, no:10461; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.376; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.247, no:28712; Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1844, no:2846; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.294, no:24926.

yolunda olan kişi...” Öğreten ve öğrenen, *alim* ve *müteallim*; iki tanedir.

“—Daha başka insanlar var, biz biliyoruz.”

(*Ve lâ hayra fîmâ sivâhümâ*) “Bunların dışındakilerde hayır yoktur.” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki, bir insan bilmiyorsa, alim değilse, bilgili değilse, ilmini öğreten bir durumda değilse, insanlara bildiklerini öğreten hoca, üstad, yol gösterici, mürebbi durumunda değilse; bu fena, hayır yok... Bir de bilmiyor ve öğrenme durumunda değilse; onda da hayır yok...

“—Bilmiyordum ama, köyden şehre geldim, şimdi öğreniyorum, kursa gidiyorum. Filânca kitabı okuyorum, filânca hocaya devam ediyorum, filânca üniversiteye kursa yazıldım.” demesi lâzım!..

Şimdi burada [Almanya’da] hiç bir mesleği, onun okuluna gitmeden, o kursu bitirmeden yaptırmıyorlar. Kaynakçılık, demircilik, emlâkçilik, şu iş veya bu iş... Mutlaka kursuna gidecek, devletin kendisinden istediği, ilim adamlarının kendisinden istediği seviyeye ulaşacak, bilgisini güçlendirecek, o mesleği öyle yapacak... Öyle eline testereyi, aleti alan herkes istediği işi yapamıyor.

Hattâ dün garip bir şey daha duydum, sevgili dinleyiciler! Burada bir cami, bir merkez oluşturalım diye çalışıyoruz ya, beş dönümlük bir araziye bakıyoruz. Mühendis arkadaşa planları gösterdim. Dedi:

“—Burasını boş bıraktırmazlar. Bu beş dönümün otunu bile serbest bıraktırmazlar.” dedi.

“—Arazi benim, istersem otunu büyütürüm!” diyemezmişsiniz.

İlgili makamlar bunun otunu kestirirmiş. Kesilmemesi için ayrıca devletten müsaade almak lâzımmış.

“—Bu araziyi boş durdurmazlar, ille çalıştırmak, işletmek lâzım; kullanmak lâzım, faydalanmak lâzım! Faydalanılmadığı takdirde, devlet ona müdahale ediyor.” dediler.

Yâni biraz müdahaleci, Amerika gibi değil ama, Amerika’da da buna benzer toplumun yararına düzenlemeler, uygulamalar ve baskıların olduğunu da biliyoruz. Hürriyet zararlı yönde kullandırılmıyor, gerektiği zaman kısıtlanıyor.

Demek ki alim olacak, öğrenecek, çalışacak, bildiğini uygulayacak. Bilmiyorsa da, bilgisizliğini gidermeğe çalışacak. Yaşlı da olsa kursa gidecek, kursu bitirecek, belge alacak.

Bir şey daha gördüm Amerika'da gezdiğimiz zaman, bir-iki benzin istasyonuna gitmiştik. Sakat bir insan, belli bazı hastalıkları var, doktorlar gördüğü zaman hemen anlar. Yürüyüşlerinde, yüzlerinde, ellerinde bir sakatlık olduğu belli oluyor. Onlara görev vermişler, falanca işi onlar yapıyor. Meselâ şehirlerarası bir yolda, kenarda bir park kurulmuş. Bu parkın bakımı, çimenlerinin biçilmesini onlar yapıyor. Çimen biçme makinesinin üstüne oturuyor, araba gibi kullanıyor; çimenleri biçiyor, topluyor. Yaprakları süpürüyor, orada temizliği sağlıyor.

Orada biz namaz kılmak için, dinlenmek için durmuştuk. Şöyle baktım sakat insanlar... Yâni, sakatı bile boş bırakmıyor, onu da eğitiyor, onun da yapabileceği bir işi ona yaptırıyor. Çalışsın, boş durmasın diye. Çünkü çalıştı mı, insanın vücudu sıhhat kazanır, hem de üretici olur, yük olmaz kimseye... Çalışmadığı zaman da huyu bozulur, parazit olur, başkasının sırtından geçinen uyuşuk bir kimse olur. Yâni ona müsaade etmiyorlar.

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Bunlar benim gezerken gördüğüm, tesbit ettiğim ince ince noktalar; bizim bunlara önem vermemiz gerekiyor.

c. Alimin Uykusu ve Cahilin İbadeti

Peygamber SAS Hazretleri'nin ilimle ilgili iki hadis-i şerifini okuduk. Bu ilimle ilgili hadis-i şerifleri üçleyelim. Selmân Efendimiz, Selmân-ı Fârisî RA'dan, Ebû Nuaym el-Isfahânî'nin rivayet ettiği ilimle ilgili üçüncü hadis-i şerifi okuyorum. Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[64]

نَوْمٌ عَلٰى عِلْمٍ ، خَيْرٌ مِنْ صَلاَةٍ عَلٰى جَهْلٍ (حل. عن سلمان)

ME. 1287 (*Nevmün alâ ilmin, hayrun min salâtin alâ cehlin*)

Ne kadar hoşuma gidiyor bir bilseniz, böyle hadisleri okudukça zevk alıyorum. Anlatırken de hoşuma gidiyor. Siz de dinlerken muhakkak zevk duyuyorsunuzdur. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

(*Nevmün alâ ilmin*) "İlim sahibi olarak, bilerek uyumak, (*hayrun min salâtin alâ cehl.*) cahillik üzere namaz kılmaktan daha hayırlıdır." Yâni iki şey; cahilce namaz kılmak, bilerek uyumak... Bilenin bilerek uyuması, cahilin cahilce uyumayıp namaz kılmasından daha hayırlıdır.

Tabii, bunu biraz açıklayalım: İnsan geceleyin ne yapar?.. Meselâ, geceleyin ortalık karardı. Belli bir zamanda gece uykusuna yatar. Ama İslâm'da geceleyin kalkıp ibadet etmek sevap... Uzun geceler yatılmaz, gecenin bir bölümünde kalkılır, teheccüd namazı kılınır, tevbe edilir, istiğfar edilir. Mevlâsı ile münâcaatı olur kulun... Yalvarması, yakarması, duası olur, gözyaşı olur. Samîmî, ihlâslı ibadetleri olur geceleyin... "Kalkın,

---

[64] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.385; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.247, no:6372; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.247, no:28711; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.329, no:2867; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.287, no:24900.

gece namazı kılın!" diye Peygamber Efendimiz bunları bize öğretiyor hadis-i şeriflerde...

Ama her şeyin bir usûlü var, zamanı var. Ne zaman kalkacağız, ne zaman yatacağız, ne kadar uyuyacağız, nasıl hareket edeceğiz?.. Alim bunu bilir; hudutlarını, zamanını, şeklini bilir.

Bu konuları bilen bir insansa, yatsı namazından sonra yatması lâzım! Yani gecenin evvelinde, gündüzün birikmiş yorgunluğundan kurtulmak için istirahat etmesi lâzım! Sonra gecenin bir bölümü geçtikten sonra, yâni biraz dinlendikten sonra kalkar. Uykusunun hepsini bitirdikten sonra değil, uykusunu bölerek kalkması lâzım!.. Bu da önemli bir husus...

Kalkar, abdestini alır, teheccüd namazı kılar. Dualarını yapar, zikirlerini, tesbihlerini çeker. Ondan sonra yine yatabilir. Bunun sıhhate çok faydası var.

Sonra sabah namazının vakti gelince yine kalkar, abdestini alır, sabah namazını camide kılmaya dikkat eder. Çünkü yatsı ile sabah namazını camide kılmak çok önemli, Peygamber Efendimiz bunlara çok teşvik eylemiş. Bunlara gelmek lâzım, bu namazları camide kılmağa gayret etmek lâzım!.. "Gelemeyende münafıklık alâmeti vardır!" diye tehlikeye de işaret buyurmuş, Allah korusun... İnsanın münafıklar gibi bir durumda olması iyi bir şey değil.

Bilmeyen insanın bu konudaki yanlış hareketini anlatalım: Bütün gece kalkıp namaz kılıyor, ibadet ediyor. Hatâsı ne?.. Hatası aşırılığında... Bu kadar demedi ki Peygamber Efendimiz, ölçülü bir şekilde namaz kılınmasını söyledi. Onun için çok aşırı yapması bir hata oluyor. Çünkü, insanoğlunun çeşitli görevleri ve hayatında yapması gereken çeşitli işler var. Onların hepsini bir tarafa bırakıp, hepsini etkileyecek şekilde böyle ibadete düşkünlüğü aşırılık olur. Ahireti için dünyasını ihmal etmek olur. Bu tavsiye edilmiyor, dengeli götürmek tavsiye ediliyor.

İşte cahilce bir davranış... Veyahut kimisi geceleyin uyumuyor, çalışıyor, tesbih çekiyor, zikir yapıyor, namaz kılıyor. Sonra uykusu geliyor, camiye gitmeden, erken vaktinde evde namazı kılıyor, yatıyor uyuyor. Çünkü uykusu geldi. Bu da doğru değil...

Çünkü sabah namazının camide kılınmasının yirmi yedi kat fazla sevabı var; onu yapmıyor.

Kalkıyor namaz kılıyor ama sûrelerden haberi yok, namazın nasıl kılınacağından haberi yok... Hattâ abdesti doğru düzgün almasını bilmediğinden, abdesti bile sağlam ve sahih bir abdest değil. Kalkıyor namaz kılıyor, kalkıyor namaz kılıyor, kalkıyor namaz kılıyor.

Onun için, alim olmak lâzım! Alim yeri gelince yatar. Uyku da ilerideki çalışmalar için insanın birikimini sağlıyor, vücudunun kuvvetlenmesini sağlıyor; yatması lâzım!..

İşte demek ki, "Alimin uykusu, cahilin cahillik üzere namaz kılmasından daha iyi olur." diye Efendimiz bu hususları işaret ediyor. Bakın bin dört yüz yıl önceden, Efendimiz ne kadar ince konuları ortaya koymuş ve bunları ümmetine ne kadar güzel öğretmiş.

O bakımdan her şeyi bilerek, yerinde ve gerektiği kadar yapmak lâzım!.. İlaç bile gereken ölçüsünden fazla alınınca, insanı zehirleyebiliyor veya zararlı olabiliyor. Vitamin bile faydalı bir ilaç olduğu halde, fazla alındığı zaman bir takım hastalıklar meydana geliyor. Doktor kardeşlerimiz söylüyor. Demek ki her şeyin bilerek, ölçülü yapılması lâzım!..

d. Elbisede Ölçü

Ölçülülüğe söz gelmişken, bir de ölçülülükle ilgili bir hadis-i şerifi size nakledivereyim. Ebû Hüreyre RA, Peygamber Efendimiz hakkında buyuruyor ki:[65]

نَهٰى عَنِ الشُّهْرَتَيْنِ: رِقَّةِ الثِّيَابِ وَغِلَظِهَا ، وَلِينِهَا وَخُشُونَتِهَا ،
وَ طُولِهَا وَ قِصَرِهَا ؛ وَلٰكِنْ سَدَادٌ فِيمَا بَيْنَ ذٰلِكَ ، وَ اقْتِصَادٌ

---

[65] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V,s.169, no:6231; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.502, no:41172.

(هب. عن أبي هريرة)

ME. 1301 (*Nehâ ani'ş-şöhreteyn*) "Peygamber Efendimiz iki şöhretten men etti, yasakladı." Şunları yapmayın diye, şöhret celb edici iki davranışın yapılmamasını tavsiye buyurdu, yasakladı.

Ne imiş bu iki şöhret?.. (*Dikkati's-siyâbi ve gılazihâ*) "Elbiselerin çok ince olması veya çok kalın olması, (*ve lînihâ ve huşûnetihâ*) çok yumuşak olması veya çok sert olması, (*ve tùlihâ ve kısarihâ*) çok uzun olması, ya da çok kısa olması..."

Peki nasıl olacak?.. Öyle olmayacak, böyle de olmayacak; nasıl olmasını buyuruyor Peygamber Efendimiz?.. "Bunların hepsi şöhrettir; herkesin dikkatini çekici, herkesin acaibine giden bir şeydir." demek istiyor. (*Ve lâkin sedâdün fîmâ beyne zâlike*) "Bu ikisi arasında ölçülü olmak, (*va'ktisàdün*) orta yolda aşırılıktan, ifrattan ve tefritten uzak bir şekilde gitmek, ölçülü gitmek." *İktisad* demek burada, aşırılıktan uzak olmak demek.

Demek ki, bir insan çok ince bir elbise giydi mi, tabii bu ince elbise kolay yapılmıyordu o zaman, ipekli filân oluyordu. Onu giyince çalım satacak, öğünecek, beğenilecek, sağa sola fiyaka yapacak. Onun için Peygamber Efendimiz onu tavsiye etmemiş. Demek ki elbisesi ile öğünmek, öğünmek için aşırı güzellikte elbise giymek uygun görülmüyor Efendimiz tarafından...

Veyahut elbisenin kalın olması... "İşte ben kırk yamalı elbise giyiyorum, bak kalın elbise giyiyorum..." Bu da tersine şöhret. Çok güzel giyinene de dikkatler toplanır, herkes bakar, çok hırpânî giyinene de herkes bakar. İkisi de aşırı, ikisi de doğru değil...

Veyahut çok yumuşak giyiniyor. "Aman efendim, ne kadar yumuşak, kaymak gibi, pamuk gibi..." Veya çok sert... "İşte ben dünyaya önem vermeyen bir insanım. İşte böyle hasır gibi şeyi giyerim." O da doğru değil.

Kimisi çok uzatıyor, yerlerde sürünüyor, arkasından iki kişi eteklerini tutuyor, peşinden gidiyorlar. Bu da doğru değil... Böyle böbürlenerek, öğünerek eteklerini sürüklemeyi Efendimiz yasaklamış. Yâni sonuç itibariyle böbürlenmeyi, çalım satmayı, böyle maddiyatla öğünmeyi istemiyor Efendimiz.

Kimisi de kısa giyiniyor. Suud'daki kardeşlerimize bakıyoruz, bazıları çok kısa giyiniyor. Kısa deyince avret mahallini açacak kadar kısa mânâsına değil de, işte sofuluktan dolayı, dindarlıktan dolayı, bakarsınız giyimleri dizlerinin biraz aşağısına kadardır. Bacaklarının baldırları, kılları filân görülür. Tamam, Peygamber Efendimiz yerde sürünmesin dedi ama, bak işte fazla kısalığını da tavsiye buyurmuyor.

(*Ve lâkin sedâdün fîmâ beyne zâlike*) "Bu ikisi arasında, şöyle sevimli, ölçülü bir kararda, kıvamda duracak ve aşırılıktan uzak olacak." diye bildiriyor. Tabii bunların hepsi nereden çıkar; dini ve her konudaki bilgiyi iyi bilmekten çıkar. Onun için araştırma yapmamız lâzım, inceleme yapmamız lâzım, bir konudaki kitapları karıştırmamız lâzım!..

Hâsılı ilme sımsıkı sarılmalıyız, üniversitelere sarılmalıyız, üniversiteler açmalıyız. İlim müesseselerine sarılmalıyız, ilim müesseseleri kurmalıyız. Kendimiz de bilgimizi arttırmaya çalışmalıyız.

e. 21. Yüzyıl'a Hazırlanmak

Bazan hoşuma gidiyor, Amerika'da gezdiğim zaman da gördüm. Arkadaş profesör olmuş, üniversitede iş kazanmış, ders veriyor. "Bak Amerika gibi bir ülkede başarı kazanmış, ders veriyor!" diye hoşuma gidiyor. Tabii bir bakıma da üzülüyorum; o cevherler oraya faydalı oluyor; gelseler ülkemize faydalı olsalar diye temenni ediyorum. Tabii, ülkenin yöneticilerinin de, böyle ilim adamlarının ülkeye gelmesini sağlayacak ortamı hazırlaması lâzım, kolaylığı göstermesi lâzım! İtibar etmesi lâzım, ilgi göstermesi lâzım!.. İlgi göstermiyor veya aşırı birtakım şeyler yüklüyor, adam Amerika'dan buraya gelmek istemiyor.

Şimdi bir arkadaş orada bana dedi ki:

"—Hocam, burada laboratuarın anahtarı elimde... İstersem geceleyin gidiyorum, bilgisayarın başına oturuyorum. İstersem laboratuarda deneylerimi yapıyorum, istersem çalışmamı tamamlıyorum. Hiç kilit yok, her şey elimin altında, itimad var, hepsini yapabiliyorum. Odam var, çalışmam var, mâlî imkân var... Türkiye'ye gittiğim zaman kaç arkadaş beraber oturacağız, ne olacak?" diyor. "Sonra burada üniversiteden istifade imkânları

çok, bütün gece açık, yeter ki insan çalışmak istesin.” diye böyle anlatıyorlar.

Ben de tabii doktora yaptığım, doçentlik çalışmaları yaptığım zamanlardan bilirim. Böyle yazma eser kütüphanelerine, diğer kütüphanelere, Millî Kütüphane’ye gittiğim zaman, o kütüphanelerin belli zamanda kapanması beni çok üzerdi. Tam çalışacağım, “Hadi bakalım ver kitabı, kütüphanenin kapanma saati geldi.” derlerdi, çok üzülürdüm. Amerika’da bu rahatlığı görünce, o eski günleri hatırladım. İlmi kolaylaştırmak lâzım, çok çalışmak lâzım ve ilmi uygulamamız lâzım!

Arkadaşlara her zaman söylüyorum, “Bir şeyler icad edin!” diyorum. Tabii bu icad da çarşıdan ekmek, peynir almak gibi bir şey değil ama, biraz da latife olsun diye söylüyorum. “Bak ben bile oturduğum yerde bir şeyler icad ediyorum. Şu meşrubatla şu meşrubatı kattım, bak güzel oldu.” diyorum, gülüyor arkadaşlar.

Siz de biraz bir şeyler icad edin! Yâni ilim öğrenin, öğrendiğinizi uygulayın, yeni bir şeyler düşünün, onu yapmak için teşebbüslerde bulunun! Çünkü bir ülkenin insanları başlı başına, bağımsız bilimsel çalışmalar yapacak duruma gelmezse, o ülke gelişmez. İlim yönünden başka bir ülkeye bağımlı olmadan, kendi başına istediği araştırmaları yapabilmeli!..

Tabii bütün insanlar birbirlerine muhtaç... Dünya üzerinde kendi dalında çalışan bütün öteki insanları da tanıyacak, takib edecek ama, kendisi de laboratuarında, müessesesinde, araştırma kurumunda müstakil araştırma yapıp, kimsenin bilmediği bir şeyi de ortaya çıkartıp, o çalışmayı yapabilecek.

Bunlar olmadan 21. Yüzyıl’da başarı sağlayamayız. Onun için benim temennim, dileğim ve şu sırada çalışmalarım: Türkiye’nin imkânları az, Türkiye’nin dışına taşmamız lâzım!.. Almanya’da, Amerika’da, ilmin ileri olduğu yerlerde kuruluşlar kurmamız lâzım, kurumlaşmamız lâzım, yerleşmemiz lâzım! Oranın ilmini Türkiye’mize aktarmamız lâzım!..

Radyolarımızda, televizyonlarımızda, inşâallah çıkacak olan gazetelerimizde, çıkmakta olan dergilerimizde bu 21. Yüzyıl’a Türkiye’mizi hazırlamak için harıl harıl çalışmamız lâzım!.. En yeni bilgileri en taze kaynağından alıp, en süratli şekilde siz

kardeşlerimize ulaştırmamız lâzım!.. Halkımıza, milletimize, kültürümüze, dinimize faydalı olmak için çok çalışmamız lâzım!.. Onun için buralarda da mutlaka müesseseler kuracağız.

Altı aydır yurtdışındayım, niçin?.. 21. Yüzyıl'a giriyoruz diye yurtdışındayım. 21.Yüzyıl'a hazırlanalım diye yurtdışındayım. Yurtdışının teknik imkânlarından, ileri imkânlarından, zenginliklerinden faydalanalım ve bunları halkımızın lehine kullanalım, kardeşlerimiz için kullanalım, ülkemize taşıyalım diye buralardayım.

Yine de inşâallah Amerika'ya, Avustralya'ya, başka diyarlara da gideceğim. Ve inşâallah Türkiye'de en ileri, en çağdaş, en yüksek seviyede çalışmaları yapmağa girişeceğiz. Elbirliği ile bu yarışta kimsenin gerisinde kalmadan başarılı olacağız. Yükseleceğiz, ilerleyeceğiz, herkese faydamız olacak. İnşâallah hem dünyamız, hem ahiretimiz ma'mur olacak. Temennîm bu...

Allah hepinizden razı olsun... Allah hepinize bu şevki, bu aşkı ihsân eylesin... Böyle aşk ile, şevk ile çalışmak nasîb eylesin... Sıhhat afiyet versin, üstün başarılar versin... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

07. 11. 1997 - ALMANYA

13. MÜRŞİD-İ KÂMİLLERİN SEVABI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Almanya'nın Bon şehri yakınlarında bir kasabadan telefon ediyorum. Cumanız mübarek olsun, Üç Aylarınız mübarek olsun... Receb-i şerifiniz hayırlı geçsin, mübarek olsun... Şa'ban'ınız verimli olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri Ramazan'a sıhhat afiyetle erdirsin... Maddî ve mânevî yönden kazançlı çıkartıp, hakîkî bayramlara vâsıl eylesin...

Bu günler, Hocamız Mehmed Zâhid Kotku (KS) Efendimiz'in vefatının sene-i devriyesi olması münasebeti ile, bu cuma konuşmamda bu konuya yakın bazı hadis-i şerifleri sizlere okumak ve anlatmak istiyorum.

a. Ahiret İçin Hazırlanmak

Biliyorsunuz bu dünyaya imtihan için geldik. Bu dünyadaki her hareketimiz, sözümüz, niyetimiz tesbit ediliyor, deftere yazılıyor. Yaptığımız iyi şeyler, sevap kazanmamıza sebep olacak şeyler hesaplanacak; kötülükler, günahlar hesaplanacak. Bunlar ahirette mizanda, terazide tartılacak. Zerre kadar hayır işleyenin hayrı geride, boşta kalmayacak, zayi olmayacak; zerre kadar şer işleyenin şerri karşılıksız kalmayacak.

Allah-u Teàlâ Hazretleri *Mâliki yevmi'd-dîn*'dir. Yâni, kullara yaptıkları ibadetlerin, kullukların, iyiliklerinin, kötülüklerinin karşılığının verildiği günün sahibidir. Allah-u Teàlâ Hazretleri herkesi hesaba çekip mükâfatlandıracak veya cezalandıracak.

Ahirete imanımız imanın en önemli, en sağlam, en mühim konularından birisi... Çünkü ahiret imanına sahib olan müslüman, bu imanı sayesinde her şeyini hesaplı yapıyor, ayağını denk alıyor. Allah'tan korkarak, hesaptan korkarak, cenneti arzulayarak, Allah'ın rızasını kazanmayı dileyerek çalışıyor. Ahiret duygusu insanı insan yapıyor, insan-ı kâmil yapıyor. O bakımdan, ahirete iman çok önemli bir husus...

Hiç bir şekilde ahirete imanı olmayanlar da çok zalim, gaddar, hâin, fâsık, fâcir, kötü insanlar oluyorlar. Çünkü, ne yaparsa yanına kâr kalacak sanıyorlar. Aslında onların sanmaları bir şeyi değiştirmez; hem bu dünyada, hem ahirette Allah cezalandırıyor. Üstelik bu dünyada da cezalandırıyor, zalim mutlaka zulmünün karşılığını, cezasını görüyor.

Bu dünya imtihan dünyası olduğu halde, meşakkat yeri olduğu halde, mü'minin zindanı olduğu halde, mü'minler de yaptıkları iyiliklerin karşılığını, faydasını bu dünyada da görüyorlar. O da karşılıksız kalmıyor. Mutlu yaşıyorlar, huzurlu yaşıyorlar, herkes tarafından seviliyorlar. İçleri rahat oluyor, müsterih oluyor, herkes onları bağrına basıyor, baş tacı ediyor. Bunların hepsi tabii, birer mânevî mükâfât... Ayrıca maddeten de huzur içinde yaşıyorlar.

Herkesin bu hesap meselesini, ahirette amellerin tartılması meselesini iyi bilmesi lâzım! Bu dünyada yaptığı hiç bir şeyin gizli kalmadığını, kendisinin görünmeyecek bir yerde bile, tenhada bile, yapayalnız bir odada dururken bile, dağ başında gezerken bile Allah tarafından görüldüğünü ve melekler tarafından da izlendiğini bilmesi çok önemli...

Bir kere yanından hiç ayrılmayan melekler var. Bu melekler ona daima arkadaşlık ediyorlar, yaptıkları iyilikleri, kötülükleri yazıyorlar. Ayrıca vücutta görevli melekler var, yâni insan yalnız değil. Yalnız olduğunu sandığı zamanda bile yalnız değil...

İnsan bu dünyada çalışıyor, çalışıyor, ondan sonra bir gün gelip ölüyor. İnsanın yaşadığı hak olduğu gibi ölüm de haktır. Muhakkak ölüm gelecek, hiç bundan kurtuluş yok... İnsan ne kadar tatlı yaşarsa yaşasın, ne kadar uzun yaşarsa yaşasın, ölecek! Onun için, Peygamber SAS Efendimiz İmam Tirmizî'nin rivayet ettiği bir sıhhatli hadis-i şerifte buyurmuş ki:[66]

---

[66] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.638, no:2459; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1423, no:4260; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.124, no:17164; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.125, no:191; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.153, no:1122; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.281, no:7141, 7143; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.107, no:863; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.18, no:3489; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.350, no:10546; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.369, no:6306; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.267; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.266, no:463; Kudâî,

الْكَيِّسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ، وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ؛ وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا، وَتَمَنَّى عَلَى اللهِ الْأَمَانِيَ (ت. عن شدَّاد بن أوس)

ME. 898 (*El-keyyisü men dâne nefsehû, ve amile limâ ba'de'l-mevt*) "Zekî insan nefsini hakimiyeti altına alıp, zabt ü rabt altına alıp, nefsine hakim olup ahireti için hazırlanandır." Bu dünya fânî, ahiret hayatı bâkî ve ebedî diyerek akıllı insan ahirete hazırlanır. Sevap kazanmağa çalışır, cenneti kazanmağa çalışır, gaflette olmaz.

(*Vel'âcizü*) "Kârını zararını tesbit edemeyen, menfaatini düşünemeyen, kendisini kazançlı çıkaracak işleri ayırt edemeyen, zarara uğratacak işlerin zararlılığını anlayamayan âciz insan da, nefsini hevâ-yı nefsinin peşine salıverir, serbest bırakıverir, hevâ-yı nefsinin peşinde koşar durur ömrü boyunca..." Yâni içinin, nefsâniyetinin, şehevâtının, arzularının peşinde, aklının sözünü dinlemeden, Kur'an'ın sözünü dinlemeden, akıllı insanların, alimlerin, mürşid-i kâmillerin işaretlerine kulak asmadan, "*Vur patlasın, çal oynasın!*" tarzında ömrünü geçirir. Nefsini hevâ-yı nefsinin peşine takar.

Hani bir kamyonun arkasına insan kendisini iple bağlasa, yerde sürüklense, ne kadar fecî bir durum... İşte o azgın nefis öyle bir varlıktır. Onun hevâsının peşine takılmak da, öyle kamyonun arkasına takılıp da yerlerde sürüklenerek, çatır çutur, patır kütür, başı, ayağı, azaları taşlara çarpa çarpa, toprakta sürüne sürüne

---

Müsnedü'ş-Şihâb, c.I, s.140, no:185; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s:56, no:171; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.310, no:4930; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.184, no:354; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Muhàsebetü'n-Nefs*, c.I, s.19, no:1; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.50, no:6430; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.39; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXI, s.186, no:7741; Şeddâd ibn-i Evs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.679, no:7036; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1024, no:2029; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.458, no:15935; RE. 229/7.

hızla sürüklenip gitmek gibidir. Cahil böyle yapar, nefsinin peşinde ömrünü geçirir.

Amma şeytan, gafletten uyanıp da insan hatasını anlar da ıslah olur, âgâh olur, uyanır, doğru yola gelir diye insanı kandıracak duygular, düşünceler de verir. Duygu ve düşünceleri insanın aklına da getirir, insanların şeytanları vasıtası ile de söylettirir. Meselâ nasıl söylettirir: (*Ve temennâ ale'llàhi'l-emâniye*) "Allah gafûru'r-rahîmdir, mağfiret etmeyi, affetmeyi sever. Allah affeder. Ziyanı yok, sen günah işlesen de Allah affeder." dedirtir.

Böyle ahmaklık olmaz. Evet Allah gafûru'r-rahîmdir, gaffârü'z-zünûbdur, settârü'l-uyûbdur ama, eski akıllı insanlar hiç öyle gafûrdur, rahîmdir diye günaha dalmamışlar; sevaplı işleri işlemeğe gayret etmişler. Bütün ömürlerini çok sevaplı işlerle geçirdikleri halde yine korkmuşlar da, arada da ümitlenmişler:

"—Allah gafûrdur, rahîmdir, bizim hatalarımıza bakmaz. İşte karınca kararınca yaptığımız amellerin de kıymeti yoktur. Aciz, nâçiz bir şeyler yaptık ama, bilmiyoruz ki makbul mü, değil mi?.." filân diye, amellerinin kabul olup olmadığından tereddütlü olarak, günahlarını gözlerinde büyüterek korkmuşlar ve hem korku içinde olmuşlar, hem de ümitlerini kesmemişler.

Çünkü ümit kesmek de Kur'an-ı Kerim'de yasak... Korku ile ümit arasında yaşayacak. Korkusu kendisini hizaya getirmeğe sebep olur, iyi kulluk yapmasına sebep olur. Ümidi de yıkılmamasına sebep olur. Kullukta devam etmesine, iyice mâneviyatının yerlere serilip de, artık kişinin hasta duruma düşmemesine sebep olur. Ümit ışığı oldukça insan gayrete gelir, çalışır. Onun için ümit de lâzım, korku da lâzım!..

Akıllı insan ölümden sonrası için hazırlanır, çalışır. Ama bütün ömür boyu ne kadar çalışsak, Allah'ın bize verdiği nimetler eğer ücretli olsaydı, parayla satın alınacak bir şey olsaydı, çok çalışmamıza rağmen Allah'ın nimetlerini satın alamazdık. Bir tanesine bile paramız yetmezdi.

Nasıl deniz kenarında kocaman bir köşk olsa, herkes beğeniyor ama, "Nerede benim bunu alacak kadar param?" diyor. Denizde bir yat görse, Akdeniz'e, Ege'ye giden, mavi yolculuklar yapan çok

lüks bir gemi görse, ağzının suyu akar, beğenir ama, “Benim bunu alacak, çalıştıracak, sahip olacak param yok!” der. Parası yetmediği için sadece beğenmekle kalır.

Allah’ın nimetleri de öyle, onları ödeyemeyiz. Meselâ, bir göz nimeti ücretle olsaydı, paralı olsaydı, görmemizin ücretini nasıl ödeyecektik?.. Yâni bir saat bağlasalardı, elektriğin ölçüldüğü gibi, her gördükçe hesap işleseydi, bir aylık görme faturası ne kadar gelirdi?.. Bir aylık işitme faturası ne kadar gelirdi?.. Görmenin, işitmenin insana sağladığı faydalar, konuşmanın sağladığı faydalar, sıhhatin sağladığı sonsuz faydalar, akıl nimeti, sonsuz nimetler... Bunların hepsi faturaya binseydi, saati takılsaydı, ücreti olsaydı, insanlar bunların ne tesis masrafını ödeyebilirlerdi, ne de hizmet masrafını, idâme masrafını ödeyebilirlerdi.

Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri lütfuyla, keremiyle, bizim yaptığımız ibadetlerin azlığına bakmıyor, lütfedip, eğer ibadetleri güzel yaparsa kullar o zaman affediveriyor, cennetine dahil ediveriyor. Yine de kişinin iyi niyetini ortaya koyması lâzım!

b. Amel Defteri Kapanmayan Kimseler

İnsan öldü mü, defteri dürülür. Yâni melekler artık, bu kişi öldü diye defteri kapatırlar. O zamana kadar neleri işlemişse onlar yazılı kalır. Ama herkeste böyle değil. Arkasında devam eden birtakım adetler bırakmışsa, kötü bir çığır açmışsa, o kötülük adet olmuşsa, herkes onun icad ettiği o kötülüğü o ölse bile yapmaya devam ediyorsa; filânca adamın açtığı yol, çığır, adet; herkes bunu bayram edinmiş, festival edinmiş, adet edinmiş, o çılgınlığı, o kötülüğü, o kepazeliği yapıyor. Adet...

Haa, o kötülüğü yapanların hepsinin günahlarının bir misli, o çığırı açana verilmeye devam eder, ölse bile kurtulmaz. Onun için kötü çığır açmamağa çalışmak lâzım!..

İyi çığır açanların da, o çığırda, iyi yolda yürüyenlerin, o adetleri yapanların hepsinin kazandığı sevaplar kadar sevap, ölse bile defterine yazılmağa devam eder. Demek ki iyi şeyleri yapmağa da gayret etmek lâzım!..

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri’nden müjdeli bazı hadis-i şerifler rivayet edilmiştir. O hadis-i şeriflerde öldüğü halde bazı

insanların sevaplarının yazılmağa devam edeceği müjdeleniyor. Meselâ, İmam Müslim'in rivayet ettiği bir hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:[67]

إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ ، إِلاَّ مِنْ ثَلاَثٍ: صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ ،
أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ (م. عن أبي هريرة)

ME. 126 (*İzâ mâte'l-insanü inkataa amelühû*) "İnsan öldüğü zaman, onun işi kesilir, biter. Sevapların işlenmesi durur, günahların işlenmesi durur, icraatı kopar, kesilir, biter. (*İllâ min selâsin*) Ancak üç kimsenin devam eder, kesilmez, kopmaz, bitmez." Kimdir bu sevapları veya günahları, icraatı kesilmeyen insanlar:

1. (*Sadakatin câriyetin*) Arkasında sadaka-i câriye bırakmış olan bir insanın defterine sevaplar gelmeye devam eder. *Sadaka-i câriye* ne demek?.. Sevabı, faydası, işlerliği devam eden ve ondan bir çok insanın hâlâ istifade ettiği hayırlı işe sadaka-i câriye derler. Meselâ, adam sağlığında çeşme yaptırmışsa, o çeşmeden su içildikçe, o sudan istifade edildikçe hayrı devam eder. Onun sevabı kesilmez. O sudan istifade edildikçe, hayvanlar kuşlar içtikçe, bir şey yıkandıkça, tarlalar sulandıkça, o suyu getiren kimseye sevaplar yazılır durur, o kimse öldüğü halde.

Veyahut köprü yaptırmışsa meselâ, üstünden geçen insanlar, "Oh çok şükür, derenin üstünden geçtik, bu olmasaydı geçemezdik

---

[67] Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1255, no:1631; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.76, no:2494; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.660, no:1376; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.251, no:3651; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.372, no:8831; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.148, no:559; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.286, no:3016; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.28, no:38; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.247, no:3447; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.278, no:12415; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.109, no:6478; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.495, no:5824; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.343, no:6457; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.257, no:213; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.122, no:2494; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.258, no:519; Taberânî, *Dua*, c.I, s.376, no:1251; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.283, no:1109; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.952, no:43655; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.66, no:2783.

karşıya... Islanırdık veya kayık tutmak gerekirdi. İşte bak buradan geçiyoruz, ne güzel. Bunu yaptırandan Allah razı olsun!" dedikçe, köprüyü yaptıran hayır sahibinin defterine sevaplar yazılmaya devam eder.

Veyahut bir ağaç dikmiştir, diktiği bu ağacın meyvaları vardır. Birileri onları yedikçe sevap kazanır. Meselâ vakıf zeytin, vakıf elma, vakıf armut, vakıf ceviz ağacı, dut ağacı... Bunun meyvasından kuşlar bile yese, insanlar yese, başka hayvanlar yese; elmalar yere düşmüş, geçen koyunlar yedi, yine sevap kazanır.

Kuyu açmış, kuyudan istifade edildikçe sevap yazılır. Mektep yaptırmış, içinde okundukça sevap yazılır. Cami yaptırmış, içinde namaz kılındıkça sevap yazılır durur kişilere... Demek ki cârî hayırlar, sadakalar, yâni hayatta olan, yıkılmamış olan, devam etmekte olan hayırlardan, o hayrın sahibine sevap gelir durur. Öldüğü halde işi bitmez, sevap kazanması devam eder.

2. (*Ev ilmin yüntefau bihî*) "Veyahut da, geride herkesin istifade ettiği bir bilgi, bir eser, bir kitap bırakmış olan kimsenin sevapları kesilmez."

Bu ilim nasıl olabilir?.. Ya mübarek bir alimdir, araştırması incelemesi vardır, bir kitap yazmıştır. O kitap okundukça kendisine sevap yazılır. Hadis kitabı yazmış, tefsir kitabı yazmış, tasavvuf kitabı yazmış, ahlâk kitabı yazmış, akàid kitabı yazmış, fıkıh kitabı yazmış.... Veya "Ağaç nasıl dikilir?" veyahut "Şu hastalıktan nasıl kurtulunur?" gibi arkasında faydalanılan bir bilgi bırakan kişinin de defteri kapatılmaz, sevap kazanmaya devam eder.

3. (*Ev veledin sàlihin yed'ù lehû*) "Ya da, arkasında kendisine dua eden hayırlı bir evlât bırakan kimsenin defteri kapanmaz." Sâlih evlât, kendisi ibadet ediyor, namazın niyazın arkasından, "Yâ Rabbi, anama babama rahmeyle, affeyle, mağfiret eyle!" diye dua ediyor. O babanın da sevabı devam eder. Hem çocuk ibadet ettiği için sevap kazanır, hem de babasına dua ettiği için, babası da kendisine dua eden o evlâdı sayesinde, sevap kazanmaya devam eder.

Evlât kendisinin değil, meselâ çoluk çocuğu olmamış adamcağızın, hiç evlâdı yok; ama camide boyna mahallenin çocuklarını okutmuş, Kur'an öğretmiş, namaz kılmayı öğretmiş, dînî ilimleri öğretmiş, ahlâkı öğretmiş, dürüstlüğü öğretmiş, doğru sözlülüğü öğretmiş... Tamam, o da onun mânevî evlâdıdır; o da iyi insan oldu mu, onun sevabı yine onu yetiştiren hocaya gelir.

Mürşid-i kâmiller, evliyâullah, insanları mânevî bakımdan terbiye eden, ma'rifetullaha erdiren, ahlâkını güzelleştiren, nefsini terbiye eden büyük evliyâullah, mürşid-i kâmiller de talebelerinden sevap alır, müridlerinden sevap alır. Onlar zikir yaptıkça, onlar hayır yaptıkça, onlar güzel ahlâklı oldukça, tatlı dilli oldukça, insanları mutlu edecek hayırlar yaptıkça, mürşid-i kâmillerinin, şeyhlerinin defterine sevap yazılmağa devam eder durur. Evlâdın ille kendi sulbünden, kendi zürriyetinden has evlât olması mecburiyeti yoktur; talebe de olur, mürid de olur. O zaman insan yine sevap kazanmağa devam eder.

İşte Hocamız Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A) Efendimiz Hazretleri, 13 Kasım 1980 yılında vefat ettiği için, biz de 13 Kasım olunca, Hocamız için o zamana kadar hazırladığımız hatimleri, duaları, zikirleri, tesbihleri Hocamız'ın ruhuna hediye ediyoruz. Kardeşlerimizden bazısı yetmiş bin kelime-i tevhid çekiyor, kimisi bir hatim indiriyor, şu kadar İhlâs-ı Şerif okuyor.

Şimdi Hamburg'dan telefon ettiler, Mehmed Akif kardeşimizin küçük kızı —mâşâallah, Allah kabul etsin— beş bin üç yüz İhlâs-ı Şerif okumuş, Hocamız'ın ruhuna hediye edilsin diye. Nasıl sevindim, küçücük kızcağız ama vefalı, bak babasının hocasına nasıl dualar ediyor!

Tabii bunlardan çok çok sevaplar gelir ve o sevaplar, o vefat eden mübarek zatın ruhuna vâsıl olur. Onun derecesi artar, kabrinde nuru ziyadeleşir, makamı yükselir, memnun olur.

Tabii, sadece sàlih bir insansa, kendisi memnun olur, kabri genişler, nurlanır, ışıldar, ruhu şad olur, makamı artar... Ama kendilerine hediye edilen kimseler bir de evliyâullahsa, yâni Allah'ın mübarek, sevgili kulları ise; o zaman hediye edenlere de onlar karşılık verirler. Yâni vefat etmiştir amma, evliyâullaha Allah salâhiyet verdiğinden, onların himmetleri, mânevî faydaları, lütufları kendilerine iyilik eden kimselere vâsıl olur.

c. Hocamız'ın Himmeti

Meselâ, Hocamızla ilgili birkaç hususu anlatarak konuyu biraz derinleştireyim, kardeşlerimiz bilsinler:

Düzce'de bir camide namaz kılmıştık yıllar önce... O caminin imamı da Bolulu Şeyh Muhiddin Efendi (Rh.A)'in müridlerindenmiş, kendisi anlattı. Bir başka şeyhin müridi ama, o şeyh ile bizim Hocamız (Rh.A) çok iyi muhabbetleri vardı, ziyaretleşmeleri vardı; ikisi de mübarek insanlar...

Bu Muhiddin Efendi'nin ihvânı olan, halifesi olan hocaefendi, Hocamız'ı tanıdığı için, İzmit'ten de bir arkadaşını yanına almış, İstanbul'a gitmişler. "Mehmed Zâhid Kotku Efendi Hazretleri'nin de kabrini ziyaret edelim!" demişler.

Süleymaniye'de, cennetmekân Kànûnî Sultan Süleyman'ın türbesinin yakınında Hocamız'ın kabri... Türbesinin girişinde, sol tarafta, Gümüşhâneli Ahmed Ziyâeddin Efendimiz'in muhterem Valide Hanımla beraber kabirleri var. Oradan biraz daha ileri gidince de, sıra sıra Gümüşhaneli Dergâhı'nın şeyhlerinin kabirleri var. O arada Hocamız'ın kabri var. Orada kabir taşları yazılı, işaretleri belli...

Ziyaret etmişler. Hocamız'ın müridi değil, ama Hocamız'a muhabbet eden başka bir şeyhin müridi... Hocamız'ı ziyaret etmişler, ayrılmışlar. "Ayrıldıktan sonra —kendisi anlatıyor Düzceli Hocaefendi— ertesi gün geceleyin rüyamda Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'ni gördüm, bana teşekkür etti." diyor. Haa, bak, evliyâullah kendisini ziyaret etti diye, rüyasına girip, ziyaret eden kimseye memnun olacağı şekilde iltifat buyuruyor. "Tabii ben buna çok sevindim." diyor.

Demek ki, hakîkî evliyâ böyle oluyor işte diye sevinmiş. Sabahleyin, beraber ziyaret ettiği arkadaşına rüyayı anlatmış:

"—Mehmed Zâhid Kotku Efendi Hazretleri'ni dün ziyaret etmiştik ya, gece rüyama geldi mübarek, bana teşekkür etti. Demek ki ziyaretimiz kabul oldu. Evliyâullah büyüklerin sevgisi böyle fayda veriyor demek ki..." deyince, öteki arkadaşı da elini dizine vurmuş:

"—Allah Allah! Yâhu benim de rüyama geldi, ben de rüyada gördüm, bana da teşekkür etti." demiş.

Tesadüf değil, görüyorsunuz mânevî bir şey, kesin bir olay... Kendisini ziyaret etti diye, her iki zata da rüyasında teşekkür ediyor. Demek ki, ruhlar aleminde kendisinin serbestliği olduğundan, kabrini ziyaret edenlere böyle iltifat buyuruyor.

Başka bir şeyi anlatayım: Hocamız'ın kendisine iltifat ettiği, hanımına, çocuğuna iltifat ettiği bir aile vardı. Bunlar biraz böyle zengin bir aile idi. Ben Hocamızla beraber evlerine gittiğim zaman gördüm. Çok lüks bir yerde, Boğaz'a nazır, Boğaz köprüsü görünen, çok manzaralı güzel bir evleri vardı. Evlerinin her odasında bir televizyon vardı. Televizyonun çok az olduğu zamanda, evlerinde dokuz kadar televizyon saymıştım. Salonda, mutfakta, banyoda, çocuk odasında, bilmem öbür odada, beriki odada... pek çok televizyonu vardı. Demek ki parası var ki, o kadar alabiliyor. Her yere televizyon koymuş.

Ama tabii o aileyi anlatmak için söylüyorum. Meselâ erkeğin parmaklarında altın yüzükler vardı. Halbuki, İslâm'da erkek altın yüzük takmaz. Demek ki onu bilmiyor o kardeşimiz, o evin efendisi... Sonra salona girince şaşırdım, çünkü bir köşesinde bar Amerikan vardı. İçinde çeşit çeşit içkilerin olduğu böyle bir bölme, tezgâh vardı. Şaşırdım ve biraz da müslümanlığım dolayısıyla

garipsedim. Hattâ, “Hocamız niye böyle bir kimseyle ahbaplık ediyor?” diye de düşündüm.

Ama sebebi varmış, sonradan inceleyince anladım. Bu kardeşlerimiz, İbrâhim Hakkı Erzurûmî Hazretleri'nin şeyhi İsmail-i Fakîrullah Hazretleri ile akraba imişler. Demek ki, o sülaledeki asâletten dolayı, Hocamız onları seviyor, onları ziyaret ediyor. İşin bir yönü bu...

Bu evin beyi kardeşimiz bana anlattı. Hocamız vefat edince bir camiye gitmiş. Bakmış ki imamın çok güzel sesi var, güzel Kur’an-ı Kerim okuyor. Onun yanına varmış, demiş ki:

“—Benim bir hocam vardı, vefat etti. Ben onu çok seviyordum. Sen onun için bir hatim indirir misin, Allah rızası için okur musun?..”

“—Okurum.” demiş hafız.

“—Ama şartım var benim...”

“—Nedir şartın?..”

“—Ben her sabah geleceğim, sen okuyacaksın, ben de Kur’an-ı Kerim’den takib edeceğim. Böylece karşılıklı dinleyeceğiz.” demiş.

Anlaşmışlar, bu anlatılan usülle hatmi indirmişler.

“Çok garip bir şey oldu. Hatmin indirildiği, duasının yapılacağı gün cami mübarek kadınlarla, cemaatle doldu. O kadar kalabalık değilken o cami, o gün özel olarak büyük bir kalabalık oldu, izdiham oldu. Şaşırdım.” diyor. Demek ki, mânevî bir şeyler var işin içinde... Hocamız’a hatim indirildiği için olduğu anlaşılıyor.

Sonra hatim duası yapmışlar, Hocamız’a hediye etmişler hatm-i şerifi... Sonra sevdiğinden, sesini beğendiğinden, Hocamız’a da hatim indirdi diye hoca efendiyi almış, bir güzel lokantaya götürmüş, güzel bir ziyafet çekmiş. Hediyesini vermiş... vs.

“—O gece rüya gördüm.” diyor, bizim bu evinde bar Amerikan olan kardeşimiz. Allah selâmet versin, kusurlarını düzeltmek nasib etsin hepimize... “Rüyamda büyük bir yalçın dağın önünde insanlar kuyruk olmuşlar, bir mağaraya giriliyormuş. Ben de o kuyruğun en arkasına gidiyorum. Bir de baktım, kuyruğun en ön sırasına geçivermişim. Nasıl olduğunu anlayamadım rüyada... En arkaya girdiğim halde en öne geçivermişim, hemen içeri girdim. Dağın içinde, büyük, yüksek tavanlı güzel bir mağara... Bir de

baktım ki Hocamız bir kenarda oturuyor. Yanında da iki kişi daha var, onlar da mübarek kimseler.

Tabii ben çok memnun oldum Hocamız'ı görünce, halbuki vefat etmişti. Sarıldım, halbuki hayatta iken beni hiç öyle selâmlamamıştı, kucaklamamıştı. Güzelce birbirimize sarıldık, kucaklaştık." diyor.

Çok memnun olduğu için;

"—Efendim, çok memnun kaldım, buraya her zaman geleceğim!" demiş.

Hocamız da gülerek demiş ki:

"—Buraya her zaman insanı almazlar, gelemezsin." demiş.

Kuyruğun en arkasındayken en öne geçmek ne demek?.. Hocamız'ın muhiblerinin arasına sonradan katıldığından en arkada oluyor kuyrukta... Fakat Hocamız'ın ruhuna hatim indirdiği için, Hocamız iltifat etmiş olduğundan ön sıralara geçmiş oluyor. "İşte ben ona hatim indirdim diye böylece keramet gösterdi, iltifat eyledi, rüyama girdi, göründü." diyor. Bu ikinci...

Üç olsun diye bir tane daha söyleyelim. Hani sàlih insanların hatıralarının anıldığı da iyi oluyor. O anıldığı yere de gökten nur iner diye de biliyoruz.

Şimdi Medine-i Münevvere'de bizim Mustafa kardeşimiz var. Hacca geldikleri zaman Hocamız'a hizmet etmiş, evinde misafir etmiş. Ondan sonra da Hocamız, hastalığı artmış bir vaziyette Türkiye'ye dönmüş. Türkiye'ye döndükten sonra, bir hafta kadar kalmıştı 1980 Kasımında... Bir perşembe gelmişti, öteki perşembe öğle üzeri ruhunu teslim edip ahirete irtihal eylemişti. Mekânı cennet olsun, makamı yüksek olsun...

Bir hafta önce vedalaşıp İstanbul'a döndüğü için durumu bilmiyor Medine'den:

"—Gece rüyamda Hocamız'ı gördüm. 'Mustafa, artık ben gidiyorum, hadi Allah'a ısmarladık!' dedi, bir güzel vedalaştı." diyor.

Mustafa kardeşimiz uyanınca ailesine demiş ki:

"—Hocamız gàlibâ vefat etti."

"—Nereden anladın?.."

"—Çünkü rüyama girdi, bana, 'Allah'a ısmarladık, hadi artık ben gidiyorum!' dedi, teşekkür etti, ayrıldı." demiş.

Hakîkaten o gün telefon açmışlar, Hocamız'ın vefat haberini almışlar.

Aynı şekilde vedalaştığı iki kişiyi daha hatırlıyorum ben… "Rüyamızda Hocamız geldi, Allah'a ısmarladık dedi. Tahkik ettik ki, o gün vefat etmiş." diye bir iki kişiden daha duydum. Demek ki evliyâullah vefat ettiği halde, kişilerin rüyalarına girip onlara iltifat edebiliyorlar, himmet edebiliyorlar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi de sevdiği kulları zümresine dahil eylesin...

Bir de hakîkaten sevdiği kulları var. Peygamberleri seviyor, sevmiş, peygamber seçmiş kendisine... Ondan sonra sàlih kulları seviyor, mutî kulları seviyor... İyiliksever kulları seviyor, merhametli kulları seviyor, başkalarının hizmetine koşan, onlara iyilik yapan kulları seviyor... Àbid, zâhid, `sàlih kulları seviyor, namaz kılanları seviyor, oruç tutanları seviyor, tesbih çekenleri seviyor Allah-u Teàlâ Hazretleri... Bizi de sevdiği güzel işleri, ibadetleri, kullukları yapmağa muvaffak eylesin.. Bizi de sevdiği kullarının sevgisine, iltifatına, teveccühüne nâil eylesin...

Bizi de hüsn-ü hâtimeler ile güzel bir şekilde, mü'min-i kâmiller olarak ahirete göçenlerden eylesin... Kabri cennet bahçesi olanlardan eylesin... Kabirden kalktıktan sonra da peygamberlerle, sıddîklarla şehidlerle, sàlihlerle beraber olmayı nasib eylesin... Mahşer yerinde, Peygamber Efendimiz'in hamd sancağı altında onlarla beraber toplanmayı nasib eylesin...

Mahşer gününün tehlikelerine, sıkıntılarına, dehşetlerine, azablarına, korkularına uğramadan, hesaba çekilip terlemeden, bi-gayri hisâb cennete girenlerden eylesin... Cennet içre bizi o sevgili, mübarek kullarına, o evliyâullahına komşu eylesin... Cemâliyle müşerref eylesin... Rıdvân-ı ekberine vâsıl eylesin... Evlâtlarımızı da, sevdiklerimizi de böyle sàlih kullar eylesin...

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Mübârek cuma gününde hepinize dünya ve ahiretin hayırlarını dilerim. İki cihanda aziz ve bahtiyar olun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

14. 11. 1997 - ALMANYA

14. ASIL OLAN AHİRET SAADETİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, cumanız mübarek olsun! Allah-u Teàlâ Hazretleri sizi rahmetine erdirsin... Dünyanın ve ahiretin her türlü hayırlarına, lütuflarına, kendisinin lütfuna, rahmetine erdirsin... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun.

a. Zulüm Haramdır

Bu cuma sohbetimde, Buhàrî'den sonra hadis ilminde en büyük şahsiyet olarak kabul edilen İmam Müslim ibn-i Kuteybe'nin, Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan rivayet etmiş olduğu bir hadis-i kudsîyi okumak istiyorum. Uzun bir hadis-i şerif. Teberrüken önce biraz metninden okuyalım, bereket olsun:[68]

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : يَا عِبَادِي ، إِنِّي حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي ، وَ جَعَلْتُهُ مُحَرَّمًا بَيْنَكُمْ ، فَلاَ تَظَالَمُوا ! يَا عِبَادِي ، كُلُّكُمْ ضَالٌّ ، إِلاَّ مَنْ هَدَيْتُهُ ، فَاسْتَهْدُونِي ، أَهْدِكُمْ . يَا عِبَادِي ، كُلُّكُمْ جَائِعٌ ، إِلاَّ مَنْ أَطْعَمْتُهُ ، فَاسْتَطْعِمُونِي ، أُطْعِمْكُمْ . يَا عِبَادِي ، كُلُّكُمْ عَارٍ ، إِلاَّ مَنْ كَسَوْتُهُ ، فَاسْتَكْسُونِي ، أَكْسُكُمْ . يَا عِبَادِي ، إِنَّكُمْ

---

[68] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1994, no:2577; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.385, no:619; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.269, no:7606; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.182, no:20272; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.405, no:7088; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.93, no:11283; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.125; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.192, no:338; İbn-i Asâkir, *Erbaûne Hadîsen*, c.I, s.38; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.415; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.105, no:4053; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.182, no:4494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVI, s.138; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVI, s.378; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.924, no:43590; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.84, no:15033.

تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ، فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ . يَا عِبَادِي ، إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضَرِّي ، فَتَضُرُّونِي ؛ وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي ، فَتَنْفَعُونِي. يَاعِبَادِي ، لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلٰى أَتْقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ ، مَا زَادَ ذٰلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا. يَا عِبَادِي ، لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ، وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ ، مَا نَقَصَ ذٰلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا. يَا عِبَادِي ، لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَ آخِرَكُمْ ، وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ ، قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ ، فَسَأَلُونِي ، فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ ، مَا نَقَصَ ذٰلِكَ مِمَّا عِنْدِي ، إِلاَّ كَمَا يَنْقُصُ الْمِخْيَطُ ، إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرَ. يَا عِبَادِي ، إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أُحْصِيهَا لَكُمْ ثُمَّ أُوَفِّيكُمْ إِيَّاهَا ، فَمَنْ وَجَدَ خَيْراً فَلْيَحْمَدُ اللَّهَ ، وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلاَ يَلُومَنَّ إِلاَّ نَفْسَهُ

(م. حب. ك. هب. ق. كر. عن أبي ذر)

ME. 832 (*Kàle'llàhu teàlâ*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyurdu ki..." diyor Peygamber Efendimiz. Ondan sonraki ifadeler Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mübarek kelâmı olmuş oluyor. Böyle Allah-u Teàlâ Hazretleri tarafından mânâsı Rasûlüllah SAS Efendimiz'in gönlüne ilham edilmiş olan, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mübarek sözlerine *hadis-i kudsî*, ilâhî hadis veya kudsî hadis deniliyor.

Bugünkü sohbetimde bu kudsî hadisin mânâsını size açıklamak istiyorum. Bir çok cümle var. Bu cümlelerin başında Allah-u Teàlâ Hazretleri, (*Yâ ibâdî*) “Ey benim kullarım!” diye biz kullarına hitab buyuruyor:

يَا عِبَادِي ، إِنِّي حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي ، وَجَعَلْتُهُ مُحَرَّمًا بَيْنَكُمْ ، فَلاَ تَظَالَمُوا !

(*Yâ ibâdî*) “Ey benim kullarım! (*İnnî harramtü’z-zulme alâ nefsî, ve cealtühû muharramen beyneküm*) Ben zulmü kendi kendime, kendi nefsime haram kıldım ve sizin aranızda da zulüm yapmayı sizlere haram kıldım. (*Felâ tezàlemû*) Birbirlerinize sakın zulmetmeyiniz!”

Allah-u Teàlâ Hazretleri zalim olmadığını bu hadis-i kudsîde bize bildiriyor. Yâni, Cenâb-ı Mevlâ'nın takdiratı arasında adalete aykırı haksız bir işlem olmadığını, böylece kesin olarak anlamış ve öğrenmiş bulunuyoruz. Zulmü kendisine haram kılmış; rahmetinin gazabından çok olduğunu, yine sahih hadis-i şeriflerde bildirmiş. Biliyorsunuz gazab ederse Allah-u Teàlâ Hazretleri, kulun işlediği kusurdan dolayı gazab eder. Fakat çok kere —zaten bu hadis-i şerifin ortasında da geçecek— kul suçlu olmasına rağmen affediyor. Rahmeti gazabından, cezalandırmasından daha ileride, daha çok uyguladığı bir şey...

Zulmü sevmiyor. Zulmü kendisi yapmadığı gibi, kendi kendisine haram kıldığı gibi, kullarına, mahlûkata zulmetmediği gibi, kulların da birbirlerine zulmetmemelerini istiyor. “Sakın birbirinize karşı zâlimâne hareket etmeyin!” diyor.

Zulüm nedir?.. *Zulüm*, insanın adalete aykırı olarak yaptığı her şey, her haksızlıktır. Haksızlığa Arapça’da zulüm denir. Yanlış olan, adalete uymayan her işe zulüm denir.

O halde insanlar, Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin bu emri üzere, her şeyi adaletle yapmalı, her şeyi hakkàniyetle yapmalı... Adaletle yapmalı da, zulmetmemeli de, çok kere de bağışlamalı... Hattâ geçen gün okuduğum bir hadis-i şerifte geçti; “Bir kulun ben hakkımı sonuna kadar alacağım diye çalışması, onun

cimriliğini gösterir.” diyor. Demek ki, biraz da hakkından lütfen bağışlayacak karşı tarafa, sonuna kadar sıkıştırmayacak. Kul cömert olacak, müsamahalı olacak, ama zulmü hiç yapmayacak, haksızlığı hiç yapmayacak... Adaletle, hakkàniyetle hareket ederse iyi de, müslümanın biraz daha lütufkâr olması ve bağışlaması, hadis-i şeriflerde tavsiye ediliyor.

Demek ki, zulüm yapmayacağız. Zulmün hiç bir çeşidini kendimize, kendi nefsimize, kendi canımıza, ailemize, çoluk çocuğumuza, komşularımıza, arkadaşlarımıza, münasebette bulunduğumuz insanlara, hiç kimseye zulüm yapmayacağız. Yâni haksız işlem, baskı yapmayacağız, Allah yasaklıyor. Bu birinci emri...

Tabii bunları da yazalım, hatırımızda kalsın. Elimizde kalem varsa, deftere yazalım, kâğıda yazalım, duvara yazalım! Çünkü alemlerin Rabbi yaradanımızın, Mevlâmızın bize emirleri... Birincisi: “Zulmetmeyin! Ben kendim zulmetmiyorum, siz de zulmetmeyin!” diye emir buyuruyor Rabbimiz... Kulların birbirine zulmetmesini haram kılmış, zulmetmeyin diye emrediyor.

b. Allah'tan Hidayet İsteyin!

Bu uzun hadis-i şerifteki cümlelerin ikincisi:

يَا عِبَادِي ، كُلُّكُمْ ضَالٌّ ، إِلاَّ مَنْ هَدَيْتُهُ ، فَاسْتَهْدُونِي ، أَهْدِكُمْ .

(*Yâ ibâdî, küllüküm dàllün illâ men hedeytühû*) "Ey kullarım, hepiniz şaşırmışsınız, sapıtmışsınızdır; benim doğru yolu gösterip hidâyet verdiklerim müstesnâ... Gerçekleri göremezsiniz, yanlış işler yaparsınız, yanlış yollara gidersiniz, benim sevmediğim işleri yaparsınız. (*Fe'stehdûnî ehdiküm*) Benden hidâyet isteyin, doğru yola sevk olunmayı isteyin, doğruyu bulmayı isteyin, doğruyu işlemeyi isteyin; ben size hidâyet vereyim, size doğruyu göstereyim."

Onun için Fatiha Sûresi'nde ne diyoruz:

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (الفاتحة:٦)

(*İhdina's-sırâta'l-müstakîm.*) "Bizi sırat-ı müstakîme hidâyet eyle, sevk eyle yâ Rabbi!" (Fâtiha, 1/6) diye istiyoruz. Tabii bunun o sûre-i celîlede istendiğini bilir bütün müslümanlar, ama anlamını da kalbine yerleştirmesi lâzım! "Yâ Rabbi ben şaşırabilirim, doğruyu göremeyebilirim, yanlış işler yapabilirim. Doğru yapıyorum sanarak sapıtabilirim, şaşırabilirim. Aklıma güvenmiyorum, görüşlerim belki hatalı olabilir. Sen alemlerin Rabbisin, bana hidâyet eyle, bana doğruyu göster; ben hakkı göreyim." diye insanın Allah'tan hidayet istemesi lâzım!..

Gerçekten de toplumlara, milletlere, dünya üzerindeki insanlara baktığımız zaman, çoğunun yanlış yolda olduğunu, sapıtmış olduğunu, dalâlette olduğunu görüyoruz. En kesin örneklerden bir tanesi meselâ, ineğe tapıyor bazı insanlar... Tarihte de Mısırlılar tapmış, şimdi de Hintlilere göre inek kutsal, ineğe tapıyorlar.

Bunun akılla mantıkla bir ilgisi yok, dinde de böyle bir şey olamaz. Kalabalık bir toplum, büyük bir nüfus yığını ineğe

kutsallık atfetmiş ve ona tapınıyor. Çok yanlış... Onların da aklı var, onlar da bilimsel çalışma yapıyorlar. Hattâ Hindistan atom ilmine sahip, atom bombası yapabilmiş ülkelerden birisi. Ama inancı bakımından yanlış...

Demek ki bu hadis-i kudsîde bildirildiği gibi, hidâyet istemeleri lâzım! "Yâ Rabbi, ben doğru bir şeyler yaptığımı sanıyorum ama, sen bana doğruyu göster!" diye alemlerin Rabbi olan Allah'tan istemesi lâzım! "Benim yolum iyi mi, yaptığım doğru mu?" diye kendisini de kontrol etmesi lâzım!..

Alalım dünyanın en kalabalık milleti olan Çinlileri; onlar da Budizm dininde, yâni Buda'ya bağlılar, ona tapıyorlar. Onun heykelini yapıyorlar, onun karşısında tapınıyorlar. O da yanlış... Buda'dan önce durum ne idi, ne olması gerekiyordu?.. Onun cevabı, izahı yok...

Alalım dünyanın en kalabalık mensubu olan dinlerinden birisi olan hristiyanlığı... Allah'ın kendilerine gönderdiği İsâ AS'ı ki, biz çok seviyoruz, bağlıyız, çok hürmet ediyoruz. Çocuklarımıza ismini koyuyoruz, annesinin ismini koyuyoruz, İsâ diyoruz, Meryem diyoruz. Sevdiğimiz için, bu isimleri rahatlıkla kullanıyoruz. Ama Allah'ın peygamberine tapmak yok...

Peygamber Efendimiz de, "Ben Allah'ın kuluyum!" diyor. Kul olduğunu, (*abdühû ve rasûlühû*) kulu ve rasûlü olduğunu çok kesin bildiriyor.

Demek ki dünya üzerine baktığımız zaman hakîkaten insanların çoğunun sapıtmış olduğunu; çok küçük bir kısmının, Allah'ın hidâyet ettiği kısmının gerçeği gördüğünü, şirkten ve küfürden, yâni Allah'a şerik koşmaktan ve kâfir olmaktan kurtulabildiğini görüyoruz.

Demek ki, herkes Allah'tan: "Yâ Rabbi, bana doğru yolu göster!" diye candan istemeli... Candan isterse, samîmî olarak isterse, Allah-u Teàlâ Hazretleri herkese gösterir. Çinliye de gösterir, Avrupalıya da gösterir, Hintliye de gösterir, başka bir insana da gösterir. Bunun misalleri var, müslüman olan Avrupalılar var, müslüman olan Çinliler var, müslüman olan Hintliler var; büyük kitleler halinde müslüman oluyorlar şimdi...

Bazıları da eski inançlarında taassub gösteriyor, düşüncesini önüne koymadan, terazide tartmadan, inancı hakkında duyduğu tenkitleri düşmanca karşılayarak, yanlış inancına sımsıkı sarılıyor. Bu kendisi için zararlı, çünkü yanlışta devam edecek; hakkı kabul etmemek de zulüm olduğundan, zalim de olacak.

Onun için Allah'tan, "Yâ Rabbi ben belki hatâ ediyorumdur; hatâmı rüyamda, uyanıklığımda göster, bildir." diye hidayet istemesi lâzım! Emrediyor Allah-u Teàlâ Hazretleri... "Benden hidayet isteyiniz, isterseniz veririm." diye de bildiriyor.

Bir Hintli, bir Çinli, bir Avrupalı, bir başka insan, bir gayrimüslim Allah'tan samimiyetle hidayeti isterse; "Yâ Rabbi, benim inancım doğru mu, yanlış mı bilmiyorum. Bunu bana göster, beni doğru yola sevk et!" derse, demek ki hidayet verecek. Alemlerin Rabbi ona da doğruyu gösterecek.

c. Allah'tan Nimet İsteyin!

Ondan sonra üçüncü ve dördüncü cümle birbirleriyle alâkalı... Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

يَا عِبَادِي ، كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلاَّ مَنْ أَطْعَمْتُهُ ، فَاسْتَطْعِمُونِي أُطْعِمْكُمْ .

(*Yâ ibâdî, küllüküm câiun illâ men et'amtühû, fe'stat'imûnî ut'imküm.*) "Ey kullarım, hepiniz açsınız, benim doyurduklarım müstesnâ... Benden nimet isteyin, doyurulmak isteyin; sizi doyurayım."

يَا عِبَادِي ، كُلُّكُمْ عَارٍ إِلاَّ مَنْ كَسَوْتُهُ ، فَاسْتَكْسُونِي ، أَكْسُكُمْ .

(*Yâ ibâdî, küllüküm àrin illâ men kesevtühû, fe'steksûnî, eksüküm.*) "Hepiniz çıplaksınız, ancak benim giyindirdiklerim müstesnâ... Benden giyinmek, örtünmek, elbise sahibi olmak isteyin, sizi giydireyim."

Bu iki cümleden anlıyoruz ki, nimeti veren Allah... Elmayı, buğdayı, tahılı, meyvayı, sebzeyi, nimetleri, suları veren Allah... Herkes Allah'a muhtaç... Allah'tan, "Yâ Rabbi, bereket ver, nimet

ver!” diye isteyecek, Allah ihsân edecek. Gökten yağmur yağdıracak, yerden bitki bitirecek, kullarını nimetlendirecek, doyuracak. Herkes yeme bakımından, giyim bakımından, hayatın her şeyinde Allah-u Teàlâ Hazretleri’ne muhtaç...

Onun için, burada giyinmeyi de buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri... “Hepiniz çıplaksınız, benim giydirdiklerim müstesnâ, örttüklerim müstesnâ... Giyinmeyi isteyin de giydireyim!” Bu çıplaklık, maddeten insanın üstüne giyecek bir şey bulamaması da olabilir; mânevî bakımdan da çırılçıplak, hiç bir koruyucusu olmadan, ayıplı bir vaziyette ortada olmak da olabilir. Çünkü Kur’an-ı Kerim’de:

وَلِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ (الأعراف:٢٦)

(*Ve libâsü’t-takvâ zâlike hayr*) “Takvâ elbisesi daha hayırlıdır.” (A’raf, 7/26) buyruluyor. İnsanların takvâ sahibi olması, mânevî bakımdan güzel elbiseler giyip de örtünmesi gibi, çıplaklığını kapatması, avretini örtmesi gibi oluyor yâni...

O bakımdan bunlar mânevî mânâya da alınabilir, hakîkî mânâsına da alınabilir. Çünkü Asya’da, Afrika’da, fakir ülkelerde, böyle giyim imkânlarından bile mahrum, aç ve açık, çıplak, baş açık, yalın ayak nasıl gezdiklerini görüyoruz. Allah nimet versin diye isteyecek, Allah’tan bereket isteyecek, yardım isteyecek; Allah ihsan ediyor. Yâni isteyenlere Allah veriyor, esbâbını ihsan edip yemeyi, içmeyi, rahat yaşamı sağlıyor.

d. Allah’tan Mağfiret İsteyin!

Bundan sonraki cümle:

يَا عِبَادِي ، إِنَّكُمْ تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ، فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ .

(*Yâ ibâdî, innekâm yuhtiûne bi’l-leyli ve’n-nehâr, ve ene ağfirü’z-zünûbe cemîâ, fe’stağfirûnî ağfirleküm.*) “Ey kullarım, siz

gece gündüz hatalar işliyorsunuz. Ben bütün günahları bağışlarım. Benden affedilmenizi, mağfiret olunmanızı taleb edin, ben de sizi afv ü mağfiret edeyim.”

İnsanoğlu Allah’a güzel kulluk etmekle vazifeli, hayata onun için gönderilmiş, hayat bir imtihan... Ama çoğu hata ediyor, çoğumuz hata ediyoruz. Müslüman olan da, müslüman olmayan da çeşit çeşit yönden hatalar işliyorlar. Müslüman insan da bakıyorsunuz, beşerî münasebetlerinde sağını solunu kırıyor, ticaretinde hatalı işler yapabiliyor. Aile hayatında kusurları olabiliyor. Tabii gayrimüslimler de öyle...

Bir müslüman hatâ işlerse ne olacak?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri’nden affını isteyecek.

Gece gündüz işleri isyan kamu,
Korkaram ki yerleri ola tamu...

diye, *Mevlid* sahibi merhum Süleyman Çelebi Hazretleri’nin söylediği gibi, gece gündüz hata ederiz. Geceleyin türlü türlü hatalar, eğlenceler, zevkler, gafletler, cahillikler... Gündüzleyin türlü türlü başka hatalar, yalanlar, gıybetler, dedikodular, aldatmacalar... İnsanoğlunun işi bu... Ne yapması lâzım?.. Allah onu mağfiret eylesin diye Allah’tan affını istemesi lâzım!.. Mağfiret etmezse, o işlediği suçlardan dolayı büyük cezalara çarptırılır.

Allah CC, kendisinin Gaffârü’z-zünûb olduğunu, Gafûru’r-rahîm olduğunu bildiriyor. O halde biz de hatalarımızın muhasebesini yapacağız, Allah’tan bizi mağfiret etmesini dâimâ isteyeceğiz. Çünkü mağfiret ederse, kurtuluruz. Mağfiret etmezse, bu biriken suçlardan dolayı Allah’ın kahrına gazabına uğrayıp, dünyada ahirette çok sıkıntılar çeker Ademoğulları... O sıkıntıları çekmemek için, alemlerin Rabbi, Erhamü’r-rahimîn Mevlâsından affını, mağfiretini isteyecek. Allah emrediyor, “İsteyin, affederim!” buyuruyor.

e. Emir ve Yasaklar Kullar İçindir

يَا عِبَادِي ، إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضَرِّي ، فَتَضُرُّونِي ؛ وَلَنْ تَبْلُغُوا

نَفْعِي ، فَتَنفَعُونِي.

(*Yâ ibâdî, innekûm len tebluğù durrî fetedurrûnî, ve len teblüğù nef'î fetenfeùnî.*) "Ey kullarım! Siz bana bir zarar vermeye kàdir olamazsınız ki, beni zarar uğratasınız. Bir fayda sağlamağa muktedir değilsiniz ki, bir şeyiniz yok ki, bana bir menfaat sağlayasınız." buyuruyor.

Evet, Allah-u Teàlâ Hazretleri alemlerden müstağnîdir, mahlûkatından müstağnîdir, kimseye ihtiyacı yoktur, yaratan odur, veren odur. Kulların yaptıklarının hepsi kendisinedir. Yâni bir kul ibadet ediyor, bir kul hayır işliyor, bir kul sadaka veriyor, bir kul bir hayır eseri bina ediyor; bunların hepsinin faydası kendisinedir, Allah'a bir faydası yoktur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri dilese, zâten her şeyi o tarzda yapar. Kulları serbest bırakıyor ki, hayır yapanlar mükâfatlansın, yapma-yanlardan farkı belli olsun diye... Yoksa, bizim yaptığımız şeylerin Allah'a bir zarar vermesi veya fayda vermesi bahis konusu değildir. Yâni bütün kâfirler kâfirlik yapıyorlar, Allah'a bir zarar veremezler. Bütün müslümanlar ibadet ediyor, Allah'a bir fayda sağlayamazlar. Çünkü her şeyi yaratan o, o ibadetlerden hasıl olacak faydaları da yaratan o... İbadetleri yapmaya kudreti de yaratan Allah...

Yine bu cümlelerin devamı olarak, fayda ve zarar vermenin olmadığını belirten bir ifade:

يَاعِبَادِي ، لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ،وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلَى أَتْقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ ، مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا.

(*Yâ ibâdî, lev enne evvelekûm ve âhirekûm, ve insekûm ve cinnekûm kânû alâ etkà kalbi racülin vâhidin minkûm, mâ zâde zâlike fî mülkî şey'â.*) "Ey benim kullarım, sizin evveliniz ahiriniz, öncekiler ve sonrakiler, insanlar ve cinler, yâni biz Ademoğulları ve görünmeyen cinlerin hepsinin gönlü en takvâ sahibi adamın

gönlü gibi olsa, içleri tertemiz olsa, hepsi Allah'a güzel ibadet etse; bu Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin egemenliğini, saltanatını, mülkünü, şanını arttırmaz, bir şey ilâve etmez."

Aksi de öyle:

يَا عِبَادِي ، لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ ، وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ ، مَا نَقَصَ ذٰلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا .

(*Yâ ibâdî, lev enne evveleküm ve ahireküm, ve inseküm ve cinneküm kânû alâ efceri kalbi racülin vâhidin minküm, mâ nekasa zâlike min mülkî şey'â.*) "Bütün insanlar ve cinler, bütün evvelkiler, sonrakiler hepsi en kötü adamın kalbi durumunda olsa, içi kapkara, hali çok fena ve her türlü kötülüğü yapan insanlar olsa, bunlar Allah'ın mülkünde bir zarar, bir eksilme yapamazlar." Yâni Allah'a fayda ve zarar dokunduramazlar, kendilerine zarar olur. İyilik yapanlar faydalarını kendileri bulurlar, kötülük yapanlar zararı kendileri görür. Çünkü Allah dilerse bir anda durdurur, dilerse her şeyi tersine çevirir. Suçluyu dilerse cezalandırır, alemlerin sahibidir; bunu bildiriyor.

Biz bu üç dört cümleden neyi anlayacağız?.. Yaptığımız ibadetlerin bizim için olduğunu, bize faydalı olduğunu; Allah'ın bize bu ibadetleri, kullukları tavsiye etmesinin sonuçlarının bizim için olduğunu ve biz iyi bir müslüman olduğumuz zaman, toplum olarak, kişi olarak, aile olarak her yönden fayda sağlayacağımızı; vücudumuzun sıhhatli olacağını, başımızın dinç olacağını bilmeliyiz. Yâni bu ibadetleri, bu kullukları, bu müslümanlığın emirlerini, ahkâm-ı şer'iyyeyi Allah-u Teàlâ Hazretleri, kulları mutlu olsunlar diye ihsan etmiştir. Bizim içindir bunların faydaları...

Yasaklar; içki içilmesin, zulüm yapılmasın, zina olmasın, kumar oynanmasın... Bu yasakların da hepsi insanların faydasınadır. Demek ki, hepsinin bizim için olduğunu bileceğiz, edebimizi takınacağız, ibadete mağrur olup ortada kabaran hindi gibi dolaşmağa kalkmayacağız. Bunların hiçbirisinin Allah'a faydasının ve zararının olmadığını, onun için bizim tevâzu ile

kulluğa güzelce devam etmemiz gerektiğini aklımızdan çıkarmayacağız.

f. Allah'ın Hazineleri Eksilmez

يَا عِبَادِي ، لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَ آخِرَكُمْ ، وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ قَامُوا فِي صَعِيدٍ
وَاحِدٍ ، فَسَأَلُونِي ، فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ ، مَا نَقَصَ ذٰلِكَ مِمَّا
عِنْدِي ، إِلاَّ كَمَا يَنْقُصُ الْمِخْيَطُ ، إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرَ.

(*Yâ ibâdî, lev enne evveleküm ve âhireküm, ve inseküm ve cinneküm kàmû fî saîdin vâhid, feseelûnî, fea'taytü külle insânin mes'eletehû, mâ nekasa zâlike mimmâ indî, illâ kemâ yenkusu'l-mihyatu izâ üdhıle'l-bahr.)*

Bu uzun cümlede de Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki: "Eğer sizin evvelkileriniz ve sonrakileriniz, yâni bütün insanlar ve cinler hepsi geniş bir alanda toplansalar ve Allah'tan her birisi isteğini istese, 'Yâ Rabbi bana şunu ver, şunu ver, şunu ver... Köşkler isterim, paralar isterim, sıhhat isterim, huzur isterim..." vs. aklına ne gelirse hepsini isteseler; ben de bütün insanların istediğini o anda versem, bu benim hazinelerimden, benim indimdeki güzelliklerden, nimetlerden bir şey eksiltmez. Ancak bir iğne bir denize daldırılsa çıksa, iğnenin üstündeki ıslaklık denizden ne kadar su eksiltir; çok az bir şey, bahis konusu edilemeyecek kadar az bir şey... İşte Allah bütün insanlara, istedikleri şeylerin hepsini verse, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin elindeki, mülkündeki, hazinelerindeki nimetlerden ancak bu kadar bir şeydir bunlar..."

Yâni lütfu ne kadar çok, hazineleri ne kadar geniş, deryalar gibi, ancak o deryaya bir iğne sokulmuş da üstü biraz ıslanmış kadardır verilen nimetler... Hattâ verilenler değil akılda olanlar, istenenlerin hepsi Allah'ın lütfunun yanında o kadardır işte... Bundan neyi anlıyoruz?.. Allah'ın hazinelerinin ne kadar zengin olduğunu, mülkünün ne kadar geniş olduğunu, nimetlerinin ne kadar çok olduğunu anlıyoruz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri kullara istediklerini ihsan ediyor, eğer vermiyorsa da imtihan olduğu için, dünya imtihanı dolayısıyla vermiyor. Yoksa hepsini verse bile mülkünden bir şey eksilmez. Dilediğine de verir ama hepsinin hikmeti var, ilâhi hikmetten dolayı oluyor. O bakımdan bunları bilmeliyiz. Allah'ın hazinelerinin sonsuzluğunu bilip, Allah'ın lütfuna tàlip olmalıyız.

g. Herkes Amelinin Karşılığını Görecek

Sonuncu cümlelere yaklaşıyoruz:

يَا عِبَادِي ، إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أُحْصِيهَا لَكُمْ ، ثُمَّ أُوَفِّيكُمْ إِيَّاهَا ؛ فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدُ اللَّهَ ، وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذٰلِكَ فَلاَ يَلُومَنَّ إِلاَّ نَفْسَهُ .

(*Yâ ibâdî, innemâ hiye a'mâlüküm ühsîhâ leküm, sümme üveffîküm iyyâhâ; femen vecede hayran felyahmedi'llâh, ve men vecede gayra zâlike felâ yelûmenne illâ nefsehû.*)

Bu çok mühim bir cümle... Hepsi mühim ama, bu son cümle hiç kulağımızdan çıkmamalı, aklımıza yazılmalı, gözümüzün önünde dâimâ durmalı, gözümüzün önünden gitmemeli!.. Ne buyuruyor Rabbimiz:

(*Yâ ibâdî*) "Ey benim kullarım, (*innemâ hiye a'mâlüküm ühsîhâ leküm,*) sizin bu işlediğiniz amelleri ben tesbit ediyorum, hıfzediyorum, muhafaza ediyorum, kaydediyorum." Hayır işlemişsiniz, şer işlemişsiniz, zekât vermişsiniz, namaz kılmışsınız, içki içmişsiniz, hırsızlık yapmışsınız, rüşvet almış vermişsiniz; ne yapmışsanız ben sizin bu amellerinizi yazdırıyorum, tesbit ettiriyorum, muhafaza ediyorum. Bunlar bir yerde hesabı sorulmak üzere kaydediliyor.

(*Sümme üveffîküm iyyâhâ*) "Sonra ben bu amellerinizin karşılığını size göstereceğim. Bu yaptıklarınızın karşılığını göreceksiniz. Ne yapmışsanız onun karşılığını vereceğim. O

karşılık, iyi şey yapmışsanız mükâfat, kötü şey yapmışsanız, ceza... Onu vereceğim.

(*Femen vecede hayran felyahmedi'llâh*) "O halde benim huzurumda, benden dünyada ahirette bir hayır bir gören kimse, bir hayırla karşılaşan kimse hamd etsin, 'El-hamdü lillâh, çok şükür yâ Rabbi!' desin. (*Ve men vecede gayra zâlike*) Amma bir hayra erememiş de cezaya çarpılmış, mahvolmuş, kahrolmuşsa, belâsını bulmuşsa, cehenneme atılmışsa, yanmışsa; (*felâ yelûmenne illâ nefsehû*) kimseyi kınamasın, ancak kendisini kınasın!"

Neden kendisini kınayacak, kimseye suç atmayacak?.. Çünkü kendisi dünyada serbest idi. İsteseydi sàlih bir kul olurdu, takvâ ehli bir kul olurdu. İstemedi, çeşitli sebeplerden şaşırdı, sapıttı, şeytana uydu, nefsine uydu, yanlış düşündü, yanlış işler yaptı; kendi saçını başını yolsun, kendi bağrını yırtsın, tırnaklarıyla yüzünü tırmıklasın, ağlasın, feryad ettin, kendi başını taştan taşa çalsın... Neden?.. Kendisi yaptı, ettiğini buldu, başka bir şey yok.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hadis-i kudsîlerle, peygamberlerle, indirmiş olduğu mukaddes kitaplarla hesap olduğunu, ahiret olduğunu, bu dünyada edilenlerin karşılığının bir gün verileceğini ihbar edip, ihtar edip duruyor. İhbar, ihbar, ihbar; hatırlatma, hatırlatma, hatırlatma; nasihat, nasihat, nasihat... bildiriyor.

Şimdi insanlar bunları rahat rahat duyuyorlar. Bize de Allah bu imkânları vermiş, uzak diyarlardan da olsa — meselâ şu anda Almanya'dan konuşuyorum— türlü türlü imkânlarla, cihazlarla konuşuyoruz. Allah'ın emirlerini, Peygamberimizin hadis-i şeriflerini sizlere duyuruyoruz. Şimdi herkes bunları duyuyor. Bu iletişim çağında dünya üzerinde bunları duymayan kalmadı. İyiyi kötüyü, sevabı günahı, İslâm'ı küfrü bilmeyen kalmadı.

Ben nereyi gezdiysem, orada tebliğde bulunan, İslâm'ı anlatan merkezler, insanlar, o dilde yazılmış kitaplar gördüm, açılmış okullar gördüm. Artık dünyanın her yerine insanlar gidebiliyor. Meselâ, bir zamanlar savaş ettikleri ülkelere de, sulh olduğu için, kalkıp pasaportlarını alıp gidiyorlar, çalışmalar yapıyorlar.

Şu Almanya'yı bilseniz, her şehrinde cami var, her kasabasında cami var; gidiyoruz, namazımızı kılıyoruz. Vakit namazlarını kılabilirsiniz, kaç tane cami var... Evet kiliseler kadar çok değil, kiliseler kadar görkemli değil, büyük binalar değil, zengin değil ama Allah'ın emri, o da bir imtihan... Görkemliye mi kapılacak insan, yoksa mütevâzi de olsa hakkı mı anlayacak?.. O da Allah'ın bir imtihanı... Yâni gösterişli değil, gerçek alımlı, gösterişli, pırıl pırıl değil, albenisi yok... Gerçeği insan kendisi anlayacak: "Bu gerçek, doğru; şu yanlış... Şu süslü püslü ama, yanlış; bu hiç öyle alımlı değil ama, doğru olan bu!" diye doğrusunu insan anlayacak.

En son cümle insanın tüylerini diken diken eder. Hattâ bunu duvara cümle halinde yazalım:

"—Ey kullarım! Sizin bu yaptığınız ameller neyse, ben alemlerin Rabbi olarak onların hepsini hıfzediyorum, tesbit ediyorum. Hepsi belli, hepsi kayıtlı... Sonra bunların karşılığını size vereceğim. Hayra eren Allah'a hamd etsin, 'Yâ Rabbi beni kahrına uğratmadın, hayrına, lütfuna mazhar ettin, rahmetine erdirdin, cennetine dahil eyledin, nimetlerine gark eyledin, cemâlinle müşerref eyledin!' diye şükretsin dursun. Amma

cehenneme atılan, cezasını, belâsını bulan da kendisinden gayrisini kınamasın. Kendisi etti, kendisi dünyadaki fırsatı kaçırdı, hitabı anlamadı, inada düştü, rekabete düştü, işin ehemmiyetini kavrayamadı. İlâhî gerçekleri Allah'ın rızasına uygun bir şekilde algılayamadı, Allah'ın rızasına uygun işleri yapamadı."

Benim bu sözlerim tüm insanlara yönelik... Sadece Türkiye müslümanlarına, Türkiye'nin halkına, yöneticilerine değil; Amerika'daki ve dünyanın her yerindeki insanların hepsine yönelik bu hadis-i kudsî... Bunun anlamı herkese, din adamlarına, kilise adamlarına, papazlara, hahamlara, yöneticilere, askerlere, halklara, münevverlere, herkese...

Birçok insan taassub gösteriyor, eski bir dine bağlanmış, orada devam ediyor. Etsin bakalım... Hatâlı yolda gidiyor. Gitsin bakalım... Kendisinden gayrisini sonra kınamasın, çünkü kendisi yaptı, akıbetini kendisi hazırladı.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, bu çok önemli, bu çok mühim, buna çok dikkat edelim!.. Dâimâ kendimizi kontrol edelim, aklımızı kullanalım, ahireti kaybetmemeğe çalışalım! Alemlerin Rabbinin rızasını kazanmağa gayret edelim! Allah'ın rızasının olmadığı yerden, işten, yoldan, düşünceden, fikirden, inançtan, her şeyden uzaklaşalım! Allah'ın rızası olan şeyi arayıp bulalım! Çünkü en önemlisi o...

İnsanlar faydasını sağlamak için, geçimini sağlamak için, kazanç bulmak için denizlerin altına iniyorlar, dalgıçlar denizlerin altında batık gemileri arıyorlar... Yerin içini deliyorlar, tedkikler yapıyorlar, madenler çıkartıyorlar... Fezalara füzeler atıyorlar, Ay'a ve diğer gök cisimlerine gidiyorlar. Bunların hepsi menfaat için... Menfaat için kurulmuş düzenlere yapılan masrafları göz önüne getirin; insan kendisinin menfaatini sağlamak için ne kadar muazzam çalışmalar yapıyor. Ne yapacak?.. Asıl menfaatini, en büyük menfaatini, ahiret menfaatini, ebedî saadetini de düşünecek ve yanlış iş yapmaktan uzak duracak. Bundan başka bir çaresi yok!..

Peki sonradan bir insan dese ki ahirette:

"—Yâ Rabbi, ben bunları bilmiyordum, hiç kulağıma gelmedi."

Bu mâzeret değil, insanın araması lâzımdı. İlkönce boşluğu hissetmesi lâzımdı. “Ben neyim, beni kim yarattı?.. Doğanlar nereden geliyor, ölenler nereye gidiyor?.. Bu hayatın anlamı nedir?..” diye bütün insanların sorduğu bu ezelî meseleleri soracaktı. Amazon ormanlarında, medeniyetin hiç ulaşmadığı bir köyde bile doğmuş olsa; Himalaya dağlarının tepesinde, medeniyetten hiç haberi olmayan bir yerde bile dünyaya gelmiş olsa, Allah’ın varlığını aklıyla bulacaktı. “Beni yaratan kim?” diye Rabbine kulluk edecekti, iyi yolu bulacaktı.

Tabii, münevver olunca, okuyunca, muhtelif dilleri öğreniyor, tahsil yapıyor, o zaman da yaradanını arayacaktı. Din konusu en önemli konudur diye bilecekti, üzerine düşecekti. Doğruyu bulacaktı, öyle yalan yanlış şeylere, elle yapılmış sembollere, putlara, tâgutlara tapmayacaktı. Nefsin, şeytanın arzusuna uyup da yanlış yollara gitmeyecekti. Zulüm yapmayacaktı, iyi bir ömür geçirecekti. Geçiremedi, cezasını çekecek!..

Amma Allah-u Teàlâ Hazretleri, böyle hiç bir şey bilmez şekilde insanları ahirete göndermiyor. Hepsine dünyadayken de bunları hatırlatıyor. İşte böyle benim gibi bir gariban hoca çıkıyor, radyolarla, televizyonlarla bir hadis-i kudsîyi altmış milyona, Türkçe bilen şu kadar insana anlatıyor. Sonra bunlar bazan başka dillere çevriliyor, İngilizce’ye, Almanca’ya, Fransızca’ya; onlar da duyuyorlar. Hattâ kendileri din adamlarını gönderiyorlar, siyaset adamlarını gönderiyorlar; “Türklerin kültürü nedir, inancı nedir?” diye araştırmalar yapıyorlar.

Geçen gün televizyonda vardı. Bir Alman televizyonu bizim hacıların, umrecilerin Hicaz’da ne yaptıklarını, nasıl abdest aldıklarını, nerelerde yattıklarını, hepsini teferruatlı olarak yarım saat, 45 dakika anlattı. Her şeyi biliyorlar, her şeyi inceliyorlar. O halde, incelediklerine göre, ne yapmaları gerektiğini kendileri düşünecek.

Bizim bu tebliğlerimiz, irşadlarımız, yâni anlatmalarımız bize fayda sağlar. Neden?.. Allah’ın emirlerini duyuruyoruz. Fakat asıl kişiler kendileri istifade etsin diyedir. Yâni bizim faydamız bundan nedir? Biz dinimize hizmet ediyoruz diye seviniyoruz, mutlu oluyoruz. Yoksa falanca insanın müslüman olmasının

faydası kendisinedir. Allah'a da bir fayda ve zarar vermeleri bahis konusu değildir, faydası kendisine olacak. Biz onlardan da bir şey istemiyoruz, yeter ki Allah'ın sevdiği yola girsinler iyi kullar olsunlar.

Bu çok önemli bir konu oldu bugün. Peygamber Efendimiz'in tebliği böylece fezalarda radyo dalgalarıyla dalgalanmış, bütün insanlara söylenmiş oldu. Allah-u Teàlâ Hazretleri duyduklarımızı anlamak, anladıklarımızı uygulamak, rızasına bulmak ve iki cihan saadetine ermek nimetine cümlemizi erdirsin... Şaşıranları doğru yola sevk eylesin... Gözü kapalı olanların gözlerini açsın, gönülleri paslı olanların gönüllerinin pasını izâle eylesin...

Cümlemize hakkı hak olarak görüp uymayı, bâtılı bâtıldan korunmayı, yanlıştan dönmeyi, tevbekâr olmayı, rızasını kazanıp iki cihan saadetine ermeyi, cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı nasib eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

21. 11. 1997 - ALMANYA

15. MÜ'MİNİN ŞAŞILACAK HALLERİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühü!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Mekke-i Mükerreme'den hitab ediyorum. Mina'ya yakın bir yerdeyiz. Bir kaç senedir hacı kardeşlerimizi ağırladığımız bir binamız var. Oradan size telefon ediyorum. Cumanız mübarek olsun, Allah hepinizden razı olsun...

Receb ayının güzel günleri sona ermek üzere... Receb çok önemli bir tevbe ayıydı. Mi'rac kandiliyle sonuna doğru yaklaştık. Önümüzdeki ay Şa'ban ayı... Yine tabii, kulların gayretinin devam etmesi, ibadete aşkının, şevkinin artması, bağlılığının çoğalması lâzım! Şaban ayının ortasında da Berâet kandili var. O da çok önemli...

O bakımdan Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, Allah-u Teàlâ Hazretleri günümüzün kadrini, kıymetini; aylarımızın, gecelerimizin, günlerimizin, zamanımızın kıymetini bilmeyi nasib eylesin... Allah iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin... *El-hamdü li'llâh, alâ ni'meti'l-islâm... El-hamdü li'llâh, alâ ni'meti'l-îman... El-hamdü li'llâh, alâ hidâyeti'r-rahmân...* Allah'a hamd ü senâlar olsun, mü'min olmak, müslüman olmak çok büyük bir nimet... Bu güzel gecelerden, gündüzlerden istifade de tabii ancak mü'minlere... Buradaki sevaplar, buradaki ikramlar, bu günlerdeki, gecelerdeki faziletler ve Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mükâfatları, hep mü'minler için olacak. Ne kadar güzel bir şey!..

a. Mü'minin İşine Şaşılır

Mü'min, imanı dolayısıyla uçsuz bucaksız nimetlere açılıyor. Uçsuz bucaksız nimetleri almağa istidat kesbediyor, hak kazanıyor. Ahmed ibn-i Hanbel, imam, Hanbelî mezhebinin önderi, aynı zamanda hadis alimi; hadis-i şerif nakletmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[69]

---

[69] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2295, *Zühd* 53/13, no:2999; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.16, no:23975; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.155, no:2896;

عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلاَّ لِلْمُؤْمِنِ. إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءُ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ؛ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ صَبَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ (حم. عن صهيب)

ME. 758 (*Aceben li-emri'l-mü'mini, inne emrehu küllehû lehayr, ve leyse zâlike li-ehadin illâ li'l-mü'min. İn esàbethü serrâü şekera, ve kâne hayran lehû; ve in esàbethü darraü sabera, fekâne hayran lehû.*)

Mü'minin hayatında iman getirdikten sonra, mü'min olarak yaşadıktan sonra başına gelen her olay, onun kazanç elde etmesine sebep oluyor, kâr sağlamasına sebep oluyor. Her şey onun için hayır oluyor. Meselâ felâkete uğrasa da, üzüldüğü şeylere uğrasa da hayırlı oluyor. Sevinçli şeylere mazhar olsa da tabii sevindirici şeyler olduğu için hayırlı oluyor. Bu hadis-i şerifte Efendimiz buyuruyor ki:

(*Aceben li-emri'l-mü'min*) "Mü'min kulun, iman ehli, inanmış kulun işi ne kadar şaşılacak, taaccüb edilecek, şâyân-ı hayret, şâyân-ı taaccübdür ki, (*inne emrehû küllehû lehayrun*) onun her işi hayırdır. Mü'minin her işi hayırdır. (*Ve leyse zâlike li-ehadin illâ li'l-mü'min*) Her işinin hayır olması ancak mü'mine âit bir mazhariyettir. Mü'min olmayan insanlardan böyle bir safaya, böyle bir ikrama mazhar olan hiç bir kul yoktur. Sadece mü'minler içindir, bu her işinin hayır olması... Sadece mü'mine mahsus bir imtiyazdır, güzelliktir." Ne mutlu mü'min olanlara!..

Allah bizi iman ile yaşamaya muvaffak eylesin... İman-ı kâmil sahibi eylesin... Son nefeste iman ile göçmeye de muvaffak eylesin.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.40, no:7316; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.116, no:4487; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.409, no:2777; Suheyb-i Rûmî RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.39, no:4094; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.145, no:710; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.174, no:14057.

İmanımızı, iman cevherimizi elden kaçırmamayı, çaldırmamayı nasib eylesin... Çünkü her cevherin, her kıymetli şeyin hırsızı olduğu gibi, îman cevherine de musallat olan hırsızlar var. En baştaki hırsız şeytan. İman hırsızı, gelir insanın aklına, gönlüne fıs fıs vesvese verir. Ondan sonra da onun imanını elinden alır.

إِذْ قَالَ لِلْإِنسَانِ اكْفُرْ ، فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ (الحشر:١٦)

(*İz kàle li'l-insani'kfür*) "Kâfir ol" der. Kâfir ol deyince, insan hemen kâfir olayım demez de, şeytanın kendisine allayıp pullayıp yutturduğu şeylere inanır, ondan sonra kâfir olur.

"—Bak, şu şöyle değil mi?" der.

"—Haa öyle galiba, tamam tamam, öyle olmalı!" der.

Bakarsın imandan çıkar, kâfir olur. Şeytan: "Kâfir ol!" der, kâfir olması için vesvese verir, o da kâfir olur. Bir çok kimse maalesef îmanın kıymetini bilmiyor.

(*Felemmâ kefera kàle*) "Kâfir olduğu zaman da şeytan kenara çekilir, hem kıs kıs güler içinden, hem de derki: (*İnnî berîun minke innî ehàfu'llàhe rabbe'l-àlemîn*) 'Ben senden uzağım, seninle hiç ilişkim yok, mes'uliyet sana ait, ben àlemlerin Rabbinden korkarım!' der." (Haşr, 59/16) Yalancı... Aldattıktan sonra bir de böyle, insanlara bu lâfı söyler. Şeytan imanın hırsızıdır, alıp kaçmağa çalışır. İnsanı imansız bırakmağa çalışır.

Tabii şeytanlar iki çeşit:

1. Cinlerden şeytanlar var. İşte bu görünmeyen ve bizi aldatmağa çalışan mahlûk...

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا (فاطر:٦)

(*İnne'ş-şeytàne leküm adüvvün fe'ttahizûhû adüvvâ.*) [Muhakkak ki şeytan sizin düşmanınızdır, siz de onu düşman sayın!] (Fâtır, 35/6) Şeytan aşikâre bir düşman. Biz de onun düşman olduğunu bilmek ve uyanık olmak zorundayız.

2. Bir de *şeyâtînü'l-ins*, insanların şeytanları var. Şeytanın iyice emrine girmiş, şeytanlaşmış, tamamen şeytan tarafında çalışan, şeytanın yaptığı işi insanlar arasında, insan olarak icrâ eden kâfir, şeytanlaşmış, hain insanlar var. Onlar da imanın hırsızıdır. Onlar da insanın karşısına çıkarlar, mantık yönünden, akıl yönünden, felsefe yönünden, lâfazanlıkla, şaşırtıcı suallerle insanın aklını karıştırırlar, fikrini karıştırırlar. İmanını tezelzüle, zelzeleye, sarsıntıya uğratırlar, çatırdatırlar, çatlatırlar, patlatırlar, ondan sonra iman cevherini alır, kaçar giderler. Yâni, şeytanlaşmış insanlar da var.

O halde ne yapmalıyız? Kendimizi ve imanımızı hem şeytandan korumalıyız; hem de, insan suretine girmiş şeytanlardan, şeytanlaşmış insanlardan kendimizi korumağa çok dikkat etmeliyiz.

Mü'min olmak çok büyük bir nimet... "Mü'minin her işi de hayırdır." dedikten sonra izah ediyor Peygamber Efendimiz, yâni hayır olması ne: (*İn esàbethu serrâu şekera, ve kâne hayran lehû*) "Eğer kendisine sevindirici olaylar nasib olursa, gelirse şükreder."

"—Yâ Rabbi, çok şükür! Bana şunu nasib ettin, bunu nasib ettin. Hayırlı evlat verdin, temiz kazanç verdin. Ev nasib ettin, kendi evime girdim, kiracılıktan kurtuldum. Dükkân nasib ettin, güzel çalışan, temiz kazanç sağlayan işim var. Evlâdım büyüdü, el-hamdü lillâh, imtihanları kazandı, meslek sahibi oldu." der.

Yâni iyi şey olunca şükreder. Şükredince hayır olur. Çünkü şükretti mi, hem nimet artar, hem sevap kazanır müslüman... Tamam, şükredince sevap kazanır.

(*Ve in esàbethu darrâü sabera, fekâne hayran lehû*) "Eğer zarar, mazarrat, üzücü bir şey isabet ederse kendisine, sabreder."

"—Eyvah, arabası kaza yaptı!.. Eyvah, mahsulü heder oldu!.. Eyvah, çocuğu hastalandı!.. Eyvah ticaretinde bir sarsıntı oldu!.."

Tabii mü'min kula bunlar da gelebilir. Peygamberlere en şiddetlileri gelmiş böyle üzücü olayların. Yâni insan üzücü olay geldi diye sarsılmamalı, Allah'ın imtihanı olduğunu bilmeli!.. Ayrılıklar, Allah'ın imtihanı... Hastalık, Allah'ın imtihanı... Her şey Allah'ın imtihanı... O zaman da sabretmesi lâzım! Sabredince hayır sahibi olur, hayra mazhar olur, sevaba nâil olur.

b. Mü'minin Hastalığa Sabretmesi

Hattâ Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki, yine böyle *acibtü* diye başlamış:[70]

عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ وَجَزَعِهِ مِنَ السُّقْمِ ؛ وَلَوْ يَعْلَمُ مَا لَهُ فِي السُّقْمِ ، أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ سَقِيمًا حَتَّى يَلْقَى اللهَ عَزَّ وَجَلَّ (ط. عن ابن مسعود)

ME. 760 (*Acibtü li'l-mü'mini ve cezeihî mine's-sukmi, velev ya'lemü mâ lehû fi's-sukmi, ehabbe en yekûne sakîmen hattâ yelka'llàhe azze ve celle.*)

İbn-i Mes'ud RA rivayet eylemiş bu hadis-i şerifi. Bu da hastalar için bir büyük tesellidir. Hasta kardeşlerimize, cuma günü hasta ziyareti yapın! Bu hadis-i şerifi not edin, nakledin! Buyuruyor ki, Peygamber Efendimiz:

"—Şaşarım şu mü'mine ve hastalıktan sakınmasına, korkmasına, telâşına şaşarım." Niye şaşıyor?.. "Eğer insan hastalıktan dolayı neler neler kazandığını, mânevî bakımdan, sabrından dolayı nasıl mükâfat aldığını bilseydi, ölünceye kadar, aziz ve celîl olan Allah'a mülâki oluncaya kadar, kavuşuncaya kadar hasta olmayı temennî ederdi. 'Hastalıkta sevap var, hastalıkta mükâfat var, hastalıkta günahlar affolunuyor, hastalıkta derece artıyor.' diye hasta olmayı temenni bile ederdi." diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki, ne yapacağız?.. Hayatta başımıza mü'min olarak iyi olaylar gelir; "El-hamdü lillâh, Allah lütfetti, ikram etti." deriz. Kötü olaylar da gelebilir. Yâni, kötü olay müslümanın başına

---

[70] Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.46, no:347; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.167, no:1761; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.266; İbn-i Hacer, *Metâlibü'l-Àliyye*, c.VII, s.261, no:2523; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.14, no:2317; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.185, no:9937; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Lafız farkıyla:

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.564, no:6717; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.176, no:14063.

gelmez diye bir kaide yok. Bazıları sanır ki, insan mü'min olduktan sonra artık başına sıkıntı, belâ gelmeyecek. Hayır; dar-ı dünya imtihan yeri olduğu için, insan mü'min de olsa, imanlı, ihlâslı, Allah'ın sevgili kulu da olsa, başına üzücü olaylar gelir. Hattâ sevgili kul olma derecesi yükseldikçe, belâlar, imtihanlar daha zorlu olur. En şiddetli imtihanlar, belâlar, sıkıntılar peygamberlere gelir.

İnsanın bunu bilmesi lâzım ve ondan dolayı hastalığın karşısında isyan etmemesi lâzım! Üzüntünün karşısında şaşırmaması lâzım! Belânın karşısında feverân etmemesi lâzım! Sâkin olması lâzım, sabırlı olması lâzım! İmtihan olduğunu bilmesi lâzım! O zaman çok büyük mükâfatlara mazhar olur.

c. Mü'min Her Şeyden Sevap Alır

Peygamber Efendimiz SAS, buyuruyor ki:[71]

إِنَّ الْمُسْلِمَ يُؤْجَرُ فِي كُلِّ شَيْءٍ ، حَتَّى فِي اللُّقْمَةِ يَرْفَعُهَا إِلٰى فِيهِ

(ط. هب. عن سعد)

ME. 762 (*İnne'l-müslime yü'ceru fî külli şey'in*) "Mü'min her şeyden mükâfat alır." (*Hattâ fi'l-lukmati yerfeuhâ ilâ fîhi.*) Buradaki *fî* ağız demek, *fihi* kendi ağzına demek. "Hattâ kendi ağzına kaldırdığı, sofradan alıp da ağzına götürdüğü lokmadan bile ecir alır.".

Bakın, bu mü'min için, müslüman için, yâni başkası için değil. Yemeğe oturuyor, tabağından bir kaşık yemek alıyor ağzına veyahut eliyle, bir çatalla lokma alıyor, ağzına götürüyor... Ondan bile ecir alır. Veyahut çocuğunun ağzına tutuyor veyahut hanımına ikram ediyor... Ondan bile ecir alır.

---

[71] Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.171, no:208; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.189, no:9950; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:143; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.297, no.6637; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.177, no:14064.

Ticaret yapmağa dışarıya çıkar, alış-verişe çıkar, dükkânına gider:

"—Allah rızası için kazanayım da, kimseye muhtaç olmadan kazanç sağlayayım da, çoluk çocuğuma bakayım." diye çalışır, oradan ecir alır.

"—Uyuyayım da, geceleyin kalkıp teheccüd namazı kılayım. Erken yatayım, boş vakit geçirmeyeyim." der uyur, uykusundan ecir alır.

Süt alır;

"—Peygamber SAS Efendimiz sütü severdi. Süt içeyim, sünnettir. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*." diyerek süt içer, sevap alır.

Yâni, müslüman her şeyden ecir alır. O halde bu sıfatı almalı, elde tutmalı insan. Yâni, mü'minlik ve müslümanlık vasfı insanın eline geçti mi, sanki kâinatta da geçerli bir beraat almış oluyor insan. O zaman her şeyi güzel oluyor, her işi güzel oluyor. Başına gelen her olaydan dolayı mükâfat alıyor ve dâimâ kâr ediyor, mü'min olduğu zaman...

d. Hayatın En Mühim İşi

Onun için, aziz ve sevgili dinleyiciler, "Hayatımızın en mühim işi nedir?" diye kendi kendimize sorduğumuz zaman, hemen ne cevap vereceğiz?..

"—En mühim iş mü'min olmak, en mühim iş Allah'ın müslüman kulu olmaktır. Ticaret, ziraat, iş, güç, tahsil, hayatın diğer faaliyetleri; bunların hepsi sonra gelir. Önce mü'min olacak, insan bu beraati eline alacak."

Mü'min olup, mü'minlik beraatini eline aldığı zaman, kalbine imanı yerleştirdiği zaman; her işi hayır oluyor, her faaliyeti kâr oluyor, her şeyden sevap kazanıyor, derecesi yükseliyor. Onun için siz de kendi kendinize sorun. Yâni geleneksel olarak müslümansınız ama, geleneksel müslümanlığı şuurlu müslümanlık haline yükseltmek lâzım!

"—Ben müslümanım el-hamdü lillâh; anam, babam beni müslüman yetiştirdi. Türkiye'de doğdum. Annem, babam müslümandı, dedem hacıydı, ben de müslümanım!"

İyi ama, sen eğer Almanya'da veya Brezilya'da doğsaydın, bir de müslüman olmakla mükellef idin. Aklını kullanacaktın, iyi müslüman olacaktın. Senin ananın, babanın müslümanlığından ayrı, senin kendi sorumluluğun var, sen kendin müslüman olmalısın!

"—Bu nasıl olacak?.."

Şuurlanmakla olacak. O halde İslâm'ın yeniden, şuurlu bir şekilde, aşk ile, şevk ile öğrenmek lâzım! Yeniden incelemeye almak lâzım! "Ben müslümanlığımı kuvvetlendireyim!" diye, insanın kendi İslâm'ını canlı müslümanlık, şuurlu müslümanlık haline getirmeye çalışması lâzım!..

Bu kırk yaşında da olur, altmış yaşında da olur, yetmiş yaşında da olur, emekli olduğu zaman da olur, her zaman olur. Hemen olmalı! Yâni bu sözü duyan insan hemen İslâmlığını, müslümanlığını canlı müslümanlık haline getirmeğe çalışmalı!.. Ölü müslümanlık, salon müslümanlığı, gelenekten müslümanlık, şuursuz müslümanlık, yaptığı ibadetlerin hikmetini bilmeden yapmak, zevkine varmadan yapmak gibi durumlardan kurtulmak lâzım! Dinin aslını, esasını, özünü öğrenmek lâzım! Aslı, esası, özü, Allah'ın varlığına, birliğine inanmaktır.

Büyüklerimiz çok güzel anlatmışlar, çok güzel özetlemişler. O kıymetli özeti ciltlerle kitaptan, tonlarla bilgilerden çıkartmışlar. Hemen güzelce anlayıp, onu kavramak lâzım!..

Önce insan Allah'a inanacak. "*Lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh.*" diyecek, Peygamber Efendimiz'in Allah'ın Rasûlü olduğunu kabul edecek. Böylece ne olmuş oluyor?.. Kur'an-ı Kerim'e bağlanmış oluyor. Çünkü Allah Peygamberine Kur'an'ı indirdi.

Kur'an'ı Kerim'i okumaya başlayacak, Kur'an-ı Kerim'le ilgili bilgisini genişletmeye başlayacak. "Bu Allah'ın kelâmıymış, vahyi imiş, Peygamber Efendimiz'e vahyetmiş. Nasıl vahyetmiş, ne zaman vahyetmiş? Hangi olaylar üzerine, âyet niçin inmiş?" Bunu anlayacak. Sebeb-i nüzûlü ile, âyetin hikmeti ile ahkâmını anlamaya çalışacak. "Allah'ın emri" diyecek, "Ben Rabbimin emrini öğreneceğim, şuurlu müslüman olacağım, her yaptığım işi

aslına dayalı olarak, şuurlu olarak yapacağım!" diyecek, Kur'an-ı Kerim'i öğrenecek.

Sonra meleklerine inanacak. Zâten Peygamber Efendimiz'e Kur'an-ı Kerim'i Cebrâil AS getirdi. Çeşitli şekillerde vahiyler geldi. Kur'an'a ve Peygamber Efendimiz'e inandıktan sonra, onu okumağa başladıktan sonra, peygamberlere ve meleklere inandıktan sonra en mühim nokta, ahiret gününe inanmaktır. Bu niye en mühim?.. Çünkü bu olmuş bir şey değil, ileride olacak bir şey... İşte bu tam îmanı gerektiren bir şey...

Bakara Sûresi'nin başında *Elif-lâm-mîm* diye okuduğumuz bölümde:

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ (البقرة:٣)

(*Ellezîne yü'minûne bi'l-gaybi*) [O kimseler ki gayba inanırlar.] (Bakara, 2/3) buyruluyor. Gayba inanıyoruz, yâni istikbalde olacak şeylere de inanıyoruz. Neden?.. Eskiden olmuş şeylerin gerçekliğini sapasağlam bildikten sonra, o muhbir-i sâdık Rasûl-ü Ekrem'in söyledikleri haktır, bu Kitâb-ı Kerim Kur'an-ı Azîm'in söyledikleri haktır, Allah'ın vaadi haktır. Ahiret de muhakkak olacak diye ona da inanacağız.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Bazıları bütün bu söylediğimiz şeylere yan çiziyorlar, yamuk söz söylüyorlar. İmanları tamam olmuyor, imanları zedeleniyor. Meselâ yahudilikten gelme bir söz var:

"—Cennet de, cehennem de bu dünyada..."

Aman dikkat et! Cehennem var, cennet var! (*El-cennetü hakkun, ve'n-nâru hakkun*) Ahirette mü'minler ebediyyen cennette kalacak, kâfirler de ebediyyen cehennemde yanacak. Bu dünyada deyince iş karışıyor. İnanç yanlış oluyor. Öldükten sonra toprak olacak sanıyor, ahireti inkâr ediyor kâfirler. Biz onlara benzemeye çalışmayalım! Gayba inanacağız, mecburuz. İleride olacak bir şey, bunun şimdiden incelenmesi mümkün değil ama, kuvvetle inanıyoruz.

(*Ve'l-yevmi'l-âhiri*) Ahiret gününe de inanacağız. Ahiret inancı İslâm'ın en önemli inancıdır. İnsanı insan yapan, duygularına

hakim kılan, ahlâklı yapan, ibadet ettiren, ahirete hazırlatan, cehennemden korunmaya çalıştıran ahiret inancıdır. O ahiret inancı herhangi bir şekilde silinir, yok edilir, tahrib edilirse;

“—Yok canım! Ahiret de bu dünyadaymış, cennet de, cehennem de bu dünyadaymış...” denilirse; bu kâfirlik olur. Ahireti inkâr etmek, cenneti, cehennemi inkâr etmek küfür olur. İman tamam olmaz.

وَبِالْقَدَرِ ، خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالٰى .

(*Ve bi’l-kaderi*) “Bir de kadere inanacağız. (*Hayrihî ve şerrihî mina’llàhi teàlâ*) Hayır ve şer, hepsi Allah’tan geliyor.”

Onun için hastalığı da “Eyvallah...” diyeceğiz, karşılayacağız, sabredeceğiz. Nimeti de hoş karşılayacağız, şükredeceğiz. Her şeyin Allah’ın imtihanı olduğunu bileceğiz. Bileceğiz ki, zenginlik olduğu zaman görevler var, o imtihan... Hattâ belki, fakirlikten daha zor bir imtihan... Çünkü ben şimdi düşünüyorum, aziz ve sevgili kardeşlerim; Suudî Arabistan zengin bir petrol ülkesi, biz oradayız şu anda... Buraya umre yapmağa geldik. Ama Suudî Arabistan’ın çevresine bakalım, aşağısında Yemen var, daha aşağısında Somali var... Biraz ötesinde Afrika var, Afrika’nın fakir ülkeleri var... Tabii bu fakir ülkelerdeki çeşitli sıkıntılar, çeşitli açlıklar, kıtlıklar, hepsi zengin müslümanlara vebal yüklüyor.

Zengin müslüman, kazancının fazlasıyla müslüman kardeşlerinin imdadına yetişecek. Açları doyuracak, çıplakları giydirecek, kalkınmamış ülkeleri kalkındıracak, yatırım yapacak, çalışma yapacak; okul açacak, insan yetiştirecek... Bunların hepsi zenginlere düşüyor, elinde imkân olanlara düşüyor. Zenginlere, varlık sahibi olanlara sorumluluk düşüyor.

Halbuki, insanlar maalesef ne yapıyorlar? Parayı buldular mı paranın hepsini kendisine ayırıyorlar. Yâni, “Burada biraz da müslüman kardeşimin hakkı var!” demiyorlar.

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ . لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

(المعارج:٢٤-٢٥)

(*Ve'llezîne fî emvâlihim hakkun ma'lûm. Li's-sâili ve'l-mahrûm.*) [Mallarında isteyene ve istemediği için mahrum kalmışa belli bir hak tanıyanlar öyle değil; onlar cennetlerde ağırlanırlar.] (Meàric, 70/24-25)

Kendi malında fakirin hissesi olduğunu, zekâtını vermesi, hayrını, hasenâtını yapması gerektiğini düşünmeyince, tabii hatalı olmuş oluyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi böyle hatalı hareket etmekten korusun...

Bu nasıl olacak?.. Allah'a inandıktan, Rasûlüllah'a bağlandıktan sonra, Kur'an-ı Kerim'i öğreneceğiz. Öğrendiğimizi uygulayacağız. Rasûlüllah Efendimiz'in hadis-i şeriflerini okuyacağız. Okuduklarımızı uygulayacağız.

Ben diyar diyar gezen bir kardeşinizim. Evliya Çelebi gibi dolaşıyorum. Her yerde çok sevdiğim insanlarla karşılaşıyorum. Yâni, tanıştığım zaman sevdiğim, karşılıklı muhabbet ettiğimiz, dost olduğumuz insanlarla karşılaşıyorum. Somali'den dostlarım var, Sudan'dan dostlarım var, Cezayir'den dostlarım var, Malezya'dan dostlarım var... Bu dostluk nereden geliyor?.. Nasıl zevklerimiz, şahsiyetlerimiz, huylarımız uyuşuyor, barışıyor da, nasıl birbirimizle ahbap, arkadaş oluyoruz?.. Hadis-i şeriflerden dolayı, İslâm'ı bildiğimizden dolayı...

İnsan İslâm'ı bilince, hadis-i şerifleri uygulayınca tek, aynı îman medeniyetinin ferdi olduğu için, her yerde kendisi gibi olanları görüyor, seviyor. Hemcinsi olduğundan, kendisi gibi olduğundan, zevkleri hareketleri birbirine benzediğinden seviyor insan...

O bakımdan, imanın çok büyük nimet olduğunu hiç unutmayalım!.. Bu mübarek Üç Ayların birincisi tevbe ayıydı, tevbe edecektik, oruç tutacaktık, nefsimizi tepeleyecek, ıslâh edecektik, şımartmayacaktık. Şımarmış olan nefsi yola getirecektik, hizaya sokacaktık. Hani komutanın tâlimsiz askeri hizaya getirdiği gibi, "Hazır ol, selam dur!" dediği gibi, selâm durduracaktık karşımızda, nefsimize azgınlık taşkınlık yaptırmayacaktık.

Receb ayı tevbe ayıydı. Şa'ban ayı tevbenin devam ettirilmesi ayı... Ondan sonra Şa'ban'ın on beşinde beratlar verilecek. İnsan saîd mi, şakî mi, iyi mi, kötü mü, cennetlik mi, cehennemlik mi?.. Önündeki yılda başına neler gelecek, neler olacak?.. Onların kaydı yapılacak. Ona hazırlanmak lâzım!..

Sonra Ramazan geliyor, on bir ayın sultanı; ona da hazırlık yapmak lâzım!.. Günden güne iyileşip, günden güne kâmil insan olup, Ramazana pırıl pırıl nuraniyetle girmek lâzım! Yâni, eski kafayı bırakmak lâzım!..

Şimdi ben burada, Harem-i Şerif'te oturuyorum. Müezzin mahfilinin altı bizim Türklerin çok geldiği, oturduğu bir yer; orada oturuyorum. Şöyle dikkat ediyorum; çeşitli kardeşler buradalar, Ankara'dan, Yozgat'tan, Adana'dan, şarktan, garbdan Türkler gelmişler, iyi, temiz... Hacı kardeşler, umreci kardeşler iyi insanlar. Dikkat ediyorum, sohbet ediyorlar, gülüşüyorlar, şakalaşıyorlar...

Lâtifeci, yâni mizahı seven, şakacı bir milletiz. Şaka yapıyorlar ama, bazıları da makama uygun olmuyor. Burası Beytullah'ın karşısı, Mescid-i Haram... Burada insanın yaptığı güzel şeylerin

mükâfatı yüz bin misli fazla olduğu gibi, işlediği günahların da cezası yüz bin misli fazladır. Yâni, edebe çok riayet etmek lâzım! Sultanın huzuruna giren, saraya giren insan gibi dikkatli olmak lâzım! Alışkanlıkları bırakmak lâzım! Ama insanlar alışkanlıklarını kolay kolay bırakamıyorlar.

Aziz ve sevgili dinleyiciler! Siz de kendi kendinizi yoklayın: Geleneksel müslüman mısınız, yoksa şuurlu müslüman mısınız?.. Bilgili müslüman mısınız, yoksa câhil müslüman mısınız?.. İslâm ile ilgili bilgileriniz kulaktan dolma mı, yoksa hadis-i şeriften, Kur'an-ı Kerim'den alma mı?.. Sağlam kaynaklardan mı öğrendiniz, yoksa hurafelerle mi vakit geçiriyorsunuz?

"—Baykuş öterse şöyle olur... Tavşan geçerse böyle olur... Kedi mırıldarsa böyle olur..."

Bu gibi şeylerin dinle ilgisi, aslı, esası yok! Bu esassız şeyleri esaslı şeylerden ayırmanın yolu ilim... İlim öğrenmek lâzım, okumak lâzım! Bu da bir karar değişikliğiyle oluyor. İçinizde bir karar değişikliği olacak:

"—Ben bundan sonra Allah'ın sevgili kulu olacağım. Sevgili kulu olmak için Kur'an'ı öğreneceğim. Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerini öğreneceğim. Hangisini öğreneyim, hangi hadis kitabını okuyayım?.."

Ben her zaman söylüyorum, kimse tereddüt etmesin, resmî veya gayr-i resmî hiç bir itiraz olmasın diye açıkça söylüyorum: Buyurun, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın neşretmiş olduğu hadis kitapların okuyun! Bak, Diyanet İşleri Başkanlığı ne kadar güzel neşretmiş; *Riyâzu's-Sàlihîn*'i okuyun, bitirin, tekrar okuyun, tekrar okuyun!.. Çünkü bunları ezberleyeceksiniz. Roman değil bu, hikaye değil. Bir defa okuyup kenara atılacak kitap değil, hadis kitabı! Her kelimesi üzerinde durmanız lâzım!..

Kur'an-ı Kerim'in mealini, tefsirlerini öğrenin! Rahmetli Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır Efendi'nin yazdığı *Elmalılı Tefsiri* var... Ömer Nâsuhi Hocaefendi'nin tefsiri var... Gençlerin yazdıkları güzel tefsirler var, tercüme tefsirler var... Bunları okuyacaksınız.

En küçüğünden başlarsınız. Ama tereddüdünüz varsa, çünkü akıllar karıştırılıyor, her şey itiraz konusu oluyor; en sağlam

kaynak olarak Diyanet neşriyatını okuyun! Diyanet'in çıkartmış olduğu hadis kitaplarını, tefsir kitaplarını okuyun bakalım!.. Göreceksiniz ki, geleneksel müslümanlıktan, sizin veya halkın zihnindeki müslümanlıktan daha başka olabiliyor hakîkî müslümanlık... Peygamber SAS Efendimiz başka şeyler tavsiye etmiş olabiliyor. Bunları iyice öğrenmek lâzım! Öğrendiğini de uygulamak lâzım!..

İş Allah'ın sevgili kulu olabilmek, Allah'ın rızasını kazanabilmek!.. Yoksa bu dünyadaki başarı çok önemli değil. Bu dünyada zengin olmuş nice insan var ki, cehenneme kütük olacak, cehennemde cayır cayır yanacak. Firavunlar var; ne kadar malları, mülkleri, saltanatları vardı. Nemrutlar var, Kàrunlar var; ne kadar malı vardı Kàrun'un, dillere destan... Ama cehennemde cayır cayır yanacak. Dünyada da pek fayda etmedi malları...

Onun için, en mühim şeyin Allah'ın rızasını kazanmak olduğunu bileceksiniz ve dâimâ Allah'ın rızası için hareket edeceksiniz. Birisi bir şey söyledi. Hesabı yaparken nasıl yapacaksınız:

"—Ben bunun cevabını verirken ne söylersem Allah'ın rızasını kazanabilirim?" diye düşünüp, dosdoğru söyleyip, öyle yapacaksınız. Yoksa;

"—Şöyle söylersem şöyle olur, böyle söylersem böyle olur, Ali darılır, Veli darılır, filânca kızar, oy kaybederim vs. vs..."

Mevki, makam hesabı, para, pul hesabı, kâr, zarar hesabı öyle yapılmaz. Müslümanın hesabı birdir: Allah'ın rızasını kazanmak!.. Ahirette kendisini sorumluluk altına düşürmeyecek şekilde hareket etmek...

e. Gaflet ve Dünya Talebi

Sonuncu bir hadis-i şerifle bitirmek istiyorum. Çok çok dokunaklı gelir bana bu hadis-i şerif. Dün akşam da kardeşlerimiz ilâhi okudu, "*Gülme gülme ağla gönül!..*" diye. Bu hadis-i şerif de beni böyle etkiliyor. Abdullah ibn-i Mes'ud RA rivayet etmiş, Peygamber Efendimiz'den. Daha önceki sohbetlerimde de bir ara

geçmişti ama, şimdi yeri gelmişken onu okuyarak bu cuma sohbetimi sonuca erdirmek istiyorum.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[72]

عَجِبْتُ لِطَالِبِ الدُّنْيَا وَالْمَوْتُ يَطْلُبُهُ ، وَعَجِبْتُ لِغَافِلٍ وَلَيْسَ بِمَغْفُولٍ عَنْهُ ، وَعَجِبْتُ لِضَاحِكٍ مِلْءَ فِيهِ ، وَلاَ يَدْرِي أَرُضِيَ عَنْهُ أَمْ سُخِطَ ؟

(عد. هب. عن ابن مسعود)

ME. 763 (*Acibtü li-tàlibi'd-dünyâ ve'l-mevtü yatlubühû, ve acibtü li-gàfilin ve leyse bi-mağfûlin anhü, ve acibtü li-dàhıkin mil'e fîhi ve lâ yedrî e rudıye anhu em sühit?*)

Bu hadis-i şeriftekiler çok tüyler ürpertici bir takım cümleler. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Acibtü*) "Şaşarım, taaccüb ederim, şaştım kaldım; (*li-tàlibi'd-dünya*) dünyalık peşinde koşan, ahireti hiç düşünmeyen, hep dünya hayatının keyifleriyle, kârlarıyla uğraşan insana şaşarım. (*Ve'l-mevtü yatlubühû*) O dünya peşinde, dünyayı taleb ediyor ama, ölüm de onun peşinde... Onun arkasında ölüm var."

Hani bir büyük balık, önündeki balığı avlamak için arkasından kovalıyor, ağzını açmış o küçük balığı yutacak ama, bilmiyor ki arkasında kocaman bir balık da onu kovalıyor, o da onu yutacak. Arkasındaki büyük balığın farkında değil... Önündeki küçük balığı kovalamanın heyecanından, arkasındaki daha büyük balıktan gelen tehlikeden haberdar değil.

"—Şaşarım o kimseye ki, dünyayı talep ediyor; halbuki ölüm de onun peşinde, ölüm de onu taleb ediyor. Ölüm de onun arkasında..." diyor Peygamber Efendimiz.

---

[72] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.362, no:10588; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'd-Dünyâ*, c.I, s.169, no:414; İbn-i Ebî Âsım, *Zühd*, c.I, s.93, no:186; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.273; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.84, no:249; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVII, s.170; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.58, no:43838.

Dünya ne demek?.. Bu hayat demek... Sırf yaşadığımız şu hayatı düşünen insan cahildir, gàfildir.

"—Ben sırf bu hayatımdaki atmış-yetmiş yılımı düşünürsem, çok yanlış hareket etmiş olurum!" diyecek insan, ahiretini düşünecek.

Ahiret hayatı sonsuz olduğu için, ahiretini düşünecek. Sırf dünya hayatı şaşırtıcı olur. Menfaat sağlamaya çalışır insan. Ahiret hesabını düşünmeyince harama, günaha sapabilir. Para, pul sahibi olacağım, mevkî, makam sahibi olacağım derken ahiretini mahveder.

O bakımdan, "Ölüm kendisini yakalamak için koşturup dururken, dünya peşinde koşturana şaşarım!" diyor Peygamber Efendimiz. Ne yapacağız?.. Ölümü unutmayacağız, ölüme hazırlanacağız.

(*Ve acibtü li-gàfilin ve leyse bi-mağfûlin anhü*) "Şu gàfil insana şaşarım ki, Allah onun her yaptığını görüyor. Allah kendisinden habersiz değil, her yaptığını görüyor. Kendisinden gàfil olunmayan gàfile şaşarım!" diyor.

Herkes bilecek ki, Allah bizim her yaptığımızı görüyor, her sözümüzü biliyor, her hesabımızı biliyor, her kulisimizi biliyor. Meclis koridorlarında, devlet dairelerinde, siyaset meydanlarında, şehir kulüplerinde, meyhanelerde, kumarhanelerde yapılan konuşmaların hepsini Allah biliyor. Bunların hepsinin bir hesabı var.

Ey gàfil! Sen ne sanıyorsun? Allah seni görmüyor mu, bunun hesabını sormayacak mı sanıyorsun? Ey gàfil, sen gàfilsin ama, senden Allah gàfil değil!.. Her yaptığını tâkib ediyor. "Şaşarım o gàfile ki, Allah kendisinden gàfil durumda değil, biliyor." diye, Efendimiz bunu ihtar ediyor. Çok önemli... Yâni herkes bilecek ve ürperecek, Allah'ın kendisini gördüğünü, duyduğunu ve kendisini hesaba çekeceğini düşünecek.

(*Ve acibtü li-dàhıkin mil'e fîhi, ve lâ yedrî e rudıye anhu em suhit?*) Bu en son cümle de bizim deminki, Allah'ın rızasını kazanmak sözü dolayısıyla hatırımıza gelmişti. "Şaşarım ağzı dola dola gülen insana ki, Allah kendisinden razı mı, yoksa Allah kendisine kızıyor mu bilmiyor; kalkmış, ağzını açа aça

kahkahalarla gülüyor." diyor Peygamber Efendimiz, "Ona şaşarım!" diyor. Yâni:

Gülme gülme ağla gönül!

Bizim gülünecek halimiz mi var?..

"—Benim halim Allah'ın rızasına çok mu uygun? Ben ömrü çok mu güzel geçirdim sanki? Dinimi çok mu güzel öğrendim? Sevaplı işleri tam mı yaptım? Hayatım pırıl pırıl mı? Yaptığım işler doğru mu?.." diye herkes düşünecek.

Bize burada haberler geliyor, gazeteler geliyor, makaleler geliyor; okuyoruz. Yarısından fazlası yalan! Arkadaş soruyor:

"—Doğru mu, yanlış mı bunlar?"

Yalan! Oturmuşlar, masa başında yalan uydurmuşlar, gazeteye yalan basmışlar. Yalanla doldurulmuş şeyler. Allah buna razı gelir mi? Gelmez. Adam Allah'a inanmıyor, dine inanmıyor, bu işine devam ediyor. Ne olacak?.. Bir gün elbet belâsını bulur, cezasını çeker.

Zâlimlere bir gün dedirir Hazret-i Mevlâ:
Ta'llàhi lekad a'serekâ'llàhu aleynâ... .[73]

Bir gün zâlimi pişman eder; "Yâ yanlış yaptım ben, hay Allah!" diye kendi hatasını anlayacak duruma getirir.

Onun için aziz ve sevgili kardeşlerim, bu Üç Aylar işte geldi derken; Regàib kandili, Receb-i Şerif, haram ayların Receb'i geldi filân derken, bak Receb ayı bitiverdi. Ömür de böyle biter.

Şa'ban ayı geliyor, gafletten uyanmak lâzım! Cenâb-ı Hakk'ın yoluna girmek lâzım! Cenâb-ı Mevlâ'nın rızasını kazanmak lâzım. Mü'min olmak lâzım. Mü'minlik berâetini eline almak lâzım ki, her türlü hayır mü'mine oluyor; o hayırlardan istifade etsin.

Mü'min olmayınca, hiç bir hayra sahip olamaz. Hem dünyası, hem ahireti mahvolur. Allah CC herkesi nevm-i gafletten uyandırsın. Biz işin gerçeğini anlamış has müslümanlara da,

---

[73] "Allah'a and olsun, gerçekten Allah seni bize üstün kıldı." (Yusuf, 12/91)

İslâm'ı daha güzel anlatma, çalışma, teşkilâtlanma da nasib etsin...

Kardeşlerimi duyuyorum, bir gazete çıkarmaya hazırlanıyorlarmış; güzel... Radyo çalışmaları, televizyon çalışmaları, eğitim çalışmaları, öğretim çalışmaları... hepsi olacak. Toplumun yararına her türlü çalışmaya, kardeşlerimizin koşması lâzım! Evinde durmak er kişinin işi değildir. Hattâ hatun kişinin bile işi değildir. Bu devir, evde durmak zamanı değildir. Hatun kişi de çocuğunun eğitimine koşacak, kadınlar arası toplumsal çalışmalara katılacak, hayırlı işleri yapmağa çalışacak... Çünkü çalışarak elde ediliyor her şey.

Kur'an-ı Kerim'de de kural böyle:

وَأَنْ لَيْسَ لِلْاِنْسَانِ إِلاَّ مَا سَعٰى. وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرٰى

(النجم:٣٩-٤٠)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ sa'â. Ve enne sa'yehû sevfe yürâ.*) [Bilsin ki insanoğlu için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur. Ve çalışması da ileride görülecektir.] (Necm, 53/39-40) İnsan ne çalışırsa, neye gayret ederse karşılığını göreceği için, herkesin çalışması lâzım. Müslümanın herkesten çok çalışması lâzım. Çünkü dünya üzerinde 1.5 milyar müslüman var, çoğu gàfil... Önce gàfilleri uyandıracağız. Ondan sonra da, 5.5 milyardan 1.5 milyarı düşersek, 4 milyar da gayr-i müslim var, onları da adam etmemiz lâzım! Cihana İslâm'ı anlatmamız lâzım!..

Peygamber SAS Efendimiz hâl-i hayatındayken Mısır'a, İran'a, Bizans'a, Bahreyn'e, Habeşistan'a tebliğini ulaştırdı. Mektup gönderdi, elçi gönderdi, onları İslâm'a davet etti. O zamanın imkânlarıyla ulaştırılması gereken her yere Peygamber Efendimiz tebliğini ulaştırdı. Sahabe-i kiram da, ondan sonra nice kıtalara yayıldılar. Atlas Okyanusu'na dayandılar. Orta Asya'ya vardılar, Hint Okyanusu'nu geçtiler, kâfirlerin diyarlarının sınırlarına geldiler.

Onun için biz de, dört milyar gayrimüslim var adam edilecek, onları adam etmeğe çalışacağız. Bir buçuk milyar müslümanı da Allah ıslah eylesin, uyanıklık versin... Gàfiller, câhiller çok; onlara da gerçekleri anlatacağız.

Dev müesseseler kurmalıyız. Bütün uluslararası şirketler bizim olmalı, bütün uluslararası iletişim araçları bizim olmalı... Çünkü hayrı söyleyeceğiz, çünkü insanlara hayrı getireceğiz. Harp ve darp, zulüm ve işkence değil, sulh ve sükûn, insanlık ve kardeşlik getireceğiz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri her türlü hayırlara cümlemizi muvaffak eylesin... Cumanız mübarek olsun... Receb ayınız hayırlı geçmiş olsun, Şa'ban ayınız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri sıhhat afiyetle Ramazan'a ulaştırsın... Maddî ve mânevî yönden kârlı olup, bayram etmeye müstehak eylesin... Hem dünyada, hem ahirette bayramlara erdirsin... Cennetiyle, cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin, aziz ve sevgili kardeşlerim, Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

28. 11. 1997 - Mekke

16. İBADETİN ZEVKİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Allah hepinizden razı olsun... Bize böyle telefonla konuşma imkânlarını, fırsatlarını lütfeden Allah'a hamd ü senâlar olsun... Dünyanın neresinde olsak, böylece sizlerle buluşmak, görüşmek, konuşmak nasib oluyor. Bu sefer, size bu cuma konuşmamı Medine-i Münevvere'den yapıyorum.

Mekke-i Mükerreme'den dün geldik, buraya ulaştık el-hamdü lillâh... Burada hava güneşli, lâtif bir yaz başlangıcı havası gibi, bahardan sonraki yaz günleri gibi serince bir sıcaklık var. Güneşli güzel bir yer. Dünyanın en güzel yerleri tabii, dünyanın, kâinâtın en güzel yerleri... El-hamdü lillâh, konuşmamızı buradan yapıyoruz.

Mekke-i Mükerreme'ye Avrupa'dan gelmiştik, Frankfurt'tan... Orada artık kış bastırmaya, havalar soğumaya başlamıştı. Bazı yerlerinde kar yağma ve sıfırın altına inme durumu olmuştu. Burası el-hamdü lillâh güzel...

Almanya'da çok müslüman kardeşlerimiz var. Orada yalnızlık ve gurbet duyguları olmuyor. Çünkü Türkiye'nin bir kasabasında gibi, her yerde cuma namazı kılınan yerler filân var. Fakat bu Mekke-i Mükerreme'ye ve Medine-i Münevvere'ye gelince, burası daha başka; Türkiye'nin artık yetmiş birinci - yetmiş ikinci vilâyeti gibi... Sağınıza, solunuza baktığınız zaman, her an istediğiniz, muhabbet duyduğunuz bir kardeşinizle, bir ihvanınızla, dostunuzla karşılaşabiliyorsunuz. Umre mevsimi olduğu için, buraya gelmiş olan kardeşlerimiz çok... Fevkalâde güzel oluyor. Bizim aileden de babam ve ağabeyimler, vâlide hanım, yeğenler, beyleri geldikleri için, aile toplantısı gibi oldu.

El-hamdü lillâh buraları çok güzel. Bu fâni dünyanın, ölümlü, göçümlü dünyanın, yaşanacak, ibadet edilecek, en güzel yeri...

a. İnsanoğlu Boşuna Yaratılmadı

Her okuduğum zaman beni ürperten bir âyet-i kerimeyle başlamak istiyorum. Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki, Kur'an-ı Hakîm'inde:

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لاَ تُرْجَعُونَ (المؤمنون:١١٥)

(*E fehasibtüm ennemâ halaknâküm abesen ve ennekâm ileynâ lâ türceùn?*) Bu bir soru cümlesi ama çok müthiş bir soru, insanı dehşete düşüren bir soru:

(*E fehasibtüm*) "Siz sandınız mı ki, (*ennemâ halaknâküm abesen*) biz sizi boş yere yarattık; anlamsız, gayesiz, boşuna yarattık; (*ve ennekâm ileynâ lâ türceùn*) ve siz bize dönmeyeceksiniz?.. Kara toprağa gömülünce çürüyüp toprak olacaksınız, orada kalacaksınız da, Allah'a dönmek, Allah'ın huzura varmak yok mu sanıyorsunuz?.. Ey inançsızlar, ey insanlar, ey henüz imanın zevkine, keyfine varamamış, dünyayı, ahireti anlayamamış câhiller, gàfiller; biz sizi boşuna mı yarattık

sanıyorsunuz?!.. Hayır, durum öyle değil!" (Mü'minûn, 23/115) mânâsına bir ayet-i kerime...

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Bu hayatın içindeki olayların çeşitliliği, bizi ne kadar oyalasa da, meşguliyetler bizi ne kadar aldatsa da; keyifler, zevkler, eğlenceler bizi ne kadar uzaklaştırsa da, hayatın en mühim gerçeklerinden birisi bu: Bu dünya hayatı fâni... Muhakkak herkes burayı bırakacak ve ahirete gidecek.

İnsanoğlu abes yaratılmamıştır, boş yere yaratılmamıştır. Yaratılışın gàyesi, hikmeti vardır. İnsanoğlunun sorumluluğu vardır, mükellefiyeti vardır. Kendisinin bu hayatında yaptığı işlerin, hesâbını verme zamanı vardır, yeri vardır, mahkeme-i kübrâ vardır. Allah-u Teàlâ Hazretleri, insanları yaptıklarından dolayı ahirette hesaba çekecek. İnsan yaptığı iyi veya kötü şeylerin karşılığını görecek.

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (فاتحة: ٤)

(*Mâliki yevmi'd-dîn*) "Mükâfatların, cezaların, karşılıkların verildiğin günün sahibi Allah-u Teàlâ Hazretleri, alemlerin Rabbi..." (Fâtiha, 1/4)

Hepimiz onun huzuruna varacağız. Bu dünya hayatında yaptıklarımızdan dolayı hesap vereceğiz. Defterler açılacak, kayıtlar ortaya dökülecek, şahitler getirilecek. Mahkeme-i kübrâda insanlar, bu dünyada yaptıkları iyi şeylerin, zerre kadar küçük bile olsa, az bile olsa mükâfatını görecekler. Yaptıkları kötülüklerin de cezasını çekecekler.

İnsanlar bu gerçekleri göremiyor. Bir bakıma insanlar uykuda:

اَلنَّاسُ نِيَامٌ ، وَإِذَا مَاتُوا ، اِنْتَبَحُوا.

(*En-nâsü niyâmün*) "İnsanlar uykudadırlar, uyumaktadırlar. (*Ve izâ mâtû, intebehû*) Ölünce gözleri açılacak, o zaman anlayacaklar." Bazı kimseler, "Ölünce her şey bitecek, biz toprak olacağız." diye düşünürler. Amma ölünce gözleri açılacak. Yâni şu anda uykudalar; uyurgezer gibi gözleri açık, etrafa bakar görünüyorlar ama, uykudalar... Öldükleri zaman anlaşılacak.

O zaman ne olacak?.. İkinci bir âyet-i kerime var, yine müthiş bir âyet-i kerime, hiç gönlümüzden silinmemesi gereken bir mânâ... Her zaman bunu düşünmeliyiz, her hareketimizi bunlara göre yapmalıyız. Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ (المؤمنون:٩٩)

(*Hattâ izâ câe ehadühümü'l-mevtü kàle rabbi'rciùn.*) "Böyle gâfil, câhil, imansız, anlamsız, hayatı boşuna geçiren bir insana ölüm geldiği zaman; bu zümreden, yâni îmansız, hayatını zâyi etmiş, boşuna harcamış, imtihanı kaybetmiş, iyi değerlendirememiş bir insana ölüm geldiği zaman, uyanır. (*Kàle rabbi'rciùn*) 'Yâ Rabbî, beni bu ölüm anından geriye göndür; ahiret âlemine geçirme, dünya hayatına geriye döndür!' der." (Mü'minûn, 23/99)

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلاَّ ، إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا ، وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ (مؤمنون:١٠٠)

(*Lealli a'melü sàlihan fî mâ terektü*) "Beni oraya tekrar geri döndürürsen, geride bıraktığım o alemde, sàlih ameller işlerim, iyi işler yaparım inşâallah!"

(*Kellâ*) "Asla!.." Allah-u Teàlâ Hazretleri onun böyle demesi ihtimâlini reddediyor. Yâni, böyle diyen bir insanın arzusunun kabul edilme ihtimâli olmadığını beyân ediyor. Ölüm geldiği zaman tehir olmaz, ölümden sonra da geriye dönüşü olmayan ahiret hayatı başlıyor...

(*İnnehâ kelimetün hüve kàilühà,*) "O bir boş sözdür ki, işte o onu söylüyor. 'Döndür yâ Rabbî dünyaya!' diye söylüyor ama: (*Ve min verâihim berzahun ilâ yevmi yüb'asûn.*) "Ba'sü ba'de'l-mevt oluncaya kadar, yâni bütün kâinatta ölmüş olan insanlar kıyamet koptuktan sonra dirilinceye kadar, aralarında bir berzah vardır; geçilemez bir mânia, bir set vardır." (Mü'minûn, 23/100) O bu lafı söyler ama, o sözün kıymeti yoktur.

وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ .

(*Ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti hakkun*) "Ölümden sonra dirilmek haktır."

Hattâ başka bir ayet-i kerimede, Allah-u Teàlâ Hazretleri böyle diyen insanların durumunu bildiriyor bize, buyuruyor ki:

"—Eğer dünyaya tekrar dönse, yine bildiğini okur, yine eski hayatı gibi yaşar. Yine gàfil, yine câhil, yine zâlim, yine kâfir, yine müşrik, yine münafık, yine keyfinde zevkinde, yine nefsin, şeytanın esiri olarak yaşar."

Osmanlı şairinin dediği gibi:

Kara sevdâda yanan
Bî-ser ü bî-pay gönül...

Böyle boş arzuların, hayallerin peşinde, yine ömrü zâyi eder. Yâni durum değişmez.

Neden?.. Çünkü bu sırrın çözümü İslâm'da... Bu kapının açılmasının anahtarı imanda... İnsan iman ettiği zaman ancak, bu meseleyi çözebilir. İmanına göre yaşadığı zaman, pişman olmayan bir ömür geçirir. Mü'min-i kâmil olarak, amel-i sàlih işleyerek ömrünü geçirdiği zaman, ahireti ister. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri gibi, ölümünü düğün gibi görür, ş*eb-i arus* der.

"—Hiç olmazsa bu gece Rabbime kavuşsam!" diye ölmeyi her gece temenni eder.

"—Ölsem de Rabbime kavuşsam!" diye, bu toprağa bir gül bahçesine girercesine girer.

Aslanlar gibi düşmanın üstüne atılır. İşte bu, mü'minin hâli, imanlı, ihlâslı insanın hâli...

b. Dünya Fâni

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Allah-u Teàlâ Hazretleri bize bu dâr-ı dünyada ne emrediyor?..

"—Kulluk emrediyor."

Kulluk nedir? Allah'a ibadet ve kulluk etmek nedir?..

“—Allah’ın emirlerini tutmaktır. Çok kolay bir iş, çok basit bir mesele, herkesin anlayabileceği; çobanın, işçinin, câhilin, yaşlının, gencin, kadının, erkeğin, köylünün, şehirlinin anlayabileceği bir şey: Allah’a itaat etmek, Allah’a isyan etmemek.”

Tabii itaat etmek için, Allah’ın emirlerini, ahkâmını bilmek lâzım! Kur’an-ı Kerim ne buyuruyor, dîn-i mübîn-i İslâm bizden neyi istiyor?.. Hayatı nasıl geçirmeliyiz, nasıl hareket etmeliyiz?.. Hayattaki tehlikeler nelerdir?.. Bu hayatta başarısız olmanın sebepleri nelerdir?.. Kur’an-ı Kerim ve İslâm dini, bu başarısızlığın sebeplerini de söylüyor, aldanmanın sebeplerini de söylüyor. İnsanı nelerin aldattığını beyân ediyor.

Hayat-ı dünya insanı aldatır. Keyifler, zevkler, eğlenceler, gazinolar, pavyonlar, kumarhaneler, sahiller, paralar, pullar, bankalardaki hesaplar, birikmiş servetler, köşkler, saraylar, havuzlar, bahçeler, salkım salkım meyvalar... İşte bunlar insanları aldatır. Dünya aldatır, dünyanın kendisi aldatır. Çünkü dünyaya baktığı zaman, sevdiği zaman, gönlü ona takılır, onunla oyalanır.

Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Rh.A Hazretleri’nin çok söylediği bir söz vardı. Bir keresinde ben dedim ki:

“—Bir yerde çok güzel, manzaralı bir arsa varmış...”

Şöyle gözümün içine bakmış, bir mısra söylemişti Hocamız:

Fâni dünyâ hoştur ammâ, àkıbet mevt olmasa!

Yâni, “Bu fâni dünya hoştur ama, arkasında bir de ölüm var, ölümden sonra bir de mahkeme-i kübrâ var...” Öyle olmasa o zaman kâfirler gibi, imansızlar gibi, inançsızlar gibi, gayrimüslimler gibi;

“—Acaba Havai adasına mı gitsem, yoksa Florida sahillerine mi gitsem?.. Miami de mi tatil geçirsem?.. Kış sporları mı yapsam, yazın denizde kayak mı yapsam?” diye keyfine bakacak.

Fâni dünya hoştur ama arkası ölüm, ondan sonra da hesap, mahkeme-i kübrâ... İnsanı terleten ve hiç bir noktası boş kalmayan bir imtihan...

“—Hayatını nasıl geçirdin, gençliğini nasıl geçirdin, sıhhatini nasıl geçirdin, paranı nereden kazandın, nereye harcadın?..” vs. sorulacak. Bunlar çok önemli...

c. Dünyanın En Güzel Yeri

Bu gözle muhterem kardeşlerim, sizin namınıza; biraz da size televizyon yayınları yapabilirsek, daha başka güzel çalışmalar yapa-bilirsek; aktaracağımız malzemeleri biriktirmek üzere, Avrupa’yı gördük, Amerika’yı gördük, dünyanın muhtelif yerlerini gördük...

“—Hocam, çok gezdiniz, size göre dünyanın en güzel yeri neresi?”diye soracak olursanız; en güzel yeri Haremeyn-i Şerîfeyn... Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere, dünyanın en güzel yeri... Çünkü, burada hakîkaten ibadetlerin tatlı tatlı ve çok yoğun bir duygusal birikim içinde yapılması mümkün oluyor, şâhâne oluyor.

Onun için, Allah-u Teàlâ Hazretleri bu Haremeyn-i Şerîfeyn'den ayırmasın... Başka yazılarımda da yazdığım gibi, en güzel yer, en güzel tatil buraları... Bir insana serbest olarak sorulsa, “Sana imkân veriyoruz, dünyanın neresinde oturmak istersin?.. Yâni dağ başlarını mı istersin, orman kenarlarını mı istersin; arazinden nehir mi geçsin, adada mı olmak istersin, hangi manzaralı yeri istersin?..” denilse; “Mekke-i Mükerreme’yi arzu ederiz, Medine-i Münevvere’yi arzu ederiz!” demesi lâzım insanın...

Allah razı olsun, benim ilâhiyattan mezun talebem, burada şimdi hoca... Talebesinin hoca olduğunu görmek, o da bir mürüvvet oluyor. Lütfetti, bize yardım etti, delâlet etti, kılavuzluk eyledi, Mekke-i Mükerreme’de Peygamber-i Zîşânımız’ın doğduğu evde, doğduğu odayı ziyaret etmek nasib oldu. Oraya herkesi almıyorlar. O odaya girdik. Ziyâreti Allah herkese nasib etsin...

Peygamber SAS Efendimiz, orada dünyaya gelmişler ve Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin emirlerini insanlara bildirmek için çırpınmışlar, insanları kurtarmak için çalışmışlar. İmana davet etmişler. Küfre saplanmamalarını, onun felâket olduğunu beyân

etmişler, putları kırmalarını söylemişler. Onları tarih kitaplarından okuyunca;

“—İşte bu Araplar, o cahiliye devrinde putlar yapmışlar, tapıyorlarmış. Vah vah, ne kadar ibtidaî bir zihniyet!..” filân diyoruz.

Dünyanın başka yerlerini de biliyoruz. Hindistan’da çeşit çeşit putlar, Çin’de putlar, Afrika’da putlar, Mısır’da putlar, batıda putlar...

Ama insanoğlu Yirminci Yüzyıl’da da içinde ve gözünün önünde bir takım mânevî putlar olduğunu göremiyor, maalesef... Eskiyi ayıplıyor ama, kendi de ayıpladığı durumun içinde... Meselâ dünya bir put; kimisi dünyaya tapıyor. Mevkî, makam bir put; kimisi mevkiye, makama tapıyor. Kimisi paraya tapıyor. Evliyâullah’ın ayaklar altına aldığı, “Taptığınız ayaklarımın altında!” dediği para, pul, altın, gümüş, kazanç, gelir; kimisi ona tapıyor... Kimisi alkışı seviyor. Kimisi nefsinin esiri veyahut kulu, yâni nefsine tapıyor. Kimisi şeytanın esiri ve kulu, yâni şeytanın karşısında el pençe divan durmuş; o mel’un şeytan, kuyruklu, boynuzlu şeytan emrediyor, emrettiğini anında yapıyor. Bir dediğini iki etmiyor. Allah şeytanın şerrinden herkesi korusun...

Temennî ediyoruz ki, herkes cennete girsin, dünyada hiç kimse cehenneme düşmesin ama, insanların içinde cennete girecekler, bir siyah sığır derisi üzerindeki tek beyaz bir kıl kadar az... Bu neyi gösteriyor?.. İnsanların büyük bir kısmının, kàhir bir ekseriyetinin, çok büyük bir çoğunluğunun gerçekleri göremediğini gösteriyor. İnsanlar bu kadar akıllıyız diyor, bu kadar alet yapıyor. Dünyada kendisine bu kadar refah sağlıyor, rahat yaşam sağlıyor. Fezâlara, göklere cihazlar gönderiyor, denizlerin dibine dalıyor. Mağaraların içine giriyor, yerin altını kazıyor, servetleri çıkartıyor, kıymetli madenleri, maddeleri, taşları çıkartıyor amma, bu kadar akıllı insan Rabbini bulamıyor, Rabbine kulluk edemiyor ve ahiretini mahvediyor. Çok büyük yanlışlık!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Mü'min olanları tebrik ediyorum, tebrik ederim ki, gerçekleri görmüşler, El-hamdü lillâh iman yolunda yürüyorlar. Tabii mü'min olan deyince, imanı da böyle umûmî mânâsıyla inanmak, mânâsına anlamamak lâzım! İnanmanın da doğru olması lâzım!.. Yanlış bir şeye inanıyorsa kıymeti yok... Yunus Emre'nin dediği gibi:

Yetmiş iki millet dahi,
Elin yüzün yumaz değil.

Yâni, İslâm'dan başka bir sürü bâtıl gruplar, insanlar var; onlar da elleri yüzlerini yıkıyorlar, duş alıyorlar, şampuanlar kullanıyorlar, vücutlarını, saçlarını tertemiz yıkıyorlar. Artık bu asrın, çağdaş yaşamın bir parçası oldu; her gün yıkanmak, giyinmek, donanmak, taranmak... Kokular, spreyler, koltuk altları, kasık araları, saçların parlaklığı, vücudun güzel kokularla donanması... her şeyi yapıyorlar. Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri gerçekleri görmeyi nasib etsin, doğru imana sahip olmayı nasib etsin...

Adama;
"—Müslüman ol! Allah'ın emirlerini tut!" diyorsun:
"—Tamam kardeşim, ben de inançlıyım. Ben de Allah'ın varlığına inanıyorum." diyor.

Yetmez! Sanıyor ki, inançlı olması yetecek. Aldatıcı bazı şeyler de duymuştur çevresinden, bizim ilerici gazetelerden... Dini bilmeyip de, ibadetten kaytarmak isteyen kıvırtıcı adamlar:

"—Canım, kalbin temiz oldu mu, yeter!.." filân diyorlar.

Adam diyor ki:

"—Benim kalbim temiz!"

Nereden belli?... Kalbinin temizliği insanın hareketlerinden, davranışlarından, amaçlarından, hayatta yöneldiği gàyelerden belli olur. Başkasını aldatmakla kalp temiz olur mu?..

"—Kalbim temiz!" diyen insanların hepsini tıkın bir kışlaya, teker teker hayatlarını inceleyin, yaptıkları faaliyetlerini konu komşuya sorun bakalım, ailesine sorun bakalım; kalbi ne kadar temizmiş, niyeti ne kadar temizmiş?.. Onların hepsi kuru laf...

İnsan mü'min olacak, mü'min-i kâmil olacak, müslüman olacak, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" diyecek, Allah'tan gayriye tapmayacak... Allah'tan gayriye tapmamak derken; nefse de tapmayacak, şeytana da tapmayacak, dünyaya da tapmayacak, paraya da tapmayacak, mevkiye, makama da tapmayacak, hakkı söyleyecek!..

Öyle kardeşlerimiz var ki, hakkı söylemek için hayatı zehir oluyor. Hakkı söylemiş, hayatı zehir olmuş; ama hakkı söylemekten geri durmamış, alnı açık. Tarihte de böyle... En zâlim kimselerin karşısında hak sözü söylemişler. Hakkı söylemekten, hakkı işlemekten geri durmamak lâzım! Zâlime dur demek lâzım! Mazlumun yardımına koşmak lâzım!..

Allah'a ibadet, sadece namaz demek değildir, ibadetlerin çeşitleri sayılamayacak kadar çoktur. İnsan Allah'a kulluğu işte böyle mübarek yerlere geldiği zaman, biraz dünyanın meşgalesinden kendini çektiği zaman daha iyi anlıyor, iyi oluyor. Yâni, kardeşlerimiz, şehri terk edip, işi terk edip, uçağa atlayıp böyle bir yere geldiği zaman, işi düşünmüyorlar. Telefonlarla iş yerini aramıyorlar.

"—Bonolar, senetler ne oldu, alacaklar ne oldu?" demiyorlar.

Burada ibadet ediyorlar. Uykularının feda ediyorlar, gece ibadeti yapıyorlar. Geceleri sabahlara kadar haremeyn-i şerifeyn harıl harıl çalışıyor. Tavaf ediyorlar, zikir ediyorlar, say' ediyorlar,

namaz kılıyorlar, Kur'an okuyorlar... Ne zaman gitsen, ibadete düşkün insanlar var.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi, ibadetin her çeşidinde, Allah'a itaatin her yönünde başarılı eylesin... Her hususta Allah'a itaat etmeyi, emrini tutmayı, yasaklarından kaçınmayı nasib eylesin...

d. Peygamber Efendimiz'in İbadeti

İbadetler sadece namazdan ibaret değildir diyoruz ya, bu bazı namazsız, bî-namazların hoşuna gidiyor, diyorlar ki:

"—Tamam, ibadet sadece namazdan ibaret değildir!"

O zaman kendisine bir pay çıkartıyor, dikleniyor, oturduğu yerden doğruluyor:

"—Tamam, bu hoca iyi hoca!" diyor.

Eğer hoca kendisinin keyfine konuşmuşsa iyi hoca oluyor, keyfine uygun konuşmadığı zaman:

"—Bu hoca yobaz, bu hoca gerici, bu hoca tutucu, bu hoca müsamahasız, hoşgörüsüz, katı, kökten dinci..." vs. diyorlar.

Halbuki öyle değil. Bakın Peygamber SAS Efendimiz'den, Buhàrî ve Müslim gibi iki şâhâne hadis kaynağında yer alan, Hazret-i Aişe Anamız RA'nın bir hadis-i şerifini okumak istiyorum. Kardeşlerim ibadet konusunda Peygamber Efendimiz'in davranışını anlasın diye… Peygamber Efendimiz'in zevce-i sàlihası buyurdu ki:[74]

---

[74] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2172, no:2820; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.115, no:24888; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.128, no:190; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.39, no:13053; Hz. Aişe RA'dan.

Ayrıca aynı konuda: Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1830, no:4556; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2171, no:2819; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.268, no:412; Neseî, *Sünen*, c.III, s.219, no:1644; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.255, no:18269; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.201, no:1183; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.9, no:311; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.95, no:693; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.419, no:1010; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.124, no:4523; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.16, no:4508; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.36, no:107; Muğîre ibn-i Şu'be RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.456, no:1420; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.201, no:1184; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.185, no:1495; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.86; Ebû Hüreyre RA'dan.

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ ، حَتَّى تَتَفَطَّرَ قَدَمَاهُ ، فَقُلْتُ لَهُ: لِمَ تَصْنَعُ هٰذَا يَا رَسُولَ اللهِ ، وَقَدْ غُفِرَ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ ؟ قَالَ: أَفَلاَ أَكُونُ عَبْداً شَكُوراً ؟ (خ. م. عن عائشة)

(*Kâne'n-nebiyyi* SAS *yekùmu mine'l-leyli, hattâ tetefattara kademâhu*) "Peygamber Efendimiz geceleri namaz kılmağa kalkardı, ayakları şişinceye kadar ibadet ederdi."

Tabii insan ayakta durunca, of yoruldum demeğe başlar. Yâni, imtihanda çocuk biraz ayakta durduğu zaman, ayağını değiştirmeğe başlar veya sırada bir yere girecek çıkacaksınız, stadyumdan bilet alacak da, içeri girecek de futbol maçını seyredecek veya bir yere para ödeyecek, bankadan parasını çekecek; kuyrukta ayakta durunca rahatsız oluyor. İnsan bilir, yâni ayakta fazla durduğu zaman "Ah, ayaklarıma kara sular indi, ayaklarım ağrıdı..." filân der.

Peygamber Efendimiz geceleri namaz kılmağa kalkardı, ayakları şişinceye kadar, ayakları rahatsız oluncaya kadar, acıyıncaya kadar, patlayıncaya kadar ibadet ederdi.

(*Fekultü lehû*) "Ona bir keresinde dedim ki" diyor Aişe-i Sıddìka Validemiz:

(*Lime tasnau hâza yâ rasûla'llàh, ve kad gufire leke mâ tekaddeme min zenbike ve mâ teahhar*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri seni sevmiş; senin gelmiş geçmiş, gelecek bütün günahlarını bağışlamış olduğunu Fetih Sûresi'nde bildirmiş iken sen niye böyle yapıyorsun? Niye bu kadar yıpratıyorsun kendini?.. Niye

---

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.132, no:352; Ebû Cuhayfe RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.41, no:5737; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.280, no:2900; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.174, no:7199, Nu'man ibn-i Beşir RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.205. no:327; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.185, no:1496; Ebû Seleme RA'dan.

Nevevî, *Riyâzu's-Sàlihîn*, c.II, s.47, no:212.

ayaklarını acıtacak kadar, ayaklarını şişecek kadar, uyuşturacak kadar niye ayakta duruyorsun?"

(*Kàle: Efelâ ekûnü abden şekûrâ?*) "Çok şükreden bir kul niye olmayayım? Mâdem Allah beni sevmiş, mâdem Allah-u Teàlâ bana Makàm-ı Mahmûd'u ihsan eylemiş; niye bu kadar ibadet etmeyeyim?.." buyurdu.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Tarih kitaplarını ben okurum, benim dikkatimi çeken çarpıcı şeyler, dinleyicilerin de dikkatini çeker diye hatırımda tutarım. Yâni eski insanların hayat tarzlarından, yaşam tarzlarından bizim yaşamımız çok farklı, çok rahatlamış durumdayız. Üretimin fazlalığından dolayı mahsûl bol, kıtlık yok... Ama, Afrika filân hariç... Bizim ülkeler, benim bu konuşmalarımın dinlendiği yerler böyle... Dünyanın fakir yerleri var. O da insanlığın yüz karası tabii... İnsanlar Hazret-i Âdem'den kardeş ama kardeşinin aç kalmasına, ölmesine bir şey demiyor; kendisi beri taraftan patlayıncaya kadar yiyor.

Mekke-i Mükerreme'de otelde yer ayırtılmış; hacılar, umreciler otele geliyorlar. Lokantada açık büfe yemek; yâni eline tabağı alıp, istediği yemekten istediği kadar alır, götürür masasına kendisi koyar. Ortada yemekler bol bol duruyor. İstediği kadar yer, doyuncaya, patlayınca, tıksırıncaya kadar yer.

Benim ağabeyim çok titizdir. Bir kere oturdum başlarına, bizim eve götüreceğim diye onları almağa gitmiştim. Yemek yiyorlarmış. Tabakları sıyırttırıyor, bir zerresini ziyan etmiyor. Zâten az alıyor, ölçülü alıyor. Sonra baktım elindeki tabağı aldı bir yere gidiyor.

"—Nereye gidiyorsun ağabey?" dedim.

Dedi ki:

"—Falanca arkadaşa, bu yemeği yedirmek için gidiyorum."

Ona verecek, ille tabak bitecek yâni... Çünkü tabakta bir şey kaldığı zaman, masayı toplayanlar o tabağın üstündekileri çöpe sıyırıyorlar, tabağı kenara koyuyorlar, yıkanacak diye... Atılıyor.

Bazı insanlar bu tabakları efe gibi yığıyor, bir orasından alıyor, bir orasından alıyor, hadi çöpe... O güzelim etler, o güzelim yemekler, o pahalı pahalı malzemeler, hepsi çöpe gidiyor. Bu ne?.. İnsafsızlık... Burada patlayıncaya kadar yiyor. Biraz aşağıda Yemen'de, Somali'de, Afrika'da insanlar açlıktan ölüyor, kırılıyorlar.

Yâni eski insanlar çeşitli mahrumiyetler içindeyken, Yirminci Yüzyıl'ın biz yaşayan insanları veya benim sözümün dinleyen kimseler şimdi rahat içinde, müreffeh yaşıyorlar. Bol bol yiyorlar, içiyorlar, nimetin kıymetini bilmiyorlar. Çok büyük nimetler var elimizde, fakat Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[75]

---

[75] Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.292, no:1062; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.440, no:5044; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.187, no:377; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.125, no:1626; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.341, no:1409; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.255, no:18269; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.9, no:311; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.419, no:1009; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.336, no:2154; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.124, no:4523; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.16, no:4508; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.418, no:1325; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.156; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.200, no:1182; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.335, no:759; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.95, no:693; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.III, s.50, no:4746; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.109, no:203; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.36, no:107; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Şükür*, c.I, s.28, no:73; Harâitî, *Fazîletü'ş-Şükür*, c.I,

أَفَلاَ أَكُونُ عَبْدًا شَكُوراً ؟

(*Efelâ ekûnü abden şekûrâ?*) “Allah beni bu kadar manevî makam bakımından yükseltmiş, bu kadar habîbu’llah eylemiş, seyyidü’l-evvelîne ve’l-âhirin eylemiş; niye ben şükredici bir kul olmayayım?!.” diye sabahlara kadar ibadet ediyor.

Tabii, burada ilerici kardeşlerimize de demin biraz sataştık, biraz da iltifat edelim. Peygamber Efendimiz sadece namaz mı kılardı, yâni vakti namazla mı geçerdi?.. Diyorlar ki:

“—İslâm, insanı uyuşturuyor, tasavvuf insanı uyuşturuyor, miskin ediyor, bir lokma, bir hırkaya razı hale getiriyor.”

---

s.48, no:50; İbn-i Sa’d, *Tabakàtü’l-Kübrâ*, c.I, s.384; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.306, no:7618; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.135, no:957; Mugîre ibn-i Şu’be RA’dan.

Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.442, no:5046; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.115, no:24888; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.387, no:620; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.138, no:3810; Taberânî, *Mu’cemü’s-Sağîr*, c.I, s.128, no:190; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.497, no:4399; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.V, s.317; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.141, no:971; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VIII, s.289; Hz. Aişe RA’dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.341, no:1410; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.185, no:1495; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.201, no:1184; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.401, no:8002; İbn-i Esîr, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.1234; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.100, no:7445; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.141, no:970; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VII, s.86; Tirmizî, *Şemâil-i Muhammediyye*, c.I, s.222, no:263; İbn-i Esîr, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.1294; Ebû Hüreyre RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VI, s.41, no:5737; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c,V, s.280, no:2900; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.346, no:7290; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.II, s.368, no:499; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.331, no:2150; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XX, s.132, no:352; İbn-i asâkir, *Mu’cem*, c.II, s.138, no;1355; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.265, no:3748; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.140, no:969; Ebû Cühayfe RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.350, no:3374; Taberânî, *Mu’cemü’s-Sağîr*, c.I, s.205. no:327; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.197, no:3662; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VII, s.174, no:7199, Nu’man ibn-i Beşîr RA’dan.

Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.185, no:1496; Ebû Seleme RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.179, no:18580; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.II, s.552, no:3632-3636; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXXIII, s.85, no:35834.

Hayır!.. Kesinlikle yalan, yanlış. Hiç öyle olmamıştır. Tarih boyunca da öyle olmamıştır. Bütün cihadı yapan, bütün çalışmayı yapan erbâb-ı tasavvuftur, dervişlerdir; ama hakları yeniliyor.

Peygamber Efendimiz geceleri sabahlara kadar, ayakları şişinceye kadar ibadet ederdi. Farz olmayan namaz, yâni aşkından, şevkinden, muhabbetullahtan dolayı kılınan namaz bu... İsteye isteye kılınan, gözünün bebeği namazı bırakamadığı için uykusunu bırakıyor. Sabaha kadar ibadet ediyor Peygamber SAS Efendimiz... Ama ömrü, yâni yaptığı icraat itibariyle dünyanın en hayırlı insanı... Yaptığı işlerin sonuçları itibariyle insanlığa en büyük faydayı sağlamış olan kimdir?.. Peygamber SAS Efendimiz...

İnsanlığa en büyük zararı vermiş olan kimseler kimler?.. Kötü âdetler çıkaranlar... Dinamiti bulan Alfred Nobel… Albert miydi, neydi ilk ismi?.. Adam sonradan bakmış, dinamitin bomba yapımında kullanıldığını görmüş. “Eyvah, benim icâdım insanların tahribine kullanılıyor, yazık!” filân demiş, pişman olmuş. Pişmanlığından dolayı Nobel mükâfatları koymuş filân deniliyor.

Yâni, insanlar bir şey yapıyor ama, yaptıkları şeylere devam edildiği zaman öteki insanlar kâr mı ediyor, zarar ediyor? Tüm insanlığı kurtaran Peygamber SAS Efendimiz, bütün insanlık için hayırlı işler yapmış. Bu manevî bir şey... İyi örnek olmuş insanlar, iyi şeyler yapıyorlar. Ama kendi hayatında da boş durmamış. Yâni dullara bakmış, yetimleri gözetmiş, hasta ziyaret etmiş, sadaka vermiş... Elindekini sabaha çıkartmamış, sabah eline geleni akşama bırakmamış. Dağıtmış, toplumuyla yiyeceklerini paylaşmış.

Şimdi bizim toplumları düşünün, bizim toplumların yöneticilerini düşünün. Deve ne kadar büyük bir mahlûktur, bir de üstünde semeri, hamudu vardır, deveyi kuyruğundan tutup hamuduyla yutuyor. Bre gözünü toprak doldurasıca, bu kadar parayı ne yapacaksın?..

Keyif yapacak. Keyfin de haddi, hududu yok... Uçağa atlayıp Kongo ormanlarında cumartesi, pazar aslan avlayıp, ondan sonra pazartesi günü işine gelenler var. Bir taraftan millet açlıktan

kırılıyor; bir taraftan bazıları keyfinden, cebindeki paranın tahrikinden, dürtüklemesinden ne yapacağını şaşırıyor.

Peygamber Efendimiz öyle yapmadı. Onun idaresi nasıldı, zamane idarecileri nasıl?.. Filipinler diktatörü Marcos devrilmiş, muazzam bir servet Amerika'da... Yâni o fakir milleti ne kadar sömürmüş. Dünyanın en fakir insanları, yoksul, aç... Bir insan devletin başına geçmiş, sömürmüş, sömürmüş... Sömürdüklerini, sülük gibi şiştiği fukaranın kanını götürmüş, Amerikan bankalarında toplamış. Sonra devrilmiş, yiyememiş, paralar orada duruyor. Bütün diktatörler böyle... Bu insafsızlık nerden geliyor?.. İmansızlıktan geliyor. Toplumların çektiği, yetiştirdikleri insanları müslüman yetiştirmemelerinden...

Peygamber SAS Efendimiz geceleri sabahlara kadar ibadet ederdi ama, toplumu da yönetirdi. Medine İslâm devletinin başkanıydı. Elçi kabul eder, elçi gönderirdi. Kanun koyardı, nizam koyardı. Çarşı pazarı dolaşırdı, tartıyı, ölçüyü kontrol ederdi. Topluma faydalı, insanlara yararlı bir şekilde ömrünü geçirmişti. Geceleri de sabaha kadar ibadet ederdi. Yâni hem dünyaya, hem ahirete, hem şahsî sevap kazanmasına, hem de toplumun fayda görmesine yarayacak işler yapardı.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi İslâm'ı doğru anlamaya muvaffak eylesin... Doğru düzgün anlayıp, doğru düzgün uygulamaya muvaffak eylesin...

Önümüzde Ramazan yaklaşıyor. Receb ayı geçti, bir hafta sonra Beraet Kandili gelecek, Şa'ban ayının ortası olacak... Ondan sonra on bir ayın sultanı, başkanı, serdarı, serveri, önderi Ramazan-ı Şerif gelecek. Ne güzel ibadet ayları!..

Aziz ve muhterem kardeşlerim! İbadetin zevkini almağa, ibadetin zevkinden mahrum kalmamağa çalışın! İbadeti sevmeğe çalışın! Çünkü Peygamber SAS Efendimiz namaz için, gözümün bebeği derdi. Gözünüzün bebeği olsun namaz, namazdan zevk almayı anlayın, öğrenin!.. Arapça öğrenin, dinimizi öğrenin, ibadetin zevkine varın, geceleri göz yaşları içinde, secdeler içinde Allah'a ibadet edin! Gündüzleri de insanların hizmetine koşun!..

Tabii sen kendi kendine diyebilirsin ki:

“—Ben böyle yapıyorum, kendim şahsen ibadet ediyorum, gündüz de çalışıyorum, çoluk çocuğumun rızkını kazanmak için...”

Doğru, güzel... Bir bu iş var, yâni insanın iyi bir insan olması; bir de toplumu düzeltmesi, topluma faydalı olması var. Toplumda birisi yanlış bir iş yapıyorsa, bir de onu engellemek lâzım!.. Meselâ bir gemiye binmişsiniz, birisi geminin altını deliyor... Deldirtmezsiniz, çünkü gemi batar. Gemi batınca hepiniz zarar görürsünüz. Devlet gemisini de, vatanı da kimsenin delmeğe, bölmeğe, parçalamağa, yıkmağa hakkı olmadığı için, toplumsal görevler de var... Onları da güzel yapmak lâzım, o hususta şuursuz olmamak lâzım!..

Yâni sabahtan akşama işinin peşinde, tarlada, sabanının arkasında, öküzün peşinde ömür geçirmemek lâzım! Toplumda zararlı insanların zarar yapmaması için de çalışmak lâzım! Topluma yararlı işler yapmağa da çalışmak lazım!.. Mevlâsıyla da baş başa kaldığı zaman, göz yaşları içinde, ibadetini aşk ile, şevk ile yapmak lâzım!..

İnsan bunları bilmiyorsa, gelsin buralarda görsün! Beğenmediği insanların, pis Arap dedikleri insanların, ne kadar ihlâsla güzel ibadetler ettiklerini görsün! Veyahut dünyanın her yerinden gelen ihlâslı, imanlı, mübarek insanların Cenâb-ı Mevlâ’ya aşk ile, şevk ile ne güzel kulluklar yaptıklarını görsün!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemize, hakkı hak olarak görmeyi, onu işlemeyi nasib eylesin... Bâtılı bâtıl olarak görüp ondan korunmayı nasib etsin... Kulluğunu, yâni her yönde hayatı sürüşte ona itaat ederek, ibadet ederek yaşamayı nasib eylesin... Kulluğuna aykırı işler yaptırmasın, isyan ettirmesin... Nefse, şeytana kul etmesin, dünyaya esir eylemesin, ahireti unutturmasın! Rızasına uygun yaşamayı nasib eylesin... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàhi ve berekâtühû!..

05. 12. 1997 - Medine

17. GÜZEL KULLUK İÇİN ÇALIŞMAK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Nereden konuştuğumu söylemeden önce radyomuzun ilgililerini ve programlarımıza, çalışmalarımıza yardımda, katkıda bulunan herkesi candan tebrik etmek istiyorum. Çünkü radyomuz, *Büyük Anadolu Gazeteciler Birliği* tarafından yılın radyosu seçilmiş. Serbest bir heyet teşkil etmişler —güdümlü bir heyet değil— ve onlara serbest bir şekilde sormuşlar:

"—En güzel radyo hangisidir?" diye...

El-hamdü lillâh, "Bizim dinimizi, ilmimizi, irfanımızı en medenî, en şehirli, en güzel anlayışla anlatıyor." diye, bir... "Uzlaştırıcı, kavgacı değil, barıştırıcı bir üslubu var." diye, iki... "Çığırtkanlık, yağcılık yapmıyor." diye, üç... Ondan sonra, "Ne yaptığını bilen, vakur bir radyo!" diye, Ak-Radyomuzu, Akra'mızı birinci seçmişler; çok büyük bir başarı... Bu başarıya katkısı olan bütün kardeşlerimi ve tabii çalışmalarımıza teveccüh gösteren siz dinleyicilerimizi de candan tebrik ediyorum.

Cenâb-ı Mevlâ çalışmalarımızı hep böyle en başarılı, en önde yürütmeyi hepimize nasîb eylesin... Cenâb-ı Mevlâ'nın yolunda, din-i mübîn-i İslâm'a ve aziz ve muhterem Ümmet-i Muhammed'e en güzel hizmetler yapmayı nasîb eylesin... Başarılarımızın devamını Cenâb-ı Mevlâ'dan şu mübarek günlerde niyaz ederim.

a. Endonezya'dan İzlenimler

Size konuşmamı Endonezya'nın başşehri Jakarta'dan yapıyorum. Yâni, Almanya filân derken mukaddes beldelere, mukaddes beldelerden de el-hamdü lillâh buraya geldik. Biliyorsunuz, Endonezya dünyanın en kalabalık müslüman ülkesi, 200 milyon nüfusu var ve bu nüfusun —bugün bizi gezdiren şoförün ifadesine göre— çok büyük çoğunluğu, % 90'ı müslüman. Arada tabii, bölgeye yakın yerlerden gelmiş hindu, budist ve daha başka hristiyanlar var. Sömürgecilik zamanında yerleşmiş olabilirler, hristiyanlığı yaymış olabilirler.

Halkın fakiri çok fakir... Fakirlikle ilgili, Peygamber SAS Efendimiz'den rivâyet edilmiş bazı cümleler var; fakirlik nerdeyse küfür gibi, kâfir oluş gibi zor bir durum... Çünkü insan öyle bir duruma düştüğü zaman, eğer sabretmesini bilemezse, Cenâb-ı Mevlâ'nın kaderine tahammül edemezse, çok hatalı işler yapar da, Allah korusun çok kötü durumlara düşebilir.

Tabii böyle fakir olunca, insan çoluk çocuğunu yetiştire-meyebiliyor, tahsil yaptıramayabiliyor. Derken, onlara tahsil yaptıracağız filân diye birileri onları alıp, başka ilimlerle, irfanlarla, zihniyetlerle yetiştiriyorlar ve evlâtlarımız, yâni Ümmet-i Muhammed'in evlâtları maalesef iyi korunamayabiliyor. Bir insan başka türlü yetiştiği zaman, başka insan oluyor. Hangi kafanın, hangi zihniyetin, hangi düşüncenin ışığı altında, güdümü altında yetişmişse, onun dışına çıkmak kolay bir şey değil. Doğruyu bulmak çok zor... Kendi tahsil ve anlayışını kırarak, yanlış ise onu kırıp kabuğundan çıkmak, toprağın altından yeryüzünün üstüne çıkmak, fışkırmak, karanlıklardan ışığa gelmek —Allah yardım etsin— kolay olmuyor. Çok çalışmamız lâzım!..

Buraları uzun zamanlar Hollandalıların, Avrupalıların baskısı, sömürgesi altında kalmış; müslüman insanlar sömürge halkı olarak esir gibi sömürülmüşler. Tâ oralardan buralara gelmişler, sömürmüşler.

Tabii bir yönetim, Cenâb-ı Hakk'ın rızasına uygun bir yönetim olmalı!.. Allah'ın emirlerinin uygulandığı, zulmün olmadığı, sömürünün olmadığı, herkesin insanca saygı gördüğü, zenginlikten, fakirlikten dolayı ayrılmadığı, sadece takvâ, ahlâk, âdab bakımından ve iman bakımından farklı olduğu, güzel bir insanlık ortamı inşâallah olur ileride... Onun olması için çalışmak lâzım, onu temennî ediyoruz. Tabii bunun için de çalışmamız lâzım!

Ben bunları dînî duygularla, dinimiz yayılsın diye söylüyorum. Fakat aslında, bunun aynı zamanda bir millî ülkü de olması lâzım! Avrupalıların millî ülküsü olmuş; o ülkeler buraları sömürmek için buralara asker göndermişler, çeşitli çalışmalar yapmışlar, misyoner göndermişler, din kuruluşlarını desteklemişler. Din kuruluşlarını, kendilerinin varlığının ve yayılmasının bir parçası olarak kullanmasını hiç geriye bırakmamışlar. Din adamlarına çok büyük fırsatlar vermişler.

Devlet dînî yayılmaya, dînî çalışmaya çok büyük masraflar ayırmış, halâ da ayırıyor. Her çalışan insanın maaşından —bordro diyoruz ya— maaş cetvellerinden, maaş eline geçmeden kilisenin payı % 7, % 6, neyse kesiliyor. Düşünün, her çalışan insandan bu kadar kesilince, devlet kadar kuvvetli, devletten daha fazla kuvvetli bir teşekkül ortaya çıkıyor ve tabii bunlar da kendi inançlarını yaymak için çalışıyorlar.

Elimde ince bir İngilizce kitap var, İngiltere'den almıştım. Endonezya Cumhuriyeti, buralarda dînî propagandaları kısıtlayan bir karar çıkartmış; herkes böyle dinî propaganda yapmasın filân diye... Hemen en büyük tepkiyi Avrupalılar göstermiş. Bu elimdeki broşür de, müslüman olmuş bir Avrupalı tarafından yazılmış bulunuyor.

Bizim buralardan ülke olarak haberimiz yok, dikkatimiz de zayıflamış. Belki hilâfetin olduğu zamanlarda, dünyanın her yeriyle ilgilenme durumu mevcuttu yöneticilerde... Fakat o zamanlar iletişim, haberleşme bu kadar gelişmiş durumda değildi. O bakımdan kurulamamış. Ama ben şimdi çok büyük bir şevk ile,

çok büyük bir aşk ile, böyle uluslararası bir kardeşlik ortamının oluşabileceğini düşünüyorum, temennî ediyorum.

İnşâallah buralarda da arkadaş grupları, arkadaş heyetleri, muhabbet bağları tesis ederiz. Dünyanın her yerindeki müslümanlar birbirleriyle tanışır. İnşâallah radyomuzun bu başarısı gibi, televizyonumuz da büyük başarı sağlar; uluslararası ilginç haberleri size anında aktarırız. Tabii konuşuldukça insanın ilgisi, bilgisi nisbetinde artar. Bilgilendirildikçe, onun da ilgisinin derecesi yükselir. Bunlardan bahsetmeliyiz ki, halkımızın ilgisi de genişlesin, atılım şevki artsın, dünya üzerindeki çalışmaları fazlalaşsın.

Tabii bu, mânevî bakımdan bir fayda ama, maddî bakımdan da faydalı... Dilerim, devlet yetkilileri de, ilgililer de bunları anlarlar ve bu hususta çalışan hayır kurumlarına yardımcı olurlar, destek olurlar. Çünkü tanıtılmamız ve dış ülkelerle ilişkilerimizin arttırılması, dışişlerinin önemli bir görevi olmalı. Tanıtma ve bir takım bağların kurulması, iktisadî bağlar, eğitim bağları, ilim irfan alış verişi, haberleşme ve ziyaretleşme, seyahat bağları, çeşitli bağların kuvvetlenmesi lâzım. İnşâallah bunları yapmak istiyoruz.

Şimdi ben Endonezya'dan konuşma yaptığım için, oradaki arkadaşlarımdan ricâ ediyorum, Türkiye'deki kardeşlerimizden bir heyet Endonezya ile ilgilenmeye başlasın! Endonezya ile ilgili bilgiler toplasınlar, bir güzel dosya haline, kalın bir kitap haline getirsinler! Kendi aralarında, "*Endonezya'yı Tanıma ve Endonezya ile Dostluk Derneği*" diye bir dernek kursunlar!

Çünkü, uzak diye düşünülecek devirde değiliz, 21. Yüzyıl'a giriyoruz ve bu Uzakdoğu, Güneydoğu Asya, Doğu Asya, Japonya, Kore, Singapur, Malezya, Endonezya önemli gelişmeler gösteriyorlar. Bizim için bu gelişmeleri takip etmek çok faydalı olabilir. Arkadaşlarımdan öncelikle Endonezya-Türkiye dostluk derneğini kurmalarını istiyorum. Çünkü bir şeyi önce yapmanın fazileti, sevabı, ecri fazla olur. Arkadan gelenlerin sevapları, o ilk atılımı yapanlara verilir. Bu hususta teklifimi yapıyorum.

Endonezya çok hızla kalkınıyor, büyük bir hızla kalkınıyor. Nüfusu 1997 sayımlarında 200 milyon, dünyanın en kalabalık müslüman ülkesi oluyor. Hızla kalkınınca da inşâallah güzel şeyler olacak. Bu Jakarta'ya havadan inerken, uçak ilkönce sular basmış olan pirinç tarlalarının üzerinden alçalıyor. Şöyle baktık, ağaç bile yok. Her taraf sel basmış tarlalar, yâni pirinç ekimi filân yapılan yerler... O zaman biraz içimiz burkuldu, demek ki bu İslâm ülkesi de tatsız tuzsuz bir yer gàliba, çöl filân gibi derken, şehre yaklaşınca yeşillikler başladı. Bugün de biraz şehrin bazı yerlerini gezdik, gördük, biraz daha yakından tanımağa çalıştık.

Yâni benimki, dînî konuşma yanı sıra biraz da böyle seyyah konuşması gibi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi* gibi oluyor ama, bunun da dînî faydalar sağladığını düşünüyorum. Çok önemli konumu var, yâni yeryüzü coğrafyasında Endonezya'nın önemi var. En büyükleri; Borneo, Sumatra, Java adaları olmak üzere, 13.500 adadan müteşekkil, bir adalar ülkesi...

Bu Onaltıncı Yüzyıl'dan beri bilinen bir şey ki, Java müslümanları, iyi müslümanlar... Bugün konuştuğum kimseler de, halkın köylerde, şehirlerde müslümanlığı bağlı olduklarını söylediler. En küçük yerlerde bile büyük camiler olduğunu söylediler.

Bugün gezdiğimiz bir Cebel mıntıkası var, yâni şehirden 30-40 kilometre uzakta dağlık bir mıntıka, bayağı yüksek bir yer... Ama yeşillikler arasında çay ziraatı yapılıyor, bizim Karadeniz'i andırıyor, Trabzon'u filân andırıyor. Güzel villalar var. Buralarda da, hep gezdiğimiz yerlerde başörtülü kızları gördük; öğleden önce okula giderlermiş, öğleden sonra da Kur'an kursuna giderlermiş. Bizim şoför de:

"—Bizim kız da öyle yapıyor." dedi.

Yâni, "Burada çocuklar iki okula birden giderler. Öğleden önce, tabii olarak eğitimlerini görürler; öğleden sonra da dînî eğitim görürler, Kur'an kurslarına devam ederler." dediler.

Hakîkaten cıvıl cıvıl böyle başörtülü çocuklar gördük, sevindik. Güzel bir şey... Yâni çocuklar hem dünyayı, hem dini öğrenirse, ileride onlar güzel hizmetler yaparlar.

Endonezya, Malezya ile Avustralya arasında yer alıyor. Doğusunda da, Papua Yeni Gine ile, onun kuzeyinde Filipinler var; onlara komşu... Oralarda da tabii müslümanlar var ama, ülke

olarak onlar ayrı. Batısı boş, yâni dünyanın üçüncü büyük okyanusu olan Hint Okyanusu var. Bir özelliği de, en çok faal, yâni patlayan, çatlayan yanardağı olan ülke... 400 faal yanardağı olduğu söyleniyor.

Demek ki, buralarda biraz kalsak, televizyonumuz da faaliyete geçse, sadece böyle radyo haberi olarak değil, buralardan dînî başka haberler de aktarabileceğiz.

Allah bu müslüman ülkeye, buradaki sevimli, güleç yüzlü, böyle bizi sıcak karşılayan müslüman halka yardımcı olsun... İslâm dünyasının her yerine güzellikleri, ahlâkı hàkim eylesin... Tabii bizim de çalışmamız şartıyla... Çünkü çalışma bir kanun;

وَأَنْ لَيْسَ لِلْاِنسَانِ إِلاَّ مَا سَعٰى (النجم:٣٩)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ saâ.*) "İnsanoğluna neye çalışıyorsa onun sonucu verilir. Çalışmasından gayrı bir şey verilmez." (Necm, 53/39) buyruluyor.

İnsan neye çalışırsa onu elde eder, ona ulaşır. Çalışmadığı zaman da, istese de o imrendiği şey eline geçmez. Onun için müslümanın da, istediği şeyin oluşması için gayret göstermesi, çalışması lâzım!..

b. Ramazan Yaklaşıyor

Mekân olarak Endonezya'dayız, zaman olarak da Şa'ban ayının ortasındayız. Birkaç gün sonra, pazarı pazartesiye bağlayan gece Berâet Kandilimiz olacak. Şimdiden hepinizi tebrik ederim... İnşâallah pazar günü ayrıca, —sağ olursam, Allah imkân verirse— Berâet Kandili ilgili bilgileri de size canlı yayınla aktarmak isterim.

Tabii Ramazan-ı Şerif'e az kaldığını da gösteriyor Berâet Kandili, yâni on beş gün sonra Ramazan gelecek demek... Ramazanın heyecanını zaten Hicaz'dayken, Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere'de gördük. Gittikçe umre için gelenlerin sayısı artıyordu, oteller tıklım tıklım dolmağa başlamıştı. Ramazan kalabalığı tabii fiatları bile değiştirmişti otellerde, artık Ramazan fiatları uygulanıyor diyorlardı.

Ramazan'a hazırlanmamız lâzım! Receb ayında tevbe edecektik, oruçlar tutacaktık. Şa'ban ayında gayretlerimizi arttıracaktık, ibadetlerimizi çoğaltacaktık... Ramazana nasıl hazırlanacağız? Safîleşmeye, kalbimizi tertemiz yapmağa çalışacağız. Günahlardan arınmağa çalışacağız. Cenâb-ı Hakk'ın sevgisini ve rızasını kazan-mağa çok gayret edeceğiz.

Tabii, biliyorsunuz, Peygamber-i Zîşan'ımız Muhammed-i Mustafa (*Aleyhi efdalü's-salâvati ve ekmelü't-tahiyyati ve't-teslîmât*) Efendimiz Hazretleri Allah'ın en sevdiği kul, yâni Habîbullah, Halîlullah, Allah'ın en samîmî dostu... *Halil* dost demek, *habib* sevgili demek... Allah'ın en samîmî dost kulu, Allah dostu, en sevgili kulu; *seyyidü'l-evvelîne ve'l-âhirin*, geçmişlerin geleceklerin efendisi; *eşrefü'l-verâ*, halkın, mahlûkatın en şereflisi; *Rasûlü's-sakaleyn*, insin ve cinnin peygamberi Muhammed-i Mustafa Efendimiz... Allah nice makamlar vermiş, hulük-u azîm üzere, en yüksek ahlâk üzere yaratmış ve yaşatmış.

Nümûne bir insan olarak, tarihe pırıl pırıl, nurlu harflerle yazılmış... Hani şanlı kimselere, altın harflerle yazıldı diyoruz; tabii Peygamber Efendimiz için, daha başka güzel kelimeler bulmak zorundayız. Efendimiz son derece yüksek bir güzel numûne... Hepimizin ona benzemesi lâzım. Allah-u Teàlâ Hazretleri insanoğlu içinde en yüksek makamı Peygamber Efendimiz'e verecek, Makàm-ı Mahmûd'u ona verecek. Livâü'l-Hamd, Hamd Sancağı elinde olacak; mahşer gününde bütün peygamberler, Hazret-i Adem'den Hazret-i İsâ'ya kadar, Mûsâ AS, İbrâhim AS, Nuh AS... hepsi Peygamber Efendimiz'in sancağı altında toplanacak. Allah bizi o peygamberlerle, sıddîklarla, şehidlerle, sàlihlerle, onun sancağı altında toplananlardan eylesin...

O, Allah'ın böyle en güzel sıfatlar verdiği, en beğendiği, en sevdiği kul olduğu halde, Allah'tan en çok korkan ve Allah'tan en çok sakınan insandı. Yâni, "Ben bu güzel makamlara eriştim, nasıl olsa benim istikbâlim, ahiretim teminat altında..." deyip asla gevşememiş ve herkesten çok ibadet etmiş. Yâni düşünüyor musunuz, biliyor musunuz, duydunuz mu; geceleri sabahlara kadar böyle ibadet eden kimi duydunuz?.. Peygamber Efendimiz'i

duydunuz. Bir secdesi yarı geceye kadar, öteki secdesi sabaha kadar; bütün gece ibadet ederek, ayakları şişerek çalıştı.

Gece böyle ibadete çalıştı, kulluğa çalıştı; gündüzleri de halkın işine koştu. İctimaî çalışmalarda fukaranın, dulların, yetimlerin iyiliğine çalıştı, küfrün, şirkin, sömürünün, insanların aldatmacılarının, kötülerinin def edilmesi için çalıştı. Hem içtimaî bakımdan, hem dînî bakımdan, hem ahlâkî bakımdan, hem maddî bakımdan, hem mânevî bakımdan, hep en güzel şeyleri yaparak vaktini geçirdi.

Tabii, ibret almamız gereken bir başka husus daha var: Peygamber Efendimiz bu kadar güzel sıfatlarla yaşamış bir insan olduğu halde, bir keresinde Abdullah ibn-i Ümm-ü Mektum RA, iki gözü a'mâ bir sahabi, Peygamber Efendimiz'in yanına geldi, gözleri görmüyor:

"—Yâ Rasûlallah!" diye hitab etti, soru sordu...

Fakat Peygamber Efendimiz'in yanında bazı insanlar vardı, onlarla konuşuyordu. Onları ikna etmek için, İslâm'ı onlara anlatmak, onları İslâm'a çekmek için çalışıyordu.

O cevap alamayınca:

"—Yâ Rasûlallah!.." diye sorusunu tekrarladı.

Peygamber Efendimiz yine ötekilerle konuşmaya devam etti. Abdullah ibn-i Ümm-ü Mektum yine:

"—Yâ Rasûlallah!.. Yâ Rasûlallah!.." deyince, Efendimiz tabii, hani, "Sırasını bilse de, birisiyle olan konuşmam bittikten sonra, o da söz alsa..." diye yüzünü buruşturdu, ekşitti. O konuştuğu insanlarla konuşmak üzere bu soru soran, iki gözü a'mâ Abdullah ibn-i Ümm-ü Mektum'a arkasını döndü. Biliyoruz ki, o zaman hemen Abese Sûresi nâzil oldu. Peygamber Efendimiz'in böyle yapmaması gerektiğini bildiren ayetler nâzil oldu. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

عَبَسَ وَتَوَلَّى . أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى . وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى .

أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى (عبس:١-٤)

(*Abese ve tevellâ. En câehü'l-a'mâ. Ve mâ yüdrîke leallehû yezzekkâ. Ev yezzekkeru fetenfeahü'z-zikrâ.*) (Abese, 80/1-4) *İlâ âhiri's-sûre...*

Yâni, Rasûlüllah Efendimiz'in o hali, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin îkàzına sebep oldu; îkàzının vahiy olarak, ayet olarak inmesine sebep oldu. SAS Efendimiz derhal durumunu düzeltti.

Yâni hatâlı bir durum olunca hemen kendisini düzeltiyor. Yapması gereken şeyi derhal yapıyor, hemen o tavrı alıyor. Yâni, ondan güzel oluyor, ondan en büyük oluyor. Ama şunu da anlıyoruz ki, Allah'ın emirleri tutulmadığı zaman hiç bir şakası yok, ceza da gelebilir, itab da gelebilir, azab da gelebilir, ikab da gelebilir. *İkab* ne demek? Ukùbet, ceza demek. *İtab* ne demek? İtab da, azarlama demek. Her şey gelebilir...

Onun için hiç şımarmadan, hiç gevşemeden ölünceye kadar üstün bir gayretle, yâni hayatı bir yarışa benzetirsek, yarı yolda bırakmadan, koşmaya devam ederek, birinci olmağa çalışarak, derece almağa çalışarak, gayreti sürdürmek gerekiyor. Peygamber SAS Efendimiz'in çalışmasından onu anlıyoruz. Biraz gevşetildiği zaman da, vaziyetin iyi olmayacağını anlıyoruz. Onun için, Allah'tan hem korku üzere olmalıyız, hem de ümit üzere olmalıyız.

c. Korku ve Ümit

Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[76]

لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ ، مَا طَمِعَ بِجَنَّتِهِ أَحَدٌ ؛ وَ

[76] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2109, no:2755; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.549, no:3542; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.334, no:8396; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.56, no:345; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.157, no:2879; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.392, no:6507; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.4, no:1000; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.427, no:8331; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.349, no:5056; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Hüsnü Zanni Bi'llâh*, c.I, s.29, no:19; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.265, no:5867; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.175, no:19148; RE. 359/7.

لَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ ، مَا قَنَطَ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ

(م . ت . حم . عن أبي هريرة)

ME. 971 (*Lev ya'lemü'l-mü'minü mâ inda'llàhi mine'l-ukùbeti mâ tamia bi-cennetihî ehad, ve lev ya'lemü'l-kâfiru mâ inda'llàhi mine'r-rahmeti mâ kaneta min cennetihi ehad.*)

İmam Müslim, İmam Tirmizî ve Ahmed ibn-i Hanbel gibi meşhur, kitapları çok kıymetli hadis alimlerinin rivayet ettiği sahih hadis-i şeriftir. Peygamber SAS Efendimiz ne buyurmuş, bu okuduğumuz hadis-i şerifin mânâsı ne, anlamı nedir:

(*Lev ya'lemü'l-mü'min*) "Eğer mü'min kul bilseydi, (*mâ inda'llàhi mine'l-ukùbeh*) Allah'ın indinde, Allah'ın yanında, Allah'ın evinde, ahirette ne gibi cezalar olduğunu bilseydi... Yâni kâfirleri nasıl cezalandıracak, münafıkları nasıl cezalandıracak, zâlimleri nasıl cezalandıracak; o cezaların şöyle neler olduğunu bir bilseydi; (*mâ tamia bi-cennetihî ehad*) cennete girmeye hiç kimsenin ümidi kalmazdı."

"—Ben bu kadar cezaları geçip de, Allah'ın cennetine nâil olabilirim, içeri girebilirim." diye hiç kimsenin aklının köşesinden geçmezdi, ümidi kalmazdı, korkudan beti benzi sararırdı. Cenneti temenni edemeyecek kadar kendisinin suçlu olduğunu hissedip de, korkudan sararıp solardı...

Tabii amacım sadece korkutmak değil, hadis-i şerif öyle geldiği için söylüyorum. Demek ki, mü'min kul, Allah'ın cezasını da düşünecek. Bazı insanların cezaya uğrayabildiğini düşünecek. Mü'minliğine güvenip, yan gelip yatmayacak; o cezalara uğramamak için var gücüyle çalışacak.

Hadis-i şerifin öbür tarafında da: (*Ve lev ya'lemu'l-kâfiru mâ inda'llàhi mine'r-rahmeti*) "Kâfir de Allah'ın huzurunda mü'min kulları için nice nice ikramlar, ihsanlar, lütuflar, bağışlar, mükâfatlar, sevimli, tatlı, güzeller güzeli şeyler, rahmetinin eseri olarak neler neler hazırlandığını eğer biliverseydi; (*mâ kaneta min cennetihî ehad*) o zaman, cennete girmekten hiç kimse ümidini kesmezdi."

“—Yâ Allah’ın rahmeti çok genişmiş, herhalde bize de lütfeder...” derdi.

Yâni kullarına nice mükâfatlar hazırlamış, nice nice ihsanlarda, ikramlarda bulunacak.

Tabii Allah’ın en büyük ikramı, kulu afv ü mağfiret etmesi... Çünkü, hiç kimse yaptığı işlerle doğrudan doğruya cennete giremeyecek; Allah kat kat mükâfatlandırdığı takdirde girebilecek... Yoksa kimseyi ameli, icraatı, faaliyetleri, ibadetlerinin ağırlığı, ücreti, cennetin parasını karşılayacak değil, cennete sokacak değil. Evet ibadet sevaptır, güzeldir, hac güzeldir, umre güzeldir, hatim güzeldir, namaz güzeldir, her şey güzeldir ama, bunlar aslında Allah’ın rahmetlerinin, ikramlarının terazisinin karşı kefesine koysan bir rahmetini, bir ikramını bile karşılayamaz. Hep lütfundan cennetine sokuyor.

“—Kâfir, Allah’ın kulları böyle afv ü mağfiret ediverip de, hatalı da olsa cennetine soktuğunu bilseydi, ümitsizliğe düşmezdi.” diyor Efendimiz. Yâni, ümitsizliğe düşmek de yok amma ben mü’minim diye şımarmak da yok. Bazısı diyor ki:

“—Ben mü’minim ne olacak yâni? Allah beni cennetine sokmayacak da kimi sokacak?..”

Mü’min olunca sen ne yapmış oluyorsun? *Lâ ilâhe illa’llàh* demiş oluyorsun, Allah’ın varlığını birliğini kabul etmiş oluyorsun. Zaten öyle, zaten Allah var, kâinatı yaratmış, eserinden, rahmetinden, icraatından belli, her şey onun elinde... Elbette varlığını, birliğini akıllı insan kabul edecek. Yâni aslında çok büyük bir şey yapmıyor amma, doğru bir şey yapıyor. Onun mükâfatını Allah kat kat arttırdığı için cennetine sokuyor.

Onun için, muhterem kardeşlerim, mü’minliğin güzel bir şey olduğunu bileceğiz. Yine de insan, Allah’ın kahrına gazabına uğrayabileceğini düşünecek, ayağım kayabilir diyecek, şımarmayacak, gevşemeyecek. Allah’a kulluğu da, arttıra arttıra devam ettirecek.

Peygamber Efendimiz, Üç Aylar, yâni Receb, Şa’ban, Ramazan geldi mi, durumunu değiştirirdi. O kadar güzel Peygamber, ona rağmen gece ibadetlerini vs. arttırır arttırır; artık Ramazan’ın son on gününde i’tikâfa da girer, evine de gitmemeğe başlardı. Camide

gece gündüz ibadet etmeye, Kadir Gecesi'ni yakalayıp ihyâ etmeye bize nümûne olurdu.

Onun için, mü'min olduğumuza hamd edelim, Allah'a şükürler olsun ki, müslümanız. *El-hamdü li'llâhi alâ ni'meti'l-islâm, ve tevfîki'l-îmân, ve hidâyeti'r-rahmân...* Allah'ın hidayet vermesi, bizi mü'min eylemesi, imanımızın rızasına uygun olması, ömrümüzün ibadetleri yaparak geçmesi, el-hamdü lillâh çok güzel... Ama şımarmayacağız, ama gevşemeyeceğiz.

Kâfirler de kâfirliklerinin yanlış olduğunu bilecek. Allah affedebilir; mü'min olurlarsa, doğru yola girerlerse, zàlim zulmünü bırakırsa, kâfir küfrünü bırakırsa, müşrik şirkini bırakırsa, doğru yola gelirse, imana gelirse, geçmiş günahları Allah siler, cennetine sokabilir. Bu fırsatı kaçırmayacak. Bu fırsat ne zamana kadar?.. En son nefese kadar... En son nefes zamanı geldi mi, artık gözden perdeler kalkıp da ahiret görüldü mü, muhakkak ahirete gideceği anlaşıldı mı, o zamanki ye's imanının; yâni dünyadan artık ümidi kalmamış, ahireti görüyor, o zamanki imanın kıymeti yok...

O zamandan önce olacak. Yaşamaya ümidi varken, daha ölümü uzak görüyorken, hayat devam edecek diye düşünürken, Allah'a güzel kulluk etmeğe gayret edecek.

İşte Üç Aylar'da, Receb'i geçirdik, Mi'rac Kandili'ni yaşadık. Daha evvelden Receb'in başında Regàib Kandili'yle başladık, şimdi Şa'ban'ın ortasına geliyoruz, Berâet Kandili oluyor. Berâet Gecesi çok önemli bir gece, ondan sonra da Ramazan gelecek. Gayretlerimizi arttıralım, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

d. Cehennemin Bir Kıvılcımı

Peygamber SAS Efendimiz'in yine iki tarafı da ikaz edici bir hadis-i şerifini okuyarak, bitirmek istiyorum sohbetimi. Enes RA'dan rivâyet edildiğine, göre Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[77]

---

[77] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat,* c.IV, s.87, no:3681: Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.523, no:39487; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.97, no:18955; Süyûtî*, Câmiu's-Sağîr*, c.II, s.235, no:7413.

لَوْ أَنَّ شَرَارَةً مِنْ شَرَرِ جَهَنَّمَ بِالْمَشْرِقِ ، لَوَجَدَ حَرَّهَا مَنْ بِالْمَغْرِبِ

(ابن مردويه عن أنس)

ME. 970 (*Lev enne şerâreten min şerari cehenneme bi'l-meşrık, levecede harrahâ men bi'l-mağrib.*)

Cehennemin ne kadar korkunç olduğunu bildiren pek çok ayet-i kerimeler, hadis-i şerifler var ama bu da bir değişik... Değişik rivâyetleri okuduğumuz zaman da sevinç duyuyoruz; "İşte yeni bir hadis-i şerifi kardeşlerimize, sohbetimizde naklettik." diye seviniyoruz. Bu da bir başka rivâyet, başka şekilde cehennemin kötülüğünü anlatıyor:

"—Cehennemin kıvılcımlarından bir kıvılcım güneşin doğduğu maşrıkta olsa..." Yâni, şimdi biz dünyanın Türkiye'ye göre maşrık tarafındayız, doğu tarafındayız. Burada kocaman bir okyanus var, Pasifik Okyanusu var. Uçsuz, bucaksız, uzun bir mesafe öbür tarafa doğru... Daha doğuya giderseniz, gide gide belki Amerika'ya varırsınız ama, çok uzun bir mesafe... Yâni, bu taraf sanki denizle kesilmiş gibi. Burası maşrık...

"Maşrık tarafında —bizden uzak bir yer söyleyelim, diyelim ki Çin'de, Kore'de, Japonya'da— cehennemin bir şerâresi, yâni bir kıvılcımı olsa, onun hararetini mağribde olan kimse..." Mağrib, yâni batı neresi?.. Batı tarafta da batı ülkeleri, Avrupa ülkeleri var, Atlas Okyanusu var; öbür tarafta Amerika var. "Maşrıktaki cehennem kıvılcımının hararetini, mağribdeki, yâni batıdaki bir insan duyardı."

Bu neyi gösteriyor?.. Kıvılcım nedir? Ateşin içinden çat diye çatlayıp, uçan, halının üstüne kadar gelen bir küçük ateş parçası. Yâni ateşe göre küçücük bir şey... Cehennemin içinden böyle çat çat diye çatlayan kıvılcım eğer maşrıka düşseydi, yâni doğuya düşseydi, mağribdeki insan onun hararetini duyar, yanardı. O kadar şiddetli... Cehennemin ateşinin ne kadar şiddetli olduğunu gösteren bir hadis-i şerif.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi cehenneme düşmeyen kullardan eylesin... Hatalar işleyip de, cezaları hak edip de, cezası tasdik

olunup da, kahrına uğrayıp da cehenneme düşen kullar olacak tabii... Bunların bir kısmı imanlı olduğu için, cehennemde yüzyıllarca yandıktan sonra, milyonlarca sene yandıktan sonra çıkacaklar. Bir kısım bahtiyarlar da, cehenneme hiç düşmeden cennete girecekler. Allah bizi cehenneme düşmeden, azaba giriftar olmadan cennete gidenlerden eylesin...

Çünkü şöyle bir şerâre, bir kıvılcım bile bu kadar korkunç oluyorsa, cehennemin içinde çatır çatır yananların ne kadar azab çekeceğini oradan anlamak mümkün.

e. Cennet Hanımlarının Güzelliği

Cehennemle ilgili pek çok hadis-i şerifler var. Onları açarak sohbeti uzatmak istemiyorum, cennetle ilgili son hadis-i şerife geçerek sohbetimi tamamlamak istiyorum:[78]

لَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، أَشْرَقَتْ عَلَى الْأَرْضِ ، لَمَلأَتِ الْأَرْضَ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ ، وَ لَأَذْهَبَتْ ضَوْءَ الشَّمْسِ ، وَ الْقَمَرِ

(ابن االمبارك ، طب. كر. ض. عن سعيد بن عامر)

ME. 969 (*Lev enne'mraeten min nisâi ehli'l-cenneti eşrakat ile'l-ardı, lemeleeti'l-arda min rîhi'l-misk, ve leezhebet dav'e'ş-şemsi, ve'l-kamer.*) Bunu Saîd ibn-i Amir RA riövâyet etmiş.

---

[78] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.59, no:5512; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.77, no:226; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.145; Ebû Dâvud, *el-Ba's*, c. I, s.81, no:80; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.147; Saîd ibn-i Àmir RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.38, no:34022; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten

Aynı konuda: Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2401, no:6199; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.181, no:1651; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.263, no:13806; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.411, no:7398; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.281, no:3148; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.411, no:3775; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.552, no:39315; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.89, no:18933; RE. 355/5.

Biliyorsunuz, cennette mü'min kullara verilen gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kimsenin hatırına, hayaline gelmedik sayısız nimetler var. Hadis-i şeriflerde böyle ifade ediliyor. Bir de köşkler, hizmetçiler, huriler var. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Lev enne'mraeten min nisâi ehli'l-cenneh*) "Cennet ehlinden olan kadınlardan bir kadın, yâni hùrilerden bir hùri kızı, (*eşrakat ile'l-ardı*) güneşin doğduğu gibi yeryüzüne şöyle bir görünüverseydi, nurlu yüzü gökyüzünden doğuverseydi; (*lemeleeti'l-arda min rîhi'l-misk*) o huri kızının misk kokusu, yeryüzünü dolduruverirdi. Tüm dünyaya, insanı bayıltan şahane bir koku doluverirdi."

(V*e leezhebet dav'e'ş-şemsi ve'l-kamer.*) "Bir huri kızı cemâlini o kadar gösteriverse, güneşin ve mehtabın ışığını söndürürdü, götürürdü." Huri kızının yüzü o kadar nurlu ki, güneş neymiş, mehtap neymiş?.. Onların ışığı sönüp kalıverirdi. Hani elektrik yandığı zaman, odadaki kandilin veya mumun veya kibrit alevinin kıymeti kalmadığı gibi, o kadar güzel!.. Tabii bunlar, bir tek nimetin Peygamberimizin mübarek ağzından şöyle bir ifadesidir.

Demek ki, cehennemin bir kıvılcımı doğuya düşse, batıdaki insan onun hararetinden yanardı, onu hissederdi. Cennetin hurilerinden bir tanesi gökyüzüne güneş doğduğu gibi görünüverse, doğuverse; cihan misk kokusuyla dolardı ve ayın, güneşin ışığı donuk kalıverirdi, dolunuverirdi. Eski Türkçe'deki kelime olarak dolunmak diyoruz ona, yâni ışığı sönük kalıverirdi.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi rahmetine erenlerden eylesin... Cemâlini görenlerden eylesin... Mü'min kulları için hazırladığı türlü türlü o nimetleri elde edenlerden, ona erenlerden eylesin... Cennetinde cemâlini görenlerden eylesin...

Şu mübarek günlerde, şu mübarek Şa'ban ayında, bu Berâet Gecesi'nde, bu cuma gününde Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi af ü mağfiret eylediği, sevdiği kulları arasına dahil eylesin... Hem dünyada, hem ahirette aziz ve bahtiyar eylesin. İslâm'ı ve müslümanları korusun... Kâfirleri, zâlimleri, dinsizleri, îmansızları, gaddarları, sömürücüleri bertaraf eylesin, fırsat vermesin... Kötülere kötülüklerini yaptırtmasın... İyileri dünyaya, cihana hàkim eylesin... Dünyayı da güzel amellerle, güzel

icraatlarla, yönetimlerle, bütün insanları mutlu edecek, güzel yaşanacak bir yer haline getirsin...

Lütfu çoktur, bizden istemek, o bizim Rabbimizdir, duamızı kabul ederse, istediklerimizi verir. İstediğimizi vermek, dualara icâbet etmek onun şanındandır. Allah duaları müstecâb olanlardan eylesin... Cennetiyle, cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin... Cumanız mübarek olsun... Bizi duadan unutmayın, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!

12. 12. 1997 - Jakarta / **ENDONEZYA**

18. YALNIZ VE TOPLU ZİKİR

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

a. Endonezya İlginç Bir Ülke

Size Endonezya'nın Jakarta şehrinden hitab ediyorum. Burası güney yarımkürede oluyor. Şimdi aldığım haberlere göre, İstanbul yoğun kar yağışı altındaymış ve bir hayli zorlanıyormuş İstanbul'daki kardeşlerimiz. Çocuklar kartopu oynuyorlarmış.

Ama burası güneşlik, ekvatora yakın bir yer. Bugün çok da güzel bir havası var. Başka günler kapalı oluyordu, sisli oluyordu. Çünkü burada iki mevsim varmış; bir yağmurlu mevsim, bir güneşli mevsim. Altı ay yağmurlu, altı ay güneşli... İşte muson yağmurları denilen yağmurlar başladı mı, şakır şakır devamlı yağmur yağarmış. Ama bu yağmurlu mevsim geldiği halde, bizim burada bugün hava gayet güzel. Otelin yirmi beşinci katından denizi görüyorum, vapurların gittiğini görüyorum. Güzel bir yerdeyiz, güzeli bir gündeyiz, sıcak bir yerdeyiz. Soğutucu cihazlar çalışıyor dairemizde, fazla sıcaktan rahatsız olmayalım diye...

İşte böyle ilginç gelebilecek ikinci husus, cuma namazını kıldık. Ben size şimdi burada konuşmayı cumadan sonra yapıyorum. Halbuki siz benim konuşmamı cumadan önce dinleyeceksiniz. Burada Türkiye'den beş saat önce güneş doğuyor, beş saat önde gidiyor. Cuma namazı da tabii beş saat önce kılınıyor.

Burada çok güzel bir cami bulduk, cumayı orada kıldık. Adına *el-Ezher Camii* demişler. Mısır'daki el-Ezher Üniversitesi'ne özenerek gàliba...

Evvelki cumayı İstiklâl Camii'nde kılmıştık. İstiklâl Camii güney yarımkürenin —veyahut Asya da dahil— en büyük camisiymiş. Endonezya'nın istiklâlini remzetmek için, belirtmek için yapılmış çok yeni bir cami. Hükümet sarayının karşısında çok

geniş bir alanda gerçekten muhteşem bir cami... Geçen cumayı orada kılmıştık. Fakat ben bu sefer bizim şoföre dedim ki:

"—Çok resmî bir cami olmasın; biraz daha sıcak havalı, resmî ağızlı olmayan bir cami olsun, samîmî bir camiye götür!"

Bu sefer de tarihi bir cami olan el-Ezher Camii'ne getirdiler. Soğan gibi kubbesi olan, üst katı, alt katı olan, üst katında bütün pencereler açık, fırıl fırıl rüzgar esiyor. Çok hoş bir cami... İnşâallah resimlerini alırız da, size televizyonumuzdan belki seyrettirme imkânımız olabilir. İşte böyle bir yerden size cuma konuşmamı yapıyorum...

Endonezya çok ilginç bir ülke... Daha önceleri Avustralyalı kardeşlerimiz, bizi Avustralya'ya çağırıyorlardı. Ara yerlerde, Singapur'da veya Kuala Lumpur'da mola vererek Avustralya'ya geçiyorduk... Bu sefer de Jakarta nasib oldu. Ama önceki senelerde Avustralya'daki kardeşlerimize, "Yâ şu Endonezya'yı bir görsek!" diyorduk. "Endonezya'da biraz sıkı bir askerî rejim var, dindar kimseler de hapse atılıyor." filân gibi sözler duymuştuk. Fakat biz bir hayli güzel gördük. Zaten buraya ilk gelişimiz ama, o söylenenler gibi görmedik veya biz hissetmedik...

Çok çok büyük bir şehir, 12 milyon nüfusu var. Çok modern, yüksek binaları var. Yepyeni, Amerika'da görülebilecek gibi, Avrupa'da az görülen binalar, çok büyük çarşılar var. Bu bizim Bakırköy'deki Galeria filân gibi, aynı isimle buralarda da toplu çarşılar var. Bizim kaldığımız otelin yanında da öyle. Anlaşılan Avrupalılar buralara çok sermaye getirmişler, çok yatırımlar yapmışlar.

Toplum çok kutuplaşmış durumda... Çok zengin insanlar ve çok zengince yaşam var bir tarafta... Öbür tarafta da gecekondular, çöplerin arasında çok fakir insanlar görülüyor. Hava da soğuk olmadığı için, sadece yağmurdan korunmayı düşünmüşler. Tenekelerden üstünü kapattıkları barakacıklarda, bazen bir katlı, bazen iki katlı, derme, çatma çivilenmiş, kontraplaklarla yapılmış barakalarda yaşıyorlar. Önleri çöplük, arkaları çöplük... Allah onlara da iyilik, hoşluk versin...

Endonezya'da gayrimüslimlerin sayısı çok az, belki yüzde on, belki yüzde beş... Ama sermaye onların elinde deniliyor. Bütün ülkelerde öyle oluyormuş umûmiyetle...

"—Paraya hâkim olan, cihana hakim olur!" diye iktisatçıların bir sözünü hatırlıyorum.

Önce paraya hâkim olmayı düşünmüşler ama, müslümanların da paraya hâkim olanları var; Suudlular gibi, Kuveytliler gibi... Onlar bu kuralı uygulayamıyorlar. Yâni, paralarıyla cihana hâkim olmak, ayrı bir hüner demek ki....

Allah Ümmet-i Muhammed'e iyilikler, hoşluklar versin... Zenginler fakirlerin halinden anlasın, zenginliği onlarla paylaşsın. Hayır hasenât yapsın, fakirlik yok olsun... Hem dünyada, hem ahirette herkes mutlu olsun diye temennî ediyorum.

b. Zikreden Kimsenin Misâli

Bugün ilk hadis-i şerif İmam Buhàrî RA'dan. Biraz kendimi İmam Buhàrî Hazretleri'yle hemşehri gibi sayıyorum, kökenimiz Buhàra'danmış. Onun Ebû Musa el-Eş'arî RA'dan rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[79]

مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ ، وَالَّذِي لاَ يَذْكُرُ رَبَّهُ ، مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ

(خ. عن أبي موسى)

(*Meselü'llezî yezküru rabbehû, ve'llezî lâ yezküruhû, meselü'l-hayyi ve'l-meyyit.*) *Sadaka rasûlü'llàh*...

Niye Buhàrî ismini söyledim? Özbekistan'da kabrini ziyaret etmiştik, en büyük hadis alimlerinden... En sağlam hadis-i şeriflerin toplandığı hadis kitaplarının başında, İmam Buhàrî'nin kitabı *Sahih-i Buhàrî* geliyor. Zaten, bizim Diyanet İşleri Başkanlığı da Buhàrî'nin kitabının açıklamasını, on iki cilt ve bir de içindekileri güzelce bulmaya yarayan yardımcı bir ciltle, on üç cilt halinde neşretti. Bütün dinleyicilerime okumalarını, dikkatle, ellerine kalem alarak, altlarını çizerek okumalarını tavsiye ederim.

---

[79] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2353, *Deavât* 83/66, no:6044; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.377; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Çok kıymetli bir kaynak kitap... Oradan bir hadis-i şerif söylendi mi, tamam, herkese tatmin duygusu gelir, akan sular durur. "Tamam, İmam Buhârî rivâyet etmişse, o hadis-i şerif sağlamdır." diye.

Bu hadis-i şerif zikirle ilgili. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki bu sahih hadis-i şerifte:

(*Meselü'llezî yezkürü rabbehû, ve'llezî lâ yezküruhû*) "Rabbini, Mevlâsını, yaradanını zikreden insan ile zikretmeyen insan, (*meselü'l-hayyi ve'l-meyyit.*) diri ile ölmüş kişiye benzer. Yâni Allah'ı zikreden diri gibidir; Allah'ı zikretmeyen ölmüş kişi gibidir, canı çıkmış kişi gibidir."

Demek ki, Allah'ı zikretmek son derece kıymetli ve Allah'ı zikredenler bir çeşit hayatla *hay*, yaşam durumunda, yüksek bir mânevî yaşama sahipler. Allah'ı zikretmeyenler de maalesef, mânevî bakımdan ölmüş durumda...

Tabii her cuma çeşit çeşit konuları size okuyarak, konularda bir çeşitlendirme yapmak istiyoruz. Böylece merakı canlı tutmak, ilgiyi canlı tutmak güzel bir şey... Bunu yapmak lâzım! Yeknesaklıktan, hep aynı şekilde, biteviye işin böyle gitmesinden korunması lâzım çalışmaların...

Bugün bu zikir konusunu seçtik. Türkiye'de bazı kimseler zikrin bir ibadet olduğunu bilmez. Bazıları çok iyi bilir ve yapar, bazıları hiç bilmez, bazıları da zikrin karşısında... Sanki zikir, sanki elinde tesbih olmak, sanki Allah'ı zikretmek suçmuş gibi düşünür, müslüman olduğu halde...

Müslüman olmayana ne diyelim?.. Onlar İslâm'ı bile suç olarak görürler, imanı, ibadeti de suç olarak görürler. Müslümana düşman olurlar. Saldırırlar, öldürürler... Kafkasya'da, Balkanlar'da, Bosna-Hersek'te, başka yerlerde gördüğümüz gibi... Kâfirin tabii huyu öyledir, yâni yılan ısıracak, akrep sokacak... Ona bir şey diyemeyiz ama, mü'minin zikre düşman olması anlaşılır bir şey değil!

Ben anlıyorum tabii, çünkü insanoğlunun aklı çok acaip bir varlık. Bir levha gibi veya hamur gibi, her çeşit şekli alabilen bir madde gibi... Birisi onu alıp da yoğurur, bir şekil verirse, hangi şekli verirse akıl öyle oluyor. Yâni biz aklı böyle gerçekleri bulan bir alet diye düşünüyoruz, ama akıl gerçekleri bulamıyor.

Bakıyorsunuz bilmem kaç yüz milyonluk koca Hindistan'da öküze, ineğe tapıyor millet... Öküze tapılır mı?.. Akla sığar mı, mantığa sığar mı?.. Söylesen, kıyamet kopar. Gidip de orada:

"—Yâhu öküze tapmayın!" desen, Hindular ayağa kalkarlar, silâhlarına sarılırlar, cami yıkarlar, müslüman öldürürler.

Akla mantığa sığmaz ama, yapıyorlar.

Japonlar da Güneş'e tapıyorlar. Bu kadar akıllı, bu kadar çalışkan, bu kadar karınca gibi, arı gibi vızıl vızıl çalışan, delicesine çalışan insanlar; ama inançları bozuk... Demek ki, akıl başlı başına gerçeği bulmaya yeter bir alet olmuyor. Ayrıca aklın bir şeyle yönlendirilmesi lâzım! İşte, bazılarının akılları, kafaları da hamur gibi olduğu için, onu eline alan, ona bir başka bir şekil verirse; sivri şekil verirse sivri oluyor, yamuk şekil verirse yamuk akıl oluyor.

O zaman akla güvenmemek lâzım! Aklın imanla, vahiyle yönlendirilmesi, doğruyu görecek hale gelmesi lâzım!.. Bir de Allah'ın tevfikinin refîk olması lâzım. Allah yardım ederse, oluyor. Allah yardım etmezse, insan gerçekleri göremeyebiliyor.

Elimde Amerika'da verilmiş bir makale vardı. Okuyacağım da inşâallah özetini de size sunacağım. Bu meşhur alim Newton, inanç hakkında çok ilginç şeyler söylemiş. İnşâallah onu okuyup, özetini size sunacağım. Çünkü çok meşhur bir kimse... Böyle meşhur kimselerin, böyle akıllı kimselerin fikirlerini bilsinler öteki insanlar da, akıllarını başlarına toplasınlar diye...

Hàsılı, Türkiye'de bazıları zikrin karşısında... Niye karşısındasın, zikrin nesi fenâ?.. Allah'ı zikrediyor; Allah'ı zikretmek fenâ mı?.. Kur'an-ı Kerim'de var, hadis-i şerifte var. Kur'an-ı Kerim'de Allah çok zikretmeyi tavsiye buyuruyor. Okuduğum hadis-i şerifte de zikreden kimse canlı, dipdiri bir kimseye benzetiliyor. Zikretmeyen, zikirsiz bir kimse de ölmüş, cansız, işi bitmiş kimseye benzetiliyor. Bu kadar farklı, bu kadar önemli! O halde zikir yapmamız lâzım!..

Bir de şu var, aziz ve muhterem kardeşlerim: Dünyada her çeşit laf söyleniyor, her çeşit fikir ortaya atılıyor, her çeşit iş yapılıyor. Yâni giyimli gezenler var, giyimsizler var. Çıplaklar var, açıklar var; kapalılar var, örtülüler var, çok örtülüler var... vs. vs.

İnsanlar çok çeşitli fikirlerde olabiliyor. Biz kendimiz, kendimizin ne olduğunu düşünmeliyiz, nasıl olmamız gerekiyorsa öyle yapmalıyız.

Nasıl olmamız gerekiyor?.. İyi müslüman olmamız gerekiyor. İyi müslümanlığın ölçüsü ne?.. Kur'an-ı Kerim'e uygunluk, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifine uygunluk.

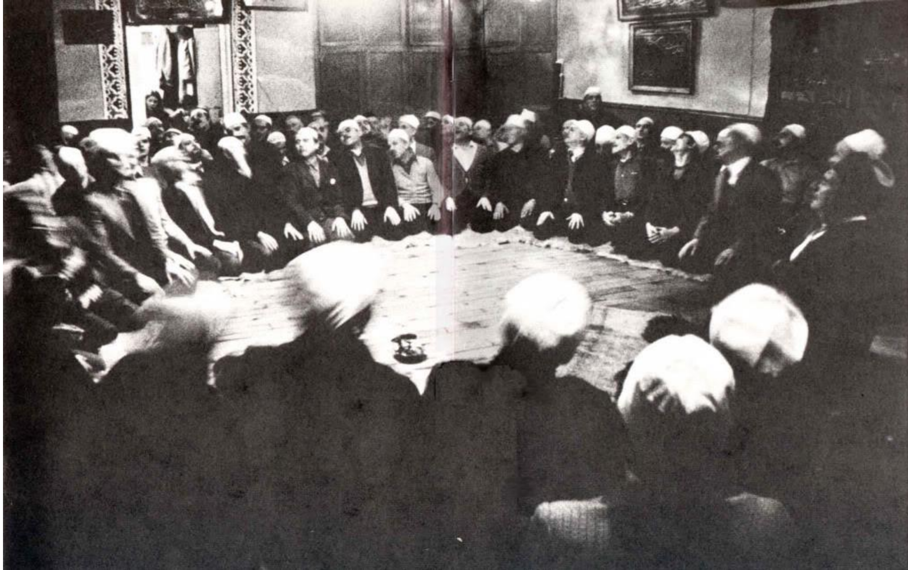
Ben niçin size, cuma vaazlarında hadis-i şerif okuyorum?.. "Dinin aslını öğrenelim, yanlışlardan kendimizi kurtaralım! Bir takım yaygın, fakat yanlış fikirleri kafamızdan, gönlümüzden, kalbimizden söküp atalım! Yanlışlar yaşamasın içimizde, hayatımıza yanlış yön vermesin!" diye...

c. Toplu Halde Zikretmenin Sevabı

Demek ki, Allah'ı zikretmesi lâzım! Peki tek başına mı zikredecek, toplu mu zikredecek?..

"—Toplu zikrederse olmaz, bak ona razı olamam!.."

Toplu zikir hakkında da hadis-i şerifler var. Şimdi uzun bir hadis-i şerifi parça parça okuyup, onun anlamını vererek sohbetimi tamamlamak istiyorum.

Bu da *revâhu'ş-şeyhàn* diyor. Yâni iki şeyh rivâyet etmiş bu hadis-i şerifi. Tabii buradaki şeyhten maksat, büyük alim demek. *Revâhu'ş-şeyhàn* dedi mi, İmam Buhàrî ile İmam Müslim, derya gibi iki büyük hadis alimi... En yetkili kimse oldukları için, onlara o unvan verilmiş. Onların rivâyet ettiği yine sağlam bir hadis-i şerif. Niye size sağlam bir hadis-i şerif okumaya özen gösteriyorum? Çünkü herkes, bir hadis söylense bile arkasından soruyor:

"—Bu hadis sahih mi?.."

"—Evet, bu hadis sahih!" demeyi seviyorum ben. "Evet ne istiyorsun yâni? İşte bu hadis-i şerif sahih; dinleyecek misin?.. 'Bu hadis sahih mi?' diye sordun; dinleyecek misin, tutacak mısın?.."

Bazısı dinlemek için sormuyor, itiraz etmek için soruyor:

"—Bu hadis sahih mi?.."

"Bu hadis sahih mi?" derken, "Sahih değildir." demek istiyor, inkâr etmek istiyor ama, sahih deyince o zaman yüzünü buruşturuyor. "Tamam, teslim oldum, kabul!" demiyor. Kabul etmiyor. O zaman onun, "Hadis sahih mi?" diye sormasının da kıymeti yok, çünkü kötü maksatla soruyor. Doğruyu öğrendikten sonra doğruya uymuyor.

Bu hadis-i şerif de sahih:[80]

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ لِلّٰهِ تَعَالٰى مَلاَئِكَةً ، يَطُوفُونَ فِي الطُّرُقِ ، يَلْتَمِسُونَ أَهْلَ الذِّكْرِ ، فَإِذَا وَجَدُوا قَوْمًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ ، تَنَادَوْا : هَلُمُّوا إِلَى حَاجَتِكُمْ ! فَيَحُفُّونَهُمْ بِأَجْنِحَتِهِمْ إِلَى

80 Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2353, *Deavât* 83/66, no:6045; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2069, no:2689; Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.28, no:3524; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.251, no:7418; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.139, no:857; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.672, no:1821; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.319, no:2434; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.399, no:531; Taberânî, *Dua*, c.I, s.531, no:1895; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.376; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.414, no:1747; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.230, no:8306.

السَّمَاءِ الدُّنيَا.

ME. 183/35 (*Kàle rasûlü'llàh SAS:*) Peygamber Efendimiz buyurmuş ki: (*İnne li'llâhi teàlâ melâiketen yetùfûne fi't-turùkı yeltemisûne ehle'z-zikri*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bazı melekleri vardır ki, onlar yollarda dolaşırlar, zikir ehlini ararlar. Zikir ehlini arayarak, her tarafa dağılıp yollarda dolaşır bu melekler. Allah'ın bazı melekleri zikir yapan insanları arıyorlar, çevreye dağılıyorlar, her tarafta onları arıyorlar."

(*Feizâ vecedû kavmen yezkürûna'llàhe azze ve celle*) Böyle zikir yapan bir topluluk görürlerse; herhangi bir tanesi aziz ve celil olan Allah'ı zikreden bir kavme rastlarsa, (*tenâdev*) birbirlerine seslenirler: (*Helümmû ilâ hàcetiküm*) 'Hey, tamam, aradığınız buradaymış, gelin!' diye ötekileri de haberdar ederler.

Öbür melekler de oraya gelir. (*Feyehuffûnehüm bi-ecnihâtihim ile's-semâi'd-dünyâ.*) Kanatlarıyla tâ en yakın semâya, birinci semâya kadar yukarıya, onları çepeçevre çevrelerler, kuşatırlar, bu zikir yapan insanları... Zikir yapan insanları melekler kanatlarıyla kuşatırlar, *es-semâe'd-dünyâ*'ya kadar, birinci semâya kadar..."

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Ve lekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesàbîha.*) [Andolsun ki biz en yakın semayı kandillerle (yıldızlarla) donattık.] (Mülk, 67/5) buyruluyor ayet-i kerimede. Birinci semâ, yıldızların olduğu semâdır. Ondan sonra yıldızsız altı semâ daha vardır ki, oraların uzaklığını rakamlar bile ifade edemez.

Yâni kanat verilen melekler, göklere kadar onları çepeçevre sarıyorlar, kuşatıyorlar, kucaklıyorlar. Kucaklama gibi, yâni sevgiden...

فَيَسْأَلُهُمْ رَبُّهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ مِنْهُمْ: مَا يَقُولُ عِبَادِي ؟ يَقُولُونَ:

يُسَبِّحُونَكَ ، وَيُكَبِّرُونَكَ ، وَيَحْمَدُونَكَ ، وَيُمَجِّدُونَكَ.

(*Feyes'elühüm rabbühüm ve hüve a'lemü minhüm*) Allah-u Teàlâ Hazretleri her şeyi en iyi bildiği halde, o meleklerine sorar: (*Mâ yekùlü ibâdî*) "Benim kullarım neler söylüyorlar?" Yâni toplanmış o topluluk neler söylüyorlar diye, meleklere Allah-u Teàlâ Hazretleri hitab buyurur. Bildiği halde sorar meleklere...

(*Yekùlûn*) Onlar da derler ki: (*Yüsebbihûneke, ve yükebbirûneke, ve yahmedûneke, ve yümeccidûneke*) "Yâ Rabbî onlar sana tesbih çekiyorlar, tesbih ediyorlar, '*Sübhàna'llàh*' diyorlar... Sana tekbir getiriyorlar, '*Allàhu ekber*' diyorlar... Sana hamd ediyorlar, "*El-hamdü li'llâh*" diyorlar... Senin şânını yüceltiyorlar yâ Rabbî! Senin şânına uygun, senin seveceğin güzel sözleri söyleyerek vakitlerini geçiriyorlar."

فَيَقُولُ: هَلْ رَأَوْنِي ؟ فَيَقُولُونَ: لاَ ، وَاللَّهِ مَا رَأَوْكَ .

(*Feyekùlü: Hel raevnî?*) Allah-u Teàlâ Hazretleri meleklerine sorar ki: "Onlar beni gördüler de mi, bana "*Lâ ilâhe illa'llàh*" diyorlar, "*Allàhu ekber*" diyorlar, "*Sübhana'llàh*" diyorlar, hamd ediyorlar, şükrediyorlar... Yâni, beni gördüler de mi böyle yapıyorlar?"

(*Feyekùlûne*) Melekler de derler ki: (*Lâ, va'llàhi mâ raevke*) "Hayır yâ Rabbî, yemin olsun ki onlar seni görmedikleri halde böyle yapıyorlar."

Tabii, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni kullar göremez.

لاَ تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ ، وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ (الأنعام:١٠٣)

(*Lâ tüdrikühü'l-ebsàr*) "Gözler onu göremez." Yâni gözlerin algılayacağı tâkatin üstünde olduğundan görmez. Yoksa Allah-u Teàlâ Hazretleri her yerde hâzır ve nâzırdır. (*Ve hüve yüdrikü'l-ebsàr*) "Ama Allah hepsini görür; gözleri görür, gönülleri görür." (En'am, 6/103) Her şeyi bilir, her şeye gücü yeter Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin...

Melekler derler ki: (*Lâ, va'llàhi mâ raevke*) "Hayır yâ Rabbî, sana yemin olsun ki onlar seni hiç görmediler. Ama seni tesbih

ediyorlar, sana hamd ediyorlar, gözyaşları döküyorlar, '*Allah*' diyorlar, '*Lâ ilâhe illa'llàh'* diyorlar, aşık-ı sàdık işte bunlar..."

فَيَقُولُ: كَيْفَ لَوْ رَأَوْنِي ؟ يَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْكَ ، كَانُوا أَشَدَّ لَكَ عِبَادَةً ، وَأَشَدَّ لَكَ تَمْجِيداً ، وَأَكْثَرَ لَكَ تَسْبِيحًا.

(*Feyekùlü*) Allah-u Teàlâ Hazretleri meleklerine buyurur ki: (*Keyfe lev raevnî?*) "Beni görseler ne olurdu?"

(*Yekùlûn*) Melekler de derler ki: (*Lev raevke, kânû eşedde leke ibâdeten*) "Yâ Rabbî, eğer seni görmüş olsalardı, ibadetlerini aşk ile şevk ile daha çok yaparlardı, daha candan yaparlardı, mest ü hayran olarak yaparlardı. (*Ve eşedde leke temcîden*) Sana daha çok şânına uygun, yücelendirme sözlerini söyleyerek zikir yaparlardı. (*Ve eksere leke tesbîhan*) Seni daha çok tesbih ederlerdi, daha çok '*Sübhàna'llàh*' derlerdi. Aşkları, şevkleri ziyâdeleşirdi."

فَيَقُولُ: فَمَا يَسْأَلُونِي ؟ يَقُولُونَ: يَسْأَلُونَكَ الْجَنَّةَ . يَقُولُ: وَهَلْ رَأَوْهَا ؟ يَقُولُونَ: لاَ ، وَاللَّهِ يَا رَبِّ، مَا رَأَوْهَا.

(*Feyekùlü*) Allah-u Teàlâ Hazretleri meleklerine sorar: (*Femâ yes'elûnî*) "Pekiyi, benden ne istiyor bu kullarım? Yâni böyle toplanmışlar, '*Sübhàna'llàh*' diyorlar, '*El-hamdü li'llâh*" diyorlar, "*Allàhu ekber*" diyorlar..."

(*Yekùlûn*) Melekler de derler ki: (*Yes'elûneke'l-cenneh*) "Yâ Rabbî, senden cenneti istiyorlar."

(*Yekùl*) Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur: (*Ve hel raevhâ*) "Onlar cenneti görmüşler de mi istiyorlar?"

(*Yekùlûne*) Melekler de derler ki: (*Lâ*) "Hayır, onları cenneti görmeden böyle istiyorlar. (*Va'llàhi yâ rabbî, mâ raevhâ*) Yemin olsun ki, onlar cenneti görmüş değiller ey Rabbimiz! Görmüş değiller ama, görmeden böyle cennete aşık olmuşlar, cenneti istiyorlar."

يَقُولُ: فَكَيْفَ لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا ؟ يَقُولُونَ: لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا ،كَانُوا أَشَدَّ

عَلَيْهَا حِرْصًا ، وَأَشَدَّ لَهَا طَلَبًا ، وَأَعْظَمَ فِيهَا رَغْبَةً .

(*Yekùlü*) Bunun üzerine Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*Fekeyfe lev ennehüm raevhâ?*) "Eğer onlar cenneti görmüş olsalardı ne yaparlardı?"

(*Yekùlûne*) Melekler de derler ki: (*Lev ennehüm raevhâ, kânû eşedde aleyhâ hırsan*) "Eğer onlar cenneti görmüş olsalardı, cennete olan aşkları, şevkleri, hırsları, iştiyakları daha da artardı. (*Ve eşedde lehâ taleben*) Cennete istekleri daha da artardı. 'Ah şu cennete girsek, ah cennete dahil olsak!' derlerdi. (*Ve a'zame fîhâ rağbeten*) Rağbetleri daha da artardı."

يَقُولُ: فَمِمَّ يَتَعَوَّذُونَ ؟ يَقُولُونَ: يَتَعَوَّذُونَ مِنَ النَّارِ. يَقُولُ: وَهَلْ

رَأَوْهَا ؟ يَقُولُونَ: لاَ ، وَاللَّهِ يَا رَبِّ ، مَا رَأَوْهَا.

(*Yekùlü*) Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur: (*Femimme yeteavvezûn?*) "Neden sığınıyorlar?"

(*Yekùlûn*) Melekler de derler ki: (*Yeteavvezûne mine'n-nâr*) "Cehennemden sığınıyorlar yâ Rabbî!"

(*Yekùlü*) Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur: (*Ve hel raevhâ?*) "Onlar cehennemi görmüşler de mi cehennemden sığınıyorlar?.."

(*Yekùlûne:*) Melekler de derler ki: *(Lâ, va'llàhi yâ rabbi, mâ raevhâ*) "Hayır, vallàhî yâ Rabbî, onlar cehennemi de görmediler ama korkuyorlar. İşte görmedikleri halde cehennemden sığınıyorlar."

فَيَقُولُ: فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا ؟ يَقُولُونَ: لَوْ رَأَوْهَا ، كَانُوا أَشَدَّ مِنْهَا

فِرَارًا ، وَأَشَدَّ لَهَا مَخَافَةً .

(*Feyekùl)* Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur: (*Keyfe lev raevhâ?*) "Ey meleklerim! Eğer onlar cehennemi görselerdi, nasıl olurdu halleri?"

(*Yekùlün*) Melekler de derler ki: (*Lev raevhâ, kânû eşedde minhâ firâren*) "Ah eğer onlar cehennemi bir görmüş olsalardı, ondan kaçınmaya çok daha fazla dikkat ederlerdi. (*Ve eşedde lehâ mehàfeten*) Cehennemden çok daha fazla korkarlardı."

Allah-u Teàlâ Hazretleri her şeyi en iyi bildiği halde, bütün bu sorgulamaları, her şey açığa iyice çıksın diye soruyor meleklerine.

فَيَقُولُ: فَأُشْهِدُكُمْ، أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ .

(*Feyekùlü)* Sonra der ki: (*Feüşhidüküm, ennî kad gafertü lehüm*) "Ey meleklerim, şahit olun ki, ben sizi şahit tutuyorum ki, ben bu zikreden kulları afv ü mağfiret eyledim."

يَقُولُ مَلَكٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ: فِيهِمْ فُلاَنٌ لَيْسَ مِنْهُمْ، إِنَّمَا جَاءَ لِحَاجَةٍ ؟

فَيَقُولُ: هُمُ الْجُلَسَاءُ، لاَ يَشْقَى بِهِمْ جَلِيسُهُمْ (رواه الشيخان)

(*Yekùlu melekün mine'l-melâikeh*) Bu arada meleğin birisi kalkar der ki: (*Fîhim fülânün leyse minhüm*) "Yâ Rabbî! Onların içinde bir adam var, onlardan değil... Oraya bir iş için gelmiş, bir sebeple gelmiş. Bu zikredenlerden değil, aralarında başka bir sebeple bulunuyor. (*İnnemâ câe li-hàcetin*) Bir hâceti olduğu için, bir işi olduğu için gelmiş buraya yâ Rabbî. Bunlar gibi o amaçla toplanmış değil, başka bir sebeple gelmiş..."

(*Feyekùlü*) Buyurur ki Allah-u Teàlâ: (*Hümü'l-cülesâü, lâ yeşkà bihim celîsühüm.*) "Onlar öyle insanlardır ki, onlarla oturan insanlar mahrum olamaz, mahrum kalmaz." Yâni, "O mükâfâtımı ona da verin, onu da afv ü mağfiret ettim!" buyurur.

İki hadis-i şerif okumuş oldum. İkisi de iyi kitaplardan, sahih hadis-i şerifler. Demek ki, Cenâb-ı Mevlâ'yı zikretmeliyiz. *"Sübhàna'llàh... El-hamdü li'llâh... Allàhu ekber..."* demeliyiz. Allah'ı kalbimizde yâd etmeliyiz, unutmamalıyız. Allah'ın

cennetini istemeliyiz. Cehennemden Allah'a sığınmalıyız. Cehenneme düşmemek için, günahlardan kaçınmalıyız. Cenneti kazanmak için, ibadet ve tâat yapmalıyız.

Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin zikri için bir arada toplanmak da ne kadar güzel, ne kadar faydalı!.. Melekler insanların etrafını sarıyorlar, onları kanatlarıyla koruyorlar ve Mevlâ'ya onların hâlini anlatıyorlar.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi, Ramazan'ın yaklaştığı şu güzel günlerde, Şa'ban'ın son ikinci yarısında halini düzelten, kendisini ıslâh eden, Rabbinin istediği şekilde kulluk etmeye yönelen kullarından eylesin... Ramazan'a iyi bir şekilde girmeyi nasib etsin... Ramazan'ın mükâfâtından, feyzinden, bereketinden en iyi şekilde istifâde etmeyi nasib etsin...

Bayramlara ulaştırsın, hem dünyada, hem ahirette... Ahiretteki bayram tabii asıl mühim olan bayram... Cennete girip, Allah'ın rızasına, rıdvân-ı ekberine vâsıl olmak, cemâlini görmek... Onları da nasib eylesin, sevdiklerinizle berâber...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

19. 12. 1997 - Jakarta / **ENDONEZYA**

19. ZİKİR DERSİ

Evvelâ berâberce tevbe edelim:

Estağfiru'llàh... Estağfiru'llàh... Estağfiru'llàh...

Estağfiru'llàh, el-azîm, el-kerîm, ellezî lâ ilâhe illâ hû... El-hayye'l-kayyûme ve etûbü ileyh...

Allàhümme ente rabbî, lâ ilâhe illâ ente halaktenî... Ve ene abdük, ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteta'tü, eûzü bike min şerri mâ sana'tü, ebûu leke bi-ni'metike aleyye ve ebûu bi-zenbî, fağfirlî, feinnehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ente...

Yâ Rabbenâ! Yapmış olduğumuz, bugünkü yaşımıza kadar işlemiş olduğumuz hatalarımızı, günahlarımızı, suçlarımızı, kusurlarımızı lütfunla, kereminle bağışla... Bundan sonraki ömrümüzde bizi günahlara, hatâlara bulaşmadan sevdiğin kul olarak yaşamayı nasib eyle...

Tarikata girişte ilk yapılan iş tevbedir. Allah'a dönüş yapmağa *tevbe* derler. O halde anlaşılıyor ki, tevbe sadece "Tevbe yâ Rabbî!" demek değildir. Tevbe aslında insanın hayatının akışını, yönünü, yaşam tarzını değiştirmesi demektir. O bakımdan Allah'a tevbeyi güzel yapmak lâzım!..

İnsanın sadece hatası yoktur boynunda... Hatâsından, kusurundan, suçundan başka bir de kul hakları olabilir. Tevbe etmek kul haklarını silmez, kulun hakkını götürüp sahibine vermek ve helâlleşmek lâzım!..

Günahlarından, kul haklarından başka kılmadığı namazlar, tutmadığı oruçlardan dolayı da vebali olabilir. İnsanın bu dünyada iken kılmadığı namazları, tutmadığı oruçları ödemesi lâzım!..

Allah Habîb-i Edîbi hürmetine geçmiş günahlarımızı affetsin... Bundan sonraki ömrümüzde, Allah'ın sevgili kulu olarak yaşamağa bizi muvaffak eylesin, sevdiği işleri yapmayı nasib eylesin...

Bundan sonra devamlı abdestli gezin! Abdestli olan bir insana şeytan tesir edemez; insanın hayırları işlemesi kolay olur, şerleri işlemesi zor olur.

Her gün zikir vazifelerinizi yapın! Allah'ın rızasını kazanmak için en kestirme yol, en çok sevap kazanma şekli zikirdir.

Gününüzün münâsib bir zamanında, tercihan temiz, tenha bir yerde, kıbleye doğru diz çöküp oturun, gözlerinizi yumun; 25 defa "*Estağfiru'llàh*..." diye tevbe ederek başlayın! Sonra bir *Fatiha*, üç *Kul hüva'llàhu ehad* okuyun; Peygamber Efendimiz'e ve Peygamber Efendimiz'den bize kadar gelmiş geçmiş evliyâullah büyüklerimizin, mürşid-i kâmillerimizin, tarikat pirlerimizin ruhlarına bunları hediye edin! O mübarekler sizi sevsin, mânevî bakımdan yardımcı olsunlar.

a. Râbıta-i Mevt

Ölümü düşünmeyi Peygamber SAS emrediyor hadis-i şeriflerinde... Sevabı çoktur, faidesi çoktur, kalbi cilâlar, insanın feyzi artar ve gafletten uyanması mümkün olur, nefsi ıslah olur. Onun için ölümü güzelce düşünün!..

Şöyle kendinizi yatakta yatıyor gibi göz önüne getirin... Son anlarınızmış diye düşünün... Azrâil AS geliyor karşınıza, sizde bir heyecan başlıyor... Göğsünüze çöküyor, canınızı almağa başlıyor... Bir telâş, bir ter, bir korku ve bir acı... İmdâd-ı ilâhî erişip,

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) diyorsunuz, öylece ruhunuzu teslim ediyorsunuz...

Dostlar akrabalar başınıza toplanıyor. Elbiselerinizi soyuyorlar... Teneşir tahtasına koyuyorlar, yıkıyorlar... Kefenliyorlar, tabuta koyuyorlar, camiye getiriyorlar... Namazınızı kılıyorlar... Göz önüne getiriyorsunuz; işte cemaat tabutunuzu aldı götürüyor... İşte kabristana getirdiler, gömdüler... İmam talkın verdi... Cemaat dağıldı, gittiler...

Kabrin içinde Münker ve Nekir isimli iki melekle baş başa kalıyorsunuz. Melekler soruyor:

Kabrin içinde Münker ve Nekir isimli iki melekle baş başa kalıyorsunuz. Melekler soruyor:

“—Rabbin kim, dinin ne, peygamberin kim, kitabın ne, kıblen neresi?..”

“—Rabbim Allah, dinim İslâm, peygamberim Hz. Muhammed Mustafa, kitabım Kur’an-ı Azîmü’ş-şân, kıblem Kâbe-i Şerif...” diye onlara cevap verdiğinizi, kabrinizin genişlediğini düşünün!..

Ahiret aleminde evliyâullah büyüklerimizle, Cenâb-ı Mevlâ'nın zikr ü tesbihi ile vaktimiz geçerken, dünyanın da sonunun geldiğini, kıyametin de kopmağa başladığını düşünün!..

Kıyametin koptuğunu, insanların kabrinden kalkıp İsrâfil AS sûra üfürünce mahşer yerinde toplandığınızı düşünün... Binlerce yıl el pençe divan durulup bekleşildiğini düşünün... Herkesin birbirinden korkup kaçtığını, telâşa düştüğünü, mahkeme-i kübrânın kurulduğunu, insanların hesaba çağrıldığını, defterlerin açıldığını, sevapların günahların tartıldığını; iyilerin cennete gidip nasıl bahtiyar olduğunu, kötülerin cehenneme atılıp nasıl cayır cayır yanacağını ayet-i kerimelerin anlattığı gibi düşünün!..

Nefsinize deyin ki:

“—Ey nefsim, bu işin şakası yoktur. İnsan hayata bir defa geliyor, aklını başına topla!.. Bu dünyada yaşıyorken, elinde imkân varken cehennemden kendini kurtarmağa çalış!.. Cenneti kazanmak için ibadet ve tâate gayret göster!.. Cennet yoluna koştur! Hayatının bir anını bile boş geçirme!.. Nefeslerini zâyi etme, aklını başına topla!” diye nefsinize nasihat edin! İyi insan olmağa azmedin!

Râbıta-i mevt bu...

b. Râbıta-i Mürşid

İkinci vazife, zikrullahı beraberce yaptığımızı düşünün! Gözünüzü kapatın, bizi hocalarımızla, evliyâullah büyüklerimizle, karşınızda göz önüne getirin, gönlünüzü gönlümüze bağlayın!.. Bu bağlantı kuruldu mu, insanın gönlüne çok güzel duygular, fikirler gelir, feyizler gelir, nurlar gelir; yaptığı ibadetin tadını duyar, faydasını görür. Bunda başarı kazanınca, ilerleyince, Rasûlüllah Efendimiz’i görecek hale gelir.

Onun için bunu da güzelce yapın! Bu çalışmanın adı da *râbıta-i mürşid*'dir.

c. Râbıta-i Huzur

Üçüncüsü de, gözünüzü kapayın, Allahın huzurunda olduğunuzu düşünün!.. O her yerde hâzır ve nâzır... O bizi görüyor, biz onu göremiyoruz... O bizi duyuyor, biz onu duyamıyoruz ama; o bize şah damarımızdan daha yakın...

Deyin ki: "Yâ Rabbi, biliyorum ki sen yakınsın. Her yerde hâzır ve nâzırsın. Ben senin huzurundayım. Yâ Rabbi, ben senin iyi kulun olmak istiyorum. Bana yardım eyle, tevfikini refîk eyle de, seni zikreden, sana şükreden iyi kullarından olayım... Ben de senin sevdiğin ve râzı olduğun kulların arasına girebileyim..." diye dua edersiniz.

Allah, dua edilmesini sever. Dua ibâdettir. Ağzı çok dualı insan olun!.. Bu çok önemli... Ondan sonra zikre başlarsınız.

d. Zikirler

Ondan sonra, Allah'ın huzurunda olduğunuz mânâsını kaybetmeden, elinizde tesbihle zikre başlayın!..

Söyleyeceğim zikirler, Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği zikirlerdir. Günde:

1. 100 defa "*Estağfiru'llàh...*" deyin!

2. 100 defa "*Lâ ilâhe illa'llàh*" deyin!

3. 1000 defa "*Allah...*" deyin!.. (*Allah* lafza-i celâli müsâit olanlar tarafından beş bine kadar çoğaltılabilir.) Her yüz defasında:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

"*İlâhî ente maksùdî, ve rıdàke matlûbî*" deyin! Bu da hadis-i kudsîden alınma bir sözdür. "Yâ Rabbi, maksudum sensin, ben senin rızanı istiyorum!" demektir.

4. 100 defa Peygamber Efendimiz'e *salevat* getireceksiniz. (*Allàhümme salli ve bârik*'i okumak efdal. Kısaca, "*Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed.*" denilebilir.)

Melekler bu salât ü selâmı alırlar, Rasûlüllah'a arz ederler:

"—Yâ Rasûlallah! Filân ülkenin filân şehrinden filânca sana selâm gönderdi." derler.

Rasûlüllah SAS de selâmınızı alır, çok hayırlara erersiniz.

5. 100 defa *Kul huva'llàhu ehad Sûresi*... Bu çok önemli bir sûredir, çok sevaplı bir sûredir. Kur'an-ı Kerim'in üçte birini okumak kadar sevaplıdır.

Bu zikirleri böyle yaptıktan sonra dualar edeceksiniz. Kendinize dua edeceksiniz; dünyanıza ahiretinize... Annenizi, babanızı duadan unutmayacaksınız! Çünkü annesine babasına duayı terk eden kulu Allah sevmez. Ama insanın şeyhi Peygamber vekili olduğu için, anne babasından önde gelir. Hocanızı da duadan unutmazsınız.

Ondan sonra müslümanlara dua edersiniz. Konu komşunuza, yakınlarınıza, sevdiklerinize dua edersiniz. Allah ondan dolayı da mükâfatlandırır.

Tabii, zikir bu kadarcık değildir. Zikir başka zaman da yapılabilir. Onu da *zikr-i kalbî* ile yaparsınız.

Şimdi ben size zikir telkin edeyim, beni dinleyin:

—Lâ ilâhe illa'llah... Lâ ilâhe illa'llah... Lâ ilâhe illa'llah...

Buyurun, siz de hep beraber söyleyin, Allah şahid olsun:

—*Lâ ilâhe illa'llah... Lâ ilâhe illa'llah... Lâ ilâhe illa'llah...*

—Allah...

—*Allah...*

—Allah...

—*Allah...*

—Allah...

—*Allah...*

—Şimdi ağzınızı kapatın, gözünüzü de kapatın!.. Allah demeyi içinizden devam ettirin, sessiz olarak...

....

Allah mübarek etsin... İşte böyle sessizce, dil dudak kıpırdamadan, kimse anlamadan yapılan zikre de *zikr-i kalbî* derler. İçinden yapıldığı için, kalbinden yapıldığı için kalbî deniliyor. Bunun sevabı çok yüksektir. Bunu kimse bilmez, gösteriş tehlikesi olmaz, başkasının dikkatini çekmez. Melekler de duymazmış, bilmezmiş bunu... Allah'ın bildiği bir zikir...

Bir defa bu şekilde Allah derse insan, bunun sevabı dört milyon dokuz yüz bin misli fazladır. Hadis-i şeriflerde böyle bildiriliyor. Çok sevabı vardır. Bir defa diyorsun, beş milyon misli sevap alıyorsunuz aşağı yukarı...

Onun için, bu zikre de devam edin! Yolda, işte, vasıtada, otururken, yürürken, hattâ yatakta uyumadan yatarken kalbiniz "*Allah... Allah... Allah...*" diye zikretsin!..

e. Nâfile Namazlar

Namazları camide kılın, cemaatle kılın, yirmi yedi kat sevabı kaçırmayın!.. Cumayı terk etmeyin! Cumayı terk edenin kalbi mühürlenir, mahvolur.

Farz namazlardan ayrı nafile namazlar vardır. Onları da kıldığımız zaman, Allah'ın sevgisini kazanırız. "Bak, kulum mecbur olmadığı şu ibadetleri de severek yapıyor!" diye Allah sever.

1. Sabah namazından sonra uyumayıp, Kur'an okuyup, *Evrad*'ımızı, dualarımızı okuyup, güneşin doğmasından yarım saat geçinceye kadar meşgul olup *işrak namazı* kılmak... Böyle yaparsanız, o sabah bir hac ve umre sevabını kazanmış olursunuz. Bunu kaçırmamağa çalışın!

2. Sabahla öğlen arasında *duha namazı* vardır. Öğlene kırk beş dakika kalıncaya kadar kılınabilir. Dört rekât, sekiz rekât veya daha fazla olarak onu da kılın!.. Bir insan duha namazı kılmaya devam ederse, Allah onu muhsin kulları zümresine katar.

3. Akşam namazının sünnetinin arkasından *evvâbîn namazı* vardır. İki rekât veya altı, on iki rekât olarak kılınabilir. İnsanın günahları denizlerin köpükleri kadar çok olsa bile, affına sebep olur.

4. Yatma zamanı gelince taze abdest alacaksınız, dört rekat namaz kılıp abdestli yatacaksınız!.. Bir kimse böyle yaparsa,

bütün gece ibadet etmiş gibi melekler ona sevap yazarlar. Melekler başına toplaşırlar; “Yâ Rabbi, bu kulun abdestli yattı; sen bunu mağfiret et!” diye sabaha kadar dua ederler. Şeytan yanına sokulamaz. Ölürse imanla göçmesine sebep olur. Onun için, geceleri böyle yatmaya çok gayret edin, çok dikkat edin!..

5. Geceleyin de uykunuzu bölüp *teheccüd namazı* kılmaya çalışın!.. O da çok sevaplı bir namazdır. Geceleyin iki rekât namaz kılmak, dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır.

f. Nâfile Oruçlar

Bazı sevaplı oruçlar var, onları da tutarsınız. Bir kere haftalık pazartesi perşembe oruçları var... Peygamber Efendimiz tutarmış, bize de tavsiye ediyor:[81]

تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ ، فَأُحِبُّ أَنْ يُعْرَضَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ (ت. عن أبي هريرة)

RE. 253/2 (*Tu'radu'l-a'mâlü yevme'l-isneyni ve'l-hamîs*) “Pazartesi perşembe günleri kulların yaptıkları ameller Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin dergâhına arz olunur. (*Feuhibbu en yu'rada amelî ve ene sàim*) Ben de amellerimin oruçluyken arz edilmesini seviyorum da, ondan bu günlerde oruç tutuyorum.” diyor. Tutabilirseniz bunları tutun!

---

[81] Tirmizî, *Sünen*, c.3, s.122, no:747; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.287; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.201, no:2358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.201, no:21801; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.377, no:3820; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.121, no:2667; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.403, no:2617; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.18; Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan.

Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.249, no:986; Ümm-ü Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.564, no:24192; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXII, s.445, no:35531.

Her Arabî ayın başında ortasında, sonunda oruç tutmak tavsiye ediliyor. Her Arabî ayın on üç, on dört, on beşinde, yâni dolunay olan gecelerin gündüzlerinde oruç tutmayı tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz...

Ayrıca Receb'de, Şa'ban'da, Şevval'de, Zilhicce'de ve Muharrem'de sevaplı oruçlar vardır, onları tutarsınız; oruçtan da sevap alırsınız.

g. Temel Esaslar

Bizim yolumuz Peygamber Efendimiz'in sünnetine uyma yoludur. Peygamber Efendimiz'in tavsiyelerini tutacağız. Ayetleri, hadisleri okudukça, sevaplı şeyleri öğrendikçe, yapacağız.

Günahlardan kaçınmağa çok dikkat edeceğiz, takvâ ehli olacağız. Haramlara, günahlara yanaşmayacağız, bulaşmayacağız. Nefse, şeytana uymayacağız.

Huylarımızı düzelteceğiz. Kötü huyları atacağız, iyi huyları alacağız. Geçimsiz, kavgacı, merhametsiz, vefasız, dönek, cimri, pinti olmak müslümana yakışmaz; bunları atacağız. Tatlı dilli, güleç yüzlü, cömert, iyiliksever, merhametli, sözünde durur, sàdık, àşık, velî. mahbûb, iyi kul olacağız.

Bu benim söylediklerim çok mühim konulardır. Bunları yaparsanız, cennetlik olursunuz. Onun için, cenneti elden kaçırmamağa dikkat edin, nefse şeytana uymayın! İbadetleri yapın, haramlardan kaçının, Allah'ın yolunda, Peygamber Efendimiz'in sünnetine uygun olarak yaşamaya dikkat edin! Zikir vazifelerinizi güzelce yapın, takvâ yolundan yürüyün, ahlâkınızı güzelleştirin, cenneti kazanın!

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizi ma'rifetullaha, muhabbetullaha erdirsin... Cennetiyle cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin...

Şimdi her biriniz bir *Fâtiha,* üç *Kul huva'llàh* okuyun da, bunları Peygamber Efendimiz'e, pirlerimize ve mürşid-i kâmillerimize hediye edelim, ondan sonra duanızı yapayım:

....

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ ، يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ ، فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ ، وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللَّهَ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا (الفتح:١٠)

(*İnne'llezîne yübâyiùneke innemâ yübâyiùna'llàh... Yedu'llàhi fevka eydîhim... Ve men nekese ve innemâ yenküsü alâ nefsihî... Ve men evfâ bimâ àhede aleyhu'llàhe feseyü'tîhi ecran azîmâ.*) *Sadaka'llàhu'l-azîm.*

[Muhakkak ki sana bey'at edenler, gerçekte Allah-u Teâlâ'ya bey'at etmişlerdir. Allah'ın kuvvet ve yardımı bey'at edenlerin üstündedir. Şu halde kim bu bağı çözerse, kendi aleyhine çözmüş olur. Kim de Allah ile sözleştiği şeye vefa, onun hükmünü îfâ ederse, Allah da ona büyük bir ecir verecektir.] (Fetih, 48/10)

Ahdinize sàdık olun, Allah'ın yoluna vefâlı olun, sırat-ı müstakîmden sapmayın!..

Allah-u Teâlâ sizleri bundan sonra nefse şeytana yenilmeyenlerden eylesin... Yolunda dâim eylesin, zikrinde kàim eylesin... Tarikatın âdâbını, ahlâkını öğrenip, tekke âdâbına sahib kâmil, sàlih, velî, mahbub bir kul olmayı nasib eylesin...

h. Silsile-i Şerif

Büyüklerimizden bize intikal eden bağlılık ve salâhiyet itibariyle bizim çeşitli tasavvuf tarikatlarına irtibatımız, bağlantımız, mensûbiyetimiz vardır.

Bunları sıralayalım: Nakşî Tarikatı, Kàdirî Tarikatı, Sühreverdî Tarikatı, Çeştî Tarikatı, Kübrevî Tarikatı, Mevlevî Tarikatı, Bayrâmî Tarikatı, Halvetî Tarikatı...

Silsilemiz, benden evvelki Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'yle Nakşî Tarikatı'nın, Halidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir

01. Hazret-i Muhammed-i Mustafâ (SAS)
02. Ebûbekr-i Sıddîk (RA)
03. Selmân-ı Fârisî (RA)
04. Kàsım ibn-i Muhammed (Rh.A)
05. Ca'fer-i Sàdık (Rh.A)
06. Bâyezid-i Bestàmî (KS)
07. Ebül-Hasen el-Harkànî (KS)
08. Ebû Ali el-Fâremedî (KS)
09. Yûsuf-u Hemedânî (KS)
10. Abdülhàlik-ı Gücdevânî (KS)
11. Ârif er-Rivgerî (KS)
12. Mahmûd el-İncîr el-Fağnevî (KS)
13. Ali er-Râmitenî (KS)
14. Muhammed Baba es-Semmâsî (KS)
15. Emîr Külâl (KS)
16. Şâh-ı Nakşıbend Muhammed Bahâüddîn el-Üveysî el-Buhàrî (KS)

17. Alâeddîn-i Attàr (KS)
18. Ya’kub el-Çerhî (KS)
19. Ubeydullàh-ı Ahrâr (KS)
20. Muhammed Zâhid (KS)
21. Muhammed Derviş (KS)
22. Hàcegî el-Emkenegî (KS)
23. Muhammed Bâkî (KS)
24. İmâm-ı Rabbânî Ahmed Fâruk es-Serhendî (KS)
25. Muhammed Ma’sûm (KS)
26. Şeyh Seyfüddîn (KS)
27. Seyyid Muhammed el-Bedvânî (KS)
28. Şemsüddîn Cân-ı Cânân Mazhar (KS)
29. Abdullah ed-Dehlevî (KS)
30. Mevlânâ Hàlid-i Bağdâdî (KS)
31. Ahmed ibn-i Süleyman el-Hàlidî el-Hasenî eş-Şâmî (KS)
32. Ahmed Ziyâüddîn-i Gümüşhànevî (KS)
33. Hasan Hilmî el-Kastamonî (KS)
34. İsmâil Necâtî ez-Zağferanbolî (KS)
35. Ömer Ziyâüddîn-i Dağıstânî (KS)
36. Mustafa Feyzî et-Tekfurdâğî (KS)
37. Hasîb es-Serezî (KS)
38. Abdül’azîz el-Kazanî (KS)
39. Muhammed Zâhid-i Bursevî (KS)
40. Mahmud Es’ad Coşan (Rh.A)

20. RAMAZAN'A GİRERKEN

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size bir başka kıtadan, Avustralya'dan hitab ediyorum. Avustralya'nın doğusunda Brisbane diye güzel bir tatil şehri var, çok güzel bir şehir. Ona yakın, Toowoomba isimli, aşağı-yukarı yayla sayılabilecek bir yerdeyiz. Buradaki kardeşlerimiz aile eğitim çalışması için bir yer tutmuşlar; üniversitenin kenarında, güzel, yeni yapılmış evler... Herkese birer müstakil, üç-dört odalı bina vererek, burada eğitim çalışmasına devam ediyoruz.

Günler çok güzel geçiyor, çevre güzel, arkadaşlar güzel, çalışmalar güzel... Cemaatle namazlar kılınıyor, çeşitli konuşmalar yapılıyor. Bugün öğleyin de kardeşler arasında kur'a çekilerek, ikişer ikişer, muhacirlerle ensarın kardeş olduğu gibi, kardeşleşme çalışması yapıldı.

Tabii biz burada yazdayız, karpuz, üzüm filan yiyoruz. Siz Türkiye'de kıştasınız, orada soğuktan artık ne yapıyorsanız... Biz sizden 8 saat öndeyiz, siz bizden 8 saat sonra bizim yaşadığımız zamanı, namaz vakitlerini filân karşılayacaksınız. Arada böyle farklar var.

a. Orucun Farzıyyeti

Bu bilgilerden sonra, cuma konuşmama başlıyorum. Tabii, bu cuma konuşmamın konusu, çarşamba günü Ramazan'ın biri olduğu için, Ramazan'la ilgili olacak. Önümüzdeki salı günü, geceleyin yatsıdan sonra teravih namazı kılınacak, ondan sonra sahura kalkılacak, oruca niyetlenilecek; çarşamba günü oruçlu olunacak.

Biliyorsunuz oruç, İslâm'ın temel ibadetlerinden, çok mühim ibadetlerinden birisidir. Ramazan ayında tutulur. Çünkü bu hususta âyet-i kerime var. Bakara Sûresi'nin 183, 184, 185. ayet-i kerimesi Ramazan orucunu farz kılan ve nasıl tutulacağını bildiren ayet-i kerimelerdir. Teberrüken, besmeleyi çekerek mübarek kelimelerini okuyalım!

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ علىَ الَّذِينَ مِن قَبلِكُم لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (البقرة:١٨٣)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû kütibe aleykümü's-sıyâmü kemâ kütibe ale'llezîne min kabliküm lealleküm tettekùn.*) [Ey iman edenler! Sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de oruç farz kılındı. Umulur ki korunursunuz.] (Bakara, 2/183) Bu 183. ayet.

(*Eyyâmen ma'dûdât...*) diye başlayan 184. ayet:

أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ ، فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ، وَعَلَى الَّذِّينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ ، فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ ، وَ أَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

(البقرة: ١٨٤)

(*Eyyâmen ma'dûdât, femen kâne minküm merîdan ev alâ seferin fe'iddetün min eyyâmin uhar, ve ale'llezîne yutîkùnehû fidyetün taàmu miskîn, femen tetavvaa hayran fehüve hayrun lehû ve en tesùmû hayrun leküm in küntüm ta'lemûn.*)

[Sayılı günlerde olmak üzere (oruç size farz kılındı). Sizden her kim hasta yahut yolcu olursa (tutamadığı günler kadar) diğer günlerde kaza eder. (İhtiyarlık veya şifa umudu kalmamış hastalık gibi devamlı mazereti olup da) oruç tutmaya güçleri yetmeyenlere bir fakir doyumu kadar fidye gerekir. Bununla beraber kim gönüllü olarak hayır yaparsa, bu kendisi için daha iyidir. Eğer bilirseniz (güçlüğüne rağmen) oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır.](Bakara, 2/184)

(*Şehru ramadàne'llezî ünzile fîhi'l-kur'ân...*) diye başlayan da 185. ayet:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ
الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِ ، فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ، وَمَنْ كَانَ
مَرِيضًا أَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ، يُرِيدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْيُسْرَ
وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ، وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى مَا
هَدٰيكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (البقرة:١٨٥)

(*Şehru ramadàne'llezî ünzile fîhi'l-kur'ânü hüden li'n-nâsi ve beyyinâtin mine'l-hüdâ ve'l-furkàn, femen şehide minkümü'ş-şehra felyesumhu, ve men kâne marîdan ev alâ seferin feiddetün min eyyâmin uhar, yürîdu'llàhu bikümü'l-yüsra ve lâ yurîdu bikümü'l-usr, ve li-tükmilü'l-iddete ve li-tükebbiru'llàhe alâ mâ hedâküm ve lealleküm teşkürûn.*)

[Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır. Öyle ise sizden Ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa, (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık, Allah'ı tazim etmeniz, şükretmeniz içindir.] (Bakara, 2/185) *Sadaka'llàhü'l-azîm.*

Üç ayet peş peşe, Ramazan ayı ve Ramazan orucuyla ilgili...

Bakara Sûresi'nin bu ayet-i kerimeleri inince, Ramazan orucu müslümanlara farz olmuş oldu. Şimdi kısaca mealini aktaralım. Arapça bilmeyen kardeşlerimize de Arapça öğrenmelerini, bu mübarek Ramazan'da başlamalarını tavsiye ederek; besmeleyi çekip, Ümmehatü'l-Mü'minîn olan vâlidelerimizin lisânı olduğu için, bir bakıma ana lisânımız sayılacak olan Arapça'yı, güzel

Türkçe'mizin yanında ikinci bir anadil olarak öğrenmelerini tavsiye ederek, ilk ayet-i kerimeyi okuyorum:

(*Yâ eyyühe'llezîne àmenû*) "Ey iman edenler! (*Kütibe aleykümü's-sıyâm*) Oruç sizin üzerinize farz olarak yazıldı, farz kılındı; siz bundan sonra artık oruç tutacaksınız. (*Kemâ kütibe ale'llezîne min kablikùm*) Allah-u Teàlâ Hazretleri, sizden önceki milletlere ve ümmetlere de gönderdiği peygamberlerle, oruç tutmalarını emretmişti. Oruç ilk defa size emredilmiş yeni bir ibadet değil, eski milletlerin de bildiği, eski milletlerin de tuttuğu bir ibadet. Sizden öncekilere yazılmış olduğu, farz kılınmış olduğu gibi, size de oruç farz kılındı. (*Leallekùm tettekùn*) Tâ ki, umulur ki, korunur, sakınır, takvâ ehli olursunuz, takvâya ulaşırsınız. Takvâlı bir tavır takınarak Allah'ın emirlerini tutarsınız, böylece de güzel sonuçlara ulaşırsınız." (Bakara, 2/183)

İkinci ayet-i kerimenin başı: (*Eyyâmen ma'dûdât*) "Belirli günlerde, sayılı günlerde..." Bu sayılı günler Ramazan'ın günleridir. Ramazan'ın başından sonuna kadar, belirli şartlara sahip olan, sıhhatli, mukim müslümanlar, seferî olmayanlar, hasta olmayanlar oruç tutmak yükümlülüğüyle yükümlü oluyorlar. Onların oruç tutmaları boyunlarına borç oluyor.

b. Hilâlin Gözlenmesi

Bu Ramazan ayı, bizim bugün kullandığımız milâdî takvimdeki aylar gibi değildir. Arabî aylar dediğimiz aylar, kamerî aylardır; yâni ayın, kamerin durumuna göre tesbit edilen bir usuldür. Güneşin battığı yerde yeni hilâl görüldüğü zaman, ertesi gün yeni bir ayın birinci günü demektir. Hilâle bakarak yeni ayın girdiği anlaşılır. Bu, dağdaki çobanın da, köydeki köylünün de, şehirdeki müderrisin, alimin de kolayca gözlemleyebileceği bir husustur. Bu hususta Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[82]

---

[82] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.674, *Savm* 36/11, no:1810; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.762, *Sıyam* 13/2, no:1081; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.68, no:684; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.133, no:2117; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.422, no:9453; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.6, no:1685; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.226, no:3442; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.159, no:15; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.304, no:2307; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.19, no:2333; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.205, no:7721; Neseî,

صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ ، وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ ؛ فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ ، فَأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ ثَلاَثِينَ يَوْمًا (رواه الشيخان عن أبي هريرة)

ME. 714 (*Sùmû li-ru'yetihî ve eftırû li-ru'yetihî, fein gumme aleyküm feekmilû iddete şa'bâne selâsîne yevmâ.*) *Revâhu'ş-şeyhàn.*

Sünenü'l-Kübrâ, c.II, s.69, no:2427; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.234; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.174, no:1118; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.470, no:8879; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.187, no:908; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.497, no:422; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.427, no:874; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.393, no:3744; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.111, no:4230; *Târih-i Dimaşk*, c.LXIV, s.99, no:8115; Ebû Hüreyre RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.113, no:624; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.279, no:2095; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.226, no:1985; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.587, no:1547; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.360, no:3594; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.157, no:7; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.271, no:11706; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.42, no:5740; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.207, no:7736; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.72, no:2440; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.5, no:1683; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.204, no:1912; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.III, s.21, no:9116; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.352; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.232; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.243, no:2355; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.275, no:3196; Hàris, *Müsned*, c.I, s.494, no:314; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.267, no:2087; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.321, no:18915; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.167, no:3; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.69, no:2426; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.III, s.245, no;962; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1300; *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIV, s.34, no:7027; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVII, s.122; Abdurrahman ibn-i Zeyd ibni'l-Hattâb Rh.A'ten.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.206, no:7727; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.118, no:873; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.II, s.58, no:2952; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.41, no:3646; Ebû Bekre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.V, s.341, no:1796; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.IV, s.156, no:7306; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.249, no:1810; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.445 no:915; *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIV, s.Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.286, no:287; İbn-i Asâkir, 263, no:7000; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.254, no:6331; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.207, no:7734; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.25, no:1175; Bera' ibn-i Àzib RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.160, no:20; Rabi' ibn-i Hiraş RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.489, no:23769; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.37, no:13732.

Revâhu'ş-şeyhàn, iki şeyh rivâyet etti demek. Yâni, Buhàrî ve Müslim gibi ilm-i hadiste çok yüksek şeyhlik makamına, çok yüksek mertebeye, üstadlık makamına ulaşmış iki büyük alimin hadis kitapları içinde, sahihlerinde mevcut olan bir hadis-i şerif bu...

(*Sùmû li-ru'yetihî*) Buradaki *hî* zamiri kamere gidiyor. "Kameri gördüğünüz zaman ertesi gün oruç tutun! Güneş battığı zaman ufku gözleyin, yeni ayı, incecik ayı gördüğünüz zaman, artık ertesi gün oruç tutun!.." Akşam gördünüz; geceleyin hazırlıklarınızı yaparsınız, oruç tutarsınız.

(*Ve eftırû li-ru'yetihî*) Aradan günler geçtikten sonra, artık dolunay oldu, bir ay geçti, sonuna yaklaştınız, ay görünmez oldu... Görünmediği günlerden sonra, ufku yine gözleyeceksiniz; dur bakalım, ne zaman görünecek diye... (*Ve eftırû li-ru'yetihî*) "Ufka baktığınızda yeni hilâli gördüğünüz zaman da, Ramazan ayını bırakın! Ramazan bitmiştir, bayram ayı, Şevval ayı gelmiştir; o zaman da oruç tutmayın!"

Eftırû demek, "İftar edin, artık oruç tutmayın!" demek oluyor.

Müslüman ufka dönecek, güneş battığı zaman, ortalıkta hilâl var mı diye bakacak. (*Fein gumme aleyküm*) "Eğer hava bulutlu olursa... Gökyüzü sizin hilâli gözlemenize mâni olacak şekilde bulutlanmış ve kapanmış olursa..." O zaman ne yapacağız? Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifinde onu da beyan etmiş:

(*Feekmilû iddete şa'bâne selâsîne yevmen*) "O zaman Şa'ban ayını, yirmi dokuz gün ise bile otuz güne tamamlayın, otuzdur deyin! Göremediğinize göre, Şa'ban'ı otuza tamamlayarak, ondan sonraki gün Ramazan'dır diye Ramazan'a başlayın!" buyuruyor.

Görüyorsunuz, gàyet sâde, gàyet kolay, gàyet tatlı, gàyet anlaşılabilir, gàyet kolaylıkla uygulanabilir bir usül ile Ramazan'ın geldiği gözlemlenebilir. Dağın başında da olsa, çadırda da olsa, yolda da olsa, ummanda, deryada da olsa, şehirden uzakta da olsa, insanlar böyle hilâle bakarak, "El-hamdü lillâh Ramazan hilâli, yeni hilâl görüldü." deyip Ramazan'ın geldiğini anlayabilirler.

Tabii yeni hilâl ne zaman görülür?.. Yeni hilâl batıda görülür, yâni güneşin battığı yerin biraz civarında görülür. Neden yeni

hilâl batıda görülür diye sizi özellikle uyarıyoruz, ikaz ediyoruz?.. Çünkü, hilâl her gün biraz daha kalınlaşır kalınlaşır, daha belirginleşir ve her gün 48-49 dakika gecikerek çıkar, ilk gördüğünüz zamandan... Sonunda büyür, yarım ay olur. Daha büyür, ayın on dördü olduğu zaman dolunay olur. Ondan sonra daha geç doğarak küçülmeye başlar, yine yarım olur. Ama bu sefer öbür tarafı, yâni karanlık olan tarafı görülür.

Ondan sonra, daha da incelmeye başlar, yine hilâl olur ama, buna *köhne hilâl* derler. *Köhne,* Farsça'da eski demek. Eski hilâl ne zaman görülür?.. Sabahleyin camiye giderken, seher vaktinden sonra görülür. Demek ki hilâl gökyüzünde iki defa görülebilir: Bir, kamerî ayın başlangıcında, güneş batından battığı zaman; bir de kamerî ayın sonlarında, sabah namazında camiye giderken gökyüzünde... Bunları bilmek lâzım!

Sabah namazında görülen hilâli, ben hilâli gördüm diye Ramazan'a başlamakta kullanmamak lâzım! Çünkü o küçülen aydır. Dolunay, yarımay olmuştur; yarımay gittikçe incelmektedir, küçülmektedir, sonunda ince bir hilâl olacaktır, sonra görülmeyecektir. Sabahleyin görünmemeye başladığı zaman, o günlerin akşamlarında batıya bakmak lâzım! Güneşin battığı yerden, o zaman görülebilir. Usül budur... Yâni hesabın, kitabın olmadığı yerlerde dahi herkesin uygulayabileceği, bir zamanı tesbit usûlü emretmiş, tavsiye buyurmuştur Peygamber SAS Efendimiz...

Böylece bakıp, hilâlin görünmesinden sonra orucu tutmak lâzım! Görülmezse, Ramazan'dan bir gün önceki ay olan Şa'ban'a otuz gün saymak lâzım. Çünkü Arap ayları ya yirmi dokuz gündür, ya otuz gündür. Aslında 29 gün 12 saattir, ama o 12 saat bazen ekleniyor, bazen çıkıyor derken, bazı aylar 29 günde kalıyor, bazı aylar 30 oluyor. Ama hiç 31 olmaz, 28 de olmaz. Şubat gibi 28 olmaz, bizim bu 31 günlük aylar gibi de otuz bir gün olmaz. Kamerî ayların durumu bu...

Tabii bunların hesaplarını şimdi bilginler yapıyorlar. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda hesapların yapıldığı, kamerin durumunun gözlendiği bölümler var, görevli insanlar var. Bunlar bu işleri gayet iyi biliyorlar, ölçüyorlar, biçiyorlar, rakamları bizlere

söylüyorlar. Biz de ona göre artık gözlem yapmasak bile, “Tamam, ilgililer bunu görmüş.” diyerek Ramazan’a başlıyoruz.

c. Ramazan’ın Özellikleri

Ramazan’a başlamak nasıl oluyor? Ertesi gün oruç tutulacak, ne oluyor?.. Ertesi gün oruç tutulmadan evvel, bir önceki gece yatsı namazından sonra *terâvih* kılınıyor. Geceleyin de oruç için yemek yemeğe kalkılıyor, seher vakitlerinde... Seher vaktinde yenilen yemeğe Araplar *sahûr* derler. Sahur yemeğin adıdır, vaktin adı *seher*’dir. Vaktin adı *seher*, seher vaktinde yenilen yemeğin adı da *sahur*... Niçin böyle oluyor?

Peygamber SAS buyurmuş ki:[83]

أَتَاكُمْ شَهْرُ رَمَضَانُ ، شَهْرٌ مُبَارَكٌ ، فَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ

(ن. حم. هب. عن أبي هريرة)

(*Etâküm şehru ramedàn*) “Size Ramazan ayı geldi. (*Şehrun mübârekün*) Mübarek bir ay. (*Farada’llàhu aleyküm sıyâmehû*) Allah size bu ayın gündüzlerinde oruç tutmayı farz kıldı.”

Oruç tutmak farz kılındığı gibi, geceleri de sevaplı, faziletli namaz olan teravihi kılarak da ihyâ etmeyi, Peygamber Efendimiz sünnet eylemiş oluyor. Onun için, bunlar bu şekilde yapılarak Ramazan’a başlanıyor.

Ramazan’ın özellikleri nelerdir?.. On bir ayın sultanı diyoruz, davullarla, mahyalarla, ışıklarla karşılıyoruz. Alem-i İslâm’a büyük bir sevinç veriyor, herkes memnun, herkes heyecanlı...

---

[83] Neseî, *Sünen*, c.IV, s.129, no:2106; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.230, no:7148; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.66, no:2416; Beyhakî, *Şuabü’l-İmân*, c.III, s.307, no:3600; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.73, no:1; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1429; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.1, no:8959; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.113, no:2594; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.8, s.739, no:23661; *Keşfü’l-Hafâ*, c.1, s.45, no:94; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.I, s.158, no:257; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.59, no:1489.

Ramazan'ın güzellikleri, özellikleri nedir? Bunları biraz hadis-i şeriflerden hatırlatalım:[84]

أَتَاكُمْ شَهْرُ رَمَضَانَ ، شَهْرُ بَرَكَةٍ ، فِيهِ خَيْرٌ يُغَشِّيكُمُ اللهُ ، فَيُنْزِلُ الرَّحْمَةَ ، وَ يُحَطُّ فِيهِ الْخَطَايَا ، وَ يَسْتَجِيبُ فِيهِ الدُّعَاءَ ، فَيَنْظُرُ اللهُ إِلَى تَنَافُسِكُمْ ، وَ يُبَاهِي بِكُمْ مَلاَئِكَتَهُ ، فَأَدُّوا اللهَ مِنْ أَنْفُسِكُمْ خَيْراً ، فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حُرِمَ فِيهِ رَحْمَةَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (طب. وابن النجار عن عبادة)

RE. 9/10 (*Etâküm şehru ramedàn*) "Size Ramazan ayı geldi. (*Şehru bereketin*) Bereket ayıdır Ramazan." Peygamber Efendimiz, bereket ayıdır diye buyurmuş hadis-i şerifinde. Bereket yağar, bereket fışkırır... Sonra, (*fîhi hayrun yugaşşîkümü'llàhu*) "Allah sizi hayırla kaplar. Yâni müslümanların, Ümmet-i Muhammed'in üzerine hayır yayılır. Allah-u Teàlâ Hazretleri hayra mazhar eder, müslümanların her tarafını hayırla kaplar. (*Feyünzilü'r-rahmete*) Ve rahmetini indirir." Yâni, Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarına lütfunu, rahmetini bahşediyor bu ayda...

Sonra, (*Ve yuhattu fîhi'l-hatà*yâ) "Ramazan ayında suçluların, günahkârların, àsî, mücrim müslümanların hataları, tevbe ederlerse affolunur. Tevbe ettiği takdirde, reddedilmez, affolunur."

Tabii tevbe etmezse, günaha devam ederse kendisi bilir, o kendisinin suçudur, cezasıdır. Tevbe etmeyene bir şey yok. "Ağlamayana, süt yok, meme yok!" dedikleri gibi tevbe etmiyorsa, günaha devam ediyorsa, onun hataları affolmaz. Herkesin toptan

---

[84] Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.271, no:2238; Ubâde ibn-i Sàmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.467, no:23692; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.344, no:4783; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.158, no:255.

silinmiyor. Ağlayıp, yalvarıp Ramazan'ın kadrini, kıymetini bilip, Ramazan'ı ihyâ edenlerin, geceleri namaz kılanların, yalvarıp yakaranların, gündüzleri oruç tutanların günahı affoluyor.

(*Ve yestecîbu fîhi'd-duà*) "Allah bu Ramazan gününde duâları kabul eder." Biliyorsunuz, kul dua eder de, kulun duasının kabulü Allah'ın bileceği bir iştir. Ya kabul eder, ya kabul etmez. Kulun kusurundan dolayı, bir takım suçlarından dolayı duâsının kabul olmama durumları vardır.

Meselâ, Peygamber Efendimiz bir başka hadis-i şerifinde, uzun yolculuğa çıkan, saçı başı karışmış, toza batmış bir şahıstan bahsediyor. Buyuruyor ki:[85]

يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ: يَا رَبِّ، يَا رَبِّ! وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ، وَ مَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَ غُذِيَ بِالْحَرَامِ؛ فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لِذٰلِكَ؟

(م. ت. عن أبي هريرة)

(*Yemüddü yedeyhi ile's-semâ*) "Ellerini açmış, semaya uzatmış, (*Yâ rabbi, yâ rabbi*) 'Ey Rabbim, ey Rabbim!' diye yana yakıla dua ediyor. (*Ve mat'amühû harâmün*) Halbuki yediği haram, (*ve meşrabühû harâmün*) içtiği haram, (*ve melbesühû harâmün*) giydiği haram, (*ve guziye bi'l-haram*) ve haramla beslenmiş. (*Feennâ yüstecâbü li-zâlike*) Böyle bir kimsenin duası nasıl kabul olunsun? Allah onun duasını nasıl kabul etsin?.."

---

85 Müslim, *Sahîh*, c.II, s.703, *Zekât* 12/19, no:1015; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.220, *Tefsir*, no:2989; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.328, no:8330; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.389, no:2717; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.49, no:5738; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.346, no:6187; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.241, no:199; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.296, no:2009; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Vera'*, c.I, s.83, no:115; Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.154, no:456; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.124, no:3236; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.X, s.453, no:10019.

Demek ki, haram yeyip, haram giydiği zaman, harama daldığı, bulaştığı zaman duası kabul olmuyor.

Sonra bazı insanların işlediği suçlardan dolayı kırk sabah namazı, duası kabul olmaz. Suç işlemiştir, günah işlemiştir, harama bulaşmıştır; o zaman duası kabul edilmez, günahı bağışlanmaz. Ama, "Ramazan'da Allah duaları kabul eder." buyuruyor. Demek ki, bir müsamaha başlıyor, günahkâr kulların günahlarını bağışlıyor, dualarını kabul ediyor.

Dualar kabul olunduğundan başka, (*Ve yenzuru'llàhu ilâ tenâfüseküm*) Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarının ibadete düşkünlüğünden memnun olur, gayretinden, salâhından, güzel hallerinden... Meleklerine bu ibadet eden mü'minleri metheder, gösterir. (*Ve yubâhî biküm melâiketehû*) "Meleklerine sizinle iftihar eder" diyor Peygamber Efendimiz... Demek ki, böyle güzel şeyler var.

Bir başka hadis-i şeriften alarak da, Ramazan'ın şu özelliklerini ekleyebiliriz. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[86]

تُفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ ، وَتُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَحِيمِ ، وَتُغَلُّ فِيهِ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ (ن. حم. هب. عن أبي هريرة)

(*Tüftehu fîhi ebvâbü's-semâ'*) "Ramazan'da semânın kapıları açılır."

Biliyorsunuz semânın kapıları teftiş içindir, gerekmeyenleri geçirmemek içindir. Eğer kul, suçlu, günahkâr, riyâkâr, kendini beğenmiş, kibirli vs. hataları olan bir kimse ise; bir ibadet yapsa bile, gökteki, kapıdaki melek o kulun o ibadetini öbür tarafa

---

[86] Neseî, *Sünen*, c.IV, s.129, no:2106; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.230, no:7148; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.66, no:2416; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.III, s.307, no:3600; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.73, no:1; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1429; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.1, no:8959; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.113, no:2594; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.739, no:23661; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.45, no:94; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.158, no:257; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.59, no:1489.

geçirmez. Çünkü Allah, “Kibirlilerin ibadetlerini öbür tarafa geçirme, riyâkârların ibadetini üst tarafa bırakma!” diye emretmiştir, onun için geçirmezler. Ama artık engelleme olmuyor, Ramazan’da semâların kapıları açılıyor; yâni dualar, ibadetler engelsiz Allah-u Teàlâ Hazretleri’ne ulaşıyor. Bu da güzel bir şey...

Sonra, (*Ve tuğleku fîhi ebvâbü’l-cahîm*) “Ramazan’da cehennemin kapıları da kapatılır.” Bu da bir güzel durum... Yâni cehenneme düşme ihtimâli, günah işleyip cehennemlik olma ihtimâli, insanın cehenneme düşmesi de Ramazan günü olmuyor. Oraya gitmesin diye müslümana cehennemin kapıları kapatılıyor.

Bir özelliği de nedir: (*Ve tugallü fîhi meredetü’ş-şeyâtîn.*) “Ramazan ayı içinde azılı, iri, reis, koca şeytanların elleri, ayakları, boyunları zincirlere vurulur, hareketleri engellenir.” Yâni insanları kandırma, aldatma, saptırma, azdırma işlemlerini yapamazlar.

Onun için, Ramazan’da bakarsın, başka zamanda hatalı yaşayan kullarda bile bir düzelme görürsünüz, gülersiniz, tebessüm edersiniz, memnun olursunuz. Çünkü şeytanlar bağlanmış da, onları saptıramıyorlar. Onun için hak yola girebiliyor.

d. Kadir Gecesi

Ramazan’ın bir özelliği daha vardır. Pek çok güzelliği arasında mühim bir özelliktir bu... İçinde bir Kadir Gecesi vardır, ama hangi günü belli değil. Saklanmış olan bir mükâfat, saklanmış olan bir gece... Ramazan’ın hangi gecesi?.. Belki her yıl aynı gecede de olmayabilir, yıldan yıla değişebilir. Gizli bir güzel gece var. Kim o geceye isâbet ederse, bin aydan daha hayırlı bir geceyi yakalamış olur.

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (القدر:٣)

(*Leyletü’l-kadri hayrun min elfi şehr*) [Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır.] (Kadir, 97/3) buyrulmuştur.

O bakımdan Ramazan, içinde Kadir Gecesi olan bir ay. Bin aydan daha hayırlı bir gece olan ay olması dolayısıyla da, tabii çok büyük kıymet kazanıyor. İçinde... Neresinde? Arayıp bulacak, bulmağa çalışacak. Ramazan'ın son on gününde olma ihtimâli yüksek. Ramazan'ın son on gününde i'tikâfa girecek, ibadet edecek, o geceyi yakalamaya ve ihyâ etmeye azmedecek.

Siz de şimdiden, "İnşâallah ben de yakalarım!" diye azmedin aziz ve sevgili dinleyiciler!

Bu hususta Ebû Hüreyre RA'ın rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS buyurmuş ki:[87]

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ ؛ وَ

[87] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.672, *Savm* 36/6, no:1802; Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.709, *Salâtü't-Terâvih* 37/2, no:1910; Müslim, *Sahîh*, c.1, s.523, no:760; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I,s.436, no:1372; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.241, no:7278; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c. X, s.371,no:5960; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.306, no:8306; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.275, no:3414; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.93, no:2823; Ebû Hüreyre RA'dan.

مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَ احْتِسَابًا ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

(خ. م . د. حم. ع. ق. عن أبي هريرة)

(*Men sàme ramadâne îmanen va'htisâben, gufire lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) "Kim Ramazan ayında Allah'a inanarak, sevabını Allah'tan umarak, ümitli ümitli, bekleye bekleye Allah rızası için Ramazan orucunu tutarsa, o zamana kadarki geçmiş günahları afv u mağfiret olunur." Ramazan Allah'ın afv u mağfiret ettiği bir aydır.

Efendimiz hadis-i şerifine devam buyuruyor: (*Ve men kàme leylete'l-kadri îmânen va'htisâben, gufire lehû mâ tekaddeme min zenbihî.*) "Kadir Gecesi'ne de isabet edip, Kadir Gecesi'ni de imanlı olarak, sevabını Allah'tan bekleyerek, ibadetler geçirirse bir insan..." *Kàme* demek, namaza kalkmak demek. "Namaza kalkar, namaz kılarak geceyi geçirirse, o zaman geçmiş günahları affolur."

Tabii biliyorsunuz, Ramazan'ın her akşamı teravih namazı kılıyoruz, bu bir geceyi ihyâdır. Yatsı namazından ayrı, sekiz kılanlar da var. Bizim ülkemizde yirmi rekât kılma sünneti devam ettiriliyor. Yirmi rekât tatlı tatlı namazlar kılınıyor, hafızlar güzel güzel Kur'an-ı Kerim ezberlerini tazelemiş oluyorlar. O bakımdan, her gece biraz ihyâ edilmiş oluyor.

Kadir Gecesi biraz daha fazla çalışmak uygun olur. Onu yakalamak için de, Ramazan'ın son on gününde ilgili müftülüklerden izin alarak, mahallenin camisine girer, geceleri de orada yatarak i'tikâf ederse, bu Peygamber Efendimiz'in sünnetidir; o zaman Kadir Gecesi'ni de güzelce yakalar.

e. Orucun Mükâfâtı

Ramazan ayının en büyük ibadeti, öbür aylardan farklı olarak, en bariz, belirgin özelliği, içinde gündüzleri oruç tutulmasıdır. Oruç çok kıymetli bir ibadettir. İnsanın imkânı olduğu halde, helâl olan yeme, içme gibi şeyler, eşiyle ilişki gibi şeyler, oruç dolayısıyla engelleniyor, yapılmıyor. Kişi kendisi isteye isteye bunları yapmıyor, kendisini irâdesiyle engelliyor. İnsanın kendi iradesiyle, arzu ettiği, sevdiği, ihtiyacı olan şeyleri yapmaması; bu

da çok güzel bir eğitim... Yemek bir ihtiyaçtır, su bir ihtiyaçtır. Bir müddet geçti de acıktı mı, insan yemek ister. Su içmeyip zaman geçti mi, su ister. Diğer ihtiyaçları da öyledir. Ama bunları Allah rızası için terk ediyor. Allah rızası için terk ettiği için, tabii terk etmek bir gayret, irâdesinin terbiyesi olmuş oluyor, idmanı olmuş oluyor.

Onun için, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasını düşünerek, Rabbim emretti diye oruç tutanlara, Allah çok büyük mükâfat veriyor. Başka ibadetlerden fazla veriyor, oruç ibadetine... Bu hususta yine Buhârî ve Müslim'in rivâyet etmiş olduğu bir hadis-i şerifi. Parça parça okuyup, parça parça tercüme edelim:[88]

كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ يُضَاعَفُ، الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ، قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى: إِلاَّ الصَّوْمَ، فَإِنَّهُ لِي، وَأَنَا أَجْزِي بِهِ. يَدَعُ شَهْوَتَهُ، وَطَعَامَهُ، وَشَرَابَهُ مِنْ أَجْلِي. لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ: فَرْحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ، وَفَرْحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ. وَلَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللّٰهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ. وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ . وَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلاَ يَرْفُثْ، وَلاَ يَصْخَبْ؛ فَإِنْ سَابَّهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ، فَلْيَقُلْ: إِنِّي امْرُؤٌ

[88] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.673, *Savm* 36/9, no:1805; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.806, no:1151; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.162, no:2215; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.525, no:1638; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.266, no:7596; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.30, no:9042; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.IV, s.306, no:7893; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.273, no:8894; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.293, no:3579; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.273, no:8116; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.197, no:1897; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2676; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.448, no:23590; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.348, no:15671.

صَائِمٌ ! (خ. م. عن أبي هريرة)

ME. 190/46 (*Küllü ameli'bni âdeme yudàafu, el-hasenetü bi-aşri emsâlihâ ilâ seb'imieti dı'fin*) Peygamber Efendimiz burada buyuruyor ki: "Ademoğlu'nun, yâni biz insanların yapmış olduğumuz ibadetler, karşılık olarak tam tamına, terazisi terazisine, gramı gramına aynı olarak mükâfatlandırılmaz; kat kat fazla ecir verilerek mükâfatlandırılır." Yâni Allah yapılan bir iyiliği on misli mükâfatla karşılar, veyahut yedi yüz misline kadar; yâni yetmiş olur, yedi yüz olur, aradaki rakamlar da olabilir. Yaptığı iyiliği bire bir değil, bire on, bire yetmiş, bire yedi yüz mükâfatlandırır.

(*Kàle'llàhu teàlâ*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurdu ki: (*İlle's-savm*) 'Ancak bu işten, bu hesaptan oruç müstesnâ! (*Feinnehû lî, ve ene eczî bihî*) Oruç benimdir, benim içindir, onun mükâfatını da ben vereceğim. Böyle bire on değil, bire yetmiş değil, bire yedi yüz değil, benim bileceğim daha fazla miktarda onun mükâfatını ben vereceğim!' buyurdu Allah-u Teàlâ Hazretleri." diye, Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinin içinde müjdeliyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri ne der?.. (*Yedeu şehvetehû, ve taàmehû, ve şerâbehû min eclî*) "Ben onu böyle çok mükâfatlandıracağım; çünkü bu kulum şehvetini, yeme isteğini, içme isteğini benim hatırım için terk ediyor." diye mükâfatını Allah yedi yüzden de fazla verecek, çok daha fazla verecek demek oluyor. Ne mutlu!.. Allah güzel güzel oruçlar tutmayı nasib etsin...

Peygamber Efendimiz, sonra orucu medhe devam etmiş. Bu hadis-i şerifini tamamlayacağız sohbetimizin sonuna kadar:

لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ: فَرْحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ ، وَفَرْحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ.

(*Li's-sàimi ferhatân*) "Oruçlu için iki sevinç vardır, ferahlık zamanı vardır. Birisi, (*ferhatün inde fıtrihî*) akşamleyin ezan okununca iftar ettiği zaman..."

"—Oh oruç bitti, ver bakalım suyu, ver bakalım çorbayı, yemekleri!.."

Orucu artık açıyor, o zaman yemek yerken tabii bir neşe olur, bir keyif olur... O zamanki ferahlık, neşe ve keyif; bu bir... (*Ve ferhatün inde likài rabbihî*) "Bir de ahirette ferahlığı vardır orucun, mânevî ferahlık... Ahirette kul Rabbi'ne mülâkì olduğu zaman, Rabbine kavuştuğu zaman orada da bir ferahlık olacak. Çünkü, 'Sen oruçlu idin ey kulum, dünyada oruç tutmuştun.' diye, Allah orucundan dolayı onu sevindirecek, büyük mükâfatlar verecek. Oruçlu Rabbine kavuştuğu zaman da büyük bir sevinç duyacak."

Allah bizi, Rabbimize kavuştuğumuz zaman da oruç dolayısıyla ve diğer sebeplerle sevinen kullarından eylesin...

Sonra biliyorsunuz, insan aç kaldı mı, ağzı kokar. Yâni dişlerini fırçalasa da, misvaklasa da, çalkalasa da, ağzı temiz olsa da, aç kaldı mı insanın ağzı kokar. Ağız kokusuna Arapça'da *halif* derler. *Halif* ağız kokusu demek. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

وَلَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ ، أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ.

(*Ve lehulûfü femi's-sàim, atyebu inda'llàhi min rîhi'l-misk*) "Oruçlunun, oruç tutmaktan dolayı ağzında olan ağız kokusu, Allah indinde misk kokusundan bile daha tatlı, daha güzel, daha hoştur, Allah daha çok sever." Çünkü oruçtan dolayı oluyor, o koku... Yemek yese, ağzını çalkalasa olmayacak.

Biliyorsunuz, misvak tutunmak, misvaklanmak oruçlu için öğleye kadar caizdir, öğleden sonra mekruhtur. Yâni, boş misvak da kokuyu gideremediğinden, tabii biraz ağzı kokacak. İşte o koku Allah indinde makbuldür, Allah misk kokusundan daha çok seviyor.

Sonra Peygamber SAS Efendimiz, bu hadis-i şerifine devamla buyurmuş ki:

وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ ،

(*Ve's-sıyâmu cünnetün*) "Oruç bir koruyandır, koruyucudur, kalkandır..." Hani savaşan insanlar ok gelmesin, mızrak gelmesin, kılıç darbesi tesir etmesin diye bir eline kalkan alıyor, öyle savaşıyor ya; kendisini koruyor, kalkanı tutuyor, karşı tarafın hücumunu def ediyor. Sağ eliyle de kılıcını sallıyor, düşmanla savaşıyor. İşte bu kalkana Araplar *cünneh* derler.

(*Ve's-sıyâmu cünnetün*) "Oruç bir kalkandır..." Kalkan oluşu nereden kaynaklanıyor? Oruç tutan insan günahlardan daha kolay korunuyor, oruçlu oldu mu nefsi azgınlaşamıyor, söz geçiremiyor, zayıflıyor... O zaman insanın günahlara meyli olmuyor, günah işlemiyor, böylece bir kalkan oluyor.

Bir de oruçlu insanı, günahlara doğru gitmek istese bile oruç engeller. Bir de belki mânevî bakımdan oruç tuttuğu için ahirette cehenneme düşmeyecek, cehennem azabından korunmuş olacak, böylece de kalkan olmuş oluyor. Belki cehennem ateşine karşı kalkan oluyor mânâsına da olabilir.

f. Oruçta Dikkat Edilecek Konular

وَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلاَ يَرْفُثْ ، وَلاَ يَصْخَبْ ؛ فَإِنْ سَابَّهُ

أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ ، فَلْيَقُلْ: إِنِّي امْرُؤٌ صَائِمٌ !

(*Ve izâ kâne yevmü savmi ehadiküm felâ yerfüs, ve lâ yeshab*) “Sizden biriniz oruçlu olduğu zaman küfürlü, ağır, kırıcı, çirkin söz söylemesin! Oruçluyken kendisine hâkim olsun. (*Fein sâbbehû ehadün ev kàtelehû*) Hattâ birisi ona sövüp, hakaret edip, ağır sözler söylemeye kalksa bile veyahut onunla itişmeye, çekişmeye kalksa bile, (*felyekul*: *İnni'mruün sàimün*) ‘Ben oruçlu bir kimseyim, oruç tutuyorum, sana uymam, sana karşılık vermem!’ desin uymasın ona...” diye, Peygamber Efendimiz oruçluya tavsiye buyurmuş.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Geçtiğimiz senelerde de size oruçla ilgili konuşmalar yapmıştık. Belki bizi devamlı dinleyen kardeşlerimizin hatırında kalmıştır. Oruç tutmanın âdâbı vardır, usûlü vardır; o âdâba riâyet etmek gerekiyor. Onlara riâyet etmediği takdirde insan orucun sevabını kazanamayabilir. Yâni, sadece aç ve susuz kalmaktan ibaret değildir, oruç tutmak... Bunu Ramazanın başından, daha Ramazan gelmeden kardeşlerimize hatırlatmamız çok önemli oluyor.

Oruç tutan insan yalan söylemeyecek! Oruç tutan insan harama bakmayacak! Oruç tutan insan günah şeyleri dinlemeyecek! Oruç tutan insan günahlı yerlere varmayacak! Oruç tutan insan günaha elini uzatmayacak, gıybet etmeyecek, dedikodu yapmayacak!.. Yâni ne demek? Bütün âzâlarına oruç tutturacak. Yâni bütün âzâlarını gözünü kulağını, dilini, elini, ayağını, her âzâsını günahlardan koruyacak, uzak tutmağa dikkat edecek.

Çünkü, insanın aslında su içmesi, yemek yemesi helâl bir şey. Oruçlu olduğu zaman, helâl olduğu halde su içmeyi, yemek yemeyi bırakıyor da, zaten helâl olmayan günahları niye bırakmasın?.. Elbette daha öncelikle, helâl olanı bile yapmayan oruçlu, haram olanı haydi haydi yapmaz; onlardan uzak durmaya daha dikkat eder.

Dikkat etmiyor. Oruçlu ama küfrediyor. Oruçlu ama harama bakıyor. Oruçlu ama diliyle onu bunu incitiyor. Oruçlu ama elini harama uzatıyor. Oruçlu ama ayağıyla günah yerlere varıyor. Sinemaydı, vs. eğlence yeriydi veyahut günah yeriydi... O zaman

ne olur?.. Orucunun sevabı gider, orucunun sevabını alamaz. Çünkü orucu tam tutmamış oluyor. Oruç böylece bütün şartlarına riâyet edilerek tutulmalıdır.

Oruçlu insana, Peygamber Efendimiz sahur yapmayı tavsiye ediyor. Birazcık su içerek, bir hurma yiyerek bile olsa sahura kalkmak lâzım; sünnettir. Sahura kalkmak, sahur yemeği yemek berekettir. Onun için;

"—Akşamdan bir şeyler atıştırıyorum, sahura kalkmayacağım!" demeyin.

Zaten geceleri uzun olduğundan, sahur da mübârek bir vakittir, seher vakti... Sahura kalkmayı da tavsiye ederim. Sahura kalkın ve sahurda abdest alın. Hazır kalkmışken seher vaktinde ne yapılır?.. Teheccüd namazı kılınır. Teheccüd namazı kılın! Tesbihi alın elinize, tevbe edin, istiğfar edin! Çünkü, seher vaktinde tevbe ve istiğfar etmek çok sevaptır. Kur'an okuyun! Böylece o sevapları da kazanın.

Ramazan nedir?.. Aynı zamanda Kur'an-ı Kerim ayıdır. Kur'an-ı Kerim'i çok okuyacaksınız, hatim indireceksiniz, mukàbele okuyan hafızlara devam edeceksiniz. Güzel güzel okuyan hafız efendilerden güzel kıraat öğrenirsiniz. Böylece Kur'an-ı Kerim ile ilgili çalışmalarınızı da çokça yapın! Ezberlerinizi kuvvetlendirin, unuttuklarınızı hatırlayın! Ezberlememiş olduğunuz yerleri ezberleyin, ezberinizi arttırmağa çalışın! Kur'an-ı Kerim ile ilgili gayretleriniz de Ramazan'da artsın.

Kesenizin ağzını açın, hayır hasenâtı çok yapın! Fakirlere sadakalarınızı, zekâtlarınızı Ramazan ayında verirseniz, mükâfatı kat kat fazla olur. Başka aylarda verdiğinizden daha çok sevap kazanırsınız.

Ayrıca eşe dosta da ikramı, hediyeyi ihmal etmeyin! Eşi dostu iftara davet edin, onlardan da sevap kazanın. Böylece bu Ramazan ayının feyzinden, bereketinden, âzamî derecede istifade etmeye var gücünüzle gayret edin! Çünkü, Peygamber Efendimiz diyor ki:

فَإِنَّ الشَّقِيَّ ، مَنْ حُرِمَ فِيهِ رَحْمَةَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ

(*Feinne'ş-şakiyye, men harume fîhî rahmeta'llàhi azze ve celle*) "Ramazan gelip geçtiği halde, Ramazan'ın feyzinden, bereketinden yararlanamamış, beceriksiz, gàfil, tembel, câhil veyahut günahkâr insan gerçekten şakîdir. Gerçekten çok büyük mahrûmiyete uğramıştır. Bu da bir çeşit mânevî cezadır. Yazıklar olsun öylesine!.." diye teessüf ediyor.

Ramazan geçtiği halde hâlini düzeltemeyenlere, Ramazan'ın feyzinden, bereketinden istifade edemeyenlere teessüf buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz...

Allah-u Teàlâ Hazretleri, Ramazanımızı güzel geçirmeyi cümlemize nasib etsin... Sıhhat, afiyetle, huzur ve saadet, devlet ve nimetle nice nice yıllar güzel Ramazan'lara ulaşmanızı, makbul ibadetler yapmanızı, bayramlara erişmenizi, sıhhat, afiyet kesb etmenizi —çünkü oruç bir taraftan mânevî sevap kazandırır, bir taraftan da insanı sıhhatlendirir— hem maddeten, hem mânen; hem dünyevî bakımdan, hem uhrevî bakımdan; hem bedenî bakımdan, hem ruhî bakımdan âzamî derecede kârlı ve istifâdeli olmanızı temennî ederiz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepinizden razı olsun, hepinizi cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, a*ziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

26. 12. 1997 - AVUSTRALYA

21. RAMAZAN'IN İNCELİKLERİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..
Size Avustralya'dan hitab ediyorum. Avustralya'nın güzel bir şehri, Brisbane şehri... Sydney'in 1000 km kadar kuzeyinde sahilde bir şehir... Onun yakınında Twoomba isimli bir yayla kasabada, bahçeler şehri denilen yerde 250 kadar aile, hanımlarıyla, çocuklarıyla, beyleriyle güzel bir mekânda, üniversitenin yakınındaki bir yerde toplantılar yapmıştık. Sekiz-dokuz gün devam etti. Aile eğitimi çalışması oldu. Onları bitirdik, Ramazan'a burada başlamış olduk.

Burası tabii düzenli bir ülke... Altyapı dediğimiz yol, iletişim ve diğer hususlar muntazam... Diğer İslâm ülkelerinin de öyle olmasını temennî ediyorum. Halkın hizmetlerinin daha güzel yapılmasını temennî ediyorum. Yakın yakın bölgeler olduğu halde, meselâ Endonezya ile Avustralya arasında büyük fark var.

Bir ara kısa bir şekilde Filipinler'in Manila şehrini görmüştüm. Manila'nın içine gitmemiştim. Ama giden arkadaşlar, çok perişan olduğunu ve fakirliğin çok yaygın olduğunu söylemişlerdi. Oraya gitmiş, zekâtlarını vermiş, göz yaşlarıyla dönmüşlerdi.

Tabii Filipinler, diktatörlerin idare ettiği bir ülkeydi. Diktatörler milyarları doldurdular Amerikan bankalarına, kendi hesaplarına yatırdılar, öldüler gittiler; ama halklarına hizmet etmediler. Temennî ediyoruz ki, halklarına hizmet eden iyi insanlar yönetici olsunlar ve halklar da kendi haklarını çiğnetmesinler. Kendilerine hizmet edecek insanları bilip, destekleyip, onları seçip, onları çalıştırsınlar.

Ülkeler arasında çok bâriz farklar var. Endonezya başka türlü, Filipinler başka türlü... Avustralya çok değişik, birden çok büyük güzelliklerle karşılaşıyorsunuz. Singapur güzel, Malezya gelişmekte... Allah bütün âlem-i İslâm'a iyilikler ihsân eylesin, gelişmeler ihsân eylesin. Bunu temennî ediyoruz...

a. Oruç Tutup Sevap Kazanamamak

Ramazan ayı başladı. Beraber başladık, Avustralya ile Türkiye arasında gün farkı olmadı ve bir kaç gündür oruç tutuyoruz. Çarşamba, perşembe, cuma... üç gündür oruç tutuyoruz. Benim tabii oruç konusunda en önemli gördüğüm şeylerden birisi, oruç tutup da sevabı kazanamamak... Oruç çok önemli bir ibadet ama, oruç tutup sevabı kazanamama ihtimâli var. Onun için önce onula ilgili bir hadis-i şerifi okuyup biraz konu üzerinde durmak istiyorum. Ebû Hüreyre RA'ın rivâyet ettiğine göre, İbn-i Mâce'de, Neseî'de, İbn-i Huzeyme'de, Hàkim'de ve diğer kaynaklarda var, et-*Tergîb*'de var; Peygamber SAS buyurdular ki:[89]

[89] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.539, no:1690; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.373, no:8843; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.257, no:3481; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.596, no:1571; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.242, no:1997; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.429, no:6551; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.316, no:3642; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.270, no:8097; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.239, no:3249; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.309, no:1425; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.78, no:77; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.346; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.268, no:3248; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.250; Ebû Hüreyre RA'dan.

رُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلاَّ الْجُوعُ ، وَرُبَّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلاَّ السَّهَرُ (ه. ن. خز. ك. عن أبي هريرة)

(*Rubbe sàimin leyse lehû min sıyâmihî ille'l-cûu, ve rubbe kàimin leyse lehû min kıyâmihî ille's-seher.*)

Bu münâsebetle, bu hadis-i şerifi açıklarken, bir şeyi vurgulamak istiyorum sevgili dinleyiciler; Peygamber SAS Efendimiz buyuruyorlar ki:

(*Rubbe sàimin leyse lehû min sıyâmihî ille'l-cûu*) "Nice oruç tutan insan vardır ki, tuttuğu oruçtan ona bir kâr, bir kazanç, bir sevap gelmez; ancak aç kalmış olur. Aç kalmaktan başka eline bir şey geçmez, yâni boşa gider."

(*Ve rubbe kàimin*) "Nice kàim insan vardır ki..." *Kàim* burada, geceleri kıyam edip, kalkıp namaz kılan demek, gecesini ibadetle ihyâ eden demek: "Nice geceleyin kalkıp namaz kılan insan vardır ki, (*leyse lehû min kıyâmihî ille's-seher*) sevap kazanacağım diye kalkıp, uykusunu terk edip ibadet etmesinden bir sevap kazanamıyor, bir mükâfat alamıyor, bir ecir elde edemiyor. Sadece uykusuz kalmış oluyor. Yâni ibadet boşa gidiyor."

Aziz ve sevgili kardeşlerim, ibadetlerin boşa gitmesi olayı, Kur'an-ı Kerim'in ayetleriyle sabit bir olaydır. Meselâ, insan zekât verir ama, verdiği zekât, sadaka makbul olmaz. Allah kabul etmez. Bir ecir, bir sevap alamaz.

لاَ تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذٰى (البقرة:٢٦٤)

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.382, no:13413; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.309, no:1424; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.401; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.853, no:7491; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.348, no:1365; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.101, no:12658, 12661; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.94, no:1646.

(*Lâ tübtılû sadakàtiküm bi'l-menni ve'l-ezâ*) "Minnet ederek, başa kakarak, verdiğiniz kimseyi üzerek, ezâlandırarak sadakanızı, zekâtınızı verirseniz, ondan bir kâr edemezsiniz. Sevabı iptal olmuş olur." (Bakara, 2/264) buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Ebû Hüreyre RA'dan rivâyet edilmiş olan bu hadis-i şerifte de, Peygamber SAS Efendimiz bazı kimselere orucun fayda vermeyeceğini, bir kâr getirmeyeceğini, geceleyin kalkıp, ibadet etmesinin bir kâr getirmeyeceğini bildirmiş oluyor. Neden acaba?..

Alimler çeşitli şekillerde bunu açıklamaya çalışmışlardır. Meselâ, insan gündüz oruç tutar da, akşam haramla orucunu açarsa, yanî haramdan kazanılmış gıda ile orucunu açarsa, o zaman ne olur?.. Orucundan bir sevap alamaz, böyle olabilir.

Yâhut oruç tutarken, orucun mânevî şartlarına riâyet etmediği için orucunun sevabı kaçar. Bu hususta başka hadis-i şerifler var. Bir insan oruç tutarken sadece yemek yememek, su içmemek tarzında midesine oruç tutturmayacak; gözüne de sahip olacak, gözü harama bakmayacak... Kulağına da sahip olacak, kulağı haram şeyi dinlemeyecek, harama kulak vermeyecek... Eline de sahip olacak, eli harama uzanmayacak... Ayağına da sahip olacak, ayağı harama gitmeyecek... Yâni oruç tutarken bütün âzasına oruç tutturması lâzım!..

Böyle yapmadığı zaman orucun sevabı kaçabilir. Bundan dolayı oruç tutarken meselâ diline sahip olmazsa, gıybet ederse, yalan söz söylerse, yalan yere adaleti aldatacak şeyler söylerse, yalancı şahitlik yaparsa; o zaman, yâni günahlar işlediği zaman, orucun sevabı kalmamış oluyor.

b. Ramazan'da Dikkat Edilecek Noktalar

O bakımdan bu cuma konuşmamda, tuttukları orucun sevabı kaçmasın diye, kardeşlerime önce bu hususu hatırlatmak istiyorum. Oruç tutar, tutar da akşama eline bir şey geçmez, aç kalmaktan başka... Terâvih meselâ, yatsıdan sonra kılınıyor, gece namazı sayılır. Terâvih kılar; kılar ama, hiç bir sevap kazanamaz. Halbuki geceleyin namaz kılmak ne kadar sevaptır, halbuki oruç tutmak ne kadar sevaptır. Onlardan bir kâr alamıyor.

Onun için, bu orucun sevabını kaçıran günahlardan uzak durmaya dikkat etmesi lâzım! Gece ibadetinin sevabını kaçıran hatalardan uzak durması lâzım! Onlar ne olabilir, neler olabilir?.. Ramazan orucu tutarken hatalarımız nelerdir?.. Bunları şöylece sıralayalım:

Oruç tutuyoruz diye aç kalınınca, insanın ruhsal istikrarı da biraz sarsılabiliyor. Oruçlu olan bakıyorsunuz sinirli oluyor. Sinirli olunca sağa sola çatıyor, bağırıyor. Sigara alışkını, tiryakisi, oruçlu olunca sigarayı içmediği için bir asabilik bastırıyor; etrafını haşlıyor, paylıyor, üzüyor, vuruyor, kırıyor... Halbuki oruç sabır ibadetidir. Kendisini tutacaktı, böyle şeyler yapmayacaktı. O zaman orucun iyi tutulmadığı, orucun şartlarına uyulmadığı anlaşılıyor. Bir yaygın hatamız bu...

Ondan sonra iftar ediyoruz, sahura kalkıyoruz. Yediğimiz şeylerin helâl olmasına dikkat etmek lâzım! "Haram lokma yediği zaman, insanın kırk sabah namazı kabul olmaz, duası kabul olmaz."[90] Helâl lokma dindarlığın, takvânın temelidir. Onun için, lokmanın helâl olmasına çok dikkat etmek lâzım!

Hadi diyelim kazancımız helâl, lokma helâl, akşamleyin sofraya oturduk. Hatalarımızdan birisi nedir?.. İftarda çok aşırı yemek yiyoruz. Hem sıhhate aykırı, hem de orucun mantığına aykırı... Oruçlu aç duruyor ki, biraz nefsi zayıflasın, kalbi nurlansın, ruhu kuvvetlensin. Halbuki Ramazan'da öyle yemek yiyor ki, iftarda, sahurda, arada; Ramazan'ın sonunda kilosu artıyor.

"—Bu Ramazan'da on kilo almışım, beş kilo almışım!" diyor.

Halbuki zayıflaması lâzımdı. Bunun için büyüklerimiz, alimlerimiz kitaplarda bunu da belirtmişler. Yâni, iftarda da biraz hafif yemeli ki, açlığın faydaları, aç durmanın, oruç tutmanın manevî faydaları, maddî faydaları, sıhhî faydaları vücut üzerinde görülsün...

---

[90] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.591, no:5853; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.28, no:9266; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.55, no:21483.

Ondan sonra ne yapıyoruz?.. Teravihe gidiyoruz. Umumiyetle teravihe gider, teravihi severek kılar bizim müslüman halkımız... Fakat teravihte hatamız nedir? Hızlı kılmak... Yâni çok rekâtlı diye, çok rekât çabuk bitsin diye, namazı süratli kılma kötü alışkanlığı var. İmamlar çabuk kıldırıyor. Cemaat de çabuk kıldıran camiye gidip, paldır küldür namaz kılıyor. Bu da yanlış...

Mümkünse hatim sürülerek teravih kılınan yerlere gitmeli, tadını çıkarmalı... Değilse sakin sakin, tâdil-i erkân ile, rükûsuna, secdesine hakkını vererek namaz kıldıran imamların arkasında namaz kılmalı!.. Hırsızlığın en kötüsü namazda rükûdan, secdeden çalmaktır. Yâni onları hızlı yapıp hakkını vermemektir. Bu da yaygın bir hata Türkiye'de... Bundan da sakınmak lâzım! Yâni namazı güzel kılmalı!..

Yatsıdan sonra kılınan bu teravih namazı, gece namazından sayılır. Gece namazının sevabı da çok büyüktür ama, Ramazan'da sevap daha da büyükleşiyor. Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri, Ramazan'da yapılan ibadetlere büyük mükâfatlar koymuş. Sair zamanda insan geceleyin kalksa, iki rekât kılsa;

رَكْعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ، خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

(*Rek'atâni mine'l-leyli, hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) "Geceleyin iki rekât namaz kılmak, dünyadan ve dünyadaki her şeyden daha hayırlıdır" diye buyruluyor.

Onun için Ramazan'da bu teravih de, yatsıdan sonra kılınmış bir namaz olarak gece namazından sayıldığı için, bunu da böyle yirmi rekât kıldığından epeyce sevap alacak. Ama güzel kılmak şartıyla... Yâni güzel tutulmayınca orucun sevabı olmadığı gibi, güzel kılınmayınca namazın da sevabı olmayacağını, vücuda bir yorgunluk olacağını bilmeli... Ebû Hüreyre hadis-i şerifinin, namazla ilgili kısmını teravihte hatırlamalı, aceleye getirmemeli, şuurlu, huzurlu, huşûlu güzel namaz kılmalı! Bir hata da bu...

Sonra bazıları sahura kalkmayı kestirip atmak istiyorlar. "Ben dayanabilirim, akşamdan yer yatarım." diyorlar. Uykuyu bölmeyelim diye sahura kalkmıyorlar.

Halbuki Ramazan biraz uykuyu yenmek, uykuyu bölmek çalışmasıdır bence... Bu, Ramazan'da önemli bir husustur. Nefsimizi yenmek için bir idmandır Ramazan... Özellikle sahura, uykuyu bölüp kalmak lâzım! Çünkü gece kalkmaya alışma çalışmasıdır Ramazan... Sahura yemek yiyeceğiz diye kalkıp, bir ay sahur vaktinde, seher vaktinde uyanmayı öğrenince, senenin öbür zamanlarında da o güzel vakitte kalkıp ibadet etmeye bir alıştırmadır, yemekli alıştırmadır diye düşünüyorum ben... Onun için sahura kalkmayı da hararetle tavsiye ediyorum.

Sahura kalkmamak da yanlıştır. Eski ümmetlerle bizim ümmetimiz arasında, Ümmet-i Muhammed arasındaki fark, onların oruçlarıyla bizim orucumuz arasındaki fark, bizim sahura kalkmamızdır. Sahura kalkmak sünnettir. Sahur yemeği berekettir, feyizdir. Onun için sahura kalkmayı da ihmal etmemeli!.. "Akşamdan yeyip yatarım, sahura kalkmam!" sözü doğru değil...

Sonra sahura kalkıldığı zaman, bir de abdest alınmalı, iki rekât-dört rekât, hanım yemeği hazırlayıncaya kadar, çoluk çocuk sofraya toplanıncaya kadar bir *teheccüd* namazı kılınmalı! Sahurda kılınan namaz çok sevaptır. Bunu kardeşlerimiz kaçırmasınlar!

Ondan sonra, yanlışlıklardan bir tanesini daha söyleyelim: Evinde sahurdan sonra, imsak kesildiği zaman, sabahın vakti girince herkes ne yapıyor?.. Hemen sabah namazını evinde kılıp tekrar yatağa yatıyor. Bu da yanlış!.. Yâni, sabah namazını cemaatle kılmayı kaçırmak çok büyük bir kayıp oluyor. Onun için sabah namazını camide kılmaya çok dikkat etmeli! Sahurdan sonra camide namaz kılmaya gitmeli, onu ihmal etmemeli!..

Evde kılmak, cemaatle bile olsa, çoluk çocuğu toplayarak cemaatle kılsa bile, camide kılmaya denk olamaz. Çünkü, camiye doğru giderken, attığı her adımda bir derecesi yükselir. Her adımda bir günahı silinir, her adımda kendisine bir hasene verilir. Oraya gittiği zaman da, camideki mübarek insanların kazançlarından ona da ortaklık gelir. Camide o mübareklerin kıldığı namazlar dolayısıyla, namazı kabul olur. Evindeki belki kabul olmaz.

Demek ki, bir yanlışlık da, sahurdan sonra evde sabah namazını kılıp camiye gitmemektir. Bunu da yapmamalı kardeşlerimiz.

Sonra, akşamleyin çok yaygın bir yanlışlık var, özellikle Türkiye'de; akşam namazı camilerde kılınmıyor. Neden?.. Herkes sofranın başında olduğu için, iftar edeceğim telâşında olduğu için, akşam namazını camide kılmıyorlar, evde kılıyorlar. Bu da bir yanlışlıktır. Ramazan'da ibadetlerin arttırılması gerekirken, tam aksi yapılıyor ve Ramazan'da akşam namazını camide cemaatle kılmak kalkıyor. Hattâ bazı şehirlerde biz camiye gittiğimiz zaman, imamı müezzini görmüyoruz. O da iftar edeceğim diye ortalarda yok. Cami bomboş, mahzun... Bu yanlış.

Biz Avustralya'daki kardeşlerimizle oturduk, konuştuk bu meseleleri, dedik ki:

"—Bu yanlışları biz buralarda yapmayalım!"

Bu Brisbane şehrinde de, çarşıda 110 metrekarelik bir yer tuttu arkadaşlarımız, Allah razı olsun... Topluca oraya beyler, hanımlar geliyorlar. En sevindirici husus, çocuklar geliyorlar. Güzel muhabbetli namaz kılınıyor. Arkadaşlarımıza dedik ki:

"—Akşam namazını camide kılacağız, evimize öyle gideceğiz! Sabah namazını camide kılacağız, evde kılıp öyle yatmak yok..."

Hepsi riâyet ediyorlar büyük ölçüde...

Biliyorsunuz burası yaz mevsimi sevgili dinleyiciler, Türkiye kış mevsimi... Tabii yazın imsak erken kesildiğinden, evde kılıverip de yatmak daha çok yapılabilen bir şey. Tabii kışın geceler uzun olduğundan, Türkiye'de belki bu şimdi yapılmaz. Burada önemli, arkadaşlarımız bunu yapabilirdi. Biz oturduk, yapmayalım dedik ve tuttuğumuz camide sabah namazını da cemaatle kılalım dedik. Gündüz namazlarını da kılalım, cumayı da kılalım, akşamı da kılalım. Böyle iftardan dolayı akşamı makaslamak, sahurdan dolayı sabahı makaslamak gibi hata yapılmasın dedik.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber SAS Efendimiz Ramazan'a o kadar çok önem verirdi ki, tâ iki ay önceden Receb ayı girdiği zaman:[91]

اَللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ ، وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ (طس. هب. حل. كر. والديلمي عن أنس)

(*Allàhümme bârik lenâ fî recebe ve şa'bân, ve belliğnâ ramadàn.*) "Allah'ım, bize Receb ayını ve Şa'ban ayını mübarek eyle, Ramazan'a bizi eriştir!" diye dua ederdi.

Ramazan'ın sevgisi, Ramazan'a kavuşmanın iştiyâkı, iki ay önceden Efendimiz'in dudaklarından dökülürdü, dualarına girerdi. Ramazan çok önemli bir ay...

Onun için bu güzel ayın feyzinden bereketinden istifâde etmeye dikkat etmeliyiz. İbadetlerimizi daha aşk ile, şevk ile yapmalıyız. Eskiden yaptığımızı bile yapmamak yanlışlığına düşmemeliyiz. Orucu da güzel tutmalıyız, teravihi de güzel kılmalıyız.

c. Ramazan'da Bize Verilen Beş Şey

Ramazan ayının daha başka özelliklerini bildiren hadis-i şerifler var. Onları okumak istiyorum. İkinci bir hadis-i şerif okuyarak sohbetimi burada bitirmek istiyorum. O da Ebû Hüreyre RA'dan rivâyet edilmiş. Ahmed ibn-i Hanbel, Bezzâr, Beyhakî, Ebü'ş-Şeyh ve İbn-i Hibbân rivâyet etmiş bu hadis-i şerifleri. Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:[92]

---

[91] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:554; RE. 532/10; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXIII, s.24, no:35704, 36125.

[92] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.292, no:7904; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.302, no:3602; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.445, no:8571; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.31, no:2553; İbn-i Abdi'l-Ber, *et-Temhîd*, c.XVI, s.153; Hàris, *Müsned*, c.I, s.498, no:316; Muhammed ibn-i Nasr el-Mervezî, *Kıyâm-ı Ramazan*, c.I, s.84,

أُعطِيتْ أُمَّتِي خَمْسَ خِصَالٍ فِي رَمَضَانَ ، لَمْ تُعْطَهَا أُمَّةٌ قَبْلَهُمْ: خُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ ؛ و تَسْتَغْفِرُ لَهُم الْحِيتَانُ حتَّى يُفْطِرُوا ، ويُزَيِّنُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كُلَّ يَوْمٍ جَنَّتَهُ ثُمَّ يَقُولُ: يُوشِكُ عِبَادِي الصَّالِحُونَ ، أَنْ يُلْقُوا عَنْهُمُ الْمَئُونَةَ و الْأَذٰى ، وَ يَصِيرُوا إِلَيْكَ ، و تُصَفَّدُ فِيهِ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ ، فَلاَ يَخْلُصُوا فِيهِ إِلٰى مَا كَانُوا يَخْلُصُونَ إِلَيْهِ فِي غَيْرِه. ويُغْفَرُ لَهُمْ فِي آخِرِ لَيْلَةٍ. قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، أَهِيَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ ؟ قَالَ: لاَ ، وَلٰكِنَّ الْعَامِلَ إِنَّمَا يُوَفَّى أَجْرَهُ إِذَا قَضٰى عَمَلَهُ (حم . هب . والبزار عن أبي هريرة ؛ رواه أبو الشيخ وابن حبان في كتاب الثواب إلا أن عنده وتستغفر لهم الملائكة بدل الحيتان)

(*U'tıyet ümmetî hamse hısàlin fî ramedân*) "Benim ümmetime Ramazanda beş mükâfat var, verildi. (*Lem tu'tahünne ümmetün kablehüm*) Daha önceki ümmetler de oruç tutarlardı ama, onlara Allah bu mükâfatı vermemişti, bizim ümmetimize veriyor." diye kendi ümmetine verildiğini Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Biliyorsunuz Ramazan orucunu farz kılan, farz olduğunu gösteren Bakara Sûresi'nin 183. ayetinde:

---

no:51; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Fadàilü Ramadàn*, c.I, s.20, no:18; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.410, no:319; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.471, no:23708; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.341, no:4778; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.66, no:3751; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.55, no:1476.

كُتِبَ عَلَيْكُمْ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ (البقرة:١٨٣)

(*Kütibe aleykümü's-sıyâmü kemâ kütibe ale'llezîne min kablikûm*) "Sizden önceki ümmetlere de oruç farz kılınmıştı, onun gibi size de farz kılındı." (Bakara, 2/183) deniliyor.

Demek ki, eski ümmetlere oruç farz kılınmış ama, bu mükâfatlar onlara verilmemiş de bize verilmiş. Eski ümmetlerden bizim bazı farklarımız var. Peygamber Efendimiz'in bir takım özellikleri, hasâisi var. Bizim ümmetimizin de hasâisi var, özel mazhariyetleri var. Eski ümmetlerde onlar yokmuş. Bizim ümmetimize büyük bir ikram oluyor. Peygamber Efendimiz bunları sıralıyor. Buyuruyor ki:

خُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ، أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ؛

1. (*Hulûfü femi's-sàimi atyebu inda'llàhi min rîhi'l-misk*) Oruç tutan ağzını koruyunca, aç kalınca tabii ağız kokusu olur. Belki bu ağızdan geliyor, belki mideden geliyor. Açlıktan dolayı ağızda bir koku... "Bu koku Allah indinde misk kokusundan daha şerefli, daha kıymetli bir kokudur."

Yâni oruçlunun bu kokusu, nâhoş bir koku gibi bile olsa Allah'ın sevdiği bir kokudur. Ahirette o oruçlunun ağzından misk kokusu gibi güzel kokular çıkacak. Öyle mükâfatlanacak.

Ondan sonra:

وَ تَسْتَغْفِرُ لَهُمُ الْحِيتَانِ حَتَّى يُفْطِرُوا،

2. (*Ve testağfirû lehümü'l-hîtânü hattâ yuftırû*) "Denizdeki balıklar bile, iftar edinceye kadar onun için istiğfar ederler." Yâni oruçlu Allah'ın sevgili kulu olduğu gibi, mahlûkâtın da mahbûbu oluyor, sevdiği bir kimse oluyor. Mahlûkat da oruçlu insana dua ediyorlar. Hattâ denizdeki balıklar bile... Denizdeki balıkların dua etmesi, pek çok şeyin dua ettiğinin göstergesi olsun diye söylenmiş

olmalı, *Allàhu a'lem*. O bakımdan, oruçlunun ne kadar kıymetli insan olduğunu gösteriyor bu cümle...

وَيُزَيِّنُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كُلَّ يَوْمٍ جَنَّتَهُ ثُمَّ يَقُولُ: يُوشِكُ عِبَادِي الصَّالِحُونَ ، أَنْ يُلْقُوا عَنْهُمُ الْمَئُونَةَ وَالْأَذَى ، وَيَصِيرُوا إِلَيْكِ ،

3. (*Ve yüzeyyinu'llàhu azze ve celle külle yevmin cennetehû*) Her gün Allah-u Teàlâ Hazretleri cennetini süsler. (*Sümme yekùlü:*) Sonra buyurur ki: (*Yûşikü ibâdi's-sàlihûne en yülkù anhümü'l-meûnete ve'l-ezâ, ve yasîrû ileyki*) "Muhtemel ki, ey cennet! Sàlih kullarım gelecekler, onların yorgunlukları, dünyadaki meşakkatleri, eziyetleri bitecek. Onların dünyadaki sıkıntılarının karşılığında, burada rahat etsinler diye sana gelecekler ey cennet!" diye her gün Allah-u Teàlâ Hazretleri cennetini oruçlu kulları için süsler.

Biliyorsunuz, oruçluların cennete girecekleri özel bir kapı olacak *Reyyân* denilen kapı. "Nerede benim rızam için oruç tutan kullarım, kalksınlar!" denilince, onlar o kapıdan girecek.

وَ تُصَفَّدُ فِيهِ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ ، فَلاَ يَخْلُصُوا فِيهِ إِلَى مَا كَانُوا يَخْلُصُونَ إِلَيْهِ فِي غَيْرِهِ.

4. (*Ve tusaffedü fîhi meredetü'ş-şeyâtîni felâ yahlüsù fîhi ilâ mâ kânû yahlusùne ileyhi fî gayrihî*) Bu günde, bu Ramazan ayında Ümmet-i Muhammed'in mazhariyetlerinden birisi de nedir?.. Şeytanların azılıları, reisleri, azgınları bukağılara, zincirlere, boyunduruklara vurulur, zincirlerle bağlanır. Onlara fırsat verilmez. Başka zamanlarda hareket ettikleri gibi serbest hareket edemezler. Böylece azdırma işi, saptırma işi, şeytanın vesvese verme işi, kandırma işi bu ayda olmaz. Az olur. İbadeti yapmak kolay olur. Müslümanlar, iyi işler yapmak isteyenler onlardan yakasını kurtarmış olurlar.

وَيُغْفَرُ لَهُمْ فِي آخِرِ لَيْلَةٍ.

5. (*Ve yuğferu lehüm fî âhiri leyletin*) Sonuncu mazhariyet de, beş şeyden sonuncusu da, tabii Ramazan'ın sonuyla ilgili... Diyor ki: "Ramazan'ın en son gününde, oruçlular afv ü mağfiret olunur." Demek ki, bir ay sabredecek, çalışmaya devam edecek; sonunda karşılığını alacak.

قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، أَهِيَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ ؟ قَالَ: لاَ ، وَلٰكِنَّ الْعَامِلَ إِنَّمَا يُوَفَّى أَجْرَهُ إِذَا قَضٰى عَمَلَهُ.

(*Kìle: Yâ rasûla'llàh, ehiye leyletü'l-kadr?*) "Yâ Rasûlallah!" diye sordular sahabe-i kiram bu son müjdeyi, beş şeyin beşincisini duydukları zaman, "O son gecesi, Kadir Gecesi mi yâ Rasûlallah?" dediler.

(*Kàle: Lâ*) Peygamber Efendimiz: "Hayır! (*Ve lâkinne'l-àmile innemâ yüveffâ ecrahû izâ kadà amelehû.*) Kadir Gecesi değil ama, çalışan işçiye çalışması bittiği zaman ücreti verilir. Ramazan bittiği için de, Ramazan'ın en son gecesinde mükâfat verilir, afv ü mağfiret olunur." buyurdu.

Biliyorsunuz senenin en önemli beş gecesinden birisi Ramazan'ın sonucu gecesi, yâni ertesi gün bayram olan gecedir. Ona da Allah-u Teàlâ Hazretleri oruçlarımızı tutarak, cümlemizi sıhhat ve afiyetle eriştirsin...

Kadir Gecesi Ramazan'ın içinde saklı, onun ne zaman olduğunu bilmiyoruz. Onu bilmediğimiz için de, Ramazan'ın bütün gecelerini ihyâ etmeye çalışalım! Ama en son gecesi de, işçinin çalışıp işini bitirdiği zaman ücretini aldığı gibi, oruçlunun da orucunu bitirip ertesi gün bayram yapacağı en son gece de, afv ü mağfiret olma gecesidir.

Demek ki, bu mükâfatlar Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden Ümmet-i Muhammed'in oruçlularına ihsân olunmuş. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizleri, oruçlarını Peygamber SAS Efendimiz'in tarif buyurduğu şekilde, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hoşnut ve

razı olacağı, kabul edeceği bir şekilde tutan kullarından eylesin... Ramazan ibadetlerimizi, teravihlerimizi tâdil-i erkân ile, ağır ağır, vakur vakur, huşû ile, edeb ile, göz yaşı ile, duygular ile güzel bir şekilde ibadetlerimizi yapmayı nasîb eylesin...

d. Ramazan ve Çeşitli Hayırlar

Tabii Ramazan ayında önemli olan iki büyük ibadet; birisi, gündüzleri oruç tutmak, ikincisi, geceleri gece namazı mahiyetinde olan teravih namazını kılmak... Ama bütün ibadetler sadece bunlardan ibaret demek değildir. Ramazan'da yapılan bütün ibadetler, hayırlar kat kat mükâfatlandırılır. Başka zamanda yapıldığına göre, en aşağı 70 kat daha fazla sevabı olur. Onun için Ramazan'da çeşitli hayırları, hayırların türlerini, çeşitlerini düşünüp taşınıp yapmağa gayret etmek lâzım!..

Onlardan birisi nedir?.. Arkadaşlara, fakirlere, muhtaçlara, komşulara ikram... İftar yemeği vermek, sahur yemeği vermek... Bu bir ikramdır, buradan insan sevap alır. Çünkü, Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şerifleri var:

"Bir insan bir oruçluya bir hurma verse, bir bardak su verse, bir zeytin verse, yâni bir şeyle orucunu açtırsa; o oruçlunun orucundan dolayı kazandığı sevap kadar sevabı, o da aynen alır. Ama, oruç tutanın sevabından değil, Allah ayrıca ona veriyor. Oruçlunun sevabı oruçlu tarafından alınıyor, fakat oruçluya iftar ettirene de Allah-u Teàlâ Hazretleri, o oruçlunun sevabı kadar ikinci bir sevap veriyor."

Onun için, iftar davetleri güzel bir adettir. Yapıyoruz el-hamdü lillâh... Müslümanlar tanıdıklarını, dostlarını çağırıyorlar, onlara iftar yemeği veriyorlar; güzel... Fakat iftarda dikkat edeceğimiz şey neydi?.. Akşam namazını makaslamamak! Akşam namazını camide kılmaya dikkat etmek, yemeği ona göre ayarlamak... Hafif bir şeyle orucu açtıktan sonra, camide namazı kılıp eve ondan sonra gelmek... Bu yemek yedirme güzel bir adet.

Sonra fukarayı gözetmek... Evlerine on kilo pirinç veya şu kadar para veya şu kadar yiyecek, giyecek, ihtiyaç malzemesi, hayır, sadaka veya zekât olarak bir şeyler vermek uygun olur.

Ayrıca inşâallah önümüzdeki cuma konuşmamda üzerinde duracağım; dilini ibadetle, zikirle değerlendirmeli!.. Sabah-akşam, gece-gündüz, işte, yolda zikrullahla meşgul olmalı!.. Tevbe etmeli, istiğfar eylemeli, kelime-i tevhid (*Lâ ilâhe illa'llàh*) çekmeli!.. Allah'tan cennetini istemeli, cehenneminden Allah'a sığınmalı, Peygamber SAS Efendimiz'e salât-ü selâmı çok yapmalı!.. Bu günün saatleri içinde yapacağı işler.

Ayrıca ne yapmalı? Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı sarılmalı ve Kur'an-ı Kerim'i çok okumalı! Okuması azsa öğrenmeye çalışmalı! Kuvvetliyse hatim indirmeye çalışmalı, mukàbeleleri dinlemeli!..

Mukàbele ne demek?.. Camide hafız okuyor, nereyi okuyacağı belli... Cemaat de ellerine Kur'an-ı Kerim'lerini alıyorlar, hafızın okuduğu sayfayı açıyorlar. Hafız ezberinden okuyor, ezberini kuvvetlendiriyor, kendisini denemiş oluyor. Cemaat de dinlemiş oluyor. Bilgili insanlar da hafızın hataları var mı, yok mu diye önde takip ediyorlar. Mukàbele deniliyor buna.

Bunun da aslı esâsı nedir, nereden kaynaklanıyor?.. Cebrâil AS Ramazan oldu mu, Peygamber Efendimiz'e her gün gelirdi; her gün Peygamber Efendimiz'le Kur'an-ı Kerim okurlardı. Rivâyete göre Peygamber Efendimiz okur, Cebrâil AS dinlerdi. Başka bir

rivâyete göre de Cebrâil AS okur, Peygamber Efendimiz dinlerdi. Yâni ezberindeki Kur'an-ı Kerim'i Cebrâil AS'la müzâkere ve mukàbele etmiş oluyordu. İşte ondan dolayı, camilerimizde Kur'an-ı Kerim mukàbelesi vardır. O güzel adetin devamıdır.

Onun için Kur'an-ı Kerim okumaya evde dikkat etmeli; camilerdeki mukàbelelere gitmeli, onları güzelce dinlemeli!.. O usta, üstâd hafızlar, o Kur'an-ı Kerim'i tecvidiyle, harflerin hakkını vererek, mahàric-i hurûfa dikkat ederek nasıl okuyorlarsa, oradan güzel okumayı öğrenmeye çalışmalı!..

Kur'an okumak, öğrenmek çok önemli... İlim öğrenmek, vaazlara devam etmek, vaizleri dinlemek, camilerdeki vaazları takip etmek önemli. Dinî bilgisini arttırma isteği olmalı!..

e. Bir Kişiye İslâm'ı Anlatın!

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Bir de son olarak, hepinizden kuvvetle bir şey rica etmek istiyorum. Dergide de yazdım ve inşâallah ikinci dergimizde de yazacağım: Bu Ramazanda her kardeşimiz azmetsin, bir insanı İslâm'a çekmeye, kazanmaya çalışsın!.. Bu Ramazan'da adedimiz yüzde yüz artsın!.. Yüzde yüz artmak ne demek?.. Herkes bir kişiyi İslâm'a çekerse, o zaman sayı birden bir misli katlanacak, yüzde yüz artmış olacak.

Yâni herkes bir kişiyi İslâm'a kazansa, bir Ramazan boyu uğraşıp iyi müslüman haline getirse, müslümanların sayısı iki misli olacak. Türkiye'de müslümanlar, zaten yüzde doksan dokuz müslüman, birer kişiyi de İslâm'a çekerlerse o zaman, 60 + 60 = 120 milyon - 125 milyon insan demek ki müslüman olacak.

Tabii, Türkiye dışına taşma mânâsına da gelebilir bu; Türkiye içindeki gàfil, cahil, aklı karışmış, yalan yanlış bilgilerle dolu, İslâm'ı bilmeyen, Kur'an'ı, hadisi bilmeyen insanlara da İslâm'ı doğru öğretmek tarzında da olabilir. Çünkü, pek çok kimse İslâm'ı yanlış biliyor. İslâm hakkında kafasında bir takım vehimler var. Bir takım yalan yanlış sözler kafasına, kulağına girmiş, o da onu doğru kabul etmiş; ama İslâm'dan uzak bir yaşantısı var...

Bunları anlayabilirsiniz. Nereden anlarsınız?.. Bakarsınız namaz kılmıyor, bakarsınız oruç tutmuyor... Bakarsınız;

"—Ben müslümanım el-hamdü lillâh! Babam, dedem müslümandı..." filân diyor ama, hali İslâm'a uygun değil.

İşte onlara İslâm'ı öğretip, Allah'ın sevdiği çizgiye getirmeye çalışalım! Hepimiz bir insanı cehennemden kurtarıp, cennete girecek iyi insan haline getirmeye çalışalım, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Allah gayret, kuvvet versin... Bir insanı doğru yola çekerseniz, o insanın ömür boyu yaptığı bütün sevaplı işlerin, amellerin, ibadetlerin bir misli de size yazılır. Yâni aynısı size de verilir. Adam sizin çalışmanızla namaza başladı; kıldığı bütün namazların sevaplarının bir misli size verilir... Oruç tutmaya başladı; tuttuğu bütün oruçlarının sevabının bir misli size verilir... Zekât vermeye başladı; zekâtlarının sevabının bir misli size verilir... Hacca gitmeye karar verdi, umreye gitmeye karar verdi; onun sevabı kadar sevap size de verilir... Kur'an okumayı öğrettiniz; onun sevabı kadar sevap size de verilir... Yâni çok sevap kazanırsınız.

Onun için lütfen, biraz sırf kendiniz için müslüman olmaktan daha ileri bir adım atın, başkalarını da müslüman etmeye çalışın!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri hayırlara muvaffak etsin... Mücahid müslüman eylesin... Sahabe gibi müslüman olun... İslâm'ı yayıcı, irşad edici, dini cihana duyurucu, tanıtıcı insanlar olun... Allah sevdiği kul eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

02. 01. 1998 - Brisbane / **AVUSTRALYA**

22. RAMAZAN AYININ İHYÂSI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Avustralya'nın güzel bir şehrinden, Brisbane'dan hitab ediyorum bu üçüncü haftada da...

Ramazanınız mübarek olsun... Allah oruçlarınızı kabul eylesin... Terâvihlerinizi, gece namazlarınızı, hayırlarınızı, hasenatınızı makbul eylesin... Dualarınız müstecâb olsun... Her şey gönlünüzce olsun, gönlünüz nur dolsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasına uygun ömür geçirmeyi, güzel işler yapmayı Allah nasîb etsin...

Ramazan ayı içinde olduğumuz için, Ramazan'la ilgili sözler söylemek, konuşmamı o konular üzerinde yapmak istiyorum. Ramazan'ın pek çok güzellikleri ve özellikleri var. Hattâ pek çok isimlerle isimlendirilebilir bence... Bu isimlendirmeler arasında üç şey söyleyeceğim ve arkalarından açıklamasını yapmak istiyorum.

Birincisi, Ramazan gufran ayıdır; *mâh-ı gufran*, *şehr-i gufran*, gufran ayı... *Mâh* Farsça ay demek, *şehir* Arapça ay demek. *Mâh-ı gufran*, gufran ayı... *Şehr-i gufran*, o da gufran ayı, yâni bağışlama ayı demek ama, Arapça... Ramazan mâh-ı gufrandır, bir...

İkinci bir bakışla Ramazan *mâh-ı Kur'an*'dır, şehr-i Kur'an'dır, yâni Kur'an-ı Kerim ayıdır. Üçüncü bir sıfatla nitelendirmemiz gerekirse, Ramazan *mâh-ı irfan*'dır, irfan ayıdır, *şehr-i irfan*'dır. Şimdi bunları açıklayayım:

a. Ramazan Mağfiret Ayı

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Biliyoruz ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri Ramazan ayında kullarını afv ü mağfiret ediyor:[93]

---

[93] İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.191, no:1887; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.305, no:3608; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.412, no:321; İbn-i Şâhin, *Fadàilü Şehri Ramadàn*, c.I, s.18, no:16; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.311; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVII, s.19, no:3146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.162, no:671; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-*

وَهُوَ شَهْرٌ أَوَّلُهُ رَحْمَةٌ ، وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ ، وَآخِرُهُ عِتْقٌ مِنَ النَّارِ

(خز. ق. عن سلمان)

(*Ve hüve şehrun evvelühû rahmetün, ve evsatühû mağfiretün, ve âhirühû ıtkun mine'n-nâr*) "Bu Ramazan öyle bir aydır ki, evveli rahmet, ortası mağfiret, yâni gufrân, sonucu da cehennemden âzad olmaktır." diye hadis-i şerif var, daha başka hadis-i şerifler var.

Gufrân ve *mağfiret,* ikisi de *gafera* kökünden masdarlardır. Birisi *fu'lân* vezninde masdardır, birisi de masdar-ı mimî derler. İkisi de aynı mânâya geliyor, yâni Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin günahları örtmesi, silmesi, bağışlaması, affetmesi mânâsına...

Ramazan'da Allah-u Teàlâ Hazretleri kulları affediyor. Bu hususta bir hadis-i şerifi okuyalım! Bu hadis-i şerifte iki müjde var. Peygamber SAS Efendimiz'den Ebû Saîd el-Hudrî RA rivâyet etmiş:[94]

قَالَ رَسُولُ اللهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ لِلهِ تَبَارَكَ وَتَعَالٰى عُتَقَاءَ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ يَعْنِي فِي رَمَضَانَ ، وَإِنَّ لِكُلِّ مُسْلِمٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً (البزاز عن أبي سعيد الخدري)

Mîzân, c.VI, s.33, no:135; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.38, no:79; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.757, no:23714 ve s.961, no:24276; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.176, no:25782 ve c.XXXV, s.105, no:37946.

[94] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.254, no:7443; Ebû Hüreyre veya Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.257; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.71, no:3175 ve c.III, s.153, no:5931; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, c.III, s.346, no:4793; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.218, no:8280, 8281.

(*Kàle rasûlü'llàh* SAS:) "Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri buyurdular ki:

(*İnne li'llâhi tebâreke ve teàlâ utekàe fî külli yevmin ve leyleh*) "Her gün ve gecede Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin âzad ettiği insanlar vardır. Allah-u Tebâreke ve Teàlâ Hazretleri'nin, yüce ve ulu Rabbimizin her gün ve gece âzad ettiği kullar vardır." (*Ya'nî fî ramadàn*) Bu sözlerinden hangi zamanı kasdetmiş Peygamber Efendimiz? "Ramazan'ın her gündüzünde, her gecesinde Allah'ın âzadlıları vardır."

"—*Âzadlı* ne demek?.."

Esir demek, bir yere bağımlı demek, bir yere kayıtlı demek... O kayıtlar, bağlar çözülünce âzad oluyor. Nereye bağımlı?.. Cehennemlik olmuş, cehenneme müstehak olmuş, cehenneme girecek duruma düşmüş, cehenneme bağımlı hâle gelmiş, cehennemin esiri olmuş, eli, kolu, ayağı zincirlere bağlanmış, esir gibi cehenneme atılacak duruma düşmüş, günahkâr bir kulu bağlarından çözüp âzad edecek Allah-u Teàlâ Hazretleri... Yâni ne demek?.. Her gece ve her gündüz bu durumda olan bazı kimseleri, Allah-u Teàlâ Hazretleri afv ü mağfiret edecek demek.

Demek ki, Ramazan gufran ayıymış. Kulların mağfiret olunma, günahlarının bağışlanması, silinmesi, affedilmesi, kulun cehennemden âzad olması ayıymış.

Sonra ikinci müjde nedir?.. Hadis-i şerif bazen bir kaç konuyu birden içine alıyor. Onun için bir şeyi söylerken okuduğumuz hadis-i şerifin içinden bir başka mücevher daha çıkıyor, bir başka müjde daha çıkıyor: (*Ve inne li-külli müslimin fî külli yevmin ve leyletin da'veten müstecâbeh.*) "Her gün ve gecede, yine Ramazan'da her müslüman için müctecâb dua vardır."

Müstecâb ne demek? Makbul, kabul olmuş, kabul olunacak dua vardır. Ramazan'da her müslüman kulun gecede ve gündüzde kabul olunan duaları vardır. Dua ederse, duaları kabul edilecek.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Demek ki Ramazan mâh-ı gufranmış, kulların bağışlanması ayı imiş. Peki Allah hangi kulları affeder? Allah'ın mağfiretine ermek için ne gibi şeyleri yapması lâzım kulun, nasıl afv ü mağfiret olur?.. Tabii

Ramazanda herkesin dinimize karşı bağlılığı, ilgisi artıyor. Dinî konuşmaları dinleyenler çoğalıyor. Dinî bilgisi az olanlar da, bu konudaki gerçekleri daha az duymuş kimseler de, —Allah razı olsun— vaazlara geliyorlar, dinliyorlar. Böylece onlar da öğrenmiş oluyor. Bir kulun affolmasının şartı nedir? Allah affedecek bir kulu ama kimi affeder? Neler yaparsa affeder?..

Kulun önce tevbe etmesi lâzım, günahından dönmesi lâzım!.. Tevbe dönüş demektir, dönecek. Yâni günaha ısrar ederken, devam ederken, yapmayı sürdürürken Allah affeder mi?.. Hayır, affetmez. Suç devam ederken, yapıyor ve yapacak. Bugün de yapıyor, dün de yapmıştı, yarın da yapacak; devam ediyor. Böyle kimse mağfiret olmaz.

Bir kere suç duracak. Suçtan bir nedâmet, bir pişmanlık hâsıl olacak; "Ah ben niye bu suçu işledim? Tevbe yâ Rabbî, dönüyorum, vazgeçtim! Bu yolumun yanlışlığını anladım, pişman oldum, dönüyorum yâ Rabbi!" diyecek. Yâni pişman olacak, içini, ciğerini pişmanlık duygusu yakacak. Ciğeri yanacak, içi yanacak, "Niye ben bu kusuru işledim, günahı işledim?.." diye pişman olacak. Günahı durduracak, kesecek. Bir de dönecek, "Döndüm yâ Rabbî!" diyecek. Dönmeye kesin niyet edecek. Sonra Allah'tan afv ü mağfiret isteyecek.

Tabii istemek olmadan da —başka hadis-i şeriflerde geçiyor, biliyoruz— Allah-u Teàlâ Hazretleri kulun kalbine pişmanlık düştüğünü gördü mü; "Bu kulum üzüldü, yaptığı günaha pişman oldu, hatasını anladı..." diye affediyor. O pişmanlık ateşi içini yakmaya başladığı zaman, telâffuz etmese bile, "Affet beni Allah'ım!" demese bile, Allah afv ü mağfiret ediyor. Yâni söz çok önemli değil, içinin duygusu önemli...

Zâten Allah-u Teàlâ Hazretleri insanların dış şekline, formaliteye, dış görünüşe bakmıyor; vücutlarının, bedenlerinin, yüzlerinin, giyimlerinin, dış görünüşlerinin güzelliği önemli değil... Gönül güzelliği, kalp güzelliği, iç temizliği önemli! Allah-u Teàlâ Hazretleri insanın kalbine bakıyor, niyetlerine bakıyor, düşüncelerine bakıyor, duygularına bakıyor; ona göre muamele ediyor.

Demek ki pişmanlık duyup da, günahı işlememeye içinde bir arzu olunca, afv ü mağfiret eder. İstemeden de o acıyı duyduğunu görünce Allah affediyor ama, tabii bir de istemek daha iyi olur.

Peygamber SAS Hazretleri Ramazan'la ilgili tavsiyelerinde buyuruyor ki:[95]

"—Bu Ramazan ayı içinde bazı sözleri söylemeyi çok yapacak insan..." Neleri çok yapacak:

1. "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh*" diyecek, bu sözü çok söyleyecek, veyahut *eşhedü*'sünü söylemese bile sadece "*Lâ ilâhe illa'llàh... Lâ ilâhe illa'llàh...*" diyecek.

2. *Estağfiru'llàh*'ı çok söyleyecek. "Yâ Rabbî beni afv ü mağfiret eyle, yâ Rabbi beni bağışla!" diyecek. Denildiği zaman tesirinin çok olacağını, Peygamber Efendimiz SAS'in tavsiyesinden biliyoruz. Onun için pişman olacak, bir daha işlememeye kuvvetli bir şekilde azmedecek, kasdedecek, niyet edecek, "Affet beni Allah'ım!" diyecek.

Günahların bir kısmı kullarla ilgiliyse, yâni bazı kulların haklarına bağımlıysa, kul haklarını ödemeden günah affolmaz. Kul haklarını ödeyecek, o da şart...

b. Ramazan'da Affolmayan Kimse

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Ramazan afv ü mağfiret ayı, gufran ayı, mâh-ı gufran, şehr-i gufran olduğu için çok tevbe ve istiğfar edip, Allah'tan af dileyip, günahlara pişmanlık duyup, bir daha işlememeye azm ü cezm ü kasd eyleyip, mâh-ı gufranın, mağfiret ayının bu güzel yönünden istifade edip, afv ü mağfiret olmaya çalışmalıyız; bu bir...

Beni çok korkutan bir husus var, söylenmesi gereken bir nokta var: Ramazan geçtiği halde afv ü mağfiret olmayacak insanlar var. Ramazan yaşanacak, bu güzel aylar, bu oruçlar, bu ibadetler, bu

---

[95] İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.191, no.1887; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.305, no:3608; Hàris, *Müsned*, c.I, s.500, no:318; İbn-i Şâhin, *Fadàilü Şehri Ramadàn*, c.I, s.18, no:16; Selman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.757, no:23714 ve s.961, no:24276; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.176, no:25782 ve c.XXXV, s.105, no:37946.

teravihler, bu mübarek mukaddes zaman geçecek, ama bir kimse afv ü mağfiret olunmayacak... Bu çok kötü bir şey!

Peygamber SAS'den rivayet ediliyor ki:[96]

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اُحْضُرُوا الْمِنْبَرَ ! فَحَضَرْنَاهُ. فَلَمَّا ارْتَقَى دَرَجَةً ، قَالَ: آمِينَ ! فَلَمَّا ارْتَقَى الدَّرَجَةَ الثَّانِيَةَ ، قَالَ: آمِينَ ! فَلَمَّا ارْتَقَى الدَّرَجَةَ الثَّالِثَةَ ، قَالَ: آمِينَ !

(*Kàle rasûlü'llàh SAS: Ühduru'l-minber!*) "Peygamber Efendimiz bir keresinde: 'Minberi hazırlayın!' dedi. (*Fehadarnâhu*) Minberi hazırladık. (*Felemme'rtekà dereceten, kàle: Âmîn*!) Minbere bir basamak çıktı, 'Âmin!' dedi. (*Felemme'rteka'd-derecete'sâniyeh, kàle: Âmîn*!) İkinci basamağa çıktı, 'Âmin!' dedi. (*Felemme'rteka'd-derecete'sâliseh, kàle: Âmîn*!) Üçüncü basamağa çıktı, yine 'Âmin!' dedi."

فَلَمَّا نَزَلَ ، قُلْنَا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، لَقَدْ سَمِعْنَا مِنْكَ الْيَوْمَ شَيْئًا مَا كُنَّا نَسْمَعُهُ ؟ قَالَ: إِنَّ جِبْرِيلَ عَرَضَ لِي ، فَقَالَ: بَعُدَ مَنْ أَدْرَكَ رَمَضَانَ فَلَمْ يُغْفَرْ لَهُ ! قُلْتُ: آمِينَ .

---

[96] Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.225, no:645; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.192, no:1888; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.304, no:8287; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.17, no:8994; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.411, no:8116; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.224, no:644; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.144, no:315; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.170, no:7256; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.215, no:1572; Kâ'b ibn-i Ucre RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.143, no:1362; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.967, no:24295 ve c.XVI, s.43, no:43854; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.96, no:15061 ve c.XXXIII, s.71, no:35811.

(*Felemmâ nezele, kulnâ*) Minberden aşağı indiği zaman, dedik ki: (*Yâ rasûla'llàh*) "Yâ Rasûlallah! (*Lekad semi'nâ minke'l-yevme şey'en mâ künnâ nesmeuhû?*) Bu sefer sizden daha önce duymadığımız bir şeyi duyduk." Yâni, "Eskiden böyle yapmıyordunuz, şimdi minbere çıkarken her merdivende 'Âmîn...' dediniz. Niye dediniz?" diye sordular.

(*Kàle*) Peygamber SAS buyurdu ki: (*İnne cibrîle arada lî*) "Cebrâil AS bana göründü, karşıma geldi. (*Fekàle: Beude men edreke ramadàne felem yuğfer lehû*) 'Ramazan'a yetişmiş, Ramazan'ı idrak etmiş olduğu halde Allah'ın mağfiretini kazanamamış, afv ü mağfiret olamamış kimseye yazıklar olsun, rahmetten uzak olsun!..' dedi. (*Kultü: Âmîn*) Ben de, 'Âmîn!' dedim."

Demek ki, Ramazan girdiği halde affolamayacak insanlar olabiliyor. Bu da çok fena bir durum... Cebrâil AS bedduayı söyleyince, Peygamber SAS Efendimiz de, "Âmin, öyle olsun!" demiş.

Belki bunun ikincisini merak edersiniz:

فَلَمَّا رَقِيتُ الثَّانِيَةَ ، قَالَ: بَعُدَ مَنْ ذُكِرْتَ عِنْدَهُ ، فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْكَ !

قُلْتُ: آمِينَ .

(*Felemmâ rakaytü's-sâniyete, kàle*) "İkinci basamağa çıktığım zaman, Cebrâil AS dedi ki: (*Beude men zükirte indehû, felem yusallî aleyke*) 'Bir kimse yanında senin adın anıldığı halde, sana salât ü selâm getirmezse, getirmemişse, o da rahmetten uzak olsun!' dedi; (*kultü: Âmîn*) ben de, 'Âmîn!' dedim."

Peygamber Efendimiz'in adı müslümanların yanında anıldığı zaman, ne demeleri lâzım? "*Allàhümme sallî alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve sellim*" demeleri lâzım, salât ü selâm getirmeleri lâzım!..

Demek ki, Rasûlüllah SAS Efendimiz'e sevgimizin, bağlılığımızın gereği olarak ne yapacağız? Efendimiz anıldı mı, "*Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ rasûla'llàh.*" veya *"Aleyhi's-salâtü ve's-selâm."* diyeceğiz; veyahut "*Allàhümme sallî alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve sellim.*" diyeceğiz. Yâni bir

çeşit salât ü selâm ile salât ü selâm getireceğiz. “Getirmediği takdirde, o müslüman Allah’ın rahmetinden uzak olsun!” diye Cebrâil AS beddua ediyor, Peygamber Efendimiz de “Amin!” diyor. Bu da ikinci âmin sebebi...

Üçüncüsü de nedir:

فَلَمَّا رَقِيتُ الثَّالِثَةَ ، قَالَ: بَعُدَ مَنْ أَدْرَكَ أَبَوَيْهِ الْكِبَرُ عِنْدَهُ أَوْ أَحَدَهُمَا ،

فَلَمْ يُدْخِلاَهُ الْجَنَّةَ ! قُلْتُ: آمِينَ (الحكيم عن كعب بن عجرة)

(*Felemmâ rakaytü’s-sâlisete*, *kàle*) “İkinci basamağa çıktığım zaman, Cebrâil AS dedi ki: (*Beude men edreke ebeveyhi indehû ev ehadehümâ, felem yüdhilâhü’l-cenneh*) ‘Bir kimse annesi ve babası ile beraber yaşamış, annesi ve babası veya bir tanesi onun yanında olmuş, sonra vâdesi yetince ahirete göçmüş ama, cenneti kazanamamış; o da rahmetten uzak olsun! Yazıklar olsun ona, burnu yerde sürtsün onun!..’ dedi; (*kultü: Âmîn*) ben de, ‘Âmîn!’ dedim.”

Yâni, bazı insanlar öksüz kalıyor, ana-babasını göremiyor, onunla beraber yaşayamıyor. Bu annesi ve babası ile beraber yaşamış. Annesi, babası dua etmiş olsa; "Yâ Rabbî, ben bu evlâdımı seviyorum, bunu afv ü mağfiret eyle!" dese, Allah annenin, babanın duasını kabul edecek ama, annesinin babasının duasını alamamış ve cenneti kazanamamış.

Demek ki, aslında anne-baba büyük bir ganimettir, nimettir. İnsanın yanında annesi, babası sağsa, yaşıyorsa, evindeyse baş tacı etmeli, onun duasını kazanmalı ve cenneti o dualar bereketiyle elde etmiş olmalı!..

Yâni bu sözlerimizle neyi anlatmış oluyoruz?.. Ramazan gufran ayıdır; afv ü mağfiret olunmalıyız. Olunmamak çok fena bir şey, çok felâket, kötü bir durum... Bu duruma düşmemeye dikkat etmeliyiz.

Bu arada bazı soruları da soralım kendi kendimize: Ramazan olduğu halde neden bir insan afv ü mağfiret olunmaz?.. Çünkü Ramazan'da oruç tutmaz, terâvihe gitmez, kötülüklerden vazgeçmez, oruç tutarsa bile usûlüne uygun tutmaz. Yemek yemez, su içmez ama gözüyle harama bakar, diliyle haram söyler, kulağıyla haramı dinler, eli harama uzanır, haram lokmayla iftar eder, ayağıyla günah yerlerine gider. Ramazan geldiği halde bar, pavyon, kahve, gazino, günah yerleri neresiyse oraya gider.

Meselâ, bizim bir komşumuz vardı, ben ortaokuldayken kiracı olduğumuz evde, hatırlıyorum. Üst kattaki komşu maalesef içkili bir yer çalıştırırdı ama, Ramazan oldu mu kapatırdı. Yâni, hiç olmazsa Ramazan'a bir saygısı vardı...

Bazı insanlar Ramazan'ın gerektirdiği güzel ibadetleri yapmadığı için afv ü mağfiret olunmuyorlar. Oruçları tutsalar bile, iyi tutmadıklarından onlar kabul olmadığı için mağfirete mazhar olamıyorlar. Allah bu duruma düşürmesin sizleri... Dikkat etmek lâzım, gayret etmek lâzım, müeddeb olmak lâzım! Bu duruma düşmemeğe çalışmak lâzım!..

c. Ramazan Kur'an Ayı

Dedik ki, kendi aklımızdan, okuduklarımızdan: Ramazan'ın güzel vasıfları neler olabilir?.. Üç tane: Mâh-ı gufran, mâh-ı Kur'an, mâh-ı irfan...

Ramazan'ın Kur'an ayı olması nedir? Ramazan'da her gün Cebrâil AS Peygamber Efendimiz'in yanına gelirdi. Kur'an-ı Kerim'i okurlardı. Bir rivayete göre: "Cebrâil okur, Peygamber Efendimiz dinlerdi." Bazıları da diyor ki: "Peygamber Efendimiz okur, Cebrâil dinlerdi." Böylece Kur'an-ı Kerim'in bir tekrarı olurdu. Onun için Ramazan Kur'an-ı Kerim'in çok okunduğu, tekrar okunması gerektiği, tekrar edilmesi gerektiği, hafızaların tazelenmesi gereken bir aydır. Kur'an-ı Kerim'e bu ayda çok önem vermeliyiz, aziz ve sevgili dinleyiciler!

Bu gün de nasib oldu, teravihten sonra kardeşlerime burada Kur'an-ı Kerim bilgisi üzerinde bazı hatırlatmalarda bulundum:

"—Bakın!" dedim, "Kur'an-ı Kerim Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bize gönderdiği kitap, biz mü'minlere hitabı, Allah'ın kelâmı, Peygamber SAS Efendimiz'e göndermiş. Bunu bilmezse bir müslüman, öğrenmezse, Allah'ın mektubunu, hitabının, kitabını, kendisine gönderdiği bilgileri öğrenmezse, çok ayıp oluyor, çok yanlış oluyor. Böyle iyi müslümanlık olmaz!" dedim.

Onun için, Kur'an-ı Kerim'i öğrenmeye; hem okumasını öğrenmeye, hem anlamını öğrenmeye, hem izahını, ahkâmını öğrenmeye çok dikkat etmek lâzım! Kur'an-ı Kerim'in şefaatini kazanmak lâzım!..

Biliyorsunuz, Kur'an-ı Kerim şefaat edecek ahirette:

"—Yâ Rabbî bu kulun beni çok okurdu, beni çok severdi, sen bunu afv ü mağfiret eyle!" diye şefaat edecek.

Kur'an-ı Kerim'in şefaat hakkı var. Kabirde yoldaş olma durumu var, kıyamette şefaatçi olma durumu var.

Onun için, Ramazan aylarında Kur'an-ı Kerim'i okumaya da çok çok dikkat ve gayret göstermelisiniz. Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'in sevgisini size ve evlâtlarınızın içine yerleştirsin, Kur'an-ı Kerim'in ehli olun! Hakikî Kur'an ehli insanlardan olun!

Kur'an-ı Kerim'i bilen, seven, ahkâmını öğrenen, ahkâmını hayatında uygulayan kimselerden olmaya gayret eyleyin! Mah-ı Kur'an olmasını siz de sağlayın, sizin için de Kur'an ayı olsun Ramazan. Hatim indirmeye çalışın. Camilerde hafız efendilerin güzel kıraatlerle okuduklarını, radyodan, televizyonlardan okunan Kur'an-ı Kerimleri can kulağıyla, konuşmadan, büyük bir ilgiyle, sevgiyle dinleyin ve kendinizin de okumasını çoğaltın!..

Mah-ı Kur'an olmasını da böylece söylemiş olduk.

Üçüncüsü ne demiştim: Mâh-ı irfan... *İrfan* ne demek? *İrfan*, arafe kökünden geliyor, bilmek demek... İrfan veya ma'rifet. *Ma'rifet* de bilmek demek, o da masdar-ı mîmîsi aynı fiilin bir çeşit masdarı yâni. Ma'rifet ve irfan bilmek demek. Neyin karşılığı oluyor ma'rifet ve irfan?.. Allah bilgisinin, ma'rifetullahın, Allah'ı bilmenin, Allah'ın iyi kulu olmanın, Allah'ın yakın kulu olmanın, Allah'ın sevgili kulu olmanın karşılığı bu kelime... Yâni tasavvufun karşılığı.

Ramazan ma'rifetullah ayıdır, irfan ayıdır, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne yakınlaşma ayıdır. Bu hususta çok gayret etmek lâzım! İbadetleri ârifane, irfanla, ma'rifetullaha sahip hâliyle, edâsıyla, aşkıyla, şevkiyle yapmak lâzım. Orucu öyle tutmak lâzım! Teravihi öyle kılmak lâzım! Kur'an'ı öyle okumak lâzım! Bu çok önemli... Bu irfan ayını boş geçirmemeli, irfanına irfan katmalı insan, içini iyice nurlandırmalı.

d. Ramazan'ın Özellikleri

İkinci hadis-i şerif olarak bu konuları içine alan, deminki ikazı içine alan bir hadis-i şerif vardı, onu da okuyayım. Ubâde ibn-i Sàmit RA'tan rivâyet edilmiş ki:[97]

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمًا ، وَحَضَرَ رَمَضَانُ: أَتَاكُمْ رَمَضَانُ شَهْرُ بَرَكَةٍ ، يَغْشَاكُمُ اللهُ فِيهِ فَيُنْزِلُ الرَّحْمَةَ ، وَيُحَطُّ الْخَطَايَا وَ يَسْتَجِيبُ فِيهِ الدُّعَاءَ ، يَنْظُرُ اللهُ تَعَالَى إِلَى تَنَافُسِكُمْ فِيهِ ، وَيُبَاهِي بِكُمْ مَلاَئِكَتَهُ ، فَأَرُوا اللهَ مِنْ أَنْفُسِكُمْ خَيْرًا ؛ فَإِنَّ الشَّقِيَّ ، مَنْ حُرِمَ فِيهِ رَحْمَةَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (طب. وابن عن عبادة بن الصامت)

(*Enne rasûla'llàhi SAS kàle yevmen, ve hadara ramadân*) "Peygamber SAS Efendimiz, Ramazan geldiği zaman bize hitap etti." diyor Ubâde Hazretleri. Ne buyurmuş, kısaca onları söyleyelim:

(*Etâküm ramadân*) "Ramazan ayı size geldi, müjde olsun ey müslümanlar, Ramazan ayı geldi!" (*Şehrün bereketin*) Pek çok sıfatları var. Bir sıfatı da, bereket ayı olmasıdır. "Bu ay bereket ayıdır." İnsanın kesesi bereketlenir, sofrası bereketlenir, maaşı bereketlenir, kazancı bereketlenir, günü bereketlenir, her şeyi bereketlenir... Çünkü bereket ayıdır.

(*Yağşâkümu'llàhu fîhi*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri bu ayda kullarını rahmetiyle kaplar, (*feyünzilü'r-rahmete*) rahmetini kullarına indirir, (*ve yüuttu'l-hatàyâ*) ve günahları mağfiret eder." Bu mâh-ı gufran olması.

---

[97] Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.271, no:2238; Ubâde ibn-i Sàmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.467, no:23692; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.344, no:4783; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.158, no:255; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.60, no:1490.

(*Ve yestecîbu fîhi'd-duà'*) "Duayı bu ayda Allah kabul eder." Deminki hadis-i şerifte de bu müjde vardı. Bu ayda her gün ve gecede kulun duasını Allah kabul ediyor. Onun için duayla çok meşgul olmalıyız.

(*Yenzuru'llàhu teàlâ ilâ tenâfüsiküm fîhi*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri bu Ramazan ayında sizin ibadetlere karşı gayretinizi, koşuşmanızı, aşk ile, şevk ile ibadetleri tatlı tatlı yapmakta birbirinizle yarışmanızı memnunlukla seyreder, nazar eyler, (*ve yubâhi biküm melâiketehû*) ve meleklerine sizinle övünür."

"—Bakın benim kullarıma. Siz, 'Kan döken mahlûkları mı yaratacaksın, yeryüzünü fesada veren mahlûkları mı yaratacaksın?' dediniz. Bakın içlerinde nasıl mü'min, nasıl ibadet ehli, nasıl aşık-ı sàdık, nasıl irfan ehli kullar var!.." diye meleklerine metheder.

(*Feeru'llàhe min enfüsiküm hayran*) "Binaen aleyh, o halde, bu ayda Allah-u Teàlâ Hazretleri aşkına, onun rızası için hayırlarınızı edâ ediniz." demiş Peygamber Efendimiz. Yâni orucunuzu güzel tutun, namazlarınızı güzel kılın ve diğer hayrât ü hasenâtınızı güzel yapın!

Hadisin üçüncü bölümü veya son cümlesi tehdit yine: (*Feinne'ş-şakiyye, men hurime fîhi rahmeta'llàhi azze ve celle*) "Asıl eşkıya, asıl şakî, bu ayda Allah'ın rahmetine erişememiş, onu kazanamamış olan kimsedir." Asıl eşkıya budur. Ramazan gelmiş, geçmiş de bu rahmet ayında, irfan ayında, gufran ayında Allah'ın rahmetine nâil olamamış.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Onun için, Ramazan'da çok çok dikkatli olmanızı rica ediyorum. Bu ayda, irfan ayında, yâni tasavvuf ayında, tasavvufla, irfanla ilgili bazı şeyleri Peygamber Efendimiz tavsiye ettiği için, ben de size tavsiye ediyorum: *Lâ ilâhe illa'llàh*'ı, zikri çok yapın! *Estağfiru'llàh*'ı çok çekin!

Demek ki irfan ayı olduğu için elinizde tesbih, dilinizde zikrullah olacak; bir... Başka neyi çok yapacaksınız?.. Duayı çok yapacaksınız. Çünkü duaları kabul ediyor Allah-u Teàlâ Hazretleri... Gece gündüz kulun yaptığı duayı kabul ediyor. Allah'ın arif kulları çok dua ederler. Ama başkalarına dua ederler, Ümmet-i Muhammed'e dua ederler. Yakınlarına, dostlarına,

tanıdıklarına dua ederler. Hatta birisiyle konuşuruz, ayrılacağımız zaman ne deriz?

"—Haydi Allah'a ısmarladık, gidiyoruz. Duanızı bekleriz, bizi duadan unutmayın!" filân deriz.

Yâni mü'minin mü'mine duası çok önemlidir. Bu irfan ayında yapacağınız çalışmalardan birisi de kendinize, geçmişlerinize, dedelerinize, babalarınıza, ecdadınıza, akrabanıza, ölmüşlerinize, göçmüşlerinize dua edeceksiniz! Hayatta olan çoluk çocuğunuza, arkadaşlarınıza, Ümmet-i Muhammed'e dua edeceksiniz!

Biliyorsunuz duanın en makbulü:[98]

اَللّٰهُمَّ ارْحَمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ رَحْمَةً عَامَّةً (قط. خط. عد. والديلمي عن أبي هريرة)

"*Allàhümme'rham ümmete muhammedin rahmeten âmmeh.*" "Yâ Rabbi! Ümmet-i Muhammed'e toptan lütfunla, rahmetinle muamele eyle!" demektir.

Duayı çok yapacaksınız. Ümmet-i Muhammed'i Allah her türlü dertten, sıkıntıdan kurtarsın diye dua edin! Hayırlara erdirsin diye dua edin, şerlilerin şerrinden korusun diye dua edin!.. Çünkü başkasının iyiliği için dua etmek, son derece kıymetli bir şey...

e. Duası Kabul Edilen Üç Kimse

Bu dua ile ilgili de bir hadis-i şerif okuyarak konuşmamı tamamlamak istiyorum ama, isteyeceğiniz iki şey var, onu da bu hadis-i şeriften sonra söyleyeyim. Sohbetimizin üçüncü hadis-i şerifini, sonuncu hadis-i şerifini okuyorum.

Ahmed ibn-i Hanbel rivayet etmiş. Tirmizî rivayet etmiş, hasen hadis demiş. İbn-i Huzeyme, İbn-i Hibbân sahihlerinde

---

[98] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.313, no:1142; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.442, no:1725; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.46, no:6146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.350, no:952; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.116, no:3212 ve s.287, no:3702; RE. 381/7.

rivayet etmişler, *Tergîb*'de de varmış bu hadis-i şerif. Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş:[99]

ثَلاَثَةٌ لاَ تُرَدُّ دَعْوَتُهُمْ: اَلصَّائِمُ حَتَّى يُفْطِرَ ، وَالْإِمَامُ الْعَادِلُ ، وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ يَرْفَعُهَا اللَّهُ فَوقَ الْغَمَامِ ، وَيَفْتَحُ لَهَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ ، وَيَقُولُ الرَّبُّ: وَعِزَّتِي لَأَنْصُرَنَّكِ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ ! (حم. ت. خز. حب. عن أبي هريرة)

(*Selâsetün lâ türeddü da'vetühüm: Es-sàimü hattâ yuftır, el-imâmü'l-àdil, ve da'vetü'l-mazlûmi yerfeuha'llàhu fevka'l-gamâmi ve tüftehu lehâ ebvabü's-semâi ve yekùlu'r-rabb: Ve izzetî leensuranneke velev ba'de hìn.*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

Metnini okuduğumuz hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Selâsetün lâ türeddü da'vetühüm*) "Üç kimsenin duası reddolunmaz, kabul edilir:

1. (*Es-sàim*) "Oruç tutanın duası makbul olur..." "Ramazan'da" sözü yok, Ramazan'a mahsus değil. Başka zaman oruç tutarsa, o zaman da makbul olur. Ama biz şu anda Ramazan'dayız, oruç tutmaktayız. Üzerine farz olan herkes orucu tutuyor. Demek ki oruçluların duası makbul olacak. Bu ayda, bu irfan ayında çok dua edelim; kendimize ve başkalarına...

---

[99] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.672, no:2526; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.557, no:1752; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.304, no:8030; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.199, no:1901; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.396, no:7387; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.144, no:7111; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.409, no:7101; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.345, no:6186; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.415, no:1420; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.337, no:2584; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.317, no:300; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.1, s.380, no:1075; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.498; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.968, no:1071; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.100, no:3325; Keşfü'l-Hafâ, c.I, s.325, no:1039; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.477, no:11240; *et-Tergîb*, c.II, s.63, no:1498.

(*Hattâ yuftıra*) "İftar edinceye kadar ağzı oruçluyken o oruç tuttuğu esnada, oruçlu olduğu esnada duaları makbuldür." Onun için, vaktimizi boşa geçirmeyelim; dua ile geçirelim! Kendimize, çoluk çocuğumuza, dostlarımıza, Ümmet-i Muhammed'e dua edelim!

"İki şeyi çok söyleyin!" diyor Peygamber Efendimiz, hadisi okuyunca söyleyeceğim dedim:

a) "Yâ Rabbi beni cehennemden uzak eyle, ırak eyle, cehennemden kurtar, âzad eyle!" diye cehennemden kurtulmayı isteyeceksiniz; kendiniz ve yakınlarınız için...

b) "Yâ Rabbi, beni cennetine dahil eyle, cemâlinle müşerref eyle, selâmına mazhar eyle!.. Firdevs-i A'lâ'na dahil eyle, Habib-i Edîbine komşu eyle!.." diye cenneti isteyeceksiniz.

Duası kabul olanlardan birisi, iftar edinceye kadar oruçlu demişti. Ne mutlu, herkes oruç tutuyor bu güzel ayda... Kendimize ve çevremize ve Ümmet-i Muhammed'e çok çok dualar edelim!..

2. (*El-imâmü'l-àdil*) Buradaki *imam,* önder demek. Zaten namazda da imam öne geçtiği için, önder olduğundan onun adı da

imam oluyor. (*El-imâmü'l-âdil*) deyince buradan anlıyoruz ki, adaletli önder, devleti yöneten önder. Yâni camide namazı kıldıran kişi değil de, adaletle görevli kimdir?.. Yöneticidir. Yönetici olan, idareci olan hükümdar, önder, devlet başkanı, reisicumhur, bakan, başbakan, kimse yâni... Yönetim görevinde olan adaletli hükümdarın duasını da Allah hiç reddetmez, hemen kabul eder.

Onun için ne yapması lâzım hükümdarların?.. Allah'ın böyle duası müstecab kullarından olabilmek için, adaletle hareket etmesi lâzım!.. Hazret-i Ömer gibi, Ömer ibn-i Abdülaziz gibi, Malazgirt Zaferi'ni kazanan Alparslan gibi; tarihteki mübarek, adaletli hükümdarlar gibi... Daha nice nice böyle adaletle tanınmış kimseler var. İşte onların dualarını da Allah seviyor, kabul ediyor.

3. (*Ve da'vetü'l-mazlûm*) "Bir de zulme uğramış insanın duasını da kabul eder Allah, reddetmez. (*Yerfeuha'llàhu teàlâ fevka'l-gamâm*) Allah onun duasını bulutların üstüne çıkartır, yükseltir; (*ve tüftehu lehâ ebvâbü's-semâ'*) ve göğün kapıları hemen açılır." Yâni bu mazlumun duası için...

(*Ve yekùlü'r-rab azze ve celle:*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri, alemlerin Rabbi Mevlâmız buyurur ki:

(*Ve izzetî*) 'İzzetime and olsun ki, (*leensuranneke*) sana yardım edeceğim, mutlaka yardım edeceğim ey mazlum! O zalimden senin intikamını alacağım! (*Ve lev ba'de hîn*) Hikmetim icabı, herhangi bir sebepten —artık kendisi bilir sebebini— biraz zaman geçse bile, bir zaman fasılasından sonra bile olsa, sana yardımcı olacağım ey mazlum!' diye Allah-u Teàlâ Hazretleri kendi izzetine yemin eder."

Demek ki aziz ve sevgili kardeşlerim, zulmetmemeye de dikkat edelim. Bu ayda böyle dua ile meşgul olalım!

Zulmetmenin iki çeşidi var, onu da söylemeden geçemeyeceğim: İnsanın bir başkasına zulmetmesi vardır; işte eziyor, sadist, üzüyor, hakkını alıyor, dövüyor, sövüyor... filân. Bu başkasına karşı zalim, başkasına zulmediyor.

Bir de kendisine zulmetmesi vardır. İnsanın kendisine zulmetmesi nedir?.. Yâni eline bıçak alıp, jilet alıp göğsünü cart curt yırtması mı? Hayır. Günah işleyen kimse kendisine zulmediyor. (*Zâlimun li-nefsihî*) "Kendi nefsine zulmeden" diye Kur'an-ı Kerim böyle kimselerden bu tabirle bahsediyor.

İnsan günah işleyince nasıl zalim oluyor, kendi nefsine zulmeden nasıl oluyor?.. Çünkü günah işleyen cezasını çekecek, cayır cayır yanacak, cehenneme atılacak. Böylece kendisinin kötü duruma düşmesine kendisi sebep olduğundan, kendisine zulmetmiş oluyor. Demek ki zalim olmaktan kaçınmalı. Hem başkasına zulmetmekten kaçınmalı. Yâni ezâ, cefâ, cevr, baskı, dövme, sövme yapmamalı; hem de kendisine zulüm yapmamalı! Yâni günah işleyip de, başını ahirette derde sokmamalı insan...

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Allah-u Teàlâ Hazretleri, her şeyin çok tatlı bir şekilde cereyan ettiği bu güzel ayda, bu mâh-ı gufranda mağfiret olmayı nasib etsin... Bu mâh-ı Kur'an'da Kur'an-ı Kerim'in şefaatini kazanmayı nasib etsin... Kur'an-ı Kerim'le güzel güzel meşgul olmayı; terâvihlerde, mukàbelelerde Kur'an-ı Kerim'i dinlemeyi nasib etsin... Bu mâh-ı irfanda irfana ermeyi, ma'rifetullaha ermeyi, Allah'ın sevgili kulu olmayı, dostları arasına katılmayı nasîb eylesin...

Dualarla, zikirlerle, Kur'an'la vakit geçirip, bu ayı güzel değerlendirip, rahmete nâil olup, bu aydan kârlı çıkmayı Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemize nasib eylesin... Size kıt'alar arası uzaklardan, güney yarımküreden sevgiler saygılar, en içten, en hâlis duygularla dualar ve temennîler...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

09. 01. 1998 - Brisbane / **AVUSTRALYA**

23. İ'TİKÂFA GİRMENİN ÖNEMİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Avustralya'nın en büyük şehri Sydney'den hitap ediyorum. Ramazanınız inşâallah, dilerim ki, iyi geçiyordur. Allah-u Teàlâ Hazretleri Ramazan'ın bütün güzelliklerinden sizi hissedâr eylesin, payınızı bol bol ihsân eylesin... Feyziniz çok olsun, Allah'ın rahmetine erin... Dünyanız, ahiretiniz ma'mur olsun...

a. Ramazan Biterken

Ramazan'ın on sekizinci gününe geldik. Edebiyatçıların dediği gibi, günler rüzgar gibi geçiyor. Tabii ömür de öyle olacak. Allah uzun ömür versin ama, ne kadar uzun olsa, "*Kıvrılır, uzar, fakat daire olmaz bu hat."* dediği gibi şairin, bir zaman bitecek. Onun için hazırlıklı olmak lâzım!

Sanman ki felek devr ile şâmı seher eyler;
Her vâkıanın àkıbetinden haber eyler.

"Gece ile gündüzün peş peşe gelmesi, akşamdan sonra sabah, sabahtan sonra akşamın olması, sadece basit bir olay, bir dönüş değil; her işin sonunu anlatıyor bize..." diyor şair. Tabii her işin sonu, hayat imtihanının da sonu gelecek. Allah hüsn-ü hâtime nasib eylesin...

وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ (القصص:٨٣)

(*Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn*) [Güzel sonuç müttakîler içindir.] (Kasas, 28/83) buyruluyor.

Müttakî kul olarak yaşayıp, hüsn-ü hâtimeler ile ahirete göçmeyi nasib eylesin Mevlâmız... Hayırlı, uzun ömür versin... Fâideli işler yapmak nasib etsin... Güzel eserler bırakmak nasib etsin... Dilerim hepinize Allah-u Teàlâ Hazretleri çok çok, uzun

uzun ömürler ihsân eylesin... Sàlih ameller işlemeyi nasib eylesin...

Ama sevilen bir şeyden ayrılınca, insan üzülüyor. İnsana mahzunluk çöküyor. Ramazan'ın on sekizinci günü derken, hemen zihinde bir hesap yapılıyor: “On beş günden fazla... Yarısından çoğu gitmiş.” diye insanın içi cızz ediyor. Böyle bir üzülme oluyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri Ramazan'dan istifade eden kullarından eylesin...

Biliyorsunuz Ramazan, bir zaman bölümü; bir ay gündüzlü, geceli, yirmi dokuz-otuz günlük bir zaman parçası ama, herkes için değil. Ramazan'dan istifade etmek isteyenler için, Ramazan'dan istifadeye çalışanlar için bu... Allah istifadeye çalışanlardan ve istifade edenlerden eylesin...

Ramazan'ın başı rahmettir, yâni Allah'ın acımasıdır, merhametidir, kullarına affediciliğiyle, rahmetiyle tecelli etmesidir. Ortası mağfirettir. Çünkü oruç tuttu, terâvih kıldı, gözyaşı döktü, Kur'an-ı Kerim okudu, yalvardı, yakardı... O yapılan ibadetlerin fâidesi, sevabı, tesiri birikti. Peygamber Efendimiz Ramazan ayı için, “Ortası mağfirettir.” diyor. İnşâallah mağfiretine hepimiz ereriz. Allah-u Teàlâ Hazretleri hepinizi, hepimizi mağfiretine erdirsin.

Mağfiret ne demek? Kulların affedilmesi, bağışlanmak demek... Yâni insan bağışlanmayı taleb edebilir de, “Şu şöyle olsun!” dilekçe verir de, dilekçesi kabul olacak mı, olmayacak mı?.. “Affet beni Allah'ım, ben suçluydum, suç işlemiştim...” der de bakalım affedecek mi, affetmeyecek mi?.. Peygamber Efendimiz: “Başı rahmettir, ortası mağfirettir.” diyor. Yâni Allah, başında kullara rahmet eder, merhamet eder, acır. Kul da güzel kulluğunu ortaya koya koya, Allah'ın mağfiretine mazhar olur.

Ramazan'ın sonu nedir?.. Sonu, kesin sonuç cehennemden âzad olmaktır. Yâni cehenneme düşmeyip, ceza çekmeyip, azab görmeyip, cayır cayır yanmayıp cennete girmektir. Ne güzel!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi mağfiretine erdirsin ve cehennemden lütfuyla, keremiyle âzad ettiği, *bi-gayri hisâb ve ikàb ve azab*; yâni ikàba, azaba, cezâya mâruz kalmadan doğrudan doğruya cennetine giren kullarından eylesin...

Bunu can ü gönülden temenni ediyoruz. Gözyaşıyla, kalbimizin titremesiyle, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin lütfundan kereminden niyaz ediyoruz. Liyâkatımız olmadığını bildiğimiz halde, onun rahmeti geniş olduğundan rahmetinden diliyoruz.

Tabii böyle apansız geçen şeyler şairin dediği gibi, her şeyin acele edilmesi, zamanında değerlendirilmesi gerektiğini bize hatırlatıyor. Demir tavında döğülür. Yâni demir ısınır ısınır, kıpkırmızı olur; o zaman çekiçle döğülüp şekil verilir. Yoksa soğukken demir döğülse şekil verilir mi?.. Verilmez. Tavına geldiği zaman yapılır. Her şeyin zamanını bilmek lâzım, fırsatı kaçırmamak lâzım!..

Peygamber SAS Efendimiz:

عَجِّلُوا بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْمَوْتِ !

(*Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt*) "Ölüm gelivermeden önce tevbenizi çabuk yapın!" buyurmuş.

Ölüm ne zaman gelecek, onu hiç bilmiyoruz. Apansız geliverir, gelebilir. Allah uzak eylesin, gàfil yakalanmamayı nasib eylesin... Ölüme hazırlıklı olmayı nasib eylesin... Ama birden geliverir diye, tevbeyi çabuk yapmak lâzım!..

Ramazan'ın da on sekizi gitti, ötekisi de gidebilir. Onun için biraz daha gayret etmek lâzım, biraz daha sıkı çalışmak lâzım! Biraz daha koşturmak lâzım! Yarışın, koşunun yarısından fazlası devam etti. Belki idman yapanları, koşanları takip etmişsinizdir. Belki bedeniniz sağlamlaşsın, gelişsin diye, sizin de idmanlarınız vardır, çalışmalarınız vardır; bilirsiniz. Yarışın sonuna doğru hızlarını arttırırlar. Yâni, uzun koşularda kendisini ilk başta yormasa bile, yavaş yavaş, en sonuna doğru artık hızı arttırırlar.

Temenni ediyoruz, Allah size de gayret, kuvvet versin... Yarışın sonuna doğru bir canlılık versin... Daha güzel kulluk yapmayı, daha güzel ibadetler yapmayı nasib eylesin... Artık tecrübe de kazandınız. Cenâb-ı Hakk'a nasıl böyle ihlâsla kulluk yapılıyormuş, oruçla gördünüz, terâvihle gördünüz. Gece ibadetleriyle gördünüz. Camilerdeki nûrâniyet, o mükemmel ruhânî hava tabii tesir etti, tecrübeniz arttı. Ona göre Allah-u

Teàlâ Hazretleri, Ramazanın son on gününü güzel geçirmeyi nasîb etsin...

b. Peygamber Efendimiz'in İ'tikâfı

"Sevgili dinleyicilerimiz! Önümüzde şöyle olacak, aman dikkat edin, fırsatı kaçırmayın!" diye, size önceden güzel şeyleri haber veriyoruz, Adetimiz bu, gayretimiz bu... Size faydalı olmaya çalışıyoruz, hizmet etmeye çalışıyoruz. Âcizâne, nâçizâne hizmetçiniziz, bendeniziz... Bu hafta size neyi hatırlatmamız lâzım, neyi ikaz etmemiz lâzım?.. Bu hafta i'tikâfı size hatırlatmalıyız.

Biliyorsunuz, Peygamber Efendimiz Ramazan'ın son on gününü, yâni yirmisinden sonraki günlerini i'tikâfla geçirirdi. O son on güne *el-aşrü'l-evâhir* denilir. Yâni âhirinde olan, Ramazan'ın sonunda olan son on... Ayı üçe ayırırlar, ilk on, ikinci on, üçüncü on. Üçüncü ona *el-aşrü'l-evâhir* denilir. *Aşr* on demek, son on gün. Peygamber Efendimiz son on günde i'tikâfa girerdi. Bu sahih hadis-i şeriflerde kesin olarak beyan edilmiş, kuvvetli bir sünnetidir Peygamber SAS Efendimiz'in.

Hazret-i Aişe Anamız, Vâlidemiz RA rivâyet eylemiş. Allah şefaatine nâil eylesin, buyurmuş ki:[100]

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، كَانَ يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الْأَوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ ، حَتَّى تَوَفَّاهُ اللهُ ، ثُمَّ اعْتَكَفَ أَزْوَاجُهُ مِنْ بَعْدِهِ

(خ. م. عن عائشة)

---

[100] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.713, no:1922; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.830, no:1172; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.747, no:2462; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.92, no:24657; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.201, no:11; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.423, no:3962; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.315, no:8354; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.257, no:3336; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.311; Hz. Aişe RA'dan.

RS. 1274 (*Enne'n-nebiyye* SAS, *kâne ya'tekifü'l-aşre'l-evâhire min ramadàn, hattâ teveffâhu'llàh, sümma'tekefe ezvâcühû min ba'dihî.*) buyurmuş.

Arapça mübarek metnini okuduğumuz bu hadis-i şerif ne demek?.. Peygamber Efendimiz'in bu zevcesi, validemiz, Aişe Anamız buyuruyor ki:

"Peygamber SAS Efendimiz Ramazan'ın son on gününde âdetiydi, i'tikâf ederdi." Ne zamana kadar?.. (*Hattâ teveffâhu'llàh*) "Aziz ve celîl olan Allah-u Teàlâ Hazretleri onun ömrünü bitirinceye kadar, ruhunu kabzedinceye kadar, huzuruna alıncaya kadar; ahirete irtihâl edinceye kadar, vefat edinceye kadar Efendimiz i'tikâf ederdi."

Sonra bir güzel cümle var hadis-i şerifin arkasında, Aişe anamızın ifadesi: (*Sümma'tekefe ezvâcühû ba'dehû.*) "Ondan sonra, yâni ahirete irtihal ettikten sonra zevceleri i'tikâfa devam ettiler." diyor.

Başkalarından bahseder gibi konuşuyor ama, tabii kendisi de i'tikâf ederdi. Zaten Peygamber Efendimiz hayattayken, bir keresinde mescide bir girdi, baktı ki çadırcıklar kurulmuş mescidin orasında, burasında...

"—Bunlar ne?.." dedi,

"—Vâlideler i'tikâfa niyetlenmişler, çadır kurmuşlar, bölme ayırmışlar mescidin içinde; i'tikâf edecekler." dediler.

Peygamber Efendimiz o zaman girmedi i'tikâfa, o sene Şevval'de girdi. Yâni, Peygamberimiz'in hayatı zamanında da hanımları i'tikâfa girerlerdi zaten. Yâni bu güzel âdeti Peygamber Efendimiz'den sonra devam ettirdiler demek istiyor Aişe Anamız.

İ'tikâfla ilgili okuyacağım ikinci hadis-i şerif, Buhàrî'de kaydedilmiş. Ashab-ı Suffe'den, mescidin müdâvimlerinden, kayıtlı mevcutlarından, Ebû Hüreyre RA rivayet etmiş:[101]

---

[101] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.719, no:1939; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.748, no:2466; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.562, no:1769; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.355, no:8647; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.43,no:1779; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.423, no:3961; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.314, no:8346; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.344, no:2221; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.480, no:9010; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.166, no:7482; Ebû Hüreyre RA'dan.

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، يَعْتَكِفُ فِي كُلِّ رَمَضَانٍ عَشَرَةَ

أَيَّامٍ ، فَلَمَّا كَانَ الْعَامُ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ ، اِعْتَكَفَ عِشْرِينَ يَوْمًا

(خ. عن أبي هريرة)

RS. 1275 (*Kâne'n-nebiyyi* SAS *ya'tekifu fî külli ramadâne aşerate eyyâm*) "Peygamber Efendimiz her Ramazan on gün i'tikâfa girerdi." diye rivâyet buyuruyor. Arkasından bir başka cümle var, oradan da ikinci bir bilgi kazanıyoruz:

"Her sene Ramazan'da on gün i'tikâf ederdi. (*Felemmâ kâne'l-âmü'llezî kubida fîhi*) Vefatının vukù bulduğu sene gelince, (*i'tekefe işrîne yevmen*) o zaman yirmi gün i'tikâf etti."

Peygamber Efendimiz son senesinde yirmi gün i'tikâf eylemiş. Allah-u Teàlâ Hazretleri şefaatine nâil eylesin...

c. İ'tikâf Nedir?

Dinleyicilerimizin içinde gençler var, taze taze, pırıl pırıl ablalar, ağabeyler, ibadete düşkün kimseler var... Bir keresinde Mecidiyeköy, Levent civarında gidiyorduk. Karşıdan *blue-jean* pantolon giymiş gençler geliyorlar. Saçlar modaya uygun, uzun vs. Onlar karşıdan gelirken, bunlar Yirminci Yüzyıl'ın çağdaş gençleri diye, şöyle kenardan geçmeyi düşünüyordum. Bana dönüp de:

"—*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàh* hocam!" demesinler mi?..

Nasıl sevindim. Yâni tahmin etmiyor insan, kıyafetinden insanlar anlaşılmıyor. Kalpler önemli... Gençlerin içinde nice kıymetli, değerli gençler var; ablalar var, ağabeyler, delikanlılar var...

Bu i'tikâf meselesini belki bilmeyenler vardır, yaşlı olduğu halde de bilmeyenler olabilir. Onun için i'tikâfı biraz izah edelim: *İ'tikâf*, *akefe* kökünden geliyor. Bir şey üzerine durmak, devam etmek mânâsına geliyor.

Kur'an-ı Kerim'de anlatıldığına göre, Mûsa AS kavmiyle Firavun'dan kurtulup bir beldeye geldi. Orada baktı ki, o beldenin ahalisi;

يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَهُمْ (الأعراف:١٣٨)

(*Ya'küfûne alâ asnâmin lehüm*) "Kendilerine ait, elleriyle yaptıkları zavallı putçuklarına tapıyorlar." (A'raf, 7/138) Yâni *abede* mânasına, ibadet ediyorlar mânâsına geliyor.

وَالْعَاكِفِينَ (البقرة:١٢٥)

(*Ve'l-àkifîn*) (Bakara, 2/125) diye de geçiyor Kur'an-ı Kerim'de... Yâni, bir yerde ibadet niyetiyle, ibadet maksadıyla beklemek, bir şeyin üzerinde durmak devam etmek mânâsına geliyor.

İ'tikâf, Ramazan'ın son on gününde sünnettir. Deminki hadis-i şeriflerde, Buhàrî'den, sahih kaynaklardan, *Riyâzü's-Sàlihîn*'den

size okudum. Görüldüğü üzere Peygamber SAS Efendimiz hiç bırakmamış. En son senesinde de yirmi gün yapmış. İlle son on gün olacak diye bir şey yok, önceden de olabilir. İ'tikâf kuvvetli bir sünnettir, âşikâr bir sünnettir.

Bir de bu sünnetin bir özelliği var, *sünnet-i kifâye* derler buna. Yâni o kadar kuvvetlidir ki, yapılmazsa bir beldenin bütün ahâlisi sorumlu olur. Diyelim ki, taşrada bir kasaba, bir nahiye, bir bucak, bir köy... Hiç kimse i'tikâfa girmemiş. O zaman bütün belde halkı sorumlu olur. "Rasûlüllah'ın bu müekked, bu kuvvetli sünnetini niye yapmadınız Ramazan'da?!." diye hepsi sorumlu olur.

Ama bir kaç tane, bir tane de olsa ibadet aşıklısı çıkar, i'tikâf ederse, öteki yapmayanlardan bu borç, cezalandırma durumu böylece kalkmış olur. Yâni, "Eh, hiç olmazsa beldeden bir tanesi çıkmış, orada i'tikâf ediyor." diye, beldeye faydası oluyor bir i'tikâf eden insanın. Böyle bir özelliği var, *sünnet-i kifâye* derler.

Meselâ, cenaze namazı *farz-ı kifâye*... Farz ama;

"—Peki benim haberim olmadı. Adam ölmüş. Ben başka yerdeydim. Eyvah, farzmış, ben suçlu muyum?..

Hayır! Duyanlara ve o vazifeyi yapacak kimselere onu yapmak farz... Ama hiç kimse yapmazsa herkes sorumlu olur. Bir kaç kişi yapar da, o vazifeyi yerine getirirse, ötekilerden de sorumluluk kalkar.

Ona *farz-ı kifâye* deniliyor, bu da *sünnet-i kifâye*. Peygamber SAS Efendimiz Ramazanın son on gününde, ömründe her zaman i'tikâf eylemiş. Peygamber Efendimiz'den sonra da ashâb-ı kirâmı, Ezvâc-ı Tàhirât validelerimiz bu vazifeye devam etmişlerdir.

İ'tikâf yapmanızı tavsiye ediyorum. Durumunuz müsait ise, cemaatle namaz kılınan bir camide, cuma namazı kılınan bir camide, ezan okunup müezzini olan, imamı olan bir camide i'tikâfa girebilirsiniz.

Kadınlar da girer, erkekler de girer. Büyükler de girer, küçükler de girer. Çocuğun dahi, henüz temyiz kâbiliyeti kendisinde yeni mevcut olan çocukların dahi i'tikâfı sahihtir. Allah' a hamd ü senâlar olsun.

“—Bazı genç, küçük çocuklar oluyor, babalarının yanında onlar da i’tikâf edebiliyorlar. Olur mu?..”

“—Olur.”

“—Kadının i’tikâfı?..”

“—O da olur.”

“—Kadın mescidde i’tikâf ederse hocam, gecesi var, gündüzü var. Dışarı çıkıp, abdest alacak, nasıl olacak?..”

“—Evet, mescidde değil de, kadınlar daha ziyade evlerinde i’tikâfa girerler. Evlerinin bir odasını mescid edinirler, “Burası benim mescidim olsun...” derler, orada i’tikâf ederler. İ’tikâfın şartlarını orada yerine getirerek, ibadetleri orada yaparak, onlar da i’tikâf sevabını alabilirler.

Erkekler cuma namazı kılınan, beş vakit namaz kılınan bir camide i’tikâf eder.

“—Cuma namazı kılınmayan bir cami olsa hocam?..”

Şimdi artık her camide kılınıyor da, kılınmayan camiler olabiliyor. Meselâ benim gençliğimde hatırlıyorum. Civarımızdaki köylerden bizim köye cuma namazı kılmaya gelirlerdi. Çok özen gösterirlerdi. Herkes atına biner vs... Çünkü her köyde cuma namazı kılınmazdı.

“—Cuma namazı kılınmayan, ama beş vakit namaz kılınan bir camide i’tikâf olur mu?”

Olur. Olur da, cuma namazı için kalkıp yine cuma kılınan yere gitmesi lâzım gelir.

d. İ’tikâfta Ne Yapılacak?

İ’tikâf nasıl geçer, i’tikâf nasıl bir ibadettir? İ’tikâf Allah’a yoğun bir ibadet şeklidir. Artık eve de gitmiyorsunuz, dünyevî işlerle de meşgul olmuyorsunuz, eşinizle de meşgul olmuyorsunuz.

Bu arada söyleyeyim, hanımlar i’tikâfa beylerinin izniyle girerler. Yâni, “Efendi, müsaade ediyor musun bana? On gün senden ayrı kalacağım, müsaaden var mı?” diye sorması lâzım! Çünkü i’tikâfa girdi mi eşinden ayrı durması gerekiyor. Sormazsa olmaz. Hattâ efendisi, “Ben izin vermiyorum!” diye bozdurabilir.

İ’tikâfta ne yapacak?.. Yoğun olarak kendisini Allah’a ibadete verecek. Yâni zihnini derleyecek toplayacak, Kur’an okuyacak...

Tabii mescidlerin en güzelini seçmeye çalışmak lâzım, en büyüğünü seçmeye çalışmak lâzım! En sevaplı mescid hangisidir?.. En sevaplı mescid Mekke-i Mükerreme'deki Mescid-i Haram'dır. Bazı kimseler eğer Mekke'ye gidebilmişse, son on günü orada caminin içinde yatıp kalkarak, eve gitmeden i'tikâf yapabilecekse, en sevaplı odur. Sonra Medine'deki Peygamber SAS Efendimiz'in mescidi, Mescid-i Nebevî... Sonra Kudüs'teki Mescid-i Aksà... Sonra camisi büyük, cemaati çok olan yerlerde i'tikâf yapacak.

İ'tikâfta ne yapacak? Dünya kelâmı, insanlarla sohbet vs. mâlâyâni konuşma yapmayacak. Hayırlı sözden başka söz söylemeyecek. Kur'an okuyacak, hadis okuyacak. Öğrenebilir, öğretebilir, öğretmen olabilir.

Talebemin birisi:

"—Hocam, ben i'tikâfa girmek istiyorum ama, çocuklara da Kur'an öğretiyordum. Hangisini yapayım?" diye bana sordu Ankara'da.

Ben de takıldım ona:

"—Bana bak, sen niye iki ibadeti karşı karşıya getiriyorsun, birbiriyle çatıştırıyorsun?.. Hem i'tikâfa gir, hem de i'tikâftayken çocuklar yine gelsinler camiye... Sen onlara Kur'an okutmaya devam et, katmerli sevap olsun! Yâni ekmek kadayıfının üstüne kaymak konulmuş gibi tatlı olsun!" diye latîfe ettim.

İnsan i'tikâfta ilim de öğretebilir, ilim de öğrenebilir. Peygamber Efendimiz'in hayatı, sîreti, peygamberlerin ahlâkı olabilir. Kendisi eline kalemi alır makale yazar, kitap yazar... vs. Günah yapmamaya, boş vakit geçirmemeye, zamanı israf etmemeye dikkat eder.

Böyle bir i'tikâfı tavsiye ediyoruz. Bir iki gün sonra pazar günü başlayacak. İ'tikâf yaparsanız, sünneti yerine getirmiş olursunuz; bir de beldenizdeki i'tikâf yapmayan müslümanları da kurtarmış olursunuz. Çünkü sünnet-i kifâye, yapmayınca onlar da sorumlu olacaktı. Siz yapınca onlar da kurtuluyor.

Biz İskenderpaşalılar olarak, İskenderpaşa camiası, kardeşlerimiz, ihvanımız, dostlarımızla, Hocamız'ın zamanından beri i'tikâfa çok dikkat ediyoruz. Niye Hocamız'dan özel olarak bahsediyorum? İhvânımızdan birisi Hocamız Rahmetu'llàhi Aleyh'e sormuş:

"—Efendim, bizim halvete girecek zamanımız olmuyor. Üniversitede profesörüz, hocayız. Kırk gün ayrı duramıyoruz. Kırk gün bir yere kapanıp yoğun bir şekilde ibadet etmek, halvet yapmak istiyoruz ama, memuriyetimiz müsait değil. Acaba Ramazan'ın son on gününü, on gün on gün yaparak bu i'tikàfın âdabını, bu halvetin faydalarını, eğitimini alabilir miyiz, sağlayabilir miyiz?.." diye sormuşlar.

Hocamız kabul buyurmuş:

"—Olur, girin bakalım!" demiş.

Bu i'tikâfta, halvet denilen çok büyük ve çok yoğun ibadetin eğitimini, onlara on gün içinde kısmen yaptırmış.

Bazı kimseleri Hocamız kendisi çağırırdı, "Sen benim yanımda bir hafta kal bakayım!" diye; onlara bütün bir halvette, yâni kırk

günlük çile dediğimiz halvette öğretilecek şeyleri öğretirdi. Mürşid-i kâmil-i mükemmil olduğu için öğretirdi. Evliya eyler, ondan sonra bir yere gönderirdi. Allah-u Teàlâ Hazretleri şefaatine nâil eylesin...

Onun için, ben bizim camiamızda i'tikâfı, küçük halvet gibi görüyorum. Biz de halvetteki zikirler ve sıkı, yoğun ibadet; kimse kimseyle konuşmayacak, bir köşeye çekilecek, cemaate karışmayacak, cemaatle sohbet olmamasını sağlayacak. Daha mûtenâ bir yerde, daha saklı bir yerde yapacak bu i'tikâfı... Halvetteki yasaklara riâyet edecek. Yâni sünnet olan i'tikâftan daha kuvvetli, daha sıkı bir dinî eğitim, zikir, fikir, ibadet çalışması yapıyoruz.

Kardeşlerimize tavsiye ederiz. "Kabul eden ve giren kardeşlerimize Allah büyük feyizler ihsân eylesin!" diye şimdiden dua ediyoruz. Allah-u Teàlâ Hazretleri feyizlerini çok eylesin... Kalblerini pür nûr eylesin... Kalblerindeki pası, kirleri, mânevî lekeleri temizlesin, gönülleri pür nûr olsun... Zihinleri aydın olsun, imanları kavî olsun... Aşkullah, muhabbetullah, ma'rifetullah sahibi olsunlar... Allah'ı seven, Allah'ı bilen, Allah'a güzel kulluk eden kullar olsunlar... Bu halvetle, bu i'tikâfla o noktalara ulaşsınlar diye temenni ediyoruz. Temenni ediyorum, uzaktan dualar ediyorum.

Sevgili Akra dinleyicileri, Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemize ve cümlenize her türlü sevdiği, razı olduğu güzel işleri yapmayı öğretsin... Onları yapmaya bizi muvaffak etsin. Dua ediyoruz:[102]

اَللَّهُمَّ أَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا ، وَارْزُقْنَا اتِّبَاعَهُ ؛ وَأَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلاً ، وَارْزُقْنَا اجْتِنَابَهُ .

(*Allàhümme erine'l-hakka hakkan, ve'rzukne'ttibâahû*) "Yâ Rabbî bize hakkı hak olarak göster, gördükten sonra da uymayı nasib et!"

---

[102] İbn-i Kesîr, *Tefsir*, c.1, s.337, Bakara 2/213.

Yâni, bazı insanlar hakkı görür, güzeli görür de yapmaz; veya yapmaya gücü yetmiyor veya şeytan çelmeliyor. Bilmek yeterli değil. İslâm'da bilmek bir meziyet ama başlı başına bir meziyet değil. Bilmek uygulamak içindir. Bilecek, bildiğini uygulayacak. Bilecek, ondan sonra ilmiyle âmil olacak, ilmini uygulayacak! Sadece bilmek laf ebeliği oluyor, kuru kalabalık oluyor. Kitap hammallığı gibi oluyor. Elinde veya sırtında yük olarak değil, zihninde taşıyor ama üzerinde görünmüyor, tesiri yok... Öyle olmaz! Yâ Rabbî, bize hakkı hak olarak görüp uymayı nasib eyle...

(*Ve erine'l-bâtıle bâtılen ve'rzukne'ctinâbeh*) "Bâtılın, boşun, yanlışın, zararlının, kötünün de öyle olduğunu görüp, ondan sakınmayı bize nasib et yâ Rabbî!.. Bize tevfikini refik et de, iyi kulun olalım, iyi şeyleri yapabilelim... Kötü şeylerden de sakınabilelim yâ Rabbî!" diye dua ederiz. Bu dua Efendimiz'dendir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize hakkı ve hayrı işletsin... Şerden ve kötülüklerden ve zararlardan, hatalardan, isyanlardan, nisyanlardan, günahlardan bizi uzak eylesin... Hele şu feyiz ve bereket mevsimi olan Ramazan'ı güzel geçirmeyi nasîb eylesin... Şeytana uymamayı, haramlardan uzak durmayı, orucu hakkıyla tutmayı, sevapları çok kazanmayı; Allah'ın affına, mağfiretine erip, cehennemden âzad olmayı cümlemize Mevlâ'mız nasib eylesin...

Nice nice nice güzel günlere, Ramazan'lara, kandillere sıhhat afiyetle, sevdiklerinizle beraber erişin... Hem dünyada, hem ahirette aziz ve bahtiyar olun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

16. 01. 1998 - Sydney / **AVUSTRALYA**

24. KADİR GECESİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Avustralya'nın meşhur Sydney şehrindeki bir camiden hitab ediyorum. Geçen sene hatırlıyorum, Ramazan'da Mekke-i Mükerreme'de, Beytullah'taydık, oradan, mescidin içinden size yayın yapmak nasîb olmuştu. Allah'a hamd ü senâlar olsun, bu sefer de Avustralya'da bir mescidin içinden size yayın gönderiyoruz, konuşma gönderiyoruz.

a. Ramazan'ın Son On Günü

Ramazan'ın son aşrını, yâni son on gününü yaşamaktayız. Bu zaman biliyorsunuz, i'tikâf zamanı... Geçtiğimiz cuma günü hatırlatmıştım, "Aman, i'tikâfa girmek için durumu müsait olanlar i'tikâfa girsinler, bu sevabı kaçırmasınlar!" diye söylemiştim.

Şimdi de girmeyenlere hatırlatmak istiyorum: Durumu müsait olanlar bir kaç gün gecikmeyle bile olsa, bir kaç günlüğüne bile olsa i'tikâfa girebilirler. Hiç olmazsa i'tikâfın feyzini, zevkini görmüş olurlar. Tavsiye ederim. Onların da i'tikâfa girecek durumları varsa, katılsınlar. Nasıl olsa geçti diye işi bırakmasınlar.

Ramazan'ın son on gününü Peygamber SAS:[103]

---

[103] İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.191, no:1887; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.305, no:3608; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.412, no:321; İbn-i Şâhin, *Fadàilü Şehri Ramadàn*, c.I, s.18, no:16; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.311; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVII, s.19, no:3146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.162, no:671; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.33, no:135; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.38, no:79; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.757, no:23714 ve s.961, no:24276; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.176, no:25782 ve c.XXXV, s.105, no:37946.

وَآخِرُهُ عِتْقٌ مِنَ النَّارِ (خز. ق. عن سلمان)

(*Ve âhiruhû itkun mine'n-nâr*) “Müslüman kulların, mü’min kulların, Ramazan’a hürmet eden, Ramazan’da gayret eden kulların cehennemden azad olma zamanı.” diye tarif ediyor. Yâni cehennemlik olacak suçları olduğu halde Ramazan bereketiyle affolup, cehenneme düşmekten kurtulup, Allah tarafından bağışlanıp, cehennemden azad olacakları zaman...

Onun için bu son on günde, gayreti daha da arttırmak lâzım! Bütün müslüman kardeşlerimizin, bütün dinleyicilerimin daha çok bir gayrete gelmesi lâzım!.. Biliyorsunuz yarışın da sonuna doğru, yarışçılar gayretlerini daha da arttırırlar. Birinci olmak için bütün kuvvetlerini, güçlerini ortaya dökerler, iyice hızlanırlar. Siz de öyle yapın; Ramazan bitmek üzere, azaldı diye gayretlerinizi arttırın!..

Bu ayda yapılan iyiliklerin, ibadetlerin hayırların mükâfatı çok büyük olduğu için, mümkünse zekâtlarınızı bu ayda vermeye çalışın! Çünkü bu ay çıktıktan sonra verseniz alacağınız sevaptan, bu ayda verdiğiniz zaman alacağınız sevap, hadis-i şeriflere göre yetmiş kat daha fazla... Hayrât ü hasenâtınızı, ibadet ve taatınızı iyice arttırın! Çünkü bu ayda bereket var, her şey kat kat fazla veriliyor.

Bir de bayram günü, müslümanların vacib olan fitreleri vardır. Fakirlere fitre sadakasını vermesi gerekiyor. Onu da önceden verebilirler. Çünkü tam bayram namazı telâşı içinde, asıl fakiri bulup da gönlünün huzuru ile, tamam buna vereyim diye verecek insan bulmakta güçlük çekilebilir. Onu da bir kaç gün önceden vermenizi hatırlatmak istiyorum.

Önümüzdeki cumaya kadarki haftayı şöyle göz önüne getirecek olursak, sevgili dinleyiciler, bu hafta içinde üç önemli zaman var, gün ve gece var: Birisi pazarı pazartesiye bağlayan gece, Kadir gecesi olarak değerlendireceğimiz, ibadet edeceğimiz gece...

İkincisi bayramın arafesi akşamı, yâni ertesi gün bayram olacak gece... Bu da sevabı çok fazla olan gecelerden birisidir. Peygamber Efendimiz beş gün sayıyor. Bir yıl içinde ihya edilmesi

çok sevaplı olan beş günden birisi, bayram gecesi... Onun için onu da unutmayalım!

Artık Ramazan bitti, ertesi gün bayram, teravih de yok diye insanlar gaflete düşebilirler ve o geceyi ihya etmeyebilirler. Bir önceki gecede terâvih var, sahur var kalkılıyor. O gün terâvih de yok, sahur da yok diye uyuyup kalmasınlar. Gafletle vakit geçirmesinler. Bayram gecesini, yâni arafeyi bayrama bağlayan geceyi güzel değerlendirsinler diye de, onu hatırlatmak istiyorum. Önemli bir şey...

Tabii bir de bayram günü var. Müslümanlar için iki büyük bayram var. Birisi oruçtan sonra Ramazan'ın bayramı, birisi de Kurbanın bayramı, o iki ay on gün sonra olacak. Bugünlerde bizde bir taraftan Kadir Gecesi, bayram yaklaşıyor diye biraz sevinç var. Ama bir taraftan da Ramazan gidiyor diye, bir mahzunluk insanın içine çöküyor.

On bir ayın sultanı, sevapların bu kadar çok olduğu ay, bizim halimizi bir hayli değiştirmişti. Ne güzel oruç tutuyorduk, teravihlere camiye gidiyorduk, cemaate devam ediyorduk. Ne güzel Kur'an-ı Kerim'i çok okuyorduk. Sabah kalkıyorduk, teheccüd namazı kılıyorduk. Sabah namazlarını camide kılıyorduk... Ondan ayrılmanın tabii biraz da burukluğu var.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, nice nice Ramazan'lara sıhhat afiyetle ulaştırsın. Sıhhat afiyetle Ramazanları ihyâ etmeyi nasib eylesin...

b. Kadir Gecesi'nin Fazîleti

Önümüzdeki günlerin en mühim olayı Kadir Gecesi olduğu için, onun hakkında biraz bilgi vereyim: Kadir Gecesi Ramazan'ın içinde bir gece ama, Ebû Hüreyre RA'dan Ahmed ibn-i Hanbel ve Neseî'nin rivâyet ettiğine göre Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[104]

---

[104] Neseî, *Sünen*, c.IV, s.129, no:2106; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.230, no:7148; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.1, no:8959; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.301, no:3600; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.66, no:2416; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.44; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1429;

وَفِيهِ لَيْلَةٌ ، هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ، مَنْ حُرِمَ خَيْرَهَا فَقَدْ حُرِمَ

(حم. ن. هب. عن أبي هريرة)

RE. 10/1 (*Ve fihi leyletün, hiye hayrun min elfi şehrin*) "Ramazan'ın içinde bir gece var ki, o bin aydan daha hayırlıdır. Çok mübarek bir gece... (*Men hurime hayrahâ fekad hurime*) Bunun hayrını yakalayamayan, hayrından mahrum kılınan, bunu kaçıran, bunu değerlendiremeyen, kadrini kıymetini bilmeyen veya o geceye yakışıksız tavırda o geceyi geçirmiş olan, hakikaten büyük mahrumiyete uğramıştır." buyuruyor.

Bu hangi gün?.. Tabii bu hususta çeşitli rivâyetler var. Hadis rivâyetleri de var, alimlerin çeşitli kanaatleri de var. Ramazan'ın içinde Kadir Gecesi var ama, hangi gün olduğu belli değil... Ebû Hüreyre RA'dan Ahmed ibn-i Hanbel (Rh.A)'in rivâyet ettiği bir hadis-i şerifi, kuvvetli rivâyet olarak nakledeyim burada:[105]

لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ سَابِعَةٍ ، أَوْ تَاسِعَةٍ وَعِشْرِينَ ؛ إِنَّ الْمَلاَئِكَةَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ

فِي الْأَرْضِ أَكْثَرُ مِنْ عَدَدِ الْحَصٰى (حم. عن أبي هريرة)

RE. 368/3 (*Leyletü'l-kadri leyletü sâbiatin ev tâsiatin ve işrîne*) buyuruyor Efendimiz. Bu hadis-i şerife göre: "Kadir Gecesi, son on günün yirmi yedi veya yirmi dokuzundadır." diye iki ihtimalli söylemiş burada da Peygamber Efendimiz.

Tabii bu Kadir Gecesi'nin, seneden seneye Ramazan'ın bazı günlerine kaydığı, değiştiği de rivâyet edilir. Meselâ:

İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.73, no:1; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.113, no:2594; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.461, no:23661; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.46, no:94; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.158, no:257.

[105] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.519, no:10745; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.332, no:2545; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24050; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, c.III, s.409, no:5042; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.360, no:19614.

“—Bedir Harbi’nin olduğu gün 17 Ramazan’dı, Kadir Gecesi o zamandı.” diye rivâyetler var.

Hatta bazıları:

“—Senenin içinde muhtelif günlere kayabilir.” diye de bildiriyorlar.

Ama tabii kuvvetli bir rivâyet olarak yirmi yedisinde kutlayacağız ve ihyâ etmeye çalışacağız. Yirmi dokuzu da zaten, benim demin dediğim Arafe gecesine rastlıyor. Bu hadis-i şerifte bildirilen iki geceyi de size böylece söylemiş oluyorum.

Peygamber Efendimiz hadis-i şerifin devamında buyuruyor ki: (*İnne’l-melâikete tilke’l-leylete fi’l-ardı ekseru min adedi’l-hasà*) “Bu gece yeryüzünde melekler çakılların sayısından, çakıl taşçıklarının sayısından daha çoktur.” Yâni, pek çok melek etrafı kaplayacak, yeryüzüne inecek, her taraf melek dolacak Kadir Gecesinde...

Zaten:

تَنَزَّلُ الْمَلاَئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ (القدر:٤)

(*Tenezzelü’l-melâiketü ve’r-rûhu fîhâ bi-izni rabbihim*) [O gecede, Rablerinin izniyle melekler ve Ruh (Cebrail), her iş için iner dururlar.] (Kadir, 97/4) diye, Kadir Sûresi’nden de meleklerin indiğini biliyoruz ama, yeryüzündeki çakıl taşçıkları sayısı kadar çok olduğunu, ondan daha çok olduğunu Efendimiz bildiriyor. Demek ki, yeryüzünün meleklerle dolduğu güzel bir günü ihyâ etmeye çalışalım!

c. Kadir Gecesi’nin İhyâsı

Tabii, Kadir Gecesi’ni ihyâ etmenin, yakalamanın en akıllıca şekli; i’tikâfa girmek, Ramazan’ın son on gününü camide geçirmek, geceleri uyumamak, ibadet etmek... İbadet sevabını kazanıp, ibadetle meşgul olup Kadir gecesine böylece rastlamış olmak... Hangi gün olduğunu bilmese bile, en akıllıca olan davranış budur. Peygamber Efendimiz bütün ömrünce, yâni peygamber olduktan sonra her Ramazan on gün i’tikâf etmiş. En

son yılda yirmi gün i'tikâf etmiş. Yâni, başka günlerde yaptığının iki misli olmuş oluyor.

Biz de bu geceyi ihyâ etmeye gayret edelim! Gecenin ihyâ edilmesi için, tecrübelerime dayanarak bazı tavsiyelerde bulunmak istiyorum:

1. Geceleyin uykusuz geçirileceği için, çok ibadet edileceği için, gündüz bir miktar uyunursa geceye takviye olur. Onun için Kadir Gecesi olmadan önceki gündüzde, şöyle kendimizi ibadete daha iyi hazırlamak için uyumanızı tavsiye ederim; bu bir...

2. Kadir Gecesi'nde, "Radyo, televizyon seyredeceğim, evde takip edeceğim." filân diye düşünmeyin, mutlaka bir camide olun! Çünkü camide olmak ile evde olmak arasında çok büyük farklar var... Camide kılınan namaz, evde kılınan namazdan yirmi yedi kat daha sevaplı, eğer mescid ise... Cuma namazı kılınan büyük cami ise, elli kat sevaplı... Bir de camiye giderken, gelirken attığı her adımdan insanın bir günahı affoluyor, bir hasene kazanıyor, bir derece de terfi ediyor, rütbesi yükseliyor.

Onun için, Kadir Gecesi'nde dikkat etmeniz gereken şeylerden birisi, yatsı namazında mutlaka camide olacaksınız. Sabah namazında da mutlaka camide olacaksınız. Çünkü, "Sabah ve yatsı namazlarını camide kılarak, cemaatle edâ ederek geceyi geçiren kimse, bütün geceyi ihyâ etmiş olur." diye hadis-i şerif var. Onu kaçırmamak lâzım!

Yâni, şöyle olabiliyor bazen: Kadir Gecesi'ni ihyâ edeceğim diye uykusuz kaldığı için, sahur olur olmaz yemeğini yiyor. Ondan sonra da evinde namazı kılıp yatıyor. Bu yanlış... Sabah namazını camide kılmaya dikkat edin; Kadir Gecesi'nde ve her zaman... Ama Kadir Gecesi'nde özellikle bunu kaçırmamaya dikkat edin! Yatsı namazı ve sabah namazı camide olacak. Ondan sonraki zamanınızın bir kısmı camide olabilir, bir kısmı evinizde, kendi özel mekânınızda ibadet etmek tarzında olabilir.

Kadir Gecesi'nin zamanı nedir?..

هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ (القدر:٥)

(*Hiye hattâ matlai'l-fecr*) "Tan yeri atıncaya kadardır, yâni imsak zamanına kadardır, orucun başladığı zamana kadardır." (Kadir, 97/5) Güneş doğuncaya kadar değil, tan yeri atıncaya kadar.

Oruca ne zaman başlıyorsunuz? Sofradan kalkıp, "Niyet ettim oruca..." dediğiniz zaman. İşte o zamana kadardır. Meleklerin gelmesi, Kadir gecesinin mükâfatı vs. işte o zamana kadarki gecedir. Onun için o geceyi ibadetle, zikirle, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" diyerek, salât ü selâm getirerek, "*Estağfiru'llàh*" diyerek, tevbe ederek, namazlar kılarak, tesbih namazı kılarak, Kur'an-ı Kerim okuyarak güzel geçirmeye, ihyâ etmeye gayret edin!.. Çoluk çocuğunuzu da ona göre hazırlayın!

Kadir Gecesi'ni ihyâ ederse bir insan, ne olur?.. Bu hususta da Ahmed ibn-i Hanbel, İmam Buhârî, Ebû Dâvud, Tirmizî, Neseî ve Müslim; yâni *Sıhah-ı Sitte*'nin beş tanesi ve Ahmed ibn-i Hanbel'in rivâyet ettiği sahih bir hadis-i şerif var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[106]

مَنْ قامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَاناً وَاحْتِسَاباً ، غُفِرَ لَهُ ما تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

(حم. خ. د. ت. ن. م. حب. عن ابي هريرة)

RE. 436/11 (*Men kàme leylete'l-kadri îmânen va'htisâben gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî.*) "Kim Kadir Gecesi'nde kalkarsa, imanla, inanarak, (*va'htisâben*) sevabını hesab ederek, Allah bana sevap verecek, mükâfat verecek diye heveslenerek, aşk ile, şevk ile Kadir Gecesi'ne kalkarsa; (*gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) o zamana, o vakte kadar ömründe işlemiş olduğu günahları afv ü mağfiret olunur." diye Peygamber Efendimiz buyuruyor.

Buradaki (*kàme leylete'l-kadri*)'den maksat, *kàme* kalmak, ayağa kalkmak demek ama bu niçin kalkmak oluyor geceleyin?.. Namaz kılmak için kalkmak oluyor. Kadir Gecesi'ne kalkar, çok namaz kılarak, kaza namazı, nafile namaz, teheccüd namazı... Çok namaz kılarak ihyâ ederse mânâsına geliyor.

---

106 Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.672, *Savm* 36/6, no:1802; Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.709, *Salâtü't-Terâvih* 37/2, no:1910; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.523, no:760; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.436, no:1372; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.67, no:683; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.156, no:2202; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.241, no:7278; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.437, no:3682; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.344, no:8821; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.194, no:1894; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.371, no:5960; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.306, no:3612; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.306, no:8306; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.275, no:3414; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.42, no:1776; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.93, no:2823; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.225; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.304, no:827; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.446, no:8589; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.422, no:950; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2360; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.330, no:1953; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.394, no:804; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.IV, s.53, no:1551; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.375, no:2164; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.86, no:2503; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.538, no:24054; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.198, no:23295.

d. Kadir Gecesi'nde Dua

Tabii insan bazen namaz kılar, bazen dinlenir, bazen secde eder. Peygamber SAS Efendimiz bazen bir secde ederdi, yarı geceye kadar; bir secde ederdi, sabaha kadar... Secdede duada bulunurdu. Çünkü kulun Mevlâsına en yakın olduğu zaman, secde halidir. Onun için, siz de dualarınızı secdede yapabilirsiniz. Yâni namazın dışında da seccadenizde secdeye yatarsınız, tesbih çeker, *"Sübhàna'llàh"* der ve Allah'tan neler isteyecekseniz istersiniz.

Neler istenir?.. Şimdi onun üzerinde biraz fikirlerimi söyleyeyim. İnsanın kendisi için dua etmesi hakkıdır ve meşrûdur, güzeldir. Elbette kendisi için neler isteyecekse isteyecek. Ahireti için de isteyebilir, dünyası için de isteyebilir. Sırf ahireti için isteme mecburiyeti de yoktur. Dünyalık şeyi de isteyebilir:

"—Yâ Rabbi, maaşıma zam gelsin... Yâ Rabbi, kiradan kurtulayım, ev bark sahibi olayım... Yâ Rabbi, borcumu ödeyeyim..." diye, kendi özel dünyevî işleri de duada söyleyebilir.

Ama duanın kabul olması için şekli nasıldır?.. Allah'a hamd ü senâlar edip, Peygamber Efendimiz'e salât ü selâmlar edip, böyle güzel başlar da, yine salât ü selâmla bitirirse; iki salât ü selâm arasında dua makbul olur. Onun için, Peygamber SAS Efendimiz'e salât ü selâm getirerek dua yapmaya gayret etmek lâzım!

Tabii, günah konusunda dua edilmez:

"—Yâ Rabbî falanca rakibim kahrolsun, boynu devrilsin... vs." filân gibi günaha dua etmek, Allah'ın gazabını çeker.

Güzel şeyler istemek lâzım! Kendisi için ve başkaları için... İnsan düşmanlarının da iyiliğini istemeli:

"—Yâ Rabbî, o da iyi insan olsun, senin sevdiğin kul hâline dönsün!.. O kötülükten kurtulsun..." diye onun da hayrını, salâhını istemeli!

Peygamber SAS Efendimiz'e ezâ, cefâ, işkence, tecâvüz, üzücü muamele yaptıkları zaman; hem sahabe-i kirama yaptıklarında, hem Peygamber SAS Efendimiz'e yaptıklarında, ashabdan bazıları dediler ki:

"—Yâ Rasûlallah, beddua et şunlara!.. Allah senin duanı kabul eder, lânetini geri çevirmez. Lânet et de şunlar kahrolsunlar, mahvolsunlar, yeryüzünden silinsinler..." diye istediler.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Hayır! Ben lânet peygamberi olarak gönderilmedim, rahmet peygamberi olarak gönderildim."

Kendisine tecavüz eden, taş atan, dişini kıran, alnını yaralayan, ayağını yaralayan kimselere:

"—Yâ Rabbî sen bunları affet! Çünkü bunlar bilmiyorlar işin mahiyetini..." diye, onların iyiliğini isteyerek dua etti.

Meselâ, Taif'e gittiği zaman çok kötü karşılamışlardı.

"—Yâ Rabbî, bunlar bunu bilmediklerinden yapıyorlar. Aman bana böyle muamele yaptıkları için onlara gazab etme!" diye onların, Allah'ın gazabına, kahrına, felâkete uğramamaları için de ayrıca dua etti.

Hakikaten de o muameleleri yapan kimselerin çocukları, sonradan İslâm'a geldiler. Hatta kendileri İslâm'a geldiler. Gelenler geldi, nasibini aldı, iyi insanlar oldu. Kahrolsaydı bütün şehir, hepsi kahrolacaklardı.

Ama Peygamber Efendimiz rahmet peygamberi... (*Nebiyyü'r-rahmeh, nebiyyü't-tevbe, nebiyyü'ş-şefâah*) Rahmet peygamberi, tevbe peygamberi, şefaat peygamberi... Şefaat ediyor. Günahkârların cehenneme düşmemesi için de şefaat edecek:[107]

---

[107] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.649, no:4739; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.625, no:2435; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.213, no:13245; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.387, no:6468; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.139, no:228; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.258, no:749; Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.IV, s.43, no:3556; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.40, no:3284; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.287, no:310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.17, no:15616; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.261; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.166, no:236; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.325, no:6963; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.241, no:1549; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.361, no:689; Hàris, *Müsned*, c.IV, s.304, no:1120; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.170, no:509; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.349; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.396, no:366; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.409; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IV, s.78, no:671; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.448, no:1401; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.625, no:2436; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1441, no:4310; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.386, no:6467; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.140, no:231; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1669; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.287, no:311;

شَفَاعَتِي لأَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي (حم. د. ت. ن. ع. حب. طب. ك. هب. ض. عن أنس ؛ ط. ه . ت. طب. ك. حل. ض. هب. وابن خزيمة عن جابر ؛ خط. عن ابن عمر ؛ قط. خط. عن كعب بن عجرة ؛ طب. عن ابن عباس)

RE. 306/3 (*Şefâatî li-ehli'l-kebâiri min ümmetî.*) [Benim şefaatim ümmetimin kebâir işleyen, büyük günah işlemiş olan suçlularınadır.] diye hadis-i şerif var. "Ben günahkâr kimselere de acıyıp, onları da Allah affetsin diye, cehennemden kurtulmaları için dua edeceğim." diye müjdesi var.

Tabii bu; "Günahı yapın, Rasûlüllah nasıl olsa size şefaat edecek!" mânâsına alınmamalı... Allah-u Teàlâ Hazretleri bazı kimselerin suçu büyük olursa, onlara şefaat etmeye de izin vermez. Meselâ İbrâhim AS, babası —veya babalığı— müşrik olduğu, put yaptığı için ona:

وَاغْفِرْ لأَبِي (الشعراء:٨٦)

(*Va'ğfir li-ebî*) "Babamı afv ü mağfiret eyle!" (Şuarâ, 26/86) diye dua etti ama, müşriklere dua edilmeyeceği ayet-i kerimeyle bildirildi. Söz vermiş olduğu için onu öyle yaptı, belki yola gelir diye...

Nuh AS, oğlu için şefaat, rahmet diler gibi oldu. Rabbine dua edip dedi ki:

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.201; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.351, no:3578; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.189, no:11454; Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.V, s.75, no:4713; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.349; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.124, no:428; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.VI, s.106, no:5492; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.244, no:5840; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.360, no:688; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.189, no:753; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.398, no:39055; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.10, no:1557; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.416, no:13429.

رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ

(هود : ٤٥)

(*Rabbi inne'bnî min ehlî*) "Ey Rabbim! Şüphesiz oğlum da ailemdendir. (*Ve inne va'deke'l-hakku*) Senin va'din ise elbette haktır. (*Ve ente ahkemü'l-hàkimîn*) Sen hakimler hakimisin!" (Hûd, 11/45)

Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurdu ki:

يَانُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلاَ تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ

لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ (هود : ٤٦)

(*Yâ nûhu innehû leyse min ehlik*) "Ey Nuh, o asla senin ailenden değildir. (*İnnehû amelün gayru sàlih*) Çünkü onun yaptığı kötü bir iştir. (*Felâ tes'elnî mâ leyse leke bihî ilmün*) O halde, hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme! (*İnnî eizuke en tekûne mine'l-câhilîn*) Ben sana cahillerden olmamanı tavsiye ederim." (Hûd, 11/46)

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلاَّ تَغْفِرْ لِي

وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ (هود : ٤٧)

(*Kàle*) "Nuh AS dedi ki: (*Rabbi innî eùzü bike en es'elüke mâ leyse lî bihî ilm*) Ey Rabbim, ben senden hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım. (*Ve illâ tağfirlî ve terhamnî ekün men'l-hàsirîn*) Eğer beni bağışlamaz ve esirgemezsen, ben ziyana uğrayanlardan olurum!" (Hûd, 11/47)

Demek ki, kötülerin de iyi olmasını isteyeceğiz. Herkesin iyiliğini isteyeceğiz. Kendimize de dua edeceğiz. Sevdiklerimize, yakınlarımıza da dua edeceğiz.

Sevdiklerimizin başında annemiz-babamız gelir. Hayatta olsunlar veya ahirete irtihal etmiş olsunlar, anne ve babayı duadan unutan, ihmâl eden evlât iflâh olmaz. Anne ve babanıza dua edin! Annenizin, babanızın rızasını kazanmaya gayret edin! Bazı evlâtlar oluyor, çeşitli sebeplerden, mirastan, ve sâireden, "Annem, babam haksızlık etti, eşit davranmadı..." gibi kanaatlerle annesiyle, babasıyla darılabiliyorlar, küsüyorlar, bağları kopartıyorlar.

Bunlar çok yanlıştır. Onlar öyle bir şey yapmış olsa bile, yanlıştır. Yine evlât, evlâtlığını yapmalı, annesinin, babasının gönlünü hoş edecek, duasını alacak şekilde davranmalı!.. "Annesinin, babasının sağlığına yetişip, onlarla sağlığında karşılaşıp da, onların duasıyla cenneti kazanamayana yazıklar olsun, burnu yerde sürtsün!" diye bedduası var Peygamber SAS Efendimiz'in.[108] Onun için Kadir Gecesi dualarınızda, anne-babanızı duadan unutmayın!

Bir insan müslüman kardeşine dua edince, en çabuk şekilde, süratli şekilde duasına icâbet olur. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin en süratle kabul ettiği dua, müslümanın müslüman kardeşine, onun gıyabından yaptığı duadır.

Bütün müslümanlar için, bütün kardeşleriniz için, dostlarınız, yakınlarınız, ihvanınız, ahbabınız için dua edin!.. Özel bölüm ayırın duanızın içine; kendinizden ayrı, anne-babanızdan ayrı, ihvanınız, kardeşleriniz, dostlarınız, sevgili, yakın, samîmî arkadaşlarınız için, onların meselelerinin çözümlenmesi için, Allah'ın onlara lütfetmesi için özel dua edin!.. Çünkü en süratle kabul olan dualardan birisidir.

---

[108] Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.225, no:645; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.192, no:1888; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.304, no:8287; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.17, no:8994; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.411, no:8116; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.224, no:644; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.144, no:315; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.170, no:7256; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.215, no:1572; Kâ'b ibn-i Ucre RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.143, no:1362; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.967, no:24295 ve c.XVI, s.43, no:43854; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.96, no:15061 ve c.XXXIII, s.71, no:35811.

Bir de mazlumun duası çok çabuk kabul oluyor, biliyorsunuz. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kahrı zalimin tepesine hemen iniyor. Onun için, zulmetmekten sakınmak lâzım! Çünkü mazlumun ahını aldı mı, insanın başı derde giriyor. Zulümden şiddetle kaçınmak gerekiyor.

Kendimize dua edeceğiz. Çoluk çocuğumuza edebiliriz, dünyamıza edebiliriz, ahiretimize dua edebiliriz. Ümmet-i Muhammed'e dua edeceğiz. Çünkü duaların en hayırlısı Ümmet-i Muhammed'e umûmî olarak rahmet istemektir. Bir insan:[109]

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

(*Allahümma'ğfir li'l-mü'minîne ve'l-mü'minât*)[110] "Müslüman erkeklere, kadınlara, hepsine yâ Rabbî, mağfiret eyle!" diye dua ederse, onların sayısınca ecir ve sevap alır. Müslümanları unutmamak lâzım!

Ben Avustralya'ya gelmeden önce bu sefer Jakarta'da, yâni Endonezya'da bir müddet kaldım. Endonezya önemli bir ülke... Dünyanın nüfus bakımından müslümanı en çok olan, en büyük İslâm ülkesi... İki yüz milyon müslüman var. İçinde bir miktar gayrimüslimler var, Hindular var, hristiyanlar var ama, büyük bir kalabalık İslâm ülkesi... Fakat çok sefil, çok perişan, pejmürde mahalleleri var, acınacak durumları var...

Dünyanın başka görmediğimiz yerleri olabilir. Meselâ ben Bangladeş'e gitmedim. Orada da çok sıkıntı olduğunu, Hindistan'da, Pakistan'da fakirliğin çok olduğunu biliyoruz. Afrika'da, Somali'de, Orta Afrika'da, Çad'da, Moritanya'da, Batı Afrika'da çok sıkıntılı hayat süren, kuraklıkta, yoksullukta eza cefa çeken müslümanlar var. Onlara hem maddeten yardımcı

---

[109] İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.413, no:30405; Ebü'd-Derdâ RA'dan.
Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.III, s.110, no:4968; Hz. Ömer RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.76, no:21959; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.186, no:550; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXVI, s.186, no:28852.

[110] *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:550.

olmaya çalışmak lâzım, hem de duada onları unutmamak lâzım! Ümmet-i Muhammed'i dualarda yâd etmek lâzım!..

"—Ümmet-i Muhammed'e Allah hayırlı idareciler ihsân etsin!.. Onlara hizmet eden, onları kalkındıran, onları maddeten ve mânen rahatlatan, dinlerini güzel yaşamalarına yardımcı olan, hayırlı, Allah'tan korkan, müttakî, sàlih idareciler nasîb etsin... Sömürücüleri, zalimleri başlarından def etsin... Onların kötülüğünü isteyen, aleyhinde çalışanlara fırsat vermesin!.." diye Ümmet-i Muhammed'in hayatta olanlarına dua etmek lâzım!

Geçmiş selef-i sàlihîne, cihad etmiş, kitap yazmış ulemâ, mücahidler, hayrât ü hasenât sahibi gayretli insanlara da dualar etmek lâzım!..

Böylece insan başkalarına dua ettiği zaman ne oluyor, niçin bunları söylüyoruz?.. Sizin dualarınız kabul oluyor. Yâni bir insan bir başkası için, hasbî olarak böyle dua ederse, o zaman başucundaki bir melek, (*Âmîn ve leke mislühû*) "Âmin, ona istediğin şeyi Allah sana da versin!" diye dua eder ve meleklerin duası da makbul duadır. Çünkü melekler, Allah'a dua ettikleri zaman, duası kabul olacak mahlûklarıdır.

Bunları onun için söylüyorum, yâni Kadir gecesinde dualarınız müstecâb olsun diye söylüyorum. Yâni başkasının iyiliğini istediğiniz zaman, Ümmet-i Muhammed'in iyiliğini istediğiniz zaman, sonuçta siz de fayda sağlayacaksınız.

Nice nice yıllar Kadir Gecesi'ne erişmeyi, hüsn-ü hatimeler ile, ömrünüzün iman-ı kâmil ile sona ermesini, ahirete iman-ı kâmil ile göçmeyi, Allah'ın azabından emin olup, uzak olup, cehennemden azad olmuş bir kul olarak cennete girmeyi istersiniz. Çoluk çocuğunuz için dua edersiniz...

Tabii anne-baba vs. dedik. İnsanın hocası, insanın mürşidi, annesinden, babasından önde gelir; çünkü Peygamber vekilidir. O bakımdan onlara da, onlara bağlı olan kimselerin hayır dua etmesi lâzım!.. Onların da, kendilerine bağlı kimselere dua etmesi lâzım! Böylece iki taraf da istifade eder.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Ramazan'dan istifade ederek Ramazan'ı bitirmeyi, Ramazan'ın feyzinden, bereketinden,

nimetlerinden, mükâfatlarından, rahmetinden, mağfiretinden hisseyâb ve feyizyâb olmayı hepinize nasib eylesin...

Ramazandan sonra da, Ramazan'da kazandığımız güzel ahlâkı, alışkanlıkları, âdetleri, cemaate devam etmek, oruç tutmak ve Kur'an okumak, hayır hasenat yapmak gibi güzel duyguları söndürmeden, öldürmeden, karartmadan devam ettirmeyi nasib eylesin...

Ramazan'dan sonra, altı gün Şevval orucunu tutarsa bir insan, o zaman bütün seneyi oruçlu tutmuş gibi olur. Ramazanı Allah'ın istediği vechile, güzelce, şartlarına uygun, oruçla geçiren kimsenin, geçmiş Ramazan'la aradaki bütün günahları afv ü mağfiret olur. Onun için Ramazan'a çok dikkat etmenizi, Ramazanın bu son on gününde, çok daha büyük gayrete gelmenizi tekrar hatırlatıyorum.

Allah hem dünyada, hem ahirette büyük mükâfatlara erdirip, sevindirsin... Cennetiyle, cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin... Gönüllerinizdeki muratlarınızı, dileklerinizi, isteklerinizi ihsân eylesin... Sizi sevindirsin, şâd eylesin... Her şey gönlünüzce olsun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

23. 01. 1998 - Sydney / **AVUSTRALYA**

25. RAMAZAN’DAN SONRA SEVAPLI ORUÇLAR

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàhi ve berekâtühû!..
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız ve bayramınız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri nasib etti, iki güzel mübarek, mutlu günün feyz ve bereketi çakıştı, üst üste geldi. Ben daima lâtife yollu söylerim; sanki koyu tatlılı ekmek kadayıfı üstüne halis kaymak konulmuş gibi katmerli, güzel oldu. Allah-u Teàlâ Hazretleri bu güzel günlerin mânevî ikramlarından, feyizlerinden, rahmetlerinden, nimetlerinden hepinizi istifade ettirsin... Hisseyâb eylesin, hissedâr eylesin ve hepinizi dünya ve ahirette mutlu eylesin... Her gününüz bayram olsun... Ömrünüzün sonuna kadar güzel geçsin günleriniz.

Asıl ahirette, Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin huzuruna varıldığı zaman, Allah-u Teàlâ Hazretleri orada lütfuyla muamele eylesin... Bizi sevdiği razı olduğu kulları, süedâ kulları, saîd kulları zümresinden eyleyip, sizleri, bizleri cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

a. Asıl Bayram

Tabii asıl bayram, insanın ahirette o hale erişmesi, o sonucu alması:

فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ، وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا

إِلاَّ مَتَاعُ الْغُرُورِ (آل عمران:١٨٥)

(*Femen zühziha ani’n-nâri ve üdhile’l-cennete fekad fâz, ve me’l-hayâtü’d-dünyâ illâ metâu’l-gurûr.*) “Kim cehennemden paçayı kurtarır, yakayı kurtarır ve cennete dahil edilecek insanların arasına girebilirse, işte asıl fevz ü felâhı bulmuş, kazanmış olan, işi başarmış, bitirmiş olan odur. Dünya hayatı aldatıcı bir

varlıktır, gelip geçicidir." (Âl-i İmran, 3/185) Elde kalmıyor, kimseye kalmıyor dünya.

"*Er yarın Hak dîvanında belli olur*." Kimin nasıl insan olduğu; mutlu mu mutsuz mu, iyi mi kötü mü, yüksek mi alçak mı olduğu, yarın göreceği muameleden belli olacağı için, dâima onu düşünüyoruz. Ebedî mutluluğu düşünüyoruz ve bayram derken de ebedî bayramı, Allah'ın rahmetine erip, cennetine girme gününü düşünüyoruz, sevgili dinleyiciler!

Bu duygularla size en derin anlamıyla, maddî ve mânevî anlamıyla bayramlar temennî ediyoruz. Allah hem bu dünyada bayram ettirsin, hem de ahirette bayram ettirsin...

Oruç tuttunuz, namazlar kıldınız, dinin güzelliklerini sevdiniz, yaşadınız, derûnî, lâhutî, ilâhî duygular içinde yüzdünüz Ramazan boyunca... Rahmet deryasına daldınız, yıkandınız, kalpleriniz pırıl pırıl nurlandı. Allah-u Teàlâ Hazretleri size mükâfat olarak bayramı ihsân etti. İşte o bayram içindesiniz ve bir de haftanın bayramı olan cuma... İkisi üst üste geldi; kat kat, *nûrun alâ nûr, fadlün alâ fadl, ni'metün alâ ni'meh, lütfun alâ lütf* oldu... Ne mutlu!.. Allah lütfunu, her zaman böyle kat kat katmerli eylesin...

b. Şevval'de Altı Gün Oruç

Aziz ve sevgili dinleyiciler! *Dehr* kelimesini bilirsiniz, *dehr* zaman demek. *Savmü'd-dehr* diye bir söz var din kitaplarımızda. *Savmü'd-dehr* demek, zaman orucu, yâni tüm zamanları oruçlu geçirmek demek. Bazı insanlar diyebilir ki:

"—Ramazan güzel, oruç tutmak sevaplı... Oruç tutunca, Allah büyük mükâfatlar veriyor. Sabredenin mükâfatı bi-gayr-i hisâb geliyor. Onun için, bütün her zamanımı oruçlu tutayım!"

Her zamanını oruçlu tutmak isteyen bir insan savmü'd-dehri düşünmüş oluyor. Bütün dehri, yaşadığı zamanın gündüzlerini oruçla geçirecek. Bu makbul değil dinimizde... Çünkü oruç sabır ibadeti... İnsan yemeğe alışmışken, yaşamak için su hakkıyken, yemek hakkıyken, evlilik hakkıyken, oruçta bu haklarından kendisini alıkoyuyor, tutuyor, sabrediyor, iradesini kuvvetlendiriyor. Çok susadığı halde, dudakları çatladığı halde, ağzı kuruduğu halde su içmiyor. Karnı boşaldığı halde, zil çaldığı halde, canı istediği halde yemek yemiyor. Neden?.. Çok kuvvetli duygularını engellemeyi öğreniyor.

Oruçtaki amaç neydi? Bir insan niçin oruç tutuyor?..

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (البقرة:١٨٣)

(*Leallekûm tettekùn*) "Tâ ki, takvâ ehli kullar olasınız! Tâ ki, Allah'tan korkasınız, sakınasınız!" (Bakara, 2/183) diye, Allah orucu bize bu sebeple farz kıldığını, ayet-i kerimede bildirmiş. Oruçtan amaç takvâ, yâni takva ehli kul olmak...

Onun için ben latîfe yapıyorum, diyorum ki; Ramazan ne ayıdır?.. Derviş ayıdır, tasavvuf ayıdır, sôfi ayıdır. Neden?.. Takvâyı emrediyor, takvâyı amaçlıyor. Yâni tam derviş olmak nasıl mümkün olacaksa, onu sağlayacak bir emir.

Sabır olduğu için, insanın yemek yememeğe alışması lâzım! Zaten vücudunun ihtiyacıdır. Ama her gün oruç tutmaya alışırsa, vücut bunu kabul eder, kendisini ona göre ayarlar. O zaman her gün oruç tutmak zor gelmez. Bilirsiniz, hatırlayacaksınız; "Ramazanın başında, ilk günlerde zor geliyordu oruç da, sonra zor gelmemeye başladı." diyenleri duymuşsunuzdur.

İnsan alıştı mı, artık zor gelmez. Ummadı mı, "Bu gün nasıl olsa iftara kadar yemek yenmeyecek!" diye düşündü mü, canı yemeği hatırlayıp da istemez. O zaman sabır diye bir şey kalmıyor. Onun engellenmesi için istek olmuyor ki, sabır olsun. Bu bakımdan bütün seneyi oruçlu tutmak uygun görülmemiş.

Nasıl olacak?.. En çok tutsa tutsa bir insan, Dâvud AS'ın orucu gibi oruç tutabilir. O nasıl tutarmış, mübarek Dâvud AS?.. Bir gün oruç tutarmış, bir gün tutmazmış. Böylece senenin yarısı oruçlu geçmiş oluyor. Tabii oruç tutmadığı zaman yemek yemeğe alışmış oluyor. Oruç tuttuğu zaman, tam yemek isterken oruç tutmuş oluyor. Bu amacına uygun...

Buna *savm-ı Dâvûdî*, Dâvud AS'ın tarzında oruç derler. Böyle olabilir. Çok oruç aşıklısı olanlar savm-ı dehr tutmazlar, savm-ı Dâvûdî tutarlar. Bir gün tutup bir gün tutmayıp, bir gün tutup bir gün tutmayıp, böylece o sevapları kazanabilirler.

Ama savm-ı dehr gibi, bütün zamanını oruçlu geçiriyormuş gibi sevap kazanmanın bir yolu, bir kapısı da var, kestirme yolu var. Yâni yolun bir bilinen, uzun asfalt yolu vardır. Bir de kestirmeden, ara yoldan yine aynı yere insan çarçabuk çıkıverir, kestirme yolu var. O kestirme yolu nedir?

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki... Rivâyet eden kim? Ebû Eyyûb el-Ensàrî RA... Ebû Eyyûb el-Ensàrî Efendimiz kimdi? İstanbul'umuzun başının tâcı, medâr-ı iftihârı, mihmandâr-ı Peygamberî, Eyyûb Sultan semtinde, deniz kenarındaki o mübarek camide kabri bulunan, Hàlid ibn-i Zeyd Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri. Hepimizin rehberi, önderi...

Çünkü ashab-ı kiram, Peygamber Efendimiz'in ashabı hangi beldede vefat etmişlerse, o beldenin kıyamet gününde önderi olacak. Mahşere onlarla beraber, onları arkasında toplayıp götürecek. Biz de İstanbullu olduğumuza göre, dinleyicilerimizin büyük bir kısmı İstanbullu olduğuna göre, onların önünde gidecek. Peygamber Efendimiz'e onları kavuşturacak olan, mahşer günü bayrak elinde, mihmandâr-ı Peygamberî... Savaşlara da katılmış zaten. İstanbul'u da fethetmeye gelmiş de burada vefat etmiş.

Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz Medine'de, Peygamber Efendimiz'i evinde, Mescid-i Nebevî inşa edilinceye kadar üst katta misafir eden mihmandârı... Yâni evinde ağırlamış olan, ev sahipliği yapmak şerefine ermiş olan sahabi. Kurrâ hafız, kuvvetli hafız. Peygamber Efendimiz'in yanında, kendisine vahiy geldiği zaman onları yazan vahiy kâtiplerinden birisi...

Peygamber Efendimiz'den sonra, Medine-i Münevvere Camii'nin imamlık şerefi kendisine gelmiş. Sonra Medine'de valilik yapmış. Allah şefaatine erdirsin, cennette buluştursun... Mahşer günü sancağı çekip de yürürken, arkasında, Rasûlüllah SAS Efendimiz'in yanına onunla varalım inşâallah...

Ebû Eyyûb el-Ensârî RA Efendimiz'den rivâyet etmiş ki, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[111]

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ، ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ ، كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ

(م. ت. ن. ه. حم. حب. طب. عن أبي أيوب)

(*Men sàme ramadàne, sümme etbaahû sitten min şevvâl, kâne kesıyâmi'd-dehr.*)

---

[111] Müslim, *Sahîh*, c.II, s.822, no:1164; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.132, no:759; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.547, no:1716; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.417, no:23580; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.297, no:2114; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.134, no:3902; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.49, no:4640; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.397, no:664; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.IV, s.315, no:7918; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.347, no:3730; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.292, no:8214; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.163, no:2863; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.188, no:380; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXI, s.284; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.104, no:228; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1142; Ebû Eyyûb el-Ensàrî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.308, no:14341; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.50, no:4642; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.292, no:8215; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.420, no:334; İsfahânî, *Emâlî*, c.I, s.34, no:3; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.398, no:3635; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.349, no:3735; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.278, no:485; Sevbân RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.465, no:23680; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.460, no:22614.

“Kim Ramazan’ı tutarsa, sonra da ona Şevval’den altı eklerse, sanki sıyâm-ı dehr gibi olur.”

Şimdi biz Ramazan’ı tuttuk, sizler tuttunuz, Allah kabul eylesin, Ramazan tamam... Ramazan’ı tuttuktan sonra, buna Şevval’den altı eklerse diyor. Şevval, Ramazan’dan sonraki ay... Şu anda bayram oldu, bayram Şevval’in ilk günleri... Ramazandan sonra gelen Arabî ayın adı Şevval... Bu ay içinde altı eklerse, yâni altı gün oruç tutarsa, ne olur? (*Kâne kesıyâmi’d-dehr*) “Sanki bütün sene, bütün zamanı hep oruç tutmuş gibi olur.” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Demek bu da bütün seneyi oruç tutmuş olmanın, sıyâm-ı dehr gibi olmanın kestirme yolu... Öyle yapmıyor ama Ramazan’ı tutuyor, altı gün de Şevval’den tutuyor. Otuz gün Ramazan, altı gün de o, otuz altı gün... Otuz altının on misli ne olur? Üç yüz altmış eder.

Niye on misli diyorum? Çünkü Allah indinde, yapılan ibadetlerin, iyiliklerin mükâfatları en aşağı bire ondur:[112]

---

[112] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.670, *Savm* 36/2, no:1795; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.148, no:343; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.525, no:1638; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.234, no:7194; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.I, s.290, no:950; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.X, s.353, no:5947; Dârimî, *Sünen*, c.V, s.148, no:21353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.130, no:1762; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2676; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.399, no:7973; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.325, no:665; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.345; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.273; Ebû Hüreyre RA’dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.697, *Savm* 36/55, no:1875; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.812, *Savm* 13/39, no:1159; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.210, no:2391; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.64, no:352; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.156, no:3859; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.128, no:2700; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.172, no:3032; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.380, no:773; Abdullah ibn-i Amr RA’dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.24, *İman* 2/30, no:41; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.297, no:957; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.175, no:2910; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.195, no:1690; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.297, no:5153; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.405, no:2763; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.31, no:227; Ebû Ubeyde ibni’l-Cerrah RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.148, no:21353; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.269, no:7605; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.V, s.265; Ebû Zerri’l-Gıfârî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl c.I, s.69, no:265; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.319, no:1359-1362.

اَلْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا (خ. د. ه. حم. عن أبي هريرة؛ خ. م. ن. حب. عن ابن عمرو)

(*El-hasenetü bi-aşri emsâlihâ*) "Yapılan iyiliğin mükâfatı en aşağı on mislidir." Daha fazla olabilir, daha fazla olabilir. Hesaba sığmayacak kadar da çoğa doğru gidebilir bu...

Demek ki, 36'ya bir 0 koyarsak on misli 360 ediyor. 360 da, bir sene ediyor. Biliyorsunuz kamerî sene 354 gündür. Fazlasıyla tamamlıyor. Demek ki, İslâm'ın her emri tutarlı, nerden baksan tamam oluyor.

Bu hadis-i şeriften bizim anladığımız nedir, çıkaracağımız ders nedir?.. Bu bayram günleri geçtikten sonra biz yine niyetleneceğiz, altı gün daha oruç tutacağız.

"—Acaba bu altı gün orucu peş peşe mi tutalım, parça parça mı tutalım? Toptan mı tutalım, perakende mi tutalım?.." diyebilir dinleyen kardeşlerimden birileri.

Serbest... İsteyen Şevvalin bu altı gün orucunu peş peşe, toptan, hepsini bir arada tutar. İsteyen de meselâ pazartesi-perşembe, pazartesi-perşembe, pazartesi-perşembe olarak tutar. Ya da Arabî ayların, kamerî ayların ortası *eyyâm-ı biyz* diyoruz, ayın ortasında 13-14-15'i var. Yâni mehtaplı gecelerin gündüzüne *eyyam-ı biyz* diyoruz; o günleri tutar. Böylece o sevabı öyle de alabilir.

Hangi sevabı alır?.. Hem Şevvalin altı gün orucunu tutma sevabı alır; hem de *eyyâm-ı biyz* orucu tutmak diye zaten sevaplı bir şey var, o günlerde oruç tutmak da sevap, onun sevabını alır. Ya da pazartesi - perşembe oruçlarını tutmak sevap, onun sevabını alır.

c. Pazartesi ve Perşembe Orucu

Bereket olsun sözümüzde diye, hadis-i şeriflerden okuyalım!

Ebû Hüreyre RA'ın rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz pazartesi-perşembe oruç tutmayı tavsiye buyurmuş ashabına...

Açıklama olarak da buyurmuş ki:[113]

تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ ، فَأُحِبُّ أَنْ يُعْرَضَ عَمَلِي

وَأَنَا صَائِمٌ (ت. عن أبي هريرة)

RE. 253/2 (*Tu'radu'l-a'mâlü yevme'l-isneyni ve'l-hamîs*) "Pazartesi-perşembe günleri kulların amelleri, 'Kulların böyle yaptı yâ Rabbî!' diye dergâh-ı izzete sunulur. (*Feuhibbu en yu'rada amelî ve ene sàim*) Ben de amellerimin oruçluyken arz edilmesini, yâni Allah'a amellerim arz edilirken, 'Oruçlu bu kulun yâ Rabbî!' denmesini seviyorum da, ondan o günlerde tutuyorum." diyor.

Onun için, isterse insan Şevval'in orucunu pazartesi ve perşembeleri tutarak yapar.

d. Ayda Üç Gün Oruç Tutmak

Eyyâm-ı biyz'in hadis-i şerifini de okuyalım! Buhârî ve Müslim'in müştereken rivâyet ettiği hadis-i şerifte, Ebû Hüreyre RA buyuruyor ki:[114]

---

[113] Tirmizî, *Sünen*, c.3, s.122, no:747; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.287; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.201, no:2358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.201, no:21801; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.377, no:3820; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.121, no:2667; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.403, no:2617; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.18; Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan.

Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.249, no:986; Ümm-ü Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.564, no:24192; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXII, s.445, no:35531.

[114] Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.699, no:1880; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.499, no:721; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.455, no:1432; Neseî, *Sünen*, c.III, s.229, no:1677; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.258, no:7503; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.402, no:1454; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.227, no:1222; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VI, s.277, no:2536; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.321, no:2447; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.213, no:1769; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.252, no:6369; Ebû Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.387, no:3843; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.36, no:4620; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.85; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.390, no:7838; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.IV, s.299, no:7875; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.416, no:470;

أَوْصَانِي خَلِيلِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَلاَثٍ : صِيَامِ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ، وَرَكْعَتَيِ الضُّحٰى ، وَأَنْ أُوتِرَ قَبْلَ أَنْ أَنَامَ

(خ. م. د. ن. حم. عن أبي هريرة)

(*Evsânî halîlî* SAS *bi-selâsin: Sıyâmi selâseti eyyâmin min külli şehr, ve rek'ateyi'd-duhà, ve en ûtira kable en enâm.*) "Benim çok samîmî, candan dostum, sevgilim SAS Efendim bana üç şeyi tavsiye buyurdu:

1. Her Arabî aydan üç gün oruç tutmayı.

2. Her günün sabahında iki rekât faziletli nafile namaz kılmayı, *duhà* namazı kılmayı.

3. Yatmadan evvel vitir namazını kılmayı sıkı sıkı tavsiye etti." buyuruyor.

Buradan da anlaşılıyor ki, her ay Peygamber Efendimiz oruç tutmayı tavsiye ederdi. Bu nereye götürür?.. Her ay üç gün; 3'ün önüne bir 0 koyarsak 30 eder, on misli... O da savm-ı dehr demek oluyor. Yâni her ay üç gün oruç tuttu mu bir insan, bütün sene oruç tutmuş gibi sevap alır.

Hàsılı Allah'ın emirlerini, Rasûlüllah Efendimiz'in sünnetini bir insan uygularsa, bütün ömrü ibadetle geçmiş gibi sevap kazanıyor. Meselâ abdest alıyor, iki rekât namaz kılıyor, abdestli yatıp uyuyor. Sabah namazına kalkacak veya teheccüd namazına kalkacak... Uyuyor, uykusu bile ibadete sayılıyor. Niçin?.. Abdestli yattığı için. Peygamber Efendimiz bildirmiş. Demek ki, abdestli olması dolayısıyla uykusu da ibadete yazılıyor.

Üç gün oruç tutuyor, bir ay tutmuş gibi sevap alıyor. Her ay üç gün tutunca, böylece bütün seneyi oruç tutmuş gibi sevap kazanıyor. (12 x 3 = 36 eder; 10 misli fazlasıyla 360 eder.) Sanki aritmetik hesap dersi yapıyormuş gibi, gayet rahat anlaşılıyor.

Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.10, no:2123; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.195; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.234, no:44284; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXIX, s.187, no:42322.

Yalnız bu okuduğum Ebû Hüreyre hadis-i şerifinde, bazı kelimeleri açıklamak istiyorum. Ebû Hüreyre RA bu rivâyetinde buyuruyor ki:

(*Evsânî halîlî* SAS) “Benim halîlim Hz. Peygamber bana şu üç şeyi tavsiye etti.” diyor. *Halil* ne demek, bunu bir açıklamak istiyorum. Benim halîlim Muhammed... Yâni, “Rasûlüllah bana şöyle buyurdu.” demiyor, “Halîlim SAS bana üç şeyi tavsiye buyurdu.” diyor. *Halil* kelimesi *hı* harfiyledir, noktalı *ha* iledir. Bu nereden geliyor?

Hullet arkadaşlık demek, ama kelimenin kökü ne?.. *Tahlil* denirse hı ile, bir şeyi aralamak demek. Meselâ, yemeklerden sonra dişlerin arasının temizlenmesi... Eğer arasına ekmek veya yemek kırığı kaçmışsa buna dişlerin tahlili deniliyor. Abdest alırken ellerinin arasında, parmak arasına su gitmeyebilir. Abdesti tamam olmaz diye parmaklarını açıp, öbür parmaklarını o araya sokup, orayı su ile ıslatırsa; ona da parmak aralarını hilâllemek deniliyor. Yâni ara demek.

Halil de, ikisinin arası çok yakın olan, birbirinin arasına girmiş, çok samîmî dost demek olur. Ebû Hüreyre RA olsun, Ebü’d-Derdâ RA olsun, Ebû Zerr-i Gıfârî RA olsun... Böyle sahabe, bazen SAS Efendimiz’i anlatırken, “Peygamberimiz şöyle buyurdu.” demiyor da, “Çok samîmî candan dostum, canım ciğerim, ciğerpârem bana şöyle söyledi.” gibi, bu kelimeyi kullanıyorlar.

Biliyorsunuz, İbrâhim Peygamber’in de sıfatı *Halîlu'llàh* idi, *Halîlü’r-Rahmân* idi. Yâni Rahmân’ın, Allah’ın halîli, çok samîmî dostu... Neden?.. İbrâhim AS önüne bir mesele geldiği zaman, çeşitli seçenekler karşısına çıktığı zaman, Allah rızası ne taraftaysa mutlaka onu tercih ederdi. Seçeneklerin Allah rızasına uygun olanını seçerdi. Onun için, Allah da İbrahim AS’a *Halîlu'llàh* payesini vermiş: “Samîmî dostum bu benim, çünkü hep beni tercih ediyor, hep beni seviyor, hep benim emrimi seviyor, benim emrimi tutuyor.” mânâsına...

Bir ifade bu: “Bana halîlim, çok samîmî dostum SAS Efendim tavsiye etti.” diyor. Tavsiyelerinin birisi neydi?.. Her ay üç gün oruç tutmak. Sonuç olarak savm-ı dehr gibi, her seneyi oruç tutmuş gibi sevap kazandıracak.

e. Duhà ve İşrak Namazı

İkincisi neydi?.. (*Rek'ateyi'd-duhà*) Duhà'nın iki rekât namazını hep tavsiye etmiş, hep kılsın diye buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Duhà nedir?.. Sabahleyin güneş doğduktan sonraki vakte *duhà* denir. Güneş doğduktan sonraki vakte Türkçe'de kuşluk vakti deniliyor. Her halde kuşlar öttüğü içindir, o zaman çok cıvıldaşırlar. Kuşlar ağaçların üstünde cıvıl cıvıl ötüşürler. Kuşluk vakti deniliyor.

Kuşluk vakti de bir takım devrelere ayrılır. Kaba kuşluk, koca kuşluk, orta kuşluk diye Anadolu'da kullanılır bunlar. Arapça'sında da bu sabahtan sonraki zaman, *dahve-duhà-dahàu* diye aynı kökten üç başka telâffuzlu kelimecikle anlatılmıştır. Sabahtan sonra iki rekât namaz kılmayı da, Peygamber Efendimiz tavsiye buyurmuş. Samîmî sahabesine, kendisine candan aşık olan sahabesine tavsiye buyurmuş, bu namazı hiç kaçırma diye...

Bu namaz hangidir?.. Benim daha kuvvetli kanaatime göre bu namaz, *işrak namazı* olabilir. Çünkü iki rekât diyor. İşrak namazı neydi?..

Tirmizî'nin Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet ettiğine göre, SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[115]

مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فِي جَمَاعَةٍ ، ثُمَّ قَعَدَ يَذْكُرُ اللهَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ ، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ ، كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ تَامَّةٍ ، تَامَّةٍ ، تَامَّةٍ (ت. حسن عن انس)

---

[115] Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.481, no:586; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.9; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.808, no:21508; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.496, no:22727.

RE. 426/14 (*Men salle'l-fecre fî cemâatin*) "Kim sabah namazını cemaatle camide kılarsa, (*sümme kaade yezküru'llàhe hattâ tatlua'ş-şems*) sonra Allah'ı zikrederek zamanını değerlendirmek sûretiyle, güneş doğup kerahat vakti çıkıncaya kadar oturursa... (*Sümme sallâ rek'ateyn*) Kerahat vakti geçtikten sonra, kalkıp iki rekat namaz kılarsa; (*kânet lehû keecri hàccetin ve umretin tâmmetin, tâmmetin, tâmmeh*) böyle oturmak, bu ibadeti yapmak, ona o gün tam bir hac ve umre yapmış gibi sevap kazandırır; tam bir hac ve umre yapmış gibi, tam bir hac ve umre yapmış gibi..." buyurmuşlar.

Bu namazı teşvik ediyor Peygamber Efendimiz. Yâni, insanın sabah namazından sonra kıldığı bir namaz var. Güneş doğduktan sonra, kerahat vakti çıktıktan sonra kılınıyor.

Sabah kılınacak. Sabahtan sonra vakit geçecek, güneşin doğma zamanı gelecek. Güneş doğacak. Güneş doğduğu zaman namaz kılınmıyor, kerahat vakti oluyor. Güneş doğduğu zaman, güneş tepedeyken, güneş batarken vakt-i kerahattir, namaz kılınmaz. Onun için, o kerahat vakti çıkacak.

Kerahat vakti ne zaman çıkar?.. Aşağı yukarı, takvimlerde güneşin doğuşunu yazan rakamlardan yarım saat sonra, yirmi beş dakika sonra, biraz daha fazla geçince kerahat vakti çıkar. Ama, "En kısa zamanı hangisidir?" diye denilirse, 20-22 dakîka sonra namaz kılma vakti gelir. Belki bu süre mevsime göre de 1-2 dakika ilerleyebilir, gerileyebilir.

Bu duhà vaktidir, yâni güneş doğduktan sonraki bir vakittir. Bunun özel adı *işrak*'tır. Çünkü güneş şarktan çıktı, etrafı ışıtmaya, aydınlatmaya başladı. İşte bu namaza *işrak namazı* derler. Yâni, duhà namazının sabaha yakın olan kısmında olanına, işrak namazı deniliyor. Bu hadis-i şerifte bahsedilen, "Peygamber Efendimiz bana her gün kılmayı tavsiye etti." dediği namaz, bu işrak namazı olabilir.

Hocamız cennet-mekân, Mehmed Zâhid Kotku Efendimiz, İskenderpaşa Camii'nde bunu fiilen hep kendisi yaparak bizi alıştırmış, bize öğretmişti. Sabah namazından sonra oturulur,

Yâsin-i Şerif okunurdu. Ondan sonra güzel dualar, Kur'an-ı Kerim'den, hadis-i şeriflerden alınmış dualar, *Evrâd-ı Şerife* okunurdu. Herkes önündeki, elindeki evrad kitabını, dua kitabını açar, dinlerdi. Ondan sonra hatm-i hàcegân yapılır, tesbihler çekilirdi. O vakte kadar da, tabii kerâhat vakti geçmiş olurdu. Yâni namaz kılınamayacak vakit tamamlanmış olur ve artık işrak vakti geldiği için kalkar, iki rekât veya daha fazla namaz kılar idi.

Tabii bu sünnet, hadis-i şeriflerde geçen bir ibadet. Hocamız bunu bize öğretti. Her yerde görmüyoruz, herkes yapmıyor. Allah Hocamız'dan razı olsun. İşte bu iki rekât duhâ bu olabilir.

Bir de başka hadis-i şeriflerde, yine bu sabahla öğlenin arasında tavsiye edilen dört rekât, sekiz rekât, on iki rekât kılınabilen namaz vardır. Bu işraktan sonraki vakitte, günün dörtte biri geçtikten sonra, rubû'-u nehâr geçtikten sonra deniliyor; o zaman kılınan namaz... Yâni güneşe artık bakılamaz. Güneşin sarılığı geçmiştir, iyice parlamıştır, ışımıştır. Ortalığı da ısıtmaya başlamıştır. Asıl *duhà* vakti o vakittir. O zamanki namazı Peygamber Efendimiz daha ziyade dört rekât, sekiz rekât, on iki rekât diye tavsiye buyuruyor. O da bir çeşit *duhà* namazıdır.

İşrak da bir çeşit bu gruba dahil olan namazdır. Ebû Hüreyre RA'a ve Ebü'd-Derdâ RA'a Peygamber SAS Efendimiz bu namazı tavsiye etmiş. Ebü'd-Derdâ RA da:[116]

أَوْصَانِي حَبِيبِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَلاَثٍ ، لَنْ أَدَعَهُنَّ مَا عِشْتُ: بِصِيَامِ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ، وَصَلاَةِ الضُّحَى ، وَ بِأَنْ لاَ أَنَامَ حَتَّى أُوتِرَ (م. ق. عن أبي الدرداء)

---

[116] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.499, no:722; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.47, no:4675; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.416, no:469; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.195; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.115, no:2362; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.46, no:9095; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.144, no:1083; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

(*Evsânî habîbî* SAS *bi-selâsin, len edeahünne mâ iştü*) "Yaşadığım müddetçe onu hiç terk etmeyeyim diye, Rasûlüllah olan Habîbim SAS, üç şeyi tavsiye etmişti."

Habîb ne demek?.. *Mahbûb* demek, sevgili demek... "Sevgilim Rasûlüllah SAS bana vasiyet etmişti, tavsiye buyurmuştu. (*Bi-sıyâmi selâseti eyyamin min külli şehr*) Her ayın üç gün orucunu, (*ve salâti'd-duhà*) duhà namazını, (*ve bien lâ enâme hattâ ûtira)* ve vitir namazını, o tek rekâtlı namazı kılmadan uyumamayı tavsiye etmişti." diyor. Biz vitr-i vâcib namazı diyoruz.

f. Ramazan'dan Sonra Orucun Hikmeti

Biz böylece bayram günü, önünüzdeki günler için kazanabileceğiniz sevaplı bir konuyu, size bu cuma sohbetimizde anlatmış olduk, sevgili dinleyiciler!

Ramazanı tuttunuz, bayram geldi, bayramdan sonra da altı gün oruç tutun diye tavsiye ediyoruz. Bu neden?.. Bunun belki tıbbî faydaları da var. Otuz gün oruç tutmaya alışmış bir insan, bayramda da baklavalar, börekler, çeşitli ikramlarla mide tekrar bir yükleniyor. Yeniden oruca biraz daha dönmek lâzım! Altı

günlük oruç çok hikmetli... Ramazandan sonra bu altı günlük orucu ben, tıbbî bakımdan da çok hikmetli, çok önemli, çok sıhhatli, çok faydalı görüyorum. Yeniden bir oruca döndürme, orucu tekrar hatırlatma ve zihinde, kalpte oruç sevgisini pekiştirme oluyor bence bu altı günlük oruç... Peygamber Efendimiz onun için tavsiye etmiş.

Bir de hatırıma şöyle bir benzetme geldi. Biliyorsunuz, Uhud Harbi'nde müslümanlar epeyce yıpranmış. Okçular kendilerine gösterilen yerde durmayınca, mevzilerini terk edince; arkadaki düşman birlikleri, süvariler İslâm ordusunu arkadan çevirdi, büyük çatışmalar oldu, zâyiat oldu. Ama yine müslümanlar hâkim oldular savaşa, gàlip gibi oldular. Çok perişan oldular, yaralılar, şehitler oldu. Medine'ye döndüler. Düşman da kırık dökük, perişan bir şekilde Mekke yolunu tutturdu, mağlub bir şekilde...

Peygamber Efendimiz ne tavsiye buyurdu?.. O yorgun sahabe, susuz, savaşa girmiş-çıkmış, elleri ayakları titreyen insanları göz önüne getirin sevgili dinleyiciler!

"—Haydi bakalım toparlanın, düşmanı kovalamaya gidiyoruz!" dedi.

Toparlandılar, düşmanın arkasından... Hicret yolunda *Ebyâr-ı Ali* denilen yer vardır, yâni Medine-i Münevvere'den Mekke'ye doğru gitmek isteyen insanların geçtiği ilk taraf. O tarafa, *Zü'l-huleyfe* denilen yere, yâni Medine'den gelecek hacıların ihrama girme noktasına doğru düşmanı bir kovalamaya giriştiler.

Düşman da, "Yendik mi, yenildik mi, ne oldu? Müslümanlar çok mu zayıfladılar, çok mu yıprandılar?" filân diye düşünüp dururken bir haber duydular ki: Medine'den İslâm ordusu üzerlerine geliyor!.. Tabii betleri, benizleri attı, çok perişan oldular, nasıl kaçacaklarını şaşırdılar, perişan bir şekilde hızla Medine-i Münevvere'den Mekke-i Mükerreme tarafına doğru savuşup gittiler. Yâni savaşın üstüne, yorgunluğun üstüne ikinci bir sefer emrederek, düşmanı iyice perişan etmiş oldu Peygamber SAS Efendimiz.

Komutanlar komutanı, bir savaş nasıl kazanılır, en güzel şekliyle inceliklerini bilen o yüce emîrü'l-mü'minîn, emîrü'l-ümerâi'l-mü'minîn Peygamber Efendimiz, Allah'ın emriyle, izniyle böyle yapmıştı. Tabii o da Allah'ın emriyle oluyor. Peygamber Efendimiz yorgun bir şekilde savaştan dönüp oturduğu sırada Cebrâil AS zırhıyla geldi:

"—Yâ Rasûlallah, ne o?.. Siz oturuyorsunuz ama, biz melekler zırhımızı çıkarmadık. Haydi bakalım düşman üzerine!.." dedi.

Yâni, Allah'ın emri üzerine, düşmanın üzerine bir daha saldırdılar.

Şimdi ben de, Ramazan'da müslümanlar nefis ile cenk etti diyorum. Yâni bir savaş oldu, biz de yıprandık. Aç, susuz durduğumuz için nefis de yıprandı doğrusu. Kureyş ordusu gibi perişan oldu. Biz mi gàlip geldik, o mu gàlip geldi?.. Biz gàlip geldik derken bayram oldu. Şimdi Şevval'de altı gün daha oruç neye benziyor? Artık yarı perişan düşman ordusuna, nefis ordusuna, ikinci bir askerî hücum yapıp, iyice kaçırtıp perişan etmeye benziyor diye, aklıma böyle bir benzetme düştü.

Allah o şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin şefaatlerine bizleri erdirsin... Tabii cihadın en büyüğü insanın kendisiyle yaptığı, nefsiyle yaptığı cihaddır. Biz Ramazan'da nefisle cihad ettik, tasavvufî savaş yaptık yâni... "Nefsi ıslâh edelim, güzel ahlâkı

kazanalım! İrademize hâkim olalım, iyi ahlâklı insan olalım! İstediğimiz zaman kendimizi tutabilelim, çelik gibi frenlerimiz olsun, kuvvetli irademiz olsun!" diye, "Takvâ ehli olalım!" diye, Allah-u Teàlâ Hazretleri bize bu orucu emretmiş.

Tamam, bayram oldu, biraz gevşedik ama, bir hücum daha yapalım, o serkeş nefsi iyice mağlûb edelim, yenelim de, nefis bizi tekrar kötülüklere çekemesin, hiç gücü kuvveti, tâkati kalmasın, şeytanı bize güldürmesin, Allah'ın sevmediği işleri tekrar yaptırmasın diye...

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ (يوسف:٥٣)

(*İnne'n-nefse leemmâretün bi's-sû'*) [Çünkü nefis aşırı şekilde kötülüğü emreder.] (Yusuf, 12/53)

Onun için, bu altı günlük orucu şimdiden size, bayram günlerinde tavsiye etmiş olduk. Biraz savaş üzerine savaş, yorgunluk gibi görünüyor ama Peygamber Efendimiz'in tavsiyesi...

Tabii siz bunları yapınca, sonuç itibariyle sevap kazanacaksınız. Altı gün orucu tutunca, otuz günle beraber otuz altı edecek, on misli sevabıyla bütün sene oruç tutmuş gibi sevap kazanacaksınız. Ama bu arada bir şeyi daha hatırlatmış, öğretmiş olduk bu hadis-i şerifleri okuyunca; demek ki, Şevval'den sonra da bazı oruçlar tutabilirsiniz.

Bu sevdiğiniz oruç ibadetini Ramazan'da yaşadınız, ibadetlerle geceli gündüzlü sarmaş dolaş, haşır neşir oldunuz. Orucun nefsi nasıl zayıflattığını, ruhu nasıl kuvvetlendirdiğini, kalbi nasıl nurlandırdığını gördünüz. İşte Şevval'de altı gün orucu tutun! Ondan sonra da her ay, çeşitli vesilelerle oruç tutabilirsiniz. Haftanın iki günü pazartesi-perşembe orucu tutabilirsiniz. Mehtabı gördüğünüz zaman, "Tamam, aydınlık günler gelmiş, eyyâm-ı biyz gelmiş; gündüzleri oruç tutayım!" dersiniz, Arabî ayların 13, 14, 15'inde oruç tutarsınız. Böylece nefse karşı cihadınız, onu terbiye çalışmalarınız, iradenizi kuvvetlendirme çalışmalarınız kesintisiz devam etmiş olur, iyi olur.

Bunu da bir benzetmeyle anlatayım size: Meselâ arabası olan kardeşlerimiz bilirler, araba çalıştığı zaman arabanın aküsü

dolar, çalışmayla dolar. Ama siz bir yere gitseniz, bir ay gelmeseniz. Araba olduğu yerde dursa, aküsü boşalabilir. Geldiğiniz zaman, anahtarı çevirdiğiniz zaman marş basmayabilir. Neden?.. Çalışmadığı için akü boşaldı.

İnsan da böyle ibadetleri yapmazsa, aküsü boşalabilir. İşte altı gün Şevval orucu tutacak. Bir çalıştırma bu, aküyü doldurma çalışması... Her ay üç gün eyyam-ı biyz orucu tutacak, alıştırma, aküyü doldurma, ruhu kuvvetlendirme, ibadet aşkını, şevkini canlandırma... Böyle böyle nefsi yeneceğiz, düşmanla savaşacağız, şeytanı alt edeceğiz. Allah'ın rızasını kazanacağız ve Rahmân'ın yolunda yürüyeceğiz, Allah'ın sevgili kulu olacağız. Sonunda hayat imtihanını başarıp, Rabbimizin huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği razı olduğu kul olarak varacağız. Asıl bayramı o zaman yapacağız.

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Allah-u Teàlâ Hazretleri bayramınızı mübarek etsin... Ramazan'da yaptığınız nefisle cihad gazanız mübarek olsun... Şevval ayındaki altı günlük seferiniz, gazanız mübarek olsun...

Allah-u Teàlâ Hazretleri sizi her türlü hayırlı işte güçlü, kuvvetli eylesin... Her yönden kuvvetli eylesin... Aklen, fikren, bedenen, rûhen, ahlâken, irade, rey ve tedbir bakımından, düşünce kuvveti bakımından, sıhhat bakımdan, âzâlarınızın pırıl pırıl işlerliği bakımından kuvvetli eylesin...

Mâlî yönden kuvvetli eylesin... Hiç kimseye el açıp, boyun büktürtmesin, muhtaç duruma düşürmesin... Siyâseten kuvvetli eylesin, başka devletlerin karşısında hor, zelîl olmayalım!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri izzetle, îtibarla, şevketle, devletle yaşamayı nasib eylesin... Her yönden Mevlâmız bizi kuvvetli eylesin... Hem dünyada, hem ahirette aziz ve bahtiyar eylesin... İki cihanın saadetine sahip ve nâil ve mazhar eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

30. 01. 1998 - AVUSTRALYA

26. DİN İLMİNİ TERCİH ETMEK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Avustralya'nın Melbourne şehrinden hitab ediyorum. Tabii burada sizden dokuz saat ilerdeyiz, cuma namazını kıldık. Size cumadan sonra, ikindi vaktinde hitab ediyorum. Ama siz henüz daha cumayı yapmadınız bile...

a. Kulun Vazifesi

Biliyorsunuz, insanların vazifesi yaratılmışların, kulların vazifesi alemlerin Rabbi olan Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne itaat etmektir. Kulun vazifesi yaradanına, Rabbine itaat etmesi, emrini dinlemesidir. İtaat etmeyen âsî olur. Allah'ın varlığını, birliğini tanımayan kâfir olur. Buna kesin olarak karşı çıkanlar, ebediyyen cehennemde kalacaklar. İtaat edeceğim deyip de, müslüman olup da Allah'ın varlığını birliğini, peygamberini, indirdiği kitabı kabul edip de; ondan sonra da nefsine uyup, şeytana uyup, dünyaya kapılıp, çeşitli sebeplerden, kusurlardan dolayı Rabbinin emirlerini tutmayanlar da, âsî mücrim kullar olur. Yaptığı suçun büyüklüğüne göre, ahirette cezasını çeker.

Ama mü'min bir kulun, kâinatın mahiyetini, dünya hayatının mahiyetini, ne olduğunu anlamış, kendisinin faniliğini hissetmiş, kendisinin yaratıcısını, Rabbini anlamış, bulmuş; şu kâinata bu güzel bediî, şahâne, sanatlı, mükemmel nizamı veren, çiçekleri açtıran, yazı kışı, geceyi gündüzü peş peşe getiren, kâinatı yöneten, olanları olduran, ölenleri öldüren, her şeyi yapan kàdir-i mutlak Rabbini tanınmış olan insanlar, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin emrini tutmaya çalışacaklar.

Bu nasıl anlaşılacak, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne itaat nasıl olacak?.. Gayet basit.. Allah-u Teàlâ Hazretleri, Hazret-i Adem AS zamanından beri peygamberler göndermiştir. Hazret-i Adem, ondan sonra Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen peygamberler ve en son bizim Peygamberimiz, ahir zaman peygamberi... (*Men lâ nebiyye*

ba'deh) Kendisinden sonra başka bir peygamber gelmeyecek olan, hükmü kıyamete kadar devam edecek olan; evvelki peygamberlerin getirdikleri şeriatı nesh etmiş olan, yâni hükmünü kaldırmış olan peygamber... Allah'ın yeni kanunu İslâm şeriatı; Kur'an-ı Kerim, Peygamber Efendimiz'in emirleri, yasakları...

İşte onu tanıyan ve onlara itaat eden insanlar, Allah'a kulluk vazifesini nasıl yapacaklar?.. Kur'an-ı Kerim'i öğrenerek yapacaklar. Peygamber SAS Efendimiz hayatını nasıl geçirmiş, Kur'an ona nasıl inmiş?.. Kur'an-ı Kerim'i nasıl anlatmış, nasıl açıklamış, kendisi nasıl uygulamış, nasıl uygulanmasını buyurmuş?.. İnsanlar da öyle yapacaklar.

Allah'a kulluk etmenin yolu, şekli Rasûlüllah'a tâbi olmaktır. Onun için çok haklı ve çok mâkul olarak, çok mantıklı olarak biz,

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ،

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh*) diyoruz. Arkasından,

وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) diyoruz. Yâni, onun gönderdiği ahir zaman peygamberi, onun Kur'an'ını, emirlerini açıklayan elçisi, peygamberi, nebisi, habîbi Muhammed-i Mustafa'sına tâbîyiz." diyoruz. Şehadet kelimesinin içinde onu da zikrediyoruz.

Yanlış anlaşılmasın diye de bastıra bastıra söylüyoruz: (*Abdühû*) "Abdidir, kuludur; (*ve rasûlühû*) ve elçisidir." Çünkü, Allah-u Teàlâ Hazretleri vâhid ü ehad ü ferd ü sameddir, şerîki, nazîri yoktur. Allah inancında en mühim nokta budur. Allah'ın bir oluşu, yegâne oluşu, eşsiz oluşu, şerîki, nazîri, misli, misâli, küfüvü, dengi, benzeri olmayışı meselesidir. İşte bunu ifade ediyoruz. Ona göre yaşayacağız, gayet kolay... Allah'a güzel kulluk edip de, hem dünyada hem ahirette saadete ermek isteyen, dünyada huzurlu, güzel bir ömür süren...

Çünkü kâinatı yaratan, alemlerin Rabbi Allah, kâinatta güzel yaşamanın reçetesini de göndermiştir insanlara. Bu dünyada mutlu olmanın reçetesi de İslâm'dadır. Yâni bir ilâcı alıyorsunuz veya evin içine güzel bir cihazı, size rahatlık getirecek olan pahalı bir cihazı getiriyorsunuz; onun kullanma talimnamesi var, ona göre kullanıyorsunuz.

Ben çok güzel bir çamaşır makinesi getirmiştim. Fişe taktım çalıştırdım muazzam gürültüler, zangır zungur sesler geldi. Makina hopladı zıpladı... Tabii hemen kapattım. Eyvah, dedim, bu makina bozuk mu, nedir? Hemen bir uzmanını çağırdım. Doğru okumamışız talimnamesini, Almanca olduğu için... Meğer onun içinde şöyle uzunca bir demir parça varmış; paketlemek için, ambalaj için konulmuş bir parça... Onun, çalıştırılmadan önce mutlaka çıkartılması lâzımmış, o zaman çalışırmış.

İşte kâinatın sahibi, hàlikı, bizim Rabbimiz, alemlerin Rabbi, Arş-ı Azîm'in sahibi, her gücün kuvvetin sahibi Allah-u Teàlâ Hazretleri, şu dünya hayatını imtihan olarak yaratan, insanları imtihan için bu aleme gönderen Allah-u Teàlâ Hazretleri, bunun nasıl kullanılacağını, bu hayatın nasıl yaşanacağını da bize bildirmiş. Onun reçetesi İslâm!.. Ona göre yaşayan bu dünyada da

mutlu olur. İyi bir aile kurar, sıhhatli yaşar, huzurlu yaşar. Allah'ın lütfuyla, izniyle uzun ömür sürer, bedenini yıpratmaz. Ailesi mutlu olur, çoluğu çocuğu hayırlı olur. Parmakla gösterilen, imrenilen, beğenilen bir yuva kurar, temiz bir işi olur, huzurlu yaşar... Ak pak bir pîr-i fâni oluncaya kadar, nurlu bir ihtiyar oluncaya kadar yaşar, sonra huzur içinde Mevlâsına kavuşur.

Dünyada da mutlu olur. Ama asıl mühim olan dünya mutluluğu değil... Çünkü bazen, insanın dünyayı feda etmesi gerekiyor, Allah öyle istiyor. Meselâ şehid olmak gerekiyor. Dünya hayatı esas değil, onu anlıyoruz buradan...

Bazen insan burada her şeyi feda eder, hayatını bile feda eder. Allah rızası için canını bile feda eder, şehid olur. Şehid olmaya gider. Malını verir, canını verir... Asıl ebedî hayatın ebedî saadeti de, tabii İslâm'la kazanılıyor.

O halde hepimizin ne yapması lâzım muhterem kardeşlerim?.. Kur'an-ı Kerim'i çok iyi bilmemiz lâzım ve Peygamber SAS Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini çok iyi öğrenmemiz lâzım! Niçin?.. Kulluğu çok güzel yapmak için, Allah'a en güzel kulluk yapmak için... Hem bu dünyada hem ahirette mutlu olmak için ve mutluluğa ermek için... Dirliğimizin ve düzenliğimizin olması için, huzurumuzun, saadetimizin, refahımızın, ferahımızın, iflâhımızın, salâhımızın olması için bu lâzım!..

b. Kur'an-ı Kerim'in Anlaşılması

Kur'an-ı Kerim ayı olan mübarek Ramazan ayı geçti. Kur'an-ı Kerim'i Ramazan'da hepimiz okuduk. Hafız efendiler camide okudular, ötekiler de Kur'an-ı Kerim'i açtılar, karşıdan dinlediler, bantlara aldılar. Zaten hafızların okudukları, çok güzel okunmuş Kur'an-ı Kerimler artık satılıyor. Herkesin evinde var, dinleyebiliyorlar. Doğru telâffuzu nasıldır, güzel okunuşu nasıldır; herkes aşağı yukarı biliyor. Kur'an-ı Kerim'i hatmettiler, sevindiler, sevap kazandılar, hatimden sonra dualar ettiler.

عِنْدَ كُلِّ خَتْمَةٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ (كر. عن أنس)

RE. 320/6 (*İnde külli hatmetin da'vetün müstecâbetün*)[117] [Her hatimden sonra müstecâb bir dua vardır.] buyurmuş Peygamber SAS Efendimiz. Yâni, "Hatim indirildi mi, Allah o zaman hatim indiren kulunu sever, yaptığı duaları kabul eder. Hatim edildiği esnada yapılan dualar makbul ve müstecâb olur." diye müjde var.

Onun için, hatim duası yapıyoruz. Bitirdik mi açıyoruz elimizi, "Hatim duası var!" diye uzun boylu çağırıyoruz konu komşuyu... Veyahut bildiğimiz bir hoca efendiye diyoruz ki:

"—Ben Kur'an-ı Kerim'i hatmetmiştim, lütfen bunun duasını yapıverir misiniz camide!.. Ağzı dualı ihtiyar mübarek cemaat de âmin desin de, benim duam daha iyi kabul olsun..." filân diye düşüncelerle Kur'an-ı Kerim'i okuyoruz.

Tamam okuduk bitti. Ramazan gitti. Ramazan gideli dokuz gün oldu, bir haftadan fazla zaman oldu. Şimdi ne olacak?..

Kur'an-ı Kerim hafızlardan dinlenmek için, güzel sesli hafızlar okusunlar da biz de tatlı tatlı dinleyelim, mest olalım, memnun olalım filân diye, böyle sırf bir ses olayı olarak inmedi ki... Kur'an-ı Kerim yirmi üç yılda indi. Böyle toptan okunsun da sayfalar birden geçilsin, yirmi dakikada, yirmi beş dakikada bir cüz tamamlansın diye inmedi. Kur'an-ı Kerim'in ayetleri hazmedilsin, anlaşılsın, bilinsin, herkes Kur'an-ı Kerim'e uysun diye Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber gönderdi, yirmi üç yılda ona indirdi.

Kadir Gecesi'nde birden inmiş. Yirmi üç yılda tafsîlen, ayetler yıldızlar gibi, yıldız kümeleri gibi küme küme, olaylar üzerine inmiş. Yâni inzal ve tenzil şeklinde... Toptan semâ-yı dünyâya indirilmiş; ondan sonra yirmi üç yılda yavaş yavaş, sindire sindire, öğrete öğrete, hazmettire ettire, anlata anlata inmiş.

---

[117] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.416, no:2254; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.VII, s.260; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.279, no:985; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.125; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.390, no:4984; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.271, no:1577; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.47, no:4121; Zehebî, *Lisânü'l-İ'tidal*, c.IV, s.412, no:9643; Enes ibn-i Malik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.160, no:3340; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.777, no:1786; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.328, no:14396.

O halde anlaşılması esastır. O halde onu anlatan insanlara ihtiyaç vardır. Kur'an-ı Kerim'i Peygamber SAS Efendimiz gibi anlayan, kendi hayatında yaşayan, başkalarına hem söz olarak, "Kur'an-ı Kerim budur, böyledir. Aman siz de böyle yapın!" diye söyleyen; hem de sözden anlayamayan insanların uzaktan bakmasıyla da, "İşte Kur'an-ı Kerim böyle yaşanır!" diye yaşantısıyla örnek olan insanlara ihtiyaç vardır. İnsanlar Kur'an-ı Kerim'in ayetlerini unuttukça, insanlara Kur'an-ı Kerim'in ayetlerini hatırlatacak ikazcılara, hatırlatıcılara ihtiyaç vardır. İnsanlar şaşırdıkça, insanları doğru yola irşad edecek mürşid-i kâmillere ihtiyaç vardır. İnsanlar terbiyesini kaybettikçe, eğitimsiz kaldıkça, insanları terbiye edecek rabbanî mürebbîlere, terbiyecilere ihtiyaç vardır.

O halde ne olması lâzım?.. İnsanın öğrenebilirse kitapları açıp oradan okuması lâzım! Amma Kur'an-ı Kerim'e ömrünü vererek öğrenmiş, Kur'an-ı Kerim'i hazmetmiş, dinin inceliklerini anlamış, teferruatına aşina olmuş, sınırlarını bilen, her hükmün nerede başlayıp, nerede bittiğini bilen mürşid-i kâmillere, büyük alimlere, ilmiyle amel eden, ilmini uygulayan samimi mübarek insanlara, gözü yaşlı alimlere büyük ihtiyaç vardır.

Tekkemizin yetiştirdiği büyük alimlerden ve sonra Mısır'a gitmiş, orada da çok büyük nam ve şöhret kazanmış, çok sevilmiş, çok takdir görmüş olan Muhammed Zâhid-i Kevserî Hazretleri var ki, bizim büyüklerimizden bir kimse... Hakkında da biz bir kitap yayınladık, hafta düzenledik. Düzce'de konuşmalar, toplantılar yapıldı, Düzceliler tanısın diye...

Onun yetiştirdiği bir Arap alimi vardı, Abdülfettah Ebû Gudde. Allah rahmet eylesin, ben kendisiyle de konuştum, tanıştım. Alimlerle ilgili bir kitap yazmış, baştan sona okumuştum senelerce önce… Gayet güzel dipnotlarla zenginleştirilmiş bir eseri neşretmiş. Zevkle okudum ve hüngür

hüngür ağladım... Çok samimi, içten yazıldığı için dokunuyor, ağlıyor insan.

Bir de bugünkü hutbede —Allah razı olsun— Türkiye'den buraya gelmiş olan Zühdü Hoca kardeşimiz, yine alimlerle ilgili, alimlerin İslâm tarihinde nasıl yaşadıklarını, neler yaptıklarını anlatan çok güzel bir hutbe okudu. Ondan da çok duygulandım, bir de bugün ağladım.

Bunlar sevinç gözyaşı gibi bir şey oluyor, tatlı ağlamalar oluyor. Allah başka türlü kötü olaylarla karşılaştırıp ağlatmasın ama, böyle kalb inceliğinden veya söylenen sözlerin doğruluğundan, haklılığından dolayı insanın hassaslaşıp, duyguları coşarak, duygusallığından dolayı ağlaması güzel bir şey tabii... Allah seviyor. "Allah rızası için, Allah korkusu için, havfullahtan, haşyetullahtan veya aşkullahtan, muhabbetullahtan ağlayan göze, cehennem ateşi değmeyecek!" diye hadis-i şerifler var.

c. Ramazan'daki İyi Halin Devam Ettirilmesi

Yâni o kitap da, bu hutbe de âlimlerin medhiyle ilgili idi. Ben de düşündüm şimdi Ramazan geldi, geçti. Kendimize bakıyorum, çevreme bakıyorum, Ramazan'daki halleri kaybetmemenin önemini düşünüyorum. İnsanlar kaybederse yazık olur diye, insanların Ramazan'da kazandığı güzellikleri, Ramazan'dan sonra devam ettirmesi lâzım!

Güzel huylu olduysa Ramazan'da, Ramazan'dan sonra niye kötü huylu olsun?.. Devam ettirmesi lâzım!

Ramazan'da Kur'an-ı Kerim'i okuyor idiyse, Ramazan'dan sonra da okuması lâzım!.. Ramazan'dan sonra niye rafa kaldırsın, niye torbaya koysun, niye duvara assın, niye yüzünü kapatsın?..

Ramazan'da camiye gidiyorsa, Ramazan'dan sonra da gitmesi lâzım!

Ramazan'da oruç tutuyorsa, Şevval ayında da bazı günler tutsun. Altı gün Şevval orucu var...

Her haftanın pazartesi perşembe oruçlarını da Efendimiz tavsiye etmiş, tutardı kendisi de... Demek ki haftada iki gün sünnet olan oruç var.

Ayın başında, ortasında, sonunda oruç tutulabilir. Ya da ayın ortasında, mehtabın olduğu gecelerin gündüzlerinde, yâni 12'si, 13'ü, 14'ü diye açıklama yapılmış veyahut 13'ü, 14'ü, 15'i diye... Yâni 14 ortada olarak, veya 14 sonuncu olarak iki yorum var, eyyâm-ı biyz budur veya şudur diye. Yâni mehtaplı gecelerin gündüzleri diyelim kısaca... Rabbimiz, hangi yorumu kabul edersek, uygularsak ona göre ecrimizi versin... O mehtaplı gecelerin gündüzleri de oruç tutmak var. Böylece oruca devam edelim!

Ramazan'da kazandığımız güzel şeylerden sadaka vermeye, hayır yapmaya, İslâm'a faydalı işler yapmaya devam edelim!.. Yâni, Ramazan'da kazanılanları niçin kaybediyoruz? Dükkânda kazandıklarımızı niye cebimizden düşürüyoruz? Niye eve getiremeden yolda hırsızlara çaldırıyoruz?..

Dinin imanın da hırsızı şeytandır. İnsanoğlunun aç kurdu, koyunları parçalayan dağdaki kurtlar gibi, insanoğlunun kurdu da şeytandır. O da onun etrafında dolanır, bağırır, çağırır, kandırır, vesvese verir, yanlış şeyleri yap diye aklına getirir, teşvik eder, tahrik eder ve sonra günaha bulaştırınca, geçer karşısına güler şeytan... Niye böyle şeytanı güldürecek duruma düşsün müslümanlar?.. Niye kazandıklarını ahirete götüremesin, niye yarı yolda kaybetsin, niye düşürsün, niye tekrar zarara, ziyana uğrasın?..

Hayırlara, güzel işlere devam etmek lâzım!.. Ramazandan sonra, müslümanların düşüneceği en mühim şeylerden birisi, Ramazanda kazandığı sevapları kaybetmemek, kazandığı güzel alışkanlıkları bırakmamaktır. Ramazandan sonraki ikinci cumada, bunu böyle önemle belirtiyorum.

Peki nasıl olacak insanın böyle İslâm'ı bırakmadan devam edebilmesi?.. Ramazan'da elbirliği ile, toplum olarak Ramazan'ı ihyâ ettiğimiz için kolay oluyordu. Herkes iftar yapıyordu, herkes teravihe gidiyordu... Beraberce kolay oluyordu.

Evet bu çok önemli, çok güzel... Bunu böyle düşünen kardeşlerimiz doğru düşünüyorlar. İslâm'ı yaşamak için müslümanların imrenilecek ortamlar meydana getirmesi lâzım! Yâni İslâm'ı yaşamayan öteki insanların imreneceği, yanaşıp

gelebileceği, geldiği zaman da memnun olacağı, katıldığı zaman da bir daha ayrılamayacağı ortamlar oluşturmalı!..

Ben Danimarka'dayken müslüman olmuş Danimarkalılarla konuştum dedim ki:

"—Nasılsınız? Nasıl müslüman oldunuz?"

Anlattılar.

"—Şimdi nasılsınız? Çünkü hristiyan idiniz, İslâm'ın hak din olduğunu anladınız, İslâm'a girdiniz..." dedim.

"—Hocam, İslâm'a girdik, bir şey değil. İslâm'a girecek çok insan var Avrupa'da. İslâm'ın gerçek olduğu kesin. İslâm'ın hak din olduğunu anlayıp İslâm'a girecek insanlar var... Fakat biz İslâm'a girdikten sonra, 'Siz müslüman oldunuz, hristiyanlığı bıraktınız!' diye sanki hainlik yapmışız gibi, bizi eski toplumumuz dışladı." dediler.

Aslında hainlik yapmıyor. Çünkü, Allah'a vefa göstermek vefanın en üstünüdür. Batıla vefa göstermek hüner değildir, bâtıldan dönmek lâzım! Şeytana bağlı kalmak hüner değildir, yanlıştır. Onların yaptıkları doğru ama, gel de anlat.

"—Bizi eski toplumumuz dışladı, yeni topluma da lisan uymadığı için kaynaşamıyoruz." dediler.

Bir de, işte bunlar müslüman olmuş diye, bizim kardeşlerimizin yakın ilgi göstermesi lâzım, elinden tutması lâzım! Onu göstermedikleri için, adamcağız iki toplum arasında yapayalnız kalıyor. Müslüman olunca çok büyük bir zorlukla karşılaşıyor. Çünkü insanoğlu toplumsal bir yaratıktır. Tek başına yaşamak herkesin harcı, kârı değildir, kolay değildir. Zorluk çekiyor.

Nasıl olması lâzım?.. Kolayca içine girebileceği, ibadetleri kolayca yapabileceği, kendisini seven, kendisinin sevdiği insanlardan kurulu toplulukların olması lâzım! Onların içine girmesi lâzım! O toplumdan bu topluma geçivermek lâzım! Yâni batmak üzere olan bir kayıktan, yara almış, batacak olan bir kayıktan, sağlam bir gemiye binmek lâzım. Fırtınalarla boğuşan bir filikadan kurtarma gemisine çıkmak gibi bir şey. Bunu sağlaması lâzım müslümanların...

İşte bu yok, Danimarka'da yok meselâ... Bizim orada kardeşlerimiz var ama, "Cami alın!" dedik, daha çalışma safhasında, onu yapamamışlar. Daha başka çalışmalar yapılması lâzım... Türkiye'de de öyle... Yâni insanların bir takım tatlı, sevimli devam edebilecekleri topluluklar oluşturulması lâzım!..

Ben küçükken ortaokuldayken, lisedeyken hatırlıyorum. Babamın girdiği dinî gurup ne kadar güzeldi. Her akşam babam —Allah ömür versin, selâmet versin— işten gelince, gerek ticaret yaptığı zaman dükkândan gelince, gerek müftülükte çalıştığı zaman müftülükten gelince, akşam yemeğini yerdik. Akşam yemeğinde mutlaka evin fertleri, herkes evde bulunurdu. Yatsı namazına babam, mutlaka o camiye giderdi. Abdül'aziz Hocaefendi'nin olduğu, bu *Râmûzü'l-Ehàdis*'in mealini Osman [Çataklı] Bey'in, ağzından yazdığı, Hocamız'dan önceki hocaefendi, postnişin... Onun camiine giderdi.

Her akşam onun evinde, salonunda sohbetler olurdu, çaylar içilirdi, ikramlar olurdu. Yâni bir muhabbet ocağıydı. Nice nice güzel hayırlar oldu, nice nice insanlar yetişti, geldi geçti, eğitim gördüler, faydalananlar faydalandılar. Böyle samimi topluluklar oluşturmak gerekiyor.

Amerika'da gördüm, Avrupa'da gördüm, Avustralya'da gördüm. Onlar bu ihtiyacı gördükleri için toplumsal kuruluşlara, derneklere, vakıflara çok önem veriyorlar. Her çeşit kuruluşa... Hatta bir insan işe gireceği zaman, Avustralya'da iş müracaat kâğıdına bir soru eklemişler:

"—Hangi derneklere üyesiniz? Nerelere kayıtlısınız? Ne gibi zevkleriniz var, neler yapıyorsunuz?" diye soruyorlar.

Bu çok önemli bir madde onlar için. Adam diyor ki meselâ:

"—Yüzme kulübüne üyeyim, şu spor kulübüne, derneğine kayıtlıyım, şu işi yapanlarla beraberim..."

"—Tamam! Bu toplumun içinde, toplumsal çalışmalara katılan uyumlu bir insan, toplumda öteki insanlarla uyumu olan bir insan..." diyorlar.

O zaman işe daha öncelikle alıyorlar. Aksi halde;

"—Ben hiç bir derneğe kayıtlı değilim, kendi başıma yaşarım!" derse;

“—Haa, bu toplum kaçkını...” diyorlar.

Bu durum işe almama sebebi olabiliyor buralarda... Ve bu dernekler çok güzel çalışıyor, çok canlı çalışıyor. Her yerde bunun izlerini görüyoruz. Hayır yapıyorlar. “Filânca dernek köşedeki parkı yapmış, çocuk bahçesini yapmış, filânca dernek şurayı tanzim etmiş.” diye levha koyuyorlar. “Bu anıtı filânca dikti, filânca dernek yaptı.” diye imza atıyorlar. Yâni yaptıkları eserleri görüyoruz. İşte müslümanların da böyle topluluklar oluşturması lâzım! Muhabbetli topluluklar, birbirini seven, topluca çalışan, topluca güzel toplumsal amaçları sağlamak için çalışan kümeler teşkil etmesi lâzım!..

d. Alimlerin Önemi

Tabii bu kümelerin çekirdeği, mihveri, direği, merkezi nedir?.. Kur’an-ı Kerim’i, İslâm’ı, imanı, irfanı, ihlâsı, ihsanı, ahlâkı çok iyi bilen bir kimse olacak, o öğretecek ötekilere... Biz bunu sağlamak için ilk iş olarak ne yaptık? *Hadis Enstitüsü* dedik, hadise dayalı, Kur’an-ı Kerim’e dayalı bir özel eğitim kuruluşu kurduk. Kardeşlerimize maaş verdik. Üniversiteden mezun olduktan sonra altı sene besledik... Yâni yetişsinler. Yetiştikten sonra, Kur’an-ı Kerim’i, hadis-i şerifi öğrendikten sonra o şehre gitsinler, öbür tarafa gitsinler. Nereye giderlerse gitsinler, orada insanlara İslâm’ı öğretsinler dedik; önemli...

Kur’an-ı Kerim’in inmesi çok büyük bir olay, çok büyük bir nimet... Peygamber Efendimiz’in gönderilmesi çok büyük bir nimet... Alemlere rahmet olarak gönderilmiş. Peygamber Efendimiz’den sonra ne olacak?.. Alimlerin etrafında toplanılacak. Alim yetiştirmek ve halkın onların etrafında toplanıp, onların işaret ettiği şeylere yönelmesi çok önemli...

Tabii alimin kendi kişisel, kendi maddî bedenine yönelinmiyor; İslâm’ı bildiği için, İslâm’ı uyguladığı için onun etrafında toplanılıyor. Eğer öyle değilse, o zaman alimin de kıymeti kalmıyor. Sırf bilmek önemli olmuyor; bildiğini uygulamak ve Allah’ın sevdiği insan olmak önemli oluyor. İşte onun sağlanması lâzım! Onun etrafında muhabbetli bir topluluk oluşması lâzım!..

Burada el-hamdü lillâh —burada derken şimdi konuştuğum yeri, Avustralya'yı kasdediyorum; Melbourne, Sydney, Brisbane, Volongong, Mildura çeşitli şehirler— kardeşlerimizi yerleştiriyoruz, topluyoruz. Bir vakıf, bir cemiyet etrafında topluyoruz. Her yerde böyle muhabbetli bir küme oluşturmalarını sağlıyoruz. El-hamdü lillâh, bugün kendi kendime dedim ki hutbeyi okurken:

"—Ölsem gam yemem, çok şükür! Çünkü işi anlamış ve insanları Kur'an-ı Kerim'e ve Peygamber Efendimiz'in sünnetine çağırmanın çok önemli olduğunu kavramış öğrencilerimiz var... Onlar artık toplumun başında halka hitab ediyorlar, cemaati irşad ediyorlar."

Çok memnun oldum, mutmain oldum. Tabii yapılacak işler çok fazla ama, fevkalâde sevindim. Onun için bu münasebetle Peygamber SAS Efendimiz'in bu konudaki bazı hadislerini söylemek istiyorum.

Tabii bunun karşısına kimler çıkmış?.. Meselâ lâik düşünceli, dini kenara itmek isteyen bazıları —aslında lâik düşünce de dini kenara iten düşünce değildir; her dinî kuruluşa saygı gösteren düşünce demektir ama, Türkiye'deki uygulamadan kötü bir nam kazanmış bu kelime— meselâ dine karşı olanlar, "Din afyondur, din gereksizdir" diyen komünist ülkeler, ateist olanlar, Allah'ın varlığını birliğini inkâr edenler... Onların bir kısmını da ben kısmen anlıyorum, mâzur görüyorum. Çünkü toplumlarındaki dinler ve dindarlar İslâm olmadığı için, bozuk dinler olduğu için, okumuş adam tabii onun doğru olmadığını görünce her halde bütün dinler doğru değildir sanıyor. İslâm'ı incelememişse, tanımamışsa karşı çıkıyor. Bu karşı çıkanlar diyorlar ki:

"—Biz dünyada yaşayacağız, yapacağımız işler var."

Evet, insan dünyada yaşamak için de, başarı kazanmak için de ilme sarılmak zorunda... İslâm dini bunu böyle emrediyor. Onu özellikle belirtmek istiyorum. Yâni bizim dünyadaki başarımız için de ilme sarılmamız lâzım!

Bakın Pîrî Reis, Amerika'yı haritasında işaretlemiş, kıyıları, kuzey güney Amerika gayet güzel görünüyor. Amerika'yı keşfetmiş yâni. İslâm coğrafyacılarının Kristof Kolomb'dan asırlarca önce gittiğini kitaplar yazıyor, biliyoruz. Pîrî Reis'in

haritasında var... Meselâ niye oraya gitip Avrupalıların yaptığı işi biz yapmamışız?.. Niye daha sonraki devirlerde bu dünyanın keşfedilmemiş öbür yerlerine gitmemişiz?.. Niye yarısını yeşil Afrika yaptığımız müslüman Afrika'nın, aşağısına inmemişiz?.. Neden elimizdeki şeyleri koruyamamışız?..

Tabii bunlar hep ilimden geri kalmanın sonucu. Yâni, insan ilimde geri kaldığı zaman, dünyası da gidiyor, ahireti de gidiyor.

e. Süleyman AS'ın İlmi Tercih Etmesi

Onun için, Peygamber Efendimiz SAS'in bir hadis-i şerifini okumak istiyorum. Sohbetlerimiz hadis sohbeti gibi, daha ziyade âyet de okuyoruz hadis de okuyoruz. Bir hadis-i şerifin kendi Arapça metni de bulunsun, dinleyenin kulaklarına ve ortama ve zamana bereket yağsın diye okuyorum.

Efendimiz bazen, şu devirde şöyle olmuştu, filânca peygamber zamanında şu olmuştu diye eski ümmetlerin olaylarını anlatırdı. Hem Kur'an-ı Kerim'de var bu bilgiler hem de Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinde... Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki, Suyûtî'nin *el-Câmiü's-Sağîr*'inde olan bir hadis-i şerifinde:[118]

خُيِّرَ سُلَيْمانُ بَيْنَ المَالِ والمُلْكِ والعِلْمِ ، فَاخْتَارَ الْعِلْمَ ، فَأُعْطِيَ الْمُلْكَ وَالْمَالَ لاِخْتِيَارِهِ الْعِلْمَ (كر. والديلمي عن ابن عباس)

RE. 282/10 (*Huyyira süleymân, beyne'l-mâli ve'l-mülki ve'l-ilm, fa'htâre'l-ilm feu'tıye'l-mülke ve'l-mâle li-ihtiyârihi'l-ilm.*)

Bu hadis-i şerifin üzerinde biraz açıklama yapmak istiyorum: Süleyman AS, bizim ismini bildiğimiz, Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen sevdiğimiz peygamberlerden birisi... Sevdiğimizin bir delili, çocuklarımıza bu ismi koyarız. Padişahlarımızın içinde Kanûnî

---

118 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.192, no:2957; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.275; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.271, no:28783; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII; s.372, no:12121.

Süleyman var, kaç tane Süleyman var... Çevrenize baksanız karşılaşırsınız. Biz Süleyman AS'ı severiz. Çünkü Allah'ın sevgili mübarek peygamberlerinden biri olarak tanıyoruz. Saygımız vardır, *aleyhi's-salâtü ve's-selâm*...

Süleyman AS hakkında diyor ki Peygamber Efendimiz: (*Huyyira süleymân, beyne'l-mâli ve'l-mülki ve'l-ilm*) "Süleyman AS peygamberin önüne üç ihtimal konuldu: Mal mı istersin; saltanat, hükümranlık, hükümdarlık, devlet başkanlığı, yöneticilik mi istersin; ilim mi istersin?.."

Mal, çeşitli dünya şeylerine sahip olmak; eşya olsun, hayvan olsun, arazi olsun, bağ bahçe olsun, hazine olsun, çeşitli mal... *Mülk* de bizim Türkçe'deki mânâsından farklı. Arapça'da *mülk* demek egemenlik demek, hüküm sürmek demek. Yâni meliklik demek, yâni hükümdarlık demek... Yâni, "Hükümdarlık mı yapmak istersin, mal sahibi mi olmak istersin, yoksa ilim mi öğrenmek, ilim irfan sahibi mi olmak istersin?.." diye muhayyer bırakılmış. "Seç seçtiğini, beğen beğendiğini!" denilmiş Süleyman AS'a...

Ben burada şimdi seyahat hâlinde olduğum için yapamıyorum ama, Türkiye'de olsaydı ansiklopedileri karıştırırdım, eski kitapları, kütüphanemdeki derin açıklama mahiyetinde olan başka kitapları karıştırırdım; Süleyman AS'ın hayatını okurdum. Hangi zamanda, nasıl bir şekilde bu tercih yapma önüne getirildiğini de anlayıp, size daha geniş bilgi vermeye çalışırdım ama, şu anda hadis-i şerifte gördüğüm kadarıyla söylüyorum.

"—Mal mı istersin yâ Süleyman, zengin mi olmak istersin? Hükümdar mı olmak istersin? Bak devlet senin elinde olsun, padişah ol, sen hükmet... Bunu mu istersin, yoksa ilim irfan mı istersin?.. Allah'ın sevdiği, şöyle ilmiyle amil, edebli àbid, zâhid, ilim erbâbı, mübarek alim mi olmak istersin?.." diye bu üç şey önüne konuldu.

"—Seç bakalım, hangisini istersin?" diye muhayyer bırakıldı. Seçme hakkı Süleyman AS Hazretleri'nin...

(*Fa'htâre'l-ilm*) Süleyman AS demiş ki:

"—Yâ Rabbi ilim isterim, ilim irfan isterim. Hakkı bileyim, hayrı bileyim, senin rızan yollarını bileyim!" demiş. "Allah'ın sevdiği yolları bileyim de, cahil olmayayım da, gàfil olmayayım da,

bilgili bir mü'min olayım da bilgili olarak yaşayayım. Bilgimin icabını yapayım da, senin razı olduğun işleri yapıp, rızanı kazanayım, imtihanı başarayım, huzuruna sevdiğin kul olarak geleyim; bunu istiyorum yâ Rabbi!.. Mülk istemem, yâni egemenlik, hükümdarlık, meliklik, devlet başkanlığı istemem, mal da istemem, zenginlik de istemem, onların peşinde değilim; ilim istiyorum!" demiş.

(*Fa'htâre'l-ilm*) "İlmi tercih etti."

Tabii çok güzel yapmış. Biz peygamberlerin tercihlerinden ibret almak için dinleriz. Demek ki, bizim de öyle yapmamız lâzım! Yâni insan dünya parası kazanmak için, vurgun vurmak için, servet kazanmak için bazen ömrünü ona harcıyor, ahiretini mahvediyor. Demek ki öyle yapmayacak.

"—Siyasette yükseleyim, iktidar olayım da, Allah'ın emirleri isterse çiğnensin, isterse ahiretim mahvolsun, isterse lânete müstehak olayım, mühim değil! Hele bir başkan olayım, hele bir reis olayım, hele bir yönetici olayım... Hele bir hakim-i mutlak olayım, hele bir despot olayım, hele bir diktatör olayım..." diye tarih boyunca böyle çalışanlar olmuş.

Ordular çarpışmış, "Orası senin, burası benim!" filân diye... Taht kavgaları olmuş, kardeşler birbirlerini öldürmüşler. Cinayetler işlenmiş... Bunlar niçin?.. Padişahlık, hükümranlık, başkanlık benim olsun diye yapılmış. Demek bu da olmayacak, demek bunlar da yanlışmış. İnsanın neyi seçmesi lâzım? İlmi, irfanı, hem maddî ilmi, hem manevî ilmi, Allah'ın rızasını kazanmaya sebep olacak bilgileri öğrenmesi lâzım!

Sonuç ne olmuş?.. (*Feu'tiye'l-mülke ve'l-mâle li-ihtiyârihi'l-ilm*) "Allah onun ilmi seçmesinden onu sevdi, memnun oldu. İsabetli bir seçiş yaptı diye, ona hem ilim verdi, peygamber oldu..."

Çok şeyleri bilirdi Süleyman AS, Kur'an-ı Kerim şahit:

عُلِّمْنَا مَنطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ (النمل:١٦)

(*Ullimnâ mantıka't-tayri ve ûtînâ min külli şey'*) [Bize kuşdili öğretildi ve bize her şeyden nasîb verildi.] (Neml, 27/16)

Karıncaların konuşmalarını duyardı, anlardı. Kuşların konuşmasını bilirdi.

قَالَتْ نَمْلَةٌ يَاأَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لاَ يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لاَ يَشْعُرُونَ . فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا (النمل:١٨-١٩)

(*Kàlet nemletün: Yâ eyyühe'n-nemlü'dhulû mesâkineküm*) "Ordusu giderken bir karınca: 'Ey karıncalar, yuvalarınıza girin! Süleyman ve ordusu geliyor, aman farkına varmadan sizi ezmesin!' diye seslenince; (*Fetebesseme dàhiken min kavlihâ*) Süleyman AS onun konuşmasına, 'Aman ezilmeyin, kenara kaçın!' deyişine güldü."

Bunları biliyordu. Ondan sonra rüzgârlara hakim idi, tasarrufatı vardı, yâni hükmü geçiyordu. Nasıl bir bilgiyle bunu sağlıyorsa, sağlıyordu.

Belkıs isimli Yemenli Saba melîkesi, uzun bir yolculukla Süleyman AS'ı ziyarete geliyordu. Kendisi değil kendisinin veziri, Belkıs'ın tahtını onun sarayından göz yumup açıncaya kadar alıp karşısına getirdi, koydu. Işınlama yoluyla, keramet yoluyla Süleyman AS'ın veziri Âsaf yaptı bunu. Ondan sonra da aylarca süren yolculuktan sonra, Belkıs Süleyman AS'ın yanına geldiği zaman, dediler ki:

قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ ؟ (النمل:٤٢)

(*Kîle: E hâkezâ arşük?*) "Senin tahtın bu mu?" (Neml, 27/42)

Belkıs şöyle baktı, şaşırdı:

قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ (النمل:٤٢)

(*Kàlet keennehû hû*) "Sanki ta kendisi o!" (Neml, 27/42)

Tabii ta kendisi o... Baktı ki tahtı getirilmiş. Ancak bir peygamberin yapacağı, bir evliyâullahın yapacağı şeyler, hak yolda olanların yapacağı şey... Gelmiş görünce, müslüman oldu. O devirde peygamber Süleyman AS olduğundan, Süleyman AS'a tâbi oldu.

Bir takım ilimleri biliyor. Cinlere hakim, cinlere başka insanların yapamadığı olağan üstü şeyler yaptırabiliyor. Onların başında... İnsanlara, cinlere hakim, rüzgârlara hakim... Kuşların, karıncaların konuşmalarına hakim... Yâni ne kadar geniş ilim verildiğini, Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinden anlıyoruz.

İlmi seçmiş. Tabii o, bunlar, keyifli zevkli şeyler diye, bunlar kendisine verilsin diye istemedi ilmi... İrfanı istedi, Allah'ın sevdiği kul olmanın yolunu öğrenmek istedi. Allah'ın sevgili kulu olunca da, Allah ona bunları ihsân ediyor. Peygamberlere mûcize, evliyâullaha da keramet olarak bunları ihsân ediyor. Peygamber Efendimiz'in zamanındaki ashabından da biliyoruz, Kur'an-ı Kerim'den de biliyoruz, daha sonraki çağlarda ciddî kitaplarda yazılanlardan da biliyoruz. Bu devirde de tanıştığımız büyük evliyâullah, rahmetli hocalarımız, büyüklerimizin hayatlarında da

gözlerimizle gördük. Onlara da keramet olarak bu gibi şeyler veriliyor. Ahireti isteyince, Allah'ın rızasını isteyince, takvâ ehli olunca, Allah onları öğretiyor. Allah cahili cahil bırakmıyor evliyâ olduğu zaman; ümmî de olsa, oduncu da olsa àrif yapıyor, bir şeyler öğretiyor.

Süleyman AS, (*fahtâre'l-ilm*) ilmi tercih etti. (*Feu'tiye*) Bunun üzerine Allah tarafından kendisine (*el-mülk*) mülk de verildi. Süleyman AS hükümdar da oldu, devlet başkanı da oldu. Hazineleri oldu, devleti oldu, ordusu oldu, hakimiyeti oldu... Geniş bir devlet, ta Yemen'e kadar yayılmış, Ortadoğu'da büyük bir devleti de oldu. Mülk, yâni meliklik, egemenlik, hükümranlık, hükümdarlık da verildi. (*Ve'l-mâl*) Çok da mal sahibi oldu, çok para sahibi oldu."

Tabii peygamberler malları ne yapacaklar?.. Allah yolunda kullanmışlardır. O devirdeki insanların mutluluğu için ferahı, refahı, rahatı, huzuru, ızdırablarının dindirilmesi için çalışmışlardır.

f. Ahireti Tercih Eden Mahrum Kalmaz

Aziz ve sevgili kardeşlerim! İlmi seçince, Allah ötekilerini de verdi. Bu büyük bir kanun-u ilâhîdir, Allah'ın imtihanıdır. Ama bir de lütfudur. Allah insanları kendisinin karşısında imtihan eder. Önüne ihtimaller çıkartır:

"—Bakalım dünyayı mı tercih edecek, ahireti mi tercih edecek; hangisini seçecek?.. Bakalım gönlü kayacak mı? Bakalım imtihanı kazanacak mı, kaybedecek mi?.." diye.

Ahireti seçerse, Allah ahireti seçtiği için sevap da verir ama, dünyalığı da verir. Dünyalıktan da mahrum bırakmaz! Hem dünyadan nasibini alır hem sevabı kazanmış olur. Dünyayı tercih ederse ahireti mahvolur, imtihanı kaybetmiş olur.

Onun için aziz ve sevgili kardeşlerim, aman Ramazan'dan çıktık, takvânın ne demek olduğunu az çok öğrendik. Büyük büyük kitaplarda, meşhur alimlerin Ramazan'da güzel güzel konuşmalarını, vaazlarını, nasihatlerini dinledik. Aman yanlış tercih yapmayalım! Aman fâni dünyayı tercih edip, ahireti mahvetmeyelim! Aman günahı tercih edip, şeytanı memnun edip, Allah'ın gazabına uğrayacak duruma kimse düşmesin! Aman

cenneti bırakıp da cehenneme düşmesine sebep olacak yanlış işleri kimse yapmasın. Kim Allah'ın rızasını düşünüyorsa, Allah yine ona dünyadan nasibi neyse veriyor.

Bakın Süleyman AS peygamber olmuş. Bakın Peygamber SAS Efendimiz Kureyşliler'in ne kadar zulmüne uğradıktan sonra, koca İslâm devletinin başkanı olmuş. Ahirete intikal edip de yönetimi Ebû Bekr-i Sıddîk'a devrettiği zaman, Arabistan yarımadası bütünleşmişti, şirk kalmamıştı, fütuhat başlamıştı. Ömer RA zamanında fütuhat ne kadar ilerledi. Bu Diyarbakır vs. Doğu Anadolu tarafları hemen o zamanda fethedildi.

Doğu Anadolu'daki bu ırkçı çalışmalara, düşüncelere, asabiye, kavmiye çalışmalarına acıyarak, gülerek bakıyorum. Yâni acı bir tebessümle bakıyorum. Orada kendisini şu ırktan, bu ırktan sanan insanların çoğu sahabe torunu... Belki oralara gelen mücahidlerin, İslâm için çarpışmış insanların torunları...

Silvan kasabamızda, ki eski adı *Meyanfarukin* idi; orada Selâhaddin-i Eyyubî gibi muazzam bir mücahidin camisini görünce ne kadar duygulanmıştım. Oraları ta ilk İslâm fütuhatında fethedildi. Diyarbakır kalesinde sahabe kabirleri var. Bu barajların, bentlerin suları altında kalan arazilerde nice sahabe kabirleri var, ziyaret ediliyor. Ta o zamanlar oraları İslâm beldesi oldu da, şimdi İslâm'dan başka duygular için çarpışmalar oluyor. İslâm'ın kendisini koru-yamaması, müslümanların sahip oldukları derecelerden aşağı düşmesi çok fena!..

Yâni, Ramazan'dan sonra insanların şaşırması gibi, o güzel günlerden sonra kötü günler, o güzel duygulardan sonra kötü duygular, o cennete götürecek cihad çalışmalarından sonra cehenneme götürecek ayrılık çalışmaları... Bunların hepsi garip şeyler. Kimisi, "Hazret-i Ali Efendimiz'in yolundan gidiyorum!" diyor. Kur'an-ı Kerim'e aykırı, Hazret-i Ali Efendimiz'e aykırı işler yaparsa nasıl olur?

Allah-u Teàlâ Hazretleri yanlış yapmaktan herkesi, hepimizi korusun! Hepimiz yanlış yapabiliriz. Nereye sarılacağız?.. Kur'an-ı Kerim'e sarılacağız. Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılacağız. Onları bilen alimlere sarılacağız. Sevimli toplumlar, gruplar, kümeler oluşturacağız. Herkes, "Aman bizi de aranıza

alın, ne olur biz de gelelim!" diyecekler. Hanımlara hitab eden, beylere hitap eden, çocuklara hitab eden, gençlere hitab eden güzel çalışmalar yapacağız.

Ahireti tercih ettik mi, irfanı tercih ettik mi, ma'rifetullahı tercih ettik mi, sevabı tercih ettik mi, Allah hem dünyasını hem ahiretini iyi yapıyor insanın... İşte, Osmanlıların ilk devirde küçük bir uç beyi iken, koca bir Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye olması gibi. Bizim tarihimizden bir ibret... Daha önce sahabe-i kiram zamanında başlamış. Mazlum ve mağdur, işkenceden şehid olan sahabelerden, her birisi bir ilin valisi olan sahabelere zamanla işler dönüştü. Neden?.. Allah ilmi tercih edenlere hem mülk hem mal verir. Yâni hem egemenlik, yönetim hakkı verir, onları destekler; hem de zenginlik verir. Ama onlar yine zenginliği kendi şahsî işleri için kullanmazlar, hayra hasenâta harcarlar.

Son bir şeyle sözümü tamamlamak isterim. Buralarda gördüğüm bir şey var. Bunu yöneticilerimize, Türkiye'deki yöneticilere duyurmak için söylüyorum. Bir şey çok dikkatimizi çekiyor.

"—Avustralya'ya gittiniz. Hocam, Avustralya'da en çok dikkatinizi ne çekti?"

Yâni belediyecilere söylüyorum, milletvekili muhterem kimselere söylüyorum; tabii onlar duyarlar mı, duymazlar mı bilmiyorum. Burada benim dikkatimi bir şey çekiyor: Avustralya'nın nüfusu bizim nüfusumuzun üçte biri kadar, ama toprakları bizim topraklarımızın on misli fazla... O kadar güzel alt yapı kurmuşlar ve o kadar güzel hizmetler götürmüşler; halkın rahatı, mutluluğu için, huzuru için, temizliği için, su bulması için, rahat yaşaması için, yemesi içmesi için, aç açık kalmaması için o kadar güzel tedbirler almışlar ki, herkes buraya gelmeye can atıyor. Bunlar da gelenleri süzmeye gayret ediyorlar. Yâni herkesi almıyorlar. "Dur bakalım!" diyorlar, uzun boylu inceliyorlar. Halka hizmet ne kadar güzel...

Ben istiyorum ki bizim yönetici kardeşlerimiz buralara gelsinler, ama kalabalık bir şekilde gelmesinler; ibret gözüyle, âdeta padişahın tebdil-i kıyafet yaptığı gibi gelsinler, ibret gözüyle şöyle bir gezsinler kendileri... Biz buradan kendilerine rehberlik edecek, mihmandarlık edecek arkadaş buluruz. Şöyle ibretle

baksınlar!.. Bir belediye başkanı gelsin; "Burada belediyeler nasıl çalışıyor? Burada alt yapı nasıl sağlanıyor?" görsün. Bir milletvekili kardeşimiz gelsin, "Burada meclis nasıl çalışıyor?" görsün. Daha başka kimseler gelsin! Böyle merasimin, resmiyetin dışında; protokol diyorlar ya onun dışında, gerçekleri görebileceği sakin bir kafayla, âdeta tebdil-i kıyafet gelsinler; buradaki refahın, ileriliğin, mutlu yaşamın, güzelliğin, temizliğin sırrını çözsünler, götürsünler!..

Almanya'da da öyle... Almanya'da işlenmemiş bir karış toprak görmedim. Dağlardaki, orman arasındaki yollar bile asfaltlanmıştı. Bizim su ihtiyacımız halledilmemiştir, yol ihtiyacımız halledilmemiştir. Temel hak ve hürriyetler sağlanmamıştır. Dinî müesseseler, eğitim müesseseleri, insanların sağlık işleri... Çok şeyler var yâni. Buralarda çok güzel hizmet yapılıyor.

Halka hizmet etmek, o da Allah'ın sevdiği bir şey... Ama o da işte ilimle oluyor. Bunların hepsi din ilmiyle oluyor. İnsafla, imanla, ihlâsla oluyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri herkese bunları versin. Yâni yöneticilere, sorumlulara ilim versin, irfan versin. Allah onun arkasından tabii güzel şeyler de veriyor. İmanlı olarak, Allah'ın rızasını kazanmak için güzel şeyler yapmayı, hayır hasenat yapmayı nasib eylesin... Böyle insanların mutlu olduğunu göre göre memnun olmayı Allah hepimize nasib eylesin...

Sevdiği kul eylesin... Kazandığı güzel vasıfları kaybetmeyen sevgili kullarından olmayı nasîb eylesin... Evlâtlarımızı, torunlarımızı da iki cihanda, sevdiklerimizle beraber bahtiyar eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

06. 02. 1998 - Melbourne / **AVUSTRALYA**

27. HER ZAMAN HAK ÜZERE OLMAK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Avustralya'nın Melbourne şehrinden kucaklar dolusu selâmlar, sevgiler, hürmetler, dualar, en güzel temennilerimi sunarım. Allah sizi dünyanın ve ahiretin her türlü güzelliklerine nâil eylesin...

Burada arkadaşlarla sohbet ediyorduk. Dün akşam da güzel şeyler konuştuk. Buranın akşamları, sabahları sizden biraz farklı ama, dünya işte böyle... Mevsim farklı, gün farklı, tarih farklı, saatler farklı, namaz vakitleri farklı olabiliyor.

Güzel şeyler konuşuyorduk. Ben ev sahibi kardeşimize bizim hadis kitabımızı getirmesini söyledim. Bir başka arkadaşımıza da, sohbetin konusu kur'a ile çıksın diye, bir sayfa açtırdım. Güzel bir sayfa çıktı, oradan okuyacağım.

a. Avustralya'da İnanca Saygı

Sohbetler ediyoruz buradaki durumlardan... Buraya yeni gelmiş, üç buçuk sene olmuş genç bir arkadaşımız var, onunla konuşuyoruz. Güzel şeyler anlattı, onları size nakletmek isterim. Yâni bu Avustralya'yı iyi tanımanız için, Avustralya'daki yönetimi ve zihniyeti anlamanız için, güzel olur diye düşünüyorum:

Arkadaşımız, hanımıyla beraber hastanede bazı tedaviler görüyor. Geçen gün de hastaneye gitmişler. Hastanede:

"—Dosyanız, buyurun bunu alın, filânca kata çıkın! Oradaki doktorlarla görüşürsünüz!" diye, idare binasından dosyalarını vermişler.

Her hastanın bir dosyası oluyor, her türlü evrakı içinde oluyor. Doktorun hastası karşısına geldiği zaman, sıhhî bütün halleri gözlerinin önünde bulunmuş oluyor. Evraklarıyla, filmleriyle, raporlarıyla, reçeteleriyle...

Arkadaş anlatırken hoşuma gitti, sizin de hoşunuza gider diye naklediyorum. Hadis sohbetine geçmeden önce, biraz da onunla

ilgili olduğu için anlatıyorum, ilgiyi sonra kuracağım: Dosyanın üzerine kırmızı bir kağıt yapıştırmış Avustralyalı yöneticiler; yâni İngiliz veya hristiyan, artık kendi inancının ne olduğunu bilmiyoruz, belki yahudi kökenlidir filân... "Bu hasta, hanım doktorlar ile görüşmeyi, onlara muayene olmayı tercih ediyor." diye kırmızı bir şey yapıştırmışlar dosyanın üstüne.

"—Biz ilk başta söylemiştik. Onlar da hem bilgisayara işlemişler, hem de dosyanın üzerine yazıyı yapıştırmışlar. Görünce dikkatimizi çekti." diyor.

Yâni gönlü olsun, isteği yerine gelsin, dînî inançlarına uygun bir muayene ve tedavi olsun diye, hanım hastanın hanım doktora muayene olmayı tercih ettiğini dosyanın üzerine belirtmişler. Her seferinde söylemeye lüzum kalmıyor, hanım doktorlara gönderiyorlar hastayı... Bunu anlatırken dedi ki kardeşimiz:

"—Türkiye'de böyle bir şeye kızıyorlar. Bu gibi durumda, 'Bırak yobazlığı!' diyorlar. Halbuki burada buna böyle riayet ediyorlar." dedi.

Bu bir fark...

Hakikaten bir kardeşimiz bana anlatmıştı. O kardeşimiz mühim bir şahsiyettir, Türkiye çapında tanınmış bir kimsedir, ismini vermek istemiyorum. Çeşitli yüksek görevlerde bulunmuştur, milletvekilliği yapmıştır. Daha başka şeyleri söylersem kim olduğu anlaşılır diye, saklamak istediğim için söylemiyorum. Bu kardeşimizin hanımı Ankara Hastanesi'ne gitmiş. Ankara'da biliyorsunuz, Cebeci Dört-yol'dan ileride Ankara Hastanesi var. Güzel, görkemli bir hastane, kesme Ankara taşından yapılmış güzel bir bina...

Bu kardeşimizin hanımı oraya gitmiş muayene olacak;

"—Röntgenini çekmemiz lâzım!" demişler.

Röntgenini çekmek lâzım gelince, röntgen dairesine gitmiş. Orada röntgeni çeken pos bıyıklı bir kimse:

"—Hanım soyun!" demiş. Hanım da demiş ki:

"—Bir hanım yok mu? Benim filmimi sen mi çekeceksin? Ben bir hanımın karşısında soyunmayı tercih ederim, sizin karşınızda soyunmak istemem!" deyince; o röntgeni kullanan pos bıyıklı şahıs demiş ki:

“—Bu kafayı değiştirin, biraz batıyı tanıyın, biraz Avrupalı olun!.. Çağı yakalayın, bu kadar gerici olmayın, ne bu hâl, değiştirin biraz kafayı, Avrupalı olun!..” deyince; hanım boynunu bükmüş, gayet sakin bir şekilde demiş ki:

“—Beyefendi, ben İngiliz kökenliyim, İngiltere’de yetiştim. Sonra oraya tahsile gelen bir kimse ile nasib oldu, evlendik. Müslüman da oldum, demiş. Başımı örttüm... İngiliz’im ben, Avrupa’yı biliyorum. Avrupa’da sizin dediğiniz gibi değil durum, siz yanlış biliyorsunuz Avrupa’yı!.. Orada inançlara hürmet vardır, kişiye saygı vardır. Kişinin isteklerine riayet vardır!..” demiş.

Ama hakikaten doktorlarımızda bile, böyle bir konuda büyük bir tepkiyle karşılaşabiliyorsunuz. Doktorlarımızda bile diyorum. Niçin?.. Doktorlar daha yüksek tahsil görmüştür. Röntgeni kullanan bir uzman değildir, nihayet bir teknisyendir.

Doktordur, üniversite görmüştür ama, meselâ ben hatırlıyorum; Süleymaniye Doğumevi’ne giden bir müslüman hanımefendiye, ağrılar, sancılar içinde kıvranırken, başhekim:

“—Çıkar o başından başörtüyü!” filân diye şiddetli bir şekilde azarlamış.

Zaten kadıncağız doğum sancısı çekiyor, şefkate muhtaç... Doktorun da onun başörtüsüyle ilgili bir işi yok... Onu açtırmaya çalışması nezaketsizlik, dine, inanca saygısızlık, lâikliğe aykırı bir davranış. Çünkü bir insanın inancını rencide edici bir tarzda kendi haysiyetine, insaniyetine, kendi şerefine, kişiliğine tecavüz mahiyetinde, acaip bir şey...

Arkadaşımız, “Burada kadın-doğum yerlerinde de buna çok dikkat ederler.” dedi. Halbuki Türkiye’de Tıp fakültesinde, bazı yerlerde ben biliyorum, kadın-doğum bölümüne bayan asistan almıyorlar. Bu zihniyetin karşısında tedbir almak için, yâni bayan kadın-doğum mütehassısı arasa da bulamasın diye, o bölüme bazı üniversitelerde bayan asistan almıyorlar. Yâni kadın-doğum mütehassısı olacak bayan asistan kabul etmiyorlar. İlle erkek olacak, ille erkek kadın-doğum işinde uzman olacak, kadının doğumuna o girecek... Bunlar aslında Avrupa’da olmayan şeyler. Bu böyle bir...

İkincisi, arkadaşımızın anlattığı diğer husus, Avustralya'yı tanımak bakımından iyi olur. Türkiye'yi de tanımak bakımından iyi olur, yanlışlardan dönülmesi bakımından da faydalı olur. Arkadaşımız bir lisan kursuna gidiyormuş. Orada öğretmen demiş ki:

"—Bir hafta sınıftaki bütün öğrencilerle beraber bir kır sefasına gidelim, teferrüce gidelim, tenezzühe gidelim. Mangallar yakalım, kebaplar yapalım. Bir tatlı gün geçsin!" demiş sınıfa.

Sınıf da kabul etmiş, tamam... İngilizce öğrencileri, tabii hepsi aklı başında, yetişmiş insanlar... Dil bilgilerini geliştirmek istiyorlar. Yâni aşağı bir sınıf değil, çocuk sınıfı değil. İş adamları sınıfı, yetişkinlerden İngilizce öğrenmek isteyenler sınıfı... Demiş ki:

"—Eti kim alacak?"

Bizim arkadaşımız arkadaşlarıyla oturmuş, kendi aralarında fısıldaşmışlar:

"—Eti bunlar alsa, belki domuz eti alır, belki bizim istemediğimiz etleri alır. Haram etleri alır veya kesimi İslâm'a uygun olmayan yerlerden alırlar. Eti biz alalım!" demişler.

Kaldırmış parmağını:

"—Hocam etleri biz almak istiyoruz!" demiş.

"—Pekiyi..." demiş hoca.

Biraz vakit geçtikten sonra İngilizce öğretmeni yanlarına gelmiş, demiş ki ismini söyleyerek, ben ismini söylemiyorum kardeşimizin:

"—Çok memnun oldum sizin almanıza... Çünkü siz almasaydınız, başkası alsaydı eti, belki siz gelmeyecektiniz inancınızdan dolayı... Onu biliyorum, sizin almanıza teşekkür ederim." demiş.

İyi yetişmişleri hakikaten kibar... Gelmiş, teşekkür etmiş. Öğrencisini de tanıyor. "Ben helâl gıdaları tercih ediyorum." demiş. Yâni müslüman olmadığı halde, bir de bu sözü söylemiş. "Haram olan yerine helâl gıda, helâl et olmasını daha çok seviyorum." diye ayrıca söylemiş.

Sonra iş yerinde bunlara yılbaşı hediyesi filân vermek bahis konusu olunca; herkese göre, kıdemine göre hediyelerini hazırlamışlar. Tabii bunlar için en makbul şey içki. Bir arkadaşa

sunmuşlar. Güzel, pahalı, onlarca çok makbul olan içkiyi güzelce süsleyip, paketleyip sunmuşlar:

"—Buyurun, yılbaşı hediyemiz. Müessesemizin size hediyesi, teşekkürlerimizle, tebriklerimizle..." filân diye.

Demiş ki:

"—Ben bunu alamam bile... Ben müslümanım. Bunu almam bile doğru olmaz. Çünkü bu içkidir, alırsam dahi vebal altında kalırım. İçmesem, alsam, başkasına versem bile vebal olur. Bunu kabul edemeyeceğim!" demiş.

Hemen toparlamışlar kendilerini. Bu arkadaşa sıra gelince, buna verilecek içkiyi bile vermemişler, nezaketsizlik oluyor diye. Bunun hediyesine gelmeden uyandıkları için...

"—Hâlâ üzerinde ismim yazılı şişeyi görüyorum ama, bana sunmadılar." diyor.

Başka tedbir almışlar tabii... Yâni güzel bir anlayış, kişiliğe saygı, dinî inanca itibar etme...

Arkadaş diyor ki: "Ben Türkiye'de okurken bizim hocalar gelirlerdi sınıfa; öğretmenler yâni profesörler, doçentler, yardımcı doçentler üniversitede lâf arasında, "Sınıfta softalar var, mollalar var!" diye bize lâf çakıştırırlardı." diyor, yâni çatarlardı demek istiyor. "Halbuki burada biz dindar olduğumuzu kalkıp söylüyoruz ve gayet iyi karşılanıyor." diyor.

"Üniversitede mescid var." diyor. Yâni, İngilizlerin buradaki üniversitesinde mescid açmışlar. "Zaten cami var, hatta cuma namazı kılınıyor. Fakat gidip gelmek vakit aldığından, biz idareye söyledik:

'—Biz oraya gidebiliriz ama gidip gelmek zor oluyor, vakit namazlarımızı acaba burada bir yerde kılabilir miyiz?' dedik.

Derhal bize bir oda tahsis ettiler. Üstüne de, 'Burası müslümanların şu saatlerde ibadet yeri olarak kullanılacaktır.' diye açıkça yazdılar. Çok da memnun oldular, bize iltifat ettiler. Biz de çok sevindik bu duruma..." diyor.

Güzel şeyleri söylememiz lâzım! Bilinmesi lâzım bu gibi şeylerin... Ben hatırlıyorum; Sakarya Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi'ne ek derse giderdim ben Ankara İlâhiyat'ta hocayken... Yıllar önce tabii bu... Bizim akademi

binasında, ders verdiğimiz sınıfların yanında büyük bir sınıf mescid idi. Öğrencilerimiz dersin arasında, on dakikalık bir teneffüs esnasında, hemen orada namazlarını kılarlardı.

Yönetim değişikliği oldu, yeni bir akademi başkanı geldi. Bizim arkadaş gitti, yerine siyasî bir baskıyla karşı gruptan bir başka insan geldi. İlk işi mescidi kapatmak oldu. Neymiş? Akademinin yakınında, uzakta bir cami varmış. İyi ama o camiye gitmek için, bir öğrenci akademiden çıkacak, bahçeden geçecek, sokaktan geçecek, o camiye gidecek; yirmi dakika... Yirmi dakikada da gelir, kırk dakika... On dakika da orada namaz; elli dakika...

İşte burada içeride bir mescid olması lâzım! Açılmış da, yer de müsait, ne diye kapatıyorsun?.. Hem de kapatan şahıs demiş ki: "Benim dedem şöyle dindardı, böyle dindardı. Hatta ehl-i tarikti, Nakşibendî tarikatındandı." filân... Deden o dindarlığının mükâfatını görecek ama, sen de mescid kapatmanın cezasını her halde göreceksin. Allah tarafından hesabı sana sorulacak diye düşünüyorum.

Bir de buraya bakıyorum. Bizim ülkemiz müslüman ülke. Buradaki tavra bakın, oradaki tavra bakın! Türkiye'deki tavra bakın, Avustralya'daki tavra bakın! Ne kadar farklı!..

Bir mühendis kardeşimiz anlattı: Pentagon'da —yâni Amerika'nın en yüksek askerî merkezi, yâni genelkurmayı gibi bir yer— Clinton'un eşi müslümanlara bir ziyafet vermiş. İki yüz kadar subay katılmış. Kalkmış askeriyeden çok yüksek rütbeli bir kimse, müslümanların toplantısında, o yemeğinde konuşma yapmış; güzel... Ondan sonra da orada, topluca namaz kılmışlar.

Amerika'da biliyorsunuz, memur da olsa, asker de olsa, kişinin dinî inancına göre giyinmesi serbest... Masasının üstünde dinî kitabını bulundurması serbest... En son kanunî bir genelge çıkarttılar, "Kendisi müslümansa, Kur'an-ı Kerim'ini bulundurabilir. Başka dinlerdense, kendi sevdiği, saydığı, kutsal gördüğü kitabı bulunabilir ve kendi dinini başkasına anlatıp, kendi dinine davet edebilir, serbesttir. Bu hususta herhangi bir baskı yapılmasın!" diye kararname yayınladılar.

Bazı kimseler Amerika için vize alacağız diye İstanbul'da Amerikan elçiliğine gittiği zaman, kadının başı açık olacak demişler, başı açık fotoğrafını istiyor. Herhalde buradakiler de

bunu uygulayacaktır. Bu genelge İstanbul'daki Amerikan Konsolosluğu'na da gelmişse, herhalde artık başı kapalı kadınlara, "İlle başı açık resminizi göndereceksiniz!" demeyeceklerdir.

Yâni çağı bilen, çağdaş yaşamı yaşayan ve bizim de onların teknik ve sanayi çalışmalarına hayranlık duyduğumuz, onlara yetişmeye çalıştığımız ülkeler... O gelişme nasıl oluyor?.. Gelişme toplumsal bir olay, toptan oluyor. Yâni bir tarafı gelişip, bir tarafı durmak olmuyor. İnanç hürriyeti de oluyor, vicdan hürriyeti de oluyor. Fikir hürriyeti de oluyor, ibadet hürriyeti de oluyor. Çalışma da oluyor, gelişme de oluyor. Bir tarafı kısıtladığın zaman, öbür taraf ilerlemiyor; hepsi birden duruyor. Bu önemli bir şey...

Türkiye'de maalesef bunu anlayamamış insanlar var. Kendilerini, bu anlayışsızlıklarına rağmen ilerici sanan insanlar var... Kendilerinin çağın ne kadar gerisinde olduğunu anlayamayan kişiler var... Bilmiyorum bu konuşmalarımız onların kulaklarına gider mi, bir fayda verip vermeyeceğini bilmek isterdim. Bir inatlaşma var Türkiye'de, zıtlaşma var. Müslüman kesim var, bir de müslüman kesimle mücadele eden bir kesim var. Başını açtıracak, ille erkek kadın-doğumcuya doğum yaptıracak, ille erkek röntgencinin karşısına çıplak olarak çıkartıp ona röntgen çektirecek... vs. vs. bildiğiniz üzücü şeyler. Bunlar çağdışı ve yanlış oluyor ve biz de bu dış ülkelerde, Amerika'da, Avustralya'da, Avrupa'da gezerken bunların aksini gördüğümüz için, bunları anlatmamız bir görev oluyor.

Demek ki, bir İslâm ülkesi olmasına rağmen Türkiye'de İslâm'a karşı bir sevgisizlik ve samimiyetsizlik gelişmiş, düşmanlık gelişmiş, karşı çalışma gelişmiş; lâikliğe aykırı olarak, din hürriyeti anlayışına, herkesin inancında serbest olması anlayışına aykırı olarak... Ama başka ülkelerde böyle değil; hristiyan bir ülkede bile bir müslümana kolaylık, cami, mescid açmasına kolaylık, ibadetini yapmasına ve inancına göre yaşamasına bir kolaylık gösteriliyor. Demek ki, bazıları batılılaşmayı yanlış anlamışlar, çağdaşlaşmayı yanlış anlamışlar. Yanlış uyguluyorlar ve yanlış istikamette gidiyorlar.

Bazıları da annesi, babası, dedesi dindarken, hatta ehl-i takvâ iken, ehl-i tarik iken; yâni haramdan şiddetle sakınan titiz müslüman iken, sonradan ne noktalara gelmişler; bozulmuşlar, şaşırmışlar.

Tabii inanç kişisel bir olay... Bozulan, ahirette cezasını çeker. Allah'ın emirlerini tutan, Allah'ın rızasına vasıl olur, mükâfatlarına erer. İki cihan saadetine nâil olur. Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarına, güzel şeyleri Kur'an-ı Kerim ile bildirmiş. Peygamber Efendimiz ile bildirmiş. Allah'ın rasûlü, elçisi, gönderdiği mübarek, seçkin kulu, Muhammed-i Mustafâsı Allah'ın emirlerini bildirmiş. Zulüm haram, kötülükler haram, kötülüklerin zàhirîsi, bâtınîsi, yâni görüneni, görünmeyeni, içte olanı, dışta olanı haram... Başkasının hakkını yemek, bağyetmek, buğz etmek, düşmanlık etmek, haksızlık etmek yasak... Allah güzel şeyleri helâl kılmış; kötü, pis şeyleri haram kılmış. Ahlâkın güzel olması lâzım!.. İslâm temizlik dini... Temizliğe riayet etmek lâzım! Temizliğin her çeşidi önemli...

İslâm'ın ne kadar güzel emirleri var. Müslüman olmayanlar bile takdir ediyor, hayranlık duyuyor. Hatta kendisi başka inançta olsa bile saygı duyuyor, "Ben sizin helâl etinizi tercih ediyorum." diyebiliyor.

b. Bir Grup Hak Üzere Bulunacak

Bunlar çağın, Türkiye dışındaki güzel uygulamalarından seçmeler, yâni çiçek bahçesinden bir buket olmuş oldu. Bunları onun için hatırladım ve size canlı canlı, kendim de duygulandığım için anlattım? Çünkü kura ile açılan sayfanın birinci hadis-i şerifi şöyle; Buhàrî'de, Müslim'de, Ahmed ibn-i Hanbel (Rh. A) gibi meşhur hadis alimlerinin kitaplarında yazılı, Peygamber Efendimiz SAS buyurmuşlar ki:[119]

---

[119] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1331, no:3442; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1524, no:1037; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.101, no:16974; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.383, no:899; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.309, no:7383; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.315, no:554; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.182; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.I, s.262; Muàviye RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.165, no:34500; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.378, no:3161; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.122, no:16381.

لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي قَائِمَةً بِأَمْرِ اللَّهِ ، لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ ،

وَلاَ مَنْ خَالَفَهُمْ ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ ، وَهُمْ ظَاهِرُونَ عَلَى النَّاسِ

(حم. خ. م. عن معاوية)

RE. 472/1 (*Lâ tezâlü tàifetün min ümmetî kàimetün bi-emri'llâhi, lâ yedurruhüm men hazelehüm, ve lâ men hàlefehüm, hattâ ye'tiye emru'llàh, ve hüm zàhirûne ale'n-nâs.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Bu hadis-i şerifin açıklamasına geçmeden önce, bir ön bilgi sunayım izninizle:

Peygamber SAS Efendimiz kendisinden sonra gelecek çağlarla, asırlarla ilgili; dünyanın tarihiyle, geçmişiyle ilgili olduğu kadar geleceğiyle ve sonuyla da ilgili bilgiler sunmuş. Hadis-i şeriflerde bunlar var. Meselâ, kıyamet nasıl kopacak, kıyamet kopmadan evvel ne gibi toplum değişiklikleri olacak, ahlâk değişiklikleri olacak, inanç değişiklikleri olacak?.. İnsanlar hangi noktadan hangi noktaya gelecekler, ne hale gelecekler?.. Bunları bildirmiş.

Alemlerin Rabbi, her şeyi bilen Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hak Rasûlü... Bildirdikleri de vukù bulmuş. "İstanbul fethedilecek!" buyurmuş, 1453 yılında İstanbul fethedilmiş. "*Lâ ilàhe illa'llàh* diyerek Roma fethedilecek!" diye buyuruyor; inşâallah Roma da, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" diyerek feth olunacak. Yâni oradaki insanlar da Allah'ın birliğini kabul edecekler, hak yola gelecekler.

Ama kıyamete yakın zamanda neler olacak, bildirilen şeyler nedir?.. İnsanlar dinden uzaklaşacaklar, inançlarını unutacaklar, ahlâkı bırakacaklar, kötü huylar yayılacak... O kadar yayılacak, o kadar yayılacak ki, insanlar sokak ortasında müstehcen işler yapacaklar. Sokak ortasında, herkesin gözü önünde çok utanılacak, söyleyemeyeceğim şeyler yapacaklarını hadis-i şerifler bildiriyor. Yâni bir bozulma olacak. "Ahir zamanda bir bozulma olacak. Ayaklar baş olacak, başa geçecek, toplumu kötüler yönetecek, kötüye götürecek. Bâtıl galip gelecek. İyiler hor ve makhur olacak, ayaklar altında kalacak, mazlum, mağdur olacak." diye bunlar bildiriliyor.

Bu hadis-i şerif, bu çerçeve içinde önem kazanıyor, verdiği bilgi bizi sevindiriyor. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Lâ tezâlü tàifetün min ümmetî kàimetün bi-emri'llâh*) "Benim ümmetimden bir grup mübarek insan mevcut olacak, Allah'ın emrini îfâ etmekte, Allah'ın emrine göre hareket etmekte devamlı duracaklar."

Yâni bozulmayacaklar, iyi müslüman olarak yaşamaya devam edecekler. Kıyamete doğru insanlar, toplumlar bozulmasına rağmen bir grup müslüman bozulmayacak. Bozulmayan bir zümre olacak, Allah'ın emrini tutacak, Allah'ın emrine göre yaşayacak, Allah'ın emrine saygı gösterecek, sevgi gösterecek, bağlılık gösterecek. Allah'ın emirlerini tutacak, yasaklarından kaçacak. Günahlardan uzak duracak, haramlardan uzak duracak, zulümden uzak duracak, dürüst olacak, temiz kalpli olacak...

Meselâ, tarihte tanıdığımız mübarek insanlar gibi olacak. Abdülkàdir-i Geylânî'ler gibi, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmîler gibi, Hacı Bayram-ı Velîler gibi, Yunus Emreler gibi, Erzurumlu İbrahim Hakkılar gibi... Yâni, tarihte böyle ahlâkıyla, güzel hâlleriyle sevgi toplamış, tarihe geçmiş, hâlâ sevdiğimiz,

bağrımıza bastığımız, baş tacı ettiğimiz insanlar gibi güzel hâle devam edecekler. Evliya gibi, melek gibi, tertemiz, sâfî insanlar olacak. Daima mevcut olacak.

Lâ tezâlü ne demek?.. Zâil olmadan, devam edecek demek, hiç eksik olmayacak demek. Demek ki, toplum bozulsa bile, bir grup iyi insan mevcut olacak, Allah'ın emrine göre hareket etmeye devam edecek.

(*Lâ yedurruhüm men hazelehüm*) "Onlara yardım etmeyip de onları yardımsız, bir kenarda terk etmiş olan vefasız insanların onları yardımsız bırakması, onlara yardım etmemesi, katılmaması, destek olmaması onlara zarar vermeyecek."

Yâni halk isterse desteklesin, isterse desteklemesin. Allah sevdi mi, destekledi mi yeter. O anlayışsız insanların onları yardımsız bırakması, onlara zarar vermeyecek. (*Ve lâ men hàlefehüm*) "Onlara muhalefet edenlerin de, karşı çıkıp alt alta, üst üste, karşı karşıya, çata çata muhalefet eden, uğraşanların da muhalefeti zarar vermeyecek. Bunlar hak yoldan dönmeyecekler, Allah'a güzel kulluk etmekten vazgeçmeyecekler.

(*Hattâ ye'tiye emru'llàh*) Allah'ın emri gelinceye kadar." Allah'ın emri ne demek?.. Kıyamet demek. Allah'ın emri, artık bu iş bitsin diye, dünyanın sonu gelinceye kadar, kıyamet kopuncaya kadar isterse yardım etmeyenler etmesin, isterse muhalefet edenler muhalefete devam etsinler. Allah'ın emrini tutup, Allah'ın emrine göre yaşayan bir grup daima mevcut olacak. Ümmetin içinde varolacak.

(*Zàhirûne ale'n-nâs*) "İnsanlara da bunlar galebe çalacaklar, gàlip olacaklar, üstün olacaklar. Onların karşısında mağdur ve mahcub da olmayacaklar, ezilmeyecekler de. Allah yardım edecek. Çünkü galip gelecekler. Sonunda hak galip gelecek, iyiler galip gelecek." diye sahih hadis kitaplarında bir rivayet var.

Toplumsal bir bozulma, Fransızca'dan alınma bir kelime ile *dejenerasyon* diyorlar. *Dejenerasyon,* soysuzlaşma demek. Bozulma, mefsedet, fesada uğrama, evsafını kaybetmek, güzel âdetlerini unutmak filân... Bu zarar vermeyecek. Bu bozulmaya rağmen iyi insanlar mevcut olacak diye bildiriliyor.

c. Bir Grup Has Müslüman Gàlip Olacak

Bu hususta kur'a ile açılan karşımdaki sayfada, peş peşe başka rivayetler var:[120]

لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى الحَقِّ ، ظَاهِرِينَ عَلٰى مَنْ نَاوَأَهُمْ ، حَتَّى يُقَاتِلَ آخِرُهُمُ الْمَسِيحَ الدَّجَّالَ (حم. د. ك. طب. عن عمران)

RE. 472/2 (*Lâ tezâlü tàifetün min ümmetî yukàtilûne ale'l-hakkı, zàhirîne alâ men nâveehüm, hattâ yukàtile âhiruhüm, el-mesihe'd-deccâl*) Bu da Ebû Dâvud'da, Ahmed ibn-i Hanbel'de, Taberânî'de var.

"Bir grup has müslüman daima mevcut olacak, benim ümmetimden..." diyor Peygamber Efendimiz. (*Yukàtilûne ale'l-hakk*) "Hak üzere mukàtele edecek, yâni çarpışacak, zulme ve küfre baş eğmeyecek. (*Zàhirîne alâ men nâveehüm*) Kendileri ile mücadele edenlere de galip gelecekler, onları da yenecekler; düşmanlık edenlere de galip gelecekler. Bu güzel, bozulmayan topluluk her asırda, her devirde, her yılda, her zaman mevcut olacak. (*Hattâ yukàtile ahiruhüm, el-mesihe'd-deccâl.*) En sonuncuları da Deccal'la çarpışacak, Deccal'ı yenecek."

Burada bir kardeşimiz var, İstanbul İlâhiyat Fakültesi'nden mezun; buraya yerleşti. Biz rica ettik, biz gönderdik buralarda çalışma yapsın, İslâm'ı yaysın diye... Burada da kardeşimize görev verdik. O sıralarda Reagan vardı Amerika'nın başkanı olarak. Reagan da dindar bir hristiyandı, etrafındaki insanların söylediklerine inanıyordu. Armagedon Savaşı olacak diye, yâni

---

[120] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.7, no:2484; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.437, no:19934; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.81, no:2392; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s:116, no:228; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.309, no:34503; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.125, no:16388.

sonunda Deccal'la iyi insanların bir mücadelesi olacak diye inanıyordu. Çünkü Kitâb-ı Mukaddes'te de böyle bir bilgi var. Bizim dinî bilgilerimizin içinde de bununla ilgili haberler var. Ben dedim ki:

"—Sen bu Armagedon meselesini incele, araştırma yap, üniversitede bu konuda bir çalışma yap!" dedim.

O da güzel bir çalışma yapmış, dosyasını bana verdi. Türkçe tercümesini de verdi, okuyacağım inşâallah...

Demek ki, Deccal ile mücadele edecek bir zümre olacak. Tabii Amerikalılar düşünüyorlar ki, iyi insanlar olarak Deccal'la kendileri mücadele edecek. Kendilerini doğru yolda sanıyorlar. Tabii işin doğrusu nedir? Peygamber Efendimiz'in bahsettiği hakkı tutan, Allah'ın emrine göre, Kur'an'a göre, bâtıl olmayan sağlam inanca göre yaşayan insanlar Deccal'la çarpışacak, yenecek. Mü'minler, müslüman insanlar yenecek en sonunda... Bu da bunların baş eğen insanlar olmadığını, Allah rızası için Deccal'la mücadele edecek kimseler olduğunu gösteriyor. Başka rivayetler de var bu hususta...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bozulmayan has müslümanlardan eylesin... Her devirde olacağı bildirildiğine göre, bizim devrimizde de has müslüman vardır. Bizi has müslüman etsin... Bozulmayan, sevdiği, Peygamber Efendimiz'in medhettiği müslümanlardan eylesin...

d. Kur'an ve Sünnet Yolu

Muhterem kardeşlerim, bunların özelliği nedir? Tabii siz de merak etmişsinizdir. Ben de merakınızın tercümanı olarak bu soruyu ortaya atayım. Yâni Allah'ın bozulmamış has kulları, sevgili kulları, dini hiç bozmadan yaşayan kulları kimlerdir?..

Kur'an-ı Kerim'in ve hadis-i şerifin gösterdiği cadde-i kübrâ-yı şeriatte yürüyen insanlardır. Dinimizi bize ne öğretiyor?.. Kur'an-ı Kerim öğretiyor. Kur'an-ı Kerim'i en güzel ne açıklıyor?.. Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesi açıklıyor.

Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesi olmasa; Kur'an-ı Kerim'de zekât verin diyor ama, zekâtın koyundan ne kadar verileceğini, paradan ne kadar verileceğini bilemeyiz. Kur'an-ı Kerim'de namaz kılın diyor ama, namazı şu bizim bildiğimiz usül

ile kılmamız, kılmak için gerekli bilgilerimiz, teferruat Kur'an-ı Kerim'de yok, hadis-i şerifte var. Hadis-i şerifler olmasa, kılamayız namazı... Namaz kılacağız ama nasıl kılacağımızı bilemeyiz. Demek ki, Kur'an-ı Kerim'in en güzel açıklayıcısı Peygamber Efendimiz... En büyük müfessiri, en baş müfessiri Peygamber Efendimiz ve hadis-i şerifler de Kur'an-ı Kerim'in en güzel tefsiri...

Onun için Kur'an yolunda yürüyen, Peygamber Efendimiz'in sünnetini uygulayan ve sünnetine uyan insanlardır bozulmadan yürüyen insanlar... Bunlar Suudî Arabistan'da da var, Pakistan'da da var, Türkiye'de de var, Cezayir'de de var, Avrupa'da da var, Avustralya'da da var, Malezya'da da var, Endonezya'da da var... Yâni dünyanın her yerinde aslî olarak İslâm'ı yaşayan insanlar var. Bozulanlar da var. Aynı kardeşlerimiz anlattı, onu da ibret olsun diye söyleyeyim. Böyle tatlı hatıralarla sohbetler de, biraz ilgiyle dinlenir hâle geliyor. Hatırda da kalıyor.

Bu arkadaşımızın devam ettiği lisan derslerinde bir de Pakistanlı varmış, müslüman... Bizim arkadaşımız da müslüman, bir kaç müslüman daha var. Ötekiler başka; Yunanlı var, Çekoslovak var, Alman var, Irak'tan gelmiş hristiyan Araplar var... Saddam'ın zulmünden kurtulsun diye almışlar buraya, kabul etmişler mülteci olarak. Daha başka ülkelerden gelenler var... Bunlar dil öğreniyorlar.

Pakistanlı müslümanın çocuğu olmuş. Çocuğu olunca seviniyor tabii, bir içki almış sınıfa getirmiş. Bardakları kendisi doldurarak sınıftakilere sunuyor. "Benim çocuğum oldu, ben seviniyorum, buyurun için!" filân diye... Bizim arkadaşa da getirmiş, sunmuş:

"—Buyur içki iç!" demiş.

Arkadaş da demiş ki:

"—Ben müslümanım içmem! Sen de müslüman olarak hem içemezsin hem sunamazsın! Çünkü içkinin içilmesi de yasak, sunulması da yasak, hatta taşınması da yasak!.."

Yâni bir hamal kamyondan, depodan kasasını bile taşıyamaz. "Ben müslümanım ama ne yapayım, işte hamalım, bunu taşıyorum." diyemez. Taşıması bile yasak, dinimiz haram kılmış.

"—İçemezsin bunu!" demiş.

Pakistanlı demiş ki:

"—Bu çok olağanüstü bir gün, çocuğum oldu onun için içmem lâzım!.."

Hayır! Hiç bir olağanüstü durum düşünülemez. Böyle sevinçli gün, kutlama günü vs. filân diye haram, helâl olmaz. Yasak kalkmaz. İçki her zaman içkidir, içemez.

Bizim fakültede de birisi bana sormuştu, hiç unutmuyorum. Hem de profesördü kendisi ama, İslâmî konuları iyi bilemeyen bir kimseydi.

"—Ramazan Bayramı'nda ben arkadaşımın evine gitsem, arkadaşım da bana bayramdır diye likör ikram etse, onu da mı içmeyeceğim yâni?.." diyor.

Benim karşımda bana delil olarak bunu misâl getiriyor. Hem de Ramazan Bayramı'nda likör içmeyi düşünüyor.

"—Elbet içmeyeceksin! Her içki haramdır." dedim.

"—E azıcık..."

"—Azıcık da olsa, azı da çoğu da haram!" dedim.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[121]

---

[121] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.352, no:3681; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.292, no:1865; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1125, no:3393; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.6, no:5576; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.296, no:17167; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.IV, s.217, no:5976; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Müskir*; c.I, s.60, n:21; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VIII, s.377, no:1751; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.330; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.300, no:5607; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1125, no:3394; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.167, no:6558; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.254, no:43; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.296, no:17168; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.216, no:5117; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.IV, s.217, no:5974; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.52, no:111; Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.327; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.160; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1124, no:3392; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.91, no:5648; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.262, no:83; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.197, no:626; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Müskir*; c.I, s.59, n:18; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.292, no:730; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.53; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.397; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.112, no:12120; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.50, no:3966; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Müskir*; c.I, s.61, n:23; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ، فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ (حم. د. ت. حب. عن جابر؛

حم. ن. ه. عن ابن عمرو)

(*Mâ eskere kesîruhû, fekalîluhû harâmün*) “Çoğu sarhoşluk veren şeyin azı da haramdır.”

Yâni dilinin ucuyla yalaması bile doğru değil... İslâm’da böyle, içki yasak! Çünkü arabayı direğe toslattırıyor, adamı uçurumdan yuvarlıyor. Boğaziçi’nde, Emirgân’da, boğazın içine veya köprüden aşağı uçuruyor. Sarhoşluk yapıyor bunu. Bıçağı çektirtiyor, karşısındaki can ciğer arkadaşını öldürttürüyor, yuva yıkıyor... İçki kötü, bütün kötülüklerin anası...

Amerika içkiyi engellemeye çalışmış, bir ara da yasaklamış. Bunlar içkinin kötülüğünü bizden iyi biliyor. Ama bizimkiler burada inat ediyorlar.

Bu neyi gösteriyor, bu Pakistanlı kardeşin misâlini niye verdim?.. Bazıları da müslüman olduğu halde İslâm’ı bilmiyor ve bozuluyor. Onu gösteriyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bozulmayan, İslâm’ı aslî saffetiyle, güzelliğiyle, ter ü taze, en güzel şekilde bilip yaşayan ve böylece Allah’ın sevgisini, rızasını kazanan kullarından eylesin... Bu konuyla ilgili bir hadis-i şerif daha okuyup, sohbetim belki

---

Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.466, no:5748; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.254, no:44; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.IV, s.205, no:4149; İbn-i Abdi’l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.135; İbn-i Esir, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.332; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.233, no:783; Huvât ibn-i Cübeyr RA’dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.250, no:21; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.IV, s.43; Hz. Ali RA’dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.250, no:22; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.III, s.297; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.420; Hz. Aişe RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.V, s.139, no:4880; Zeyd ibn-i Sâbit RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.V, s.344, no:13154; *Mecmaü’z-Zevâid,* c.V, s.84, no:8109, 8110; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.408, no:19752.

biraz uzadı ama, konuyu onunla tamamlamak istiyorum. Üçüncü hadis-i şerif olsun diye...

Üç rakamını seviyorum. Arkadaşlarla sohbet ederken çay ikram ediyorlar, bir tane içiyoruz. Ondan sonra da, "Çayın en aşağısı üçtür, hadi bakalım daha getir!" diyoruz lâtife ediyoruz, gülüyoruz. Hadis-i şeriflerin de en aşağısı üç olsun diye, üçüncü hadis-i şerifi okuyorum sevgili dinleyiciler. Yine aynı sayfada:

e. Allah'ın Gazabı ve Lâ ilâhe illa'llàh Sözü

لاَ تَزَالُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ، تَحْجُبُ غَضَبَ الرَّبِّ عَنِ النَّاسِ ، مَا لَمْ يُبَالُوا مَا ذَهَبَ مِنْ دِينِهِم ، إِذَا صَلَحَتْ لَهُمْ دُنْيَاهُمْ ؛ فَإِذَا قَالُوهَا قِيلَ: كَذَبْتُمْ ، لَسْتُمْ مِنْ أَهْلِهَا (ابن النجار عن زيد بن أرقم)

RE. 472/6 (*Lâ tezâlü lâ ilâhe illa''llàh, tahcübü gadabe'r-rabbü ani'n-nâs, mâ lem yubâlû mâ zehebe min dînihim, izâ salühat lehüm dünyâhü; feizâ kàlûhâ, kìle: Kezebtüm, lestüm min ehlihâ*)[122] *Sadaka rasûlü'llàh...*

Bu da bir tehditli hadis-i şerif. Rasûlüllah Efendimiz kötü bir durumu haber veriyor bize, buyuruyor ki:

(*Lâ tezâlü lâ ilâhe illa'llàh, tahcübü gadabe'r-rabbü ani'n-nâs*) "*Lâ ilâhe illa'llàh* sözü Allah'ın gazabını insanlardan engeller, Allah'ın gazabı insanlara gelmez. Allah'ın gazabından insanları *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü korur."

Biz niçin çok *Lâ ilâhe illa'llàh* diyoruz?.. Allah affetsin, gazabına uğramayalım diye. "*Lâ ilâhe illa'llàh* sözü insanlardan Allah'ın gazabını giderir. Allah gazab etmez, *Lâ ilâhe illa'llàh* dedikçe affeder, bağışlar. *Lâ ilâhe illa'llàh* mübarek sözü, kelime-i tevhid sözü Allah'ın gazabını engeller."

Ne zamana kadar?.. (*Mâ lem yübâlû mâ zehebe min dînihim, izâ saluhet lehüm dünyahüm*) "Dünyalıkları tıkır tıkır

---

[122] *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.81, no:222; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.126, no:16392.

yerindeyken, dininin gitmiş olmasına, eksilmiş olmasına üzülmedikleri zamana kadar."

Yâni ne demek?.. Adamın parası iyi, zenginliği yerinde; evi var, arabası var, geliri var, karnı doyuyor, dünyalığı iyi... Dünyalığı iyi ama dindarlığı fena... Ailesi bozulmuş, çocuğu namaz kılmıyor, karısı yanlış yolda, oğlu yanlış alışkanlıklar edinmiş, kötü itiyatlar edinmiş, İslâm'a karşı olan işleri yapıyor... Bunlara aldırmıyor. Ev bozulmuş, evin reisi bozukluktan haberdar değil. Oradan üzülmüyor, endişelenmiyor. Neden? Dünyalığı yerinde, her şey tıkır tıkır keyfine uygun olarak gidiyor.

"*Lâ ilâhe illa'llàh*" sözü insanlara Allah'ın gazabının gelmesini engeller, ama böyle oldu mu artık engellemez. (*Feizâ kàlûhâ*) "O zaman *Lâ ilâhe illa'llàh* derlerse..." Yâni günahlar işleniyor, haramlara bulaşılıyor. Keyif yerinde, dünyalık tıkırında ama, günahların işlenmesine aldırmıyor beyefendi, evin reisi veyahut herhangi bir kişi... "O zaman *Lâ ilâhe illa'llàh* derse, Allah onun *Lâ ilâhe illa'llàh*'ını sevmez, kabul etmez."

(*Kìle*) "Ona denilir ki: (*Kezebtüm*) 'Yalan söylüyorsunuz *Lâ ilâhe illa'llàh* derken. Evet *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü doğru ama, siz yalancısınız. (*Kezebtüm*) Şimdi yalan söylediniz. (*Lestüm min ehlihâ*) Siz bu *Lâ ilâhe illa'llàh*'ın hakiki ehli değilsiniz, yâni ehl-i tevhid değilsiniz. *Lâ ilâhe illa'llàh*'a hakikaten inanmış insanlar olsaydınız, bu haramları, bu günahları, bu yanlışları, bu kötülükleri, bu çirkinlikleri bırakacaktınız. Madem bırakmıyorsunuz, o halde siz *Lâ ilâhe illa'llàh*'ın ehli değilsiniz. İyi müslüman değilsiniz, ehl-i tevhid değilsiniz, yalan söylüyorsunuz!' der Allah."

Tabii arkasından ne olur, *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü neyi engelliyordu?.. Allah'ın gazabına uğramalarını engelliyordu. O zaman Allah'ın gazabı gelir, bunları bulur, batırır, çıkarır.

Geçtiğimiz yıllarda hatırlıyorsunuz. Güney Amerika'nın bir ülkesinde yanardağ bir patladı, yirmi bin, otuz bin kişi bir anda lavların altında kaldı. Hayvanlar, insanlar müthiş bir şekilde telef oldu.

Tarihte de Pompei şehri, Vezüv yanardağı patlayınca lavlar altında kaldı. Sodom, Gomore şehirleri faciaları... Lût kavminin, Ad ve Semud kavminin nasıl gazab-ı ilâhîye uğradıklarını, Kur'an-ı Kerim birçok sûrelerde tekrar tekrar insanlara bildiriyor.

Yâni Allah'ın gazabı gelebilir. Allah'ın gazabının gelmemesi için, hem ehl-i tevhid olmak lâzım, *Lâ ilâhe illa'llàh* demek lâzım; hem de haramlardan, günahlardan, yasaklardan, çirkinliklerden uzak durmak lâzım, aziz ve sevgili ve değerli kardeşlerim!..

Ramazan geçti, Ramazan'dan sonra on beş gün geçti. Kendi müslümanlığımıza lütfen dikkat edelim! Ne haldeyiz bir anlayalım! Biraz da dünyayı görelim. Gözümüzü bostan dolabını çeviren, gözü kapatılmış mahlûklar gibi kapatmış insanlar olmayalım, gerçekleri görelim!.. Bak dünya nasıl yaşıyor, biz nasıl yaşıyoruz?.. Gerçekleri anlayalım, gerçeklere göre yaşayalım! Allah'ın sevgisini kazanmaya çalışalım! Allah'ın düşmanlığını, gazabını çekecek işlerden kaçınalım! Ramazan'daki güzel müslümanlığımızı, Ramazan'dan sonra da, on bir ayda da devam ettirelim!..

Bu arada hemen sorayım size, kendi kendinize sormanız için hatırlatma olsun diye; hani Ramazan'dan sonra altı gün Şevval orucu tutmak çok sevaptı, onu da tuttu mu bir insan, bütün sene oruç tutmuş gibi oluyordu ya; o altı gün orucunuzu tuttunuz mu aziz ve sevgili Akra dinleyicileri?.. Tutmadıysanız, daha Şevval'in ortasındayız, on beş gün var ama, günler çabuk geçiverir. Bir de bakarsınız Şevval bitmiş, altı gün orucunu tutmamışsınız. Ramazanla beraber altı gün orucunu da tutunca, bütün seneyi oruç tutmuş gibi sevap kazanacaksınız. Bu oruçları da tutun!..

Bizi de duadan unutmayın. Size on iki bin - on beş bin kilometre uzaklardan sevgiler, saygılar, dualar, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

13. 02. 1998 - Melbourne / **AVUSTRALYA**

28. DÜNYANIN FÂNÎLİĞİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Size orta Avustralya'dan, yâni biraz kıyılardan içeride Venmark denilen bir meyvacılık, sebzecilik şehrinden telefon ediyorum.

Allah hepinizden razı olsun, cumanız mübarek olsun...

a. Her Gün Bir Cüz Kur'an-ı Kerim Okuyalım!

Biliyorsunuz, Ramazan'ın bizden ayrılmasından itibaren yirmi günden fazla geçti. Ramazan'dan sonra müslümanların en çok dikkat etmesi gereken nokta, Ramazan'da kazandığımız güzel alışkanlıkları Ramazan'dan sonra elden kaçırmamak, kaybetmemek; iyi evsafı tekrar bozmamak... Pırıl pırıl parlamış, nurlanmış olan şeyleri tekrar tozlanıp paslanmış hale getirmemek çok önemli!.. Çok dikkat etmek lâzım, hepimiz uyanık olmalıyız.

Ramazan'da güzel şeyler kazandık, meselâ sabrı öğrendik. Ramazan sabır ayıdır, oruç tutarak sabrı öğrendik. Sabrı nasıl öğrendik?.. İnsanın en çok muhtaç olduğu şey nedir: Kendisinin yaşamı için gerekli olan su, gıda... Onları bile karşımızda dururken yememeyi, içmemeyi, böylece kendimizi tutmayı, sabretmeyi öğrendik. Demek ki, sabır işinde devamlı olmalıyız, bu güzel vasfı kaybetmemeliyiz.

Sabrın çeşitleri var: Birincisi ibadetleri yapmağa devam için sabır... İşte bu sabra, *sebat* diyoruz. Sebatlı olmak, bu önemli... Bir de bir işi yapacağı zaman insan, çeşitli meşakkatlerle, zorluklarla karşılaşır. O zorluklara göğüs germek, tahammül etmek, yâni yılmamak; bu da bir çeşit sabır.

Bir de insan çeşit çeşit, cazibeli, avantajlı, avantalı... Bunları mahsustan kullanıyorum, külhânî edebiyatta mevcut olduğundan; bazı insanların gözlerini açarak, ağzının suyu akarak atıldığı günahlar vardır, haramlar vardır. Tatlıdır, caziptir ama günahtır, haramdır, yasaktır, yapılmaması gerekiyor. Cazibelidir ama,

onlara karşı da insanın kendisini tutması lâzım! O cazibesine kapılıp da günaha düşmemesi lâzım!..

Sabrı öğrendik. Sebat olsun, tahammül olsun, ibadetleri yapmakta insanın dişini sıkması olsun; günahların cazibesine rağmen günahlara kapılmamak, direnmek, kendisini korumak, kollamak, takvâya sahib olmak olsun; bunların hepsi güzel vasıflar... Ramazanda bunların bir ay talimini yaptık, idmanını yaptık. Askerin meselâ, sabahtan akşama bazı şeyleri yapa yapa, o işi artık alt şuuruna iyice yerleşmiş olarak, rüyada bile otomatik olarak yapması durumu olduğu gibi, güzel şeyleri devam ettirmemiz lâzım!.. Bunları yaptık yaptık, bundan sonra da devam etmeliyiz.

Güzel alışkanlıklarımızdan birisi de Kur'an-ı Kerim okumaktı. Ramazan'da otuz günde bir hatim tamamlansın diye her gün bir cüz okunuyordu. Ramazan yirmi dokuz gün sürse bile, biraz acele ediliyordu, otuz cüz tamamlanıyordu Ramazan'da... Bence Ramazan'dan sonra da Kur'an-ı Kerim'le olan bu güzel bağlantımız devam etmeli, her gün bir cüz okunmalı, takib edilmeli!.. Hafızlar okumalı, cemaatler de takib etmeli...

Sonra yine Ramazan'da, hep camiye gitmeğe alıştık. Her akşam mutlaka, iftardan sonra ne yapıp yapıp camiye gidiyorduk, cemaatle namaz kılıyorduk. Biliyorsunuz cemaatle namaz kılmak, evde namaz kılmaktan en aşağı yirmi yedi kat sevaplı... Eğer gittiği cami bir mahalle mescidi ise, cuma kılınmayan bir namazgâh ise, sevap yirmi yedi kattır. Cuma namazı kılınan büyük bir mescid ise, *el-mescidü'l-câmi'* derler Araplar böyle büyük mescidlere; işte orada sevap elli mislidir.

Cemaate alıştık. Bu da güzel bir alışkanlıktı. Yemeği yiyorduk, her ne pahasına olursa olsun, teravih namazı kılacağız diye camiye gidiyorduk. Ne kadar güzel... Bu alışkanlıkları devam ettirmek lâzım!

Ramazan'dan sonra cemaatten kopmak, Ramazan'dan sonra Kur'an'ı rafa kaldırmak, Ramazan'dan sonra sabrı bir tarafa bırakmak, Ramazan'da edindiği güzellikleri unutmak doğru değil... İşte biz de bu cümleden olarak, bu düşüncelerle,

arkadaşlarımızla burada karar verdik, size de iletiyoruz ki, siz de yapın diye; her gün bir cüz okunacak!.. Meselâ:

"—O gün kamerî, hicrî ayın hangi günü?.."

"—On dördüncü günü..."

"—Tamam, on dördüncü cüz okunacak!"

"—Hangi günü?.."

"—Yirmi ikinci günü?.."

"—Tamam, yirmi ikinci cüz okunacak!" diye böyle karar verdik. Onu da şimdiye kadar uygulamaya çalıştık. Bundan sonra da inşâallah uygularız.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an'la bağlantılarımızı çok canlı, kuvvetli eylesin... Biz Kur'an-ı Kerim'i sevelim, Kur'an-ı Kerim de bize Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzurunda şefaatçi olsun...

b. Dünya Hayatı Oyun ve Eğlencedir

Şimdi bu bakımdan biz yirmi birinci cüze gelmiştik, burada Şevval ayının yirmi biri oluyor. Tabii, Türkiye'den biraz farklılıklar olabilir. Yirmibirinci cüzden Ankebut Sûresi'nin son ayetlerini size okumak istiyorum.

Ben de kendi kendime karar aldım, bana her gittiğim yerde, "Hocam bir konuşma yap!" diye konuşma teklif ediyorlar. Ben de o gün hangi cüzde isek, o cüzden bir konu seçme kararı almıştım. Şimdi size, bu içinde bulunduğum günün cüzünün içinden bazı ayetleri açıklamak istiyorum. Allah-u Teàlâ Hazretleri anlayıp, dinleyip, uyup, rızasını kazanmayı nasib eylesin...

Bu okuyacağım, Ankebut Sûresi'nin altmış dördüncü ayet-i kerimesi. Zâten altmış dokuz ayet tamamı. Buyuruyor ki Mevlâmız, alemlerin Rabbi, yaradanımız, yüce Allah-u Teàlâ Celle ve A'lâ Hazretleri:

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلاَّ لَهْوٌ وَلَعِبٌ ، وَإِنَّ الدَّارَ الآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ ، لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ (العنكبوت: ٦٤)

(*Ve mâ hâzihi'l-hayâtü'd-dünyâ illâ lehvün ve laibün*) "Bu hayat-ı dünya ancak bir oyalanma ve bir oyundur, başka bir şey değildir."

El-hayâtü'd-dünyâ ne demek?.. Bize yakın olan, içinde bulunduğumuz hayat demek... *Dünya* burada yeryüzü, yerküre mânâsına gelmez, *el-hayat* kelimesinin sıfatıdır. Yâni en yakın olan hayat, daha yakın olan hayat.

İki tane hayat var, biliyorsunuz sevgili dinleyiciler. Birisi, *el-hayâtü'l-âhireh*; sonraki hayat, öbür hayat, öbür dünyadaki hayat diyoruz ya, bu tabii biraz hatalı oluyor. Arapça bilenlerin kulaklarını tırmalar bu çeşit tabirler ama, Türkçede yerleşmiş. Öteki hayat, ölümden sonraki hayat, ahiret diyoruz ona kısaca... Ahiret, sonraki demek; *el-hayâtü'd-dünyâ* da şimdiki, şu andaki hayat... İçindeyiz ya, yakın ya bize, içinde olduğumuz için hayatü'd-dünya diyoruz.

Şu anda biz birinci hayattayız şu konumda... İnsan öldükten sonra, kıyamet koptuktan sonra ikinci hayat, ahiret hayatı başlayacak.

Bu dünya hayatını nasıl tarif ediyor Rabbimiz: (*Ve mâ hâzihi'l-hayâtü'd-dünya*) "Bu birinci hayat, (*illâ lehvün ve laibün*) bir oyalanmadan ve oyundan başka bir şey değildir."

Lehv demek, insanın gafilce oyalanması, havaya boş zaman harcaması demek... *Laib* ne demek; o da oyun demek, oyun oynamak demek... Yâni havaya harcama ve bir oyun... Bu dünya hayatı böyle bir gaflet ve bir oyundur. Bir çok kimse için böyle... Maalesef birçok kimse hayatın önemini anlayamıyor, hayat boşa geçiyor. Bir oyun ile, birtakım oyunlarla, eğlencelerle hayat-ı dünya ziyan oluyor.

Peki işin doğrusu ne?.. İşin doğrusu, hayat-ı dünyanın bir imtihan olduğunu bilmek, ahirete hazırlanmak. Bir saniyesini bile boşuna harcamamak...

Nitekim ayet-i kerimenin devamında buyruluyor ki: (*Ve inned-dâre'l-âhirate lehiye'l-hayevân*) "Ahiret yurduna, bu hayat-ı dünyadan sonra gelecek olan sonraki yurda gelince, işte asıl yaşam o..."

Hayevan kelimesi, hayat kelimesi gibi masdardır aslında; yaşam demek, yaşamak demek... Asıl yaşamak işte o, asıl hayat o... Yaşayan mahlûklara da biz *hayvan* diyoruz, yine aynı kelime, canlı demek yâni... Hattâ belki duymuşsunuzdur, biraz da garibinize gitmiştir:

اَلْإِنْسَانُ حَيَوَانُ النَّاطِقُ .

(*El-insânü hayevânü'n-nâtık*) "İnsan konuşan bir hayvandır." diye duymuşsunuzdur. Konuşma meziyeti çok önemli olduğundan, insanı öyle tarif etmiş bir düşünür.

Tabii, hayvan filân deyince, Türkçe'de hakaret mânâsına kullanıldığından, insan garipsiyor. Ama burada *hayevan* ne demek?.. Yaşam demek, yaşamak demek, hayat demek... Yâni asıl hayat işte o... Öteki yurt var ya, insanların öldükten sonra, dünyanın bozulmasından, kıyametin kopmasından sonra öbür taraf var ya; asıl hayat işte o, işte asıl yaşam orada!" diyor Rabbimiz, alemlerin Rabbi...

(*Lev kânû ya'lemûn*) "Ah keşke cahiller, imansızlar, gàfiller bunun böyle olduğunu bir anlayabilselerdi, bilselerdi!" (Ankebut, 29/64) diye bir ifade ile, düşündürücü, heyecanlandırıcı bir sözle bitiyor ayet-i kerime...

Demek ki, bu dünya hayatı bazı kimseler için neymiş maalesef?.. Bir oyalanma, bir oyun, bir eğlence, gidiyor işte... Ama işin doğrusu, burası insanın asıl yeri değil, istese de kalamıyor. Asıl yurdu, asıl güzel yaşamın olacağı yer ahiret... Keşke bunu insanlar bilmiş olsalardı diyor.

Birçok insan maalesef böyle düşünmüyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri böyle buyuruyor, fakat birçok insan böyle düşünmüyor. Bir kere bizden önce yaşamış olan milletlerin, inançla ilgisi olmayan düşünürlerinin ortaya attıkları sözler var, görüşler var... Onlar felsefe tarihine girmiş. "İşte filanca filozof şöyle dedi, falanca filozof böyle dedi..."

Araplar filozofa hakîm diyorlar, biz de düşünür diyoruz. Hindi de düşünür ama, tabii sistemli, düzenli, derli toplu düşünmek, bayağı yüksek seviyede düşünen kimse demek...

Şimdi pek çok kimse, "Boşver ahireti!" diyor, ahirete inanmıyor, ahireti inkâr ediyor, "Ne varsa bu dünyadadır." diyor. Bazı inanç sahipleri bile böyle inanıyor, vur patlasın, çal oynasın eğlenmeye bakıyor. Eğlenmek ve keyif de para ile olduğundan, parayı her ne yolla olursa olsun elde etmek önemli oluyor bazı insanlar için...

Maddeci insanlar için, gözünü hırs bürümüş insanlar için para her şey oluyor. Din, iman, her şey para oluyor. Onu kazanmak için de icabında yol kesiyor, icabında soygun yapıyor, icabında insan kandırıyor, icabında kan döküyor, icabında can yakıyor, icabında safları aldatıyor... Bir çaresini buluyor, milyonları, milyarları, trilyonları yutuyor. Hatta bu işin fecaatini belirtmek için diyorlar ki:

"—Bu adam deveyi görse hamuduyla yutar."

Yâni deve kocaman bir mahluk, üstünde de *hamut* denilen oturmaya mahsus semer gibi şeyi var. Onu bile çıkarmayacak, neredeyse bütünüyle ağzına atacak. O kadar hırslı, o kadar haramdan korkmayan insan mânâsına...

Birçok kimse böyle, batı böyle... Batı materyalist.

"—Komünistler?.."

Onlar da materyalist... Ahireti inkâr ediyorlar, dini inkâr ediyorlar, her şey para, her şey maddiyat... Karl Marks'a göre, Lenin'e göre, falanca düşünüre göre, filânca dinsiz filozofa göre böyle...

Ama bu doğru değil; ahiret var, dünya hayatı geçici, kısa... Hani nerede bu lafları söyleyen insanlar?.. Hepsi toprağın altında... Bir ara heykelleri dikilmişti, şimdi heykelleri parçalandı. İpleri taktılar, heykellerini devirdiler. Biz Azerbaycan'a, Özbekistan'a gittiğimiz zaman pek çok devrilmiş, parça parça edilmiş heykel gördük. Siz de belki mecmualarda böyle resimlerini görmüşsünüzdür.

Bir çok kimse aldanıyor bu dünyaya, hiç bitmeyecek sanıyor dünya hayatı ama, bitiyor. Gençlik de elde kalmıyor, hayat da elde kalmıyor. Fani dünya, muvakkat dünya, sayılı günler gelip

geçiveriyor. Bir de bakıyor ki insan, iş bitmiş. İşin sonuna geldiği zaman da, şairin dediği gibi geriye doğru baktığı zaman:[123]

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak;
Ve bir zaman bakacaksın semaya, ağlayarak...

Tabii, ağlayarak bakıyor o zaman... Ziyan edilmiş ömür yapraklarını, böyle merdivenin aşağısında yığılmış görünce, havanın da akşam olmak üzere olduğunu görünce, tabii o zaman ağlıyor ama, iş işten geçmiş oluyor.

Bence bu gerçekleri yaşlı insanlar daha iyi anlar, onlara sormak lâzım! İşte asıl hayat olan ahiret yurduna rağbet etmek, onu kazanmak; yâni cenneti kazanmağa çalışmak lâzım! Allah'ın rızasını elde etmeğe çalışmak lâzım!

Bu gerçekleri biz mü'minler şimdiden biliyoruz. Peygamber Efendimiz bildirdiği için, Kur'an-ı Kerim yazdığı için biliyoruz. Gayrimüslimler veya dinsizler, ateistler, tanrı bile tanımayan insanlar; onlar hiç bunlara inanmıyor. Onlar ne zaman anlayacaklar bu gerçekleri?.. Başları dank ettiği zaman, ahirette bu gerçekleri gördükleri zaman...

---

[123] Ahmet Haşim'e ait şiirin tamamı şöyle:

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak;
Ve bir zaman bakacaksın semaya, ağlayarak...

Sular sarardı, yüzün perde perde solmakta;
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

Eğilmiş arza kanar muttasıl kanar güller,
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller,
Sular mı yandı, neden tunca benziyor mermer

Bu bir lisan-ı hafidir ki ruha dolmakta;
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ، قَالُوا بَلَى وَرَبِّنَا (الاحقاف:٣٤)

(*Eleyse hâzâ bi'l-hak?*) "Sizin dünyada iken inkâr ettiğiniz bu şeyler gerçek miymiş?.." diye sorulunca; (*Kàlû belâ ve rabbinâ*) "Rabbimize yemin olsun ki, gerçekmiş." (Ahkàf, 46/34) diyecekler amma, o zaman iş işten geçmiş olacak.

"—Haydi bakalım azabı çekin; cezanızı, belânızı bulun!" denilecek onlara...

Asıl mühim olan, işte asıl hayatın orası olduğunu anlayıp onu elden kaçırmamak, güzel bir yaşam sürmek.

Müslüman ahireti hedef aldığı zaman, cenneti hedef aldığı zaman ne kaybediyor?.. Hiç bir şey kaybetmiyor. Ahireti kazanıyor, dünyası da daha düzenli oluyor. Toplumu da daha düzenli oluyor, ailesi de daha düzenli oluyor, işi de daha düzenli oluyor, kalbi de daha huzurlu oluyor, sıhhati de daha güzel oluyor... Her şey, tam müslüman için daha güzel oluyor. İnsanların çoğu bunu anlayamıyorlar maalesef... Keşke anlasalar da, akıllarını başlarına toplasalar da, iş işten geçmeden Allah'ın istediği çizgiye gelseler, tavrı takınsalar!

Biliyorsunuz, Kur'an-ı Kerim'de geçiyor: Mûsâ AS'ın karşısına çıkan, onu üzen, kadınları sağ bırakıp da erkek çocukları öldüren Firavun, Mûsâ AS ve ashabını öldüreyim diye arkasından kovalayıp da denizin kenarına kadar gelince, onlar karşıya geçince, denizin içine bineklerini sürdüğü zaman, sular kapanıp boğulan Firavun, ne diyor en son anda:

"—Benî İsrâil'in inandığı, şu Mûsa'nın, Hârun'un inandığı tanrıya ben de şimdi inandım, ben de müslümanlardanım!" diyor.

Yâni daha ahirete gitmeden, dünyada öleceği zaman, gözünden perdeler kalktığı zaman gerçekleri anlıyor. Keşke iş işten geçmeden bütün insanlar anlasa!..

Biz bütün insanların iyiliğini istiyoruz. Dünyada ne kadar insan varsa, bunların hepsi bizim kardeşlerimiz. Nereden kardeş oluyor?.. Hazret-i Adem'in evlâtları olduğu için kardeşlerimiz. Benî Adem, Ademin evlâtları... Hepsi kardeşlerimiz ama imansız, fâsık, fâcir... filân. Keşke doğru düzgün insanlar olsalar!

Kur'an-ı Kerim, onların bir durumunu gözümüzün önüne sermek için altmış beşinci ayet-i kerimede buyuruyor ki:

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ، فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ (العنكبوت:٦٥)

(*Feizâ rakibû fi'l-fülki*) "Bu gibi herifler, bu cahiller, bu anlayışsızlar; asıl hayatın ahiret olduğunu, cenneti kazanmak gerektiğini, dünya hayatının ise bir eğlence ve boş bir şey olduğunu, oyun olduğunu anlayamayanlar, gemiye bindikleri zaman, dalga çıktığı zaman, gemi sallanmaya başladığı zaman; (*deavu'llàhe muhlisîne lehü'd-dîn*) tamâmen Allah'a inançlı olarak, dinin, şeriksiz olarak doğrudan doğruya ibadetin yapılması gerektiğine kànî olarak; Allah'tan başkasını düşünmeyerek, şirk koşmadan, hâlisâne, katıksız olarak, dini Allah için düşünür bir vaziyette, başlarlar Allah'a dua etmeye:

'—Yâ Rabbi, aman şu gemi batmasın, aman kurtulayım! Kurtulursam neler yapacağım, kurbanlar keseceğim, fakirlere şunları dağıtacağım... Açları doyuracağım, çıplakları giydireceğim, şu kadar hayır, bu kadar hasenat yapacağım!' derler."

(*Felemmâ neccâhüm ile'l-berri*) "Dualarını kabul edip de, Allah onları karaya çıkarttığı zaman; o dalgalar gemiyi batırmayıp da bu şiddetli fırtınadan, kasırgadan kurtulup, Allah onları karaya çıkarttığı zaman; o zaman ne yaparlar?.. (*İzâ hüm yüşrikûn.*) Başlarlar Allah'a şirk koşmağa... Başlarlar putlara ve sâireye müşrikâne tapınmağa... Denizde verdikleri sözü unuturlar. Gemi sallanırken, kasırga eserken korku ile yaptıkları vaadleri unuturlar." (Ankebut, 29/65)

Bundan sonraki altmış altıncı ayet-i kerime tehditli:

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا ، فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ (العنكبوت:٦٦)

(*Li-yekfürû bimâ âteynâhüm ve li-yetemetteù*) "Hadi bakalım kâfirliklerine devam etsinler! Verdiklerimize küfrân-ı nîmette bulunmaya ve verdiğimiz nimetlerle nîmetlenip kâfirliklerini yapmağa devam etsinler bakalım!.. (*Fesevfe ya'lemûn.*) İleride anlayacaklar." (Ankebut, 29/66)

İleride ne zaman?.. İlerideki en yakın zaman, gözlerinden perde kaldırılıp ölecekleri zamandır. Firavun'un iman ettiği zaman gibi. Ondan sonrası nedir?.. Ahirette cenneti, cehennemi, sıratı, mahkeme-i kübrâyı görüp şafak attığı zamandır. O zaman anlayacaklar ama, iş işten geçmiş olacak! Bu dünya hayatında biraz keyif yaptılar, kâr mı?.. Hayır! Onlar fitil fitil burunlarından gelecek.

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ ،

أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللهِ يَكْفُرُونَ (العنكبوت:٦٧)

(*Evelem yerav ennâ cealnâ haramen âminen*) "Ey Habîbim, görmüyorlar mı bu Mekke'nin müşrikleri: Biz bu beldeyi bak emniyetli bir muhterem Harem-i Şerif kıldık, emniyetli bir belde kıldık. İnsanlar burada rahat yaşıyorlar. (*Ve yütehattafü'n-nâsü min havlihim*) Etrafındaki insanlar harb, darp, sıkıntı, baskın, bozgun, savaş, neler çekerken buradaki emniyeti görmüyorlar mı?..

(*Efebi'l-bâtıli yü'minûne ve bi-ni'meti'llâhi yekfürûn.*) Batıla inanıp da, hâlâ Allah'ın nimetlerine karşı nankörlük etmeye devam mı edecekler?.. Niye böyle nimeti idrak edip de, Allah'a şükretmiyorlar?.. Niye Allah'ın yoluna gelmiyorlar, senin davetini anlamıyorlar, İslâm'ı kabul etmiyorlar?..

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ،

أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْكَافِرِينَ (العنكبوت:٦٨)

(*Ve men azlemü mimmeni'fterâ ale'llâhi keziban ev kezzebe bi'l-hakkı lemmâ câeh*) "Allah'a yalan isnad edenler; yalan söylemek sûretiyle Allah böyle söylüyor diyerek, yalanları iftira olarak Allah'a isnad edenler; veyahut da kendilerine tebliğ edilen hakkı yalanlayanlar, kendilerine hak geldiği zaman kabul etmeyenler ve Allah hakkında yalan yanlış, uydurma inançları, fikirleri söyleyenlerden daha zalim kim olabilir?.." (Ankebut, 29/68)

Demek ki, dünyanın en zalimleri kimlermiş?.. Allah'ın söylemediği şeyleri, Allah söyledi diye insanlara yutturmağa çalışanlar, böylece Allah'a iftira edenler; veyahut Allah'ın hak peygamberleri, hak kitapları ile kullara göndermiş olduğu gerçekler kendilerine geldiği halde, mucizeleri, güzel şeyleri gördükleri halde inkâr edenlerden daha zalim kim olabilir?.. Evet, en zalim bunlardır.

Çünkü bütün kötülükler inançsızlıktan başlıyor, inançsız insanın etrafa verdiği zararın haddi hesabı olmuyor, asırlarca da devam ediyor. Bir inançsız filozofun yalan yanlış, yamuk fikirleri asırlarca nice insanları raydan çıkartıyor. Ondokuzuncu Yüzyıl'ın korkunç materyalizmi, Yirminci Yüzyıl'da bizim memleketimizdeki şehidlerin evlâtlarını, imanlı insanların evlâtlarını nasıl kâfir yaptı?.. Nasıl dinsiz oldular, nasıl inkâra girdiler, nasıl İslâm'dan koptular?..

Allah saklasın, ne kadar büyük zararları oluyor!.. Bir inançsız insanın yazdığı bir kitabın, söylediği zehirli bir sözün asırlar boyu zararı devam ediyor. İyi insanların güzel sözlerinin faydası devam ederken, ötekilerin de zararı devam ediyor. Bir *Mesnevî*'nin güzel

tesirleri Avrupa'da, Avustralya'da, Amerika'da insanların müslüman olmasına, Mevlevî olmasına sebep oluyor.

Geçen gün burada bir yere davetli idik, birisi geldi. İngiliz asıllı, kendisi çok müeddeb... Hanımı hanımlar kısmında bizim hanımla görüşmüşler, bizim hanım çok beğenmiş. Mevlevî imiş. Bizim de Mevlânâ Efendimiz'le irtibatımız var, tabii ilgilendim ben... Onun bağlı olduğu şeyh Avustralyalı birisi imiş, bize de selâm göndermiş.

Bak, iyi insanların iyiliği, evliyâullahın kerametleri, faydaları, faziletleri ne kadar devam ediyor!.. Yirminci Yüzyıl nerde, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Efendimiz'in *Mesnevî*'sini yazdığı asır [13. Asır] nerede?.. *Mesnevî* hâlâ insanlara nasıl güzel etki ediyor... Yunus Emre'nin ilâhileri nasıl hâlâ dillerden düşmüyor. Nice insan doğru yola giriyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri iyinin tesirini devam ettiriyor. Aksine, bunun zıddına olarak da kötü insanların, inkârcıların, kâfirlerin, müşriklerin, Allah'a yalan isnad eden, yalan din uyduran, yalan yolda yürüyen insanların da zararları devam ediyor.

Ama ne olacak?.. (*Eleyse fî cehenneme mesven li'l-kâfirîn*) "Cehennemde kâfirlere yer mi yok? Onların hepsi cehenneme tıkılacak!" *Mesvâ*, mekân demek... "Kâfirlere mekân mı yok, yer mi yok cehennemde?.. Hepsi cehenneme tıkılacak, yerleri hazır!" buyruluyor. (Ankebut, 29/68)

c. Allah yolunda Cihad

En sonuncu, Ankebut Sûresi'nin altmış dokuzuncu ayetine ulaştık. Buyuruyor ki Allah-u Teàlâ Hazretleri:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ، وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

(العنكبوت: ٦٩)

(*Ve'llezîne câhedû fînâ*) "Bizim uğrumuzda, bizim rızamızı kazanmak için hak yolda cihad edenlere gelince;

(*lenehdiyennehüm sübülenâ.*) biz onları hidayet yollarına, güzel yollara, faziletli yollara, bize getiren, kulu Allah'a erdiren yollara sokacağız, hidâyet edeceğiz. O güzel yollardan bize gelecekler, bize kavuşacaklar, Allah'ın sevgili kulu olacaklar. Bizim uğrumuzda cihad edenlere, biz yollarımızı gösteririz. Yollarımıza onları sevk ederiz, kılavuzlarız." buyuruyor. Cihad edenleri müjdeliyor Allah-u Teàlâ Hazretleri...

(*Ve inna'llàhe lemea'l-muhsinîn*) "Hiç şüphe yok ki Allah-u Teàlâ Hazretleri, muhsin kullarını severek, destekleyerek, onlarla beraberdir." (Ankebut, 29/69) buyruluyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! En son ayet-i kerimeden, cihad edenlerin Allah'ın ne kadar sevgili kulu olduğunu anladık. *Cihad* ne demektir?.. Allah yolunda, hakkın hàkim olması için, bâtılın silinmesi, yok olması, kaldırılması için, insanla İslâm arasındaki bütün engelleri kaldırmak için yapılan bütün gayretler cihaddır.

Bazan insanın kendi nefsi engel olur, nefsiyle cihad edecek... Bazan şeytan karşısına çıkar, şeytanla cihad edecek, onu def edecek... Bazan kâfir çıkar, kâfirle cihad edecek... Bazan münafık çıkar, dışı müslüman görünüşlü ama içi kâfir herifler çıkar; onlarla uğraşacak, hakkı tutacak, hayrı tutacak, güzeli tutacak, güzel şeyleri yapmağa gayret edecek.

Muhsin ne demek?.. Güzel şeyleri yapan demek... *Hüsn*, güzellik demek; *hasen* güzel demek; *ihsan*, güzel yapmak demek; *muhsin* de güzel yapan insanlar demek... Böyle yaptığı işi güzel yapan insanlarla, Allah muhakkak beraberdir.

Ama ayet-i kerimenin başına baktığımız zaman, bu her işi güzel yapan insanların da mücahidler olduğu da anlaşılıyor. Buradan Allah'ın dinini hàkim kılmak, hakkı hàkim kılmak, bâtılı yok etmek için cihad eden insanların muhsin kullar olduğu anlaşılıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizin maddeten, mânen, aklen, fikren, kavlen her yönden bütün çalışmalarını dinimizi geliştirecek, yükseltecek, müslümanlara faydalı olacak şekilde o yönlere yöneltmeyi hepimize Allah nasib etsin... Öyle olan kullarından eylesin... Her şeyi en güzel yapan muhsin kullarından eylesin...

Bizi o rızası yollarına, kendisine kavuşturan yollara sevk etsin, o yolları bizlere buldursun, o yollara bizi soksun... Kendisine kavuşanlardan, rızasına kavuşanlardan, cemâline erenlerden, cennetine girenlerden, rıdvân-ı ekberine vâsıl olanlardan eylesin cümlemizi... Sizleri, bizleri, sevdiklerimizi, anne babalarımızı, evlâtlarımızı, dostlarımızı, arkadaşlarımızı bu duàya dâhil eylesin...

İki cihanda aziz ve bahtiyar olun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

20. 02. 1998 - *Venmark* / **AVUSTRALYA**

29. MÜSLÜMAN KARDEŞİNE YARDIM ETMEK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Gününüz hayırlı olsun, ömrünüz uzun olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri sevdiği işleri yapmayı, rızasını kazanmayı nasib etsin sizlere...

a. Allah'ın Merhameti

Biliyorsunuz, insanoğlunun çok çeşitli ihtiyaçları var. Bütün mahlûkàtın, yaratıkların ihtiyaçları var. Bu ihtiyaçları alemlerin Rabbi, Rabbimiz Allah-u Teàlâ Hazretleri karşılıyor. Ekremü'l-ekremîn olduğu için, Erhamü'r-râhimîn olduğu için, merhametlilerin en merhametlisi, cömertlerin en cömerdi olduğu için, Rezzâk-ı alem olduğu için, herkese rızkını veriyor, ihtiyacını karşılıyor... *Samed* olduğu için, *Mucîbü'd-deavât*, duaları kabul edici olduğu için bütün kendisine ilticâ eden, kendisinden isteği olan kulların dualarını kabul ediyor.

İnsanlar yaşıyorlar, çeşitli mahlûklar yaşıyorlar. Hepsi Allah'ın lütfuyla; nefes alması, sağlıklı yaşaması, rızık bulması, gıda bulması hep Cenâb-ı Mevlâ'nın lütfuyla oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri dilerse bir kulunu, bir yaratığını —insan olsun, daha başka varlıklar olsun— çeşitli şekillerde türlü türlü nimetlere, sonsuz nimetlere, sayısız nimetlere mazhar edebilir. Dilediğinin ömrünü sona erdiren de o, rızkını kesen de o, hasta eden de o, sağlığı veren de o... Bunların hepsi onun kudretiyle, hikmetiyle, takdiriyle oluyor. Hepsinin sebebi var, hikmeti var, alınacak dersler var...

Allah-u Teâlâ Hazretleri, kullarının merhametli olmasını seviyor. Yâni bir kul merhametli ise, başka kullara merhamet ediyorsa, acıyorsa, şefkat gösteriyorsa, onun derdiyle ilgileniyorsa; seviyor. İkramcı olursa, mükrim olursa, ikram ederse; seviyor. Yâni Allah'ın kendisine vermiş olduğu nimetlerden, imkânlardan

başkalarına verenleri, cömert kullarını seviyor. Hattâ kazandığının bir miktarını fakirlere vermeyi, zekâtı dinimizin bir şartı eylemiş... Hattâ bu vermeyi ifade ederken, “Kulların mallarında, kazançlarında, zenginliklerinde fakirlerin hakkı vardır.” buyuruyor. Yâni zenginin bir lütfu olmaktan ziyade, fakirin bir hakkı olduğunu ifade ediyor.

Bu İslâm’ın güzel tarafı, ne kadar önemli bir nokta... Bugün dünyada insanlar o kadar maddecileşmiş, o kadar sert, katı kalpli olmuş ki; karşısındakini aldatıp, ağlatıp, kendisi rahat etmeğe bakıyor. Ama İslâm öyle değil; kişinin kendisinin hakkı olan şeyi almaktan öteye, karşı tarafa ikramda bulunmasını istiyor, tavsiye buyuruyor ve bunu dinin bir görevi, ödevlerden bir ödev, farzlardan bir farz haline getirmiş; fakire yardım etmeyi zengine bir görev olarak yüklemiş. Bunlar, bu maddeci, katı, merhametsiz dünyada İslâm’ın ne kadar büyük bir ihtiyaç olduğunu gösteren hususlar...

b. Müslümanın İhtiyacını Gidermek

Allah-u Teâlâ Hazretleri bütün kulların hacetlerini kaza eder, ihtiyaçlarını görür. Neye muhtaçsa, ihtiyacı varsa lütfeden, veren, işi gören, ihtiyacını gideren, hacetini revâ eyleyen, kaza eyleyen Allah-u Teâlâ Hazretleri’dir. Ama kulların da birbirlerine merhamet etmesini, yardımlaşmasını seviyor ve bunlara büyük sevap veriyor.

Bunlara bir misâl olsun diye, Enes RA’in Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz’den rivayet ettiği bir hadis-i şerifi okuyacağım. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[124]

مَنْ قَضٰى لِأَخِيهِ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا ، قَضَى اللّٰهُ تَعَالٰى لَهُ

[124] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.175; İbnü’l-Cevzî, *İlelü’l-Mütenâhiyye*, c.II, s.512, no:846; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.443, no:16456; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.358, no:2579; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXI, s.279, no:23509.

اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ حَاجَةً ، أَسْهَلُهَا الْمَغْفِرَةُ (خط. عن أنس)

RE. 439/3 (*Men kadà li-ahîhî hàceten min havâici'd-dünyâ, kada'llàhu teàlâ lehû isneteyni ve seb'îne hâceten, eshelühâ el-mağfireh.*) *Sadaka rasûlü'llàh, ve nataka habîbu'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Bu güzel, müjdeli hadis-i şerifin mânâ-yı münîfi, meali nedir: (*Men kadà li-ahîhî hâceten min havâici'd-dünyâ*) "Kim kardeşinin dünya ihtiyaçlarından bir ihtiyacını görürse, karşılarsa, ihtiyacı olan bir şeyi ona verirse veya muhtaç olduğu bir hususta ona destek olursa, yardımcı olursa..."

Buradaki kardeşi dediği anne baba bir kardeş değil, dindeki kardeşlik... Hattâ Hazret-i Adem'den bütün insanlar kardeş; yâni benî Adem, Hazret-i Adem'in oğulları... Oradan bir kardeşlik var. Bir de Kur'an-ı Kerim'in bizleri içine aldığı, soktuğu bir güzel başka kardeşlik var:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ (الحجرات:١٠)

(*İnneme'l-mü'minûne ihvetün*) "Bütün mü'minler, müslümanlar birbirleriyle kardeştir." (Hucurât, 49/10) buyuruyor Kur'an-ı Kerim... Onun için kardeşçe hareket etmek bir vazife oluyor ve biliyoruz ki bütün müslümanlar bizim din kardeşimizdir. Tamam.

Bir müslüman bir kardeşinin, bir başka insanın dünya ihtiyaçlarından bir ihtiyacını görürse; (*Kada'llàhu teàlâ lehû isneteyn ve seb'îne hâceten*) Allah da bu iyiliksever insanın yetmiş iki hâcetini kaza eder, yâni yetmiş iki ihtiyacını giderir. O öteki kardeşinin bir ihtiyacını giderdi diye, Allah onun yetmiş iki ihtiyacını giderir, yetmiş iki işini görür, yetmiş iki hacetini revâ eder, kaza eder.

(*Eshelühâ el-mağfireh*) "En aşağısı, en hafifi, en kolayı, en önde geleni, Allah'ın mağfireti..." Yâni önce afv ü mağfiret ediyor. "Sen kardeşine iyilik yaptın, onun işini görüverdin, ihtiyacını gideriverdin." diye sevdiği için, mağfiret ediyor. En başta geleni bu... Hemen dile kolay, söylenmesi önde geleni, (*el-mağfireh*) Allah'ın kulu mağfiret etmesi...

Mağfiret ne demek?.. Günahları örtmesi, defteri kapatması, hesabı kapatması, yapılmış bir günahı silmesi demek. Ondan dolayı hesap ve azab olmayacağına alâmet tabii... Allah bir kulunu afv ü mağfiret etti mi, demek ki günahlarını hesaba katmayacak, örtecek. Kendisi biliyor ne kusurlar işlediğini ama, ahirette onu sormayacak ve ondan dolayı cezalandırmayacak demektir. Hesabın, borcun, günahın silinmesi demek oluyor, çok güzel bir şey...

Demek ki, birincisi Allah'ın afv ü mağfiret etmesi olunca, bir tanesi bile yeterdi de, ötekiler daha daha, nice nice güzel şeyler olacak.

Şimdi ben zaman zaman —kendileri anlattıkları için veya ben gördüğüm için— arkadaşlarımın özel hayatlarını da takip edebiliyorum. Bir iyilik yapıyor, İslâmî bakımdan güzel olan bir iş yapıyor. Arkasından onun bereketi olarak işinde bir düzelme, bir gelişme, bir kâr, bir olumluluk meydana geliyor derhal... İlk başta bir sıkıntı gibi oluyor, masraf gibi oluyor, keseden bir takım şeylerin çıkması gibi, üzücü gibi oluyor ama, o imtihanın

heyecanlı tarafı... Ama ondan sonra Allah-u Teâlâ Hazretleri, “Aferin, bu işi sen iyi başardın!” diye o kulun işlerini görüyor.

Kardeşinin dünyevî bir işini gören insana bu kadar mükâfât veriyor Allah-u Teàlâ Hazretleri... Yâni kardeşinin dünyevî bir ihtiyacı var, diyelim ki borcu var. “Al sana, bende fazla para var, borcunu öde; sonra bana imkân olduğu zaman ödersin!” diyebilir. İhtiyacı böylece görülür.

Kapıya alacaklısı dayanmış, kapıyı güm güm vuruyor, sıkıştırıyor. Adam feleğini şaşırmış, kardeşi onun borcunu ödemesine yardımcı oluyor. Ya da evi yok; buyur diyor, ev veriyor. Veyahut giyimi yok; “Al şunu giy!” diyor. Veyahut çocuğunun bir sıkıntısı var, onu hallediveriyor. Veyahut işi yok; “Gel şu işte çalış, işte ben de sana şu kadar maaş vereyim!” diye bir iş ihsân ediyor.

Yâni insanın karşılaştığı ihtiyaçları sonsuzdur, misal olarak bu kadarını söyledik. Çok çeşitli şeyler olabilir, insanın başı dara gelebilir. Hattâ bazen sıcak bir günde yürürken, etrafa bakınıyor, dükkân yok, çeşme yok, vs. yok... O zaman birisi ona bir bardak soğuk bir şey ikram etse, işte o da bir ihtiyaç giderme... Veyahut affedersiniz, abdest alacak, namaz geçecek; bir kapıyı vuruyor:

“—Namazım geçecek, müsaade eder misiniz, su bulamadım.” diyor.

“—Buyur, abdest al, kıl namazı!” diyorlar.

İşte bir ihtiyacın görülmesi... Böyle yapılmasını Allah-u Teàlâ Hazretleri seviyor.

Biliyorsunuz, insanoğullarının ve yaratıkların her anı ihtiyaçtır. Her an ihtiyaç halindeyiz, her an ihtiyacımızın görülmesi lâzım!.. Oksijene ihtiyacımız var, nefese ihtiyacımız var, gıdaya ihtiyacımız var, istirahata ihtiyacımız var... Üzüldüğümüz zaman, derdimizi paylaşacak samîmî arkadaşa ihtiyacımız var, tesellîye ihtiyacımız var... Mâneviyatımız düzelsin diye bir takım kimselerin bazı şeyleri söylemesine ihtiyacımız var, bizi takviye etmesine ihtiyacımız var... Çeşit çeşit ihtiyaçlar olabiliyor.

Bu ihtiyaçları, dünyevî ve uhrevî ihtiyaçlar diye ikiye ayırabiliriz. Maddî ihtiyaçlar, mânevî ihtiyaçlar diye ayırabiliriz. Bedenî ihtiyaçlar, rûhî ihtiyaçlar diye ayırabiliriz. Kişisel ihtiyaçlar, toplumsal ihtiyaçlar diye düşünebiliriz. Çeşitli ihtiyaçlar var.

Şimdi maddî bir ihtiyacın karşılanması; bu kolay bir şey... Çünkü herkesin elinde az çok maddî bir imkân oluyor. Ötekisinin ihtiyacı olduğunu anladığı zaman verirse, işte bir ihtiyaç karşılanmış olur, kolay olur.

c. İnsanın Mânevî İhtiyacı

İnsanın maddesi, dünyası önemsizdir, mühim olan ahirettir. Çünkü dünya hayatı fânîdir, gelip geçicidir, bir ömürlüktür. Bir insanın ömrü elli-altmış, yetmiş-seksen, hadi diyelim yüz-yüz yirmi, hadi diyelim yüz elli yıllıktır. Ama ahiret çok daha mühimdir.

Onun için, en mühim ihtiyaç ahiret ihtiyacıdır, iman ihtiyacıdır. Eğer bir insan, bir kardeşinin imanını kurtaracak, onun imanında muhtaç olduğu bir mânevî desteği sağlayacak olursa, insanın mâneviyatına, ahiretine faydalı olacak bir şeyi yaparsa, tabii çok daha büyük bir ihtiyacını karşılamış olur. Artık onun sevabını kelimelerle izah etmek, ölçmek zor olur. Hadsiz hesapsız sevaplar kazanır.

Bir insanın sizin vasıtanızla imana gelmesi, dünyadan ve dünyanın içindeki her şeye sahib olmaktan daha iyidir, çeşit çeşit mallara sahib olmaktan iyidir. Peygamber SAS Efendimiz'in Hazret-i Ali Efendimiz'e buyurduğu kelimeleriyle:[125]

فَوَاللّٰهِ لَأَنْ يُهْدٰى بِكَ رَجُلٌ وَاحِدٌ ، خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ

(خ. عن سهل بن سعد)

---

[125] Buhàrî, *Sahîh*, c.VI, s.2444, no:6250; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1276, no:1655; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.77, no:3176; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.198, no:5991; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.440, no:7527; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.III, s.207, no:4699: İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.798; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXII, s.87; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.141, no:28713; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.427, no:25230.

(*Feva'llàhi leen yühdâ bike racülün vâhidün*) "Allah'a yemin olsun ki, bir adamın senin vasıtanla hidayete ermesi, (*hayrun leke min humri'n-neam*) senin için kırmızı kırmızı develere sahip olmaktan daha hayırlıdır."

Biliyorsunuz, develer ekseriyetle devetüyü rengi dediğimiz renktedir. Bazıları kırmızı oluyor. Arada nadiren beyaz develer de gördüm, Arabistan'da gezerken... O daha çarpıcı oluyor.

Kırmızı develer Arab'ın servetidir. Çölde üstüne biniyor, etini yiyor, sütünden istifade ediyor. O ağaçların, otların az olduğu diyarda en büyük nimet o... Onu öyle anlatmış Efendimiz; kırmızı kırmızı develere sahip olmaktan, insanın birisini hidayete erdirmesi daha önemli oluyor. Onun için mâneviyatı takviye edici, mânevî ihtiyaçları giderici çalışmalar daha önemli...

Radyoda çalışan kardeşlerimiz, bana müjde verdiler. Radyomuz altı senedir hizmet veriyor ve çok büyük bir alana yayın yapıyor. Bunu dinleyenler teşekkürlerini dile getirmişler. İşte namazsızlar namaz kılmaya başlamış; Allah razı olsun, Allah kabul etsin, ne mutlu... Yatalak olan bazı kardeşlerimize bizim radyomuz başucunda arkadaş olmuş, oradan teselli bulmuş. Bilgisi eksik olanlar bilgisini tamamlamış, evin başköşesini radyo için ayırmışlar... Böyle bir samîmî arkadaş gibi, radyomuz hizmet görüyor. Bu nedir?.. Bir mânevî ihtiyacın karşılanmasıdır. Bu mânevî ihtiyaç maddî ihtiyaçtan daha önemlidir.

Bir insan mânevî ihtiyacı karşılandığı zaman mutlu oluyor, tatmin oluyor, seviniyor. Yâni bu yemek yemekten, su içmekten hasıl olan muvakkat bir tatmin değil, daha uzun bir tatmin oluyor. İyi bir insan oluyor, ıslah oluyor. Islah olduğu zaman iyi işler yapıyor. Demek ki, mânevî ihtiyaçları karşılamaya önem vermeliyiz.

Şimdi ben yöneticileri düşünürüm eskiden beri... Meselâ Türkiye'nin kalkınması bahis konusu yapıldığı zaman ne yapılır?.. "Barajlar yapılsın, yollar yapılsın!" denir. Karayolları, Devlet Su İşleri vs. müesseselerde bizim kardeşlerimiz çok güzel hizmetler ettiler. Türkiye'nin barajlarının, yollarının yapılmasında bizim kardeşlerimizin —Allah razı olsun— çok hizmetleri var.

Bunlar güzel hizmetler ama, mühendislik hizmetleri, maddî hizmetler, alt yapı hizmetleri güzel ama; bunlardan daha ötedeki, daha önemli hizmetler, insanın dinini, imanını takviye edecek, Allah'ın sevgili kulu olmasına yardım edecek, güzel huylu bir kul olmasına yardımcı olacak hizmetler, eğitim hizmetleri; radyo, gazete, mecmua hizmetleri, okul hizmetleri, kurs hizmetleri... Çeşitli yaz kamplarındaki hizmetler... Bunların tabii çok büyük, çok önemli yeri var.

Şimdi Avustralya'da biz üç bin km yol kat ettik, çeşitli şehirleri gezdik. Nihayet bir şehre geldik, o şehirde emlâkçılarla konuştuk. Muazzam bir binayı gördük, eğer bize verirlerse, talip olduk. Orada bir eğitim yapma imkânı olsun diye... Eğitim yapabilirsek, buradaki kardeşlerimizin çok büyük bir ihtiyacını karşılamış olacağız.

Çünkü babalar çocuklarının halini görüyorlar, devlet de görmeli bunu!.. Çocuklar kayboluyor; hem dilini kaybediyor, hem dinini kaybediyor, hem ahlâkını kaybediyor... Esrara alışıyor, kötü alışkanlıklar ediniyor, sıhhati bozuluyor, çok fena durumlara düşüyor. Onun için, onların mânevî ihtiyaçlarını karşılayacak çalışmaların yapılması lâzım!

Yunan hükümeti, Yunanlılar Avustralya'ya göçmen olarak gönderilmeye başlanınca, derhal tedbir almış. Her on iki Yunan ailesine bir tane papaz göndermiş. On iki aile oldu mu, on üçüncüsü bir papaz... On iki daha oldu mu, ikinci bir papaz daha... Böylece onlar dînî bakımdan kendilerine bağlı olarak yetişsin diye düşünüyor ihtiyacını... Halbuki nihayet İngilizler de, mezhebleri başka türlü olsa bile hristiyanlık dininden... Ona rağmen çocukları Yunan dini üzere yetişsin diye, hemen on iki aileye bir papaz gönderiyorlar.

Demek ki çok büyük bir ihtiyaç olduğunu anlamış durumda ve kendi millî benliğini, medeniyetini, örfünü korumak için öyle tedbir alıyor.

Ben Türkiye'de iken dünyayı böyle gezmediğim zamanlar, genç yaşlarımda iken duyardım:

"—İşte İngilizler dinden soğumuşlar, uzaklaşmışlar, hristiyanlıkları zayıfmış."

İngiltere'de doktora yapan ağabeyler filân vardı, onlardan duyardık:

"—İngilizlerin çoğu ateist, yâni inançsız, tanrıyı filân kabul etmiyor, kiliseye bağlılığı filân yok..." derlerdi.

Tabii onlar hangi bilgilere dayanarak bu sözleri söylüyorlardı, bilmiyorum; belki onların da bir dayanakları vardı. Belki şöyle demek istiyorlardı:

"—Ahalinin burada kiliseye kayıtlı olması gerekiyor. Avrupa'da, Amerika'da böyle... Eğer dindarsa bir kiliseye kayıtlı olacak. Defterde ismi olacak, kilise vergisi verecek. Maaşından —%5, %7, %10... ne kadarsa, ülkesine göre değişiyor— kiliseye vergi kesilecek. Kilise onun işlerini görecek, öldüğü zaman dînî görevlerini yapacak... vs. Bazıları bu vergiyi vermemek için, 'Benim kilise ile bir ilişkim yok!' diyorlar. O bakımdan kiliseye bağlı görülmüyor."

Bir de kilisenin Yirminci Yüzyıl'da insanlara söylediği ne:

"—Hazret-i İsâ Allah'ın oğlu..."

Dînî bakımdan bu doğru değil! Hazret-i İsâ, "Ben Allah'ın oğluyum." dememiş, "Bana tapının!" dememiş. Kur'an-ı Kerim'den bunu kesin olarak biliyoruz.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَاعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ ، قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ ، إِنْ كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ، تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلاَ أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ (المائدة:١١٦)

(*Ve iz kàle'llàhu yâ îse'bne meryem*) Allah-u Teàlâ Hazretleri, Hazret-i İsâya: "Ey Meryem oğlu İsa! (*E ente kulte li'nnâsi't-tehizûnî ve ümmiye ilâheyni min dûni'llâh*) İnsanlara, 'Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı edinin!' diye sen mi dedin?" diye sorduğu zaman, o dedi ki:

(*Sübhàneke mâ yekûnü lî en ekùle mâ leyse lî bi-hakkın*) "Hâşâ! Seni tenzih ederim; hak olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. (*İn küntü kultühû fekad alimtehû*) Eğer ben bunları söyleseydim, sen zâten bilirdin. (*Ta'lemü mâ fî nefsî*) Sen benim içimdekini bilirsin, (*ve lâ a'lemü mâ fî nefsike*) halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. (*İnneke ente allâmü'l-guyûb*) Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin!"

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلاَّ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ

(المائدة:١١٧)

(*Mâ kultü lehüm illâ mâ emertenî bihî*) "Yâ Rabbi, ben senin kullarına, sen bana ne emrettiysen onu söyledim: (*Eni'budu'llàhe rabbî ve rabbeküm*) 'Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin!' dedim." (Mâide, 5/117) dediğini Kur'an-ı Kerim beyan ediyor ve Hazret-i İsâ'nın hayatında da böyle bir şey demediğini biliyoruz.

Yanlış bir inanç... Yanlış bir inanç olunca ne oluyor? İnsanlar ona bağlılıkta gevşeklik gösteriyorlar. O zaman dışardan bakan bunları dinsiz sanıyor. Meselâ biz dün emlakçıyla konuşurken sorduk:

"—Senin inancın nedir?"

"—Ben Anglikan kilisesine bağlıyım." dedi.

"—Senin dînî liderin, kilisenizin en yüksek şahsiyeti kim, kraliçe mi oluyor?" dedik.

"—Evet, sembolik olarak öyledir." dedi.

Kilisenin başkanı, bütün dünya üzerindeki bunların bağlı olduğu teşkilatın başkanı kraliçe oluyor.

Sonradan düşündüm bunu böyle duyunca; hani çok gezen çok bilir derler, doğru... Çünkü çok şeyler görüyor ve eski bildikleri ile karşılaştırıyor: Bizde hilafet vardı, padişah halife idi. Halife ne demekti?.. Rasûlüllah SAS Efendimiz'den sonra, İslâm toplumunun başında başkan olarak bulunup onu yöneten kimse... Yâni Allah'ın yerindeyim demiyor, Peygamberin yerindeyim

demiyor, onun gibi yasaklarım, emrederim demiyor. Sadece halife... İnsanlara hizmet etmek için, müslümanları yönetmek için, onların başında bulunan bir kimse... Biz bu hilafeti ilga etmişiz.

Şimdi batıda İngiltere çok imrenilen ülkelerden biri olarak görülüyor. Fransa var, İngiltere var, Almanya var, Amerika var, sanayii ileri... Bunların bir de halkı var, halkının inancı var... Şimdi siyâsî yönden en yüksek mevkide bulunan kraliçe; işte yaşamını görüyorsunuz, ailesini, gelinini, oğlunu filân görüyoruz. Hayat tarzı belli, ama kilisenin başkanı oluyor.

Onlar da onu reddetmemişler, kabul etmişler. Bunları insan düşündüğü zaman, çeşitli duygular içinde, keşke biz de o müesseseyi muhafaza etseydik de, bütün müslümanlara karşı iyi ilişkiler yönünde kullansaydık filân diye çeşitli şeyler geliyor.

Ama bütün bunları söylememizin sebebi ne?.. İngilizler dindar değil gibi bir şey düşünülüyor; evet, belki öyle ama, dindarlığı milliyetlerinin, milliyetçiliklerinin bir parçası olarak gördükleri için, kiliseye gitmese bile, ibadet yapmasa bile son derece dindarlar.

Meselâ, biz emlâkçiye sorduk:

"—Sen ibadet yapıyor musun?.."

"—Yok! Benim kızlarımdan bir tanesi gider."

"—Biz günde beş defa ibadet ederiz, siz ne yaparsınız?"

"—İşte bizim kız, haftada iki gün kiliseye gidiyor.

Ama kiliselerine o kadar önem vermişler ki... Avustralya işte iki yüz yıllık bir ülke... İkinci yüzyılını kutladılar. Yâni Avustralya'yı bulup da, burayı imar etmeye başladıkları zamandan itibaren iki yüzüncü yılını kutladılar. Kâşifler gelmişler, gemilerle buraya çıkmışlar. Buralarda Aborijin denilen yerli ahali varmış. Onların yerlerini yavaş yavaş alarak şehirler kurmuşlar. Madenleri işletmişler, yollar yapmışlar. İkinci yüzyıl netice itibariyle...

Çağdaş bir devlet ve ben çok beğeniyorum; Belediye düzenlerini, şehirciliklerini, su ihtiyaçlarını karşılamalarına bakıyorum, çalışmaları çok güzel, takdire şâyan, teşekküre şâyan, aferin demeye şâyân, alkışa şâyan...

Nihayet kısa bir zaman olmuş, çağdaş bir devlet ama, o kadar çok kilise var, o kadar çok dînî konuda imkânlar var ki... Herkese bakıyorsun, az da olsa dindarlığını yapıyor. Dindarlığına ait yaşamında emâreler var. Yaşlı kadınlara bakıyorsun, onların hayatlarına bakıyorsun; dindar... Bir bakıma, hepsi son derece dindar... Yine en gevşek olanlar, bizim Türkiye'den gelmiş, işte dinini ifâ etmeyen kimseler...

Tabii onların içinden de vardır. Her milletten vardır ama, yüzde olarak bunlar bir hesaba vurulursa, maalesef bizde dine gayret az... Dinin milliyetin bir parçası olduğu; insanın ahlâkını, mâneviyatını teşkil eden önemli bir yönü olduğunu, çok önemli bir kaynak olduğunu anlayıp ona değer vermek, Avustralya'da çok yüksek seviyede... Almanya'da da öyle... Almanya'nın bugünkü yöneticileri, devlet başkanları, Avrupa Birliği'ne doğru çekip götüren insanlar papaz... Yâni dindar insanlar.

Fransa da öyle... Bizim Rahmetli Kemal [Kuşçu] Bey, Allah rahmet eylesin, İstiklâl Harbi gazilerinden, bu Meryem Cemile'nin kitabını tercüme eden zât... O öyle söylerdi. Fransa'ya ateşe olarak gitmiş de, "Dindarlığı ben Fransa'da öğrendim." diyordu. Halbuki biz Fransa'yı artistler diyarı, çeşitli eğlencelerin, nefsânî şeylerin, içkinin, fuhşiyatın çok olduğu bir yer olarak düşünürdük. "Dindarlığı ben orada öğrendim." diye söylüyordu.

Yâni, biz Avrupa'yı iyi tanımıyoruz. Avrupa bizde yapılan uygulamalardan farklı uygulamalar yapıyor, dine çok büyük önem veriyor. Çünkü din, insanın çok önemli bir ihtiyacı...

Bir insanı insan yapan, insan-ı kâmil yapan onun mânevî duyguları, inancı... Allah'a olan bağlılığı, saygısı onu sorumluluğa getiriyor ve hayırlı bir insan haline getiriyor.

Bütün bunları döndürüp dolaştırıp niye söylüyoruz: Bir müslüman bir insanın dünyevî bir ihtiyacını karşılarsa, Allah da onun yetmiş iki ihtiyacını karşılar. En aşağı mükâfât, mağfiret olunması... Yâni Allah günahlarını afv ü mağfiret edecek, ondan sonra da yetmiş bir tane başka mükâfât verecek.

Dünyevî ihtiyacına bu kadar mükâfat olursa, en büyük ihtiyaç olan mânevîyat ihtiyacına, iman ihtiyacına yardımcı olmak, çok daha büyük mükâfatlarla taltif olunacak demektir. O halde devletçe, yöneticiler olarak, milletvekilleri olarak, meclisin sayın üyeleri olarak, mütefekkirler olarak, gazeteciler olarak, yazarlar olarak, öğretmenler olarak, profesörler olarak, aydın kişiler olarak herkesin halkımızın, insanlığın, bütün insanların mâneviyatına yardımcı olacak çalışmaları yapması lâzım!..

Tabii millî yönde, millî eğitim olarak mâneviyâtına yardım, onu dindar, inançlı bir insan olarak yetiştirmektir. Bir de insancıl bir yardım olarak, başka insanların doğru inanca girmesini sağlamak... Bu da onlara bir yardımdır. Çünkü onlar batıl, yanlış bir inanç üzere yaşayıp ölürlerse cehenneme gidecekler. Biliyoruz ki, Allah'a şirk koşarak ölen bir insan, bir din inancına, bir Allah inancına sahib olsa bile, şirk koştuğu için, Allah'a eşler, ortaklar düşündüğü için, ebediyyen cehennemde kalacak.

Yâni sırf tanrı inancı, teizm, tanrı tanırlık yetmiyor, dindarlık yetmiyor; inancın doğru olması gerekiyor, doğru bir inanca sahib olmak gerekiyor.

d. Dünyaya Açılmalıyız!

Demek ki, kendi müslüman halkımızın iyi müslüman olmasına hepimizin çalışması lâzım! Yöneticiler, kanun koyucular, üniversite hocaları, yazarlar, halkın yaygın eğitimiyle, örgün eğitimiyle ilgili mübarek, muhterem insanlar halkımız için çalışması gerektiği gibi; bütün insanlık için de, devlet politikası olarak İslâm'ı yayma çalışması içinde olmamız lâzım!

Meselâ, Malezya bir İslâm ülkesi, Pakistan bir İslâm ülkesi, Suudi Arabistan bir İslâm ülkesi... Suudi Arabistan'da, bütün dünyadaki İslâmî hareketleri desteklemek için, meşhur, gazetelere filân da intikal eden, (*Râbıtatü'l-Àlem-i İslâmî*) "İslâm alemi arasındaki bağları kuvvetlendirmeye yarayan teşkilat" diye bir teşkilat kurulmuş. Devlet buraya en mühim adamlarını, bakanlık yapmış kimseleri tayin ediyor. Diyelim ki Avustralya'da bir cami yapılacaksa; gidiyorsunuz, oraya müracaat ediyorsunuz, camiye yardım geliyor.

Biz istemedik de, meselâ duyuyoruz: Melbourn'da, Sydney'de bir cami yaptırmak isteyen Boşnaklar, Arnavutlar vs. veyahut da bizim daha önceden tanıdığımız, Suudi Arabistan'da okumuş bazı kimseler var; onlar oradaki tanıdıkları kimselere gitmişler, "İşte burada cami kuracağız..." filân demişler, paraları almışlar camileri yapmışlar.

Yâni, Suud devleti dünya üzerindeki camilerin yapılmasına destek oluyor. Bu nedir?.. Bir siyasettir sonuç itibarıyla... İmanla, ihlâsla yapılmışsa, dînî ihtiyaçların karşılanmasına yardımcı oldukları için, Allah onlara mükâfat verecek. Ama siyaseten yapmışlarsa, "Suud devleti itibarlı olsun!" filân diye dünyevî maksatlarla yapmışlarsa, o zaman iş değişiyor ama, ben hüsn-ü zan ediyorum, sevap kazanmak maksadıyla yapıldığını düşünüyorum. Muhakkak çok büyük mükâfatlar kazanıyorlar. Cami yaptırıyor netice itibarıyla insan... Bizim bunlara böyle koşturmamız lâzım, başka zengin ülkelerin koşturması lâzım!..

Şimdi burada benim tanıştığım bir kardeş var, ülkücü bir kardeş... Bıyıklarından filan biraz şekli belli oluyor. O anlattı: Haydarabat diye bir özerk bölge var Hindistan'da, onun devlet başkanına Haydarabat Nizamı diyorlar; çok zenginmiş. Hattâ

gazeteden yemek takımlarını anlatan bir yazıyı kesmiş. Resimler filân var. Tamamen altından bilmem kaç yüz parça yemek takımı... Şu kadar kıymetliymiş, bu kadar büyük servetmiş, hazineymiş... filân.

Sonra burada Brunei Sultanlığı var, Malezya Federasyonuna bağlı bir sultanlık, o camia içinde yer almış. Brunei sultanının da dünyanın en zengin insanı olduğu, çok zengin kaynaklara sahip olduğu söyleniyor.

Parası olan, başkalarının işini görecek hizmetlere bu parasını yönlendirirse, sevap kazanır. Ama keyfine zevkine harcarsa, vebal olur. Doğrusu ben o altın takımları gazetede görünce üzüldüm, yüreğim cız etti. "Yarın Allah bunun hesabını sorar!" dedim. "Bu kadar parça altın yemek takımları olacağına, o kadar cami yaptırmış olsaydı keşke dünya üzerinde..." diye düşündüm.

Tabii herkes başkasını doğru yola çekmeğe çalışıyor, bu yanlış oluyor; çünkü başkasına tesir edemiyor. Uzaktan uzağa birisine bir söz söylesen, ne olacak?.. Herkes kendisini düzeltmeğe çalışırsa, o zaman iş düzelir. Çünkü kendisine sözü geçer. Kişi kendi gönlünün sultanıdır, istediği gibi yapar.

O halde, biz ne yapmalıyız aziz ve sevgili Akra dinleyicileri?.. Biz Hazret-i Adem'den kardeşlerimiz olan tüm insanlara iyilik yapmağa çalışmalıyız, ihtiyaçlarını görmeğe çalışmalıyız. Kur'an-ı Kerim'den, İslâm'dan kardeşimiz olan müslüman kardeşlerimize, daha özel bir yakınlıkla, ilgiyle, daha çok merhamet ederek hizmet etmeğe çalışmalıyız. Meselâ, Somali'ye zaman zaman bazı yardımlar gittiğini, Diyanet teşkilatının da bu hususta çalıştığını, oralara gıda yardımı filân gönderildiğini duyuyoruz. Allah razı olsun...

Tabii gıda yardımı, tükenen bir yardımdır. Oraya gidiyor, o gıda yendi mi, biter. Köklü yardımlar yapılsa, kalkınmasına yardım yapılsa, sanayiine yardım yapılsa, o ülkelerin insanları daha çok mutlu olur. Kendi kendine yaşayacak, alnının akıyla, yardım almadan, çalışarak yaşayacak hale gelirse daha iyi olur. Böylece biz bütün insanların ama, özellikle müslüman kardeşlerimizin yardımına koşacağız. Çünkü onların ihtiyacı daha fazla...

Yâni insanın cebinde hayır yapacak parası olsa, gidip de Moda'da, Kalamış'ta, Kadıköy'de, Adalar'da, zengin muhitlerde o parayı verecek insan aramaz herhalde... Gecekondu mahallelerine gider, yoksulların arasında o parayı verecek, zekâta müstehak bir insan bulmaya çalışır. Biz de ne yapmalıyız?.. Dünya üzerinde kimler muhtaçsa, kimler yardıma ihtiyaç halindeyse, haceti çoksa, ihtiyacı çoksa, onlara yardımcı olmaya çalışmalıyız.

Ben yine dergide yazdığım sözümün bir devamı olarak, kardeşlerimi dışa dönük çalışmalara davet ediyorum: Türkiye içindeki çalışmalarını yapsınlar, Türkiye'deki halkımıza faydalı çalışmalar yapmağa yönelsinler, ama dünyaya açılsınlar. Pencerelerini, kapılarını dünyaya açsınlar. Biraz dünyayı gezsinler, dünya ülkelerini görsünler, fakir ülkeleri görsünler; oralara yatırımlar yapsınlar, oralara yardımcı olsunlar!

Bunları yapan kardeşlerimiz de var, bunların misalleri de var. Radyomuzda çalışan ilgili kardeşlerimize, onları bulup onlarla mülâkat yapmalarını da tavsiye ederim. Meselâ Türkmenistan'a giden, Özbekistan'a giden, Kırgızistan'a giden, Azerbaycan'a giden, fedâkârca oralarda yatırım yapan, kâr etmediğini bile bile oraya fabrika taşıyan kardeşlerimiz var. Bunu neden yapıyorlar?.. Orası kalkınsın diye...

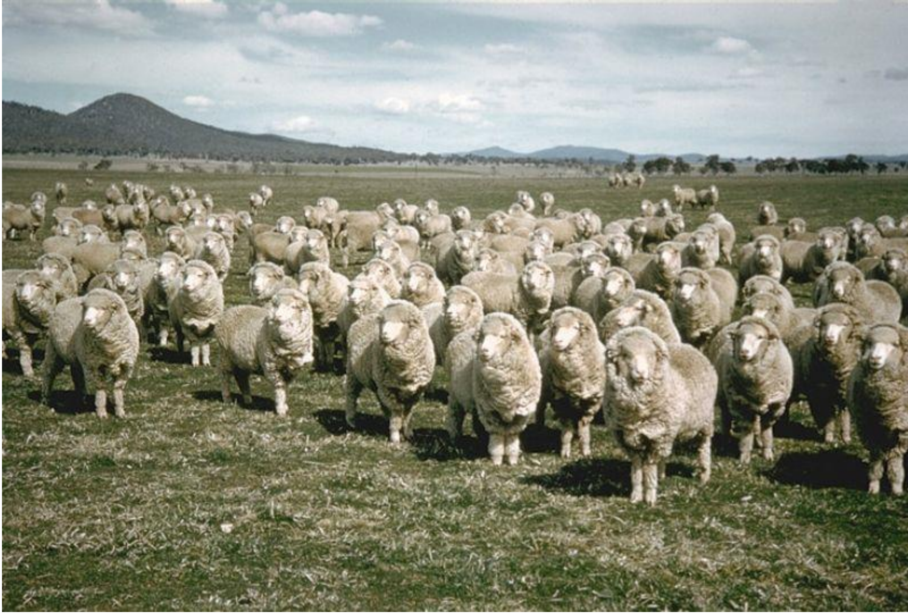
Onun gibi, başka ülkelere de böyle hayırlar yapmağa davet ederim. Bütün insanlığa, bütün İslâm alemine, bütün fakir ülkelere yardımcı olmalarını tavsiye ederim.

Şimdi biz bu Avustralya'yı gezerken, besili besili inekler görüyoruz tarlalarda... Kocaman kocaman canavar gibi koyunlar görüyoruz. Yünleri güzel, etleri güzel, bizim merinos cinsinden kırma olarak üretilmiş. Et bol, ucuz... Diyorlar ki:

"—Burada biraz kuraklık oldu da su yetmedi mi bu hayvanlara; başlarına bir kurşun sıkıyorlar, ondan sonra topluca mezarlara gömüyorlar. Hayvanlar susuz kalıyor, ölüyor diye..."

Biz de acıyoruz, bunları duyduğumuz zaman;

"—Bunları bir gemiye yükleseler, götürseler, fakir ülkelere verseler de hayır olsa..." diyoruz.

Tabii onlar yapar veya yapmaz, başka... Belki onları yapmamak icab ediyor kendilerine göre... Ticaretlerimiz aksamasın, piyasa düşmesin diye düşünüyor olabilirler.

Ama aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Biz bugünden itibaren bu hadisi hiç unutmayalım:

"—İnsan bir müslüman kardeşinin maddî bir ihtiyacını, dünyevî bir ihtiyacını karşılamak için bir hamle yapar, karşılarsa, Allah onun yetmiş iki ihtiyacını karşılar." Bunu unutmayalım!..

Kendi başımıza, başkasını ıslah etmeye çalışalım ama, önce kendimiz ıslah olmaya, kendimiz iyi insan olarak çalışmaya gayret edelim! Başka insanların ihtiyaçlarını giderecek fırsatları gözleyelim!

Türkiye'de, İstanbul'da, başka şehirlerde, gecekondu muhitlerinde, fukarâ, yoksul, mazlum, mağdur insanlara yönelelim, onlara yardımcı olalım, ihtiyaçlarını giderelim!.. Ondan sonra bizim bu hamiyetimiz, bu iyilikseverliğimiz Türkiye hudutlarının dışına taşsın! Kuzey Irak'ta kardeşlerimiz var, Çeçenistan'da kardeşlerimiz var, Somali'de, Sudan'da, Moritanya'da, Mali'de, Afrika'nın bildiğimiz bilmediğimiz

yerlerinde kardeşlerimiz var; onlara yardıma yönelelim, dışa açılalım!..

Bizim anaokulu eğitimi yapmak için yetiştirdiğimiz kızlarımız, mezuniyet gününde mezuniyet belgelerini alacakları zaman, bana bir yazı göndermişlerdi, beni çok duygulandırmıştı:

"—Hocam, anaokulu öğretmeni olarak mezun oluyoruz. Emrederseniz bundan sonra, Afrika'nın en fakir bir ülkesine bile öğretmenlik yapmağa gideriz; yeter ki emredin!" demişlerdi.

Onun için hepimiz, iyilik yapmak için fırsat kollamağa girişelim! İyiliksever, başkalarının ihtiyaçlarını gidermek için koşturan, fedâkâr, mübarek, Rabbânî, nûrânî insanlar olalım! Ömrümüzü Allah'ın rızasına uygun geçirmeğe gayret edelim!.. Rızasını kazanalım, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmak nasib olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri bizleri lütfuna erdirsin, iltifatına mazhar buyursun... Cennetiyle cemâliyle taltif eylesin... *Bi-hürmeti ismihi'l-a'zam, ve esmâihi'l-hüsnâ ve nebiyyihî muhammedini'l-mustafâ...*

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Peygamber Efendimiz'in hürmetine, cuma günü hürmetine, ism-i a'zamı hürmetine Allah bizi bu emellerimizi, arzularımızı uygulamaya muvaffak eylesin...

Hepinize en güzel duygularımı, dileklerimi, dualarımı, temennilerimi, sevgilerimi, saygılarımı arz ederim, hasretlerimi sunarım. Dualarınızı beklerim.

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

27. 02. 1998 - AVUSTRALYA

30. CAMİ VE CUMA NAMAZI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!
Cumanız mübarek olsun... Allah hepinizden razı olsun...

a. İslâm Toplum Dini

Dinimiz topluluk dinidir, toplum dinidir. Topluma çok önem verir. Tabii hepinizin duyduğu bildiği bir gerçek var ki, iman kişiseldir, insanın kendi şahsı ile ilgilidir, kalbiyle ilgilidir. İbadetler de öyle, kul ile Allah arasındadır. Fakat bir taraftan da İslâm dini topluma çok değer verir ve toplumu çok kayırır, kollar. Müslümanları topluma faideli, yararlı işler yapmaya sevk eder. Topluluğu teşvik eden, topluluğu sıhhatli, sağlıklı eden her şeye sevap koyar. Toplumu dağıtan, perişan eden, parçalayan şeyleri de yasaklar.

İslâm toplumsal tarafı çok kuvvetli olan bir din. Başka dinlerle mukayese edilemeyecek kadar üstün. Biliyorsunuz namazlar cemaatle kılındığı zaman, mahalle mescidinde yirmi beş - yirmi yedi misli sevap ama, cuma kılınan büyük mescidlerde elli misli sevap... Kırlarda, kırsal alanda bir kimse ezan okuyup, kamet getirerek kılarsa elli misli sevap... Kuds-ü Şerif'te kılınırsa, beş yüz misli sevap... Medine-i Münevvere mescidinde kılarsa, bin misli sevap... Mekke-i Mükerreme'de Mescid-i Haram'da kılarsa, yüz bin misli sevap... Böyle sevaplar var. Bunlar topluluğu teşvik eden şeyler...

Tabii bir de namazları cemaatle kılmanın ötesinde, haftada bir toplanılıyor, cuma namazı oluyor. Cuma namazının öbür namazlardan bariz bir farkı var, açık seçik bir fark... Hutbe var, hutbe de farz. Hutbenin dinlenmesi lâzım, hutbe esnasında konuşulmaması lâzım! Hutbeden önce camiye gelmek lâzım! Hutbe esnasında birisi konuşurken, ötekisi "Sus!" dese bile cuma sevabı elinden kaçıyor.

Demek ki cuma namazında ayrıca bir de hutbe, halka dinî bilgiler vermek, İslâm'ı anlatmak, güncel meseleleri, dinî meseleleri konuşmak fırsatı çok kuvvetli bir şekilde verilmiş. Çok güzel bir nizam, çok güzel bir düzenleme... Allah-u Teàlâ Hazretleri, müslümanlar her işlerini konuşa görüşe halletsinler diye ne kadar güzel nizamlar koymuş, ne kadar güzel düzenlemeleri var dinimizin...

b. Cumayı Terk Eden Kimse

Cuma çok önemli... Hatta Peygamber SAS Efendimiz hadis-i şeriflerde cumanın kılınması gerektiğini çok kuvvetle emrediyor, tavsiye buyuruyor. Bu hususta meselâ Câbir RA'dan bir hadis-i şerif; Ahmed ibn-i Hanbel, Neseî, İbn-i Mâce gibi kaynaklarda var:[126]

مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ مُتَوَالِيَاتٍ ، مِنْ غَيْرِ ضَرُورَةٍ ، طَبَعَ اللهُ

[126] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.300, no:22611; İmâm Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.111, no:246. Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.530, no:3811; Ebû Katâde RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.357, no:1126; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.332, no:14599; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.430, no:1081; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.175, no:1856; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.91, no:273; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.247, no:5781; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.102, no:3004; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.516, no:1657; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.194, no:2689; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Tirmizî, Sünen, c.II, s.327, no:460; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.440, no:1115; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.26, no:2786; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.176, no:1857; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.175, no:1600; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.II, s.176, no:975; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.366, no:917; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.172, no:5356; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.193, no:2688; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.154, no:5576; Ebü'l-Ca'd ed-Damrî RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.154, no:5579; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.102, no:2712; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.413, no:464; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.1251, no:21136; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.141, no:21729.

عَلٰى قَلْبِهِ (حم . ك. ض. عن أبي قتادة ؛ حم . ن. ه. ع. ك. ق.
ض. عن جابر)

RE. 412/12 (*Men tereke'l-cumuate selâse merrâtin mütevâliyâtin, min gayri darûratin, tabaa'llàhu alâ kalbihî.*) "Kim cuma namazını peş peşe, arka arkaya üç defa terk ederse..." Yâni bu cuma kılmamış, hemen onun arkasındaki cuma yine kılmamış, onun arkasındaki cuma yine kılmamış... "Mütevâlî olarak, peş peşe olarak, (*min gayri darûretin*) zarûret, mecburiyet, elinde olmayan sebepler, mânîler filân yok iken, eğer üç cumayı terk ederse..." Ne olur? (*Tabaa'llàhu alâ kalbihî*) "Allah onun kalbini mühürler, kapatır." Kalbi, gönlü çalışmaz, işlemez hale gelir. İnsanın iç âlemi kararır, mânevî bakımdan mühürlenir, kapatılır, çalışmaz hale gelir.

Başka bir rivâyette de buyurmuş ki:[127]

مَنْ تَرَكَ ثَلاَثَ جُمُعَاتٍ مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ ، كُتِبَ مِنَ الْمُنَافِقِينَ
(طب. قط. عن أسامة ، وفيه جابر الجعفي ضعيف)

RE. 412/11 (*Men tereke selâse cumuàtin min gayri uzrin, kütibe mine'l-münâfikîn.*) "Bir kişi üç cumayı özür olmadan terk ederse, —burada peş peşe sözü yok— münafıklardan yazılır, münafık insan olur. İyi müslüman olmak vasfını kaybetmiş olur."

Tabii insanın ömründe askerlik var, yolculuk var, hastalık var, diğer başka mânîler olabilir... Cuma kılamama durumları olabilir. Onun için birinci hadis-i şerifte mütevâliyen, yâni peş peşe üç cumayı kılmazsa dendi. İnsanın ömründe kılmadığı cumalar üçten

---

[127] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.170, no:422; Şevkànî, *Neylü'l-Evtàr*, c.III, s.272; Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.491, no:258; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.176, no:1857; Ebü'l-Ca'd ed-Damrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.729, no:21135; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.422, no:3178; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.149, no:21750.

fazla olabiliyor ama, peş peşe kılmaması bu hususta gevşek olduğunu, veyahut bu hususta inancının olmadığını, veyahut cumaya önem vermediğini gösteriyor. O çok mühim bir gösterge... O zaman kalbi mühürleniyor, münafıklar listesine yazılıyor. Allah'ın sevmediği bir kul durumuna düşüyor.

Neden?.. Çünkü İslâm toplum dini... Müslümanlar beş vakit namazını da camide kılarsa sevabı çok ama, haftada bir cuma günü muhakkak cuma namazına gelecek.

c. Cuma Namazını Yöneticinin Kıldırması

Hatta cuma namazında hutbeyi, eğer bir başka mânîsi yoksa devletin en yüksek memuru, âmiri, başkanı kıldıracak. Fıkıh kitapları bunu açıkça beyan eder. Yâni emirü'l-mü'minîn, meselâ bir beldenin valisi, bir kasabanın kaymakamı durumunda olan, bir devletin başkanı durumunda olan kimse kıldırır.

Bunu hatırlıyorum, geçtiğimiz zamanlarda Evren Paşa reisicumhur iken söylemişlerdi, o da garipsemişti: "Şuna bak, namazı ben kıldıracakmışım!" diye şaşkınlığını ifade etmişti. Ama işin doğrusu budur. Yâni çok önemli...

Devletin en yüksek şahsiyeti gelecek, camide hutbeyi okuyacak. Halk da onu dinleyecek. İslâmî meseleleri beraber birbirlerine anlatmış olacaklar ve müslümanlar böylece toplumlarını ilerletecek, geliştirecek. Bu anlaşılıyor yâni...

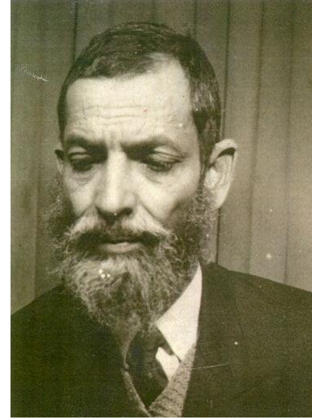
Şimdi devlet başkanları bu işlere yanaşmıyorlar. Yönetici durumunda olan yüksek kişiler yanaşmıyorlar. Memurlar tayin edilmiş, "Cuma namazını imam ve hatip filânca kıldırsın!" denmiş. Tabii bu da caiz, bunun da olması doğru. Çünkü hiç kıldıracak kimse olmasa, cemaat gelecek camiye, açıkta kalacaklar. Ağzı laf yapan, İslâm'ı bilen bir kimse olmayınca birbirlerine bakıp kalacaklar. O bakımdan birisinin tayin edilmesi doğru... Eskiden beri, ecdâdımız zamanında da bu tayin yapılmış. Ama aslında namaz tayin işi değildir, gönül işidir. Herkesin boynuna borçtur. Bunu ne kadar yüksek mevkii olan insan kıldırırsa, halka etkisi o kadar fazla olur.

Ben İslâm ülkelerini geziyorum, bazı ülkelerde bakıyorum üniversitenin profesörü camide cuma günü imamlık yapıyor.

Doçent, profesör... Birisiyle tanıştık, Peygamber Efendimiz'in sülâle-i tàhiresinden de. Evi var, köşkü var... O ülkeye gittiğimiz zaman bizi çağırıyor. Üniversitede iktisat üzerine doçent, profesörlüğü yakın... Kitaplar filân yazmış. Cuma namazını kendisinin kıldırdığını bilmiyordum. Mahallesinde kocaman bir cami var. Orada cuma namazını kıldırıp, hutbeyi okuduğunu öğrendim, sevindim. Tabii halk da karşısında her şeyi bilen, yüksek terbiyeli bir insanın konuştuğunu görünce; Arapça bir söz var:

اَلنَّاسُ عَلٰى سُلُوكِ مُلُوكِهِمْ .

(*En-nâsü alâ sülûki mülûkihim*) denmiş. Edebî üslûpla, güzel bir söz, atasözü gibi: "İnsanlar meliklerinin, âmirlerinin, başkanlarının, yöneticilerinin yolunca gider." Yöneticiler iyi olursa, onlar da onun arkasından iyi yere gider; kötü olursa, kötü yola giderler. Âmir iyi olursa, insanları iyi yola çekmenin sevabını alır.

Onun için, Peygamber Efendimiz İslâm'ı Arabistan yarımadasındaki insanlara anlattıktan sonra, çevredeki devletlere de elçiler ve mektuplar göndererek, İslâm'ı onlara da anlattı ve onları İslâm'a davet etti. Heraklius'a, Sasânî imparatoruna, Habeş imparatoruna, Mısır hakimine, Bahreyn hakimine, her tarafa elçiler göndererek, mektuplar yazarak İslâm'ı anlattı ve onları İslâm'a çağırdı. Bu mektupları Muhammed Hamidullah Bey[128] tarih kaynaklarından

---

[128] Prof. Dr. Muhammed Hamidullah (1908-2002)

1908 yılında Hindistan'ın Haydarabad şehrinde dünyaya geldi. Sekiz çocuklu bir ailenin en küçüğüydü. Ailesinden aldığı ilköğrenimin arkasından medrese öğrenimine başladı. Daru'l-Ulum Medresesi'nden sonra, Osmaniye Üniversitesi'nde hukuk tahsil etti. Devletlerarası İslam Hukuku'na ilgi duyarak Paris'e gitti. Paris Üniversitesi'nden "Peygamberimizin Savaş Mektupları" başlıklı teziyle doktor unvanını aldı. Almanya'nın Tübingen Üniversitesi'nde

çıkartarak, *el-Vesâ-ikü's-Siyâsiyye* diye neşretmiştir.

Peygamber SAS Efendimiz'in mektubunda şöyle buyurduğu naklediliyor; muhatabı olan hükümdara diyor ki:[129]

أَسْلِمْ ، تَسْلَمْ ، يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ (ن. حم. ق. عن أبي سفيان)

(*Eslim*) "Müslüman ol, (*teslem*) selâmete erersin." Hem dünyada sâlim olursun hem ahirette cennetlik olursun, selâmete erersin, ebedî saadete erersin. (*Yü'tike'llàhu ecrake merreteyni*) "Allah sevabını sana iki kat, katmerli olarak verir." Bir senin kendinin müslüman olma sevabın, bir de sana bakıp, sana tâbi olduğu için senin peşinden gelip müslüman olanların sevabı... Onları da kazanırsın.

"Devletlerarası İslam Hukuku" alanında ikinci bir doktora çalışması daha yaptı (1933).

Daha sonra çalışmalarını Paris Üniversitesi'nde sürdürdü. Bu arada Kuzey Afrika ülkelerinin kütüphanelerinde incelemeler yaptı. Hindistan'a dönerek Osmaniye Üniversitesi'nde çalışmaya başladı. Bu üniversitede devletler hukuku profesörüyken, görevle yurtdışında bulunduğu bir sırada, Haydarabad'ın Hindistan hükümeti tarafından işgal edilmesi (1948) üzerine geri dönmedi. Siyasal mülteci olarak Fransa'ya yerleşti.

Beş dilde (Arapça, Urduca, İngilizce, Fransızca ve Almanca) binden fazla makale ve onlarca kitabı bulunan Hoca'nın ismi 1950'li yıllarda uluslararası akademik çevrelerde duyulmaya başlandı. Başta Fransa, Mısır, Pakistan ve Türkiye olmak üzere birçok ülkenin üniversitelerinde dersler, konferanslar verdi. 1952'de İstanbul Üniversitesi'nde çalışmaya başladı, uzun yıllar Edebiyat Fakültesi İslâm Araştırmaları Enstitüsü ile Erzurum'da Atatürk Üniversitesi İslâmi İlimler Fakültesi'nde öğretim üyeliği yaptı. Bu sırada, birçok süreli yayında bilimsel makaleler yazdı.

Muhammed Hamidullah, 17 Aralık 2002'de ABD'nin Florida eyaletinde 96 yaşındayken vefat etti.

[129] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.8, no:6; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.262, no:2370; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.190; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.177, no:18388; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.216, no:3132; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.344, no:9724; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.311; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.268, no:6726; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.6; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.384, no:11035.

Yöneticilerin böyle kâr elde etme imkânları var. Kendileri iyi müslüman olur da, başkalarını da İslâm'a çekecek güzel bir yönetim uygularlarsa ne olur? Onların sevabını alırlar. Meselâ, bizim kardeşlerimizin yönetimde olduğu zamanlarda bazı daireleri hatırlıyorum; oralara camiler yapıldı. Memurlar uzak yerlere gidemiyorlar, belki cumayı kaçıracaklar ama, orada camiler yapıldı; hem halk istifade etti hem de orada çalışan binlerce kişi, işçi, memur, âmir namazlarını kıldılar, cumalarını kıldılar. Ne kadar güzel!..

Bizim fakültelerde de, yüksekokullarda da, benim derse gittiğim yerlerde böyle mescidler açılmıştı, hatırlıyorum. Meselâ Sakarya Mimarlık Mühendislik'te, Yükseliş Mimarlık Mühendislik'te biz dersi verirdik, aradaki teneffüste giderdik, ikindi namazımızı kılardık. Namazımızı kıldıktan sonra tekrar dönüp derse girerdik. Teneffüste bu işi halletmiş olurduk.

Evet, yakında cami olabilir ama camiye gitmek için binadan alt kata ineceksiniz, çıkacaksınız, camiye gideceksiniz, tekrar geleceksiniz, yarım saat sürer. Yâni mescid lâzım! Her

müslümanın namazını beş vakit kılması gerekiyor. Yakınında mescid olması lâzım! Onun için büyük mescidler vardı ama, onların yakınında namazgâhlar da vardı.

Kapalı çarşıda, çok sevdiğimiz ihvanımızdan esnaftan bazı hacı amcalarımız vardı, baba dostlarımız vardı. Onları hatırlıyorum: Terlikçi, patikçi, ayakkabıcı, mestçi vs. esnaf, namaz vakti oldu mu, hemen yanlarındaki namazgâha, mescide giderler, kılarlardı. Dükkânı kapatıp giderlerdi, tekrar gelip açarlardı. Bir saniye bile geçirmezlerdi. Müşteri gelse bile:

"—Namazdan sonra, lütfen o zaman gelin!" derlerdi.

Namazı tehir etmezlerdi. Yâni böyle bir insanın, yönetim imkânlarını değerlendirerek, başkalarının da ibadet etmesine sebep olması, büyük sevaplar kazandırır.

Meselâ ben hatırlıyorum: Erzurum Üniversitesi'nde o zamanın rektörü bir mescid yaptırmaya, büyük bir cami yaptırmaya başladı. Biz sonra nasib oldu, gittik orada cuma namazı filân da kıldık. Ne kadar güzel!.. Ortadoğu Üniversitesi'nde profesörler bu işe ön ayak oldular, yaptılar. Yurt dışından başka ülkeler yardımcı oldular. Bir teknik üniversitede böyle bir mescid yapılıyor, ne kadar güzel!.. Binlerce öğrenci var, onlar otobüslere binip, şehre inip, namaz kılıp gelinceye kadar yarım gün geçer. Yâni onların ibadetlerinin yapılması sağlanmış oldu. Ne kadar güzel oldu.

Bu tabii bir ihtiyaç... İnsanoğlunun ibadet ihtiyacı çok büyük bir ihtiyaç... Zaten anayasamızda da din ve vicdan hürriyeti, ibadet hürriyeti var. Onun için böyle şeylerin olması lâzım! İnsanın inancına göre yaşaması kadar tabii şey olamaz.

d. Avustralya'da İnanç Hürriyeti

Bakınız biz şimdi Avustralya'da dört bin, beş bin kilometre kara yolu yaptık. Yâni arabamıza bindik, akşam olduğu zaman güzel motellerde kalarak dört bin, beş bin kilometre yol yaptık. Muhtelif şehirlerdeki kardeşlerimizi ziyaret ettik. Muhtelif çalışmalar yaptık. Melbourn'e gittik, oraya giderken muhtelif şehirlerden geçtik. Oradan Mildura'ya geçtik, Mildura'dan çok meşhur bir şehir olan Broken Hill'e gittik. Broken Hill'in bizler

için, müslümanlar için özel bir anlamı var. Orda iki tane şehid edilmiş kişi var. Onları ziyaret ettik. Afganlıların kurmuş olduğu Avustralya'nın ilk mescidlerinden sayılan mescidi ziyaret ettik...

Bütün gezdiğimiz yerlerde, tabii bir ön düşünme yapmamız gerekiyordu; namazları nerede kılacaktık?.. Avustralya'nın çok güzel bir düzeni var. Her kasabada, her şehirde en aşağı bir tane büyük park bulunuyor. Şehir büyüdükçe tabii parkların sayısı artıyor. Şehrin girişinde veya çıkışında bir veya iki tane çok büyük park oluyor. Bu parkın içinde abdest alma yerleri, yâni tuvaletler oluyor, çimenlik oluyor, oturma yerleri oluyor, masalar, sandalyeler, gölgelikler, yemyeşil... Seyahatlerimiz esnasında hep buralarda abdestlerimizi alarak, seccadelerimizi yayarak, vakit namazları öyle kıldık.

Hatta bir kasabaya geldik. Orada namaz kılarken biraz da güneş fazlaydı, biraz gölge olsun da seyahate öyle devam edelim derken, birisi karşıdan çıktı geldi. Kıbrıslıymış, ismi Yusuf"muş. O kasabada oturan Yunanlılar görmüşler uzaktan bizi, demişler ki: "Sizinkilerden bir grup var parkta, onların yanına git!" Kıbrıslıyı göndermişler. O da geldi selâm verdi, tanıştık. Sevindirici bir şey oldu.

Yâni namazları, Avustralya'da seyahat hâlinde giderken cemaatle kılıyoruz. Tabii asıl mühim mesele cuma namazı... Yâni günlerce süren, iki hafta süren, cumaya rastlayan seyahatlerde cuma namazını nerede kılacağız?.. Avustralya'da müslümanların sayısı az. Her şehirde yok, her kasabada müslüman yok. Onun için gideceğimiz yeri şöyle ölçüyoruz. Yakınında neresinde cuma namazı kılınabilir diye...

Geçen senenin sonbaharında Amerika'yı gezdiğimiz zaman da böyle yapmıştık. Amerika'da da el-hamdü lillâh, hiç bir cumayı kaçırmadık. Cuma kılınan yerler, Amerika'da artık aşağı yukarı her şehirde oluşmuş durumda... Avustralya'da da biraz dikkat ederse insan, nerede cami var diye, bulabiliyor. Ya Pakistanlıların bir camisi oluyor, ya Lübnanlıların, ya Arnavutların, ya Boşnakların, ya Kıbrıslıların bir camisi oluyor.

Geçen cumayı anlatayım size, biraz ilginç gelebilir bizim bu durumumuz... Avustralya'nın iç karayollarından birisindeydik. Yâni müslümanların olmadığı bir mıntıkadaydık. Perşembeyi

cumaya bağlayan gece geceledik. Ertesi gün ikiye ayrıldı kafilemiz. Bir kısmı bulunduğu yerden Sydney'e dönecek. Bir kısmı da Brisban'a ulaşacak. Sydney'le Brisbane arası bin kilometre. Biz de aşağı yukarı ortalardayız:

"—Bugün cuma, cuma namazını kılmamız lâzım, ne yapalım?" dedik.

Biz Brisban'a yetişmeyi amaçladık ve Brisban'da kardeşlerimizin tutmuş olduğu çarşı içindeki bir mescidde cuma namazını kıldık. Hatta kardeşler vazifeyi bana verdiler, hutbeyi ben okudum, cuma namazını kıldık.

Öbür kardeşlerimiz ne yaptı?.. Onlar güneye doğru gideceklerdi, o civarda müslüman yok. Ne yaptılar?.. Onlar da araştırma yapmışlar. Armideyl isimli bir iç şehirde, üniversitede Malezya'dan, Endonezya'dan, Pakistan'dan gelen müslüman öğrenciler varmış. Üniversite idaresi onlara alan vermiş, bina vermiş, müstakil bir mescid yapmışlar Armideyl Üniversitesi'nde... Arkadaşlar yüz seksen kilometre uzaktaki Armideyl şehrine, o üniversite camisine gittiler ve üniversite camisinde kapıda, "Biz cuma namazına geldik!" deyince, buyur etmişler. Gittiler, orada cuma namazını kılmışlar. Çok memnun oldular, sevindiler. Biz de Brisban'a yetiştik, cumamızı kıldık, cumamızı kaçırmadık elhamdü lillâh...

Yalnız tabii güzel olan taraf, Avustralya'da istek üzerine üniversite idaresi mescid veriyor, imkân veriyor, kolaylık gösteriyor. Bunu başka üniversitelerde de duymuştum. Üniversite idaresindekiler müslüman öğrencilerden çok memnun olmuşlar. Ondan sonra da başka üniversitelerde büyük destekler sağlamışlar. Çünkü onlar uyuşturucu kullanmıyorlar, onlar kötü öğrenci değiller. Onlar hocalarının da dikkatini çekecek güzel vasıflara sahip olduğu için, memnun olmuşlar.

Hatta duydum ki Sydney'de lise, ortaokul öğrencileri kendileri için mescid istemişler. Onlara da vermişler. Okul idaresi onları çok destekliyormuş. Çünkü müslüman öğrencilerin öteki öğrencilerden daha olumlu olduğunu, verimli olduğunu, faydalı olduğunu görmüşler.

Tabii bunlar güzel şeyler. Avustralya hükümetinin yönetim anlayışını gösteriyor. Kendisi müslüman olmasa bile başkalarının inancına saygı gösteriyor. Batı bu... Biz de batılılar gibi olmak istiyoruz ya, hani batının sanayi bakımdan, medenî bakımdan daha güzel imkânları geliştirmiş olmasından dolayı onları örnek alıyoruz, bilimsel ilerlemelerinden istifade ediyoruz ve biz de onlarla yarışıyoruz. Biz de onlar gibi olalım diyoruz ya...

Ama onların bu yarışmaları, kazanmaları ve başarıları sadece bilimsel alandaki başarılarına dayanmıyor. Aynı zamanda içtimaî alanda, yâni toplumsal alandaki anlayışları da toplumun gelişmesine büyük katkıda bulunuyor, büyük faydalar sağlıyor. Onları insanları fikir bakımından, inanç bakımından serbest bırakıyorlar.

Bugün Avustralya'daki ve Amerika'yı gezdiğim zaman orada da görmüştüm, Almanya'da başka yerlerde de görmüştüm; insanların resimlerini çeksem size göndersem, televizyonlarınızda seyretseniz şaşarsınız. Meselâ sıhhate uygun diye duymuşlar, yüksek tabakadan hanımlar ayakkabılarını giymeden yalın ayak yürüyorlar, geziyorlar şap şap şap... Şehrin lüks dükkânlarının olduğu yerde, güzel yerlerde, büyük çarşılarda, büyük işyerlerinde arabası çok güzel, bilmem en pahalı araba filân ama, yalın ayak şıp şıp dolaşıyor. Burada da öyle; hanım çıplak ayaklı, bey çıplak ayaklı, çocuk çıplak ayaklı... Tabii bir şekilde herkes bunu hoş karşılıyor. Giyimini kuşamını, inancını hoş karşılıyor.

Biz burada sarığımızla, cübbemizle dolaşıyoruz, sakalımızla dolaşıyoruz. Dün milletvekili bir tanıdık bizi meclislerine çağırdı. Sydney'de meclis binasına gittik. Ben özellikle sarığımla cübbemle gittim. Meclis binasına girdik, Türkiye'den misafiriz dedik. O milletvekili bizi karşıladı. Milletvekili salonunu gösterdi. Resimleri izah etti. Tenatıh denilen kısmı gösterdi, başka yerleri gezdirdi... Ama o kıyafetimizle, yâni kimse karışmıyor, garipsemiyor, ayıplamıyor. "Avustralya'nın anlayışı herkese saygıdır." diyorlar. *Multi cultural, y*âni çeşitli medeniyetlere mensub insanlar hoş geldi, sefa geldi, buyursunlar, işte burada yaşasınlar diye bir olumlu tavır gösteriyorlar.

e. Ülkemizdeki Baskılar

Bunları nakletmek, benim için çok tatlı oluyor, sevindirici oluyor; ibret alınsın diye.. Belki dünyayı bilmeyenler, batıyı bilmeyenler, başka türlü düşünenler olabilir. Sakallıyı görünce yadırgayanlar, başörtülüyü görünce yadırgayanlar, sarıklıyı, cübbeliyi görünce yadırgayanlar... Bunların çağdışı şeyler olduğunu artık anlasın herkes diye, bu misalleri anlatıyorum.

Gazetelerden önümüze gelen haberlerden öğreniyoruz:

"—Sarık yasak!.."

Niye yasak?! Sarıkla namaz kılmak yetmiş kat daha sevap. Bırakın o sevabı alsın.

"—Başörtülü ve sakallı insan üniversiteye alınmayacak!.."

Buradaki profesörlerin, öğrencilerin hepsi sakallı... Hatta o, bilimin bir görüntüsü gibi kabul ediliyor. Profesör deyince, sakallı profesör düşünüyorlar. Üniversite öğrencisi deyince, sakallı kişi diye düşünüyorlar. Tabii onlar dinî sebeple bırakmıyor sakalı ama, yâni şöyle demiş gibi oluyor:

"—Ben o kadar çok çalışıyorum ki derslerime, bilme kendimi o kadar vermişim ki, bununla bile uğraşmıyorum."

Saçı sakalı birbirine karışmış, uzamış oluyor. Kimse de garipsemiyor. Emin olun kimisi blue-jeanle geliyor, kimisi kısa

pantolonla geliyor, kimisi sakallı geliyor... Hocalar öğrencilere saygı gösteriyor. En saygın ifade ile, beyefendi diyerek hitab ediyor öğrencisine... Tabii öğrenci de hocasına aynı saygıyı gösterme durumunda... Karşılıklı bir sevgi ve saygı, nezaket, medeniyet bunu icab ettiriyor.

Gazetelerde okuyoruz:

"—Başörtülüler ve sakallılar üniversiteye girmeyecek!"

Kimsenin böyle bir şey yapmaya hakkı yok ki!.. Eğitim hakkını çiğnemek, anayasayı çiğnemek demektir. İnancından dolayı başını örtecek. Bir müslüman kadın, başkası istedi diye başını açamaz ki!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de başını örtmeyi emretmiş:

"—Mü'min hanımlar başlarından aşağı örtülerini alsınlar, zînetlerini göstermesinler, yâni saçlarını, boyunların göstermesinler!" diye Allah'ın emri olduğu için, Pakistan'da, Suudî Arabistan'da, Mısır'da, İran'da, Suriye'de, Cezayir'de, hatta bizim devletimizde, eski tarihlerde kendi hudutlarımızda eski büyüklerimiz, büyüklerimizin anneleri, kitaplarda gördüğümüz kimseler sakallı, hanımları çarşaflı...

Yâni bu inançtan dolayı olan bir şey olduğu için, fıkıh kitaplarında yazan bir şey olduğu için; fıkıh kitaplarında yazmasa bile 20. Yüzyıl'da bir insan, "Ben böyle yapmayı uygun görüyorum!" dediği zaman, o hür olmalı, onu yapabilmeli... Yâni istediği gibi giyinebilmeli, istemediği şekilde giyinmemeli... Başkasının baskısına maruz kalmamalı... İnançla ilgili meselelerde yapılan baskılar anayasaya da aykırı oluyor, çağdaşlığa da aykırı oluyor, lâikliğe de aykırı oluyor.

Lâiklik ne demek?.. İnsanın inancında serbest olması, herkesin istediği inancına göre yaşamasının sağlandığı düzen demek. Lâik devlet ne demek?.. Milletinin fertlerinin inançlarına bir baskı yapmayıp, onları serbest bırakan devlet demek... Avrupa da böyle, Amerika da böyle, Fransa da böyle, Almanya da böyle, İsveç de böyle, İngiltere de böyle, Avustralya da böyle... Yâni her taraf kilise dolu, her taraf dindarlığını yaşayan insanlarla dolu... İsteyen gerçekten istediği şekilde dindarlığını yapıyor, dinini yaşıyor ama, başka türlü yaşayanlar da istediğine göre hareket

ediyor. Çeşitli kiliseler var, çeşitli yollar var, kendilerinin çeşitli mezhebleri var veyahut tarikatları var diyelim... Kimse kimseye müdahale etmesin diye kurulmuş bir sistem zaten bu lâiklik. İşte burada bunlar böyle...

İnşâallah Türkiye'de de herkes bunun medeniyetin icabı olduğunu anlar. Zaten kimsenin kimseyi kovmaya hakkı yok. Yâni nezaket bunu gerektirir. Bir insanı üzmek gaddarlıktır, zalimliktir. Bir insanı niçin üzüyor öteki insan?.. Karışmamalı ve üzmemeli. Üzüyorsa medenî değildir, gaddardır, zalimdir. Üzmemesi lâzım, karışmaması lâzım! Avrupa böyle, Amerika böyle ve bunun binlerce misalini resimleriyle, yazılarıyla, gazetelerdeki çeşitli haberleriyle size iletebilirim.

İşte böyle yabancı diyarda gezerken bile cumamızı terk etmeden, namazlarımızı kılarak, binlerce kilometre yapabiliyoruz ve günlerce yol alabiliyoruz, el-hamdü lillâh... Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimize sevdiği kul olmayı nasîb etsin... Gerçekleri göremeyenlere, görmeyi nasib etsin... İslâm'a gönül vermiş insanların İslâm'a sımsıkı bağlanmalarını ve imtihanları kaybetmemelerini, sıkıntıları gördük diye dinlerinden tâviz vermemelerini, böylece vefalı olduklarını görmek istiyoruz; Allah böyle güzel davranışlar nasib etsin... Yolunda dâim, ibadetine müdâvim eylesin.

Din-i mübîn-i İslâm'a ve müslümanlara en güzel şekilde hizmet etmeyi, Kur'an yolunda yürümeyi, Peygamber Efendimiz'in sünnetine uygun yaşamayı nasib eylesin...

Yabancı diyarlarda bile İslâm'ı güzelce yaşayabiliyor, giyimimizle, kuşamımızla, ibadetimizle müslümanca ömür geçirebiliyorsak, ülkemizde de daha rahat, daha güzel yaşamlara müslüman kardeşlerimiz ersinler. Hem maddeten, hem mânen ve her yönden mutlu olsunlar temennî ediyorum.

Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda cümlenizi aziz ve bahtiyar eylesin, aziz ve sevgili dinleyiciler!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

06. 03. 1998 - AVUSTRALYA

31. CEMAATE DEVAM ETMEK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri dünyanın ve ahiretin bildiğimiz, bilmediğimiz, aklımıza gelen, gelmeyen her türlü hayırlarına cümlenizi erdirsin... İki cihanda aziz olun, mutlu olun, bahtiyar olun...

Misafir olduğumuz evdeki ev sahibinin açtığı bir sayfadan karşımıza, kısmetimize gelen hadis-i şeriflerden okumak istiyorum bu cuma sohbetimde...

a. Arafe Günü Oruç Tutmak

Birinci hadis-i şerif Taberânî'de ve İbn-i Mâce'de Katâde'den; İbn-i Asâkir'de Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden rivayet edilmiş bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifte buyuruyor ki:[130]

مَنْ صَامَ يَوْمَ عَرَفَةَ ، غَفَرَ اللهُ لَهُ سَنَتَيْنِ: سَنَةً أَمَامَهُ ، وَسَنَةً خَلْفَهُ

(ه. طب. عن قتادة ؛ عبد بن حميد ، كر. عن أبي سعيد)

---

130 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.551, no:1731; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.4, no:6; Katâde ibn-i Nu'man RA'dan.

Abd ibn-i Humeyd, c.I, s.299, no:967; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIII, s.230; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Hacer, *el-Emâlî*, c.I, s.141; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.179, no:5923; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.460, no:7548; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.112, no:105; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.170, no:464; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.38, no:847; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.300, no:8259; Ebû Katâde RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.III, s.436, no:5142; *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.115, no:12086; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.467, no:22634.

RE. 426/1 (*Men sàme yevme arafete, gafara'llàhu lehû seneteyn: Seneten emâmehû, ve seneten halfehû.*) *Sadaka rasûlu'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Rasûlüllah'ın söylediklerinin hepsi hoştur, güzeldir. Allah cümlemizi onun şefaatine erdirsin... Oruçla ilgili bir hadis-i şerif. Ramazan geçti ama Ramazan'ın dışında başka oruçlar var. Bu açılan kısmet sayfasında birinci hadis-i şerif olduğu için, müjdeli olduğu için okumuş oldum.

Bu Arafe günü orucu, yâni Kurban Bayramı'ndan bir gün önceki gün... Herkesin gidip de, "Yarın keseceğimiz kurbanları alalım!" diye telâş içinde oldukları, bayram hazırlıklarının yapıldığı, evlerin temizlendiği Arafe günü var ya; işte o gün oruçlu olursa... Kurban Bayramı arafesinde... Bir de Ramazan Bayramı arafesi olabilir; o gün Ramazan'ın içi olduğu için zaten herkes oruçludur

Ne olacak Arafe gününde?.. (*Men sàme yevme arafete*) "Arafe gününde kim oruç tutarsa, (*gafara'llàhu lehû seneteyni*) Allah onun iki senesini mağfiret eder. Yâni iki senesinde işlemiş olduğu günahları bağışlar, afv ü mağfiret eyler. (*Seneten emâmehû*) Bir önündeki gelecek, yaşayacağı senenin günahlarını, bir de (*seneten halfehû*) geçmiş senesinin günahlarını bağışlar."

Gelecek senenin günahlarının affolması ne demek? Ben buradan kendi kendime bir müjde daha çıkartıyorum: Allah ömür verecek de, —Allah cümlenize hayırlı uzun ömürler versin— önündeki seneyi yaşayacak demek oluyor.

Demek ki Arafe günü oruç tutanın, bir geçen senesinin günahları affolacak, bir de gelecek senesinin günahları affolacak; iki müjde bu... Bir de bir sene daha yaşayacak demektir. Böyle bir müjde de çıkıyor bu sözün altından...

O zaman, Arafe gününde oruçlu olmayı takvimimizin kenarına işaret edelim! "Hocamızın cuma sohbetinde böyle bir sevaplı şeyden bahis geçti." diye oraya not alırsak, o gün oruçlu oluruz.

Ama hacıların Arafe orucu tutması doğru değil. Bunu duyan kardeşlerimizin bir kısmı belki hacca gidecekler. Hacda oruç tutmaya kalkmasınlar Arafe günü... "Hacda Arafe günü oruç tutmak mekruhtur." diye, mekruh olduğunu kitaplar yazıyor.

Ben bir kere denedim. Şöyle denedim: "Benim bedenim takatlidir, dayanabilirim, tahammül edebilirim sandım ve Arafe günü oruç tuttum, bu sevabı alayım diye... Zayıflar belki yapamaz ama, rahat imkânlar var. Eski devirde hac ne kadar zor oluyormuş, şimdi çadırların içindeyiz, buzlar var, buzlu meşrubat var. Her türlü kolaylıklar var; Arafat'a yürüyerek gidilmiyor, otobüslerle gidiliyor. Dinleniliyor, her türlü rahatlık var." diye oruç tutmaya kalktım. Fakat o gün neredeyse hastanelik olacaktım. Buzlarla vs. ile sıhhatimi zor koruyabildiler.

Anladım ki, hadis-i şerifte söylenen şey hacca gitmeyenler için mümkün... Hacılar için mekruh olduğu, doğru olmadığı anlaşılıyor. Hacı olmayanlar için, yâni ülkesinde kalanlar için, Arafe günü oruç tutmanın çok sevap olduğunu bu hadis-i şeriften öğrenmiş oluyoruz.

Okumak istediğim birinci hadis-i şerif bu...

b. Çarşamba, Perşembe ve Cuma Orucu

Sevgili dinleyiciler, ikinci hadis-i şerif aynı sayfadan... İbn-i Abbas RA'dan ve İbn-i Ömer RA'dan çeşitli kaynaklarca rivayet edilmiş. Hadis-i şerifin metni, mübarek sözleri şöyle:[131]

مَنْ صَامَ يَوْمَ الأَرْبِعَاءِ ، وَالْخَمِيسِ ، وَالْجُمُعَةِ ؛ ثُمَّ تَصَدَّقَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِمَا قَلَّ مِنْ مَالِهِ أَوْ كَثُرَ ، غُفِرَ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ عَمِلَهُ ، حَتَّى يَصِيرَ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ مِنَ الْخَطَايَا (طب. هب . عن ابن عمر ؛ هب. عن ابن عباس)

RE. 426/5 (*Men sàme yevme'l-erbiài ve'l-hamîsi ve'l-cümuati sümme tesaddaka yevme'l-cumuati bimâ kalle min mâlihî ev kesüra, gufire lehû küllü zenbin amilehû hattâ yasîra keyevmi veledethü ümmühû mine'l-hatàyâ*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

"Peygamber Efendimiz ne söylemişse doğrudur, güzeldir." diye tasdik ederek tamamlıyoruz hadis-i şerifimizi. Bu hadis-i şerif de çok büyük bir müjde taşıyor. Kur'a ile ev sahibinin açtığı sayfadan, size müjdeler çıkıyor sevgili dinleyiciler. İnşâallah bunları yaparız. Bu da oruçla ilgili bir hadis-i şerif. Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifinde buyuruyor ki:

(*Men sàme yevme'l-erbiài, ve'l-hamîsi, ve'l-cümuati*) "Kim çarşamba, perşembe ve cuma günü oruç tutarsa..." *El-erbià* çarşamba demek. *Erbià*, *erbaa* kelimesiyle, yâni Arapça'da dört kelimesiyle ilgili. Zâten *çâr* da Farsça'da dört demek. Yâni, anlamları düşünüldüğü zaman birbirlerine benziyor. (*Yevmü'l-erbià*) "Çarşamba günü oruç tutarsa..." *Hamîs* de *hamse*, beş

---

[131] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.347, no:13308; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.397, no:3872; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.295, no:8232; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.295, no:8231; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.921, no:24167; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.466, no:22632.

kelimesiyle ilgili. *Pençşenbe*-perşembe de Farsça'da yine beşle ilgili. Demek anlamları yine tutuyor. "Çarşamba günü, perşembe günü ve cuma günü oruç tutarsa, peş peşe..." Demek ki bu ard arda gelen üç günü oruçlu geçirirse...

(*Sümme tesaddaka yevme'l-cümuati bimâ kalle min mâlihî ev kesür*) "Malından az bir şeyle veya fazla bir miktar ile bir tasaddukta bulunursa..." Yâni cüzdanını açarsa, veyahut aynî olarak mal sahibi veya müstahsil malından, meselâ kumaş tüccarı kumaşından, buğday üreten kimse buğday çuvalından, sahip olduğu malından, mülkünden, parasından az veya çok bir miktarı cuma günü fukaraya tasadduk ederse..."

Demek ki iki şey yapacak:

1. Çarşamba, perşembe, cuma oruç tutacak.
2. Cuma günü de malından küçük veya büyük bir miktarda tasaddukta bulunacak. Yâni fakirlere sadaka verecek.

Ne olur mükâfatı?.. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: (*Gufira lehû küllü zenbin amilehû*) "İşlemiş olduğu bütün günahları affolunur. (*Hattâ yasîra keyevmi veledethü ümmühû*) Annesi onu dünyaya getirdiği zaman küçücük bir bebekti, nasıl günahları yoktu o zaman mâsum bir yavruydu. İşte annesinin kendisini dünyaya getirdiği gündeki o mâsum, günahsız hâli gibi olur. (*Mine'l-hatàyâ*) Günahlardan o kadar temizlenmiş, afv ü mağfiret olmuş olarak sonuca ulaşır."

Bu müjdeli hadis-i şerifi de unutmayalım, hatırınızda kalsın!..

Demek ki Ramazan'ın dışında zaman zaman tutulacak güzel oruçlar var, onlardan iki tanesini öğrenmiş olduk. Birisi Kurban Bayramı'nın arafesinde oruç tutmak çok sevap... Bir diğeri de şimdi okuduğumuz çarşamba, perşembe, cuma günleri oruç tutar; cuma günü de malından bir miktar, az veya çok tasadduk ederse, hatalarından günahlarından öyle bir şekilde sıyrılır, öyle afv ü mağfiret olur ki, tıpkı annesinden doğduğu gündeki gibi... O mâsum yavrunun, yavru halindeyken defter-i a'mâlinde nasıl hiç günah yoksa, bu da o şekilde günahlardan arınır." diye bildiriliyor.

Kul hatasız olmaz. Biliyorsunuz insan ne kadar gayret etse de bilerek, bilmeyerek sû-i edebde bulunabilir. Cenâb-ı Mevlâ'ya saygısında kulluğunda kusurlar olabilir. Peygamber Efendimiz'e

ümmetliğinde hatalar olabilir. Sürç-i lisân olabilir. Kızgınlığı olabilir. Allah hatalara günahlara düşürmesin ama, hatasız kul olmaz. Bu hataların birikmesinden dolayı da, insanın kalbi kararıyor. Ondan sonra kötü insan olmaya doğru gidiyor. Sonunda şeytan kandırırsa, nefsi azdırırsa cehenneme düşüp ceza bile çekebilir. Binlerce, milyonlarca sene yanabilir.

Onun için, günahlardan kurtulmak lâzım! Bir kere işlememeye çalışmak lâzım! Aziz Mahmud-u Hüdâî Efendimiz KS güzel bir ilâhisinde öyle buyuruyor:

Her dem hatâdır kârımız.

Kâr, Farsça'da iş demek. "Her nefeste işimiz hata bizim." Kârımız, ticaretten elde edilen kazanç mânâsına bile olsa, o da yakışır. O zaman da bir başka nükte olur. *Her dem hatadır kârımız*; yâni biz kulların işleri her zaman hatadır. Hatasız kul olmaz. Onun için bu hatalardan kurtulmanın çarelerini aramamız lâzım!..

Bir çareyi bu kur'a ile çıkmış sayfada gördük. Çarşamba, perşembe, cuma günü bir insan oruç tutar; cuma günü de fukaraya az veya çok sadaka verirse, günahlarından annesinden doğduğu gündeki gibi tertemiz temizlenir. Hiç hatası, günahı kalmaz. Güzel bir şey... Bunu yapın ve yapmaya çalışın aziz ve sevgili kardeşlerim!.

Biliyorsunuz bugün [konuşmanın kaydedildiği perşembe günü] Zilkàde ayının on üçündeyiz, tabii cuma günü on dördüne geçmiş oluyor. Kardeşlerimizle, hangi Arabî ayın kaçıncı günündeysek o cüzü okuyoruz. Öyle bir karar almıştık. Kur'an-ı Kerim'de on üçüncü cüzün, birinci sayfasında Yusuf AS'ın sözü var:

وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلاَّ مَا رَحِمَ رَبِّي

(يوسف:٥٣)

(*Ve mâ überriu nefsî inne'n-nefse leemmâretün bi's-sûi illâ mâ rahime rabbî*) [Ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Çünkü

Rabbimin esirgemesi olmadıkça, nefis aşırı şekilde kötülüğü emreder.] (Yusuf, 12/53) buyruluyor.

İnsanın nefsi insana çok çok kötülükler emredicidir. İnsanı kötü yollara çekmeye çalışır, kötü şeyleri tavsiye eder ve insanların çoğu da bu nefsin vesveselerine, hevâ u hevesâtına, iştihasına, şehevâtına kapılır, şeytana uyar, nefsine aldanır, dünyanın fânî lezzetlerine dalar, hatalar işleyebilir.

İşlememek daha iyi... İyi kul olup da edebli kul olup da Allah'ın sevgili kulu olup da, hiç günah işlemeden güzelce ömür geçirmek daha iyi ama, bilerek bilmeyerek yapılan hataların affı için de, böyle güzel tedbirleri uygulamalı!..

c. Cemaatle Namaz Kılmanın Mükâfâtı

Bir müjdeli hadis-i şerifi daha okumak istiyorum aynı sayfadan. Tirmizî rivayet etmiş ve sahih diye buyurmuş. Enes RA'dan... Peygamber Efendimiz bu üçüncü hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[132]

مَنْ صَلَّى لِلَّهِ أَرْبَعِينَ يومًا فِي جَمَاعَةٍ ، يُدْرِكُ التَّكْبِيرَةَ الْأُولٰى ، كُتِبَ لَهُ بَرَاءَتَانِ: بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ ، وبَرَاءَةٌ مِنَ النِّفَاقِ (ت. هب. عن أنس)

RE. 426/11 (*Men sallâ li'llâhi erbaîne yevmen fî cemâatin yüdrikü tekbîrete'l-ûlâ, kütibe lehû berâetân: Berâetün mine'n-nâr,*

---

[132] Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.7, no:241; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.61, no:2872; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.228, no:1560; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.367, no:7570; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.I, s.528, no:2019; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.228, no:1560; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.403; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIII, s.385, no:2963; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.46, no:169; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.560 No; 20253: *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.22, no:22809.

ve berâetün mine'n-nifâk) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Müjdelerle dolu bu hadis kitabı sayfasının, müjdeli bir hadis-i şerifi daha nasibinizle karşınızda. Bunları duymak da bir nasib meselesi... Çünkü herkes duymuyor. Duymayınca heves etmiyor. Heves etmeyince yapmıyor. Yapmayınca da o mükâfatları kazanamıyor. Ama siz duyuyorsunuz. Bu bir nasib, güzel bir şey... Peygamber Efendimiz buyuruyor ki bu hadis-i şerifinde:

(*Men sallâ li'llâhi erbaîne yevmen fî cemâatin*) "Kim kırk gün cemaatle namaz kılarsa, (*yüdrikü tekbîrete'l-ûlâ*) imamın namaza durduğu zaman, '*Allàhu ekber!*' diye ilk başlangıç tekbirine yetişecek şekilde... Yâni yarısında, sonunda yetişmek filân tarzında değil. Camiye biraz erken gelip de, farz namazının ilk tekbirine imamla beraber hazır bulunmak, yetişmek şartıyla, insan kırk gün cemaate devam ederse; (*kütibe lehû berâetân*) ona, böyle bir kimseye iki tane berat yazılır."

Mânevî berat, nurdan harflerle yazılmış bir sayfa düşünün, gözünüzün önüne gelsin. Sizin namınıza nurdan ilâhî bir berat yazılmış. Hani padişahtan bir ferman olsa, üstünde padişahın tuğrası olsa, kocaman kıvrılmış bir kâğıda, sarayın çavuşu getirse karşınızda beratı açsa, okusa... Böyle sahneler gözünüzün önüne getirin; bundan daha güzel bir şey...

"Allah'tan böyle bir kula iki tane berat yazılır. (*Berâetân*) İki tane berat: (*Berâetün mine'n-nâr*) Birisi cehennemden uzak olacağına, 'Bu şahıs cehenneme girmeyecektir!' diye cehennemden beraat ettiğine dair bir berat; bu bir... (*Ve berâetün mine'n-nifâk*) Bir de münafık insan olma, münafıklık sıfatından beraat yazılır. 'Bu adam münafık değildir. Bu adam halis muhlis, has, hakikî, som altın gibi güzel bir müslümandır.' mânâsına, tasdikli bir şahâdetnâme gibi bir berat kazanır."

Cemaatle namaza gitmek erkekler içindir. Hanımın evde namaz kılması daha sevaptır. Erkeğin camide namaz kılması müekked bir sünnettir. Cemaate devam etmek çok önemlidir. Peygamber Efendimiz çok tavsiye buyurmuştur. Namazın camide kılınması lâzım! Müslümanların camide olması lâzım!.. Kırk gün her namaza devam ediyor ve imama yetişiyor, geç kalmıyor. Evvelce hazırlanıyor, camiye vakitlice gidiyor ve imam farza

dururken, "*Allàhu ekber!*" dediği zaman, kişi camide hazır bulunuyor.

Başka hadis-i şerifler de var, bazılarını daha önceleri bahis konusu etmiştik. En güzeli, namaz vakti gelmeden namaz vaktini gözlemektir. Yâni, "İkindinin vakti yaklaşıyor, aman ben ikindiye hazırlanayım!.. Akşamın vakti yaklaşıyor, aman ben akşama hazırlanayım!.. Yatsı namazı olmak üzere, aman sofradan çabuk kalkayım, ağzımı çalkalayayım, abdestimi alayım, camiye yetişeyim!" diye, namaz vaktini önceden düşünüp, ezan okunmadan camiye gitmek çok sevaptır.

Ezan okunmadan camiye gitmenin büyük sevabı, mükâfatı vardır. Ezan okunduktan sonra giden insana göre, bu çok daha büyük mükâfat kazanıyor. Onu yapmaya çalışmak lâzım! Ezan okunmazdan önce camiye gitme kararını almaya çalışmalı insan... Abdestini almalı, hazırlığını yapmalı, ezan okunmadan camide bulunmalı, oraya varmış olmalı!..

Tabii iş güç sahibi insan olabilir, dükkânı olabilir, bir yerden bir yere seyahat ediyor olabilir. Bunun için de en güzel şey, dervişlik şartlarından da birisi, devamlı abdestli gezmek... Peygamber Efendimiz hep abdestli gezermiş. İhtiyacı oldukça abdest almak bir âdet ama, her zaman abdestli gezmek Peygamber Efendimiz'in âdeti... Onun için iyi bir müslüman, Peygamber Efendimiz'in âdetini yapmaya çalışmalı!..

Devamlı abdestli olursa, minarede ezan okunduğu zaman, "Nerede abdest bozacağım, nerede abdest alacağım?" diye telaşa düşmez. Onu yapacağım, bitireceğim derken de cemaati kaçırmaz. Hazır olduğu için hemen içeri girer, cemaate uyar. Bakın Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifte, ilk tekbire yetişmeyi şart koşuyor. Demek ki abdestli olmak iyidir, camiye erkenden gitmek iyidir.

Bizim Hocamız (Rh.A) zamanında ben hatırlıyorum; ezan okunurdu, Hocamız sünneti evinde kılardı. Yâni caminin imamı olduğu halde, gidip sünneti camide kılmazdı, evinde kılardı. Ev de sevap kazansın, ev de ibadethâne olsun diye...

Peygamber SAS Efendimiz, "Evlerinizi kabristan gibi, mezar gibi yapmayın; ibadetle canlandırın!" buyuruyor. Onun için, bazı sünnet namazlarını evde kılmak iyidir. Peygamber Efendimiz'in bu tavsiyelerine uygun olarak, Hocamız sünneti evde kılardı. Sonra tatlı tatlı, sevimli bir şekilde kapısından çıkardı. Müezzin camekândan onu görürdü. Hocamız camiye gelirken kàmet getirmeye başlardı. Ama bu epeyce bir vakit alırdı, yâni Hocamız acele etmezdi.

Hocamız dört mezhebe göre abdestini koruyacak tedbirini alırdı. Meselâ, hanımına cübbesini tutturmazdı. Çünkü, Şâfiîlere göre hanımının eli değerse eline veya ensesine, Şâfiîlerin şartına göre abdesti bozulacak. O şart da yerine gelsin diye, ona cübbesini tutturmazdı. Böyle güzel hazırlıkla namazı kılardı, beklerdi. Bu beklemek neden?.. İşi gücü olan, ezanı duyan insan gelsin, abdestini alsın rahatlıkla farza yetişebilsin diye. Yâni imamın biraz acele etmemesi lâzım!..

Suudî Arabistan'da seyahatlerimizde görüyoruz, bunu bir şarta bağlamışlar. Oranın diyanet teşkilâtı camilere bunu asmış: "Sabah ezanı okunduktan sonra yarım saat geçecek, öğle ezanı

okunduğu zaman yirmi dakika geçecek, akşam ezanı okunduğu zaman on dakika geçecek, farza öyle durulacak!" diye rakamlar konulmuş. O kadar bekliyor, yâni imam hemen gelip namaza duramıyor. Gelenler de, "İmam hemen kalksın, namaz kıldırsın!" diyemiyor. Çünkü öyle emir gelmiş yukardan.

Bu beklemek de iyi oluyor. İnsan ezanı duyunca kalkıyor, abdestini alıyor, camiye geliyor, sünneti kılıyor. Farzı kılmaya da epeyce bekliyor. O arada da hemen Kur'an-ı Kerim alıp ezberini kuvvetlendiriyor. Bir miktar Kur'an okuyor, tesbih çekiyor, yâni sevap kazanıyor... Camide farz namaz kılınacak diye camide bekleyen insan, namazdaymış gibi sevap kazanmaya başlar. Hani bir taksiye bindiğiniz zaman nasıl taksimetresi, fiyat aleti çalışmaya başlıyor da, ne kadar borçlandığınızı, ne kadar ödemeniz gerektiğini yazıyorsa; onun gibi camiye giren, camide duran insan da sevap kazanıyor. Beklemek iyi.

Ben bazı semtlerde de oturdum. Ezanı okuduktan sonra hızlı bir şekilde sünnet kılınıyor, hemen farza duruluyor. Ezanı duyup camiye gelen insan, ya son rekâta yetişiyor, veyahut cemaati kaçırmış oluyor. O kadar acele iyi olmuyor. İmamların ezan okunduktan sonra, "Bu ezanı duyan bir insan kalktı, evinden geldi, abdest aldı ve benim arkamdan yetişebilir mi bu arada?" diye, biraz serbest tutması iyi olur. Böylece mübarek cemaat kardeşler sevabı kaçırmazlar.

Erkeklerin camiye gitmesi iyi ama, kadınların evinde kılması daha iyi... Kadın evinin bir köşesini mescid edinirse, orada namaz kılarsa, iyi olur. Öyle olmazsa bile kimisinin evi büyük olur, kimisinin küçük olur. Allah hepinize geniş evler nasib etsin... Kendinizin güzel evleri olsun diye temenni edelim bu arada...

Çok sevdiğimiz, hürmet ettiğimiz bir ablamız var. "Bakın, bunlarla ziyareti kesmeyin!" diye Hocamızın bize emaneti... Çok hürmet ettiğimiz, cici hanımefendi abla. Evinde güzel mescidi, yâni namaz odası vardı. Bizi çağırdığında gördük. Hanımefendi mescid edinmiş kendisine, orada namaz kılıyor. Ne kadar tatlı, çok sevimli görmüştük, hoşumuza gitmişti bizim...

d. Yatsı ve Sabahı Camide Kılmak

Erkeğin camide namaz kılması lâzım ama, sünneti evinde kılsın! İmamın ilk tekbirine yetişmesi lâzım! Özellikle yatsı ve sabah namazlarına münafıklar gelemezlermiş, Peygamber Efendimiz öyle buyuruyor:[133]

آيَةٌ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُنَافِقِينَ، شُهُودُ الْعِشَاءِ وَالصُّبْحِ، لاَ يَسْتَطِيعُونَهُمَا

(ض. هب. عن سعيد بين المسيب)

RE. 5/6 (*Âyetün beynenâ ve beyne'l-münâfikîn, şühûdü'l-ışâi ve's-subh, lâ yestetîùnehümâ.*) "Bizimle münafıkların arasını ayırıcı bir alâmet, yatsı ve sabah vakti cemaatte hazır bulunmaktır. Münafıklar bu yatsı ve sabah namazlarına gelmeye üşenirler, güç yetiremezler, gelemezler!" buyuruyor.

O zaman, biz münafık olmadığımıza göre, müslümanın münafık olmaması gerektiğine göre, bu hadis-i şerifi duyunca ne yapmak lâzım?.. Yatsı ve sabah namazlarında mutlaka camide olmaya çalışmak lâzım!.. Memur da gelebilir, patron da gelebilir, iş sahibi, iş adamı da gelebilir, tezgâhtar da gelebilir, öğrenci de gelebilir... Çünkü yatsı ve sabah namazlarının vakitlerinde durum müsait oluyor. Hiç olmazsa o namazları kaçırmamalı!.. Tabii ötekileri de kaçırmamak iyi.

Bu hadis-i şerife göre, ilk "*Allàhu ekber!*" demeyi kaçırmamak şartıyla, bir insan kırk gün namaz kılarsa... Beş kere kırk kaç eder? İki yüz vakit peş peşe namaz... Bu kadar namazı camide cemaatle kılmaya muvaffak olursa bir insan, iki tane şahâdetnâme alacak, iki tane berat kazanmış olacak:

Birisi, cehennemden azatlık beratı; "Sen cehennemlik değilsin, cehenneme girmeyeceksin; bu senin kurtuluş belgendir." diye kendisine bir belge, cehennemden kurtuluş belgesi...

---

[133] İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.130, no:292; Saîd ibn-i Müseyyeb Rh.A'ten.

İmam Şâfiî, *Müsnedü'ş-Şâfiî*, c.I, s.52, no:214; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.59, no:4732; Abdurrahman ibn-i Harmele Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.296, no:844; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.54, no:62 ve c.XI, s.161, no:10475.

Bir tanesi de münafıklıktan kurtuluş belgesi; "Sen münafık bir kul değilsin, sen has bir müslümansın, iyi bir müslümansın, al bu senin medâr-ı iftiharındır." diye böyle bir şahâdetnâme gibi bir şey verilir diyor Peygamber Efendimiz. Mânevî bir şey tabii bu... Ne kadar güzel!..

Demek ki aziz ve muhterem kardeşlerim, cemaate devam etmeye çalışmalıyız, yâni cemaati kaçırmamağa çalışmalıyız. Bir kere namazı kaçırmamaya çalışmak lâzım! Çünkü namaz dinin direğidir. Her müslümanın, yâni "Ben müslümanım el-hamdü lillâh!" diyen,

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) diyen bir müslümanın ilk görevi nedir?.. Namaz...

Peygamber Efendimiz bazı sevdiği kimseleri vazifeli olarak bazı ülkelere gönderirken; Yemen'e, Bahreyn'e, civardaki ülkelere gönderirken, ora ahalisine nasıl davranması gerektiğini onlara tavsiye buyururdu:

"—Bakın, gittiğiniz yerde ilk önce insanları Allah'ın bir olduğunu tasdik etmeye, inanmaya davet edin!.. Onu kabul ederlerse, benim Allah'ın peygamberi olduğumu söyleyin!.. Onu kabul ederlerse, ondan sonra onlara namaz kılmayı emredin! Onu kabul ederlerse, Ramazanda oruç tutmayı emredin, zekât vermeyi emredin!.." diye Efendimiz'in tavsiyesi var. Yâni, her müslümanın namazı kılması gerekli!..

Diyorlar ki:

"—Ben müslümanım el-hamdü lillâh! Allah affetsin kusurlarımızı, namazlarımızı kılamıyoruz."

Doğru, müslümanım diyen bir insan müslüman olur ama, namaz kılmamak çok büyük suç...

e. Namaz Kılmamanın Cezası

Bu çok büyük suçu, bir hadis-i şerifle size anlatayım. Yâni, "Alışmamışız, ne yapalım? Annemiz, babamız bize küçükten bunu böyle alıştırmamış, istiyorum ama hatamı biliyorum ama, kılamıyorum!" diyen kardeşlerim gayrete gelsin diye, *Riyâzü's-Sàlihîn*'den konuyla ilgili bir hadis-i şerifi, bu hadis-i şerifin açıklamasına sokmuş olayım:

Peygamber SAS Efendimiz, Cebrâil AS ile o mânevî âlemlerde gezerken, bir adamın başına azab meleklerinin çok büyük bir kaya vurduklarını görüyor. Bu kaya onun başını parça parça parçalıyor, eziyor, kemikleri etleri dağılıyor. Koca bir kaya vurulduğu için, adamın kafası darmadağın oluyor. Dağılıyor ama, ahiret alemi olduğundan Allah'ın kudretiyle o etler, o kemikler tekrar adamın başına geliyor, adamın başı tekrar eskisi gibi oluyor. Tekrar vuruyorlar, tekrar dağılıyor, tekrar bir araya geliyor...

Neden böyle olur?.. Ayet-i kerimelerde Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyuruyor:

كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُوداً غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ

(النساء: ٥٦)

(*Küllemâ nadıcet cülûdühüm beddelnâhüm cülûden gayrehâ li-yezûku'l-azâb*) "Cehennemde ateşler içinde kötü insanlar azab görürken, derileri yanacak. Derileri yandığı zaman, Allah yeni bir deri halk edecek, derileri yenilenecek, yeniden yanacak. Neden?.. (*Li-yezûku'l-azâb*) Cehennemin azabını daimâ tatsınlar diye." (Nisâ, 4/56)

Bu kafasına vurulan insanın da kafası parçalanıyor, ölmüyor.

لاَ يُقْضٰى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا (فاطر: ٣٦)

(*Lâ yukdà aleyhim feyemûtû*) "Cehennemde azab görenler de keşke ölseler kurtulacaklar ama, ölmek yok ki ölüp de kurtulsunlar. (*Ve lâ yuhaffefü anhüm min azâbihâ*) Azabları da hafiflemez." (Fâtır, 35/36)

Ahiret azabının şekli bu. Dünyada bir insan öldürücü bir darbe yese ölür, kurtulur. Cellat ensesine balta vursa, kafası kopar, kurtulur. Asılsa kurtulur, kurşun isabet etse kurtulur... Ama ahirette öyle değil; azab tekrar tekrar çekilsin diye deri tazeleniyor, yine yanıyor; baş parçalanıyor, eski haline geliyor, yine parçalanıyor. Yâni Allah mâneviyat âleminde Peygamber Efendimiz'e bunu böyle göstermiş.

O da sormuş:

"—Yâ Cebrâil kardeşim, bu adamın bu azabı görmesinin sebebi ne?.."

Cebrâil AS diyor ki:

"—Yâ Rasûlallah! Bu adam müslümandı ama, namazı kılmıyordu. Namazı kılmadığı için bu şekilde azablandırılıyor. Yâni, sen bu kafayla mı hem namazın farz olduğunu bildin, hem de kılmadın?.. Niye iradeni kullanmadın, niye azimli müslüman olmadın?.. Niye tutarlı müslüman olmadın, niye Allah'ın emirlerini yerine getirmedin?.." diye böyle azab göreceğini söylüyor.

İnsan Allah'ın emirlerini dinlemezse, çeşitli şekillerde azab görür. Meselâ size bir kaç defa söylediğim bir hadis-i şerifi yine hatırlatayım:[134]

Bir müslüman ölüyor, kabre konuluyor, gömüyorlar. Kabre konulur konulmaz azab melekleri bunun kafasına ateşten bir gürz, topuz vuruyorlar. Kafası parça parça yaralanıyor, mezarın içi ateş doluyor ve feryada başlıyor.

Diyor ki:

"—Ben müslümanım, niye bana böyle azab ediyorsunuz? Yapmayın, etmeyin!.."

Diyorlar ki:

"—Evet sen dünyadayken müslümandın. Tamam ama, sen hayatta iken müşrikler, kâfirler bir yerde müslüman kardeşine ezâ ediyorlardı. Sen onun yanından geçtin. Bu gözlerinle gördün,

---

[134] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.443, no:13610; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.21, no:43758; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.92, no:967; RE. 21/7.

bu kafanla anladın vaziyeti; ama onun yardımına koşmadın! Kabirdeki sana yaptığımız bu azab, onun cezasıdır.” diyorlar.

Demek ki insan, çevresinde yapılan kötülükleri engellemek için çalışacak. Çalışmazsa, kabirden başlıyor azab... Kabir azabı haktır. Daha ahirete gitmeden, kabre konulur konulmaz o başlıyor.

“—Kabirde azab olur mu?..”

“—Olur.”

“—Ölen insana azab olur mu?..”

“—Olur.”

Çünkü Peygamber Efendimiz, “Siz anlamazsınız ama olur, diyor. Siz duymazsınız ama ben duyuyorum.” diyor, bildiriyor. Manevî bakımdan azab olur. Onun için kayıtsız kalmaması lâzım, Allah’ın emirlerini duyunca yapması lâzım! Bir kötülüğü görünce engellemesi lâzım! Yâni emr-i ma’ruf, nehy-i münker yapacak, ibadet ve tàat üzere olacak, Allah’ın emirlerini tutacak, isyan etmeyecek, günahlardan kaçınacak!.. Vazifesini yapmazsa, ceza olur. Kötülüğü işlerse, ceza olur. Hepsi göz önünde bulundurulmalı!...

Onun için herkesin önce namazı kılması lâzım!

“—Evinde kılsa olur mu?..”

Olur tabii. Evinde namaz kıldı mı, namaz vazifesini yapmış olur. Amma camide kılarsa; eğer mahalle mescidinde kılarsa, cuma kılınmayan bir namazgâhta kılarsa, yirmi yedi kat sevap alır. Cuma namazı kılınan bir yerde kılarsa, elli kat sevap alır. Sevap fazlalaşıyor. Onun için camide kılmaya çalışması lâzım!..

“—Acaba Rabbimiz niye bize cemaatle namaz kılmayı tavsiye buyurmuş. Peygamber Efendimiz niye tavsiye buyurmuş? Niye müslümanlar topluca camide namaz kılıyorlar?..”

Toplum düzenini orada konuşsunlar, toplumun düzenini sağlasınlar. Birbirleriyle görüşsünler, birbirlerini sevsinler, çevrelerinin meselelerini, ülkelerinin meselelerini konuşsunlar, istişare yapsınlar, anlaşsınlar diye...

Bizim dinimiz çok güzel usüller koymuş. Şimdi yurt dışında geziyorum, bakıyorum; bizim dinimizin koyduğu güzel usülleri, usül olarak bu adamlar, yâni müslüman olmayanlar bizden daha güzel uyguluyor. İslâm ülkelerine geliyorum; İslâm ülkelerindeki ahali İslâmî emirleri uygulamıyor. Hayret edilecek bir şey, üzülecek bir şey!..

Meselâ bizim Türkiye’de, üniversitelerde başörtülü kızlara zorluk çıkartılıyor. Avustralya’da kolaylık gösteriliyor, cami açılıyor. Yâni Avustralya hükümeti, üniversite idaresi cami açıyor, liselerde mescid yeri veriyorlar, böyle talebeleri seviyorlar ve destekliyorlar. Çünkü dindar talebe terbiyeli oluyor, çalışkan oluyor, esrarkeş olmuyor, uyuşturucu kullanmıyor, asî olmuyor diye görüyorlar, takdir ediyorlar. Okul idareleri bizim kardeşlerimizin terbiyeli evlâtlarını çok seviyor.

İslâm ülkelerinde İslâm ahlâkı yok, İslâmî yönetim yok, merhamet yok, düzen yok, çalışma yok... Ama gayrimüslim denilen ülkelerde Allah’ın ve Peygamber Efendimiz’in bizlere tavsiye ettiği güzel şeylerin çoğunun uygulanmakta olduğunu görüyoruz; merhamet, yardımlaşma, çalışma, dürüstlük vs...

Bunlar müslümanların vasıfları, her yerde olması lâzım! Bunların da konuşula konuşula düzeltilmesi gerekiyor. Toplum canlıdır, toplumun meseleleri her an değişir. Her an onların görüşülmesi lâzım! Canlı toplumlar, canlı insan grupları

tarafından meydana getirilir. Toplum faaliyetlerine katılmayan bir müslüman, iyi bir müslüman değildir. Vazifesini yapmayan bir insan demektir.

Bu nasıl sağlanacak?.. Belli zamanlarda toplanmakla sağlanacak. İslâm dini böyle belli zamanlarda toplanmayı vazife olarak vermiş. Bir müslüman günde beş defa mahallesinin ibadetgâhında, camisinde, mescidinde; haftada bir de beldenin büyük bir yerinde toplanıyor, cuma namazı oluyor. Senede bir defa da hacda dünya müslümanları toplanıyorlar. Bakın dinimiz ne güzel içtimaî, toplumsal nizamlar koymuş. Bunlar işletilse, İslâm ülkeleri gül gibi olacak.

Merhameti emretmiş, tasadduk etmeyi emretmiş, sadaka vermeyi, hayır yapmayı emretmiş. Bunlar olsa, ne Somali'de aç müslüman kalacak, ne Afrika'da aç müslüman kalacak, ne Irak'ta, Çeçenistan'da aç müslüman kalacak... Eğer yardımlaşma olsa müslümanlar arasında kardeşlik bağları, toplumsal bağlar kuvvetli olsa, ne Kosova'da bu zulüm olacak, ne Kafkasya'da olacak, ne Saraybosna'da olacak...

Demek ki, hepimizin dinine dönmeye gayret etmesi lâzım! İyi müslüman olmaya çalışması lâzım! Bu müjdeli sayfadaki bu müjdeli hadis-i şeriflerden; tabii bunların kimisi oruca dair, kimisi namaza dair, ibadetlerle ilgili hadislerdi ama, sonunda çok toplumsal dersler çıkıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize, toplumsal kusurlarımızı düzeltmemizi nasib etsin... Topluma karşı görevlerimizi güzel yapmamızı nasib etsin... Kişisel, ferdî, şahsî kusurlarımızı düzeltmemizi nasib etsin... İnsan-ı kâmil olmamızı nasib etsin... Sevdiği huylarla huylandırsın, sevdiği yollarda yürütsün, sevdiği amelleri işletsin... Rızasını kazandırsın... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varıp, cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı nasib eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Size Avustralya'dan gönül dolusu, kucak dolusu sevgiler, selâmlar, hürmetler, dualar, temenniler...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

13. 03. 1998 - AVUSTRALYA

32. CENNET EHLİNİN HALLERİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Avustralya'dan, hac hazırlıkları arasında size cuma konuşmasını yapıyorum. Allah hepinizden razı olsun... Hepinize dünyanın ve ahiretin mutluluklarını dilerim. Cenâb-ı Mevlâ gönlünüzde ne gibi muratlarınız varsa, —herkesin kişisel, özel istekleri vardır muhakkak— güzel isteklerinize Allah erdirsin. İki cihanda aziz ve bahtiyar olun.

Eğer uzun olmazsa, üç tane hadis-i şerif okumak istiyorum. Bunlar müjdeli hadis-i şerifler olarak cennetlikleri, cennet ehlinin hallerini anlatan hadis-i şerifler olacak.

a. Cennet ve Cehennem Haktır

Biliyorsunuz, cennet ve cehennem haktır. (*El-cennetü hakkun ve'n-nâru hakkun*) Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teàlâ Hazretleri bu ikisinin hak olduğunu açıkça beyan ediyor. Cennetin hallerini, durumlarını, güzelliklerini anlatan ayet-i kerimeler çok... Peygamber SAS Efendimiz'in de hadis-i şeriflerinde cennetle ilgili bilgiler çok.

Bunları niçin söylüyorum: Bazı insanlar doğrudan doğruya ahireti inkâr ederler, kâfir olurlar. Bazıları da dolaylı yoldan inkâr ediyorlar, onlar da çok büyük hataya düşüyorlar. Ben bir şey demek istemiyorum ama, düzelmelerini dilerim:

"—Cennet de cehennem de bu dünyada..." diyorlar.

Yâni ahirette başka bir şey yokmuş filân mânâsına, sanki öldükten sonra dirilmek yok gibi düşünüyorlar.

"—İnsan burada mutlu yaşarsa, cennette gibi olur; mutsuz yaşarsa cehennemde gibi olur." diyorlar.

Tabii bu da bir çeşit inkâr oluyor, kâfirlik oluyor, ahirete inanmamak oluyor.

Ahiret vardır, (*Ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti hakkun*) öldükten sonra dirilmek haktır, muhakkak olacaktır. Orada mahkeme-i kübrâ olacak ve insanlar mahkeme-i kübrâda muhakeme edildikten

sonra, yâni yargılandıktan sonra, iyi insanlar cennete girecekler. Cennet haktır, olacaktır. Kötü insanlar da cezalarını çekmek için cehenneme gidecekler.

Cehenneme gidecek insanlar kimlerdir?.. Mü'minler cennete gidecek. Allah'ın has, sàlih, àbid, zâhid, güzel kulları, peygamberler, ashab-ı kirâmın tanıdığımız mübarek kişileri, tanıdığımız, sevgiyle andığımız büyük zatlar, iyi insanlar cennete girecek. Mü'min olup da günah işleyenler ise, onlar cezalarını çekecek kadar cehennemde yanacaklar.

İnsan mü'min olur; yâni "Ben Allah'a inanıyorum, ben Peygambere inanıyorum, ben Kur'an-ı Kerim'e inanıyorum, ben müslümanım el-hamdü lillâh!" derse, o insan mutlaka cennete girecek:[135]

---

[135] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.411, no:19704; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.$)&, no:3372; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.392, no:169; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.60, no:444; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.172; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.VI, s.497, no:1933; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.205, no:2932: Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.214, no:2113; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.493, no:3369; Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.447, no:1773; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, no:448; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.49, no:82; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.9, no:3899, 3941; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.140, no:1166; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.238, no:778; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.91, no:6222; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.10, s.397; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.304, no:2131; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.21, no:1619; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.364, no:151; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.279, no:7638; Ebû Talha el-Ensàrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.48, no:6348; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.328, no:2124; Seleme ibn-i Nuaym el-Eşcaî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.197, no:5074; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.56, no:1235; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.313, no:790; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.46, no:2426; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.354, no:207; İbn-i Abdilber, *el-İstîàb*, c.I, s.541; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.65, no:2174; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVI, s.290, no:8597; Ebû Şeybe el-Hudrî RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.9, no:3899; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.191, no:445; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.63, no:6455; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVI, s.436; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

مَنْ قَالَ لاَ إِلَهَ إلاَّ اللَّهُ ، دَخَلَ الْجَنَّةَ (حم . عن أبي موسي ؛
حب. ط. حل. عن أبي ذر ؛ طس. عن أبي الدرداء ؛ طب.
ع. خط. عن معاذ ؛ طس. ع. حل. عن أبي هريرة)

(*Men kàle lâ ilâhe illa'llàh, dehale'l-cenneh*) [Kim *Lâ ilâhe illa'llàh* derse, cennete girecektir.] buyrulmuştur.

Cennete girecek ama, cennete girişin iki şekli var:

1. Doğrudan doğruya bi-gayri hisâb; veyahut hesaptan sonra bi-gayri azâb, azaba uğramadan cennete gitmek...

En güzeli hesap bile sorulmadan doğrudan doğruya cennete gitmek... Onun altındaki güzel olan şey, hesabı görülüp de hasenatı seyyiatından fazla olduğu için cenneti hak edip, cehenneme düşmeden cennete gitmek.

2. Mü'minlerin bir kısmı da günahkâr olduğu için; meselâ, namaz kılmadığı için günaha giriyor; meselâ, faiz yediği için günaha giriyor; meselâ, yalan söylediği için günaha giriyor. Hayatın çeşitli olayları var. İnsanlar müslüman oldukları halde, mü'min oldukları halde buralarda Allah'ın istediğine uygun hareket etmeyi bazan başaramıyorlar.

Ben öylelerini tanıyorum, meslekten, çalıştığım yerlerden, üniversiteden dostlarım, mert insanlar vardı. Diyorlardı ki meselâ; "Ben mü'minim hocam, sizi seviyorum, İslâm'ı seviyorum; ama işte alışamamışız, ibadetlerimizi yapamıyoruz; namazımızı, niyazımızı ihmal ediyoruz. Bu bizim kusurumuz. Kusur olduğunu da biliyoruz." diyorlardı.

Kusur olduğunu bilmek de bir fazilettir ama, kusuru terk etmek lâzım, kusura devam etmemek, yapmamak lâzım!.. Çeşitli insanlar böyle kusurlar işledikleri için, tabii cezayı çekecekler.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.83; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.61, no:208, 1425, 1779; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.172, no:23234, 23242-23145, 41734.

İnsan bir seyr ü sefer [trafik] suçu işlese, arabasını kullanırken büyük bir yanlışlık yapsa, polis çevirse, elbette cezayı yazar; o cezayı ödeyecek. Müslümanlardan hatalı olanlar cezasını çekecek, ondan sonra cennete girecekler.

Mü'min olmayanlar doğrudan doğruya cehenneme gidecekler. Bu devirde bir insan "*Lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh*" dememişse cehenneme gidecek. Çünkü devir Peygamber Efendimiz'in çağı, devri... Peygamber Efendimiz peygamber olduktan sonra, artık Allah'ın evvelce göndermiş olduğu peygamberlere tâbî olan insanların da, en son gönderdiği peygambere uyması lâzım!.. Devir devr-i Muhammedî oluyor. Peygamber Efendimiz peygamber olduktan sonra dînî devre değişiyor, Peygamber Efendimiz'in, Hazret-i Muhammed-i Mustafâ'nın devresi başlıyor.

"—Peki Mûsâ AS'a inananlar ne olacak?.."

Peygamber Efendimiz'e inanacaklar. Mûsâ AS gelse, Peygamber Efendimiz'e tâbî olacak. "Hazret-i İsâ AS gelecek, inecek, Peygamber Efendimiz'e tâbî olacak, Peygamber Efendimiz'in ümmetinden olacak." diye rivayetler var.

O halde Hazret-i İsâ'ya tâbî İsevîler de, Hazret-i Mûsâ'ya tâbî Mûsevîler de, yâni yahudiler de, ne yapmaları lâzım?.. Allah'ın kitap ehli kulları oldukları için, kendilerine peygamber gönderilmiş, kitap gönderilmiş kulları olarak, en son habere, en son peygambere tâbî olmaları lâzım!..

Eğer bir insan Allah'a inanıyor, ama Peygamber Efendimiz'e tâbî olmuyorsa, onların da mü'min olmadığı Kur'an-ı Kerim'de ifade ediliyor. Kesin ayet-i kerimeler var:

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ (المائدة:٧٢)

(*Lekad kefere'llezîne kàlû inna'llàhe hüve'l-mesîhü'bnü meryem*) "Hazret-i Meryem'in oğlu Hazret-i İsâ'yı tanrı sananlar kâfir oldular." (Mâide, 5/72)

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلاَثَةٍ (المائدة:٧٣)

(*Lekad kefere'llezîne kàlû inna'llàhe sâlisü selâseh*) "Allah üçün biridir gibi teslis inancını kabul edenler kâfir oldular." (Mâide, 5/73) diye bildiriliyor. Maalesef, böyle düşünenler de doğru inancı bulamadıkları için, hem de cehenneme girip, orada ebediyyen kalacaklar.

Niçin?.. Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri bildiriyor ki:

إِنَّ اللَّهَ لاَ يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

(النساء:٤٨)

(*İnna'llàhe lâ yağfiru en yüşreke bihî ve yağfiru mâ dûne zâlike limen yeşâ'*) [Allah kendisine ortak koşmayı elbette bağışlamaz, bundan başkasını dilediğine bağışlar.] (Nisâ, 4/48)

Allah kendisine şirk koşmayı da, çok büyük suç olarak kabul ediyor. Tabii hiç inanmamak, kapkara, kaskatı dinsiz olmak, inançsız olmak, hiç inanca sahib olmamak en aşağı durumu ama; bir inancı olup da yanlış inancı olmak, müşrik olmak da cezadan kurtarmıyor insanı... Onlar da cehennemlik olacaklar.

Bir de bazı insanlar var ki, "Biz müslümanız!" diyorlar, ama kalpleri müslüman değil... Yaptıkları işlerden veya söyledikleri sözlerden dolayı kendileri istemeseler bile, farkında olmasalar bile İslâm'dan çıkmış oluyorlar. Trenden düşmüş gibi, vapurdan denize düşmüş gibi oluyorlar. İstemedi ama söylediği sözle, yaptığı işte artık o vapurda değil, o trende değil... O kurtuluş treninde, o kurtuluş vapurunda değil; dalgaların arasına, köpek balıklarının arasına düştü, gitti.

Bazan öyle oluyor. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—İnsan böyle farkına varmadan bir söz söyler, o söz onu cehennemin uçurumlarına uçurur, götürür."

Demek ki bir insan, mü'minim dediği zaman, imanına göre yaşamalı! Eğer diliyle söylüyor da kalbiyle inanmıyorsa, ona da münafık deniliyor. Diliyle söylemesi de kurtarmıyor. Onlar da ebediyyen cehennemde kalacak.

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ (النساء: ١٤٥)

(*İnne'l-münâfikîne fî'd-derki'l-esfeli mine'n-nâr*) [Doğrusu münafıklar cehennemin en alt tabakasındadırlar.] (Nisâ, 4/145) buyruluyor.

Bakın, ne kadar tehlikeli insanlar var! Ne kadar tehlikeli istikbâle uğrayacak, cezaya mâruz kalacak, tehlikeli durumlarla karşılaşacak sınıflar var! Bunlardan olmamağa, bu türden, bu cinsten olmamağa çok dikkat etmek lâzım!

Münafıklar, Peygamber Efendimiz'in zamanında Peygamber Efendimiz'i görmüşler, mübarek yüzünü görmüşler, mübarek sözünü duymuşlar, vahyin geldiğini görmüşler, mucizelerini görmüşler. Biz müslümanız diyorlar ama, kalpleri inanmamış. Onlar ne olacak?.. Onlar hakkında bir ayet-i kerimede Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ ، وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ (المنافقون: ١)

(*İzâ câeke'l-münafikùne kàlû*) "Münafıklar sana geldikleri zaman ey Rasûlüm, dediler ki: (*Neşhedü inneke lerasûlü'llàh*) 'Hiç şüphe yok ki yâ Muhammed, sen Allah'ın Rasûlüsün!' dediler."

Güzel demişler, tamam... Bu sözü söylemişler. Allah-u Teàlâ Hazretleri Münafikùn Sûresi'nde bu olayı bildirdikten sonra arkasından ne buyuruyor?.. Bu olayın değerlendirilmesini oradan anlayacağız. (*Va'llàhu ya'lemü inneke lerasûlühû*) "Allah biliyor ki sen Allah'ın gönderdiği hak peygambersin!.. Tamam, doğru, senin hak peygamber olduğun kesin ama; (*va'llàhu yeşhedü inne'l-münâfikîne lekâzibûn*) Allah da şehadet eder ki, münafıklar yalan söylüyorlar." (Münâfikùn, 63/1)

Bunu niye böyle söylüyor?.. Ayet-i kerimede nükte yapılıyor, bir nükte var. Münafıklar geliyorlar, (*Neşhedü inneke*

lerasûlü'llàh) "Şehadet ederiz ki, sen Allah'ın Rasûlüsün muhakkak!" diyorlar. (*Va'llàhu yeşhedü inne'l-münâfikîne lekâzibûn*) "Allah da şehadet eder ki, münafıklar yalan söylüyorlar." Şimdi münafıklar yalan söylüyorlar deyince, tabii insan, "Acaba sözleri doğru değil mi?" diye düşünebilir. Sözleri doğru, (*Va'llàhu ya'lemu inneke lerasûlühû*) "Senin Allah'ın peygamberi olduğun doğru ama, içleri inanmadığı için yalan söylüyorlar." buyruluyor.

İşte böyle de olmamak lâzım! Yâni kâfir olmamak lâzım, tamâmen dinsiz olmamak lâzım!.. Neden olmamak lâzım?.. Cehennemde ebedî yanar da ondan... Müthiş azablara uğrar, çok pişman olur ama hiç fayda etmez. Firavunlarla, Nemrutlarla, şeytanlarla cehennemde ebedî kalır. Kâfir olmamak lâzım!

Müşrik de olmamak lâzım!.. Yâni inancı olup da çarpık, sapık, ortak koşarak inanan insanlar; onlar da kötü... Onlar da ebediyyen cehennemde kalacaklar.

Münafık da olmamak lâzım!.. Çünkü, diliyle söylediği zaman kurtarmıyor. Kalbiyle inanacak, ondan sonra iyi bir müslüman olacak. Demek ki insan düşünmeli, taşınmalı, bu durumlarda olmamağa dikkat etmeli!..

Bakın ben üniversite profesörüyüm. Bu konular, bizim kendi mesleğimizin icabı olarak çok iyi bildiğimiz konular... Bütün filozoflar bu meseleler üzerinde düşünmüşler. Yahudi olsun, hristiyan olsun, hattâ hiç bir inanca bağlı olmayan hür insanlar olsun, bilimsel araştırma yapan insanlar olsun, hepsinin vardığı sonuç: Bu kâinatı yaratan, yöneten, bu güzel düzeni, nizamı veren alemlerin Rabbi var... Buna hepsi inanıyorlar ama Rab deyince onun mahiyeti hakkında yalan, yanlış, eğri büğrü şeyler söyleyince, olmaz!

Batıda çok güzel feylesoflar, hakimler, düşünürler var; Allah'ın varlığını, birliğini güzel kitaplar yazarak isbat etmişler. Diyanet İşleri Başkanlığı da onların bazı makalelerini Amerika'daki, Avrupa'daki dergilerden alarak tercüme ettirmiş, yayınlamış. Yâni Allah'ın varlığında tereddüt yok, kesin olarak biliniyor.

Hazret-i Muhammed'in Allah'ın peygamberi olduğunda da tereddüt yok, o da çok kesin isbat ediliyor. Kur'an-ı Kerim'in Allah kelâmı olduğu da kesin, çok güzel isbat ediliyor.

O halde insan Allah'a inanmalı, Rasûlüllah'a uymalı, Kur'an-ı Kerim'in emirlerini tutmalı; bu kadar basit... Böyle yapmayınca tabii, sonuç felâket oluyor. Korkunç bir felâket, dâimî bir felâket, ebedî bir felâket oluyor. Onun için söylüyoruz bunları...

Peygamberler bunları söylemek için gelmiş. Bizim gibi Peygamber Efendimiz'in nâçiz bendeleri, ayağının tozu toprağı olmayı şeref kabul eden âciz, nâçiz kimseler de Peygamber Efendimiz'in sözlerini sizlere, sizin iyiliğiniz için naklediyoruz. Çocuklarınızı mü'min yetiştirin, has has mü'min yetiştirin! İman en kıymetli cevherdir, İslâm en doğru yoldur. İyi mü'min olmağa, iyi müslüman olmağa var gücünüzle gayret edin! Asıl saadet budur. Böyle olunca, insan cennete girecek.

b. Cennet Ehlinin Gideceği Yeri Görmesi

Şimdi, bu cennetle ilgili üç hadis-i şerifi okuyayım. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[136]

إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ مَنْ لاَ يَمُوتُ ، حَتَّى يَمْلأَ اللهُ مَسَامِعَهُ مِمَّا يُحِبُّ ؛

وَ أَهْلَ النَّارِ مَنْ لاَ يَمُوتُ ، حَتَّى يَمْلأَ اللهُ مَسَامِعَهُ مِمَّا يَكْرَهُ

(سمويه ، ك. ض. عن أنس)

RE. 120/1 (*İnne ehle'l-cenneti men lâ yemûtü, hattâ yemlea'llàhu mesâmiahû mimmâ yuhibbu; ve ehle'n-nâri men lâ yemûtü, hattâ yemlea'llàhu mesâmiahû mimmâ yekreh.*)

Enes RA'dan bazı kaynaklar rivayet etmiş. Başka kaynaklarda da var:

"Cennet ehli, dünyadaki insanlardan cennetlik olacak insanlar öyle kimselerdir ki, (*lâ yemûtü hattâ yemlea'llàhu mesâmiahû*

---

[136] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.534, no:1400; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.359, no:6943; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâreh*, c.II, s.304, no:1722; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.138, no:44062; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s. 416, no:7602.

mimmâ yuhibbu) Allah onların kulaklarını hoşlarına gidecek sözlerle doldurmadıkça ölmezler, can vermezler."

Bu ne demek, ne mânâ kasdediliyor burada?.. Ölmeden evvel Allah-u Teàlâ Hazretleri onlara, siz cennetliksiniz diye müjdeler. Sevinirler, memnun olurlar. Aşk ile, şevk ile, hattâ o ölümün telaşını, azabını, sıkıntılarını bile görmezler; sevinç içinde, bir gül bahçesine girercesine ruhlarını teslim ederler. Neden?.. Allah kulaklarına fısıldar, söyler, sevinecekleri sözlerle kulaklarını doldurur:

"—Siz cennetliksiniz, peygamberlerin yanında yer alacaksınız. Azabdan kurtuldunuz. Dünyada yaşadığınız güzel, müslümanca yaşamdan dolayı mükâfatlandırıldınız." gibi şeyleri duya duya, güle güle, sevine sevine ruhlarını teslim ederler.

Cehennem ehli ise öyle kimselerdir ki, Allah onların kulaklarına da hoşlanmayacakları şeyleri doldurmadıkça, Allah onların canlarını almaz. Bu ne demek?.. Cehennemliklerin de ölmeden evvel kulaklarına bilgiler doldurulacak:

"—Siz cehennemlik oldunuz, siz Allah'ın istediği gibi yaşamadınız, Kur'an'a uymadınız, dünyayı anlamadınız, ahireti anlamadınız, nasihatleri tutmadınız, kafanız çalışmadı. Siz cezaya maruz kötü insanlarsınız, cehennemlik olacaksınız, cayır cayır yanacaksınız." diye ölmeden evvel kulakları bununla dolar. Hattâ cennet ehli cennette kalacağı yerleri görür, cehennem ehli de cehennemdeki yanacağı yerleri görür.

Allah bizi cennetlik eylesin... Son nefeste gülerek, cennetteki yerlerimizi göre göre, Rasûlüllah Efendimiz'in cemâlini göre göre, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin müjdelerini duya duya, mü'min-i kâmiller olarak ölmeyi nasib eylesin...

Ama bunun için çalışmak şart, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!.. Bu iş oyuncak değil, bu küçük bir iş değil; hayatın en mühim işi... Din konusu, iman konusu hayatın en mühim konusudur. Sizin için de öyledir, hanımınız için de öyledir. Hanımsanız, kocanız için de öyledir, çocuklarınız için de öyledir. Herkes için en önemli konu, ahireti kazanmaktır.

Millet bunu önemli görmüyor. İnanmayanlar önemli görmez. İnananlar buna çok önem veriyor, bunun için canını veriyorlar.

Eğer sen önem vermiyorsan, aman inanmayanlardan olmayasın!.. Ya da müslümanım sanıp da, İslâm gemisinden köpek balıklı azgın denize düşenlerden olmayasın, ona çok dikkat etmek lâzım!

Acıdığımız için hatırlatma olarak söylüyoruz. Kendi sözlerimizi de söylemiyoruz, Peygamber Efendimiz'in sözlerini karşımıza alıyoruz, size onları naklediyoruz, yansıtıyoruz. Hani uzaydan gelen titreşimleri kasabaya, şehre yansıtan; kasabadaki aletlerden de sesi ve görüntüyü alıp dinleyen insanlar gibi, biz de Rasûlüllah'tan aldığımızı, Kur'an-ı Kerim'den aldığımızı size hatırlatıyoruz. Yâni sözler Allah'ın sözleri, Peygamber Efendimiz'in sözleri olduğu için, çok ciddiye almak lâzım!.. Cennet ehli olmaya çalışmak lâzım, cehennem ehli olmamağa çok dikkat etmek lâzım!..

Hayatın en mühim işi bu... Hayatın işi kazanç filân değil; kazançlar da mirasçılara kalıyor. Allah inanan insanlara da kazanç veriyor. Yâni inananlar ille fakir olacak diye bir şey yok; nice nice servetler ihsân ediyor.

c. Cennet Ehlinin Alimlere Danışması

Gelelim ikince müjdeli hadis-i şerife... Bu da Câbir RA'dan, birkaç kaynak tarafından rivayet edilmiş:[137]

إِنَّ أَهْلَ الجَنَّةِ لَيَحْتَاجُونَ إِلَى العُلَمَاءِ فِي الْجَنَّةِ ، وَذٰلِكَ أَنَّهُمْ يَزُورُونَ اللهَ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ ، فَيَقُولُ لَهُمْ: تَمَنَّوْا عَلَيَّ مَا شِئْتُمْ ! فَيَلْتَفِتُونَ إِلَى الْعُلَمَاءِ ، فَيَقُولُونَ : مَاذَا نَتَمَنَّى عَلَى رَبِّنَا ؟ فَيَقُولُونَ : تَمَنَّوْا عَلَيْهِ كَذَا وَكَذَا. فَهُمْ يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِمْ فِي الْجَنَّةِ ، كَمَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِمْ

---

137 *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.265, no:28767; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.416, no:7601.

فِي الدُّنيا (ابن عساكر، والديلمي عن جابر)

RE. 120/2 (*İnne ehle'l-cenneti leyahtâcûne ile'l-ulemâi fi'l-cenneti ve zâlike ennehüm yezûrûna'llàhe fî külli cümuatin feyekùlü lehüm temennev aleyye mâ şi'tüm, feyeltefitûne ile'l-ulemâi feyekùlûn: Mâzâ netemennâ alâ rabbinâ? Feyekùlûn: Temennev aleyhi kezâ ve kezâ. Fehüm yahtâcûne ileyhim fi'l-cenneti kemâ yahtâcûne ileyhim fi'd-dünyâ.*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

Bu hadis-i şeriflerin Arapçalarını da, hem Arapça bilenler işin mahiyetini iyi anlasınlar diye okuyorum, hem de bereket olsun, mübareklik yağsın kulaklarınıza diye okuyorum. Her şeyin aslı bilinsin konuşmamız bilimsel olsun köklü olsun, temelli olsun diye okuyorum, sevgili kardeşlerim!

Buyuruyor ki bu hadis-i şerifte Peygamber SAS: (*İnne ehle'l-cenneti*) "Hiç şüphe yok ki cennet ehli, cennete girecek insanlar, (*leyahtâcûne ile'l-ulemâi fi'l-cenneti*) cennette alimlere yine muhtaç olacaklar. Mürşid-i kâmillere, büyük alimlere, büyük müctehidlere, kendilerine tâbî oldukları mübarek din büyüklerine orada da muhtaç olacaklar.

Nasıl olacak?.. (*Ve zâlike ennehüm yezûrûna'llàhe fî külli cumuah*) "Her cuma günü Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni makamında ziyaret edecekler." Nasıl olacak, ne türlü olacak bu ziyaret?.. Çok güzel bir şey olacak, Allah hepinize nasib etsin... Her cuma vaktine denk olan bir zamanda, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni cennet ehli ziyaret edecekler. Ne kadar büyük şeref!.. Demek ki cuma, orada da itibarlı bir gün oluyor, nasıl oluyorsa...

Ve Allah-u Teàlâ Hazretleri onlara buyuracak ki: (*Temennev aleyye mâ şi'tüm*) "Ne istiyorsanız, hadi bakalım benden isteyin, ey benim sevgili, mübarek, dindar, has, hâlis mü'min kullarım!" buyuracak Allah-u Teàlâ Hazretleri.

(*Feyeltefitûne ile'l-ulemâ'*) Ne isteyin deyince, bunlar bu sefer dönüp alimlerinin yüzlerine, gözlerine bakacaklar ve diyecekler ki: "Ne isteyelim Rabbimizden?.. Bak bize teklif eyledi, isteyin bakalım dedi, ne isteyelim?.." diye alimlerine soracaklar. Onlar da, "Allah'tan şunu şunu isteyin!" diye öğretecekler orada alimler, kendilerine tabi olan dervişlerine, talebelerine, mü'minlere...

(*Fehüm yahtâcûne ileyhim fi'l-cenneti kemâ yahtâcûne ileyhim fi'd-dünyâ.*) "Dünyada alimlere muhtaç oldukları gibi, cennette de ihtiyaçları olacak. O bilgili, mübarek, àrif, kâmil, yüksek zatlara orada da ihtiyaçları olacak." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Şimdi aziz ve muhterem kardeşlerim! Hadis-i şerifin bir ana mânâsını düşünelim, bir de ara mânâları çıkartalım, ibret alalım. Alimlere bu dünyada insanlar muhtaç mı?.. Muhtaç! Bu hadis-i şerifte öyle buyruluyor. Dünyada alimlere muhtaç oldukları gibi, ahirette de muhtaç olacaklar. Şimdi Türkiye'deki müslümanlar düşünsün bakalım: Hangi alime ihtiyaç duyuyorlar da, kime gidip ne soruyorlar?.. Dînî meselelerini öğreniyorlar mı, öğrenmiyorlar mı?.. Tanıdıkları bir alim var mı, yoksa kendi başlarına televizyonlarının karşısında, işten eve, evden işe, hiç kimseyi tanımadan böyle bir acaib tarzda yaşamaya devam mı ediyorlar?.. Kendilerine sorsunlar.

Alimler bir ihtiyaç, çok büyük bir ihtiyaç... Şimdi ben Avustralya'da dolaşıyorum. Avustralya'da İslâmî faaliyetlerin olmadığı şehirlerde, İslâmî faaliyetleri canlandırmak için gayret ediyoruz. Arkadaşlarımla konuşma yaparken diyorum ki:

"—Havaya ihtiyacınız var mı?.."

"—Tabii var. Temiz havaya büyük ihtiyaç var, onsuz yaşanmaz."

"—Suya ihtiyacınız var mı?.."

"—Var."

"—Gıdaya ihtiyacınız var mı?.."

"—Var. Yaşam için bunlar gerekli..."

"—Tamam, bunların hepsinden daha ziyade sizin alimlere ihtiyacınız var. Ama nasıl alim?.. Kur'an'ı söyleyen, hadis-i şerifi söyleyen, Allah'tan korkan, dini iyi bilen, doğruyu söylemekten çekinmeyen, dinini satmayan; siyasete, siyâsîlere boyun eğmeyen, baskılara boyun eğmeden hakkı söyleyen alimlere ihtiyaç var...

Onun için, para toplayın aranızda, bir cami yapın, bir evi alın, ne yaparsanız yapın; bir caminiz olsun!.. Böyle derbeder yaşamayın, ibadetsiz yaşamayın, cumasız yaşamayın ve bir hoca getirin!"

"—Hocam, şimdi biz o hocanın maaşını nasıl vereceğiz?.."

"—Maaşınızdan kesin; nasıl eğlenceye para ayırıyorsunuz, seyahate para ayırıyorsunuz; ne yaparsanız yapın, dininizi öğretecek hocayı bulun, ithal edin!" diyorum, şaka yapıyorum.

Tabii hocalar ithal, ihraç metâı değildir ama, "Uzaktan da olsa arayıp, bulup, getirip dininizi öğrenin!" demek istiyorum.

El-hamdü lillâh, bir çok şehirde böyle şeyler oldu. Bizim kardeşlerimizden bazılarını çağırdılar. İşte bazı ülkelerde alimlerin kıymeti bilinmiyor. Bizim Türkiye'de din alimlerinin kıymetini bilen insanlar da var... Bir de bilmeyen insanlar türedi. Alime itibar yok, herkes din konusunda konuşuyor.

Dişçiye itibar var, herkes diş çekmeğe kalkmıyor... Doktora itibar var, herkes tedaviye kalkışmıyor, zâten yasak... Mimara itibar var, herkes plan çizmeğe çalışmıyor, zâten yasak. Mimarlık odasından belgeli bir kimse imza atmadan, belediyeden evin planları bile geçmez. Amma din konusunda bilen de, bilmeyen de konuşuyor. Hattâ kötü niyetli insanlar dini saptırmak için konuşuyor. Hattâ din düşmanları İslâm'ı tahrif etmek için, eğip bükmek için, kendi emellerine alet etmek için, müslümanları kandırmak için konuşuyorlar.

O zaman hakîkî alimlere çok büyük ihtiyaç var; dünyada da ihtiyaç var, ahirette de ihtiyaç var... Ama nasıl alim?.. Ehlullah, Allah ehli olan; ârif-i billâh, Allah'ı bilen, Allah'tan korkan, hakkı söyleyen, dosdoğru söyleyen, Allah'ın sevdiği alimleri arayıp bulup, onlara tabi olmalı!..

Bana fakültede iken, çok sevdiğim bir mesâi arkadaşımız dedi ki:

"—Hocam bazı kitaplar şöyle yazıyor, bazı kitaplar böyle yazıyor; İslâm'da resmin hükmü nedir, tasvirin hükmü nedir? Bazıları bunu meşrûdur, câizdir filân demeye getirmek istiyor; ne dersiniz?" dedi.

Ben de dedim ki:

"—Hadis-i şerifler var. Kesin olarak Allah-u Teàlâ Hazretleri musavvirlere, resim yapanlara lânet ediyor. Bunun olmaması lâzım! Çünkü insanlar bu resimden, heykelden dolayı eski devirlerde dinlerini bozmuşlar, insanlara tapmışlar. Kesin olarak câiz değil."

Biz tabii ayetleri, hadisleri yok da farz edemeyiz, tahrif de edemeyiz, değiştiremeyiz. Peygamber Efendimiz ne demişse, dinin aslı odur. Peygamber Efendimiz uygun görmüyor.

"—Nasıl uygun görmüyor?.."

Bir gün evine girdiği zaman, bir desenli perde asılmış evine; üstünde kuş resmi, hayvan resmi oluyor. Şimdi de var birçok yerlerde... Onu kaldırtmış. Nihayet Peygamber evi, nihayet kumaşın üstünde bir desen... Demek uygun değil.

Ben bunu dobra dobra söyledim. O da teşekkür etti, memnun oldu. "Hah, tamam!" dedi. Dinin ahkâmını eğip bükmek doğru değil, aynen söylemek lâzım!.. Seven sever, sevmeyen gitsin Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne müracaat etsin, Peygamber Efendimiz'e müracaat etsin. Ben onun sözünü aynen aktarmakla vazifeliyim.

Bir başka profesör mesâi arkadaşı da bana dedi ki:

"—Yâni, Ramazan Bayramı'nda ben bir arkadaşımın evine bayram tebrikine gitmişim; küçücük bir kadehin içine birazcık likör koysa, ikram etse; onu da mı içmeyeceğim, o da mı haram yâni?.." dedi.

Yâni haram olmamasını istiyor, canı onun câiz olmasını temenni ediyor.

“—Tabii, o da haram!” dedim.

“—Ama az miktarda?..”

“—Olsun, ‘Bir şeyin çoğu sarhoşluk veriyorsa, azı da haram buyuruyor.’ Peygamber Efendimiz.”

“—Ama efendim bayramda...”

“—Olsun, dînî bir bayram günah işleyerek kutlanır mı?.. diye uzun boylu anlattım.

Demek ki bazıları, bu hükümleri değiştirmek de isteyebiliyorlar. Hakîkî alimlere eğip bükmeden, dosdoğru söylemek vazifesi düşüyor. Bazan bir siyâsî rüzgâr esiyor, bazan bir baskı geliyor, bazan bir devrimbazın, biz düzenbazız diyen insanların baskısı oluyor. Onların baskısı üzerine din değişmez ki, dinin aslı ne ise o...

“—Başörtüsünü siyâsî bir simge olarak örtüyorlar?..”

Öyle bile olsa, başörtüsü dînî bir simge aslında; dindar olanlar örtüyor. Babalarımızın, dedelerimizin albümlerde resimlerine baktığımız zaman hiç görüyor muyuz?.. Büyüklerimizin annelerinin, eşlerinin resimlerine bakılsın; hiç başı açık var mı, hepsi başörtülü... Bizim hem töremizde var, hem dinimizde var. Binaen aleyh, bir parti de bunu yapıyorsa, o yapıyor diye dînî töre kaldırılmaz, yasaklanmaz. Yanlış. Başörtüsü Allah’ın emridir, örtülecek, o kadar...

Doğruyu söylemek lâzım, alimlere bu vazife düşüyor. Lafı evirip çevirenler, eğip bükenler de ilme hıyanet etmiş oluyorlar, dine hıyanet etmiş oluyorlar.

d. Cennet Ehlinin Kur’an Dinlemesi

Cennet ehliyle ilgili, üçüncü hadis-i şerife gelelim. Bu hadis-i şerif de Büreyde RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[138]

---

[138] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü’l-Usûl*, c.II, s.90; Büreyde RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.14, s.555, no:39325; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.VIII, s.419, no:7606.

إِنّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَدْخُلُونَ عَلَى الْجَبَّارِ كُلَّ يَوْمٍ مَرَّتَيْنِ ، فَيَقْرَأُ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنَ ؛ وَقَدْ جَلَسَ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَجْلِسَهُ الّذِي هُوَ مَجْلِسُهُ عَلٰى مَنَابِرِ الدُّرِّ ، وَالْيَاقُوتِ ، وَالزُّمُرُّدِ ، وَالذَّهَبِ وَالفِضَّةِ بِالأَعْمَالِ ؛ فَلاَ تَقَرُّ أَعْيُنُهُمْ قط كما تَقَرُّ بِذٰلِكَ ، وَلَمْ يَسْمَعُوا شَيْئاً أَعْظَمَ مِنْهُ وَلاَ أَحْسَنَ مِنْهُ ، ثُمَّ يَنْصَرِفُونَ إِلٰى رِحَالِهِمْ ، وَقُرَّةِ أَعْيُنِهِمْ ، نَاعِمِينَ إِلٰى مِثْلِهَا مِنَ الغَدِ (الحكيم عن بريدة)

RE. 120/3 (*İnne ehle'l-cenneti yedhulûne ale'l-cebbâri külle yevmin merreteyni, feyakraü aleyhimü'l-kur'ân, ve kad celese külli'mriin minhüm meclisehü'llezî hüve meclisühû alâ menâbiri'd-dürri ve'l-yâkût, ve'z-zümürrüdi ve'z-zehebi ve'l-fiddati bi'l-a'mâl, felâ tekarru a'yünühüm kattu kemâ tekarru bi-zâlike, ve lem yesmeù şey'en a'zama minhü ve lâ ahsene minhü, sümme yensarifûne ilâ rihàlihim, ve karrat a'yünühüm nâimîne ilâ mislihâ mine'l-gad.*)

Bu da cennetten bir sahneyi anlatıp, bitiyor. Biraz da hadis-i şeriflerde bir yerde bırakıyor, sözün kâfi miktarda olması gerekiyor. Ötekilerini de başka zaman söyleriz inşâallah...

(*İnne ehle'l-cenneti yedhulûne ale'l-cebbâri külle yevmin merreteyn*) "Cennet ehli günde iki defa, Cebbâr olan Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzuruna, dergâh-ı ilâhîsine girerler. (*Feyakrau aleyhimü'l-kur'an*) Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'i onlara okur."

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Şu elinizdeki Kur'an-ı Kerim, şu karşınızdaki, şu raftaki Kur'an-ı Kerim Allah'ın kelâmı... Allah-u Teàlâ Hazretleri cennette, kendisini günde iki defa ziyarete gelen mü'minlere, Kur'an-ı Kerim'i bizzat kendisi okuyacak. Mü'minlerin kulakları Kur'an-ı Kerim'i Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin okuyuşundan dinleyecekler.

(*Ve kad celese külli'mriin minhüm meclisehü'llezî hüve meclisühû*) "Muayyen, kendilerinin oturmaları için ayrılmış olan yere herkes oturmuş olacaklar. (*Alâ menâbiri'd-dürri, ve'l-yâkût, ve'z-zümürrüdi, ve'z-zehebi, ve'l-fiddati bi'l-a'mâl*) Amellerine göre inciden, yakuttan, zümrütten, altından, gümüşten kürsülerine, koltuklarına, minberlerine oturmuş bir vaziyette iken, Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'i onlara okuyacak. (*Felâ tekarrû a'yünühüm kattu kemâ tekarru bi-zâlike*) Bu olay kadar onları şenlendiren, gözlerini serinleten, hoşlarına giden daha güzel bir şey kat'iyyen olmayacak."

Bu Kur'an-ı Kerim'i Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin okuyup onların dinlemesi çok hoşlarına gidecek. Amellerine göre, öyle zümrütten, yakuttan, inciden, altından, gümüşten koltuklarda oturacaklar. Yâni çok iyi amelli, çok güzel koltukta oturacak. Biraz gevşek olanlar daha düşük süsteki veya güzellikteki yerlerde oturacaklar.

Yâni amel işlemek çok önemli, icraat, ibadet çok önemli... İbadetlerine göre insanlar yükselecek orada... Çok memnun olacaklar, gözleri çok şenlenecek. (*Ve lem yesmeû şey'en a'zama minhü ve lâ ahsen*) "Bundan daha muazzam ve daha güzel bir şey işitmemiş olacaklar cennette..." O ses, o Kur'an'ın Allah'tan dinlenmesi, o sesin güzelliği; başka hiçbir şey o kadar güzel olmayacak. Mest olacaklar, mesrur olacaklar, memnun olacaklar, rahmete gark olacaklar. (*Sümme yensarifûne ilâ rihâlihim*) "Sonra kendi yerlerine, meskenlerine gidecekler." *Rihâl* demek, meskenlerinin, eşyalarının olduğu yer demek...

(*Ve karrat a'yünühüm, nâimîne ilâ mislihâ mine'l-gad.*) "Gözleri şenlenmiş, içleri nurlanmış olarak, nimetlere gark olmuş olarak, ertesi gün tekrar Rablerinin dergâh-ı ilâhîsini ziyarete gidinceye kadar, böyle memnun bir şekilde evlerine dönecekler." diyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Böyle güzel haller olacak cennette, bir sahne bu... Daha nice nice güzellikler olacak. Ama günde iki defa dergâh-ı izzete girip, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden Kur'an-ı Kerim-i dinlemek çok güzel bir nimet...

Sevgili dinleyiciler, Kur'an-ı Kerim'in kıymetini bilin! Kur'an-ı Kerim'e izzet ve hürmet edin! Kur'an-ı Kerim-i okuyun! Kur'an-ı Kerim raflara konulmak için inmedi, mânâsını anlayasınız diye, Allah'ın emirleri olarak indi. Ezberlemeniz lâzım, mânâsını öğrenmeniz lâzım! Sevmeniz lâzım, çoluk çocuğunuza öğretmeniz lâzım! Hayatınızı Kur'an'a göre düzenlemeniz lâzım!..

Bakın ben Avustralya'da geziyorum, beş bin kilometre yaptım, şehir şehir dolaşıyorum. Az bir şey değil, büyük rakam bunlar... Ne gördüm?.. Her şehirde muazzam kiliseler, muazzam dînî binalar ve emlâk gördüm. Muazzam, muhteşem... Yâni o kadar dindar ki bu adamlar, o kadar dînî müesseseler kurmuşlar ki, o kadar dinlerine bağlılar ki; her taraf kilise ve dînî binâ dolu...

Bizimkiler alay ediyorlardı. İstanbul'a gelmiş turistin birisi de, minareleri görünce sormuş, "Bunlar fabrika bacası mı?" demiş. "Yok, minare..." demişler. Oradan biraz taş atmak istiyorlar İslâm'a, "Fabrika yapmamışlar da minare yapmışlar." diye. Halbuki onlar o devirde hem minare yaptılar, hem cihad ettiler, hem de her türlü görevleri yaptılar. Bu devrin müslümanları yapmıyor görevlerini... Bu devrin müslümanları da ne yapması gerekiyorsa, yapsın!

Fabrika kurmak için az mı gayret ettik?.. Biz şahsen İskenderpaşa camiası olarak motor fabrikaları kurduk, nice nice fabrikalar kurduk. Nice nice sanayi kuruluşuna sebep olduk. Türkiye'nin sanayileşmesine nice katkılarda bulunduk. Ama işte taş atmak huyu olunca, duramaz bazıları böyle, sataşırlar, taş atarlar.

Ama benim burada, Avustralya'da gördüğüm kesin bir şey var: Avrupalılar dindarlar, hattâ siyasetlerini din üzerine oturtmuş durumdalar. Bugün Avrupa Birliği dediğimiz Almanya'nın çekip götürdüğü hareket ve Almanya'nın siyâsîleri kimisi papaz, kimisi din adamı... Bu fikirleri ortaya atanlar ve yürütenler, bu şeyleri büyük bir hristiyan devleti kurmak için yapıyorlar. Papalıkla uyum içinde yapıyorlar, papalık onları destekliyor. Kilise ile beraber çalışıyorlar. Kilisenin partileri var, itibarı var, milletvekilleri var, okulları var, üniversiteleri var, her şeyi var...

Bizde dine karşı tutum çok yanlış. Bu Avrupa'yı hiç anlamamak demek, milleti hiç anlamamak demek... Hürriyeti ve demokrasiyi, medeniyeti hiç anlamamak demek... Dışarıyı gezen anlıyor. Bunlar bizden çok daha dinlerine bağlı... Bâtıl olduğu halde bağlı, bir de hak olarak bağlı olsa, cihan değişecek!

Avustralya'nın her yerini geziyoruz, çok güzel hizmet etmişler. Hep dindarlar toplanmışlar, cemiyet kurmuşlar, hizmet etmişler. Şimdi ben Türkiye'ye gelirsem nice hizmet dernekleri kuracağım, neler yapacağız inşâallah... Burada gördüklerimden daha güzellerini yapmayı düşünüyorum. İnşâallah siz de bize yardımcı olursunuz.

Sözü biraz uzattım ama, yeri gelince konu bitinceye kadar kesilmiyor. Allah hepinizden razı olsun... Hepinizi Kur'an-ı Kerim'in ehli eylesin... Kur'an-ı Kerim'i cennette, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin okuyuşundan dinlemeyi size bize nasib eylesin... Kur'an-ı Kerim'in ahkâmına uymayı nasib eylesin... İslâm'a güzel hizmet etmeyi nasib eylesin... Nice nice güzel hizmetler yapalım, arkamızda güzel eserler bırakalım!.. Hayırla anılalım, cennetlik olalım, cemâlullahı görelim, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rıdvân-ı ekberine erelim!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..*

20. 03. 1998 - AVUSTRALYA

33. İSLÂM'IN SAVUNULMASI VE BASIN

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Türkiye'nin en sevilen, en beğenilen, en halka yakın, ödül alan, mükâfat kazanan radyosunun dinleyicileri!.. El-hamdü lillâh böyle gelişmelerden mutluyuz. Size Mekke-i Mükerreme'mizden hitab ediyorum.

a. Hac Günleri

Hac günlerinin telâşı, kalabalıklığı, heyecanı buralarda doruğa doğru yükseliyor. Türkiye'den çok hacı kardeşlerimiz var, sanki Mekke-i Mükerreme'yi Türkiye gibi görüyor gözlerim... Sağımız solumuz, önümüz arkamız hacı kardeşlerle dolu... Bir kısmı Ramazanda gelmişler ve haccı yapıp dönmek üzere buralarda üç aydan beri kalıyorlarmış. Nice sevaplar kazanmışlardır, Allah mübarek eylesin...

Havalar bazan bulutlu oluyor, hattâ yağmur yağdığı oldu. Tatlı bir sıcaklık var... Sıcaklık ısırmıyor, bunaltmıyor insanı... Güneşte namaz kıldığımız oldu bazan, ama yine de güneş o kadar yıldırıcı değil. Güzel bir iklim, havalar çok güzel...

Harem-i Şerif'in, biliyorsunuz geçtiğimiz senelerde büyük bir ilâvesi oldu. Çok büyük miktarda kısım ilâve edildi, onların alt katları var... Harem-i Şerif'in etrafına, Mescid-i Haram'ın dış duvarlarının dışına mermer döşendi, çok geniş alanlar açıldı. Her taraf doluyor. Karşıda oteller var, çarşılar var. O otellerin içine kadar, çarşıların içine kadar cemaat uzuyor. Bizim Ankara'da, İstanbul'da cuma günlerinde camilerin dolup da, cemaatin sokaklarda namaz kıldığı gibi, meydanlar sokaklar, çarşılar, çarşının içi doluyor. Oteldeki ziyaretçiler, otelin müşterileri, neredeyse otelin odasında namaz kılacak gibi bir büyük izdiham...

Harem-i Şerif'in bir toprak altı kısmı var, orası doluyor. Bir zemin kısmı var, tıklım tıklım dolu... Bir üst katı var, orası dolu... Bir de en üst kısmı var... Tabii en üst kısmını gündüzleri açmıyorlar sıcak olduğu için... Yürüyen merdivenlerle harıl harıl kalabalıklar iniyor, çıkıyor. Bir güzel telâş, bir mübarek yer; çok muhteşem bir ibadet bu hac ibadeti...

Biliyorsunuz kamerî ayların en sonuncusu olan Zilhicce ayında, belli bir zamanda oluyor hac... Zilhicce'nin dokuzunda Arafat'a çıkılıyor, Zilhicce'nin onu da Kurban Bayramı oluyor. Zilhicce ayı bitti mi, artık kamerî sene doluyor, ondan sonra yeni yıl geliyor. Yeni yıl da Muharrem ayında başlıyor.

Şimdi Zilhicce ayındayız, Zilhicce'nin altısındayız. Türkiye ile takvim aynı gidiyor. Bizim milâdî takvime göre cuma günü 3 Nisan oluyor, kamerî takvime göre de Zilhicce'nin altısı oluyor. Bayramı beraber yapacakmışız gibi gidiyor şimdilik... Allah hayırlısını ihsân eylesin...

Bizim hacılarımızı buralılar seviyorlar. Buranın idaresi de itimad ediyor, tedirgin değil... Başka milletlerin hacılarına yapılan muamelelerden çok daha sıcak muamele yaptıkları söyleniyor. Bizim hacı babalar, hacı teyzeler de sevimli insanlar. Güzel davranışlarıyla, sevimli, sokulgan, samîmî halleriyle dikkati çekiyorlar. Zâten kıyafetlerinden, kırmızı ay-yıldızlı işaretlerinden

belli oluyor. İşte böylece hacca doğru, hac yapma vazifesine doğru hazırlanıyoruz.

Bu Zilhicce'nin bayrama kadar olan ilk on günü, senenin en mübarek günlerindendir. Peygamber SAS Efendimiz hadis-i şerifinde buyuruyor ki:

"—Hiç bir zamanda yapılan ibadetler, hayırlar, sadakalar, namazlar, zikirler, hatimler, oruçlar bugünlerde yapıldığı kadar sevimli değildir Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne... Bu günlerde yapılan ibadetler, her zamandan daha fazla sevimlidir." diye bildiriyor Peygamber Efendimiz bu günlerin kıymetini...

Bu günlerin gecesi gündüzü kıymetli, ibadetle, hayırla geçirmeye çalışmak lâzım, fırsat bilmek lâzım! Oruç tutmak lâzım, nâfileten, sevap kazanmak için... Özellikle Türkiye'deki, Almanya'daki, Orta Asya'daki benim bu konuşmamı dinleyen kardeşlerime hatırlatmak vazifem:

Arafe gününde, yâni bayramdan bir gün önce oruç tutmak çok sevap... O kadar çok sevap ki, geçen yılki Arafe gününden bu güne kadar geçmiş bir senelik günahları Allah'ın affedeceğini, Peygamber Efendimiz müjdeliyor. Bir de önümüzdeki bir senenin günahlarını affedeceğini bildiriyor:[139]

مَنْ صَامَ يَوْمَ عَرَفَةَ ، غَفَرَ اللهُ لَهُ سَنَتَيْنِ: سَنَةً أَمَامَهُ ، وَسَنَةً خَلْفَهُ

(ه. طب. عن قتادة ؛ عبد بن حميد ، كر. عن أبي سعيد)

---

[139] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.551, no:1731; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.4, no:6; Katâde ibn-i Nu'man RA'dan.

Abd ibn-i Humeyd, c.I, s.299, no:967; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIII, s.230; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Hacer, *el-Emâlî*, c.I, s.141; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.179, no:5923; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.460, no:7548; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.112, no:105; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.170, no:464; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.38, no:847; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.300, no:8259; Ebû Katâde RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.III, s.436, no:5142; *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.115, no:12086; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.467, no:22634.

RE. 426/1 (*Men sàme yevme arafate gafera'llàhe lehû seneteyn.*) "Arafe gününde bir kimse oruç tutarsa, Allah onun iki senelik günahını affeder: (*Seneten emâmehû*) Bir geçmiş senenin günahlarını affeder, (*ve seneten halfehû*) bir de gelecek senenin günahlarını affeder."

İnsanın gelecek seneki günahlarının affolunması ne demek?.. Bir sene daha yaşayacağı anlaşılıyor. Demek ki, öyle bir müjde de var. Doğrudan doğruya, "Allah onun ömrünü bir sene daha uzatır." demiyor Peygamber Efendimiz amma, gelecek senesinin de günahları olursa, onları da affeder deyince; anlaşılıyor ki Allah-u Teàlâ Hazretleri ömrüne bereket verecek, böylece bir sene daha yaşayacak gibi bir mânâ da seziliyor.

Onun için kardeşlerime, mümkünse Arafe gününde oruç tutmalarını; ama bu arada da Arafe'ye kadarki günlerde de oruç tutarak, sadaka vererek, ziyafet çekerek, zikir yaparak, Kur'an okuyarak, her türlü hayrı ve ibadeti yaparak, bu ayın bu güzel günlerinin sevaplı geçmesine kardeşlerimizin gayretli olmasını ihtar ediyorum, hatırlatıyorum. Çok kıymetli günlerde bulunuyoruz. Allah-u Teàlâ Hazretleri hayırlarınızı, ibadetlerinizi, taatlerinizi ahsen ve etem olarak makbul eylesin...

b. Cebrâil'in Yardım Etmesi

Peygamber SAS Efendimiz İmam Buhârî'nin, Müslim'in ve daha başka kaynakların rivayet ettiğine göre, bugünkü konuşmamın ilk hadisinde şöyle buyuruyor:[140]

اُهْجُ الْمُشْرِكِينَ ، فَإِنَّ رُوحَ الْقُدُسِ مَعَكَ ! قَالَهُ لِحَسَّانَ

[140] Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1512, no:3897; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.298, no:18665; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.49, no:1209; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.273, no:26020; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.80, no:8295; Hatîb-i Bağdâdî, *Tarih-i Bağdad*, c.XIV, s.31, no:7371; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.410, no:527; Berâ ibn-i Àzib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.1023, no:33250; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.224, no:9478.

(ط. حم. خ. م. ن. ع. عن البراء)

RE. 154/2 (*Ühcü'l-müşrikîne feinne ruha'l-kudüsi meake, kàlehû li-hassân.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Peygamber Efendimiz Hassân ibn-i Sâbit isimli şair sahabiye buyurmuş ki:

(*Ühcü'l-müşrikîn*) "Müşriklerin İslâm aleyhindeki yalan dolan, iftira dolu hicviyelerine, kötü şiirlerine, kötülemelerine, karalamalarına, taşlamalarına sen karşılık ver, onları cevaplandır! Müşrikleri hicveyle!.. (*Feinne rûha'l-kudüsi meake*) Çünkü, Rûhü'l-Kudüs senin yanında, seni destekleyecek. Sen bu işe kalkış, şiirini yazmağa giriş; Rûhü'l-Kudüs seni destekleyecek!" diyor Peygamber Efendimiz.

Rûhü'l-Kudüs, Cebrâil AS'ın sıfatıdır, lakàbıdır. Yâni Cebrâil AS Peygamber SAS Efendimiz'in hitab ettiği bu şair sahabisini destekleyecek, cevapları güzel versin diye...

Biliyorsunuz Peygamber SAS'in en büyük özelliklerinden birisi fesâhati, belâgati, edebiyattaki mükemmel konuşması, özlü konuşması, güzel konuşması, doğru konuşması idi. Peygamber Efendimiz, (*efsahü'l-arabi ve'l-acem*) Arapların ve Arap olmayan diğer insanların hepsinin fesâhatte en önde geleniydi. Özel bir meziyeti vardı. Araplar arasında da onun konuşmasının güzelliğine muasırı olan insanlar, sahabe-i kiram şaşarlardı:

"—Yâ Rasûlallah, sen öyle kelimeler kullanıyorsun ki, biz onları duymamışız, bilmiyoruz!"derlerdi.

Yâni Peygamber Efendimiz'in kelime hazinesi çok zengindi. Herkesin bilmediği çeşitli mânâları, kelimeleri biliyordu. Çok güzel konuşurdu. Bazen hadis-i şerifinin içinde bir kelime geçince;

"—Yâ Rasûlallah, bu kelimenin mânâsı nedir, biz bunun mânâsını bilmiyoruz?" diye sahabe-i kiram kendisine sorarlardı.

Çünkü Peygamber Efendimiz, çocukluğunda Benî Sa'd yurduna götürülmüştü, yaylalarda sıhhat kazansın, taze sütleri içsin diye... Ama bir taraftan da Arap dilinin bozulmamış, şehirde yıpranmamış, tam, fasih konuşmasını da orada en güzel şekilde öğrenmiş oluyordu. Çünkü oraların dili en korunmuş olarak kalırdı.

Bizim memleket Çanakkale... Çanakkale'nin ormanlık kısımlarında Yörükler vardır. Benim babam, "Onlar çok güzel konuşur." derdi. "Biz konuşurken biraz harfleri yutarak, bozarak telaffuz ederiz. Onlar tane tane çok güzel konuşurlar." derdi. Bozulmamış oluyor. Yabancı tesirlere kapalı olduğu için, aynen korunmuş oluyor.

Peygamber Efendimiz'e Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'i indirdi, tebliğ eyledi. Kur'an-ı Kerim'i açıklamak için de hadis-i şerifleri ilham eyledi. Peygamber Efendimiz hayatıyla, sözleriyle, davranışlarıyla, her türlü vasıta ile Kur'an-ı Kerim'i insanlara, müslümanlara güzelce öğretti.

Tabii müşrikler Peygamber Efendimiz'in getirdiği güzel dinin mükemmelliğini, güzelliğini, doğruluğunu anlayamadıkları için, menfaatleri sarsıldığı için... Bir de insanoğlunda bir garip durum var; alışmış olduğu adetlerini kolay bırakamıyorlar. Kötü adet de olsa bırakamıyor. İyisini bırakmaması iyi, sebat etsin, vefâlı olsun, adeti devam etsin. Ama insanlar maalesef kötü alışkanlıklarını da kolay bırakamıyorlar. Bir kavmin içine, bir topluluğa, bir kabileye, bir millete kötü adetler aşılanmışsa, onu sökmek çok zor oluyor.

Şimdi ben burada Harem-i Şerif'e, yâni Kâbe-i Müşerrefe'nin çevresinde teşekkül etmiş olan o mübarek Mescid-i Haram'a gidiyorum, oturuyorum, etrafımı ibret gözüyle bazen seyrediyorum. Konuşmaları, çeşitli milletlerin davranışlarını, giyinişlerini, namaz kılışlarını, birbirleriyle konuşmalarını, her şeyi görüyorum.

Tabii milletlerin farklı adetleri var, davranışları var. Meselâ bizimkiler vefâlı, bizimkiler iltifatkâr, bizimkiler fedâkâr, bizimkiler başkasına cömertlik yapmasını seviyorlar, yer açıyorlar, buyurun diyorlar.

Bazı milletler, bazı insanlar bağdaş kurmuş, bacaklarını geniş bir şekilde açmış, geniş geniş oturuyorlar. İnsanlar yer arıyorlar, oturacak yer çok kıymetli, yer bulunmuyor. "Şu dizini topla da ben de şuraya sıkışayım, namazı kılayım!" dediği zaman, bazıları sert davranıyor, yer vermiyor. Ama bizimkiler şöyle sıkışırlar, hemen buyur derler. Misafirperverlik millî hasletlerimizden birisi, güzel bir şey...

Peygamber SAS Efendimiz'in zamanının insanları da, kötü olan adetler içinde yaşıyorlardı, cahiliye devrini yaşıyorlardı. Çok kötü adetleri vardı, saymakla bitmez. Ayyaş idiler, sarhoş idiler, hırsız idiler, yağmacı çapulcu idiler. Kız çocuklarını sevmezlerdi, doğarsa öldürürlerdi. Kabileler birbirleriyle yıllarca süren savaşlar yaparlardı, yol keserlerdi... vs.

Cahiliye devri... Putlara taparlardı. Kâbe'nin etrafında çıplak dolaşırlardı, güyâ dînî bir duygu ile... Pek çok kötü adetleri vardı. İslâm bunları kaldırdı, güzelliği getirdi, temizliği getirdi, dürüstlüğü getirdi, hak dini getirdi. Allah'ın lütfu, rahmeti olarak, alemlere rahmet olarak Allah Peygamber Efendimiz'i vazifelendirdi. O güzel peygamberi, yüzü ay gibi, güneş gibi, daha nurlu, daha güzel olan; her hali güzel, adı güzel, kendi güzel Muhammed-i Mustafâ'yı, aralarında yetiştiği halde, *Muhammed el-Emin* diye, güvenilir Muhammed diye bildikleri halde, yalan söylemeyeceğini bildikleri halde kabullenemediler, mücadeleye başladılar.

İnsanlar iyi şeylerle niçin mücadele eder?.. İnsanlar iyi şeylerle, menfaatlerine dokunduğu zaman mücadele ediyorlar. Meselâ, yeni bir hak din geldiği zaman, putperestler niye itiraz ediyorlar?.. Kendilerinin tapınakları var, rahipleri var. Gelirleri var, bağışlar var... Alışılmış bir düzen var. Bu düzenden yararlanan sömürücüler var. Bunların hepsi imtihan olacak. İnsanların bazılarının omuzlarından haksız kazanılmış rütbeler, sıfatlar sökülecek. Onlar mücadeleye giriyorlar.

Peygamber Efendimiz'e çok zulüm ettiler. Sahabe-i kirâma çok zulmettiler. Hattâ bazılarını işkence ile şehid eylediler; bunların hepsini biliyorsunuz.

Araplarda gazete, dergi, kitap, okuma yazma, bugünün iletişim araçları yoktu. Onlar duygularını en çok sözle, ve daha ziyade sanatlı bir söz olan şiirle ifade ederdi. Şairler bir bakıma kâhin gibi itibarlı insanlardı, bir bakıma da korkulan insanlardı. Çünkü birisinin hakkında bir şiir söyledi mi, o şiiri herkes duyar, ezberlerdi. "Aaa, falanca hakkında şöyle söylenmiş diye, adam rezil kepaze olurdu. Hakkında şiir yazılmış olan kişi, halkın diline düşerdi, fenâ olurdu.

Cahiliye devrinde böyle olmuş dâimâ...

Ben Edebiyat Fakültesi'nde Arap Dili ve Edebiyatı bölümünde okurken, hem cahiliye devrini yaşamış, hem de İslâm'a erişmiş, müslüman olmuş, tâ Hulefâ-i Râşidîn devrine kadar da ömrü uzunca sürmüş bir şairin hayatını incelemiştim. Onun gençliğini, nasıl şöhret kazandığını, yazdığı şiirin nasıl Kâbe'nin duvarına asıldığını, halkın kendisine nasıl rağbet ettiğini filân okumuştum.

Onun Hive emirinin huzurunda bir macerası var. Hive Irak'ta bir mıntıkaymış, orada bir krallık varmış o zaman... Bunun kabilesi de o taraftaymış. Bu genç bir delikanlı iken, kabile mensublarıyla o krallığın başşehrine gitmişler. Nu'man ibn-i Münzir isimli kralın sarayına varmışlar. Heyet demiş ki:

"—Sen burada hayvanların başında otur, yüklerimizi ve eşyalarımızı bekle; biz hükümdarla gidip konuşalım!"

Gitmişler, görüşmüşler, gelmişler; yüzleri bir karış... Neden?.. Meğer hükümdarın nedimi, yanında kendisiyle oturup kalkan, işlerini gören saray görevlisi, bu kabilenin bu heyetine garazı varmış, sevmiyormuş, heyeti kötülemiş. Hükümdarın yanında durumları iyi olmamış. Yüzleri asık, umduklarını bulamamış olarak gelmişler.

Lebîd de genç bir çocuk, ama müstesna kabiliyetli bir şair...

"—Ne oldu, niye böyle yüzünüz asık?.."

"—Vallàhi çok fena olduk. Hükümdarın yanında olan filanca şahıs bizi perişan etti, mahvetti, kötüledi, umduğumuzu bulamadık."

"—Siz beni hükümdarın yanına bir götürün bakalım!" demiş.

Demişler ki:

"—Sen çocuksun!"

"—Yok, siz beni götürün, ben yapacağımı bilirim!" demiş.

Hükümdarın yanına götürmüşler bu genç Lebîd'i. Lebîd ibn-i Rebîa, o Arap zekâsıyla, o yıpranmamış çöl zekâsıyla, hükümdarın yanına girince, şiir tarzında sözler söylemeye başlamış. Kendi heyetini müşkül durumda bırakmış olan, o saray nediminin hakkında öyle şeyler söylemiş ki, hükümdar sonunda:

"—Hay Allah! Yazıklar olsun size, yemek yiyordum yemeğimi bana zehir ettiniz!" demiş.

Adam da demiş ki:

"—Efendim bu genç yalan söylüyor, inanmayın!.."

Bunun üzerine hükümdar:

قَدْ قِيلَ مَا قِيلَ ، إِنْ حَقًّا وَإِنْ كَذِبًا .

((*Kad kîle mâ kîle, in hakkan ve in kezibâ.*) "Artık yalan da olsa, doğru da olsa söylenen bir kere söylendi. Ben bundan sonra artık sana sıcak gözle bakamam, yanımdan ayrıl git!" demiş. Yâni, adamın ayağını kaydırtmış Lebîd.

c. İslâm'ın Savunulması

Şiirin böyle önemi vardı Arap aleminde, Arapların arasında... Yâni basın yayının şimdiki önemi gibi. O zaman basın yayın yok; şiir var, şairler var...

Şairlerin bir kısmı İslâm'a saldırmağa başlamışlar. Aleyhte yazılar yazmaya, Peygamber Efendimiz'i kötülemeğe, müşrikleri onlara karşı kışkırtmağa başlamışlar. Tabii bu bir savaş... Basın yayın sahasında, söz sahasında, insanları iknâ etmek konusunda bir fikrin yayılması veya engellenmesi için yapılan bir savaş bu... İslâm yayılmak istiyor, müşrikler de İslâm'ı yaymak istemiyorlar, boğmak istiyorlar, söndürmek istiyorlar.

O zaman o müşrik şairlerin yazdıkları şiirlerin cevaplandırılması lâzım! Kollarını sıvamış, sahabe-i kiramın şiirden anlayanları; güzel şiirlerle İslâm'ı savunmuşlar. Meselâ, işte bu hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz'in kendisine, "Hadi bakalım hiciv şiirleri yaz, müşriklerin sözlerini cevaplandır! Rûhü'l-Kudüs olan Cebrâil seninle beraberdir." dediği Hassan ibni Sâbit de o şairlerden biri...

Şimdi karşı tarafa cevap verecek ama, "Sizi soysuzlar!" dese, müşriklerin bir kısmı Peygamber SAS Efendimiz'in kabilesinden, akrabası; hasım olanların bir kısmı damadı, dünürü, amcalarından bazıları, yakınları... Azılı düşman olmuşlar, müşriklerin reisleri olmuşlar. Şimdi soyuna sopuna bir söz

söylese, Peygamber Efendimiz'in onuruna, şerefine gölge düşürecek söz söylemiş olacak.

Onun için, soy sop ilmini bilmek lâzım! Sülâleler kaça ayrılmıştır, nasıldır; bunları bilmek lâzım! Peygamber Efendimiz, bunları çok iyi bilen Ebû Bekr-i Sıddîk'a gidip, onunla konuşmalarını da tavsiye etmiş şairlere:

"—Yalan yanlış bir söz söyleyip de, baltayı taşa vurmayın! Ebû Bekr-i Sıddîk bu soy sop ilmini çok iyi bilir, ona danışın!" diye söylemiş. Böylece güzel cevaplar verilmiş.

Bu güzel cevapların verildiğini, Kur'an-ı Kerim de bildiriyor. Kur'an-ı Kerim'de Şuarâ Sûresi diye de bir sûre var. Bu sûrenin sonundaki ayetlerde şairleri ikiye ayırıyor:

"Bir kısmı yapmadığı şeyleri palavra olarak yapmış gibi söylerler, yalan söylerler, şeytana uyarlar. Onların da sözlerini sapık insanlar, bozuk insanlar dinlerler, onlara tabi olurlar. Bunlar kötü insanlardır.

Amma bir de iyi şairler vardır. Onlar iman etmişlerdir, İslâm'a bağlanmışlardır. Kendileri böyle zulme uğrayınca, hücuma uğrayınca, kollarını sıvayıp İslâm'a yardım etmişlerdir, birbirlerine yardım etmişlerdir. Onların mükâfâtı büyük olacaktır." (Şuarâ, 26/264-227) diye Kur'an-ı Kerim'de bildiriliyor.

Evet aziz ve sevgili kardeşlerim! Kur'an-ı Kerim'de iyi müslüman olmak, hâlis muhlis müslüman olmak ısrarla vurgulanıyor. Yâni imanın sağlam olması, ihlâsın tam olması;

مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ (المؤمن:١٤)

(*Muhlisîne lehü'd-dîn*) [Dindar ve ihlâslı olarak...] (Mü'min, 40/14) Allah'a hâlis muhlis bir şekilde ibadet edilmesi, şirk koşulmaması, imanda bir kusur olmaması çok güzel bir şekilde öğütleniyor.

İslâm'da en önemli hususlardan birisi imanın doğru olması... İman bozuk olursa, inançta bir kusur olursa, temeli bozuk olan bir bina gibi olur, üstü tutmaz. Bina yapılsa bile kayar, devrilir, çatlar, yıkılır. Onun için imanın doğru olması çok önem taşıyor.

Mü'min olduktan sonra da, en mühim vazifelerden birisi imanı korumak, dini korumak; dini korumak için gayret etmek, çalışmak, üzerine düşen vazifeyi yapmak...

Meselâ, cihad diye bir şeyi duyarız hep... Cihad deyince de hep aklımıza kılıç kalkan gelir, Bursa'nın kılıç-kalkan ekibinin güzel oyunları gelir, serhat türküleri gelir, mehter marşları gelir. Ama cihadın çeşitleri var... Cihad sadece kılıçla, kalkanla savaşmak değil... İşte burada bugün bahis konusu ettiğimiz, sözle karşı tarafın hücumlarını cevaplandırmak, İslâm'ı anlatmak... Güzel şiirler yazmak, halkın onu ezberlemesi, İslâm'ı sevmesi..

Meselâ, bazı şiirleri herkes ezberlemiştir Türkiye'de... Merhum Arif Nihat Asya'nın *Bayrak*[141] şiirini kim bilmez?.. Mehmed Akif

---

[141] *BAYRAK*

Ey, mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü !
Işık ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

Sana benim gözümle bakmayanın
Mezarını kazacağım.
Seni selamlamadan uçan kuşun
Yuvasını bozacağım.

Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder...
Gölgende bana da, bana da yer ver!
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar.
Yurda ay yıldızın ışığı yeter.

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün;.
Kızıllığında ısındık.
Dağlardan çöllere düşürdüğü gün;
Gölgene sığındık.

Ey, şimdi süzgün, rüzgârlarda dalgalan;
Barışın güvercini, savaşın kartalı...
Yüksek yerlerde açan çiçeğim;
Senin altında doğdum, senin dibinde öleceğim!

Ersoy'umuzun *İstiklâl Marşı* hepimizin ezberindedir. Bazı meşhur parçalar herkes tarafından bilir.

Yunus'un şiirleri asırlar boyu, dinimize imanımıza, irfanımıza, iyi müslüman olmamıza, ihlâsımıza ne kadar katkıda bulunmuştur!.. Ne kadar güzel şiirler söylemiştir mübarek Yunuslar!.. Bir tane değil biliyorsunuz. Ne güzel şiirler, ilâhiler söylemişlerdir. Asırlar boyu hizmet etmişlerdir.

Demek ki, cihadın bir çeşidi de, İslâm'ı savunmak için sözü kullanmak, İslâm'ı sözlü olarak savunmak, iftiraların cevaplarını vermek, itirazların muknî cevaplarını vermek, kâfirlerin bozgunculuklarını tamir etmeğe çalışmak... İşte bu çok önemli olduğu için, arkadaşlarımızla —Allah razı olsun çalışan, gayret eden, yardım eden kardeşlerimizden— radyo kurduk, televizyon kurduk. İnşâallah bir de Allah'ın lütfuna dayanarak, bizi yardımına mazhar etmesini bu mukaddes diyarlarda cân ü gönülden dilerek söylüyorum, 20 Nisan'da kardeşlerimiz *Sağduyu* isimli gazetemizi de çıkarmaya kollarını sıvamışlar. Canla başla çalışıyorlar, yürekleri güp güp atıyor. İnşâallah 20 Nisan'da güzel bir gazete çıkarırız. İnşâallah yüzümüz ak olur, mahcub olmayız.

O da işte İslâm'a sözlü bir hizmet aracı, çok önemli bir araç. Bu dinlediğiniz Akra, Türkiye'de iki yüzün üstünde kasabadan, şehirden uzaydan gelen dalgaları yansıtarak, her radyo ile dinlenebilir şekilde aksettiriliyor. Türkiye'nin en çok dinlenen radyosu, en sevilen radyosu, en halkın ruhunu besleyen, gönlünü okşayan, halkı tatmin eden, "Allah razı olsun!" diye dualar ettiren radyosu... Ne kadar güzel bir hizmet!..

Televizyonumuz 19 saat yayın yapıyor, bölgesel... İnşâallah onu da, uluslarası ve ulusal düzeye çıkartmamız lâzım! Çok masraflı bir hizmet, bizim de paramız pulumuz mahdut, ama aşkımız şevkimiz var... Dinin yayılmasının, savunulmasının önemli bir aracı olduğunu düşünüyoruz.

Gazete de çok önemli... Hani takım derler ya, meselâ çay takımı alıyorsunuz; çaydanlığı oluyor, şekerliği oluyor, fincanlar oluyor, altlar oluyor. Büyük bir kutunun içine güzelce yerleştirilmiş. "Çay takımı efendim, buyurun!" diyorlar. Yatak takımı oluyor. Çarşafı, yorgan örtüsü, yatak örtüsü, küçük

yastıkları, süs yastıkları, yuvarlak yastıkları; işte size yatak odası takımı... Veyahut yemek odası takımı, veyahut misafir odası takımı diyoruz.

Sevgili dinleyiciler! Biz de İslâm'a hizmet araçları olarak şu dinlediğiniz, sevdiğiniz Akra radyosunu çalıştırıyoruz, el-hamdü lillâh... Allah gayret ve emeği geçen bütün kardeşlerimizden razı olsun... Memnunuz, dinleyenler de memnun. Biz de dinleyicilere teşekkür ediyoruz. Tabii dinleyiciler olmasa, kıymeti olmaz yayının...

Ben radyoyu, televizyonu, gazeteyi ve dergilerimizi bir takım olarak görüyorum, bir set olarak görüyorum. Yayın seti, ilim seti, irfan seti, İslâm'ın öğretilmesi, savunulması için bir takım...

Onun için bu cuma konuşmamda, mübarek belde Mekke-i Mükerreme'den size dualar ederken, 20 Nisan'da çıkartacağımız *Sağduyu* günlük gazetemiz için, sizin de elinizden gelen her türlü desteği, yardımı (duyurmayı, almayı) yapmanızı rica ediyorum. Bir gazetenin yaşaması için, başarıya ulaşması, yükselmesi için neler yapmak gerekiyorsa yapmanızı bu vesile ile hatırlatıyorum, sevaplı olduğunu belirtmek istiyorum. İsmi güzel, inşâallah hizmeti de güzel olur.

Peygamber Efendimiz'in bu hadis-i şerifine bakın, ne bildiriliyor?.. Peygamber Efendimiz bir şaire:

"—Müşrikleri cevaplandır, hicveyle, onların hicivlerine karşılık ver; çünkü Rûhü'l-Kudüs olan Cebrâil AS seninle beraberdir!" diyor.

Demek ki, Cebrâil AS, böyle sözle İslâm'ın anlatılması, savunulması konusunda Hassân ibn-i Sâbit'e ilham verecek, yardım edecek; o da güzel güzel şiirler yazacak. Önemli bir şey olduğu için, Peygamber Efendimiz tavsiye ediyor.

Bugünün yayın aletleri çok daha gelişti. O zaman şiir yazılırdı, duyan duyardı, duymayan bilmezdi. Ama şimdi küçücük bir radyosu oldu mu, her yerde insan radyoyu dinleyebiliyor. Televizyon çok güzel bir araç, her akşam açtığınız zaman evinize ne kadar bilgiler geliyor. Gazete çok güzel bir yayın vasıtası, her gün size taze haberleri ulaştırıyor. Güzel, doğru yorumları size aktarıyor. İyi bir gazete çok önemli... Fevkalâde gerekli ve önemli

olduğu için, takım tamam olsun diye, dergilerimiz olduğu halde onu da çıkartıyoruz.

En son *İslâm* dergimizi, *İlim ve Sanat* dergimizi bana getirdiler, hayran kaldım. Uçaktan *Time* dergisini de getirmişti arkadaşlarımız. *Time* dergisine bakıyorum, o uluslarası Amerikan sermayesi, on binlerce basan çok büyük bir dergi... Bizimkine baktım, emin olun, bizimki daha güzel... Baskısı harika olmuş, *İslâm* dergisinin ve *Kadın ve Aile*'nin son sayısına hayran kaldım. Bütün emeği geçen kardeşlerimize teşekkür ediyorum. Sizlere de hatırlatıyorum: Okuyun, biz okunsun diye çıkarıyoruz; tanıyın, tanıtın, içindeki fikirleri de takip edin!..

Bir hadis-i şerif böyle... Şiirle İslâm'ın savunulması konusu... Yunus Emrelerin, Hacı Bayrâm-ı Velîlerin, İbrâhim Hakkı Erzurûmîlerin, Eşrefoğlu Rûmîlerin yaptığı hizmet... İşte onlar da şiirlerle, ilâhilerle İslâm'ı ne kadar tatlı anlatmışlar, sevdirmeye ne kadar muvaffak olmuşlar. Şimdi bir hadis-i şerif daha okuyarak, sözümü onunla tamamlamak istiyorum.

d. Hicret, Cihad ve Zikir

Peygamber Efendimiz Ümm-ü Enes RA'ya, yâni bir hanım sahàbîyeye bir nasihatta bulunmuş. Anlamı hepimize faydalı olacak, onu da okuyayım, sohbetimi onunla bitireyim:[142]

اُهْجُرِي الْمَعَاصِيَ ، فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الهِجْرَةِ ؛ وَحَافِظِي عَلَى الْفَرَائِضِ ،

فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الجِهَادِ ؛ وَ أَكْثِرِي مِنْ ذِكْرِ اللهِ ، فَإِنَّكِ لاَ تَأْتِي اللهَ

---

142 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXV, s.129, no:313; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.21, no:6735; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Vera'*, c.I, s.58, no:48; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.76; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VIII, s.167, no:11892; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.624; Ümm-ü Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.366, no:3935; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.395, no:7119; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.225, no:9479.

بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ كَثْرَةِ ذِكْرِهِ (طب. عن أم أنس)

RE. 154/3 (*Ühcuri'l-meâsî, feinnehâ efdalü'l-hicreh; ve hàfizî ale'l-ferâid, feinnehâ efdalü'l-cihâd; ve eksirî min zikri'llâh, feinneki lâ te'tillâhe bi-şey'in ehabbe ileyhi min kesreti zikrihî.*)

Diyor ki Peygamber Efendimiz bu hanımefendiye, o mübarek sahabiyeye... Sahabî erkek; hanım olunca sahâbiye demek lâzım!

1. (*Ühcüri'l-meâsî*) "Günahlardan uzak dur, uzaklaş; (*feinnehâ efdalü'l-hicreh*) çünkü hicretin en faziletlisi budur, günahlardan uzaklaşmaktır."

Biliyorsunuz Peygamber Efendimiz dini için, Allah'ın emriyle, dinin yayılması için, korunması için Mekke-i Mükerreme'den Medine'ye hicret etti. Anasının babasının yerini yurdunu, kendisinin doğduğu diyarı terk etti, Medine'ye hicret etti, gurbete gitti. Neden?.. Din için, Allah'ın emrini tebliğ etmek için, korunmak için, savunmak için, İslâm'ı kuvvetlendirmek için...

Hicret her zaman yapılır. İnsan dinini kuvvetlendirmek için hicret eder. Ama durduğu yerde duran insanın da bir mânevî hicreti var, o da günahlardan hicret etmek, uzak durmak, günah yapmamak... Günahlardan ayrılmak, işlemekte olduğu günahları tevbe edip bırakmak... En faziletli hicret budur diye, Efendimiz karşısındaki hanıma, Ümm-ü Enes RA'ya tavsiye ediyor: "Günahları terk et, onlardan hicret et; çünkü en faziletli hicret budur." diyor.

Tabii, günahların ne olduğunu soracaksınız. Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin günahlarla ilgili kitapları var. *Tasavvufî Ahlâk* kitabında güzel huyları, kötü huyları, günahları bir bir sıralayıp anlatmıştı. Onu okursunuz, ruhu şad olur, kitabı okundukça sevap kazanır; siz de öğrenmiş olursunuz. Ondan sonra:

2. (*Ve hàfizî ale'l-ferâid feinnehâ efdalü'l-cihâd*) "Allah'ın farz kıldığı ibadetlerin hepsini yapmağa dikkatli ol, müdavim ol, devamlı ol; çünkü bu, cihadın en fazîletlisidir." buyuruyor.

Demek ki insanın ibadet yapması, namazı bırakmaması, orucu tutması, zikir yapması, sadaka vermesi, zekât vermesi, bunların üzerinde sabit durması, devam etmesi ne oluyor?.. Bir çeşit cihad

oluyor. Çünkü şeytan yaptırmamak ister, nefis yaptırmamak ister. Onları yenip de yapacak insan...

Meselâ, sabah namazına kalkmamak ister, kalksa camiye gitmemek ister insanın canı... Halbuki nefsini yenecek sabaha kalkacak, nefsini yenecek evde kılmayacak, camide kılacak. Camiye gidecek, yirmi yedi kat fazla sevap alacak, elli kat sevap alacak. Bir mânevî mücadele gerekiyor.

Demek ki, "Farzları yap, çünkü cihadın en faziletlisi budur." diyor. Farzların yapılmaması için şeytan çok mâniler çıkartmağa çalışır. meselâ hac farzdır ama, adam bir türlü hacca gitmez. Namaz farzdır amma, namaz kılmağa bir türlü alışmamıştır, yanaşmaz. Oruç tutmak farzdır ama, oruç tutmaz. Zekât vermesi lâzım, zengin ama vermez, veremez; bir sürü mânî çıkar. İşte o mânileri yenmek cihad... Dine ibadete sarılmak, sadık olmak, vefalı olmak, tembel olmamak cihaddır.

3. (*Ve eksirî min zikri'llâh*) Üçüncü tavsiyesi de: "Allah'ı zikretmeyi çok yap!" Hani elimize tesbihi alıp da çok çok zikir yapıyoruz ya... Bu bizim dedelerimizin uydurduğu bir şey değil; Peygamber Efendimiz'in emri, Kur'an-ı Kerim'in emri... Kur'an-ı Kerim'de:

اُذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا (الأحزاب:٤١)

(*Üzküru'llàhe zikran kesîrâ*) "Allah'ı çok çok zikredin!" (Ahzâb, 33/41) buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri... Bakın burada da, karşısındaki hanımefendiye Peygamber SAS Efendimiz ne buyurmuş üçüncü nasihat olarak: (*Ve eksirî min zikri'llâh*) Zikir yapma işini çoğalt, Allah'ın zikrini çok yap!" diyor.

Bak ibadetleri söyledi, "İbadetlere, farzlara devam et!" dedi, ayrıca zikri özellikle belirtiyor: "Allah'ın zikrini çok yap, çoğalt! (*Feinneki lâ te'tillâhe bi-şey'in ehabbe ileyhi min kesreti zikrihî*) Çünkü sen Allah'ın huzuruna, çok zikretmekten daha sevimli bir ibadetle varamazsın! Allah en çok kendisini çok zikredenleri sever. En sevimli ibadet, Allah'ın en sevdiği ibadet zikirdir. Onun için zikrini yap!" diyor.

İnsan zikredince ne olur?.. Kalbi nurlanır, şeytan ondan uzaklaşır, ahlâkı güzelleşir, kâmil insan olur, çok sevaplar kazanır.

Onun için, aziz ve sevgili kardeşlerim! Peygamber Efendimiz'in o mübarek hanımefendiye tavsiyelerini size de, böylece bu konuşmamda hatırlatmış oldum. Hani bu on gün, sevapların çok kazanıldığı günler dedim ya... Tabii on gün sevapları işleyip de, ondan sonra bırakmak da yok... Alıştığını insan devam ettirmeli!..

Demek ki üç şeyi tavsiye etmiş:

1. "Günahlardan hicret et, uzaklaş; çünkü bu hicretin en sevaplı, en faziletli şeklidir.

2. Farzları yapmaya devam eyle; çünkü bu cihadın en üstünüdür, en faziletlisidir.

3. Allah'ın zikrini çok yap! Çünkü Allah'ın huzuruna çok zikir yapmaktan daha sevaplı bir işle varamazsın, en sevaplısı budur." diyor.

Kolay hatırda kalacak üç şey... Bunları yapın, Allah'ın rızasını kazanın, sevgili kulu olun, evliyâsı olun... Dünyanız, ahiretiniz ma'mur olsun...

Allah-u Teàlâ Hazretleri sizleri cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin, taltif eylesin... Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin... Rıdvân-ı ekberine vâsıl eylesin... Çoluk çocuğunuzla, dostlarınızla, sevdiklerinizle iki cihanda aziz olun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

03. 04. 1998 - Mekke

34. ALLAH'IN HİMÂYESİNDEKİ KİMSELER

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size bu cuma konuşmamı Mekke-i Mükerreme'den yapıyorum.

Bayramın son günündeyiz, dördüncü günündeyiz. Bayram vazifeleri içinde haccın vazifelerinin çoğu yapıldı. Hacılar dün büyük ölçüde Mina'da şeytan taşlama vazifelerini tamamlayıp, veda tavafı yapıp gitmek üzere yolları doldurdular. Bizim binanın önünde iki gündür yollar kilitleniyor. Vasıtalar arka arkaya, geliş-gidiş mümkün olmayacak kadar büyük izdiham oluyor.

Mina'da bayramın üçüncü gününe kadar kalıp ayrılmak mümkün olduğundan, kalmak daha sevaplı ama, kalmak da serbest gitmek de serbest olduğundan, bir an evvel gidelim, veda tavafımızı yapalım da memleketimize yollanalım diyen insanlar çok oluyor. Hacıların büyük bir kısmı bu arzuda olduğundan, çok büyük bir izdiham oluyor.

O günü yaşadık dün gece; telefonlar kilitlendi, yollar kilitlendi, büyük izdiham... Türkiye'den buraya telefon, buradan Türkiye'ye telefon imkânları çok zorlaştı. Arkadaşlar saatlerdir telefonun başında, bizimle konuşmak için beklediler. Biz de burada saatlerce bekledik, olmadı. Şimdi mümkün oluyor.

a. Hac ve Teşrık Günleri

Hatırlatmıştım size daha önceki konuşmamda, bugün ikindiye kadar her namazın arkasından bir defa, "*Allàhu ekber, allàhu ekber... Lâ ilâhe illa'llàhu va'llàhu ekber… Allàhu ekber, ve li'llâhi'l-hamd..*" diye tekbir getirilmesi lâzım! Arafe gününden, bayramın bu dördüncü günü ikindi namazının sonuna kadar bırakmamak lâzım! Bu tekbirler vacib diye hatırlatmıştım. Bu vazifelerin artık sonuncu günü olmuş oluyor.

Tabii vedâ tavafları daha ilerilere sarkabilir. Yine burada ibadet ve taat için kalan insanlar, uzun zaman burayı izdihamlı bir şekilde yine değerlendirirler, ibadet, taat edebilirler.

Bu güne *eyyâm-ı teşrık*'ın son günü derler. *Kaf* ile, teşrik değil de teşrık... *Teşrık*, Arapça'da etleri güneşe koyup kuru et haline getirmek mânâsına, kurutmak mânâsına geliyor. Çünkü buranın sıcağı o kadar fazla oluyor ki, etler kesilip de güneşe konuldu mu, veya kayanın üstüne yayıldı mı, pastırma gibi kuruyuveriyor ve bozulmuyor. Birden kuruduğu için kokmadan, bozulmadan kuru et haline geliyor. Sonra onu istedikleri zamanda kesip, ateşe koyup, pişirip yiyor buranın ahalisi... Bu adet olduğu için bu günlerin adı *eyyâm-ı teşrık* olmuş.

Teşrik olursa, mânâ *şirk* kelimesiyle ilgili olur. *Teşrık* olunca, güneş ışınlarına mâruz bırakmak mânâsına *şark* kelimesiyle ilgili oluyor. *Eyyâm-ı teşrık*'ın son gününü yaşıyoruz.

Allah hacılarımızın haclarını makbul eylesin... Gelmeyenlere bu mübarek beldeleri gelip görmek, bu önemli olan dînî ibadeti, insana çok faydaları olan, görüşünü, görgüsünü, bilgisini çok arttıran bu güzel ibadeti, bu güzel mahallerde gelip yapmayı nasib eylesin... Hazret-i Adem Atamız AS'dan İbrâhim AS'a, Peygamber SAS Efendimiz'den bu güne kadar buraları peygamberlerin cevlângâhı, dolaşma yerleri... Allah'ın nice nice mübarek kulları buralara gelmiş, bu güzel ibadeti yapmışlar.

Çok muhteşem bir ibadet, çok genç işi bir ibadet... İnsanın zengin olması lâzım, bedeninin kuvvetli olması lâzım, sıhhatli afiyetli olması lâzım! Çünkü bir hayli genç işi vazifeler var; yürüyerek tavaf var, Safâ ile Merve arasında sa'yetmek var, Arafat var, Arafat'tan Müzdelife'ye gelmek var... Müzdelife'de artık yer belli değil, herkes ana-baba günü, mahşer günü gibi bir yerde kalıyor, geceliyor.

Mina günleri, şeytan taşlama var... Çok izdihamlı olan bir olay... Allah rahmet eylesin, bazı insanlar eziliyorlar, kalabalık birbirini istese de koruyamıyor. Meselâ insanın akrabası, babası düşse, yerden kaldırayım derken kendisi de düşüyor. Kaldıramadan kalabalık onları da ezebiliyor. Yâni genç işi, gençken yapılması gereken bir ibadet...

Ben bizim hacı amcalara bakıyorum; bizim kaldığımız, arkadaşlarımızın kaldığı yerin yakınında, yüz metre mesafede büyük bir cami var. Civardaki binalarda ekseriyetle Türk hacıları

kaldığı için, cami tamamen Türk camisi gibi doluyor. Kıyafetlerinden belli, göğüslerinde kırmızı zemin üzerine ay-yıldız... Zaten hallerinden de belli oluyor. Uzaktan baktılar mı, "Bunlar Türk hacısıdır." diye herkes biliyor. Siz Arapça bir soru sorsanız bile, meselâ:

"—*Kem riyal?* Bu kaça?" diyorsunuz.

Sizin yüzünüze şöyle bir bakıp, Türk olduğunuzu anladı mı:

"—Uc riyal!" diye, hemen yarım yamalak Türkçe'siyle cevap veriyor.

Tabii esnaf bütün dilleri öğrenmiş. Bazen İranlı sanıyorlar, "*Se riyal, du riyal*" filân dedikleri oluyor. Biz gülüyoruz tabii...

Ama hacılarımıza bakıyorum çoğu ihtiyar, nefes nefese, yaşlı kimseler. Yâni hacca gelişlerini geç bırakmışlar. Dün de ikindi namazını kıldık, caminin arkasında bir tanesi yığılıvermiş. *İnnâ li'llâh, ve innâ ileyhi râciùn...* Hastaneye kaldırmışlar, galiba kalbi varmış. Yâni gençken gelip, ibret alıp, ibadetleri güzel güzel yapıp, hayatında bu tecrübeleri kullanması, değerlendirmesi lâzım. Böyle daha iyi olur diye insanın hatırına geliyor.

Tabii her vakitte olabilir, yaşlı da olsa olur. Hatta yürüyemeyecek durumda olanları Araba kullanarak sa'y yaptırıyorlar. Güçlü kuvvetli zenciler oluyor, taht-ı revâna oturtup baş üstünde Kâbe'yi tavaf ettirtiyorlar. Yâni ücretini verdiğiniz zaman, bu işleri yapacak insanlar da bulunuyor.

Peygamber SAS Efendimiz, hacıların şeytan taşlama görevi dolayısıyla Mina'da bulunduğu bu günlerde, ahalinin arasında nidâ ettirirmiş, dolaştırır seslenirmiş:

"—Bu günlerde oruç tutmayın! Bu günler yeme içme günüdür ve zikrullah günüdür!" diye buyururmuş Peygamber SAS Efendimiz.

Zaten haccın bütün fiilleri içinde zikir çok önde, çok büyük bir yer alıyor. Hatta ihramlandığı, ihrama niyet ettiği zamanda getirdiği telbiye "*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk...*" cümleleri dahi zikir, çok güzel anlamı olan bir zikir.

"—Arafat'ta Allah'ı zikredin, Arafat'tan Müzdelife'ye geldiğiniz zaman Meş'ar-i Harâm'ın yanında Allah'ı zikredin!.. İşte oradan Mina'ya geldiğiniz zaman ma'dûd günlerde (*Eyyâmin ma'dûdâtin*) Allah'ı zikredin!" diye âyet-i kerimelerde hep zikir tavsiye ediliyor.

Yâni diyebilirim ki hac ibadeti muhteşem bir zikir ibadetidir. Dervişlik ibadetidir, tevazu ibadetidir. Tasavvuf ibadetidir, nefsi yenmek ibadetidir. Fedakârlık ibadetidir. Boyun bükmek, libâs-ı tefâhurdan, iftihar elbiselerinden, alımlı çalımlı giyinmekten soyunup, beyaz örtülere bürünüp, baş açık, yalın ayak tam dervişlik, tam tasavvuf, tam nefsi yenmek, tam Allah'ı zikretmek ibadeti, muhteşem bir ibadet... Uzun bir ibadet, devamlı bir ibadet... Zor bir ibadet... Bedenî bir ibadet, mâlî bir ibadet... Ama sonuç ne:[143]

---

[143] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.629, no:1683; Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.71, no:2403; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.272, no:933; Neseî, *Sünen*, c.V, s.115, no:2629; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.964, no:2888; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.346, no:767; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.246, no:7348; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.131, no:2513; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.9, no:3696; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.278, no:905; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.11, no:6657; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.4, no:8799; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.120, no:12639; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.471, no:4091; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.343, no:8506; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.322, no:3608; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.317; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.477, no:8956; Hamîdî, *Müsned*, c.II,

الْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلاَّ الْجَنَّةُ (خ. م. ت. ن. ه. حم. عن أبي هريرة؛ حم. طس. هب. عن جابر)

(*El-haccü'l-mebrûru leyse lehû cezâün ille'l-cenneh*) "Hacc-ı mebrûr oldu mu, haccı Allah'ın istediği tarzda yapabildi mi bir kul, haccını makbul bir hac, güzel bir hac yapabildi mi; yâni refes, füsûk, cidâl olmadan, kötü söz söylemeden, çekişme, çatışma olmadan, günahlı işler yapılmadan, edeb ile, zarafet ile, nezahet ile, nezaket ile hac yapıldığı zaman, mükâfatı cennetten başka bir şey değildir." buyuruyor Peygamber Efendimiz. (*Leyse lehû cezâün*) "Onun başka mükâfatı yok, (*ille'l-cenneh*) ancak cennet var. Ancak mükâfatı cennettir." Yâni cennet kazanılıyor. Çok güzel bir ibadet...

Ama ben, "Zikir ibadetidir!" deyince ayrıca hoşuma gidiyor ve buna dikkati çekiyorum her zaman, hadis-i şeriflerde karşılaştığımız zaman... Hani Türkiye'mizde tasavvufa karşı, zikre karşı insanlar var; İslâm'a karşı oluyorlar farkında olmadan... Bakın hac nasıl zikir ibadeti, insan Mina'da nasıl oturup sabahtan akşama zikredecek!.. Peygamber Efendimiz, "Bu günler yiyip içme günleridir, oruç tutmayın amma Allah'ı zikredin!" diye Allah'ı zikretmeyi tasrih ediyor. Kur'an okuyacak, tesbih çekecek, yalvaracak, gözyaşı dökecek!.. Böyle günler.

b. İslâm'ın Güzel Öğrenilmesi

---

s.439, no:1002; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.318, no:2425; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.132, no:399; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.61; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.223; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIII, s.384; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.124; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.309, no:630; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.147, no:2753; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.325, no:14522; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.203, no:8405; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.480, no:4119; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.135; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.141, no:173; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.4, no:11785, 11834, 12293-12295; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.164, no:11687, 11688 ve c.XIV, s.369, no:14515; RE. 201/8.

İşte bu günler de tabii, her gün gibi gelip geçiyor. Osmanlı büyüklerimizin, "*tekmi'l-i enfâs-i ma'dûde*" dedikleri, insanın sayılı olan nefesleri böylece tükeniveriyor. Sayılı olan şey çabucak geçer. İnsan Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna varacak ve bu dünyada yaptıklarından hesaba çekilecek:

"—Nasıl geçirdin bu hayatı, söyle bakalım, İslâm'a düşmanlık mı yaptın?.. Kendi aklına dayanarak, batıcılık yaparak, düzenbazlık yaparak, devrimbazlık yaparak Allah'ın emirlerine karşı mı çıktın?.. Müslümanları zora mı soktun?.. Hayır mı işledin, şer mi işledin?.. Tembellik mi yaptın, ibadet mi yaptın?.. İnsanlara iyilik mi yaptın, kötülük mü yaptın? Kan mı kusturdun, can mı yaktın?.. Rüşvet mi aldın?.."

Bunların hepsinin bir gün hesabı olacak ve yapanlar yaptıklarından pişman olacaklar. Ama, iyi insanlar da mükâfatı alacaklar.

İyi insanların mükâfat alacakları işlerden birisi de, kötü insanlara kötülükleri yaptırmamak, meydanı bırakmamaktır aziz ve sevgili kardeşlerim! Bu da çok önemli... Maalesef hacca düşkünlüğü kadar, Ramazan orucuna düşkünlüğü kadar, müslümanlar kötülükleri yaptırmamak, iyilikleri yapmak çalışmasını yapsalar, ülke gül gülistan olacak!

Meselâ ben, Avustralya'dan bu tarafa geldim. Orada güzel çalışmalar yaptık, bir cami açtık. Daha başka güzel müjdeleri de inşâallah, önümüzdeki günlerde Allah nasib ederse vereceğim. O kadar düzenli ki, o kadar tabiatı korumaya dikkat ediyorlar ki, o kadar temiz ki, o kadar dikkatli ki herkes, o kadar seyr ü sefere, araba kullanmaya dikkat ediyorlar ki, yasaklardan kaçınıyorlar ki... Bir de şimdi hacda Arafat'a çıkarken, Arafat'tan dönerken, Mina'ya giderken, Mina'dan gelirken bizim bu müslüman topluluğunun en seçkinlerinin araba kullanışlarına bakıyorum, birbirleriyle davranışlarına bakıyorum, ahvâle ve kurallara uymaya bakıyorum; çok zayıf maalesef!..

Müslümanların edeb öğrenmesi lâzım, ilim öğrenmesi lâzım! Müslümanlara İslâm'ı öğreten müesseseleri kuvvetlendirmek lâzım! Kur'an kurslarını, imam-hatip okullarını güçlendirmek lâzım!.. Çünkü bunlar edebli insan yetiştiriyor, Allah'tan korkan

insan yetiştiriyor. Polisi, zaptiyesi, jandarması gönlünde olan, yaptığı işi yapmadan evvel doğru değilse engelleyebilen, güzel huylara sahip insan yetiştiriyor.

İnsanın jandarmasının kalbinde olması, karşısında olmasından çok daha güzel... Çünkü jandarmanın olmadığı dağ başında haydutlar, eşkıyalar yol kesiyorlar. Kimsenin olmadığı yerde mücrimler suç işliyorlar, cürüm işliyorlar, günah işliyorlar, adam öldürüyorlar, hırsızlık yapıyorlar. İhtiyar kadının bileziklerini çalacağım diye, bileklerini kesiyorlar. Yaşlı kimseleri aldatıyorlar, köylüleri sömürüyorlar... Her şey olabiliyor.

Jandarması içinde olmasından, polisi müfettişi içinde olmasından daha güzel bir usül düşünülebilir mi?.. İslâm bunu sağlıyor.

Onun için İslâm'ı tam öğretmek lâzım. İyi insanların çoğalması lâzım, kötü insanlardan salâhiyeti alması lâzım! Onların da kendilerini düzeltmesi lâzım! Yâni kötülerin asla ve asla salâhiyet sahibi olmaması lâzım! Eski filozof dindarlardan Konfüçyüs; belki de tam hayatını incelesek, acaba bir filozof muydu, yoksa Allah'ın o taraflara gönderdiği bir peygamber miydi?.. Demiş ki:

"—Allah kaplana iyi ki kanat vermedi. Kaplan bir de kanatlı olsaydı, yapacağı zararın miktarı çok daha fazla olurdu. Kanatsız olduğu için uçamıyor. Kanatlı olsaydı, bir de uçsaydı herkesi kovalar, yakalar, parçalar, yer bitirirdi." demiş.

Yâni, şerli insanın kuvvet sahibi olması fenadır, iyi değildir. Onun için Allah iyilere kuvvet versin... Müslümanları her yönden kuvvetlendirsin, faziletli insanlar hakim olsun...

Eski Yunanistan'ın filozoflarından Eflâtun:

"—Devleti filozoflar yönetmeli!" Yâni, "Alim, fazıl, kâmil, her şeyi hikmetle, düşüne taşına yapabilen insanlar yönetmeli, filozoflar yönetici olmalı!" diye söylemiş.

Bana kalsa, ben de bir seçme yaparım hakîkaten... Hem ahlâkî notu çok yüksek olan hem hukùkî bilgisi çok yüksek olan, hem hikmet ve fazilet yönünden ileri olan, halk tarafından çok sevilen insanları yönetime getiririm.

c. Allah'ın Himâyesindeki Kimseler

Bu cuma konuşmamda hac dolayısıyla giriş biraz uzun oldu. Bir de insanların kötülere fırsat vermemesi deyince, dün akşamdan burada konuşma için seçtiğim bir hadis-i şerifi okuyorum:[144]

مَنْ جَاهَدَ فِى سَبِيلِ اللهِ ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللهِ ؛ وَمَنْ عَادَ مَرِيضًا ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللَّهِ ؛ وَمَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ أَوْ رَاحَ ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللَّهِ ؛ وَمَنْ جَلَسَ فِى بَيْتِهِ ، لَمْ يَغْتَبْ أَحَداً بِسُوءٍ ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللهِ ؛ وَمَنْ دَخَلَ عَلَى إِمَامٍ يُعَزِّرُهُ ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللهِ (طب. ك. حب. ق. عن معاذ)

RE. 415/14 (*Men câhede fî sebîli'llâh, kâne dàminen ale'llàh; ve men âde marîdan,kâne dàminen ale'llàh; ve men gadâ ile'l-mescidi ev râha, kâne dàminen ale'llàh; ve men celese fî beytihî lem yağteb ehaden bi-sûin, kâne dàminen ale'llàh; ve men dehale alâ imâmin yüazziruhû, kâne dàminen ale'llàh.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Muaz RA'dan İbn-i Hibban ve Hâkim ve Taberânî rivâyet etmişler bu hadis-i şerifi. Beş şey söylüyor Peygamber SAS Efendimiz. Beş husus sayıyor, buyuruyor ki:

1. Allah Yolunda Cihad Eden Kimse

[144] İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.375, no:1495; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.94, no:372; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.331, no:767; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.37, no:54; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.288, no:8659; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.166, no:18320; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.440; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1341, no:43518; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.220, no:21941.

مَنْ جَاهَدَ فِى سَبِيلِ اللهِ ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللهِ ؛

(*Men câhede fî sebîli'llâh, kâne dàminen ale'llàh*) "Her kim ki Allah yolunda cihad ederse, o Allah'ın kefaleti altına girer. Allah onu korur, Allah'ın himayesine mazhar olur. " diyor.

Biliyorsunuz, *tazmin* kelimesi; birisi bir zarar yaparsa zararı tazmin etmek, yâni telâfi etmek, karşılamak, ödemek manasına geliyor ya, bu *dâmin* kelimesi de o kökten bir kelime. Yâni: "Kim Allah yolunda cihad ederse Allah onun zararını, ziyanını engeller. Himayesine alır, korumasına alır. O, Allah'ın korumasında olur. Allah ona sahip çıkar. O, Allah'ın hıfz ü himayesine girer" demek.

Çok güzel bir şey! Yâni hepimiz istiyoruz ki: "Yâ Rabbi sen beni koru! Yâ Rabbi ben sana tevekkül ettim, sen benim işlerimi rast getir! Seni vekil edindim, sen benim nâmıma şöyle yap, böyle yap yâ Rabbi, ihsan eyle, ikram eyle, lütfeyle!.." yalvarıyoruz ya, işte oluyor. (*Dàminen ale'llàh*) Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne sığınmış oluyor. Allah onu kabul etmiş oluyor, himayesine almış oluyor, zarar ve ziyanını engelleyecek bir durum sağlamış oluyor. Ne kadar güzel! Allah'ın koruduğu bir kul hâline geliyor. Kefâletine, himayesine girmiş oluyor. Kim?.. Beş kişi...

Birincisi: (*Men câhede fî sebîli'llâh*) "Kim Allah yolunda cihad ederse..." Biliyorsunuz, Allah yolunda cihad deyince. tabii ilk hatıra gelen savaştır, düşmanla savaşmak... Malımızı canımızı, yurdumuzu, imanımızı korumak için yıllar boyu, asırlar boyu dedelerimizin yaptığı iş... Allah razı olsun, hepsi Allah yolunda mücahid idiler. Başka diyarlardan buralara Allah'ın dinini yaymaya geldiler. Allah'ın dinini nice diyarlara, ülkelere yaydılar, uzun asırlar müslüman olmayan kavimleri müslüman ettiler. Sonra bu cihad, yâni Allah yolunda çarpışmak, icabında canını vermek gevşedi. Alet edevat bakımından, düşmanlar daha üstün duruma geldiler.

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ (الأنفال: ٦٠)

(*Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin*) "Gücünüz yettiğince en yeni, en güzel, en tesirli silahları onlara karşı koymak için hazırlayın!" (Enfâl, 8/60) mânâsına gelen ayetleri herhalde uygulayamadık. Herhalde ümmet zevke, keyfe, köşke, hànendeye, sâzendeye, lâle bahçelerine, şiirli, gazelli sohbetlere, atlaslara, kaftanlara, incilere, mücevherata, zevke fazla daldı. Dinin ana esası olan, zirvesi olan ibadetlerin şâhikası olan cihadı bıraktı.

Tabii düşmanlar birlikte hareket ediyorlar. Müslümanlar birlikte hareket etmedi. Bu taraftan biz kâfirlerle cihad ederken, Mısır bize bir saldırdı geçtiğimiz asırda, Kütahya'ya kadar ordusuyla geldi. Suriye'de yendi, Adana'da yendi, Kütahya'ya kadar geldi. Zor durduruldu. Halbuki o da müslüman ülkeydi. Bir ara bize bağlı bir eyaletti. Böyle bir acaib durum oldu... Bir ara İran'la çarpıştık. Biz Balkanlar'da çarpışırken, koç bakışlı, burma bıyıklı Yavuz Sultan Selim doğuda İran'la çarpıştı.

Ama kâfirlerin beşi-onu birlik olup, İngiltere'den, Hollanda'dan, Almanya'dan, Fransa'dan, din adamlarının önderliğinde hücum ettiler. Kıbrıs'ta dahi dini kullandılar, Bosna-Hersek meselesinde dahi dînî duyguları sömürdüler. Din adamları öne geçti, o katliamları öyle yaptılar. Müslümanların dünya böyleyken bunu unutması doğru değil... Cihadı bıraktığı zaman din çöker.

Birisi Peygamber SAS Efendimiz'e geldi:

"—Yâ Rasûlallah, uzat elini, senin elini tutacağım, sana bey'at edeceğim, sadakat sözü vereceğim amma, bir şartım var: Ben korkak bir insanım..." dedi.

Ne saklayayım Allah'ın bildiğini der gibi, açıkça itiraf etti:

"—Ben korkak bir insanım. Bana cihadı mecbur etme. Bir de on tane devem var, çoluk çocuğum çok kalabalık. Bu develerin sütlerini sağıyoruz, ancak geçiniyoruz. Benden zekât isteme! Zekât istersen bu develer azalacak, zâten imkânım güzel değil..." dedi.

Peygamber Efendimiz ona elini uzatmadı ve sordu, dedi ki:

"—Cihad olmadan, zekât olmadan İslâm olur mu?.. Cihad olmadan, zekât olmadan İslâm olur mu?.. Cihad olmadan, zekât

olmadan İslâm olur mu?.. Bu ne biçim zihniyet?.. Allah'ın emirlerinin bazısı kabul edilir, bazısı çiğnenir mi, bazısı reddedilir mi?..” dedi.

Eski ümmetlerin kötü ve sömürücü ve gevşek ve münafık şahıslarına Kur'an-ı Kerim'de:

أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ (البقرة:٨٥)

(*Efetü'minûne bi-ba'dı'l-kitâbi ve tekfurûne bi-ba'd*) “Allah'ın âyetlerinin bazılarına inanıyorsunuz da, bazılarını inkâr mı ediyorsunuz?” (Bakara, 2/85) diye hitab-ı tevbih ile, azarlama hitabı ile Allah böyle soru sormuyor mu?..

Allah'ın dini bir bütündür. Her zaman yazıyorum, söylüyorum, Allah'ın dini pazarlık kabul etmez.!

“—Şunu kabul ederim de bunu kabul etmem. Beş vakit namaza rızam yok da, bir vakit olursa eh belki düşünürüm. Bilmem şu olsun da bu olmasın...”

Olmaz! Allah'ın emirleri bir bütündür. Allah kâinatın hâlikı, onun emirleri münakaşa mevzuu, pazarlık mevzuu olmaz. Müslüman olan Allah'a teslim olacak, emirlerini dinleyecek. Meselâ, içki içmeyecek.

“—Ben müslümanım ama, akşamları kafamı bulmak için bir kadeh atıyorum...”

Ölen birisi vardı, çok zengin bir adam; namaz da kılarmış, cumaya da gidermiş. Bilmem hangi meşhur camide de yeri, seccadesi hazırmış. Genel müdürleriyle filân hep oraya gidermiş. Akşamları da sıhhati açılsın, bilmem ne olsun filân diye bir kadehçik atarmış...

Olmaz öyle şey, tezat olur. Olur ama, “Ben abdestsiz namaz kıldım, oldu.” dediği gibi olur. Bektaşî diyorlar, artık onun söyleyeni kimdir bilmem... Yâni abdestsiz namaz olmadığı gibi, bu işler doğru olmaz. Allah'ın emirlerini tutmak lâzım!..

Çünkü siz tutmazsanız, hayata aykırı bir iş yapmış oluyorsunuz. Düşmanlar durmuyor, düşman senin kötülüğünü istiyor. İşte Yunanlı Kıbrıs'ı almak istiyor. İşte Ermeni,

Anadolu'yu almak istiyor. İşte Rus, Akdeniz'e inmek istiyor... Bunlar hayal değil, tarih boyunca mücadelesini yapıyoruz. Bunlar bırakılmaz, Allah'ın emirleri terk edilmez.

Cihad ruhundan mahrum bir nesil çöker. Askerimize cihad ruhunu, kahramanlık ruhunu vermezseniz cepheden kaçar, rüşvet alır, silah satar, hıyanet eder, düşman safına geçer. Çarpışmaz, savaş anında ordudan kaçar. Bizim kahramanlıklarımızın temeli İslâm! Onun için cihad çok önemli...

Ama nasıl olacak?.. (*Men câhede fî sebîli'llâh*) Allah için yapacak. Hırs için, kin için, düşmanlık için, zalimce, gaddarca değil; faziletli bir insan olarak bir haksızlığı engellemek için, bir tecavüzü durdurmak için, insanları mutlu etmek için; ezilecek, mahvedilecek, ayaklar altına alınacak insanları korumak için cihad edecek.

Meselâ, Ruslar Afganistan'a girdiler. Hakları yoktu Afganistan'a girmeye... Hür bir ülkeydi. Girdiler, iki milyon insanı öldürdüler. Bütün şehirleri yaktılar yıktılar. E bunun karşısına durmak gerekmez mi?..

Bizim olan bir takım büyük büyük yerler, savaşlar sonunda elimizden gitti. Onun için mutlaka Allah rızası için, korumak için, faziletli insan olarak, cihadı ön plânda tutmamız lâzım! Cihadsız din olmaz, zekâtsız din olmaz.

Allah yolunda para vermiyor, Allah yolunda rahatını bozmuyor. Olmaz! İbadetlerin hepsinde biraz meşakkat vardır. Namazda biraz meşakkat vardır, oruçta meşakkat vardır, hacda meşakkat vardır. Zekâtta meşakkat yoktur ama, onda da gönül meşakkatli olarak veriyor, zor veriyor.

Parayı çıkartıp hak yola veremiyor ama, çocuğunun sünneti için, en lüks beş yıldızlı oteli kaç günlüğüne tutup, şu kadar milyar lirayı harcayabiliyor. Fukara için onu yapamıyor. Nihayet sünnet için yapmasan da, Allah rızası için o paraları bir fakir mahallenin bir semtine harcasan, o semt ihya olur. Ama insanlar böyle yapmıyor.

Demek ki Allah rızası için cihad olacak. “Kim Allah rızası için cihad ederse, Allah’ın himayesine girer.” Beş şeyin birincisini hatırınızda tutun!

2. Hasta Ziyaret Eden Kimse

وَمَنْ عَادَ مَرِيضًا ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللّٰهِ ؛

(*Ve men àde marîdan kâne dàminen ale’llàh*) İkincisi: “Kim hasta ziyaret ederse Allah’ın himayesine girer. Allah onu sever, himayesine alır, zarardan ziyandan korur, hasarı olmaz. Tazmin etmeye lüzum kalmadan himayesine alır, tazmine lüzum kalmadan Allah’ın koruduğu mübarek bir insan olur.”

Hasta ziyareti, bu da çok önemli... Çünkü insanlar hastalanıyor. Hastalandığı zaman hassaslaşıyor. İlaç lâzım, mâneviyatının düzelmesi lâzım! Sevdiği insanların karşısına gelmesi lâzım!

Amerikalılar bunu çok güzel biliyorlar. Dergilerine yazıyorlar:

“—Maneviyat gücüyle kanseri yendi. Annesi anne sevgisiyle, çocuğa bakacağım diye, amansız kanser hastalığına tutulduğu halde, çocuğu büyütünceye kadar direndi, ölmedi, yaşadı. Mâneviyatı sayesinde, o arzusu, şevki, sevgisi çocuğuna karşı

muhabbeti, himayesi şefkati sayesinde... Çocuğu büyüdükten sonra, 'Artık tamam, o rahat...' dediği zaman öldü." filân diye bunları hep yazıyorlar. Yâni, insanın mâneviyatı önemli oluyor.

Hastanın duası makbuldür bizim dinimizde... Onun için hasta kardeşlerimizi ziyaret edeceğiz. "Paraya mı ihtiyacın var, ilâç mı istiyorsun, ne olacak?" filân diye hiç bir şey olmasa, sadece mâneviyatı hoş olsun, gönlü şenlensin diye ziyaret edeceğiz. Teselli edeceğiz, duasını isteyeceğiz.

Hasta ziyareti dinimizce mühim bir vazife olduğu için, Peygamber Efendimiz cihadın arkasından:

"—Hasta ziyaret eden Allah'ın himayesinde olur, himayesini kazanır." diye bildiriyor.

Hele cuma günü hasta ziyareti çok sevaptır. Bu vaazı dinledikten sonra kimin nerede hastası varsa, —evde veyahut hastanede— gitsin, ziyaret etsin! O sevapları kazansın sevgili kardeşlerim!..

3. Sabah Akşam Mescide Giden Kimse

وَمَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ أَوْ رَاحَ ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللّٰهِ ؛

(*Ve men gadâ ile'l-mescidi ev râha, kâne dàminen ale'llàh*) "Kim mescide giderse, mescidden gelirse, sabah giderse, akşam giderse..." *Gadâ - guduvven*, yâni günü bir tarafında; *rahâ - revâhen*, yine günün bir tarafına, yâni sabah akşam mescide giderse demek. Mescidde beş vakit namaz var. Sabah namazı var, öğlen namazı var, ikindi namazı var, akşam namazı var, yatsı namazı var.

Burada, Hicaz'da bir ezan duyuyorsunuz, bir kalkıyorsunuz, saat daha dört... Niye okuyorlar?.. Millet teheccüde kalksın, teheccüd namazı çok sevap diye teheccüd ezanı okuyorlar. Bizde yok bu ezan... Halbuki teheccüd namazını Peygamber Efendimiz çok tavsiye etmiş, çok sevaplı. Bu da hatırınızda olsun. Siz saatinizi ayarlayın, teheccüd vaktinde saatiniz sizi kaldırsın, sevgili kardeşlerim!..

Mescide sabah akşam giden Allah'ın himayesinde olur. İbadete müdavim olan insan Allah'ın himayesine girer. Camilere, cemaatlere devam eden girer mânâsına da gelebilir. Giderken, gelirken o esnada himaye-i ilâhiyyede olur mânâsına da gelebilir. Birinci mânâsı daha muhtemel olsa gerek... Yâni sabah akşam, erkendir diye veya karanlıktır diye, yoruldum diye, uykum var diye bahane bulmadan namazlarını camide kılan kimse, Allah'ın himayesine girer demek.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, beş vakit namazı camide kılmaya çok dikkat edin! Namaza müdavim olun! Eviniz mescid olsun; evinizde zaman zaman sevaplı nafile namazları kılarsınız. Mescid de eviniz gibi olsun; yâni sık sık gittiğiniz, her zaman orda bulunduğunuz yer olsun!.. Bu Abdülhàlik-ı Gücdevânî Efendimiz'in bizlere nasihati:

"—Eviniz mescid olsun, mescid de eviniz olsun!"

Bizim evimizden sonra ikinci adresimiz neresi?.. Mescid... Mescide gitse, sorsa; imam bilir bizim kim olduğumuzu, evimizi gösterir. Hakikaten ikinci adres, aziz ve muhterem kardeşlerim! Hani televizyonlarda bazı reklamlar var, "İkinci adresiniz falan yer!" diye... Müslümanların birinci adresi eviyse, ikinci adresi de camisidir. Sabah akşam camiye gidip-gelen Allah'ın himayesinde olur. Üçüncüsü de böylece sayılmış oldu. Dördüncüsü:

4. Evinde Oturup Gıybet Etmeyen Kimse

وَمَنْ جَلَسَ فِى بَيْتِهِ ، لَمْ يَغْتَبْ أَحَدًا بِسُوءٍ ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللهِ ؛

(*Ve men celese fî beytihî lem yağteb ehaden bi-sûin, kâne dàminen ale'llàh*) "Evinde oturup da, kötü sözler söyleyip kimseyi gıybet etmeyen kimse de Allah'ın himayesinde olur." Evinde durup, başkasına zarar vermeyen insana da Allah mükâfat veriyor. Evinde duruyor, "O geldi, bu gitti, oturalım, sohbet edelim..." filân derken işi gıybete, dedikoduya, lâf taşımaya, çekiştirmeye dökmüyor. O da sevap kazanır, o da Allah'ın himayesinde olur.

Onun için, dilimize de sahip olalım!.. Dilin günahlarından bir kısmı yalandır, dolandır. Bir kısmı, karşı tarafın kalbi kırılacak

ağır sözlerdir, hakaretlerdir, çirkin sözler, küfür ve sâiredir. Bir kısmı da dedikodudur, adam çekiştirmektir, bir insanın kötülüğünü sağa sola söylemektir. Kötülüğü olunca gıybet oluyor. Hakikaten o adamda o kötü sıfat var, söylüyor.

"—Ne yapayım, haklıyım, o adamda bu huy var. Vallàhi doğru, billâhi doğru; doğru söylüyorum!"

Doğru söylüyorsun ama, doğru söylemek bile gıybet olur. Yalan olsa zaten iftira olur. O bakımdan lâf taşımak, dedikodu yapmak, çekiştirmek yok!

Evinde böyle duran, uslu duran, dilini kullanmasını, günah etmemesini bilen de sevap kazanır. "Bugün gözüne, diline sahip olan, Allah'tan mükâfatını alır." diye Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifi var. Arafat'ın mükâfatını almanın şartı da o.

Dördüncüsü de bu... Demek ki, dilimize de sahip olacağız. Dilimizle günah, çekişme, Allah'ın sevmediği şeyler söylemeyeceğiz.

5. Din Büyüğüne Destek Olan Kimse

وَمَنْ دَخَلَ عَلَى إِمَامٍ يُعَزِّرُهُ، كَانَ ضَامِنًا عَلَى اللهِ .

(*Ve men dehale alâ imâmin yüazziruhû, kâne dàminen ale'llàh*) "Kim bir İslâm önderinin yanına girer; onu desteklemek için, ona hürmet etmek için din büyüğünün yanına girer, ona destekçi olursa; onun bayrağı altında toplanır, İslâm'a hizmet için çalışırsa, o da Allah'ın himayesinde olur." diye Peygamber Efendimiz buyuruyor.

Demek ki dinimizi iyi bilen, dinimizi koruyan, müslümanları himaye eden, İslâm için çalışan insanlar; İslâm'ın gelişmesi, yükselmesi, müslümanların hizmetlerinin görülmesi, bilgilerinin artması için çalışan peygamberlerin varisleri kimlerdir?.. Alimlerdir. Çünkü onlar Kur'an'ı bilirler, hadisleri bilirler, insanlara Allah'ın emirlerini doğru aktarırlar.

"—Peki bir insan yanlış bir yola girse, yanlış bir insana tâbi olsa ne olur?.."

Onunla beraber sonunda cezayı bulur, belâsını bulur. Yâni, insanın kime tâbi olacağını bilmesi lâzım!

İyi iş yapan, doğru yolda yürüyen insanın yanına giderse, onu desteklerse... Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[145]

لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الحَقِّ ، حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ

(ك. عن عمر ؛ طب. عن مغيرة بن شعبة)

(*Lâ tezâlü tàifetün min ümmetî zàhirîne ale'l-hakkı hattâ tekùme's-sa'ah*) "Kıyamet kopuncaya kadar, müslümanların arasından ahir zaman fitneleri bile olsa, dünya değişse, insanlar şaşırsa, sapıtsa, İslâm unutulsa bile İslâm'ı bilen, İslâm'ı yaşayan, İslâm için çalışan bir mübarek zümre daima mevcut olacak. Bir taife-i merdıyye daima var olacak, kıyamet kopuncaya kadar..."

لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ (حم. خ. م. عن معاوية)

(*Lâ yedurruhüm men hazelehüm*)[146] "Öteki müslümanlar onların kadrini kıymetini bilmese, desteklemese bile, zarara uğramayacaklar. Onlar mağlub edilemeyecekler." Çünkü onları Allah destekliyor.

İşte o zümreden olmaya gayret etmek lâzım! Din için hizmet etmeye çalışmak lâzım! Cahil reisler edinmemek lâzım! Fâsık,

---

[145] Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.496, no:8389; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.280, no:2433; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.165, no:921; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.403, no:961; Muğîre ibn-i Şu'be RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.564, no:12249; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.119, no:16372.

[146] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1331, no:3442; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1524, no:1037; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.101, no:16974; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.380, no:893; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c. XIII, s.309, no:7383; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.182; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.506, no:7501; Muaviye RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.X, s.36, no:3544; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.279, no:22456; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.496, no;8390; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.226, no:18605; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.508, no:7509; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.76, no:914; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.33, no:33858; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.119, no:16373, 16381; RE. 472/1.

fâcir insanlara takılmamak lâzım! Yanlış bayrak açıp, yanlış yolda gidenlere tâbi olup da, kendisini de tehlikeye atmaması lâzım! kötü işlere de alet olmaması lâzım iyi bir müslümanın!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri, bu ve emsâli hadis-i şeriflerde Peygamber SAS Efendimiz'in bizlere işaret buyurduğu hakikatleri anlayıp, dinin inceliklerini kavrayıp iyi müslüman olmayı, iyi işler yapmayı cümlemize nasib eylesin...

Ahiret sevabını kazanmayı, Allah'ın rızasına ermeyi, cennetine girmeyi, cehenneme atılmaktan, yanmaktan, cezaları yemekten kurtulmayı, Peygamber Efendimiz'e cennette komşu olmayı nasîb eylesin... Cennet nimetleriyle mütena'im eylesin. Rasûlüllah'ın sohbetine erdirsin... Allah'ın CC selâmına mazhar eylesin... Cemalini görmeyi nasîb eylesin... Rıdvân-ı ekberine nâil ve sahib eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Tekrar hem bayramlarınızı tebrik ederim —çünkü bayramın son günüdür— hem cumanızı tebrik ederim, hem de ömrünüz bayram günü olsun... Her rûzunuz bir iyd olsun, her gününüz bayram olsun... Ahirette de Allah'ın rızasına erip en büyük bayrama nàil olun, mazhar olun diye dualar edelim, mübarek dua diyarından, Mekke-i Mükerreme'den... Bu mübarek bayram günlerinde, eyyâm-ı teşrîkın son gününde, cuma gününde Allah dualarımızı kabul eylesin... Rahmetine cümlemizi nâil eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

10. 04. 1998 - Mekke